

Del 1 Lagtext och motivtext

Del 2

38	Författningskommentar.....	631
38.1	Förslaget till skollag.....	631
38.2	Förslaget till lag om införande av skollagen (2010:000).....	937
38.3	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	948
38.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:000) om etableringsinsatser för nyanlända invandrare.....	952
38.5	Övriga förslag till lagändringar.....	952

Bilaga 1 – Lagförslag i departementspromemorian Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet (Ds 2009:25)	953
Bilaga 2 – Förteckning över remissinstanser avseende departementspromemorian <i>Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet</i> (Ds 2009:25).....	1067
Bilaga 3 – Lagförslag i promemorian Förslag till lag om införande av skollagen m.m. (U2009/5601/S)	1070
Bilaga 4 – Förteckning över remissinstanser avseende promemorian Förslag till införande av skollagen m.m. (U2009/5601/S)	1083
Bilaga 5 – Lagförslag i betänkandet Legitimation och skärpta behörighetsregler (SOU 2008:52).....	1084
Bilaga 6 – Förteckning över remissinstanser avseende betänkandet Legitimation och skärpta behörighetsregler (SOU 2008:52).....	1101
Bilaga 7 – Utdrag ur förslag till förordning om ändring i grundskoleförordningen (1994:1194) i promemorian En ny betygsskala (Ds 2008:13)	1103
Bilaga 8 – Förteckning över remissinstanser avseende promemorian En ny betygsskala (Ds 2008:13)	1104
Bilaga 9 – Lagförslag i betänkandet Mer om fristående skolor och enskild förskoleverksamhet (SOU 2008:122).....	1105
Bilaga 10 – Förteckning över remissinstanser avseende betänkandet Mer om fristående skolor och enskild förskoleverksamhet (SOU 2008:122).....	1111
Bilaga 11 – Utdrag ur förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100) i betänkandet Framtidsvägen – en reformerad gymnasieskola (SOU 2008:27)	1112
Bilaga 12 – Förteckning över remissinstanser avseende betänkandet Framtidsvägen – en reformerad gymnasieskola (SOU 2008:27).....	1113
Bilaga 13 – Sammanfattning av promemorian Särskilda program och behörighet till yrkesprogram (U2009/5552/G).....	1117
Bilaga 14 – Lagförslag i promemorian Särskilda program och behörighet till yrkesprogram (U2009/5552/G)	1119
Bilaga 15 – Förteckning över remissinstanser avseende promemorian Särskilda program och behörighet till yrkesprogram (U2009/5552/G).....	1133
Bilaga 16 – Schema över introduktionsprogram	1134
Bilaga 17 – Förslag till lagtext i lagrådsremiss (U2009/7188/S)	1135
Bilaga 18 – Lagrådets yttrande	1298
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 mars 2010	1347
Rättsdatablad.....	1348

38.1 Förslaget till skollag

1 kap. Inledande bestämmelser**Skolväsendet**

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om skolväsendet. Utbildning inom skolväsendet anordnas av det allmänna och av enskilda enligt 2 kap. 2–6 §§.

Skolväsendet omfattar skolformerna

- förskola,
- förskoleklass,
- grundskola,
- grundsärskola,
- specialskola,
- sameskola,
- gymnasieskola,
- gymnasiesärskola,
- kommunal vuxenutbildning,
- särskild utbildning för vuxna, och
- utbildning i svenska för invandrare.

I skolväsendet ingår också fritidshem som kompletterar utbildningen i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan och vissa särskilda utbildningsformer.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Enligt *första stycket* kan utbildning inom skolväsendet anordnas av det allmänna och av enskilda. Aktiebolag och handelsbolag, ekonomiska och ideella föreningar samt stiftelser och registrerade trossamfund, dvs. juridiska personer, definieras som enskilda i lagens mening. Även enskilda individer, dvs. fysiska personer, omfattas av begreppet enskild.

I 2 kap. 2–6 §§ finns närmare bestämmelser om huvudmän inom skolväsendet. Begreppet skolväsende blir det samlade begreppet för de skolformer som regleras i den föreslagna skollagen. Av tredje stycket framgår att även fritidshemmet ingår i skolväsendet trots att fritidshemmet, enligt vad som framgår av andra stycket, inte utgör en egen skolform.

I *andra stycket* anges de skolformer som ingår i skolväsendet. Enligt 1985 års skollag avses med skolform endast de utbildningar som anordnas inom det offentliga skolväsendet. Här avses emellertid de angivna utbildningarna, oavsett om dessa anordnas av det allmänna (en offentlig huvudman) eller en enskild huvudman. Varje skolform regleras i ett särskilt kapitel. Därutöver finns det gemensamma bestämmelser för flera skolformer i främst 1–6 kap.

Som nämnts anges i *tredje stycket* att fritidshem som kompletterar utbildningen i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan också ingår i skolväsendet. Detsamma gäller sådana fritidshem som kompletterar andra utbildningsformer där skolplikten kan fullgöras, t.ex. internationella skolor. Bestämmelser om fritidshemmet, bl.a. om skyldighet att anordna fritidshem, finns i 14 kap.

2 § I denna lag finns även bestämmelser om vissa särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet som bedrivs i stället för utbildning inom skolväsendet. För sådan verksamhet gäller gemensamma bestämmelser i denna lag endast om det anges särskilt.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Av paragrafen framgår att det i skollagen även finns bestämmelser om vissa särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet utanför skolväsendet. I 24 kap. regleras internationella skolor, utbildning vid särskilda ungdomshem, utbildning vid sjukhus och liknande institutioner, andra sätt att fullgöra skolplikten m.m. I 25 kap. regleras pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem, öppen förskola, öppen fritidsverksamhet och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds. Utöver bestämmelserna i dessa kapitler gäller vissa andra föreskrifter i lagen. I sådana fall framgår detta direkt av bestämmelserna eller av en hänvisning i 24 eller 25 kap.

Definitioner

3 § I denna lag avses med

- *elev*: den som deltar i utbildning enligt denna lag med undantag för barn i förskolan,
- *fristående fritidshem*: sådant fritidshem som bedrivs av en enskild och som avses i 2 kap. 7 § andra stycket,
- *fristående förskola*: förskoleenhet vid vilken en enskild bedriver utbildning i form av förskola,
- *fristående skola*: skolenhet vid vilken en enskild bedriver utbildning inom skolväsendet i form av förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola eller sådant fritidshem som avses i 2 kap. 7 § första stycket,
- *förskoleenhet*: av huvudman för förskola organiserad enhet som omfattar verksamhet i en eller flera förskolebyggnader som ligger nära varandra och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon förskolebyggnad,
- *skolenhet*: av huvudman för annan skolform än förskola organiserad enhet som omfattar verksamhet i en eller flera skolbyggnader som ligger nära varandra och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon skolbyggnad,
- *undervisning*: sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden, och
- *utbildning*: den verksamhet inom vilken undervisning sker utifrån bestämda mål.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Paragrafen innehåller definitioner av vissa grundläggande begrepp i lagen.

Med *elev* menas en person som deltar i någon form av utbildning som regleras i skollagen. Elevbegreppet omfattar deltagare inom samtliga skolformer samt fritidshemmet; barn i förskolan är emellertid undantagna från elevbegreppet. Liksom i 1985 års skollag omfattas även vuxna personer av elevbegreppet.

Mot bakgrund av att fristående skolor föreslås ingå som en integrerad del i skolväsendet behövs en definition av begreppet *fristående skola*. Det som kännetecknar en fristående skola är att den drivs av en enskild

huvudman. En fristående skola utgörs av en eller flera skolenheter med utbildning i form av förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola eller fritidshem som anordnas vid en skolenhet med förskoleklass, grundskola eller grundsärskola. På motsvarande sätt finns det en definition av termen *fristående förskola*, som alltså är förskolor som drivs av enskild huvudman. I de fall det i lagen talas om *fristående fritidshem* så avses sådana fritidshem som drivs av enskild men som inte anordnas vid en skolenhet med förskoleklass, grundskola eller grundsärskola. I dessa fall är det kommunen som godkänner den enskilda huvudmannen, se 2 kap. 7 § andra stycket.

Uttrycken *skolenhet* och *förskoleenhet* förekommer inte i 1985 års skollag. Begreppen avser skolan eller förskolan i fysisk bemärkelse, dvs. de byggnader, lokaler och utrymmen utomhus där huvudmannen bedriver sin verksamhet. För att flera byggnader ska anses som en skolenhet krävs att de ligger någorlunda nära varandra och på ett naturligt sätt hör ihop. Byggnaderna i en skolenhet ingår också i samma administrativa enhet. Även verksamhet som inte bedrivs i någon skolbyggnad men som är nära knuten till enheten omfattas av begreppet skolenhet. Här avses t.ex. skolgårdar samt idrottsplatser i nära anslutning till skolans byggnader. Det samma gäller i fråga om begreppet förskoleenhet. I begreppet skolenhet ingår också verksamhet vid fritidshem som anordnas vid en skolenhet med förskoleklass, grundskola eller grundsärskola.

Termen *undervisning* är av central betydelse i denna lag. Det finns inte någon definition av ordet undervisning i 1985 års skollag. I läroplanen för förskolan (Lpfö 98) talas inte om undervisning utan om pedagogisk verksamhet. Definitionen i den nya skollagen är anpassad till såväl förskola och fritidshem som övriga skolformer. Det är därför viktigt att klargöra att undervisningsbegreppet ska ges en vid tolkning när det gäller förskola och fritidshem. Undervisning är ett snävare begrepp än utbildning och avser de målstyrda processer som syftar till att barnen och eleverna både ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. I definitionen av undervisningsbegreppet ligger också att lärandeprocessen sker under ledning av lärare eller förskollärare. Med detta menas inte att dessa måste vara närvarande i undervisningslokalen eller motsvarande all lektionstid. Tanken är dock att för att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en lärare eller förskollärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras. Exempelvis är slumpmässigt läsande eller TV-tittande som inte ingår som en del i en pedagogisk planering inte undervisning i lagens mening.

Utbildning är det mest grundläggande begreppet i såväl 1985 års skollag som i denna skollag. Termen beskriver all den verksamhet som omfattas av de övergripande målen i skolförfattningarna. I 1985 års lag finns dock inte någon uttrycklig definition. Med utbildning avses i den nya skollagen utöver undervisningen i princip all verksamhet, både i den inre och yttre miljön, som anordnas av huvudmannen och vanligtvis äger rum under skoldagen. Härigenom kommer t.ex. den verksamhet som sker under skolmåltider och på skolgården under raster att omfattas av definitionen. Även ”externa” verksamheter som lägerskolor, studiebesök etc. innefattas i begreppet utbildning.

Lagrådet har i sitt yttrande anfört att även begreppen öppen förskola, öppen fritidsverksamhet och annan pedagogisk verksamhet bör definieras

i syfte att underlätta för tillämparen. Dessa begrepp används redan i 1985 års skollag och innehållet i dessa verksamheter finns beskrivet såväl i 1985 års skollag som i den nya skollagen. Syftet med definitionerna i denna bestämmelse är att klargöra innebörden i begrepp som förekommer på ett stort antal ställen i den nya skollagen. Öppen förskola, öppen fritidsverksamhet och annan pedagogisk verksamhet är verksamheter som ligger utanför skolväsendet och som omfattas av ett begränsat antal av lagens bestämmelser. Därför anser regeringen att det inte finns skäl att i detta sammanhang definiera dessa verksamheter.

Syftet med utbildningen inom skolväsendet

4 § Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. I paragrafen anges syftet med utbildningen, som är av betydelse både för den enskilda individens utveckling och för samhällsutvecklingen. Formuleringarna är allmänt hållna och utgör i första hand en grundval för tolkningen av andra mer konkret utformade bestämmelser. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Med värden avses förskolans och skolans värdegrund som ska utgå från grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna. Det närmare innehållet i dessa rättigheter uttrycks i flera internationella konventioner som Sverige anslutit sig till. Bestämmelser om utbildningens syfte finns bl.a. i artikel 29 i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) samt i artikel 13 i FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Att utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar innebär att det måste finnas kunskap hos såväl förskollärare, lärare och annan personal som hos barn och elever om vad dessa värderingar och rättigheter innebär och hur de kan förverkligas.

Beträffande vuxenutbildningen ska bestämmelsen tillämpas med hänsyn till denna utbildnings särart och breda uppdrag. I respektive skolformskapitel, och för fritidshemmet i 14 kap., finns ytterligare mål angivna i de paragrafer som handlar om respektive utbildnings syfte.

I övrigt hänvisas till avsnitt 5.4 när det gäller de övergripande målen.

5 § Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Paragrafen innehåller vissa grundläggande bestämmelser om hur utbildningen ska utformas för att de övergripande målen i 4 § ska nås. Paragrafen gäller också för vuxenutbildningen men där framgår de närmare målen för utbildningarna av respektive skolformskapitel.

I *första stycket* slås fast att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna. Denna del av bestämmelsen är ny. Bestämmelsens sista led har delvis sin motsvarighet i 1 kap. 2 § tredje stycket respektive 1 kap. 9 § andra stycket i 1985 års skollag (se prop. 1990/91:18 s. 30). Vidare ges i överensstämmelse med vad som i dag framgår av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) exempel på de mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar som utbildningen ska förmedla, gestalta och förankra hos barnen och eleverna. Enligt Lpo 94 sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande i överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism. Dessa värden är centrala moment i lärandet och uttrycks därför direkt i lagen.

Även bestämmelsen i *andra stycket* har delvis sin motsvarighet i 1 kap. 2 § tredje stycket respektive 1 kap. 9 § andra stycket i 1985 års skollag (se bl.a. prop. 1990/91:18 s. 30, 1992/93:220 s. 86 f. och 1994/95:164 s. 10 f.). Med uttrycket ”var och en som verkar inom utbildningen” avses anställda och andra som har uppdrag i verksamheten. I 6 kap. finns bestämmelser om huvudmannens skyldigheter att förebygga kränkande behandling.

I varje skolformskapitel och i kapitlet om fritidshemmet finns ytterligare bestämmelser om utbildningens utformning och respektive utbildnings syfte. I övrigt hänvisas till avsnitt 5.4 när det gäller denna paragraf.

6 § Utbildningen vid en skolenhet eller förskoleenhet med offentlig huvudman ska vara icke-konfessionell.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Bestämmelsen gäller enbart i utbildning inom skolväsendet med offentlig huvudman.

I läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet och för de frivilliga skolformerna anges att undervisningen i skolan ska vara icke-konfessionell. Någon motsvarande bestämmelse har inte funnits för förskolan. Gällande bestämmelser i läroplanerna har förts in i förevarande paragraf med bl.a. den ändringen att begreppet ”undervisning” ersätts av begreppet ”utbildning”. I den nya skollagen är ”undervisning” ett snävare begrepp än ”utbildning”. Med ”utbildning” avses i den nya skollagen den verksamhet inom vilken undervisning sker

utifrån bestämda mål. Här används därför ”utbildning”. Bestämmelsen innebär att huvudmannen har ett ansvar att se till att eleven inte blir ensidigt påverkad i olika trosfrågor. Den utgör dock inte något hinder mot att huvudmannen inom ramen för skolans val eller elevens val i grundskolan eller motsvarande skolformer eller inom ramen för det individuella valet i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan erbjuder undervisning i religionskunskap, historia eller samhällskunskap som innebär fördjupning i t.ex. kristendom, islam eller judendom. Denna undervisning måste dock ske på ett sådant sätt att även utbildningen i detta avseende är icke-konfessionell.

Bestämmelsen behandlas närmare i avsnitt 5.5.

7 § Undervisningen vid fristående skolor, fristående förskolor och fristående fritidshem ska vara icke-konfessionell.

Utbildningen i övrigt vid fristående skolor, fristående förskolor och fristående fritidshem får ha en konfessionell inriktning. Deltagandet i konfessionella inslag ska vara frivilligt.

Paragrafen avser endast undervisning och utbildning vid fristående skolor, fristående fritidshem och fristående förskolor.

I *första stycket* markeras att undervisningen ska vara icke-konfessionell. ”Undervisning” definieras i 3 §. Bestämmelsen utgör inte något hinder för huvudmannen att inom ramen för elevens val eller skolans val i grundskolan och motsvarande skolformer eller inom ramen för det individuella valet i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan erbjuda undervisning i religionskunskap, historia eller samhällskunskap som innebär fördjupning i kristendom, islam eller judendom etc. Sådan undervisning måste dock utformas på ett sådant sätt att den är icke-konfessionell. Bestämmelsen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Av *andra stycket*, som har sitt ursprung i 9 kap. 2 § andra stycket i 1985 års skollag (se prop. 1995/96:200 s. 32), framgår att konfessionella inslag får förekomma i den del av utbildningen som inte utgör undervisning. Som exempel kan nämnas morgonsamlingar och bönestunder. Naturligtvis får sådana inslag i utbildningen inte strida mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildningen. Deltagandet i de konfessionella momenten ska vara frivilligt. Kravet på frivillighet innebär dock inget hinder för att barnen eller eleverna väljer att närvara vid ett konfessionellt inslag utan att aktivt delta. *Lagrådet* har föreslagit att denna paragraf bör slås ihop med 6 § för att förtydliga de aktuella bestämmelserna. Regeringen anser emellertid att bestämmelserna, med hänsyn till lagens struktur i övrigt, bör behandlas i två paragrafer. Paragrafen har förtydligats så att det uttryckligen framgår att den endast avser fristående verksamheter.

Paragrafen behandlas närmare i avsnitt 5.5.

Lika tillgång till utbildning

8 § Alla ska, oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden, ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet om inte annat följer av särskilda bestämmelser i denna lag.

I diskrimineringslagen (2008:567) finns bestämmelser som har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter inom utbildningsområdet oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Bestämmelsen i *första stycket* motsvarar, för barn och ungdomar, i huvudsak 1 kap. 2 § första stycket första meningen i 1985 års skollag. Den bestämmelsen gäller dock endast det offentliga skolväsendet. Motiven till bestämmelsen i 1985 års skollag finns i prop. 1990/91:18 s. 27. Här avses emellertid samtliga skolformer inom skolväsendet samt fritidshemmet, dvs. den omfattar även enskilt anordnad verksamhet samt förskolan och vuxenutbildningen.

Bestämmelsen ger en allmän rätt till utbildning inom varje skolform och i fritidshemmet. Rätten till utbildning i en viss kommun eller vid en viss skolenhet regleras däremot i respektive skolformskapitel och, när det gäller fritidshemmet, i 14 kap. Rätten till utbildning enligt bestämmelsen gäller bara om inte annat följer av särskilda bestämmelser i skollagen.

Plats i förskola och plats i fritidshem är beroende av barnens behov och föräldrarnas förhållanden. Rätten till skolskjuts gäller bara vissa skolformer och bara vid verksamhet som har offentlig huvudman. Vidare kan förekomsten av avgifter, även om dessa ska vara skäliga, i vissa fall ha betydelse i fråga om möjligheten för ett barn att delta i utbildning. För vissa utbildningar i gymnasieskolan gör dessutom en begränsning av antalet platser att urvalsregler träder i kraft. Bestämmelsen om lika tillgång till utbildning måste därför tillämpas med beaktande av dessa och vissa andra liknande förhållanden. Lika tillgång till utbildning förutsätter en utformning av utbildningen som möjliggör delaktighet utifrån elevers varierande behov. För vuxenutbildningen gäller särskilda regler som påverkar rätten till utbildning.

I *andra stycket* finns en hänvisning till diskrimineringslagen (2008:567), som trädde i kraft den 1 januari 2009. Diskrimineringslagen har ersatt lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever i den del som behandlar diskriminering. De bestämmelser i den upphävda lagen som har till ändamål att motverka annan kränkande behandling, som i 1985 års skollag finns i 14 a kap., utgör i denna lag 6 kap. Den aktuella bestämmelsen saknar emellertid motsvarighet i 1985 års skollag.

Paragrafen om lika tillgång till utbildning behandlas i avsnitt 5.6.

Likvärdig utbildning

9 § Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 1 kap. 2 § första stycket andra meningen och 1 kap. 9 § första stycket tredje meningen i 1985 års skollag. De bestämmelserna omfattar dock inte förskolan och fritidshemmet. Motiven till bestämmelserna i 1985 års skollag finns i prop. 1990/91:18 s. 27 f. Här avses samtliga skolformer inom skolväsendet samt fritids-

hemmet. Även verksamheter med enskild huvudman omfattas av bestämmelsen.

Begreppet ”likvärdig” innebär inte att utbildningen ska vara likformig i betydelsen likadan utan att kvaliteten i verksamheten ska vara så hög att de fastställda målen kan uppnås oavsett var i landet verksamheten bedrivs. Hur verksamheten ska utformas för att nå de fastställda målen kan variera beroende på lokala behov och förutsättningar. Det finns olika vägar att nå de fastställda målen. Hänsyn ska tas till barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns utrymme för anpassningar av undervisningen och organisationen av utbildningen till behoven hos olika barn och elever, så länge de tillförsäkras lika tillgång till likvärdig utbildning.

Bestämmelsen om likvärdig utbildning behandlas i avsnitt 5.6.

Särskild hänsyn till barnets bästa

10 § I all utbildning och annan verksamhet enligt denna lag som rör barn ska barnets bästa vara utgångspunkt. Med barn avses varje människa under 18 år.

Barnets inställning ska så långt det är möjligt klarläggas. Barn ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Paragrafen har sin utgångspunkt i artiklarna 3 och 12 i barnkonventionen. Barnkonventionen innehåller såväl medborgerliga och politiska rättigheter som ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter och omfattar alla barn upp till 18 år. Bestämmelsen avser all verksamhet enligt den nya skollagen där barnen eller eleverna är under 18 år, dvs. även sådana särskilda utbildningsformer som avses i 24 kap. och sådan annan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. Principerna är väl förankrade i lagstiftning som rör barn men har tidigare inte kommit till tydligt uttryck i skollagen.

I *första stycket* kommer barnkonventionens artikel 3 om barnets bästa till uttryck. Artikel 3 anger att vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska barnets bästa komma i första rummet. För att avgöra vad som är barnets bästa krävs att en bedömning görs av vilka konsekvenser ett beslut eller en åtgärd får för det enskilda barnet eller för en grupp barn. Barnets bästa behöver inte alltid vara utslagsgivande, men ska väga tungt. I de fall andra intressen tillåts väga tyngre krävs dock att den som beslutar eller vidtar någon annan åtgärd kan visa att en sammanvägning av relevanta intressen har gjorts i det enskilda fallet.

Bestämmelsen i *andra stycket* motsvarar i huvudsak artikel 12 i barnkonventionen om barnets rätt att komma till tals i alla frågor som rör honom eller henne. Denna rätt gäller oavsett barnets ålder eller mognad. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till hans eller hennes ålder och mognad. För att barnet ska kunna utöva sin rätt att komma till tals måste han eller hon få information om vad frågan gäller på ett sätt som är begripligt för barnet. Situationer där barnets rätt att komma till tals särskilt bör beaktas är bland andra utarbetandet av individuella ut-

vecklingsplaner, tillsynsbesök och deltagande i utbildning med konfessionella inslag. I denna lag finns ytterligare bestämmelser om barnens och elevernas inflytande över utbildningen, däribland de allmänna bestämmelserna om kvalitet och inflytande i 4 kap.

Bestämmelserna om särskild hänsyn till barnets bästa ska både relateras till sådana bestämmelser i skollagen som innebär beslut eller åtgärder som rör det enskilda barnet eller eleven och bestämmelser som innebär beslut eller åtgärder riktade mot grupper av barn eller elever. Det handlar bl.a. om bestämmelser som reglerar stöd till elever såsom genomförande av utredningar och framtagande av åtgärdsprogram och bestämmelser som rör skolmiljön såsom framtagande av ordningsregler och disciplinära åtgärder.

Paragrafen behandlas närmare i avsnitt 5.7.

Läroplan

11 § För varje skolform och för fritidshemmet ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om läroplaner.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får för en viss skolform eller för fritidshemmet meddela föreskrifter om utbildningens värdegrund och uppdrag samt om mål och riktlinjer för utbildningen på annat sätt än genom en läroplan.

Av första stycket framgår att det ska finnas en läroplan för varje skolform och för fritidshemmet. Bestämmelsen ersätter motsvarande bestämmelser i nu gällande skolformsförordningar och är ny för de fristående skolorna, förskolorna och fritidshemmen. Läroplanerna ska tillämpas vid all utbildning inom skolväsendet, oavsett om utbildningen bedrivs av en offentlig eller en enskild huvudman. Vidare anges vad som minst ska finnas i en läroplan. Bestämmelsen utesluter inte att gemensamma läroplaner beslutas för vissa skolformer och fritidshemmet.

I andra stycket finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, på samma sätt som hittills, ska meddela föreskrifter om läroplanerna.

I tredje stycket finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om utbildningens värdegrund och uppdrag samt om mål och riktlinjer för utbildningen på annat sätt än genom en läroplan.

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.8.

Lagens innehåll

12 § Lagen innehåller 29 kapitel. Dessa är

- inledande bestämmelser (1 kap.),
- huvudmän och ansvarsfördelning (2 kap.),
- barns och elevers utveckling mot målen (3 kap.),
- kvalitet och inflytande (4 kap.),
- trygghet och studiero (5 kap.),
- åtgärder mot kränkande behandling (6 kap.),

- skolplikt och rätt till utbildning (7 kap.),
- förskolan (8 kap.),
- förskoleklassen (9 kap.),
- grundskolan (10 kap.),
- grundsärskolan (11 kap.),
- specialskolan (12 kap.),
- sameskolan (13 kap.),
- fritidshemmet (14 kap.),
- gymnasieskolan (15–17 kap.),
- gymnasiesärskolan (18 och 19 kap.),
- kommunal vuxenutbildning (20 kap.),
- särskild utbildning för vuxna (21 kap.),
- utbildning i svenska för invandrare (22 kap.),
- entreprenad och samverkan (23 kap.),
- särskilda utbildningsformer (24 kap.),
- annan pedagogisk verksamhet (25 kap.),
- tillsyn, statlig kvalitetsgranskning och nationell uppföljning och utvärdering (26 kap.),
- Skolväsendets överklagandenämnd (27 kap.),
- överklagande (28 kap.), och
- övriga bestämmelser (29 kap.).

I syfte att göra skollagen lättillgänglig och användarvänlig har det i paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, tagits in en beskrivning av hur lagen är disponerad. Mer detaljerade innehållsförteckningar finns i enlighet med *Lagrådets* synpunkt i den inledande paragrafen i de kapitel där det bedömts nödvändigt, med början i 2 kap.

Den nya skollagen har en annorlunda disposition än vad 1985 års skollag har. Den största skillnaden är att bestämmelserna om fristående skolor är integrerade med bestämmelserna om utbildning med offentlig huvudman. En annan skillnad är att ett betydande antal bestämmelser som tidigare upprepats för varje skolform har samlats i de bestämmelser som gäller flera skolformer och fritidshemmet (1–5 kap.). På samma sätt har flera gemensamma bestämmelser om skolplikt och motsvarande rätt till utbildning samlats i ett kapitel (7 kap.). Dessutom har bestämmelserna om överklagande samlats i ett eget kapitel (28 kap.).

Den nya skollagens uppbyggnad behandlas i avsnitt 5.1.

Lagrådet har anfört att beskrivningen av lagens innehåll bör placeras i inledningen av kapitlet. Regeringen anser emellertid att den nuvarande placeringen av paragrafen är att föredra sett ur ett tillämparperspektiv.

2 kap. Huvudmän och ansvarsfördelning

Kapitlets innehåll

- 1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- huvudmän inom skolväsendet (2–8 §§),
 - ledningen av utbildningen (9–12 §§),
 - lärare och förskollärare (13–24 §§),
 - elevhälsa (25–28 §§),
 - studie- och yrkesvägledning (29 och 30 §§),
 - registerkontroll av personal (31–33 §§),
 - kompetensutveckling (34 §), och

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, beskrivs innehållet i kapitlet.

Huvudmän inom skolväsendet

Kommuner

2 § Kommuner är huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare och fritidshem, om inte annat följer av 4 §.

I varje kommun ska det finnas en eller flera nämnder som ska fullgöra kommunens uppgifter enligt denna lag. Om kommunens uppgifter fullgörs av flera nämnder ska varje sådan nämnd, i den utsträckning det begärs, lämna de uppgifter som behövs för att administrera fördelningen av platser i förskola och i sådan verksamhet som avses i 25 kap. till de övriga nämnderna.

För en sådan nämnd som avses i andra stycket gäller det som är föreskrivet om nämnder i kommunallagen (1991:900).

I *första stycket* anges att kommunerna är huvudmän för där uppräknade skolformer samt fritidshemmet. I stycket finns även en hänvisning till 4 §. Bestämmelsen har motsvarigheter i 1 kap. 4, 5 och 10 §§ i 1985 års skollag. Stycket har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Av *andra stycket* följer att det i kommunerna måste finnas nämnder som ska fullgöra kommunens uppgifter enligt den föreslagna skollagen. Bestämmelsen motsvarar delvis 2 kap. 1 § första stycket och 2 a kap. 5 § första stycket i 1985 års skollag. Liksom tidigare gäller att kommunen har ett heltäckande ansvar för de uppgifter som enligt skollagen faller på kommunen. Ingen del av denna verksamhet får med andra ord falla utanför kommunstyrelsens eller någon annan nämnds uppgifter (se prop. 1990/91:117). I de fall flera nämnder har olika ansvarsområden enligt lagen så är varje nämnd skyldig att till övriga nämnder tillhandahålla de uppgifter som krävs för att administrera fördelningen av platser i förskola och i sådan verksamhet som avses i 25 kap.

Av *tredje stycket* framgår att för sådana nämnder som avses i andra stycket gäller bestämmelserna i kommunallagen (1991:900) om nämnder. I skollagen finns bestämmelser som innebär vissa avvikelser från kommunallagen, bl.a. i 9 och 10 §§ om rektorer och förskolechefer och i 4 kap. 15–17 §§ om lokala styrelser. Den aktuella bestämmelsen motsvarar delvis 2 kap. 1 § andra stycket i 1985 års skollag.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.1.

Landsting

3 § Ett landsting får vara huvudman för gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna i den utsträckning som anges i denna lag.

I ett landsting som är huvudman för sådana skolformer som anges i första stycket ska det finnas en eller flera nämnder som ska fullgöra landstingets uppgifter enligt denna lag.

För en sådan nämnd som avses i andra stycket gäller det som är föreskrivet om nämnder i kommunallagen (1991:900).

Av *första stycket* framgår att landstingen kan vara huvudmän för där uppräknade skolformer i den utsträckning som anges i denna lag. Den närmare regleringen kring detta framgår av respektive skolformskapitel avseende gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna. Bestämmelsen motsvarar delvis 1 kap. 4 § andra stycket, 5 § andra stycket och 10 § första och tredje styckena i 1985 års skollag. Någon förändring vad avser landstingens möjlighet att anordna utbildning i förhållande till dagens reglering är inte avsedd.

Av *andra stycket* följer att det i landstingen, liksom hos kommunerna, måste finnas nämnder som ska fullgöra landstingets uppgifter enligt den föreslagna skollagen. Bestämmelsen motsvarar delvis 2 kap. 1 § första stycket i 1985 års skollag. Liksom tidigare gäller att landstingen har ett heltäckande ansvar för de uppgifter som enligt skollagen faller på landstingen när de är huvudmän. Ingen del av denna verksamhet får med andra ord falla utanför landstingsstyrelsens eller annan nämnds uppgifter (se prop. 1990/91:117).

Av *tredje stycket* framgår att för sådana nämnder som avses i andra stycket gäller bestämmelserna i kommunallagen (1991:900) om nämnder. I skollagen finns bestämmelser som innebär vissa avvikelser från kommunallagen, bl.a. i 9 och 10 §§ om rektorer och förskolechefer och i 4 kap. 15–17 §§ om lokala styrelser. Den aktuella bestämmelsen motsvarar delvis 2 kap. 1 § andra stycket i 1985 års skollag.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.1.

Staten

4 § Staten är huvudman för specialskolan och sameskolan samt förskoleklass och fritidshem vid en skolenhet med specialskola eller sameskola.

Paragrafen motsvarar delvis bestämmelserna om statens huvudmannaskap i 1 kap. 6 och 7 §§ i 1985 års skollag. I dag gäller också att kommunen har ansvaret för att anordna fritidshem för de elever som deltar i utbildning i specialskolan respektive sameskolan. Det är dock lämpligast att staten har huvudmannaskapet för de förskoleklasser och fritidshem som finns i anslutning till skolenheterna. Något hinder mot att kommunen genom avtalslösningar ändå bedriver förskoleklassen och fritidshemmet för elever vid dessa skolenheter finns inte.

På samma sätt som i dag ska det finnas statliga myndigheter som fullgör statens uppgifter som huvudman. När det gäller specialskolan har Specialpedagogiska skolmyndigheten denna uppgift. Ansvaret för sameskolan vilar på Sameskolstyrelsen.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.1.

Enskilda

5 § Enskilda får efter ansökan godkännas som huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och fritidshem.

Godkännande ska lämnas om den enskilde har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen och utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas. Om godkännandet avser gymnasieskola eller gymnasiesärskola ska följderna i närliggande kommuner för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna också beaktas. Avser godkännandet förskoleklass, grundskola eller grundsärskola krävs därutöver att elevunderlaget är tillräckligt för att verksamheten ska kunna bedrivas långsiktigt.

Ett godkännande ska avse viss utbildning vid en viss skolenhet eller förskoleenhet.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Av *första stycket* framgår att enskilda, dvs. bolag, föreningar, stiftelser, registrerade trossamfund eller enskilda individer, får godkännas som huvudmän för de i bestämmelsen angivna skolformerna och för fritidshem. Även en juridisk person som helt eller delvis ägs av staten, en kommun eller ett landsting anses som en enskild juridisk person (jfr rättsfallet RÅ 2008 ref. 29). I 6 § finns emellertid bestämmelser som begränsar möjligheten för ett bolag eller en förening, där en kommun eller ett landsting äger aktier eller andelar eller på annat sätt har ett rättsligt inflytande, att vara huvudman inom skolväsendet. Stycket har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Enligt *andra stycket* ska godkännande lämnas om den som ansöker om godkännande har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Med föreskrifter avses samtliga bestämmelser i lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter som gäller för den aktuella skolformen eller fritidshemmet. I detta krav får i enlighet med praxis på området anses ligga att t.ex. budget och elevprognoser ger vid handen att verksamheten i praktiken har förutsättningar att följa föreskrifterna. Dessutom krävs att etablerandet av utbildningen inte får några påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där skolan är belägen. Om godkännandet avser gymnasieskola eller gymnasiesärskola ska också följderna i närliggande kommuner för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna beaktas. Dessa krav får bedömas på samma sätt som vid motsvarande prövning enligt 2 a kap. 17 § eller 9 kap. 2, 6, 6 a, 8 eller 8 b § i 1985 års skollag. I förarbetena till dessa bestämmelser anges att med påtagliga negativa följder avses bl.a. att kommunen skulle tvingas lägga ned en befintlig skola och detta skulle medföra att avståndet till närmaste skola avsevärt skulle öka för elever i kommunen (prop. 1995/96:200 s. 45). Dessa uttalanden måste nu läsas tillsammans med förarbetena till propositionen Bidragsvillkor för fristående verksamheter (prop. 2009/10:157), där uttalanden om de nya rekvisiten ”på lång sikt” och ”för eleverna” görs. För förskoleklassen finns inte motsvarande krav uttryckligen angivet i 1985 års skollag. När det gäller godkännande som huvudman för förskoleklass, grundskola eller grundsärskola krävs därutöver att elevunderlaget är tillräckligt för att verksamheten vid den fristående skolan ska kunna bedrivas långsiktigt. Det innebär att elevunderlaget fortfarande, trots att kravet i 1985 års skollag på minst 20 elever om inte särskilda skäl finns inte längre ska gälla, har stor betydelse för bedömningen av förutsättningarna att bedriva skolverksamheten

men att det exakta antalet elever inte i sig har avgörande betydelse. Det ligger dock i sakens natur att ju färre antalet elever är, desto svårare blir det för den fristående skolan att leva upp till de krav på kvalitet som skollagen ställer. Förslaget är inte avsett att innebära någon förändring av möjligheten att få godkännande för skolverksamhet för endast ett fåtal elever vid t.ex. ett hem för vård och boende eller en liknande institution.

Enligt *tredje stycket* ska ett godkännande begränsas till att avse viss utbildning vid en viss skolenhet. En enskild huvudman kan alltså inte utöka verksamheten med utbildning vid ytterligare en skolenhet utan nytt godkännande. Ett godkännande kan avse flera olika utbildningar vid samma skolenhet, t.ex. fritidshem, förskoleklass och grundskola, eller olika program i gymnasieskolan. Det kan också avse ett fritidshem som inte är integrerat med någon skolf orm.

I 26 kap. finns bestämmelser om när ett godkännande kan återkallas.

Godkännande av enskilda huvudmän behandlas i avsnitt 6.2.

6 § För att ett bolag eller en förening, där en kommun eller ett landsting äger aktier eller andelar eller på annat sätt har ett rättsligt inflytande över verksamheten, ska godkännas som huvudman enligt 5 § gäller utöver vad som föreskrivs där att

1. bestämmanderätten inte tillkommer enbart en eller flera kommuner eller landsting eller juridiska personer där en kommun eller ett landsting genom ägande eller på annat sätt har ett rättsligt bestämmande inflytande,
2. samverkan mellan en kommun eller ett landsting och en enskild är nödvändig för att verksamheten ska komma till stånd, och
3. det finns särskilda skäl med hänsyn till utbildningens innehåll eller utformning.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Den innehåller de särskilda krav som ska gälla för ett bolag eller en förening, som en kommun eller ett landsting äger aktier eller andelar i eller på annat sätt har ett rättsligt inflytande över, ska godkännas som enskild huvudman för utbildning inom skolväsendet.

Av bestämmelsen framgår förutsättningarna för att ett bolag eller en förening med en sådan ägarbild som anges inledningsvis i paragrafen ska kunna godkännas. Paragrafen ska alltså tillämpas i samband med att Statens skolinspektion eller en kommun prövar en ansökan om godkännande enligt 5 §. Av *första punkten* framgår att bolag eller föreningar vars enda ägare är en eller flera kommuner eller landsting inte kan vara huvudmän inom skolväsendet. Det gäller oavsett om en kommun är direkt ägare till huvudmannen för den fristående skolan, om ägandet sker genom ett bolag där en kommun har ett rättsligt bestämmande inflytande eller om det är flera kommuner som gemensamt äger skolan. Frånsett att bestämmelsen utesluter bolag och föreningar som uteslutande ägs, direkt eller indirekt, av en eller flera kommuner eller landsting regleras inte hur ägandet ska vara fördelat. Fördelningen av ägandet kan dock ha betydelse för bedömningen av i vilken utsträckning samverkan är nödvändig för att en viss utbildning ska kunna komma till stånd, se andra punkten nedan.

I den *andra punkten* anges som en ytterligare förutsättning att den fristående skolan ska vara resultatet av en samverkan mellan å ena sidan en eller flera kommuner eller landsting och å den andra sidan helt privata intressenter. Denna samverkan ska vara en nödvändig förutsättning för

att den aktuella utbildningen ska komma till stånd. Även om de samverkande parternas andelar i ägandet saknar självständig betydelse inverkar det på bedömningen av om samverkan är en nödvändig förutsättning för att en viss verksamhet ska komma till stånd. Ju större den ena samverkanspartens ägande eller inflytande är desto svårare blir det att visa att samverkan är nödvändig. En skolverksamhet som kommunen äger i stort sett själv eller tillsammans med andra kommuner kan således inte anses leva upp till kravet på att samverkan är nödvändig för att skolverksamheten ska komma till stånd. På motsvarande sätt kan ett mycket litet kommunalt ägande också ses.

För godkännande krävs dessutom enligt *tredje punkten* att det finns särskilda skäl med hänsyn till utbildningens innehåll eller utformning. För att en kommun- eller landstingsägd juridisk person ska kunna godkännas ställs det därför krav på att skolan tillför en högre och annan utbildningskvalitet än vad som redan förekommer eller att verksamhetens utformning är så speciell att den särskilda organisationsformen är nödvändig. Det är inte tillräckligt att verksamheten motsvarar de krav som ställs på fristående skolor i allmänhet utan den ska tillföra skolväsendet utbildningsalternativ som inte redan finns i utbildningsutbudet och som annars inte hade funnits.

Om en kommun förvärvar aktier eller andelar eller på annat sätt skaffar sig ett rättsligt bestämmande inflytande i ett bolag eller en förening som sedan tidigare har godkänts som huvudman krävs ett förnyat godkännande för att verksamheten ska kunna fortsätta. I annat fall finns det grund för att återkalla godkännandet med stöd av 26 kap. 14 §.

7 § Statens skolinspektion handlägger ärenden om godkännande av enskild som huvudman för

- förskoleklass,
- grundskola,
- grundsärskola,
- gymnasieskola,
- gymnasiesärskola, eller
- fritidshem som anordnas vid en skolenhet med förskoleklass, grundskola eller grundsärskola.

Övriga ärenden om godkännande av enskild som huvudman enligt 5 § handläggs av den kommun där utbildningen ska bedrivas.

Paragrafen motsvarar delvis 2 a kap. 13 § första stycket, 2 b kap. 6 § och 9 kap. 1 § andra stycket i 1985 års skollag.

Av *första stycket* framgår att det är Statens skolinspektion som prövar ansökningar om godkännande som huvudman enligt 5 § för de angivna skolformerna och fritidshemmet i angivna fall.

När det gäller förskoleklassen och fritidshemmet är detta en förändring jämfört med i dag. För förskoleklassen gäller i dag att Skolinspektionen godkänner den förskoleklass som anordnas vid en skolenhet med grundskola eller grundsärskola. I annat fall är det kommunen som ska göra prövningen och fatta beslut. I stället ska nu alla ansökningar från enskilda om att anordna förskoleklass prövas av Skolinspektionen, även i de fall som förskoleklassen t.ex. är integrerad med en förskola. Skolinspektionen ska även pröva ansökningar om godkännande av en enskild som huvudman för fritidshem som anordnas vid en skolenhet med för-

skoleklass, grundskola eller grundsärskola. I annat fall är det den kommun där fritidshemmet ska bedrivas som ska pröva ansökan.

Av *andra stycket* följer att i de fall Skolinspektionen inte ska pröva en ansökan om godkännande enligt 5 § så ska prövningen göras av den kommun där utbildningen ska bedrivas. Detta gäller dels fristående förskola, dels fritidshem med enskild huvudman som inte anordnas vid en skolenhet med fristående förskoleklass, grundskola eller grundsärskola.

Av 28 kap. 1 § framgår att beslut om godkännande får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.2.

Huvudmannens ansvar för utbildningen

8 § Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

Paragrafen motsvarar i sak 1 kap. 12 § första stycket i 1985 års skollag såvitt avser offentliga huvudmän. Här omfattas även enskilda huvudmän.

Huvudmannens ansvar för utbildningen behandlas i avsnitt 6.1.

Ledningen av utbildningen

Rektor och förskolechef

9 § Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Det pedagogiska arbetet vid en förskoleenhet ska ledas och samordnas av en förskolechef. Dessa ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Rektorn och förskolechefen ska benämnas på detta sätt. Dessa benämningar ska förbehållas den som har en anställning som rektor eller förskolechef.

En ställföreträdare får utses för en rektor eller en förskolechef.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rektor och förskolechef samt deras uppgifter. Den motsvarar delvis 2 kap. 2 § första stycket i 1985 års skollag samt 1 kap. 4 §, 1 a kap. 4 § första stycket och 2 kap. 4 § första stycket förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet. Tillämpningsområdet har dock utvidgats på så sätt att de nya bestämmelserna är tillämpliga även på utbildning under statligt huvudmannaskap. Förskolechefer har inte tidigare varit en i författning reglerad befattning. Liksom för rektorerna gäller bestämmelserna om förskolechefer både för offentligt och enskilt huvudmannaskap.

I *första stycket* slås fast att det pedagogiska arbetet vid en skola ska ledas och samordnas av en rektor. På motsvarande sätt ska det pedagogiska arbetet vid en förskola ledas och samordnas av en förskolechef. Ingenting hindrar emellertid att rektors- och förskolechefsfunktionen upprätthålls av samma person vid enheter som omfattar både förskola och annan skolform. Det är dock viktigt av rättssäkerhetsskäl att det för barn, elever, föräldrar och andra berörda framstår som helt klart och tydligt i vilken egenskap beslutsfattandet sker när en person upprätthåller dubbla funktioner. Likaså är det av samma skäl viktigt att det tydligt framgår vem som vid förskole- eller skolenheten har ansvaret för sådant

beslutsfattande som avses i 9 § tredje stycket. Därför föreskrivs det i *andra stycket* dels att rektorn och förskolechefen ska benämnas med sina författningsreglerade titlar i den dagliga verksamheten, dels att det bara är rektorer respektive förskolechefer som får upprätthålla dessa benämningar. Andra anställda får med andra ord inte i tjänsten kallas för rektor eller förskolechef. Bestämmelsen om att den som är rektor också ska benämnas rektor motsvaras i dag av särskilda bestämmelser i skolformsförordningarna, se t.ex. 1 kap. 2 § andra stycket grundskoleförordningen (1994:1194) och 1 kap. 9 § förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning. För de fristående skolorna finns inte någon motsvarande reglering.

Bestämmelserna innebär ingen reglering av hur ledningen närmare ska organiseras, utan detta avgör huvudmännen utifrån lokala förhållanden. Rektorns och förskolechefens ansvarsområde kan omfatta en eller flera förskole- eller skolenheter. Även vilka skolformer som omfattas av ansvaret kan variera.

Rektorns och förskolechefens lednings- och samordningsansvar enligt paragrafen avser generella frågor, till exempel om den övergripande organisationen av det pedagogiska arbetet, arbetet med barn och elever i behov av särskilt stöd, skolans kontakter med arbetslivet, formerna för samarbete med hemmen samt kompetensutveckling av personalen. Det är inte möjligt att i lagen göra någon fullständig uppräknning av vilka uppgifter som omfattas av det pedagogiska lednings- och samordningsansvaret. En utgångspunkt är dock att rektorn och förskolechefen ska ha ansvaret för sådana mer övergripande frågor där ett särskilt ansvar i egenskap av skolledare framstår som normalt och naturligt.

I *tredje stycket* införs en möjlighet att utse en eller flera ställföreträdare för rektorn eller förskolechefen för att göra det möjligt för någon att fullgöra rektorns eller förskolechefens uppgifter när denne är frånvarande. Endast en person åt gången kan vara ställföreträdare för rektorn eller förskolechefen. En ställföreträdare övertar, som *Lagrådet* påpekat, det ansvar och de befogenheter som annars tillkommer rektorn eller förskolechefen.

En särskild bestämmelse om att rektor ska se till att betygssättningen sker i enlighet med lag och andra författningar finns i 3 kap. 1 §.

Bestämmelsen om rektors ansvar i fråga om att utveckla utbildningen motsvarar 2 kap. 2 § i 1985 års skollag men gäller alla skolformer och skolhuvudmän. Som angetts tidigare är alla bestämmelser som rör förskolechefen nya.

Frågor om ledningen av utbildningen behandlas i avsnitt 6.4.

10 § Rektorn och förskolechefen beslutar om sin enhets inre organisation och fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar.

Rektorn och förskolechefen får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare vid förskole- eller skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som avses i första stycket, om inte annat anges.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

I *första stycket* finns bestämmelser om rektorns och förskolechefens beslutanderätt. För utbildning vid förskole- eller skolenheter med en kommun eller ett landsting som huvudman innebär bestämmelsen en avvikelse från bestämmelserna i kommunallagen (1991:900) om nämndorganisationen och delegation av nämndernas beslutanderätt.

I det ansvar som rektor och förskolechef har enligt 9 § att fungera som ledare och samordnare av det pedagogiska arbetet ingår att dessa personer också fattar de beslut som ett sådant ansvar kräver. Bestämmelsen om att rektor och förskolechef beslutar om enhetens inre organisation ska läsas mot denna bakgrund. Besluten kan röra exempelvis personalens ansvarsområden, schemaläggning eller barnens och elevernas fördelning på klasser eller grupper.

Av första stycket framgår vidare att rektor och förskolechefen, förutom att de beslutar om enhetens inre organisation, även fattar de beslut som framgår av särskilda föreskrifter. Sådana särskilda föreskrifter finns t.ex. i skolan när det gäller beslut om åtgärdsprogram och ledighet.

Andra stycket innehåller bestämmelser om rektorns och förskolechefens möjlighet att delegera sin beslutanderätt. Delegationen ska ske till en anställd eller en av huvudmannen anlita uppdragstagare som har tillräcklig kompetens och erfarenhet. Delegationen ska avse vissa avgränsade ledningsuppgifter eller beslutanderätt i vissa frågor. I sådana frågor där rektor eller förskolechef ska fatta beslut enligt särskilda föreskrifter i lagen eller någon annan författning får delegation ske såvida det inte uttryckligen angetts att beslutanderätten inte får delegeras.

Rektor och förskolechefen kan även ansvara för andra frågor än vad som följer av ledningsansvaret enligt skollagen. En rektor och förskolechef vid en förskole- eller skolenhet med utbildning som bedrivs av en kommun eller ett landsting som huvudman kan nämligen med stöd av bestämmelserna i kommunallagen om delegation ha att besluta på kommunens eller landstingets vägnar i t.ex. anställnings-, personal- eller lokalärenden. Stycket har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.4.

Behörighetskrav för rektor och förskolechef

11 § Som rektor eller förskolechef får bara den anställas som genom utbildning och erfarenhet har pedagogisk insikt.

För rektorerna motsvarar bestämmelsen i sak regleringen i 2 kap. 2 § andra stycket i 1985 års skollag samt 1 a kap. 4 § andra stycket och 2 kap. 4 § andra stycket förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet, men gäller här alla huvudmän. Författningsregleringen av befattningen som förskolechef är ny.

Behörighetskraven för rektor och förskolechef behandlas i avsnitt 6.5.

Befattningsutbildning för rektorer

12 § Varje huvudman ska se till att rektorerna går en särskild befattningsutbildning eller en utbildning som kan jämföras med denna. Utbildningen ska

påbörjas snarast möjligt efter det att rektorn har tillträtt sin anställning och vara genomförd inom fyra år efter tillträdesdagen.

Skyldigheten för en huvudman enligt första stycket gäller inte i fråga om rektorer som

- tidigare gått befattningsutbildningen eller en äldre statlig rektorsutbildning,
- genom annan utbildning eller yrkeserfarenhet har förvärvat kunskaper som av en högskola som anordnar befattningsutbildning har jämförts med sådan utbildning, eller
- den 15 mars 2010 är verksamma som rektorer.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utbildning enligt första stycket.

Paragrafen motsvarar i huvudsak de föreslagna bestämmelserna i 2 kap. 2 a och 9 kap. 16 d §§ i 1985 års skollag (jfr prop. 2009/10:27) som träder i kraft den 15 mars 2010. Bestämmelsen omfattar såväl offentliga som enskilda huvudmän. Tredje stycket har ändrats efter påpekande av *Lagrådet* på så sätt att såväl regeringen som den myndighet som regeringen bestämmer omfattas av bemyndigandet.

Lärare och förskollärare

Vilka som huvudmännen får använda för undervisning i skolväsendet

13 § Huvudmännen ska för undervisning använda lärare eller förskollärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som läraren eller förskolläraren ska bedriva.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken utbildning som krävs för att få bedriva viss undervisning i skolväsendet.

I paragrafens *första stycke* anges vilka lärare eller förskollärare som huvudmännen har skyldighet att använda för undervisning. Möjlighet att göra undantag regleras i 17 och 18 §§. Bestämmelsen motsvarar delvis 2 kap. 3 § första stycket samt 9 kap. 2 § första stycket 6, 8 § första stycket 4 och 8 b § första stycket 4 i 1985 års skollag.

Av bestämmelsen framgår att huvudmännen för undervisning ska använda lärare eller förskollärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som han eller hon ska bedriva. Vad som avses med undervisning definieras i 1 kap. 3 §. Vilken utbildning som krävs för att få bedriva en viss undervisning regleras i 15 och 16 §§ samt i föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Kravet på att läraren ska ha utbildning för den undervisning som han eller hon ska bedriva ska iakttas under lärarens hela tjänstgöringstid. Huvudmännen måste alltså, liksom i dag, vid tjänstefördelningen se till att de lärare som används för undervisningen i ett ämne etc. har en utbildning som är avsedd för denna undervisning (jfr prop. 1990/91:18 s. 38).

I *andra stycket* bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilken utbildning som krävs för att få bedriva viss undervisning i skolväsendet. Bestämmelsen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Vilken examen och examensin-

riktning mot vissa skolformer, verksamheter, årskurser eller ämnen som krävs för att en lärare eller förskollärare ska få bedriva viss undervisning avser regeringen att meddela bestämmelser om i förordning. En lärare eller förskollärare med en viss examen bör emellertid kunna bredda sin kompetens och därigenom få användas för undervisning i t.ex. ytterligare årskurser eller ämnen genom kompletterande kurser. Regeringen avser därför att i förordning även ange hur kompletterande kurser kan medföra att en lärares eller förskollärares undervisningsområde breddas. Bemyndigandet omfattar också föreskrifter om prövning av om en kompletterande kurs, som en lärare eller förskollärare har fullgjort, motsvarar sådan ytterligare utbildning som krävs för att ge läraren eller förskolläraren kompetens för att få bedriva viss undervisning i skolväsendet.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.6.1.

14 § Utöver lärare eller förskollärare som avses i 13 § får det i undervisningen i fritidshemmet och förskolan finnas annan personal med sådan utbildning eller erfarenhet att elevernas eller barnens utveckling och lärande främjas.

Paragrafen motsvarar delvis 2 a kap. 3 § andra stycket i 1985 års skollag. Den innehåller en upplysning om att det i undervisningen i fritidshemmet och förskolan får finnas annan personal än lärare och förskollärare. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.6.1.

15 § Den som har en utländsk lärar- eller förskollärarytbildning kan få ett behörighetsbevis av Högskoleverket. Ett sådant bevis ger den behörighet att undervisa i skolväsendet som framgår av beviset.

Behörighetsbevis ska utfärdas om den utländska utbildningen ensam eller tillsammans med yrkeslivserfarenhet motsvarar sådan utbildning som avses i 13 §.

Den som har ett annat modersmål än svenska, danska, färöiska, isländska eller norska kan få ett behörighetsbevis endast om han eller hon har de kunskaper i svenska som behövs.

Paragrafen innehåller bestämmelser om lärare med utländsk lärar- eller förskollärarytbildning.

Av *första stycket* framgår att behörighetsbevis utfärdas av Högskoleverket, liksom i dag enligt 2 kap. 4 § första stycket 1 i 1985 års skollag. En lärare med ett sådant bevis får användas för att bedriva den undervisning i skolväsendet som framgår av beviset. Det ska alltså i beviset anges vilken behörighet den utländska utbildningen ger. När läraren eller förskolläraren har fått ett behörighetsbevis kommer han eller hon att uppfylla kraven i 13 § första stycket om vilka lärare eller förskollärare som huvudmännen får använda för undervisning. Detta gäller oavsett om behörighetsbeviset har utfärdats enligt bestämmelserna i 1985 års skollag eller enligt denna paragraf.

Bestämmelserna i *andra och tredje styckena* motsvarar i huvudsak 2 kap. 4 a och 4 b §§ i 1985 års skollag.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.6.2.

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om villkoren för ett sådant behörighetsbevis som avses i 15 §.

Paragrafen motsvarar 2 kap. 4 c § i 1985 års skollag. Den har dock omformulerats till en upplysning om att de i 15 § angivna kraven för ett behörighetsbevis avses preciseras genom verkställighetsföreskrifter i förordning eller myndighetsföreskrifter. I motsats till *Lagrådet* anser regeringen att det är lämpligt att genom användningen av ordet ”närmare” upplysa om att det rör sig om verkställighetsföreskrifter.

17 § Huvudmän som anordnar annan undervisning än språkundervisning på ett främmande språk får trots 13 § första stycket för denna undervisning använda en lärare som inte har utbildning som avses i 13 § eller behörighetsbevis enligt 15 §. Detta gäller bara om han eller hon

1. har en utländsk lärarutbildning som motsvarar svensk lärarexamen, och
2. har kompetens att undervisa på det främmande språket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vilka språk som avses.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, innehåller bestämmelser som kompletterar 13 § i fråga om vilka lärare som får användas för undervisning hos huvudmän som anordnar del av undervisningen på ett främmande språk.

Bestämmelserna gäller huvudmän som anordnar delar av sin undervisning på ett främmande språk i andra ämnen än det främmande språket. Som exempel kan nämnas sådan undervisning som kommuner i dag får anordna enligt förordningen (2003:459) om försöksverksamhet med engelskspråkig undervisning i grundskolan.

Av 13 § framgår att huvudmännen ska för undervisning använda lärare eller forskollärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som läraren eller forskolläraren ska bedriva. Vilken utbildning som krävs för att få bedriva viss undervisning i skolväsendet avser regeringen att meddela föreskrifter om i förordning. Den som har utländsk lärarutbildning som ensam eller tillsammans med yrkeslivserfarenhet motsvarar sådan svensk utbildning ska enligt 15 § få ett behörighetsbevis. Ett sådant bevis ger samma behörighet som den svenska motsvarande utbildningen.

Denna paragraf utgör ett undantag från 13 och 15 §§ i fråga om dem som har utländsk lärarutbildning. En huvudman som avses i bestämmelsen får använda en sådan lärare även om han eller hon inte har fått behörighetsbevis. Det krävs dock att den utländska lärarutbildningen motsvarar sådan svensk lärarutbildning som krävs för att undervisa i skolväsendet och att läraren har kompetens att undervisa på det främmande språket. Hos t.ex. huvudmän som anordnar delar av undervisningen på engelska bör i normalfallet personer från engelskspråkiga länder användas.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.6.3.

18 § Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som har den utbildning som krävs enligt 13 § eller ett behörighetsbevis enligt 15 § eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får huvudmannen använda en annan person för att bedriva undervisningen. En sådan person ska

1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och

2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som krävs för undervisningen.

En person som avses i första stycket får användas för att bedriva undervisning under högst ett år i sänder. Detta gäller dock inte om undervisningen avser

1. modersmål, eller
2. yrkesämne i gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå eller särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå.

I paragrafen regleras förutsättningarna för att huvudmännen ska få göra undantag från skyldigheten i 13 § första stycket att använda lärare eller förskollärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som han eller hon ska bedriva. Paragrafen motsvarar delvis 2 kap. 3 § andra stycket i 1985 års skollag.

Av *första stycket första meningen* framgår i vilka fall som huvudmännen får göra undantag från skyldigheten att använda lärare med utbildning för undervisningen. Det första avser det fall att det inte finns någon lärare eller förskollärare bland huvudmannens personal som har en svensk utbildning som är avsedd för undervisningen i fråga eller har ett behörighetsbevis som avser en motsvarande utländsk utbildning. Syftet med det undantaget är att undervisningen inte ska hindras enbart därför att det saknas personal med den utbildning som krävs. Det ställs inte något krav på att huvudmannen måste ha gjort ansträngningar utan att ha lyckats för att rekrytera lärare eller förskollärare som har den utbildning som krävs för att få bedriva undervisningen.

Det andra undantaget avser det fall att en lärare som har en utbildning som krävs för att bedriva undervisningen finns att tillgå, men att denna lärare är direkt olämplig att använda med hänsyn till eleverna. Det kan t.ex. röra sig om missbruksproblem. Utan detta undantag skulle huvudmannen, om någon annan lärare eller förskollärare som har den utbildning som krävs inte finns att tillgå, inte ha möjlighet att byta ut den olämpliga läraren eller förskolläraren mot en vikarie som saknar sådan utbildning. Av kravet på särskilda skäl framgår att undantaget, liksom i dag, ska tillämpas restriktivt.

I *första stycket andra meningen* anges vilken kompetens den person som saknar lärar- och förskolläraryt utbildning måste ha för att få användas. Enligt *första punkten* ska han eller hon vara lämplig att bedriva undervisningen i fråga. Huvudmannen ska alltså i det enskilda fallet bedöma personens förmåga att fullgöra de uppgifter som direkt hör ihop med undervisningen och som normalt fullgörs av lärare och förskollärare inom skolväsendet. Bedömningen måste göras utifrån såväl de krav som ställs på undervisningen i olika styrdokument för verksamheten som med hänsyn till de elever eller barn som personen ska bedriva undervisning för.

Av *andra punkten* framgår att personen dessutom i så stor utsträckning som möjligt ska ha en utbildning som motsvarar den utbildning som krävs för att få bedriva den aktuella undervisningen. Om huvudmannen väljer mellan två personer som båda bedöms vara lämpliga att bedriva undervisningen, ska den person väljas som har en utbildning som i störst utsträckning motsvarar den utbildning som krävs för att få bedriva undervisningen. Ett exempel kan vara att den ena personen med godkänt resultat läst den utbildning som krävs men inte har tagit ut examen för

läraryrket medan den andra personen bara läst en del av utbildningen. I detta fall ska huvudmannen använda den förstnämnda personen.

I *andra stycket* anges att en person som enligt huvudregeln inte får användas för att bedriva en viss undervisning får användas för detta under högst ett år i sänder. I normalfallet bör det vara till terminens eller läsårets slut. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en lärare eller förskollärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen. Begränsningen till ett år gäller dock inte om undervisningen avser modersmål eller yrkesämne i gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå eller särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå. Med yrkesämne avses ämne (karaktärsämne) som har en yrkesinriktad profil.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.6.4.

19 § Om en person som avses i 18 § ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader, ska huvudmannen först fatta beslut om detta.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Det pedagogiska lednings- och samordningsansvaret åvilar enligt 9 § en rektor eller i förskolan en förskolechef. Av 10 § framgår att rektorn beslutar om sin enhets inre organisation. Motsvarande gäller för förskolechefen vid en förskoleenhet. Om en person som inte har den utbildning som är avsedd för viss undervisning ska användas för sådan undervisning under längre tid än sex månader, krävs dock enligt denna paragraf att huvudmannen först fattar beslut om detta. Rektor eller förskolechefen kan alltså inte besluta att en person som saknar den utbildning som krävs ska bedriva undervisning under längre tid än sex månader, om inte huvudmannen först har beviljat detta genom ett beslut.

Syftet med bestämmelsen är att huvudmannen ska få kunskap om läget vid skol- eller förskoleenheten. Huvudmannen ges härigenom möjlighet att göra en helhetsbedömning av vilka åtgärder som eventuellt behöver vidtas, t.ex. i fråga om rekrytering.

Bestämmelsen utgör inget hinder mot att huvudmännen med stöd av särskilda föreskrifter delegerar uppgiften att fatta beslut enligt denna paragraf. Sådana särskilda föreskrifter finns t.ex. i kommunallagen (1991:900).

Anställning av lärare och förskollärare

20 § Endast den som uppfyller följande kriterier får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning:

1. har någon typ av lärarexamen eller förskollärarexamen enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av högskolelagen (1992:1434) eller motsvarande äldre utbildning, eller

2. har fått ett behörighetsbevis enligt 15 §.

Den som inte uppfyller kraven i första stycket får dock anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa i modersmål eller i ett yrkesämne i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå eller särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå. Detta gäller bara, om

1. det saknas sökande som har utbildning som är avsedd för undervisning i modersmålet eller yrkesämnet,

2. den sökande har tillräcklig kompetens i modersmålet eller yrkesämnet, och
3. det finns skäl att anta att den sökande är lämpad att bedriva undervisningen.

Även den som ska bedriva undervisning enligt 17 § och som inte uppfyller kraven i första stycket får anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning.

Paragrafen, som delvis motsvarar 2 kap. 4 § och 9 kap. 16 b § i 1985 år skollag, behandlar vilka personer som får anställas som lärare eller förskollärare utan tidsbegränsning. Bestämmelserna i paragrafen reglerar bara förutsättningarna för att anställa någon. Vem huvudmannen ska använda för undervisning regleras i 13–17 §§.

Av *första stycket* följer att endast den som vid anställningstillfället har lärarexamen får anställas som lärare eller förskollärare utan tidsbegränsning. Bestämmelsen avviker alltså från bestämmelser i lagen (1982:80) om anställningsskydd som innebär att anställningsavtal som huvudregel ska gälla tills vidare (jfr 2 och 4 §§ anställningsskyddslagen). I *andra stycket* finns ett undantag från bestämmelsen i första stycket. Enligt bestämmelsen i detta stycke får en person som inte har någon typ av lärarexamen eller en förskolläraryxamen eller ett behörighetsbevis från Högskoleverket anställas tills vidare som lärare under förutsättning att han eller hon ska undervisa i modersmål eller i yrkesämne i gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå eller särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå. Med yrkesämne avses ämne (karaktärsämne) som har en yrkesinriktad profil. Undantaget gäller dock bara om de villkor som uppställs i punkterna 1–3 är uppfyllda.

Enligt *första punkten* är ett villkor att det saknas sökande som vid anställningstillfället saknar den utbildning som krävs för undervisning i modersmålet eller yrkesämnet. Som ett ytterligare villkor uppställs det i *andra punkten* att den sökande ska ha tillräcklig kompetens i modersmålet eller yrkesämnet. Den sökande måste alltså ha så stor kunskap i modersmålet eller yrkesämnet att han eller hon har förmåga att bedriva undervisningen. Detta hör samman med villkoret i *tredje punkten* som anger att det ska finnas skäl att anta att den sökande är lämplig att bedriva undervisningen. För att en sökande ska anses vara lämplig måste han eller hon ha förmåga att fullgöra de uppgifter som direkt hör ihop med undervisningen. Denna bedömning måste ske utifrån såväl de krav som ställs på undervisningen i olika styrdokument för verksamheten som med hänsyn till de elever eller barn som den sökande ska bedriva undervisning för.

Den som ska användas för att undervisa på främmande språk enligt 17 § är också enligt *tredje stycket* undantagen från bestämmelsen i första stycket. undantagen.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.6.5.

21 § I fråga om tidsbegränsning av en anställning som lärare eller förskollärare i skolväsendet gäller utöver bestämmelserna i lagen (1982:80) om anställningsskydd att den som ska användas för att bedriva undervisning enligt 18 § får anställas för högst ett år i sänder.

Paragrafen motsvarar delvis 2 kap. 5 § och 9 kap. 16 b § i 1985 års skollag. I paragrafen finns en bestämmelse om tidsbegränsad anställning av en person som ska bedriva undervisning som han eller hon inte har utbildning för. En sådan anställning får avse en tid om högst ett år i sänder. Om det finns förutsättningar för det, kan personen därefter anställas för ytterligare en period om högst ett år. Bestämmelsen, som avviker från anställningsskyddslagens regler, innebär bl.a. att 5 § andra stycket i den lagen om att vissa former av tidsbegränsad anställning kan övergå till en tillsvidareanställning inte gäller för en anställning enligt denna paragraf (jfr AD 92/2002).

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.6.5.

22 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från 20 § första stycket för anställning vid fristående skolor med särskild pedagogisk inriktning.

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om undantag för anställning vid fristående skolor med särskild pedagogisk inriktning.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.6.5.

23 § Varje huvudman ska sträva efter att för undervisningen anställa lärare och förskollärare som har forskarutbildning.

Paragrafen motsvarar delvis 2 kap. 3 § tredje stycket i 1985 års skollag. Till skillnad från bestämmelsen i 1985 års skollag omfattar denna bestämmelse även enskilda huvudmän och undervisning i alla skolformer och i fritidshemmet.

Lektor

24 § En lärare ska i skolväsendet benämnas lektor om han eller hon har

1. avlagt minst licentiatexamen inom ett ämne som helt eller i huvudsak motsvarar ett undervisningsämne eller som avser ämnesdidaktik eller har avlagt motsvarande utländsk examen, och

2. under minst fyra års tjänstgöring som lärare har visat pedagogisk skicklighet.

En förskollärare ska i skolväsendet benämnas lektor om han eller hon har

1. avlagt minst licentiatexamen inom ett område som omfattas av förskolans uppdrag eller har avlagt motsvarande utländsk examen, och

2. under minst fyra års tjänstgöring som förskollärare har visat pedagogisk skicklighet.

Benämningen lektor ska förbehållas lärare som avses i första stycket och förskollärare som avses i andra stycket.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, behandlar användningen av titeln lektor inom skolväsendet. Syftet med bestämmelsen är att lärare ska ges möjlighet till karriär inom skolväsendet och bidra till att eleverna i skolan uppnår bättre resultat.

Av *första stycket* framgår att en lärare som uppfyller de kompetenskrav som anges i punkterna 1 och 2 ska benämnas för lektor. I *första punkten*

anges att läraren ska ha avlagt minst licentiatexamen. Läraren kan alltså även ha avlagt doktorsexamen. Examen ska ha avlagts inom ett ämne som helt eller i huvudsak motsvarar ett undervisningsämne eller som avser ämnesdidaktik.

Utöver kravet på vetenskaplig kompetens ska läraren enligt *andra punkten* även ha pedagogiska meriter. Det krävs därför att han eller hon under minst fyra års tjänstgöring som lärare har visat pedagogisk skicklighet. Med pedagogisk skicklighet avses att läraren inte bara har tillräcklig kompetens för att undervisa utan att han eller hon har visat individuell skicklighet i sin yrkesutövning.

Det är huvudmannen som avgör om läraren uppfyller kraven för att benämnas lektor. Läraren behöver dock inte ha förvärvat sin kompetens hos samma huvudman. En lärare kan t.ex. ha tjänstgjort två år hos en huvudman och sedan ytterligare två år hos en annan. Om läraren genom yttranden över sin tjänstgöring hos de olika huvudmännen kan visa att han eller hon uppfyller kravet på pedagogiska meriter och läraren dessutom avlagt en examen som avses i första punkten, ska läraren benämnas lektor.

I *andra stycket* anges kompetenskraven för att en förskollärare ska få benämnas lektor. Stycket har utformats i enlighet med *Lagrådets* synpunkt.

Av *tredje stycket* framgår att benämningen lektor ska förbehållas lärare och förskollärare som uppfyller kompetenskraven i första stycket. Andra anställda får med andra ord inte i tjänsten kallas för lektor.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.6.6.

Elevhälsa

Elevhälsans omfattning

25 § För eleverna i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Av *första stycket* följer att huvudmannen måste se till att det finns elevhälsa för varje elev i angivna skolformer. Bestämmelsen har viss motsvarighet i 14 kap. 1 och 7 a §§ i 1985 års skollag. Den del av elevhälsan som motsvarar dagens skolhälsovård ska även fortsättningsvis anses utgöra en självständig verksamhetsgren i förhållande till den övriga elevhälsan och den särskilda elevstödande verksamheten i övrigt (se författningskommentaren till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen [2009:400]). Vidare anges att elevhälsan främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande och omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Detta innebär att elevhälsan ska bidra till skapandet av miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Här anges också att elevhälsan ska stödja elevernas utveckling mot

utbildningens mål. Andra bestämmelser om elevernas utveckling mot målen finns i 3 kap.

I *andra stycket* anges att det för de i första stycket preciserade insatserna ska finnas tillgång till skolläkare och skolsköterska. Den delen motsvarar delvis 14 kap. 2 § tredje stycket i 1985 års skollag. Huvudmannen avgör själv omfattningen av och inriktningen på personalens sammansättning och kompetens utifrån lokala behov och förutsättningar. Huvudmannen kan själv anställa denna personal eller ordna det på annat sätt. Bestämmelsen kräver till skillnad från 1985 års skollag dessutom att det, förutom skolläkare och skolsköterska, finns tillgång till adekvat utbildad personal i form av psykolog, kurator samt personal som kan tillgodose elevernas behov av specialpedagogiska insatser. Detta förtydligande av regleringen görs för att säkerställa att elevhälsan har tillgång till tillräcklig kompetens för att eleverna ska få det stöd som de behöver. Förtydligandet av vilka olika delar som ingår i elevhälsan inskränker inte kommunernas och andra huvudmäns möjlighet att organisera sin elevhälsa efter lokala behov och förutsättningar. Även om regleringen således innebär ett utökat krav på vilka personalkategorier som ska ingå i elevhälsan är inte syftet med förslaget att kommunerna eller de fristående huvudmännen ska behöva nyanställa personal.

Av 23 kap. 9 § följer att en offentlig eller enskild huvudman inom skolväsendet har möjlighet att överlåta ansvaret för de medicinska insatserna till en kommun eller ett landsting. Detta innebär givetvis inte att huvudmannen kan frånhända sig det yttersta ansvaret för att de medicinska insatserna kommer till stånd. Däremot kan huvudmannen med stöd av den bestämmelsen överlämna ansvaret att såsom vårdgivare utse en verksamhetschef enligt 29 § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763). Vidare innebär 23 kap. 2 och 3 §§ att elevhälsan får överlämnas på entreprenad.

Elevhälsan behandlas i avsnitt 6.7.

26 § En huvudman för kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare får för sina elever anordna sådan elevhälsa som avses i 25 §.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Hälsovård är inte obligatorisk i de skolformer som riktar sig till vuxna. Paragrafen lyfter fram att det finns en möjlighet för huvudmännen att även här anordna elevhälsa.

Hälsobesök

27 § Varje elev i grundskolan, grundsärskolan och specialskolan ska erbjudas minst tre hälsobesök som innefattar allmänna hälsokontroller. Varje elev i sameskolan ska erbjudas minst två hälsobesök som innefattar allmänna hälsokontroller. Hälsobesöken ska vara jämnt fördelade under skoltiden. Eleven ska dessutom mellan hälsobesöken erbjudas undersökning av syn och hörsel och andra begränsade hälsokontroller.

Det första hälsobesöket får göras under utbildningen i förskoleklassen i stället för under utbildningen i en sådan skolform som avses i första stycket.

Varje elev i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska erbjudas minst ett hälsobesök som innefattar en allmän hälsokontroll.

Paragrafen motsvarar delvis gällande bestämmelser om hälsokontroller i 14 kap. 2–5 §§ i 1985 års skollag. Här införs begreppet ”hälsobesök” för att bättre spegla vad som sker vid dagens ”hälsokontroller”. Vid ”hälsokontrollerna” förekommer specifika hälsoundersökningar och i anslutning därtill ett hälsosamtal. Termen ”hälsobesök” markerar en förskjutning från ett kontrollerande till ett mer hälsofrämjande arbetssätt som stämmer väl överens med den allmänna inriktningen av elevhälsan enligt 25 §.

De medicinska insatserna enligt *första och andra styckena* avser hälsobesök för eleverna i förskoleklassen samt i grundskolan och motsvarande skolformer där skolplikten kan fullgöras. Av bestämmelsen framgår att hälsobesöken ska vara jämnt fördelade under skoltiden. Med skoltiden avses här den sammanlagda tiden i förskoleklass och påföljande utbildning i grundskolan eller motsvarande skolform. Om en elev inte deltar i förskoleklassen ska tre hälsobesök erbjudas under tiden i grundskolan eller motsvarande skolform, med undantag för sameskolan där minst två hälsobesök ska erbjudas. För det fall eleven deltar i utbildning med två eller flera huvudmän får avgöras från fall till fall hur hälsobesöken ska förläggas så att eleven sammanlagt erbjuds tre hälsobesök under skoltiden.

Enligt *tredje stycket* ska också varje elev i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan erbjudas hälsobesök.

Bestämmelserna i 14 kap. 2 § andra stycket och 3 § andra och tredje styckena i 1985 års skollag om särskilda undersökningar för elever i vissa skolformer har inte överförts till den nya skollagen. Detta innebär att det inte finns någon bestämmelse i den nya skollagen som möjliggör tvångsvis hälsoundersökning. Om det finns behov av en tvångsvis undersökning får sådan ske med stöd av allmänna bestämmelser som medger sådan undersökning. Som exempel kan nämnas läkarundersökning enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård och smittskyddslagslagen (2004:168).

Av 23 kap. 9 § följer att en kommunal, statlig eller enskild skolhuvudman har möjlighet att överlåta ansvaret för de insatser som anges i paragrafen till annan.

Elevhälsan behandlas i avsnitt 6.7.

Enkla sjukvårdsinsatser

28 § Elever som avses i 27 § får vid behov anlita elevhälsan för enkla sjukvårdsinsatser.

Bestämmelsen motsvarar i sak 14 kap. 5 § i 1985 års skollag och ger en möjlighet för eleverna i de obligatoriska skolformerna att, utöver hälsobesöken och hälsokontrollerna, anlita elevhälsan för enkla sjukvårdsinsatser som t.ex. omplåstring eller preliminära bedömningar vid smärre olyckor under utbildningsmoment.

Tillgång

29 § Elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

Av paragrafen, som för grundskolan, specialskolan och gymnasieskolan motsvaras av 1 kap. 23 § i 1985 års skollag, framgår att elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till studie- och yrkesvägledning. Även den som står i begrepp att välja utbildning utan att vara formellt antagen som elev ska ges en möjlighet att få vägledning.

Kompetens för studie- och yrkesvägledning finns främst hos personer som är anställda för denna verksamhet. Även rektorer och lärare har dock ett visst ansvar att förmedla sådan kunskap. Frågor om studie- och yrkesvägledning behandlas främst i läroplanerna.

Huvudmannen bestämmer själv om kompetensen ska ordnas genom att personal anställs eller på något annat sätt. Om personal anställs gäller bestämmelserna i 30 § som innebär ett krav på adekvat utbildning för att utan tidsbegränsning få anställas för studie- och yrkesvägledning.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.8.

Behörighet

30 § För att få anställas utan tidsbegränsning för studie- och yrkesvägledning ska den sökande ha en utbildning avsedd för sådan verksamhet.

Den som inte uppfyller kravet enligt första stycket får anställas för studie- och yrkesvägledning för högst ett år i sänder.

Paragrafen motsvarar delvis 2 kap. 6 § i 1985 års skollag (se prop. 1990/91:18 s. 39, 40 och 49) med viss språklig ändring. Bestämmelserna är emellertid nu också direkt tillämpliga även på enskilda huvudmän och innebär ett krav på adekvat utbildning för att utan tidsbegränsning få anställas för studie- och yrkesvägledning i skolväsendet. Vad som är adekvat utbildning måste prövas från fall till fall.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.8.

Registerkontroll av personal*Skyldighet att lämna registerutdrag*

31 § Den som erbjuds en anställning inom förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan samt inom annan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. ska till den som erbjuder anställningen lämna ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister. Utdraget ska vara högst ett år gammalt. Den som inte har lämnat registerutdrag får inte anställas. Regeringen meddelar föreskrifter om innehållet i registerutdraget.

Registerutdrag som avses i första stycket ska lämnas även av den som

1. erbjuds eller tilldelas arbete inom sådan verksamhet som avses i första stycket under omständigheter liknande dem som förekommer i ett anställnings-

förhållande inom verksamheten, om det sker genom uppdrag, anställning hos någon som ingått avtal med den som bedriver verksamheten eller anställning inom annan kommunal verksamhet,

2. under utbildning till en lärar- eller förskollärarexamen enligt högskolelagen (1992:1434) eller yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning tilldelas plats för verksamhetsförlagd del av utbildningen inom sådan verksamhet som avses i första stycket, eller

3. genom deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program tilldelas plats för arbetspraktik eller annan programinsats inom sådan verksamhet som avses i första stycket.

Registerutdraget ska i de fall som avses i andra stycket lämnas till den inom verksamheten som beslutar om att anlita eller ta emot någon på ett sådant sätt som avses där. Den som inte har lämnat ett sådant registerutdrag får inte anlitas eller tas emot i verksamheten.

Första stycket motsvarar första och andra styckena i 1 respektive 2 § lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg (se prop. 1999/2000:123. s. 32). *Andra* och *tredje styckena* motsvarar 2 a § samma lag (se prop. 2007/08:28 s. 15 f.).

Undantag från skyldigheten att lämna registerutdrag

32 § Den som inom ett år erbjuds en förnyad anställning hos samma arbetsgivare eller en förnyad möjlighet att på ett sådant sätt som avses i 31 § andra stycket delta i verksamheten får anställas, anlitas eller tas emot utan att han eller hon lämnat ett registerutdrag.

Paragrafen motsvarar 3 § lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg och innebär att den som har eller har haft anställning, uppdrag, praktik eller liknande i skolväsendet och inom ett år erbjuds en förnyad möjlighet att arbeta i samma verksamhet inte på nytt behöver visa upp ett registerutdrag (se prop. 1999/2000:123. s. 32 och 33 samt prop. 2007/08:28 s. 16).

Återlämnande av registerutdrag

33 § På begäran av den som har lämnat ett registerutdrag ska det återlämnas i original.

Bestämmelsen motsvarar 4 § lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg och innebär att den som har lämnat in ett registerutdrag alltid har rätt att få tillbaka originalhandlingen.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.9.

Kompetensutveckling

34 § Huvudmannen ska se till att personalen vid förskole- och skolenheterna ges möjligheter till kompetensutveckling.

Huvudmannen ska se till att förskollärare, lärare och annan personal vid förskole- och skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Paragrafens *första stycke* motsvarar delvis 2 kap. 7 § första meningen i 1985 års skollag såvitt avser kommunernas och landstingens ansvar för kompetensutveckling för den personal som har hand om utbildningen. Bestämmelsen, som här gäller samtliga huvudmän inom skolväsendet, avser att tydliggöra att huvudmannen ska ge förutsättningar, bl.a. ekonomiskt och tidsmässigt, för kompetensutveckling.

Enligt *andra stycket*, som delvis motsvarar 2 kap. 7 a § i 1985 års skollag, har huvudmannen ett ansvar för att all personal vid förskole- och skolenheterna får kännedom om de föreskrifter som gäller för skolväsendet. I nyss nämnda bestämmelse gäller detta bara för den undervisande personalen. I den föreslagna skollagen har detta alltså utvidgats till att avse all personal. För den icke undervisande personalen handlar den nödvändiga insikten om framför allt de föreskrifter som rör skolans värdegrund etc., t.ex. 6 kap. om åtgärder mot kränkande behandling.

Huvudmannens ansvar för kompetensutveckling m.m. behandlas i avsnitt 6.10.

Lokaler och utrustning och tillgång till skolbibliotek

35 § För utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Genom bestämmelsen införs ett generellt krav på att det ska finnas de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppnås. Bestämmelsen ersätter liknande bestämmelser i 2 a kap. 3 § i 1985 års skollag, 1 kap. 4 § grundskoleförordningen (1994:1194) och 1 kap. 4 § särskoleförordningen (1995:206). Bestämmelsen omfattar emellertid här samtliga skolformer som regleras i lagen oavsett huvudman.

I respektive skolformskapitel finns bestämmelser om att eleverna utan kostnad ska ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning m.m.

Huvudmannens ansvar för lokaler och utrustning behandlas i avsnitt 6.11.

36 § Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Den innebär en skyldighet för alla skolhuvudmän för de uppräknade skolformerna att anordna sin verksamhet så att eleverna har tillgång till skolbibliotek för att stimulera skolelevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material för utbildningen. Hur detta anordnas måste kunna variera från skolenhet till skolenhet.

Huvudmannens ansvar för att ge eleverna tillgång till skolbibliotek behandlas i avsnitt 6.11.

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- tillämpningsområde (2 §),
- barnens och elevernas lärande och personliga utveckling (3 §),
- information om barnets och elevens utveckling (4–5 §§),
- särskilt stöd (6–12 §§), och
- allmänna bestämmelser om betyg (13–21 §§).

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, beskrivs innehållet i kapitlet.

Tillämpningsområde

2 § Om inte något annat anges gäller bestämmelserna i detta kapitel samtliga skolformer och fritidshemmet.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

I paragrafen anges vilka utbildningar som bestämmelserna i kapitlet gäller för om inte något annat anges särskilt. Denna paragraf och 3-9 §§ i kapitlet har utformats och disponerats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Barnens och elevernas lärande och personliga utveckling

3 § Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Det finns ingen motsvarande paragraf i 1985 års skollag. Den *första meningen* anger den övergripande målsättning som ska utmärka utbildningen inom alla skolformer och fritidshemmet. Bestämmelsen ligger till grund för vad som närmare föreskrivs i läroplanerna om undervisningens individualisering. Med utbildningens mål avses såväl nationella mål som de mål som förskolan, fritidshemmet och skolan själva ställer upp. Regleringen innebär självfallet inte att huvudmannen kan nöja sig med att en elev når den lägsta godtagbara kunskapsnivån. Syftet är att markera att ambitionen måste vara högre än så. *Andra meningen* markerar särskilt att tillgängliga resurser inte bara kan riktas mot de svagaste eleverna, utan att även de elever som har lättare att nå utbildningens mål har rätt till ledning och stimulans för att utvecklas så långt som möjligt.

Information om barnets och elevens utveckling

4 § Eleven och elevens vårdnadshavare och vårdnadshavare för ett barn i förskolan ska fortlöpande informeras om elevens eller barnets utveckling.

En allmän bestämmelse om den löpande informationen om elevens eller barnets utveckling har tagits in i denna paragraf. Bestämmelsen mot-

svarar närmast den inledande meningen i 7 kap. 2 § grundskoleförordningen (1994:1194), 7 kap. 1 § särskoleförordningen (1995:206), 8 kap. 1 § specialskoleförordningen (1995:401) och 5 kap. 3 § sameskolförordningen (1995:205). Den är ny för gymnasieskolan (jfr. 7 kap. 19 § gymnasieförordningen [1992:394]). Ytterligare bestämmelser om utvecklingssamtal och andra former för information finns i de aktuella skolformskapitlen, se 8 kap. 11 §, 9 kap. 11 §, 10 kap. 12 och 13 §§, 11 kap. 15 och 16 §§, 12 kap. 12 och 13 §§, 13 kap. 12 och 13 §§, 15 kap. 20 § samt 18 kap. 13 §.

5 § Bestämmelsen i 4 § om information gäller inte i kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare.

I paragrafen anges de skolformer som inte omfattas av bestämmelsen om information i 4 §

Särskilt stöd

6 § Bestämmelserna om särskilt stöd i 7–12 §§ gäller inte i förskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare.

I paragrafen anges de skolformer som inte omfattas av bestämmelserna i 7–12 §§.

7 § Särskilt stöd får ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning.

Bestämmelsen motsvarar för grundskolan 5 kap. 4 § andra stycket och 5 § första stycket andra meningen grundskoleförordningen (1994:1194), som även gäller för sameskolan. Sådana bestämmelser finns också för särskolan (5 kap. 3 § sarskolförordningen [1995:206] och specialskolan (6 kap. 3 § sista stycket och 5 § specialskoleförordningen [1995:401]). Bestämmelser om att elever kan få specialundervisning anordnad inom klassen finns vidare i 8 kap. 1 § tredje stycket gymnasieförordningen (1992:394). För gymnasiesärskolan är bestämmelsen ny.

En elevs svårigheter ska i första hand lösas inom ramen för den ledning och stimulans för lärande och personlig utveckling som alla elever ska ges enligt 3 §. En elev kan emellertid behöva ytterligare stöd eller annat stöd än det som ska ges enligt 3 §. Sådant stöd benämns särskilt stöd. Det särskilda stödet kan ersätta annan undervisning eller vara ett komplement till den. Av paragrafen framgår att stödinsatsen i första hand ska ges i den gemenskap eller gruppering där eleven normalt ingår.

Utredning

8 § Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, genom uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta

anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt.

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Paragrafen reglerar i vilka situationer behovet av särskilt stöd ska utredas. Bestämmelsen motsvaras delvis av gällande bestämmelser om åtgärdsprogram i skolformsförordningarna, t.ex. 5 kap. 1 § grundskoleförordningen (1994:1194). Redan i dag förutsätts att åtgärdsprogram föregås av en utredning.

I paragrafens *första stycke* föreskrivs inledningsvis en anmälningsplikt så snart det kan befaras att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Alla som arbetar i skolan har ett ansvar för att uppmärksamma de elever som behöver särskilda stödåtgärder och att föra detta vidare till rektorn. Anmälningskyldigheten kan i det enskilda fallet gälla en lärare, personal inom elevhälsan eller annan skolpersonal. Vem som är anmälningskyldig beror på i vilket sammanhang stödbehovet blir känt. Om en elevs stödbehov uppmärksammas av en lärare inom ramen för den undervisning som läraren ansvarar för, är läraren skyldig att anmäla detta till rektorn. Ett exempel på en omständighet som utlöser utredningskyldigheten är att det av elevens resultat på ett nationellt prov framgår att han eller hon riskerar att inte nå kunskapskraven för den aktuella årskursen. Störst betydelse som en indikator på brister i elevens kunskapsutveckling har naturligtvis proven i årskurserna före den sista. Behovet kan också komma fram vid utvecklingssamtal mellan lärare, elev och vårdnadshavare eller genom uppgifter från andra utanför skolan, t.ex. socialtjänsten. Även eleven eller elevens vårdnadshavare har rätt att väcka frågan om elevens behov av särskilt stöd ska utredas. Utredningen ska genomföras skyndsamt, vilket är nytt i förhållande till de regler som gäller idag. Genom paragrafen införs även en skyldighet att ge särskilt stöd till elever med andra svårigheter än svårigheter i skolarbetet. Med uttrycket ”andra svårigheter i sin skolsituation” avses sådana situationer där en elev behöver särskilt stöd även om det just då inte finns anledning befara att han eller hon inte ska nå de kunskapskrav som minst ska nås. I utredningen ska elevens synpunkter inhämtas. Utredningen ska genomföras med beaktande av bestämmelsen om särskild hänsyn till barnets bästa i 1 kap. 10 §.

I paragrafens *andra stycke* anges att samråd ska ske med elevhälsan, utom i de fall där det är uppenbart obehövt. Samråd med elevhälsan kan vara uppenbart obehövt exempelvis om behovet avser rent pedagogiska insatser. Rektorn ansvarar, liksom tidigare, för att en utredning genomförs.

Paragrafens *tredje stycke* motsvarar för grundskolans del i huvudsak 4 kap. 1 § andra stycket i 1985 års skollag. Motsvarande bestämmelser finns i 2 b kap. 1 § andra stycket den lagen vad gäller förskoleklassen och 8 kap. 1 § andra stycket samma lag vad gäller sameskolan. För övriga skolformer är bestämmelsen ny. Bestämmelser om stödundervisning finns dock på förordningsnivå för specialskola, särskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola.

9 § Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 § eller i form av anpassad studiegång enligt 12 § får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan.

Om en utredning enligt 8 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Enligt *första stycket* ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Bestämmelsen motsvaras delvis av gällande bestämmelser om åtgärdsprogram i skolformsförordningarna, se t.ex. 5 kap. 1 § grundskoleförordningen (1994:1194). Programmet ska användas av eleven och skolan för att planera och utveckla hela den pedagogiska verksamheten för eleven. Arbetet med åtgärdsprogrammet ska utgå från elevens behov, elevens styrkor och svagheter samt vilka hinder och möjligheter som finns i elevens omgivning. Vid behov bör samråd ske med t.ex. personal från elevhälsan. Eleven själv och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i utarbetandet av åtgärdsprogrammet. Det är viktigt att elevens synpunkter inhämtas och beaktas när åtgärdsprogrammet tas fram. Här kan erinras om bestämmelsen om hänsyn till barnets bästa (1 kap. 10 §). Arbetet ska omfatta elevens hela skolsituation. Genom uppföljning och utvärdering kan programmet användas för att bedöma elevens framsteg och framtida behov av stöd. Vissa former av särskilt stöd anges i 11 och 12 §§.

Av *andra stycket* framgår att ett åtgärdsprogram beslutas av rektorn. Rektorn kan delegera uppgiften att besluta om åtgärdsprogram till någon annan, t.ex. en lärare i arbetslaget. I de fall som anges i bestämmelsen får rektorn inte delegera uppgiften. Åtgärdsprogrammet utgör ett beslut som ska dateras och undertecknas av beslutsfattaren i enlighet med reglerna i förvaltningslagen (1986:223). Det bör upprättas i en särskild handling och ska förvaras på ett betryggande sätt.

Av *tredje stycket* framgår att om en utredning enligt 8 § anses visa att eleven inte behöver något särskilt stöd måste ett formellt beslut fattas om att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas, vilket också är ett nytt förslag i denna lag. Detta är en förutsättning för att frågan om särskilt stöd ska kunna överprövas efter överklagande hos Skolväsendets överklagandenämnd.

Utförningen av det särskilda stödet i vissa skolformer

10 § För en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Bestämmelsen motsvarar för grundskolan i huvudsak 5 kap. 4 § första stycket grundskoleförordningen (1994:1194) som även gäller för same-

skolan enligt 3 kap. 13 § sameskolförordningen (1995:205). Motsvarande bestämmelse finns för specialskolan i 6 kap. 3 § specialskoleförordningen (1995:401). För särskolan är bestämmelsen ny.

Paragrafen markerar sambandet mellan skolans ansvar för att varje elev i de obligatoriska skolformerna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och skyldigheten att ge särskilt stöd. Uttrycket ”på det sätt och i den omfattning som behövs” tydliggör att det inte bara gäller stöd i en viss omfattning utan att det också måste övervägas på vilket sätt stödet bäst kan ges.

Särskild undervisningsgrupp eller enskild undervisning

11 § Om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till.

Av paragrafen framgår att i de angivna skolformerna får det särskilda stödet ges utanför den gemenskap eller gruppering där eleven normalt ingår endast om det finns särskilda skäl. Bestämmelsen motsvaras av bestämmelser om särskilt stöd i skolformsförordningarna, se t.ex. 5 kap. 5 § andra stycket grundskoleförordningen (1994:1194). Innan beslut om särskild undervisningsgrupp fattas ska samråd ske med eleven och elevens vårdnadshavare, med beaktande av bestämmelsen om särskild hänsyn till barnets bästa (1 kap. 10 §). Det kan innebära undervisning i en särskild undervisningsgrupp eller enskilt inom skolenheten. Stödet kan också ges i andra lokaler med annan personal, t.ex. vid ett skoldaghem eller resurscenter. Det är dock inte fråga om byte av skolenhet i sådana fall. Beslut enligt denna paragraf om undervisning i särskild undervisningsgrupp eller enskilt kan inte ersätta beslut om placering vid en skolenhet enligt bestämmelser i respektive skolformskapitel.

Anpassad studiegång

12 § Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång).

Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Första stycket motsvaras delvis av 5 kap. 10 § grundskoleförordningen (1994:1194), 5 kap. 8 § särskoleförordningen (1995:206), 6 kap. 7 § specialskoleförordningen (1995:401) och 3 kap. 13 § sameskolförordningen (1995:205). Här ges emellertid en möjlighet att anpassa utbildningen utöver vad som följer av dessa bestämmelser genom att den möjliggör avvikelser från de mål som gäller för utbildningen. Bestämmelsen avser situationer när andra stödåtgärder inte har gett resultat, t.ex. för skoltrötta elever eller elever som av andra skäl inte är tillgängliga för

utbildning. Eleven och elevens vårdnadshavare måste få information om vad ett beslut om anpassad studiegång kan innebära för elevens möjligheter att studera vidare. Deras synpunkter ska inhämtas och beaktas i bedömningen. För skolpliktiga elever i de högre årskurserna får utbildningen delvis förläggas till en arbetsplats utanför skolan. Avsikten är att sådan arbetsplatsförlagd utbildning ska regleras på förordningsnivå liksom i dag.

I *andra stycket* markeras rektors ansvar för att utbildningen för en elev med anpassad studiegång så långt som möjligt blir likvärdig med utbildningen i allmänhet i den aktuella skolformen.

Allmänna bestämmelser om betyg

Skolformer där betyg ges

13 § I grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare ska betyg sättas i den utsträckning och form som följer av denna lag eller annan författning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från första stycket för fristående skolor med särskild pedagogisk inriktning.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

I paragrafens *första stycke* anges i vilka skolformer betyg ska sättas. Bestämmelser om betygstillfällen, betygsbeteckningar m.m. för de olika skolformerna finns i respektive skolformskapitel.

I *andra stycket* bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter som innebär att fristående skolor med särskild pedagogisk inriktning undantas från den skyldighet att sätta betyg som annars följer av första stycket.

Rektorns ansvar

14 § Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Rektorns ansvar enligt 2 kap. 10 § innebär bl.a. att han eller hon ska se till att betygssättningen sker i enlighet med denna lag och andra författningar. I denna paragraf erinras om detta ansvar. Syftet är att särskilt markera rektorns ansvar för en likvärdig och rättvis betygssättning.

Information om grunderna för betygssättningen

15 § Eleverna ska informeras om de grunder som tillämpas vid betygssättningen.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Den avser de grunder som gäller för samtliga elever, dvs. enligt bestämmelserna i skollagen, den aktuella läroplanen, kursplanerna eller ämnesplanerna och kunskaps-

kraven. Bestämmelser om grunderna för betygssättningen finns i skollagen i respektive skolformskapitel.

Beslut om betyg

16 § Betyg ska beslutas av den eller de lärare som ansvarar för undervisningen vid den tidpunkt då betyg ska sättas. Om ett betyg är beroende av två eller flera lärares bedömning och dessa inte kan enas, ska betyget beslutas av rektorn.

Paragrafen ersätter bestämmelser i 7 kap. 5 § grundskoleförordningen (1994:1194), 7 kap. 4 § andra stycket särskoleförordningen (1995:206), 8 kap. 5 § specialskoleförordningen (1995:401), 7 kap. 3 § första stycket gymnasieförordningen (1992:394), 7 kap. 3 § förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan, 4 kap. 5 § förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning och 4 kap. 3 § första stycket förordningen (1992:736) om vuxenutbildning för utvecklingsstörda.

Information om skälen för betyget

17 § Den som har beslutat betyget ska på begäran upplysa eleven och elevens vårdnadshavare om skälen för betyget.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Av paragrafen följer att en elev och en elevs vårdnadshavare har rätt att i efterhand få upplysningar om skälen för ett beslutat betyg. Bestämmelsen gäller samtliga beslut om betyg, dvs. även terminsbetyg i grundskolan och motsvarande skolformer.

Utfärdande av betyg

18 § Betyg ska utfärdas skriftligt.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Avsikten är att de föreskrifter som behövs om utformningen av betygsdokument m.m. ska meddelas i författning på lägre nivå än lag. Närmare bestämmelser om betygssättning finns i respektive skolformskapitel.

Rättelse av skrivfel och liknande förbiseende

19 § Ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende får rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt. Vid rättelse ska ett nytt skriftligt betyg utfärdas och den oriktiga betygshandlingen om möjligt förstöras.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Den motsvaras närmast av bestämmelser i skolformsförordningarna, t.ex. 7 kap. 19 § grundskoleförordningen (1994:1194), 7 kap. 18 § gymnasieförordningen (1992:394) och 4 kap. 21 § förordningen (2002:1012) om kommunal

Lagrådet har ifrågasatt att endast rektorn får rätta betyg i de fall som avses i denna paragraf, medan ändring av ett uppenbart oriktigt betyg enligt 19 § ska göras av den eller dem som meddelat beslutet. Enligt *Lagrådet* förefaller det naturligare att det direkt framgår av bestämmelsen att den som beslutat betyget får rätta skrivfel och liknande som finns i betyget.

Närmare bestämmelser om skriftlig dokumentation av betyg finns i dag och avses även i fortsättningen finnas i förordning och i myndighetsföreskrifter. Beslut om betyg dokumenteras skriftligt genom att en betygs katalog förs och genom att betyg utfärdas i form av t.ex. slutbetyg. Det är emellertid inte så, som *Lagrådet* synes ha förutsatt, att det regelmässigt är den som har fattat beslutet som också är den som ansvarar för den skriftliga dokumentationen och undertecknar de betygshandlingar som utfärdas. I normalfallet fattar en lärare beslutet om betyg medan rektorn utfärdar den skriftliga betygshandlingen. Enligt regeringens mening bör därför rättelse av skrivfel och liknande fel i betyg i första hand vara en uppgift för rektorn. Som *Lagrådet* påpekar har rektorn möjlighet att delegera uppgiften att med stöd av denna paragraf t.ex. besluta om rättelse av skrivfel och liknande fel i betygs katalogen.

Ändring av uppenbart oriktiga betyg

20 § Finner den eller de som har fattat ett beslut om betyg att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks.

Ändring enligt första stycket ska göras av rektorn om

1. den som har fattat det ursprungliga beslutet inte längre är anställd av huvudmannen eller är förhindrad på grund av något annat liknande skäl,
2. det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och någon eller några av dem inte längre är anställda av huvudmannen eller är förhindrade på grund av något annat liknande skäl, eller
3. det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och dessa inte kan enas.

Paragrafen, som är ny, har utformats med 27 § förvaltningslagen (1986:223) som förebild.

I *första stycket* anges att den första förutsättningen för att den eller de som har beslutat om betyg ska ha en skyldighet att ändra sitt beslut är att beslutet är uppenbart oriktigt. Exempel på felaktigheter som kan medföra en sådan ändringsskyldighet är att bedömningsunderlag har förbisetts eller att frånvaro har vägts in på ett sätt som strider mot föreskrifter om bedömning av elevens kunskaper. Det ska dock vara fråga om uppenbara felaktigheter. Någon mer ingående granskning av grunderna för beslutet ska inte behöva göras om det inte finns särskild anledning till det. I beslut om betyg ingår även ett beslut om att inte sätta betyg då bedömningsunderlag saknas på grund av elevens frånvaro (streck).

Ändringsskyldigheten kan uppkomma genom att en beslutsfattare själv upptäcker ett förbiseende eller en felbedömning. Nya omständigheter

som en elev åberopar kan också göra att beslutet i efterhand framstår som uppenbart oriktigt. Sådana omständigheter måste dock hänföra sig till tiden före det ursprungliga beslutet. Denna paragraf ger inte möjlighet att ändra ett betygsbeslut på grund av att eleven efter att betyget har satts utför prestationer som visar att han eller hon har de kunskaper som krävs för ett högre betyg.

Som en andra förutsättning för skyldigheten att ändra beslutet gäller att ändringen kan göras snabbt och enkelt. Det innebär att det normalt inte finns någon ändringsskyldighet om det krävs ytterligare utredning i ärendet.

Om de angivna förutsättningarna är uppfyllda, ska ett nytt betygsbeslut fattas som ändrar det tidigare beslutet. Som regleringen är utformad kommer bara klart oriktiga beslut att omfattas av ändringsskyldigheten.

Av *andra stycket* framgår att det under vissa närmare angivna omständigheter är rektorn som ska göra bedömningen och fatta ett nytt beslut. De förutsättningar för ändringsskyldigheten som anges i första stycket gäller även en prövning som görs av rektorn.

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Prövning för betyg

21 § För den som vill genomgå prövning för betyg finns särskilda bestämmelser i denna lag.

Regeringen får trots bestämmelser i denna lag om avgiftsfrihet meddela föreskrifter om skyldighet för den som vill genomgå prövning för betyg att betala en avgift som tillfaller huvudmannen.

Paragrafen motsvarar delvis 15 kap. 6 § i 1985 års skollag.

I *första stycket* erinras om att det finns särskilda bestämmelser om prövning för betyg i skolformskapitlen. Bestämmelserna i skolformskapitlen motsvarar i huvudsak gällande bestämmelser i skolformsförordningarna.

Andra stycket innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om skyldighet för enskild som vill genomgå prövning att betala en avgift som tillfaller huvudmannen.

4 kap. Kvalitet och inflytande

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- systematiskt kvalitetsarbete (2–8 §§), och
- inflytande och samråd (9–17 §§).

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, beskrivs innehållet i kapitlet.

Nationell nivå

2 § I 26 kap. finns bestämmelser om tillsyn, statlig kvalitetsgranskning och nationell uppföljning av skolväsendet och andra utbildningar.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Den innehåller en hänvisning till bestämmelserna i 26 kap. Där regleras tillsyn samt statlig kvalitetsgranskning och nationell uppföljning av skolväsendet. Vidare finns där bestämmelser om uppgiftsskyldighet.

Huvudmannanivå

3 § Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

Varje huvudman inom skolväsendet ska ha ett ansvar för att planera, följa upp och utveckla utbildningen. Detta ska ske kontinuerligt och på ett systematiskt sätt och måste naturligtvis anpassas efter den aktuella nivån på utbildningen. Huvudmannen har alltså det övergripande ansvaret för att ett kvalitetsarbete kommer till stånd. I 4 § anges att motsvarande kvalitetsarbete också ska göras på förskole- och skolenhetsnivå. En huvudman som bedriver utbildning vid endast en förskole- eller skolenhet kan givetvis arbeta med planering, uppföljning och utveckling på huvudmannanivå enligt denna paragraf och på förskole- och skolenhetsnivå enligt 4 § i ett sammanhang.

Paragrafen motsvarar för kommunerna till viss del 2 kap. 8 § andra stycket i 1985 års skollag om uppföljning och utvärdering av skolplanen. Några särskilda bestämmelser om skolplan finns inte i denna lag. Här har dock införts ett uttryckligt krav på att huvudmannen ska planera sin verksamhet.

Paragrafen behandlas i avsnitt 8.1.2.

Enhetsnivå

4 § Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå.

Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Rektorn och förskolechefen ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

I paragrafens *första stycke* anges att motsvarande kvalitetsarbete, dvs. att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen, som huvudmannen ansvarar för enligt 3 § också ska genomföras på förskole- och skolenhetsnivå.

Hur planeringen och kvalitetsarbetet på förskole- och skolenhetsnivå ska genomföras anges i *andra stycket*. Där framgår att detta ska ske under medverkan av förskollärare lärare, övrig personal och elever. Barn

i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska också ges en möjlighet att delta i arbetet. Formerna för deltagandet får bestämmas lokalt.

Ansvar för det kvalitetsarbete som avses i första och andra styckena åligger, enligt *tredje stycket*, rektorn och förskolechefen. Rektors- respektive förskolechefsfunktionen kan naturligtvis upprätthållas av samma person vid förskole- och skolenheter som omfattar både förskola och annan skolform, se vidare författningskommentaren till 2 kap. 9 §. För fritidshem som inte bedrivs vid skolenhet med förskoleklass, grundskola eller grundsärskola avgör huvudmannen vem som ansvarar för kvalitetsarbetet på enheten.

Paragrafen behandlas i avsnitt 8.1.3.

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet

5 § Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. För att säkerställa att kvalitetsarbetet speglar arbetet i förhållande till de olika typer av nationella mål som finns i skollagen och andra författningar, bl.a. i läroplaner och kursplaner, anges att inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att dessa mål uppfylls. Av skollagen framgår målen, dels i form av de övergripande mål m.m. för utbildningen som framgår av 1 kap., dels i form av separata mål för varje utbildning i respektive skolformskapitel.

Dokumentation

6 § Det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska dokumenteras.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. För att i efterhand kunna följa upp kvalitetsarbetet dels på den egna lokala nivån, dels på nationell nivå i form av tillsyn, statlig kvalitetsgranskning och nationell uppföljning måste kvalitetsarbetet dokumenteras. Paragrafen innehåller därför en bestämmelse om att arbetet med att systematiskt planera, följa upp och utveckla utbildningen på huvudmannanivå (3 §) samt på förskole- och skolenhetsnivå (4 §) ska dokumenteras. De närmare rutinerna för dokumentationsarbetet får utarbetas hos huvudmannen och på de enskilda förskole- och skolenheterna. Någon redovisning motsvarande den som avses i förordningen (1997:702) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ställs det inte längre krav på. Även om det inte krävs att huvudmannen redovisar några egna bedömningar av kvalitetsarbetet och måloppfyllelsen, så är det naturligtvis ytterst angeläget att materialet kan ligga till grund för andras bedömningar i detta avseende.

Paragrafen behandlas i avsnitt 8.1.1.

7 § Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Den avser att förtydliga huvudmannens skyldighet att vidta erforderliga åtgärder om det vid uppföljning och utvärdering, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten.

Skyldigheten att vidta åtgärder i de beskrivna situationerna följer redan av huvudmannens ansvar för utbildningen enligt 2 kap. 8 § men det finns ett behov av att här förtydliga vad ansvaret innebär. Huvudmannens skyldighet att vidta åtgärder är även en viktig del i det systematiska kvalitetsarbetet.

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 8.1.

Rutiner för klagomål

8 § Huvudmannen ska ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. Information om rutinerna ska lämnas på lämpligt sätt.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, ska ses mot bakgrund av bestämmelserna i 2 kap. 8 § om huvudmannens ansvar för utbildningen.

I paragrafen regleras att huvudmannen ska ha rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. Det överlämnas till varje huvudman att bestämma hur klagomålshanteringen ska organiseras och hur informationen om klagomålsrutinerna ska lämnas. För att det inte ska råda någon tvekan om vad rutinerna innebär ska de, som *Lagrådet* också förordat, vara skriftliga. Rutinerna ska rikta sig såväl till huvudmannens interna organisation som till barn, elever, vårdnadshavare och andra som vill lämna klagomål. Huvudregeln bör vara att klagomål först lämnas till ansvarig rektor, förskolechef eller motsvarande ledningsfunktion vid fritidshemmet för att därefter slussas vidare till huvudmannen. För att rutinerna ska fungera på det sätt som är avsett är det givetvis nödvändigt att informationen om klagomålsrutinerna lämnas på sådant sätt att de blir kända för de som vill lämna klagomål. Det kan t.ex. vara via huvudmannens hemsida eller i riktad information i samband med läsårsstarten.

I 25 kap. 8 § finns bestämmelser om rutiner för att ta emot och utreda klagomål avseende sådan pedagogisk verksamhet som regleras i 25 kap.

Paragrafen behandlas även i avsnitt 8.1.4.

Inflytande och samråd

Allmänt om barnens och elevernas inflytande

9 § Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.

Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till

frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen. Elevernas och deras sammanslutningars arbete med inflytandefrågor ska även i övrigt stödjas och underlättas.

I 6 kap. 17 och 18 §§ arbetsmiljölagen (1977:1160) finns bestämmelser om elevskyddsombud.

Paragrafen ersätter bl.a. bestämmelserna om inflytande i 4 kap. 2 §, 5 kap. 2 §, 6 kap. 2 §, 7 kap. 2 §, 8 kap. 2 §, 11 kap. 4 §, 12 kap. 2 § och 13 kap. 2 § i 1985 års skollag men gäller samtliga huvudmän. Paragrafen ska ses mot bakgrund av bestämmelsen om särskild hänsyn till barnets bästa, 1 kap. 10 §, där det framgår att barn och elever ska ges möjlighet att komma till tals i frågor som rör dem.

Bestämmelserna i *första stycket* ger barn och elever en allmän rätt till inflytande över undervisningen, förskole- och skolmiljön och verksamheten i övrigt. Här avses både det inflytande som barnen och eleverna ska ha som grupp och kollektiv och det inflytande som tillkommer varje individ. Vidare föreskrivs bl.a. att barnen och eleverna ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. Kravet innebär att det inte är tillräckligt att ge möjligheter för barnen och eleverna till detta, utan att ett mer aktivt arbete krävs från förskolans eller skolans sida.

Informationen och formerna för inflytandet måste givetvis anpassas efter barnens och elevernas ålder och mognad. En bestämmelse om detta har tagits in i paragrafens *andra stycke*. Som framgår av bestämmelserna finns det inte, med undantag för de forum för inflytande som anges i 13 §, några närmare riktlinjer om utformningen av inflytandet vid varje skolenhet. Skälet till detta är att inflytandeformerna måste bestämmas med hänsyn till de lokala förhållandena vid varje förskole- och skolenhet efter diskussion mellan förskolechef, rektor, förskollärare, lärare, elever och vårdnadshavare. I den dagliga verksamheten är det dock särskilt viktigt att eleverna får möjlighet att ta initiativ till vilka frågor som enligt deras mening bör behandlas i olika sammanhang. I andra stycket andra meningen har därför införts en bestämmelse som innebär att eleverna alltid ska ha möjlighet att ta initiativ i frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen. Detta innebär att eleverna alltid ska ha möjlighet att lyfta upp frågor till de forum för inflytande i vilka de deltar (se 13 §) och andra former för inflytande som har bestämts lokalt.

Av 14 § första stycket framgår att den närmare utformningen av inflytandet ska anges i samband med planeringen av verksamheten. Den bestämmelsen omfattar bl.a. hur elevernas initiativrätt ska utformas. Därutöver finns en allmän bestämmelse som säger att elevernas arbete med inflytandefrågor även i övrigt ska stödjas och underlättas. Det kan t.ex. avse tillhandahållande av lokaler och utrustning för elevsammanslutningarnas arbete och visst ekonomiskt stöd.

Regleringen kring elevskyddsombud i 6 kap. 17 och 18 §§ arbetsmiljölagen (1977:1160) är en viktig del av elevernas inflytande över skolmiljön. Därför har i *tredje stycket* tagits in en hänvisning till dessa bestämmelser.

Paragrafen behandlas i avsnitt 8.2.

10 § Elevföreträdare och övriga elever ska ges tillfälle att under skoltid behandla frågor av gemensamt intresse.

Enligt denna paragraf ska varje elev ges tillfälle att under den tid de vistas i skolan behandla frågor av gemensamt intresse. Skolan måste alltså avsätta tid och resurser för elevernas arbete med inflytande på olika nivåer. I planeringen av undervisningen måste särskild hänsyn tas som gör det möjligt för eleverna att tidsmässigt delta i olika samverkansorgan och för elevföreträdarna att samla in synpunkter och att samordna, förankra och återföra förslag och beslut. Bestämmelsen omfattar inte barn i förskolan. Delvis likartad reglering finns i dag i 3 kap. 6 § grundskoleförordningen (1994:1194), 3 kap. 5 § särskoleförordningen (1995:206), 4 kap. 5 § specialskoleförordningen (1995:401), 4 kap. 5 § sameskolförordningen (1995:205), 4 kap. 4 § första stycket gymnasieförordningen (1992:394) och 4 kap. 4 § tredje stycket förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan.

Ledighet och kompensation för elevföreträdare

11 § Av 6 kap. 18 § arbetsmiljölagen (1977:1160) följer att en elev som har utsetts till elevskyddsombud ska få den ledighet från skolarbetet som behövs för uppdraget. Detsamma ska gälla en elev som har utsetts till elevrådsrepresentant eller som har annat uppdrag att företräda andra elever i frågor om utbildningen.

Elevskyddsombud, elevrådsrepresentant och andra elevföreträdare ska erbjudas kompensation för den undervisning som de går miste om på grund av uppdraget.

Hänvisningen till 6 kap. 18 § arbetsmiljölagen (1977:1160) i *första stycket* motsvarar, för utbildning med offentliga huvudmän, i huvudsak bestämmelserna i 6 kap. 8 § fjärde stycket grundskoleförordningen (1994:1194), 6 kap. 5 § fjärde stycket särskoleförordningen (1995:206), 7 kap. 9 § tredje stycket specialskoleförordningen (1995:401), 5 kap. 2 § sameskolförordningen (1995:205), 6 kap. 20 § tredje stycket gymnasieförordningen (1992:394) och 6 kap. 3 § tredje stycket förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan. I den aktuella paragrafen har lagts till att även den elev som har i uppdrag att företräda andra elever i frågor om utbildningen ska beviljas den ledighet som uppdraget kräver.

Bestämmelsen i *andra stycket* motsvarar delvis 8 kap. 1 § andra stycket gymnasieförordningen och 8 kap. 1 § andra stycket förordningen om gymnasiesärskolan. En elev som utsetts till elevskyddsombud och andra elevföreträdare får här en rätt till kompensation för vad han eller hon har gått miste om till följd av sitt uppdrag. En sådan kompensation ska alltid erbjudas.

Av paragrafen framgår att bestämmelserna inte omfattar barn i förskolan.

Paragrafen behandlas i avsnitt 8.2.1.

12 § Vårdnadshavare för barn i förskolan och för elever i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan och fritidshemmet ska erbjudas möjlighet till inflytande över utbildningen.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Den innehåller en allmänt utformad bestämmelse om att vårdnadshavarna ska erbjudas möjlighet till inflytande över utbildningen.

Paragrafen behandlas i avsnitt 8.2.2.

Forum för samråd

13 § Vid varje förskole- och skolenhet ska det finnas ett eller flera forum för samråd med barnen, eleverna och de vårdnadshavare som avses i 12 §. Där ska sådana frågor behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för barnen, eleverna och vårdnadshavarna.

Inom ramen för ett eller flera sådana forum som avses i första stycket ska barnen, eleverna och vårdnadshavarna informeras om förslag till beslut i sådana frågor som ska behandlas där och ges tillfälle att komma med synpunkter innan beslut fattas.

Rektorn och förskolechefen ansvarar för att det finns forum för samråd enligt första stycket och för att informations- och samrådsskyldigheten enligt andra stycket fullgörs.

Paragrafen har viss motsvarighet i bestämmelserna om elevvårdskonferens i 3 kap. 3 § grundskoleförordningen (1994:1194), 3 kap. 2 § sarskoleförordningen (1995:206), 4 kap. 2 § specialskoleförordningen (1995:401), 4 kap. 2 § sameskoleförordningen (1995:205), 4 kap. 1 § första stycket gymnasieförordningen (1992:394), och 4 kap. 2 § första stycket förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan samt om skolkonferens i 4 kap. 5 och 6 §§ gymnasieförordningen.

Bestämmelsen i *första stycket* innebär att det i arbetet med inflytande-frågor alltid ska ingå ett eller flera forum för samråd där frågor som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för barnen, eleverna och vårdnadshavarna behandlas. Några närmare riktlinjer om vilka frågor som ska behandlas eller om det ska finnas ett eller flera forum lämnas inte. Dessa frågor måste avgöras efter de lokala förhållanden som råder efter diskussion mellan förskolechef, rektor, förskollärare, lärare, barn, elever och vårdnadshavare. Detsamma gäller hur forumen ska vara sammansatta och vilka arbetsformer som ska tillämpas. Det centrala är att forumen ges en sådan utformning att kravet på att ge barn, elever respektive vårdnadshavare möjligheter till inflytande kan uppfyllas.

I *andra stycket* regleras den informations- och samrådsskyldighet som alltid ska utföras inför ett beslut. Givetvis är det viktigt att informationen lämnas i sådan ordning och i ett sådant stadium av beslutsprocessen att det finns en reell möjlighet att beakta synpunkterna innan beslut fattas.

Av *tredje stycket* följer att förskolechefen eller rektorn ansvarar för att det finns forum för samråd och för att informations- och samrådsskyldigheten fullgörs. Det finns inte något hinder mot att någon annan än dessa

befattningshavare utför arbetsuppgiften, men det är alltid de som har det ansvar som anges i paragrafen. Prop. 2009/10:165

Paragrafen behandlas i avsnitt 8.2.3.

Planering och information

14 § Den närmare utformningen av inflytandet ska anges i samband med den planering av verksamheten som föreskrivs i 4 §.

Barnen, eleverna och vårdnadshavarna ska informeras om vad som gäller i fråga om inflytande och samråd. De ska också informeras om huvuddragen i de bestämmelser som gäller för utbildningen. Rektorn eller förskolechefen ansvarar för att sådan information lämnas.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Enligt *första stycket* ska den närmare utformningen av inflytandet anges i den planering av verksamheten som enligt 4 § ska ske på förskole- och skolenhetsnivå.

Bestämmelsen i *andra stycket* om information avser främst översiktlig information om skollagen, läroplanen samt, i förekommande fall, kursplaner och betygskriterier. Den information som ska lämnas till barnen och eleverna måste naturligtvis anpassas efter deras ålder och mognad. Förskolechef och rektor ansvarar för att sådan information lämnas. För fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet beslutar huvudmannen vem som har detta ansvar.

Lokala styrelser

15 § En kommun eller ett landsting får inrätta lokala styrelser inom den del av skolväsendet som kommunen eller landstinget är huvudman för enligt bestämmelserna om självförvaltningsorgan i 7 kap. 18–22 §§ kommunallagen (1991:900) om inte annat följer av denna lag.

Paragrafen har viss motsvarighet i 1 § förordningen (1996:605) om försöksverksamhet med lokala styrelser inom grundskolan och den obligatoriska särskolan. Av paragrafen framgår att kommuner och landsting inom de delar av skolväsendet som de är huvudmän för får inrätta lokala styrelser enligt de bestämmelser som gäller för självförvaltningsorgan enligt kommunallagen (1991:900). Detta innebär att kommunfullmäktige eller landstingsfullmäktige får besluta att en nämnd som fullgör kommunens eller landstingets uppgifter som huvudman inom skolväsendet får uppdra åt en lokal styrelse att helt eller delvis sköta driften av en skolenhet inom nämndens ansvarsområde. I detta ligger att en lokal styrelse får inrättas för en hel förskole- eller skolenhet, eller en del av en sådan enhet. Fullmäktige får även besluta att nämnden får uppdra åt den lokala styrelsen att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en grupp av ärenden. Ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda eller som i övrigt avses i 6 kap. 34 § kommunallagen får dock inte delegeras till en lokal styrelse (jfr 7 kap. 18 § kommunallagen). Nämnden ska i en arbetsordning fastställa den lokala styrelsens uppgifter, sammansättning, arbetsformer och mandattid (jfr 7 kap. 19 § kommunallagen). Vidare framgår av denna paragraf att kommunallagens bestämmelser om

självförvaltningsorgan inte gäller för lokala styrelser inom skolväsendet, om det finns avvikande bestämmelser i skollagen. Sådana bestämmelser finns i följande paragraf.

16 § I en lokal styrelse för en förskoleenhet eller en skolenhet med grundskola eller grundsärskola ska företrädare för barnens eller elevernas vårdnadshavare och företrädare för de anställda ingå som ledamöter. I en lokal styrelse för en skolenhet med gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna eller utbildning i svenska för invandrare ska företrädare för eleverna och företrädare för de anställda ingå som ledamöter. Företrädarna för eleverna eller vårdnadshavarna får inte vara fler än övriga ledamöter.

Paragrafen har viss motsvarighet i 4 § första stycket förordningen (1996:605) om försöksverksamhet med lokala styrelser inom grundskolan och den obligatoriska särskolan. Paragrafen innehåller särskilda regler om en lokal styrelses sammansättning, som gäller i stället för reglerna om ett självförvaltningsorgans sammansättning i 7 kap. 20 § första stycket kommunallagen (1991:900).

17 § Rektorn eller förskolechefen får uppdra åt den lokala styrelsen att besluta i frågor som rektorn eller förskolechefen enligt 2 kap. 10 § får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare att besluta i. Rektorn eller förskolechefen får dock inte uppdra åt den lokala styrelsen att besluta i frågor som rör enskilda barn eller elever.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. I de fall en föreskrift i skollagen eller någon annan författning än kommunallagen anger att rektorn eller förskolechefen ansvarar för en viss uppgift eller beslutar om en viss fråga, kan nämnden inte delegera ansvaret eller beslutanderätten till en lokal styrelse. Nämnden har ju i sådana fall ingen egen beslutanderätt att delegera. Rektorn eller förskolechefen ges dock i denna paragraf en möjlighet att i viss utsträckning delegera sin beslutanderätt. Här framgår att om en lokal styrelse har inrättats för en förskole- eller skolenhet, kan rektorn eller förskolechefen delegera sin befogenhet till styrelsen i samma utsträckning som delegation till en anställd eller en uppdragstagare är möjlig enligt 2 kap. 10 §. En ytterligare begränsning av delegationsmöjligheten finns dock i denna paragraf, som innebär att rektorn eller förskolechefen inte får delegera beslutanderätten i frågor som rör enskilda barn eller elever, även om delegation till en anställd eller uppdragstagare skulle vara möjlig i en sådan fråga.

5 kap. Trygghet och studiero

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- tillämpningsområde (2 §),
- arbetsmiljö (3 och 4 §§),
- ordningsregler (5 §),
- disciplinära och andra särskilda åtgärder (6–23 §§),

och

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, beskrivs innehållet i kapitlet.

Tillämpningsområde

2 § Om inte annat anges i respektive paragraf gäller bestämmelserna i detta kapitel alla skolformer utom förskolan. Bestämmelserna i 1–6 och 22–24 §§ gäller också för fritidshemmet.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Av paragrafens *första stycke* framgår vilka utbildningar inom skolväsendet som bestämmelserna i detta kapitel gäller för, om inte något annat anges särskilt. Det finns inte någon bestämmelse i detta kapitel som gäller förskolan. Det framgår också vilka bestämmelser som gäller för fritidshemmet.

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Arbetsmiljö

3 § Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Den anvisar att utbildningen måste utformas så att den dagliga verksamheten på skolenheterna tillförsäkrar eleverna trygghet och studiero. Grundläggande är de övergripande mål som gäller för utbildningen och målparagraferna i de särskilda skolformskapitlen.

4 § I arbetsmiljölagen (1977:1160) finns bestämmelser om kraven på en god arbetsmiljö.

I vissa frågor som rör arbetsmiljön finns bestämmelser även i denna lag.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. I paragrafen erinras om att det i arbetsmiljölagen (1977:1160) finns bestämmelser om krav på en god arbetsmiljö samt om att det även på andra ställen i skollagen finns särskilda bestämmelser i vissa frågor som rör arbetsmiljön. Merparten av reglerna i detta kapitel kan sägas ha betydelse för arbetsmiljön. Även bestämmelserna i 6 kap. om åtgärder mot kränkande behandling kan sägas röra arbetsmiljön. I sammanhanget kan också nämnas att det i diskrimineringslagen (2008:567) finns bestämmelser om skyldighet att förebygga och förhindra diskriminering.

Ordningsregler

5 § Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet.

Rektorn beslutar om ordningsregler.

Denna paragraf gäller inte för kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 6 kap. 8 b § grundskoleförordningen (1994:1194), 6 kap. 5 b § sarskoleförordningen (1995:206), 7 kap. 9 b § specialskoleförordningen (1995:401), 6 kap. 20 b § gymnasieförordningen (1992:394) och 6 kap. 3 b § förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan.

Som ett led i att upprätthålla trygghet och studiero ska det enligt *första stycket* vid varje skolenhet finnas ordningsregler. Förekomsten av sådana ordningsregler påverkar naturligtvis inte de befogenheter som rektorn och lärarna har, t.ex. att vidta disciplinära åtgärder som utvisning, kvarsittning. Arbetet med att utforma ordningsreglerna ska ske under medverkan av eleverna. I detta arbete ska bestämmelserna i 4 kap. om elevernas inflytande beaktas.

Av *andra stycket* framgår att det är rektorn som fattar beslutet om ordningsreglerna.

Av *tredje stycket* framgår att paragrafen inte gäller för kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare.

Disciplinära och andra särskilda åtgärder

Allmänna befogenheter för rektor och lärare

6 § Rektor eller en lärare får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande.

Enligt de förutsättningar som följer av 7–23 §§ får det beslutas om utvisning, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering vid en annan skolenhet, avstängning och omhändertagande av föremål.

En åtgärd enligt första eller andra stycket får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, reglerar rektorns och lärarens befogenheter att omedelbart ingripa för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande.

Av paragrafens *första stycke* följer att rektorns och en lärares befogenheter att vidta omedelbara och tillfälliga åtgärder i de två situationer som nämns gäller oavsett tidpunkt och plats så länge det sker inom ramen för deras yrkesutövning. Med omedelbara och tillfälliga åtgärder avses ingripanden under en kort och begränsad tid och som syftar till att komma till rätta med en akut situation.

Det är inte möjligt att ange alla åtgärder som kan vidtas med stöd av denna paragraf, men det kan t.ex. handla om tillrättavisningar eller omflyttningar i klassrummet för att sära på elever. Även utvisning ur klassrummet eller kvarsittning, som regleras i särskilda bestämmelser i detta kapitel, är i och för sig också åtgärder som kan vidtas inom ramen för den allmänna befogenheten. De har dock för tydlighetens skull reglerats i egna paragrafer. Bestämmelsen är därtill avsedd att reglera situationer som när en rektor eller en lärare behöver sära på två elever som bråkar eller förhindra elevens pågående skadegörelse. Det har i rättspraxis utvecklats principer om skolpersonalens rätt att enligt allmänna principer

ingripa fysiskt inom ramen för sin tillsynsplikt (se NJA 1988 s. 586 och Högsta domstolens [HD] dom den 19 november 2009 i mål nr B 1354-07). Av dessa domar följer att utrymmet för att tillgripa kroppsliga ingrepp är klart begränsat. Var gränsen för det tillåtna ska dras måste bedömas med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. Genom denna paragraf kommer dessa principer till uttryck i lag.

Möjligheten att i skolverksamheten ingripa fysiskt med våld eller tvång regleras även genom bestämmelserna om nödvärn och nöd i 24 kap. brottsbalken. HD uttalade i 2009 års fall att dessa bestämmelser måste tolkas med beaktande av den tillsynsplikt som en lärare, och annan skolpersonal, har i förhållande till eleverna. Tillsynsplikten innebär enligt HD att en lärare i inte obetydlig utsträckning intar en slags garantställning i förhållande till eleverna med inte endast rätt utan också skyldighet att ingripa för att hindra att elever skadar andra personer eller egendom eller själva blir utsatta för skada.

Av *andra stycket* framgår att rektorn och i vissa fall läraren har befogenhet att vidta särskilda åtgärder med stöd av andra bestämmelser i kapitlet. Dessa åtgärder är enligt regeringens mening så ingripande för eleven att de bör regleras särskilt.

I *tredje stycket* finns ett krav på proportionalitet vid tillämpningen av första stycket och de i andra stycket uppräknade bestämmelserna. Det kan särskilt betonas att de åtgärder som vidtas inte får inskränka en elevs rätt till utbildning. När det gäller underåriga elever måste också utgångspunkten vara att åtgärden vidtas med hänsyn till barnets bästa i enlighet med bestämmelsen i 1 kap. Åtgärden får inte heller utgöra kroppslig bestraffning. Av bestämmelsen framgår att åtgärden ska vara rimlig med hänsyn till åtgärdens syfte och övriga omständigheter, med vilket bl.a. avses elevens ålder och beteende. Rektorn eller läraren måste vara särskilt återhållsam med att besluta om åtgärder enligt denna eller följande paragrafer när det gäller elever i förskoleklassen eller i grundskolans lägre årskurser.

Denna paragraf omfattas inte av dokumentationsskyldigheten enligt 25 §. Det kan ändå vara bra att läraren för anteckningar om vilka åtgärder som utförs med stöd av paragrafen, eftersom det kan ha betydelse för bedömningen av beslut om andra åtgärder i detta kapitel.

Paragrafen har i huvudsak utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag. Lagrådet har ifrågasatt begränsningen av behörigheten till rektor och lärare att fatta beslut enligt paragrafens första stycke och efterlyst förtydliganden. Regeringen vill framhålla att det, som framgår av det ovan sagda, finns möjlighet för all skolpersonal och även andra att med stöd av straffrättsliga regler om nödvärn och nöd ingripa mot elever som t.ex. slåss eller begår skadegörelse. Bestämmelsen i första stycket är avsedd att ge lagstöd för åtgärder bl.a. i situationer då det inte finns förutsättningar för ett ingripande med stöd av nödvärns- eller nödrätten. Med hänsyn till bestämmelsens syfte anser regeringen att begränsningen till rektor och lärare, med den möjlighet för rektor att delegera sin befogenhet som följer av 2 kap. 10 § andra stycket, i nuläget är en lämplig avvägning. En eventuell utvidgning av kretsen av behöriga beslutsfattare enligt första stycket måste enligt regeringens mening föregås av ytterligare överväganden. Däremot anser regeringen, bl.a. med hänsyn till vad *Lagrådet* anfört, att det inte finns skäl att begränsa lärarens befogenheter

till pågående undervisning eller andra situationer då eleverna står under ledning av läraren.

Utvisning ur undervisningslokalen

7 § I grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan får en lärare visa ut en elev från undervisningslokalen för högst återstoden av ett undervisningspass, om

1. eleven stör undervisningen eller på annat sätt uppträder olämpligt, och
2. eleven inte har ändrat sitt uppförande efter uppmaning från läraren.

I paragrafen, som delvis motsvarar 6 kap. 9 § grundskoleförordningen (1994:1194), 7 kap. 10 § specialskoleförordningen (1995:401), 6 kap. 21 § gymnasieförordningen (1992:394) och 6 kap. 4 § förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan, regleras möjligheten att i de angivna skolformerna visa ut elever från undervisningslokalen resterande tid av ett undervisningspass. Utvisning får ske om eleven gör sig skyldig till en förseelse eller på annat sätt uppträder olämpligt och fortsätter med detta trots uppmaning att ändra beteendet. Det kan röra sig om att eleven uppträder stökigt och stör undervisningen eller vägrar att överlämna ett föremål som läraren enligt 22 § har rätt att omhänderta. Om eleven inte ändrar sitt beteende får eleven visas ut från undervisningslokalen. Bestämmelsen tar alltså sikte på de fall där undervisningen sker i ett klassrum eller liknande utrymme inomhus. *Lagrådet* har ifrågasatt hur paragrafen ska tillämpas vid undervisning på andra ställen. Vid undervisning på annat ställe, t.ex. utomhus, får situationen enligt regeringens mening lösas med stöd av de allmänna befogenheterna i 6 §.

Det bör här erinras om att ansvaret för tillsynen av eleven under utvisningen enligt den allmänna tillsynsplikten fortfarande åligger skolan. Det medför att läraren måste se till att någon i skolpersonalen utövar viss uppsikt över eleven under den tid eleven är utvisad.

Kvarsittning

8 § Under samma förutsättningar som i 7 § får en lärare eller rektor i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan besluta att en elev ska stanna kvar i skolan under uppsikt högst en timme efter att skoldagens undervisning har avslutats eller infinna sig i skolan högst en timme innan undervisningen börjar.

Bestämmelser om kvarsittning finns i dag bl.a. i 6 kap. 9 § andra stycket grundskoleförordningen (1994:1194). För gymnasieskolans del finns i dag inte någon motsvarighet. Under samma förutsättningar som gäller för utvisning ur undervisningslokalen kan en lärare eller en rektor i angivna skolformer besluta att en elev ska stanna kvar i skolan efter det att undervisningen har avslutats eller infinna sig i skolan högst en timme innan undervisningen börjar. Kvarsittning får alltså användas om en elev har gjort sig skyldig till en förseelse eller på annat sätt uppträtt olämpligt och inte ändrat sitt uppträdande efter tillsägelse från läraren. Kvarsittningen får dock bara ske om eleven står under uppsikt och får bara genomföras under högst en timme.

Rektorns befogenhet att besluta om kvarsittning är ny. I de flesta fall bör det även i fortsättningen vara läraren som beslutar om kvarsittning, eftersom det är läraren som uppmärksammat elevens störande beteende och också uppmanat eleven att sluta med det. I vissa fall, t.ex. om eleven stört undervisningen eller uppträtt olämpligt på lektioner som leds av olika lärare, kan det vara lämpligt att rektorn gör en sammanvägd bedömning innan beslut om kvarsittning fattas.

Det är inte uttryckligen reglerat att beslut om kvarsittning får fattas först efter en utvisning men i praktiken blir förmodligen kvarsittning en åtgärd som tillgrips efter det att en utvisning visat sig verkningslös.

Utredning

9 § Om en elev i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare.

Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 8 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas.

Paragrafen motsvarar delvis 6 kap. 22 § första stycket och 25 § första stycket gymnasieförordningen (1992:394) samt 6 kap. 5 § första stycket och 8 § första stycket förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan. I de fall en elev vid upprepade tillfällen stör ordningen eller fortsätter med ett sådant olämpligt uppträdande som berättigar till utvisning (7 §) eller kvarsittning (8 §) är rektorn, enligt *första stycket*, skyldig att se till att händelseförloppet utreds. I förekommande fall ska samråd ske med elevens vårdnadshavare. Uppgifter som framkommer vid utredningen bör självfallet dokumenteras skriftligt.

Av *andra stycket* framgår att om det som kommer fram vid en utredning tyder på att eleven är i behov av sådant särskilt stöd som avses i 3 kap. 8 § så måste även en utredning enligt den paragrafen inledas.

10 § Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 9 § första stycket ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende.

Paragrafen har viss motsvarighet i 6 kap. 22 § andra stycket gymnasieförordningen (1992:394) och 6 kap. 5 § andra stycket förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan. I paragrafen regleras rektorns skyldighet att se till att det genomförs relevanta åtgärder i syfte att ändra en ”störande” elevs beteende. Åtgärderna ska utformas utifrån vad som framkommit vid den utredning som ska göras enligt 9 § första stycket och ska därför vara anpassade till den enskilde elevens behov och förhållanden. Utredningen får också resultera i att rektorn beslutar att tilldela eleven en skriftlig varning.

11 § Efter en utredning enligt 9 § första stycket får rektorn besluta att tilldela eleven en skriftlig varning. En sådan varning ska innehålla information om vilka åtgärder som kan komma att vidtas om eleven inte ändrar sitt beteende.

Elevens vårdnadshavare ska informeras om rektorns beslut.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. För de obligatoriska skolformerna är bestämmelserna helt nya. När det gäller gymnasieskolan och gymnasiesärskolan finns liknande bestämmelser i 6 kap. 22 § andra och tredje styckena gymnasieförordningen (1992:394) samt 6 kap. 5 § andra och tredje styckena förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan.

Av *första stycket* framgår att en utredning enligt 9 § första stycket får resultera i att rektorn beslutar att tilldela eleven en skriftlig varning. I sådana fall ska varningen innehålla information om vilka åtgärder som kan bli aktuella om inte eleven ändrar sitt beteende. I praktiken rör det sig om att skriftligen dokumentera det som har framkommit och bestämts i samtal med en elev om vilka konsekvenser som elevens uppträdande kan få, om han eller hon inte ändrar sitt beteende. Avsikten är också att peka på det oacceptabla i elevens uppförande.

Av *andra stycket* framgår att vårdnadshavaren ska informeras om rektorns beslut. Vårdnadshavarna får därmed samma information som eleven.

Tillfällig omplacering

12 § I förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, same-skolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan får rektorn besluta att en elev ska följa undervisningen i en annan undervisningsgrupp än den eleven annars hör till eller undervisas på annan plats inom samma skolenhet om åtgärderna som gjorts efter en sådan utredning som avses i 9 § första stycket inte varit tillräckliga eller om det annars är nödvändigt för att tillförsäkra de andra eleverna trygghet och studiero.

Elevens vårdnadshavare ska informeras om rektorns beslut.

Endast om det finns synnerliga skäl får en åtgärd som rektor vidtagit med stöd av första stycket gälla under längre tid än två veckor. Åtgärden får dock inte gälla för en längre tid än fyra veckor.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, reglerar under vilka förutsättningar rektorn tillfälligt kan förlägga en elevs undervisning till en annan undervisningsgrupp eller på en annan plats inom samma skolenhet. Denna åtgärd kan tas till först efter att en utredning enligt 9 § vidtagits och åtgärderna som föreslagits där inte varit verkningfulla eller som en akut åtgärd efter en allvarigare händelse som kräver en omedelbar omplacering.

Av 2 kap. 10 § följer att en rektor fattar beslut om skolenhetens organisation och har det ansvar som i övrigt följer av denna lag och andra författningar. Det innebär att rektorn bl.a. delar in skolenheterna i klasser och grupper (jfr 4 kap. 4 § grundskoleförordningen [1994:1194]). Med detta ansvar följer en rätt att göra omplaceringar av elever till andra klasser och grupper även under pågående termin. I denna paragraf regle-

ras dock rätten för en rektor att fatta ett beslut om att tillfälligt placera om en elev i avvaktan på en beständig lösning i syfte att upprätthålla trygghet och studiero.

Av *andra stycket*, som tillagts på *Lagrådets* inrådan, följer att elevens vårdnadshavare ska informeras om beslutet innan omplaceringen genomförs.

Av *tredje stycket* följer att endast om det föreligger synnerliga skäl får en åtgärd som rektorn har gjort med stöd av första stycket gälla under längre tid än två veckor. Kravet på synnerliga skäl innebär att detta bara kan bli aktuellt i rena undantagsfall. Under alla omständigheter får åtgärden inte gälla längre än fyra veckor.

Tillfällig placering vid en annan skolenhet

13 § Om åtgärder enligt 12 § inte är tillräckligt ingripande eller på grund av andra omständigheter inte är möjliga att genomföra, får rektorn besluta att en elev tillfälligt ska följa undervisningen vid en annan skolenhet.

Beslutet om en sådan tillfällig placering fattas gemensamt med rektorn vid den mottagande skolenheten. Elevens vårdnadshavare ska informeras om beslutet innan placeringen genomförs.

Endast om det finns synnerliga skäl får en åtgärd som rektorn vidtagit med stöd av första stycket gälla under längre tid än två veckor. Åtgärden får dock inte gälla för en längre tid än fyra veckor.

Bestämmelsen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, reglerar under vilka förutsättningar rektorn tillfälligt kan förlägga en elevs undervisning vid en annan skolenhet. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Rektorn kan besluta om denna åtgärd under samma förutsättningar som i 12 §, om åtgärderna som föreslagits där inte bedöms vara verkningsfulla eller inte möjliga, t.ex. för att skolan är så liten att det inte finns någon annan klass eller undervisningsgrupp att omplacera eleven till. Ett sådant beslut måste fattas i samråd med rektorn vid den mottagande skolenheten. Vidare måste vårdnadshavarna informeras om beslutet innan eleven förflyttas till den andra skolenheten. Endast om det föreligger synnerliga skäl, får en åtgärd som rektorn har gjort med stöd av första stycket gälla under längre tid än två veckor. Kravet på synnerliga skäl innebär att detta bara kan bli aktuellt i rena undantagsfall. Under alla omständigheter får åtgärden inte gälla längre än fyra veckor.

I de obligatoriska skolformerna finns bestämmelser som möjliggör en permanent omplacering på grund av att det är nödvändigt med hänsyn till andra elevers trygghet och studiero, se t.ex. 10 kap. 30 §.

Avstängning i vissa obligatoriska skolformer

14 § I grundskolan, specialskolan och sameskolan får rektorn besluta att stänga av en elev helt eller delvis om

1. det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero,
2. syftet med åtgärder enligt 7, 8 och 11 §§ inte uppnåtts eller det finns andra särskilda skäl med hänsyn till elevens beteende, och
3. eleven erbjuds kompensation för den undervisning som han eller hon går miste om på grund av avstängningen.

Rektorn får inte uppdras åt någon annan att fatta beslut enligt första stycket.
Ett beslut om avstängning gäller omedelbart om inte annat beslutas.

Prop. 2009/10:165

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

I paragrafens *första stycke* ges en möjlighet för rektorn att i grundskolan, specialskolan och sameskolan stänga av elever från den ordinarie utbildningen. Avstängningen får dock bara ske under en begränsad tid (15 §). Avstängning kan gälla helt eller delvis men får bara vidtas om vissa förutsättningar är uppfyllda. För det första gäller att åtgärden måste vara nödvändig med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero. Det är alltså övriga elevers behov i detta avseende som kan motivera en avstängning. Ordet nödvändig indikerar också att avstängning är en yttersta åtgärd som bara får användas när andra åtgärder än avstängning är otillräckliga för att säkerställa trygghet och studiero. För det andra ska utvisning ur klassrummet (7 §), kvarsittning (8 §) och skriftlig varning (11 §) inte ha haft någon effekt på elevens uppförande. Det finns dock inget krav på att eleven tillfälligt ska ha placerats i en annan undervisningsgrupp eller vid en annan skolenhet (12 och 13 §§) utan att det haft effekt, för att rektorn ska kunna besluta om avstängning. Den åtgärden ska snarare ses som ett alternativ till avstängning, även om det givetvis inte finns något som hindrar att rektorn fattar beslut om avstängning först efter att eleven tillfälligt omplacerats. Om det finns särskilda skäl för avstängning med hänsyn till elevens beteende, finns dock inte något krav att åtgärder enligt 7, 8 och 11 §§ måste ha vidtagits. Sådana särskilda skäl kan finnas om eleven har begått ett allvarligt brott som riktat sig mot en annan elev eller en lärare. För det tredje måste den avstängda eleven kompenseras för den undervisning som han eller hon går miste om till följd av avstängningen. Detta kan göras genom t.ex. utbildning i särskild undervisningsgrupp eller enskild undervisning enligt 3 kap. 11 §.

I *andra stycket* anges att rektorn inte kan delegera beslutsfattandet enligt denna paragraf till någon annan.

Av *tredje stycket* framgår att beslut om avstängning gäller omedelbart, såvida inte rektorn beslutar att avstängningen ska börja att gälla vid en senare tidpunkt. Ett beslut om avstängning kan överklagas enligt 28 kap.

Avstängningstid i vissa obligatoriska skolformer

15 § Ett beslut enligt 14 § får innebära avstängning endast under den tid som behövs för en skyndsamt utredning av vilka andra åtgärder som kan behövas.

En elev får inte stängas av för en längre tidsperiod än en vecka och inte heller vid fler tillfällen än två gånger per kalenderhalvår.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Enligt *första stycket* får en avstängning med stöd av 14 § inte pågå längre än som behövs för att skyndsamt utreda vad som utöver avstängningen kan behöva göras.

I *andra stycket* anges att en avstängning i normalfallet inte får vara längre än en vecka och att antalet avstängningar får vara maximalt två per kalenderhalvår.

16 § Innan rektorn beslutar om avstängning enligt 14 § ska eleven och elevens vårdnadshavare beredas tillfälle att yttra sig.

Rektorn ska informera huvudmannen när han eller hon har fattat ett beslut om avstängning. Om eleven är under 18 år ska även socialnämnden informeras om beslutet.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Rektorn måste före beslutet ge eleven möjlighet att yttra sig beträffande de omständigheter som ligger till grund för avstängningen. Om eleven har vårdnadshavare ska också denne ges tillfälle att yttra sig. Vidare ska rektorn informera huvudmannen, och i vissa fall socialnämnden, om beslutet.

Avstängning i de frivilliga skolformerna

17 § I gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare får huvudmannen besluta att helt eller delvis stänga av en elev om

1. eleven med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid bedömningen av elevens måluppfyllelse och kunskaper,
2. eleven stör eller hindrar utbildningens bedrivande,
3. eleven utsätter någon annan elev eller av utbildningen berörd person för kränkande behandling, eller
4. elevens uppförande på annat sätt inverkar negativt på övriga elevers trygghet och studiero.

Huvudmannen får besluta att ett beslut om avstängning ska gälla omedelbart.

Om det kan antas att någon av förutsättningarna för avstängning enligt första stycket 2–4 är uppfyllda och beslutet är nödvändigt med hänsyn till elevernas trygghet och studiero, får rektorn besluta om omedelbar avstängning.

Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut enligt tredje stycket.

Paragrafen har viss motsvarighet i 6 kap. 23 § första stycket, 24 § första och andra styckena och 25 § tredje stycket gymnasieförordningen (1992:394), 6 kap. 6 § första stycket, 7 § första och andra styckena och 8 § tredje stycket förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan samt 6 kap. 5 § första stycket, 6 § första och andra styckena och 7 § andra stycket förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning.

I de frivilliga skolformerna finns, enligt *första stycket*, en möjlighet till avstängning under andra förutsättningar och under längre tid än i de obligatoriska skolformerna. Det rör sig om fyra situationer då en avstängning med stöd av denna paragraf kan komma i fråga. Det är huvudmannen som beslutar om avstängning i dessa fall.

Den första situationen gäller traditionellt ”fusk”, t.ex. att eleven med hjälp av otillåtna hjälpmedel, mobil uppkoppling mot Internet under ett prov, användning av miniräknare i vissa fall, eller på annat sätt försöker vilseleda bedömningen av kunskaper och måluppfyllelse, där syftet naturligtvis är att prestera ett bättre resultat i olika avseenden än vad elevens kunskaper motsvarar.

Den andra situationen tar sikte på att en elev stör eller på annat sätt hindrar att utbildningen kan genomföras på avsett sätt. Om huvudmannen bedömer att störningsmomenten etc. är så allvarliga och att de inte

genom andra åtgärder går att komma till rätta med finns alltså en möjlighet att stänga av eleven.

En tredje situation där det kan bli aktuellt med avstängning är om en elev utsätter någon annan elev eller av utbildningen berörd person, lärare, städpersonal, personal inom studie- och yrkesorienteringen osv., för kränkande behandling.

Den fjärde situationen hänger samman med de två föregående punkterna. Om en elev på ett annat sätt än vad som där anges uppför sig på ett sådant sätt att övriga elevers trygghet och studiero påverkas på ett negativt sätt så kan detta utgöra grund för avstängning.

Det ligger i sakens natur att i de fall som avses i punkterna 2–4 ska uppförandet ha varit påtagligt störande för övriga elever. Dessutom krävs att tillsägelser och varningar inte har resulterat i ett förbättrat beteende. Avstängning ska tillgripas först när andra möjligheter att komma till rätta med elevens beteende är uttömda.

Av *andra stycket* framgår att huvudmannen kan besluta att beslutet ska gälla omedelbart, dvs. även om beslutet överklagas eller om tiden för överklagande inte gått ut.

Enligt *tredje stycket* får rektorn i likhet med vad som gäller i de obligatoriska skolformerna fatta ett beslut om omedelbar avstängning om förutsättningarna i punkterna 2–4 är uppfyllda enligt paragrafen och om det är nödvändigt att fatta ett snabbt beslut. Det är således endast i undantagsfall som rektorn får fatta dessa beslut och bestämmelsen ska tillämpas restriktivt. Av 18 § framgår att ett sådant beslut endast gäller till dess huvudmannen prövat saken och aldrig längre än två veckor.

Enligt *fjärde stycket* kan rektorn inte delegera beslutsfattandet i denna fråga.

Avstängningstid i de frivilliga skolformerna

18 § Beslut enligt 17 § får inte avse avstängning under längre tid än två veckor under ett kalenderhalvår, om inte annat följer av andra stycket.

Avstängningen får förlängas om syftet med en kortare avstängningstid inte har uppnåtts eller om det av någon annan anledning bedöms som nödvändigt med hänsyn till elevens uppträdande. Ett beslut om avstängning enligt 17 § får dock inte avse längre tid än återstoden av pågående kalenderhalvår och tre ytterligare kalenderhalvår.

Rektorns beslut om omedelbar avstängning enligt 17 § tredje stycket gäller till dess huvudmannen har prövat saken och får inte avse längre tid än en vecka. Om huvudmannens beslut inte kan avvaktas med hänsyn till andra personers säkerhet, får beslutet förlängas med ytterligare en vecka.

Paragrafen har viss motsvarighet i 6 kap. 23 § första stycket och 24 § tredje stycket gymnasieförordningen (1992:394), 6 kap. 5 § första stycket och 6 § tredje stycket förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan samt 6 kap. 5 § första stycket och 6 § tredje stycket förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning.

Huvudmannens beslut om avstängning enligt 17 § får i normalfallet inte avse en längre tidsperiod än två veckor. Denna utgångspunkt framgår av *första stycket*.

I *andra stycket* finns dock ett undantag från huvudregeln om maximalt två veckors avstängning. Där sägs att avstängningstiden får vara längre om syftet med avstängningen inte uppnås på två veckor eller kortare perioder. Det finns emellertid en borte tidsgräns för avstängningar som sker med stöd av 17 §. Avstängningen får maximalt gälla till innevarande kalenderhalvårs utgång plus ytterligare tre kalenderhalvår, dvs. utöver pågående kalenderhalvår kan det läggas till ett och ett halvt år.

Av *tredje stycket* följer att en omedelbar avstängning beslutad av rektorn aldrig får gälla längre än två veckor och endast till dess huvudmannen prövat saken.

Avstängning från viss utbildning med praktiska inslag

19 § Huvudmannen får besluta att helt eller delvis stänga av en elev från en viss utbildning i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare, om

1. det i utbildningen ingår praktik eller delar av utbildningen är arbetsplatsförlagd, och

2. det är uppenbart olämpligt att eleven deltar i den praktiska tjänstgöringen.

Huvudmannen får besluta att ett beslut om avstängning ska gälla omedelbart.

Om det kan antas att förutsättningarna för avstängning enligt första stycket är uppfyllda och det är nödvändigt på grund av brådskande omständigheter, får rektorn besluta om omedelbar avstängning.

Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut enligt tredje stycket.

Paragrafen motsvaras när det gäller skolformer för vuxna av bl.a. 6 kap. 4 § förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning. För gymnasieskolan och gymnasiesärskolan finns i dag inte någon motsvarighet. När det gäller utbildning med praktiska inslag i de frivilliga skolformerna anges här en särskild regel om avstängning. Avstängningar som sker enligt denna paragraf tar alltså inte sikte på hela skolformen utan bara vissa utbildningar inom den. Förutsättningarna för avstängning är att det i utbildningen ingår praktik eller att delar av utbildningen är arbetsplatsförlagd och att eleven har visat sig uppenbart olämplig för den praktiska tjänstgöringen. Med hänsyn till att olämpligheten ska vara uppenbar blir bestämmelsen tillämplig bara på rena undantagsfall. Det kan t.ex. handla om att en narkotikamissbrukare inte bör få praktisera på ett sjukhus inom ramen för en vårdutbildning eller att någon som är dömd för uppsåtliga våldsbrott inte bör få genomföra ett praktiskt moment i en miljö som påminner om den där brottet begicks.

Huvudmannen kan, enligt *andra stycket*, även i dessa fall besluta att avstängningen ska gälla omedelbart.

Enligt *tredje stycket* får rektorn i likhet med vad som gäller i de obligatoriska skolformerna fatta ett beslut om omedelbar avstängning om förutsättningarna är uppfyllda och om det är nödvändigt att fatta ett snabbt beslut. Det är således endast i undantagsfall som rektorn får fatta dessa beslut och bestämmelsen ska tillämpas restriktivt. Av 20 § framgår att ett sådant beslut endast gäller till dess huvudmannen prövat saken och aldrig längre än två veckor.

Enligt *fjärde stycket* kan rektorn inte delegera beslutsfattandet i denna fråga.

Avstängningstid från viss utbildning med praktiska inslag

20 § Ett beslut om avstängning enligt 19 § ska avse viss tid eller gälla utan tidsbegränsning.

Rektorns beslut om omedelbar avstängning enligt 19 § tredje stycket gäller till dess att huvudmannen har prövat saken och får inte avse längre tid än en vecka. Om huvudmannens beslut inte kan avvaktas med hänsyn till andra personers säkerhet, får beslutet om omedelbar avstängning förlängas med ytterligare en vecka.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Avstängningsbeslut avseende utbildningar med praktiska inslag kan, enligt regleringen i *första stycket*, avse viss tid eller gälla utan tidsbegränsning. Huvudmannen får göra bedömningen i det enskilda fallet. Om huvudmannen beslutat att en avstängning ska gälla utan tidsbegränsning kan beslutet självklart omprövas till en tidsbegränsad avstängning eller upphävas helt, om det finns skäl för det. Sådana skäl kan t.ex. vara att den avstängde elevens livssituation har ändrats och att det som utgjorde grund för avstängningen därför inte längre är relevant.

Av *andra stycket* följer att en omedelbar avstängning beslutad av rektorn aldrig får gälla längre än två veckor och endast till dess huvudmannen prövat saken.

Inhämtande av yttrande

21 § Innan huvudmannen eller rektorn beslutar om avstängning enligt 17 eller 19 § ska eleven och elevens vårdnadshavare beredas tillfälle att yttra sig.

Innan huvudmannen fattar beslut ska, om eleven är under 18 år, samråd även ske med socialnämnden.

Rektorn ska informera huvudmannen när han eller hon har fattat ett sådant beslut som avses i 17 § tredje stycket och 19 § tredje stycket. Om eleven är under 18 år ska även socialnämnden informeras om beslutet.

Paragrafen har viss motsvarighet i 6 kap. 25 § första och andra styckena gymnasieförordningen (1992:394), 6 kap. 8 § andra och tredje styckena förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan samt 6 kap. 7 § första stycket förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning. Innan huvudmannen eller rektorn fattar ett beslut om avstängning enligt 17 eller 19 §§ måste denne ge eleven möjlighet att yttra sig beträffande de omständigheter som ligger till grund för avstängningen. Om eleven har vårdnadshavare ska denne också ges tillfälle att yttra sig. För elever under 18 år måste huvudmannen också samråda med socialnämnden i elevens hemkommun. Vidare ska rektorn, när denne beslutat om omedelbar avstängning, informera huvudmannen, och i vissa fall socialnämnden, om beslutet.

22 § Rektorn eller en lärare får från en elev omhändertaga föremål som används på ett sätt som är störande för utbildningen eller som kan utgöra en fara för säkerheten i denna.

Rektorn får inte uppdraga åt någon annan att fatta beslut enligt första stycket.

Denna paragraf gäller inte för kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare.

I paragrafens *första stycke* anges under vilka förutsättningar och i vilka sammanhang lärare och rektorer kan använda sig av befogenheten att omhändertaga föremål som tillhör elever och alltså på detta sätt rubba besittningen till föremål som på olika sätt kan anses tillhöra en elev. Bestämmelsen motsvarar 1 kap. 20 § och 9 kap. 18 § i 1985 års skollag. När det gäller tillämpningen kan hänvisas till motiven till de bestämmelserna, se prop. 2006/07:69 s. 15–17.

Av *andra stycket* framgår att rektorn inte har någon möjlighet att delegera beslutanderätten avseende omhändertagande av föremål. Det är med andra ord bara lärare och rektorer som har en rättslig befogenhet att omhändertaga föremål. *Lagrådet* har påtalat att det kan uppstå akuta situationer där rektor eller lärare inte är på plats och annan personal inte har befogenhet att omhändertaga t.ex. en kniv eller en sprayburk, och ifrågasatt om detta är tillfredsställande med hänsyn till ändamålet med bestämmelsen. Regeringen vill framhålla att det med stöd av straffrättsliga regler om nödvärn och nöd kan finnas möjlighet för all skolpersonal och även andra att ingripa mot elever vid t.ex. pågående skadegörelse i skolan. Bestämmelsen i skollagen om omhändertagande av föremål är avsedd att ge lagstöd för ingripanden bl.a. i situationer då det inte finns förutsättningar för ett ingripande med stöd av nödvärns- eller nödrätten. Som *Lagrådet* också påpekar är det angeläget att bestämmelserna i skollagen är tydliga och har en begränsad räckvidd. Det får inte råda någon tvekan om vilka personalkategorier som får ingripa och hur långt befogenheterna sträcker sig. En eventuell utvidgning av kretsen av behöriga beslutsfattare enligt första stycket bör enligt regeringens mening föregås av ytterligare överväganden. Regeringen är inte beredd att nu föreslå en sådan utvidgning. Regeringen är inte heller beredd att, som *Lagrådet* uppmanat regeringen att överväga, låta rektor kunna delegera sina befogenheter enligt första stycket i likhet med vad som är möjligt enligt 6 § i detta kapitel. Till skillnad från de befogenheter som bl.a. rektor har enligt 6 § avser befogenheten i denna paragraf en direkt och mer ingripande form av myndighetsutövning.

Paragrafen gäller enligt *tredje stycket* inte i de skolformer som riktar sig till vuxna.

23 § Ett föremål som har omhändertagits enligt 22 § ska återlämnas till eleven senast vid den tidpunkt skoldagen är slut för eleven. Om eleven vid upprepade tillfällen tagit med sig föremål som omfattas av 22 § eller om det med hänsyn till föremålets beskaffenhet finns särskild anledning att inte återlämna det, behöver dock inte föremålet lämnas tillbaka förrän elevens vårdnadshavare har informerats om omhändertagandet. Ett omhändertagande får inte bestå längre än till och med fjärde dagen efter verkställandet av omhändertagandet.

Om ett föremål som har omhändertagits enligt 22 § kan antas bli förverkat enligt 36 kap. 3 § brottsbalken, 6 § narkotikastrafflagen (1968:64), 5 § lagen

(1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål, 5 § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel, 9 kap. 5 § vapenlagen (1996:67) eller 5 § lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor, ska rektorn eller den som rektorn har bestämt skyndsamt anmäla omhändertagandet till polismyndigheten. Omhändertagandet får i dessa fall bestå tills frågan om föremålet ska tas i beslag har prövats.

I paragrafen anges när ett omhändertaget föremål ska återlämnas och hur man ska förfara om föremålet kan antas bli förverkat enligt bestämmelser i strafflagstiftningen. Paragrafen har samma utformning som 1 kap. 21 § i 1985 års skollag. Motiven till den paragrafen finns i prop. 2006/07:69 s. 17 f. och ledning för hur bestämmelsen ska tillämpas kan hämtas där.

Dokumentation

24 § Om en åtgärd vidtagits enligt 7, 8, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22 eller 23 §, ska den dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden. Om åtgärden rör omhändertagande av föremål enligt 22 §, gäller denna skyldighet endast om föremålet inte återlämnats efter lektionens slut.

Paragrafen reglerar en skyldighet att dokumentera vilka disciplinära och andra särskilda åtgärder som vidtagits enligt detta kapitel, där det inte redan i aktuell paragraf angetts att åtgärden ska vara skriftlig.

Vad gäller ett omhändertagande av föremål måste detta dokumenteras endast om föremålet inte återlämnats efter lektionens slut. Paragrafen motsvaras i fråga om omhändertagande av föremål av 1 kap. 22 § och 9 kap. 18 § i 1985 års skollag (jfr. prop. 2006/07:69 s. 18 och 19).

I fråga om dokumentation av övriga åtgärder saknar paragrafen motsvarighet i 1985 års skollag.

6 kap. Åtgärder mot kränkande behandling

Ändamål och tillämpningsområde

1 § Detta kapitel har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Bestämmelserna tillämpas på utbildning och annan verksamhet enligt denna lag.

I paragrafens *första stycke* anges att ändamålet med bestämmelserna i detta kapitel är att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Av *andra stycket* framgår kapitlets tillämpningsområde. *Lagrådet* har ifrågasatt användningen av uttrycket ”annan verksamhet enligt denna lag”. Kapitlet ska dock tillämpas på all utbildning och annan verksamhet som regleras i skollagen, dvs. utbildning inom skolväsendet och i de särskilda utbildningsformer utanför skolväsendet som regleras i 24 kap. samt sådan annan pedagogisk verksamhet som regleras i 25 kap.

Paragrafen motsvarar 14 a kap. 1 § i 1985 års skollag, se prop. 2007/08:95 s. 574.

2 § Bestämmelser om förbud m.m. mot diskriminering i samband med verksamhet enligt denna lag finns i diskrimineringslagen (2008:567).

Paragrafen, som motsvarar 14 a kap. 2 § i 1985 års skollag, innehåller en upplysning om att bestämmelser om förbud och andra åtgärder mot diskriminering finns i den angivna lagen.

Definitioner

3 § I detta kapitel avses med

- *elev*: utöver vad som anges i 1 kap. 3 § den som söker annan utbildning än förskola enligt denna lag,
- *barn*: den som deltar i eller söker plats i förskolan eller annan pedagogisk verksamhet enligt 25 kap.,
- *personal*: anställda och uppdragstagare i verksamhet enligt denna lag, och
- *kränkande behandling*: ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet.

I paragrafen, som i huvudsak motsvarar 14 a kap. 3 § i 1985 års skollag, finns särskilda definitioner för detta kapitel. Beträffande *elev* är skillnaden i förhållande till den definition som finns i 1 kap. 3 § att elevbegreppet även omfattar den som söker till annan utbildning än förskola. När det gäller uttrycket *barn* finns inte någon uttrycklig definition på annat ställe i den föreslagna skollagen, eftersom ordet används för att beskriva unga personer i olika sammanhang. I detta kapitel har en definition tagits in för att klart markera bl.a. vilka som utöver eleverna ingår i den skadeståndsberättigade kretsen. *Lagrådet* har ifrågasatt definitionerna av begreppen barn och elever i paragrafen. Genom att utesluta sökande till förskola i definitionen av elev blir begreppsanvändningen riktig. I begreppet *personal* ingår personer med ledningsfunktion i verksamheterna, dvs. även rektorer eller motsvarande, varför dessa inte behöver anges särskilt i övriga paragrafer där deras skyldigheter inte avviker från annan personals. Med *kränkande behandling* avses ett uppträdande som utan att vara diskriminering kränker ett barns eller en elevs värdighet. Uppträdandet ska således inte ha samband med någon diskrimineringsgrund. Istället avses mobbning och liknande beteenden som kan utgöras t.ex. av tillmälen om övervikt, hårfärg eller att någon råkar vara en ”plugghäst”. Kränkande behandling kan även anses ha förekommit utan att den som kränker anger någon specifik egenskap hos det barn eller den elev som utsätts för kränkningar. Att man utan verbala nedsättande omdömen om exempelvis någons hårfärg eller klädsel genom att t.ex. knuffa eller rycka någon i håret eller sätta krokben för personen i fråga kan också anses utgöra kränkande behandling i lagens mening. Även psykiska kränkningar genom t.ex. utfrysning omfattas av uttrycket kränkande behandling (se prop. 2005/06:38 s. 136 f. samt prop. 2007/08:95 s. 575).

Tvingande bestämmelser

4 § Avtalsvillkor som inskränker rättigheter eller skyldigheter enligt detta kapitel är utan verkan.

Paragrafen motsvarar i sak 14 a kap. 4 § i 1985 års skollag, se prop. 2007/08:95 s. 575 samt prop. 2005/06:38 s. 138 f. Bestämmelsen har omformulerats i förtydligande syfte. För att undvika missförstånd i fråga om lagens generellt tvingande karaktär används också ordet ”rättigheter” i stället för endast ”skyldigheter”. Därigenom uppnås också större överensstämmelse med motsvarande bestämmelse i 1 kap. 3 § diskrimineringslagen (2008:567). Det är inte möjligt för en huvudman inom skolväsendet eller för annan verksamhet som regleras i skollagen att genom avtal begränsa sina skyldigheter att bedriva sin verksamhet på det sätt som föreskrivs i lagen. Detta gäller även huvudmannens skyldigheter att bedriva ett aktivt förebyggande arbete enligt 6–8 §§ eller vidta åtgärder enligt 10 §, oavsett om det uttryckligen anges i lagen. En uttrycklig föreskrift om att bestämmelserna i 6 kap. är tvingande har emellertid en funktion att fylla i fråga om barns och elevers rättigheter enligt kapitlet, främst rätten till skadestånd. Därigenom klargörs att rätten till skadestånd inte kan begränsas t.ex. till vissa skadeposter eller till vissa belopp (se prop. 2005/06:38 s. 138 f.).

Ansvar för personalen

5 § Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Paragrafen motsvarar 14 a kap. 5 § i 1985 års skollag, se prop. 2007/08:95 s. 575 f. samt prop. 2005/06:38 s. 137 f.

Aktiva åtgärder

Målinriktat arbete

6 § Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Närmare föreskrifter om detta finns i 7 och 8 §§.

Paragrafen motsvarar 14 a kap. 6 § i 1985 års skollag, se prop. 2007/08:95 s. 576 samt prop. 2005/06:38 s. 139. Med varje särskild verksamhet avses utbildningsverksamhet även sådan verksamhet som regleras i 25 kap.

Skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling

7 § Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Paragrafen motsvarar 14 a kap. 7 § i 1985 års skollag, se prop. 2007/08:95 s. 576 samt prop. 2005/06:38 s. 139.

8 § Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Paragrafen motsvarar 14 a kap. 8 § i 1985 års skollag, se prop. 2007/08:95 s. 576 f. samt prop. 2005/06:38 s. 139 f.

Förbud mot kränkande behandling

9 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

Paragrafen motsvarar 14 a kap. 9 § i 1985 års skollag, se prop. 2007/08:95 s. 577 samt prop. 2005/06:38 s. 145.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

10 § En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

För verksamhet som avses i 25 kap. och för fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskoleenhet gäller första och andra styckena för den personal som huvudmannen utser.

Paragrafens *första stycke* motsvarar delvis 14 a kap. 10 § i 1985 års skollag, se prop. 2007/08:95 s. 577 samt prop. 2005/06:38 s. 140 f. Nu har det även tillkommit bestämmelser om anmälningsplikt för lärare, förskollärare och övrig personal samt för rektor och förskolechef. Tillkommit har även ett krav på att huvudmannen skyndsamt ska utreda anmälan och i förekommande fall vidta åtgärder.

Enligt *andra stycket* gäller skyldigheterna i fråga om anmälan också i förhållande till trakasserier och sexuella trakasserier. Vad som avses med begreppen trakasserier och sexuella trakasserier anges i 1 kap. 4 § diskrimineringslagen (2008:567). En bestämmelse om utrednings- och åtgärdsskyldighet beträffande trakasserier och sexuella trakasserier finns i 2 kap. 7 § diskrimineringslagen.

I *tredje stycket* anges att den anmälningskyldighet som regleras i första och andra styckena även gäller för annan pedagogisk verksamhet

som regleras i 25 kap. och för sådana fritidshem med kommunal eller enskild huvudman som inte är integrerade med en skolenhet eller förskoleenhet. Eftersom det inte finns någon rektor eller förskolechef för en sådan verksamhet, får huvudmannen för verksamheten utse vilken person som ska ta emot anmälningar och föra dessa vidare till huvudmannen.

Förbud mot repressalier

11 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier på grund av att barnet eller eleven medverkat i en utredning enligt detta kapitel eller anmält eller påtalat att någon handlat i strid med bestämmelserna i kapitlet.

Paragrafen motsvarar 14 a kap. 11 § i 1985 års skollag, se prop. 2007/08:95 s. 577 f. samt prop. 2005/06:38 s. 146.

Skadestånd

12 § Om huvudmannen eller personalen åsidosätter sina skyldigheter enligt 7, 8, 9, 10 eller 11 § ska huvudmannen dels betala skadestånd till barnet eller eleven för den kränkning som detta innebär, dels ersätta annan skada som har orsakats av åsidosättandet. Skadestånd för kränkning i andra fall än vid repressalier lämnas dock inte, om kränkningen är ringa.

Paragrafen motsvarar 14 a kap. 12 § i 1985 års skollag, se prop. 2007/08:95 s. 578 samt prop. 2005/06:38 s. 146 f.

Rättegången

13 § Mål om skadestånd enligt detta kapitel ska handläggas enligt bestämmelserna i rättegångsbalken om rättegången i tvistemål när förlikning om saken är tillåten.

I sådana mål kan det dock förordnas att vardera parten ska bära sin rättegångskostnad, om den part som har förlorat målet hade skäligen anledning att få tvisten prövad.

Paragrafen motsvarar 14 a kap. 14 § i 1985 års skollag, se prop. 2007/08:95 s. 578 f. samt prop. 2005/06:38 s. 149 f.

Bevisbörda

14 § Om ett barn eller en elev som anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling enligt 9 § eller repressalier enligt 11 §, visar omständigheter som ger anledning att anta att han eller hon har blivit utsatt för sådan behandling, är det huvudmannen för verksamheten som ska visa att kränkande behandling eller repressalier inte har förekommit.

Paragrafen motsvarar 14 a kap. 15 § i 1985 års skollag, se prop. 2007/08:95 s. 579 (jfr prop. 2005/06:38 s. 150).

Rätt att föra talan

15 § I en tvist om skadestånd enligt detta kapitel får Statens skolinspektion som part föra talan för ett barn eller en elev som medger det. När Skolinspektionen för sådan talan får myndigheten i samma rättegång också föra annan talan för barnet eller eleven om han eller hon medger det. För barn under 16 år krävs vårdnadshavares medgivande.

Bestämmelserna i rättegångsbalken om part ska gälla även den för vilken Skolinspektionen för talan enligt detta kapitel när det gäller jävsförhållande, pågående rättegång, personlig inställelse samt förhör under sanningsförsäkran och andra frågor som rör bevisningen.

När ett barn eller en elev för talan enligt detta kapitel får Skolinspektionen inte väcka talan för barnet eller eleven om samma sak.

Paragrafen motsvarar 14 a kap. 16 § i 1985 års skollag, se prop. 2007/08:95 s. 579 f. med den ändringen att vårdnadshavares medgivande enligt första stycket endast krävs för barn under 16 år. Detta är en konsekvens av att det i 29 kap. 12 § införs en rätt för barn över 16 år att själv föra sin talan.

16 § Rättens avgörande i ett mål där Statens skolinspektion för talan för ett barn eller en elev får överklagas av barnet eller eleven, om det får överklagas av myndigheten.

När rättens avgörande i ett mål som avses i första stycket har vunnit laga kraft, får saken inte prövas på nytt på talan av vare sig barnet eller eleven eller Skolinspektionen.

Paragrafen motsvarar 14 a kap. 17 § i 1985 års skollag, se prop. 2007/08:95 s. 580.

7 kap. Skolplikt och rätt till utbildning

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- vilka som omfattas av skolplikt (2 §),
- rätten till utbildning (3 §),
- hur skolplikten fullgörs (4–9 §§),
- när skolplikten inträder (10 §),
- tidigare skolstart (11 §),
- när skolplikten upphör och rätten att därefter slutföra skolgången (12–16 §§),
- deltagande i utbildning (17–19 §§), och
- ansvar för att skolplikten fullgörs (20–23 §§).

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, beskrivs innehållet i kapitlet.

Vilka som omfattas av skolplikt

2 § Barn som är bosatta i Sverige har skolplikt enligt föreskrifterna i detta kapitel.

Skolplikt gäller dock inte barn som varaktigt vistas utomlands eller vars förhållanden är sådana att det uppenbarligen inte kan begäras att barnet ska gå i skola.

Skolplikt gäller inte heller barn som avses i 29 kap. 2 § andra stycket. Dessa barn har dock samma rätt till utbildning som skolpliktiga barn.

Paragrafens *första* och *andra stycken* motsvarar 3 kap. 1 § i 1985 års skollag (jfr prop. 1985/86:10 s. 82). Med bosatt i Sverige avses enligt huvudregeln i 29 kap. 2 § första stycket den som ska vara folkbokförd här enligt folkbokföringslagen (1991:481).

Paragrafens *tredje stycke* innehåller en hänvisning till bestämmelserna i 29 kap. 2 § andra stycket. Av den bestämmelsen framgår vilka barn och ungdomar som vid tillämpningen av skollagen ska anses bosatta i Sverige trots att de inte är folkbokförda i landet. De barn och ungdomar som anges där har inte skolplikt men samma rätt till utbildning som skolpliktiga barn. En elev som utnyttjar sin rätt till utbildning utan att ha skolplikt ska, enligt 17 §, delta i verksamheten på samma sätt som en skolpliktig elev. Stycket saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Rätten till utbildning

3 § I 2 kap. 21 § regeringsformen föreskrivs att alla barn som omfattas av den allmänna skolplikten har rätt att kostnadsfritt erhålla grundläggande utbildning i allmän skola.

Av 2 § tredje stycket samt 11 och 15 §§ följer även en viss rätt till utbildning utöver skolplikten.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. I *första meningen* erinras om att alla barn som har skolplikt enligt 2 kap. 21 § regeringsformen har rätt att kostnadsfritt få grundläggande utbildning i allmän skola. Denna rätt till utbildning är följaktligen en grundläggande fri- och rättighet som är skyddad av grundlag. Rätten till utbildning är även skyddad i FN:s konvention om barnets rättigheter, FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter samt europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

De utbildningar som med allmän skola är grundskola, grundsärskola, specialskola och sameskola som anordnas av en offentlig huvudman.

Staten garanterar inte någon rätt till utbildning i en fristående skola eller i någon annan skola med enskild huvudman. Däremot följer av bestämmelserna i detta kapitel att skolplikten kan fullgöras i de nämnda skolformerna oavsett om utbildningen bedrivs av en offentlig eller en enskild huvudman. Av 2 kap. 5 § framgår inom vilka skolformer enskilda kan bedriva utbildning.

Hur skolplikten fullgörs

Grundskolan

4 § Skolplikt ska fullgöras i grundskolan om inte förhållandena är sådana som avses i 5 eller 6 § eller skolplikten fullgörs i sameskolan enligt 7 § eller på annat sätt enligt bestämmelserna i 24 kap.

Av paragrafen följer att skolplikten ska fullgöras i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan eller enligt bestämmelserna i 24 kap. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak 3 kap. 2 och 3 §§ samt 8 kap. 3 § i 1985 års skollag.

Grundsärskolan

5 § Barn som bedöms inte kunna nå upp till grundskolans kunskapskrav därför att de har en utvecklingsstörning, ska tas emot i grundsärskolan.

Frågan om mottagande i grundsärskolan prövas av barnets hemkommun. Ett beslut om mottagande i grundsärskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Samråd med barnets vårdnadshavare ska ske när utredningen genomförs.

Om barnets vårdnadshavare inte lämnar sitt medgivande till att barnet tas emot i grundsärskolan, ska barnet fullgöra sin skolplikt enligt vad som gäller i övrigt enligt denna lag. Ett barn får dock tas emot i grundsärskolan utan sin vårdnadshavares medgivande, om det finns synnerliga skäl med hänsyn till barnets bästa.

Första stycket motsvarar 3 kap. 3 § andra stycket i 1985 års skollag. Termen kunskapsmål har ersatts med kunskapskrav. Någon ändring i sak är dock inte avsedd. Av 29 kap. 8 § framgår att vad som gäller barn och ungdomar med utvecklingsstörning även ska gälla barn och ungdomar som har fått en betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning på grund av hjärnskada, föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom.

I *andra stycket första meningen* anges vilken instans som ska avgöra om frågan om mottagande i grundsärskolan. Bestämmelsen motsvarar delvis 3 kap. 4 § i 1985 års skollag. Den gäller såväl när ett barn ska börja fullgöra sin skolplikt som när ett byte av skolform övervägs för en elev som redan har påbörjat sin utbildning. Av 11 § följer att regleringen gäller även för barn som påbörjar en utbildning för skolpliktiga ett år innan skolplikten inträder. Av *andra stycket andra meningen*, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, följer att ett beslut om mottagande i grundsärskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Omfattningen av utredningen och dess olika delmoment får avgöras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Vid genomförandet av utredningen ska samråd ske med vårdnadshavare.

Vårdnadshavares inflytande över valet av skolform regleras i *tredje stycket*. Som huvudregel har vårdnadshavare möjlighet att välja att ett barn som har rätt till grundsärskola i stället ska tas emot i grundskolan. En konsekvens av vårdnadshavares bestämmanderätt är att ett barn som på grund av en utvecklingsstörning inte förväntas nå upp till grundskolans kunskapskrav ändå kan komma att tas emot i grundskolan. Även i dessa fall har eleven rätt till stöd enligt 3 kap. 5 §. I de fall det krävs har rektorn möjlighet att besluta om s.k. anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 §. Regleringen motsvarar i princip det som i dag gäller enligt lagen (1995:1249) om försöksverksamhet med ökat föräldrainflytande över utvecklingsstörda barns skolgång. Vårdnadshavares rätt att bestämma kan dock inte gälla undantagslöst. Därför införs det i lagen ett undantag från vårdnadshavares bestämmanderätt för det fall att synnerliga skäl

föreligger med hänsyn till barnets bästa. Bedömningen ska utgå ifrån bestämmelsen om särskild hänsyn till barnets bästa i 1 kap. 10 §. För att avgöra vad som i varje enskilt fall är barnets bästa krävs det att en bedömning görs av vilka konsekvenser ett mottagande i grundskolan får för det enskilda barnet. Av sistnämnda bestämmelse framgår att barnets inställning så långt det är möjligt ska klarläggas samt att barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till dess ålder och mognad. Genom att det måste föreligga synnerliga skäl för att frångå vårdnadshavares vilja framgår att bestämmelsen bara kan tillämpas undantagsvis.

Bestämmelserna innebär också att det inte längre finns någon reglering av vem som får väcka frågan om prövning av frågan om i vilken skolform ett barn ska tas emot, vilket fanns i 3 kap. 4 § i 1985 års skollag. Den saken får avgöras enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer, vilket innebär att vårdnadshavare fortfarande har möjlighet att ta initiativ till en prövning av i vilken skolform barnet ska gå.

Bestämmelser om grundskolan behandlas i avsnitt 15.

Specialskolan

6 § Barn som på grund av sin funktionsnedsättning eller andra särskilda skäl inte kan gå i grundskolan eller grundskolan ska tas emot i specialskolan om de

1. är synskadade och har ytterligare funktionsnedsättning,
2. är döva eller hörselskadade, eller
3. har en grav språkstörning.

Frågan om mottagande i specialskolan prövas av Specialpedagogiska skolmyndigheten. Ett beslut om mottagande i specialskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Samråd med barnets vårdnadshavare ska ske när utredningen genomförs.

I paragrafens *första stycke* anges målgruppen för specialskolan. Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 3 § tredje stycket i 1985 års skollag.

Av *andra stycket* framgår att Specialpedagogiska skolmyndigheten prövar om det finns förutsättningar för att en elev ska fullgöra sin skolplikt i specialskolan. Bestämmelsen motsvarar delvis 3 kap. 4 § andra stycket i 1985 års skollag och gäller såväl när ett barn första gången ska börja fullgöra sin skolplikt som när ett byte av skolform övervägs för en elev som redan har påbörjat en utbildning. Av 11 § följer att regleringen även gäller för barn som påbörjar en utbildning för skolpliktiga ett år innan skolplikten inträder. Myndighetens beslut om mottagande i specialskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Omfattningen av utredningen och dess olika delmoment får avgöras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Kravet på att en utredning genomförs innan beslut kan fattas om mottagande i specialskolan motsvaras inte av någon bestämmelse i 1985 års skollag.

Bestämmelserna innebär att det inte längre finns någon reglering av vem som får väcka frågan om prövning av i vilken skolform ett barn ska tas emot, vilket tidigare fanns i 3 kap. 4 § i 1985 års skollag. Detta får avgöras enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer, vilket innebär att ett barns vårdnadshavare fortfarande har möjlighet att ta initiativ till en

prövning av i vilken skolform barnet ska gå. Beslut om mottagande i specialskolan får enligt 28 kap. överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

Bestämmelserna är tillämpliga även när någon som inte är skolpliktig ges utbildning i specialskolan. Detta följer av att dessa barn enligt 2 § tredje stycket har samma rätt till utbildning som skolpliktiga barn.

Sameskolan

7 § Barn till samer får fullgöra sin skolplikt i sameskolan i stället för i årskurs 1–6 i grundskolan. Även andra barn får fullgöra den delen av sin skolplikt i sameskolan, om det finns särskilda skäl.

Frågan om ett barn ska få fullgöra sin skolplikt i sameskolan prövas av Sameskolstyrelsen.

Av *första stycket*, som med viss språklig justering motsvarar 8 kap. 3 § i 1985 års skollag, framgår vilka som kan fullgöra sin skolplikt i sameskolan. Liksom hittills får även andra barn än barn till samer fullgöra sin skolplikt i sameskolan om det finns särskilda skäl. Som exempel kan nämnas att ett barn från en ort med sameskola, men utan kommunal grundskola, tvingas att åka till en annan ort med kommunal grundskola, om han eller hon inte får gå i sameskolan (se prop. 1985/86:10 s. 118). Eftersom sameskolan endast omfattar årskurs 1–6 kan självfallet inte resterande del av skolplikten fullgöras där.

Enligt *andra stycket* ska Sameskolstyrelsen avgöra om förutsättningar föreligger för utbildning i sameskolan. Bestämmelsen motsvarar delvis 8 kap. 6 § i 1985 års skollag. Den gäller såväl när ett barn ska börja fullgöra sin skolplikt som när ett byte av skolform övervägs för en elev som redan har påbörjat en utbildning. Av 11 § följer att bestämmelsen, på samma sätt som för de övriga skolformerna, även gäller för barn som påbörjar en utbildning för skolpliktiga ett år innan skolplikten inträder.

Bestämmelsen i andra stycket innebär att det inte längre finns någon reglering av vem som får väcka frågan om prövning av i vilken skolform ett barn ska tas emot, vilket tidigare fanns i 5 kap. 1 § sameskolförordningen (1995:205). Den saken får avgöras enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer, vilket innebär att vårdnadshavare fortfarande har möjlighet att ta initiativ till en prövning av i vilken skolform barnet ska gå.

Beslut enligt andra stycket får enligt 28 kap. överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

Mottagande på försök

8 § Den som är elev i grundskolan, grundsärskolan eller specialskolan kan på försök under högst sex månader tas emot som elev i en annan av dessa skolformer, om de huvudmän som berörs är överens om detta och elevens vårdnadshavare medger det.

Paragrafen möjliggör försöksperioder i andra skolformer. Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 6 § i 1985 års skollag men gäller nu även för en fristående grundskola eller grundsärskola.

9 § En elev i grundskolan kan få sin utbildning inom grundsärskolan (integrerad elev), om de huvudmän som berörs är överens om detta och elevens vårdnadshavare medger det. En elev i grundsärskolan kan under samma förutsättningar få sin utbildning inom grundskolan eller sameskolan.

För en elev som på detta sätt får sin utbildning inom en annan skolform gäller de bestämmelser som avser den ursprungliga skolformen. Rektorn för den skolenhet där eleven får sin undervisning får dock besluta om de undantag från dessa bestämmelser som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Däremot finns motsvarande bestämmelser för utbildning med offentlig huvudman i 4 kap. 4 § grundskoleförordningen (1994:1194) och 6 kap. 1 § särskoleförordningen (1995:206). Någon ändring i sak är inte avsedd förutom att bestämmelsen nu även gäller fristående grundskola eller grundsärskola.

Av *andra stycket* följer att en integrerad elev alltså är elev i den ursprungliga skolformen och ska följa de regler som gäller för den skolformen, t.ex. när det gäller utbildningens omfattning och innehåll. Eftersom undervisningen bedrivs enligt andra bestämmelser är det nödvändigt med en möjlighet till undantag från de bestämmelser som gäller för elevens ursprungliga skolform. Rektorn för den skolenhet där eleven får sin undervisning har därför fått möjlighet att besluta om de undantag från dessa bestämmelser som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning. Frågan om undantag och dess omfattning beslutas för varje enskilt fall.

När skolplikten inträder

10 § Skolplikten inträder höstterminen det kalenderår då barnet fyller sju år.

Om det finns särskilda skäl får barnet börja fullgöra sin skolplikt först höstterminen det kalenderår då barnet fyller åtta år.

Frågan om uppskjuten skolplikt prövas av hemkommunen efter begäran av barnets vårdnadshavare.

Paragrafen motsvarar i sak 3 kap. 7 § i 1985 års skollag. De ändringar som har gjorts är endast av förtydligande och redaktionell karaktär.

I *tredje stycket* har preciserats att det är hemkommunen som har att fatta beslut om att fullgörandet av skolplikten ska skjutas upp. Vad som avses med hemkommun anges i 29 kap. 6 §.

Kommunens beslut i frågan om uppskjuten skolplikt kan enligt 28 kap. 12 § överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

Tidigare skolstart

11 § Om ett barns vårdnadshavare begär det hos hemkommunen, ska barnet redan höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år jämföras med skolpliktiga barn i fråga om rätten att börja skolan.

Paragrafen motsvarar 3 kap. 8 § i 1985 års skollag.

Skolpliktens upphörande

12 § Om inte annat följer av 13 eller 14 § upphör skolplikten vid utgången av vårterminen det nionde året eller, om eleven går i specialskolan, det tionde året efter det att eleven börjat fullgöra skolplikten.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 3 kap. 10 § första stycket i 1985 års skollag. I stället för att koppla skolpliktens upphörande till elevens ålder används här antalet skolår för att ange när skolplikten enligt huvudregeln ska upphöra.

Senare upphörande

13 § För den elev som inte gått ut högsta årskursen när skolplikten annars skulle ha upphört enligt 12 §, upphör skolplikten i stället ett år senare, dock senast när eleven fyller 18 år.

Frågan om skolpliktens förlängning enligt första stycket prövas av hemkommunen. För en elev som går i specialskolan prövas dock frågan av Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Regleringen i *första stycket* innebär att skolplikten inte längre med automatik upphör vid utgången av vårterminen det år eleven fyller 16 respektive 17 år, beroende på om eleven fullgör sin skolplikt i grundskolan, grundsärskolan eller specialskolan. En enskild kan alltså tvingas att gå ett år längre i skolan än enligt regleringen i 1985 års skollag. I de flesta fall får det antas att eleven, vårdnadshavare och skolan är överens om att eleven behöver ytterligare ett år i grundskolan för att klara antagningskraven till gymnasieskolan. Det rör sig om en mycket begränsad grupp elever som i praktiken kommer att bli föremål för tvångsvis förlängd skolplikt. Skolplikten upphör således vid utgången av vårterminen det kalenderår eleven fyller 17 respektive 18 år, dock senast när eleven fyllt 18 år. Av 14 § framgår att skolplikten även kan upphöra under det tillkommande skolpliktsåret.

Enligt *andra stycket* är det elevens hemkommun som prövar om skolplikten ska upphöra senare för elever som fullgör sin skolplikt i grundskolan eller grundsärskolan. Vad som avses med hemkommun anges i 29 kap. 6 §. För elever i specialskolan prövas frågan av Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Ett beslut i fråga om skolpliktens förlängning kan enligt 28 kap. överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

Paragrafen behandlas i avsnitt 11.2.2.

Tidigare upphörande

14 § Om eleven före den tidpunkt som framgår av 12 eller 13 § uppnår de kunskapskrav som minst ska uppnås för den skolföring där eleven fullgör sin skolplikt, upphör skolplikten.

Frågan om skolpliktens upphörande enligt första stycket prövas av hemkommunen. För en elev som går i specialskolan prövas frågan av Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Av *första stycket* framgår att skolpliktens upphörande i förtid kopplas till frågan om eleven har uppnått de kunskapskrav som har fastställts för utbildningen. Bestämmelsen, som i sak motsvarar 3 kap. 10 § andra stycket i 1985 års skollag, gäller även i de fall någon har en förlängd skolplikt enligt 13 §.

Enligt *andra stycket* är det elevens hemkommun som prövar om skolplikten ska upphöra i förtid för elever som fullgör sin skolplikt i grundskolan eller grundsärskolan. Vad som avses med hemkommun anges i 29 kap. 6 §. För elever i specialskolan prövas frågan av Specialpedagogiska skolmyndigheten. Bestämmelsen saknar direkt motsvarighet i 1985 års skollag.

Ett beslut i fråga om skolpliktens upphörande kan enligt 28 kap. överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

Paragrafen behandlas i avsnitt 11.2.1.

Rätt att slutföra skolgången

15 § En elev i grundskolan, grundsärskolan eller specialskolan har rätt att slutföra den högsta årskursen, även om skolplikten upphör dessförinnan.

En elev i grundskolan, grundsärskolan eller specialskolan har också rätt att efter skolpliktens upphörande slutföra utbildningen under ytterligare två år, om eleven inte har nått upp till de kunskapskrav som minst ska uppnås för respektive skolform. En elev i grundsärskolan har under denna tid rätt till minst 800 timmars undervisning utöver den i 11 kap. 7 § första stycket garanterade undervisningstiden, om eleven inte dessförinnan uppnått kunskapskraven.

En elev som har tagits emot i specialskolan enligt 6 § första stycket 1 och som på grund av sina funktionsnedsättningar inte kan få tillfredsställande förhållanden i gymnasiesärskolan eller gymnasieskolan, får efter det att skolplikten har upphört och i mån av plats genomgå ytterligare utbildning i specialskolan till och med vårterminen det kalenderår eleven fyller 21 år, om eleven inte bedöms ha förmåga att fullfölja utbildningen enligt andra stycket.

I paragrafens *första stycke*, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, anges att en elev i grundskolan, grundsärskolan eller specialskolan alltid ska ha rätt att slutföra den högsta årskursen, även om skolplikten har upphört dessförinnan. Med detta avses att en elev i dessa skolformer alltid ska ha en rätt att gå årskurs 9 (eller årskurs 10 i specialskolan). Det innebär dock ingen rätt att få fullfölja sista årskursen med godkända betyg. Denna rätt blir aktuell bl.a. för elever som har fått sin skolplikt uppskjuten eller som har behövt fler år än normalt för att ta sig igenom utbildningen. Det finns inte någon begränsning av hur många läsår som ska kvarstå för att eleven ska ha rätt att slutföra den högsta årskursen.

Enligt *andra stycket* har elever i grundskolan, grundsärskolan och specialskolan rätt att slutföra utbildningen under ytterligare två läsår efter att skolplikten har upphört. Bestämmelsen, som i de flesta fall träffar andra elever än de som avses i första stycket, innebär en rätt att gå om högsta årskursen i ytterligare två läsår, dvs. till och med vårterminen det kalenderår eleven fyller 18 år eller, om eleven går i specialskolan, 19 år.

Som villkor uppställs emellertid att eleven inte har nått upp till de kunskapskrav som minst ska uppnås för respektive skolform. Bestämmelsen motsvarar delvis 4 kap. 10 § för grundskolan och 7 kap. 6 § första stycket för specialskolan i 1985 års skollag. Enligt dessa bestämmelser ska det även prövas om eleven bedöms ha förmåga fullfölja utbildningen. För att stärka elevens rätt att fullfölja utbildningen har det kravet tagits bort och kommunen och Specialpedagogiska skolmyndigheten ska således endast pröva om eleven nått upp till uppställda kunskapskrav. Därigenom finns inget behov för eleven att kunna överklaga beslutet och den möjligheten finns därför inte längre kvar. För grundsärskolans del finns ingen direkt motsvarighet i 1985 års skollag. Av bestämmelsen framgår också att elever i grundsärskolan vid en fortsatt skolgång har rätt till 800 timmars undervisning utöver den garanterade undervisningstiden, om de dessförinnan inte nått kunskapsmålen. Med hänsyn till att den obligatoriska särskolan enligt 6 kap. 3 § andra stycket i 1985 års skollag består av tio årskurser innebär den föreslagna regleringen att en elev i grundsärskolan kan erhålla utbildning i samma omfattning som tidigare.

Enligt *tredje stycket* får elever som tagits emot i specialskolan på grund av synskada och ytterligare funktionsnedsättning möjlighet till ytterligare skolgång efter skolpliktens upphörande, om de inte bedöms kunna slutföra utbildningen inom de två åren som anges i andra och tredje stycket. Bestämmelsen motsvarar i sak 7 kap. 6 § andra stycket i 1985 års skollag som trädde i kraft den 1 juli 2009 (prop. 2008/09:112, bet. 2008/09:UbU16, rskr. 2008/09:219).

Paragrafen behandlas i avsnitt 11.2.3.

16 § Frågan om rätt att slutföra skolgången enligt 15 § prövas av hemkommunen. För en elev som går i specialskolan prövas dock frågan av Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Paragrafen motsvarar delvis 4 kap. 11 § och 7 kap. 8 § i 1985 års skollag. Enligt paragrafen är det elevens hemkommun som prövar om eleven har rätt att slutföra utbildningen efter skolpliktens upphörande när det gäller grundskolan eller grundsärskolan. Vad som avses med hemkommun anges i 29 kap. 6 §. För elever i specialskolan prövas frågan av Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Deltagande i utbildning

Närvaro

17 § En elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli.

Den obligatoriska verksamheten får omfatta högst 190 dagar per läsår och åtta timmar eller, i de två lägsta årskurserna, sex timmar per dag. Sådan verksamhet får inte förläggas till lördagar, söndagar eller andra helgdagar.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avvikelser från andra stycket för elever i grundsärskolan och specialskolan.

Om en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att

elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag.

När det gäller skolpliktiga elever motsvaras paragrafens *första stycke* av 3 kap. 11 § första stycket i 1985 års skollag såvitt avser utbildning som anordnas av offentliga huvudmän. Här är dock bestämmelsen tillämplig även på elever i fristående skolor. Dessutom har tillämpningsområdet utvidgats till icke skolpliktiga elever som deltar i utbildningen. För dessa elever är deltagandet i och för sig frivilligt, men om eleven deltar har han eller hon inte rätt att godtyckligt välja bort vissa delar. Av 1 kap. 7 § framgår att deltagande i konfessionella inslag i utbildning som bedrivs av enskild huvudman alltid är frivilligt.

I *andra stycket* anges den yttersta gränsen för den obligatoriska verksamheten. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak 3 kap. 11 § tredje stycket i 1985 års skollag, 4 kap. 2 § grundskoleförordningen (1994:1194), 4 kap. 2 § särskoleförordningen (1995:206) och 5 kap. 2 § specialskoleförordningen (1995:401) såvitt avser utbildning som anordnas av offentliga huvudmän. Här träffar bestämmelserna även fristående skolor. Av bestämmelsen framgår indirekt att det är tillåtet med icke obligatorisk verksamhet utöver vad som anges här.

Sedan tidigare har det varit möjligt att besluta om andra lärotider för en elev i den obligatoriska särskolan och i specialskolan om det finns särskilda skäl med hänsyn till elevens fysiska och psykiska förutsättningar (se 4 kap. 4 § särskoleförordningen och 5 kap. 4 § specialskoleförordningen). Av *tredje stycket* framgår att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer för elever i dessa skolformer alljämt ska få meddela föreskrifter om avvikelser från bestämmelserna om lärotider.

Bestämmelsen i *fjärde stycket* motsvaras i princip av olika förordningsbestämmelser, se 6 kap. 8 a § grundskoleförordningen, 6 kap. 5 a § särskoleförordningen och 7 kap. 9 a § specialskoleförordningen (1995:401). I denna lag gäller bestämmelserna även för utbildningar i fristående skolor. Bestämmelsen gäller frånvaro från verksamhet som anordnas i grundskolan och motsvarande skolformer. För att syftet med bestämmelsen ska uppnås är det viktigt att informationen till vårdnadshavare lämnas så snart som möjligt. Rektor, eller den rektor utser, ska se till att underrättelse sker. Det är givetvis inget som hindrar att rektor uppdrar åt en lärare som är elevens klassföreståndare eller har motsvarande funktion att ta kontakt med vårdnadshavaren. Motsvarande reglering finns också för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan, se respektive skolformskapitel.

Elevens vårdnadshavare ska informeras inte bara när eleven uteblir från obligatoriska inslag utan även vid frånvaro från annan verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen. Informationen ska lämnas samma dag som frånvaron inträffar om det inte finns särskilda skäl. Sådana skäl kan vara t.ex. att frånvaron avser elevens sista lektion före skoldagens slut.

Paragrafen behandlas i avsnitt 11.3.

18 § En elev i en skolform som avses i 17 § får beviljas kortare ledighet för enskilda angelägenheter. Om det finns synnerliga skäl får längre ledighet beviljas.

Rektorn beslutar om ledighet. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut om ledighet som avser längre tid än tio dagar.

Paragrafen motsvarar 3 kap. 11 § andra stycket första meningen i 1985 års skollag samt delvis 6 kap. 8 § grundskoleförordningen (1994:1194), 6 kap. 5 § sarskoleförordningen (1995:206) och 7 kap. 9 § specialskoleförordningen (1995:401) när det gäller skolpliktiga elever. Någon ändring i fråga om vad som avses med ”kortare ledighet” är inte avsedd i och med att ledighetsbestämmelserna samlas i denna lag.

Ett beslut om ledighet ska grundas på en samlad bedömning av elevens situation. Bland de omständigheter som normalt bör beaktas kan särskilt nämnas frånvarons längd, elevens studiesituation, möjligheterna att på olika sätt kompensera den förlorade undervisningen, hur angelägen ledigheten är för eleven samt om eleven fullgör sin skolplikt eller deltar i utbildningen utan att vara skolpliktig. Situationer då bestämmelsen skulle kunna bli aktuell är t.ex. vid vissa resor, familjehögtider eller religiösa högtider.

Som redan har framgått innebär 17 § att även icke skolpliktiga elever i grundskolan, grundsarskolan, specialskolan och sameskolan är skyldiga att delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen. Därför omfattas även dessa elever av denna bestämmelse om ledighet.

Andra stycket innebär att det alltid är rektor, eller den rektor bestämmer, som fattar beslutet om kortare ledigheter. I enlighet med bestämmelsen i 2 kap. 10 § andra stycket kan rektor överlåta sin beslutanderätt åt en anställd eller uppdragstagare vid skolenheten om denne har tillräcklig kompetens och erfarenhet. Beträffande längre ledigheter bör det inte finnas någon möjlighet för rektor att överlåta beslutanderätten. Mot bakgrund av att beslut om längre ledigheter måste grundas på en samlad bedömning av elevens situation, är det lämpligast att beslutanderätten ligger hos rektor. Han eller hon får anses ha bäst kännedom om elevens förhållanden i detta avseende.

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Befrielse

19 § En elev i en skolform som avses i 17 § får på begäran av elevens vårdnadshavare befrias från skyldighet att delta i obligatoriska inslag i undervisningen om det finns synnerliga skäl. Ett sådant beslut får endast avse enstaka tillfällen under ett läsår.

Rektorn beslutar om befrielse. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta sådana beslut.

Paragrafen motsvaras delvis av 3 kap. 12 § i 1985 års skollag (se prop. 1985/86:10, del A s. 89 f.). Som framgår av *första stycket* har dock villkoren för befrielse skärpts. För befrielse krävs att det finns synnerliga skäl. I detta ligger att befrielse bara kan bli aktuellt i rena undantagsfall,

där omständigheterna är mycket särpräglade, och endast kan gälla enstaka inslag i undervisningen. En annan förändring är att ett beslut om befrielse bara får avse enstaka tillfällen under ett läsår.

I *andra stycket* klargörs att det är rektorn som ska fatta beslut i frågor om befrielse, och att rektorn inte kan delegera sin beslutanderätt till någon annan. Rektorns beslut kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol (se 28 kap.).

Paragrafen kommenteras i avsnitt 11.3.

Ansvar för att skolplikten fullgörs

Vårdnadshavares ansvar

20 § Den som har vårdnaden om ett skolpliktigt barn ska se till att barnet fullgör sin skolplikt.

Paragrafen motsvarar 3 kap. 15 § i 1985 års skollag (se prop. 1985/86:10, del A, s. 90 f.).

Hemkommunens ansvar

21 § Hemkommunen ska se till att skolpliktiga barn som inte går i dess grundskola eller grundsärskola på något annat sätt får föreskriven utbildning.

Paragrafen motsvarar i sak 3 kap. 13 § första stycket andra meningen i 1985 års skollag.

Huvudmannens ansvar

22 § Kommunen ska se till att eleverna i dess grundskola och grundsärskola fullgör sin skolgång. Huvudmannen för specialskolan och huvudmannen för sameskolan ska se till att elever i utbildning under deras ledning fullgör sin skolgång.

När en skolpliktig elev börjar eller slutar vid en fristående skola eller utan giltig orsak är frånvarande i betydande utsträckning från obligatoriska inslag, ska huvudmannen snarast lämna uppgift om detta till hemkommunen.

Bestämmelserna i *första stycket* motsvarar 3 kap. 13 § första stycket första meningen och delvis andra stycket i 1985 års skollag såvitt avser de skolpliktiga eleverna. I andra meningen har de två statliga skolformerna förts samman i en gemensam bestämmelse. Till skillnad mot tidigare omfattar bestämmelsen i första stycket även de icke skolpliktiga eleverna.

Andra stycket motsvarar såvitt avser fristående skolor i huvudsak 3 kap. 14 § första meningen och 9 kap. 15 § första stycket i 1985 års skollag. När det gäller frånvaro har även angetts att det är frånvaro från obligatoriska inslag som ska anmälas. Det ska således i den delen vara frågan om sådan verksamhet som avses i 17 § andra stycket. Bestämmelsen i 17 § fjärde stycket sträcker sig längre. Enligt den bestämmelsen ska vårdnadshavare underrättas om eleven uteblir från den verksamhet som

anordnas för att ge den avsedda utbildningen, dvs. även den verksamhet som anordnas utöver de obligatoriska inslagen. Prop. 2009/10:165

Paragrafen behandlas i avsnittet 11.4.

Föreläggande och vite

23 § Om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång och detta beror på att elevens vårdnadshavare inte har gjort vad denne är skyldig att göra för att så ska ske, får hemkommunen förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter. För en elev i specialskolan eller i sameskolan är det i stället huvudmannen för respektive skolform som får förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter.

Ett föreläggande enligt första stycket får förenas med vite.

Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart om inte annat beslutas.

Paragrafen motsvarar i sak 3 kap. 16 § i 1985 års skollag för elever som fullgör sin skolplikt vid en utbildning med en offentlig huvudman.

Enligt bestämmelserna i *första stycket* har hemkommunen möjlighet att förelägga en vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter, oavsett om utbildningen där eleven fullgör sin skolplikt bedrivs av en offentlig eller enskild huvudman. När det gäller elever i specialskolan och sameskolan är det respektive huvudman för dessa skolformer som fattar beslut om ett föreläggande.

Föreläggandet bör vara utformat så att det alltid finns en möjlighet att fullgöra det genom att eleven inställer sig vid en skola med offentlig huvudman där skolplikten kan fullgöras. Ett föreläggande som gäller en vårdnadshavare till en elev som fullgör skolplikten vid en fristående skola bör därför ge vårdnadshavare alternativa möjligheter att fullgöra sina skyldigheter. Detta kan ske antingen genom att vid en viss tidpunkt visa att barnet fullgör sin skolgång vid en fristående skola eller genom att barnet vid samma tidpunkt inställer sig vid en särskilt angiven skolenhet med utbildning som anordnas av en offentlig huvudman. Ett föreläggande enligt denna paragraf får endast rikta sig mot den som är vårdnadshavare enligt 6 kap. föräldrabalken.

Som framgår av paragrafens *andra stycke* får ett föreläggande förenas med vite. Det är av stor vikt att ett vitesföreläggande tydligt anger vad vårdnadshavare har att vidta för åtgärder. Vitesföreläggandet måste vara utformat så att vårdnadshavare får helt klart för sig vad som fordras av honom eller henne för att undgå skyldighet att betala det fastställda vitesbeloppet. Om föreläggandet innebär en skyldighet att vidta en viss åtgärd ska det, enligt 2 § lagen (1985:206) om viten, av föreläggandet framgå vid vilken tidpunkt eller inom vilken tidsfrist åtgärden ska vidtas. Ett allmänt hållet föreläggande med innebörd att adressaten ska efterleva vissa bestämmelser är inte tillräckligt för att vite ska kunna dömas ut (jfr RÅ 1994 ref. 29).

Det är viktigt att ett vitesföreläggande inte utfärdas förrän alla tänkbara ansträngningar har gjorts för att finna en lösning på frivillig väg. Ett föreläggande får givetvis inte utfärdas om eleven vägrar att gå i skolan trots att vårdnadshavaren har gjort vad som ankommer på honom eller henne i detta sammanhang (se prop. 1985/86:10, del A, s. 91 f.).

Om vårdnadshavare inte följer ett vitesföreläggande får kommunen ansöka hos länsrätten om utdömande av vite i enlighet med 6 § lagen om viten.

Enligt *tredje stycket* gäller ett beslut om föreläggande omedelbart om inte annat beslutas.

Av 28 kap. 5, 7 och 8 §§ framgår att beslut om föreläggande enligt denna paragraf får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Paragrafen behandlas i avsnitt 11.4.

8 kap. Förskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–11 §§),
- bestämmelser om förskola med offentlig huvudman (12–17 §§), och
- bestämmelser om fristående förskola (18–24 §§).

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, beskrivs innehållet i kapitlet.

Allmänna bestämmelser

Utbildningens syfte

2 § Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.

Förskolan ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning.

Paragrafen ersätter delvis 2 a kap. 3 § första stycket i 1985 års skollag.

I *första stycket* anges syftet med verksamheten i förskolan. I sak motsvarande bestämmelser finns i 1998 års läroplan för förskolan (se avsnitt 2.2 i bilagan till förordningen [SKOLFS 1998:16] om läroplan för förskolan). Avsikten är att närmare angivna mål även i fortsättningen ska finnas i läroplanen.

Andra stycket innehåller föreskrifter om utformningen av verksamheten i förskolan. Bestämmelsen bör ses som ett övergripande mål som förskolan ständigt ska sträva mot.

Erbjudande av förskola

3 § Barn som är bosatta i Sverige och som inte har börjat i förskoleklassen eller i någon utbildning för fullgörande av skolplikten ska erbjudas förskola enligt vad som anges i 4–7 §§. Förskola behöver dock inte erbjudas under kvällar, nätter, veckoslut eller i samband med större helger.

Paragrafens *första mening* motsvarar delvis 2 a kap. 1 § första och andra styckena i 1985 års skollag. Bestämmelsen avgränsar den grupp barn som ska erbjudas förskola till barn som är bosatta i Sverige. Vilka barn som ska anses bosatta i landet framgår av 29 kap. 2 §.

Av *andra meningen*, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, framgår att förskola inte behöver erbjudas under kvällar, nätter, veckoslut eller i samband med större helger. Med uttrycket ”i samband med större helger” avses såväl allmänna helgdagar utöver söndagar som nyårsafton, midsommarafton och julafton. Kommunen är naturligtvis inte förhindrad att erbjuda förskola under angivna tider trots att den inte är skyldig att göra det. Bestämmelser om erbjudande av omsorg under tid då kommunen inte erbjuder förskola finns i 25 kap. 5 §.

4 § Barn ska från och med höstterminen det år barnet fyller tre år erbjudas förskola under minst 525 timmar om året, om inte annat följer av 5–7 §§.

Paragrafen, som motsvarar 2 a kap. 8 a § i 1985 års skollag i den lydelse som träder i kraft den 1 juli 2010, reglerar skyldigheten att erbjuda allmän förskola för barn från och med höstterminen det år de fyller tre år (se prop. 1999/2000:129 s. 44 och prop. 2008/09:115 s. 41). Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

5 § Barn ska från och med ett års ålder erbjudas förskola i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller om barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 2 a kap. 6 § i 1985 års skollag (se prop. 1997/98:6 s. 83 och prop. 1993/94:11 s. 45 f.). Jämfört med 1985 års lag görs ett förtydligande att ett eget behov hos barnet ska vara hänförligt till familjens situation. Det kan t.ex. röra sig om barn med ett annat modersmål än svenska eller om barn i glesbygd. Ett annat exempel är barn vars föräldrar deltar i arbetsmarknadspolitiska åtgärder eller har en funktionsnedsättning som begränsar barnets fysiska eller psykiska utveckling. *Lagrådet* har anfört att begreppet föräldrar här bör bytas ut mot begreppet vårdnadshavare i linje med det uttryckssätt som används i övriga lagen. Regeringen anser emellertid att det i detta fall finns skäl att frångå den terminologi som används i lagen i övrigt. Det handlar här om att avgränsa vems förvärvsarbete och studier som ska vara utgångspunkt för bedömningen av om förskola ska erbjudas. Enligt regeringens uppfattning skulle vårdnadshavare här vara ett för snävt begrepp eftersom det även kan finnas skäl att vid bedömningen ta hänsyn till situationen hos förälder som inte är vårdnadshavare. Mot denna bakgrund anser regeringen att begreppet förälder även i fortsättningen ska användas i det här aktuella sammanhanget.

6 § Barn, vars föräldrar är arbetslösa eller föräldralediga enligt föräldraledighetslagen (1995:584) för vård av annat barn, ska från och med ett års ålder erbjudas förskola under minst tre timmar per dag eller 15 timmar i veckan.

Paragrafen motsvarar 2 a kap. 6 a och 6 b §§ i 1985 års skollag och reglerar i vilken omfattning barn till arbetslösa eller föräldralediga föräldrar ska erbjudas förskola (se prop. 1999/2000:129 s. 44). Beträffande begreppet föräldrar se kommentaren till 5 §.

7 § Barn ska även i andra fall än som avses i 5 och 6 §§ erbjudas förskola, om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola.

Paragrafen motsvarar, med vissa justeringar, 2 a kap. 9 § första stycket i 1985 års skollag. Bestämmelsen har tidigare haft sin motsvarighet i 16 § socialtjänstlagen (1980:620), 6 § lagen (1976:381) om barnomsorg och 5 § lagen (1973:1205) om förskoleverksamhet (se prop. 1993/94:11 s. 48, prop. 1979/80:1 del A s. 532, prop. 1975/76:92 s. 26 samt prop. 1973:136 s. 65–69 och 95). Av förarbetsuttalanden vid tidigare ändringar av bestämmelsen framgår att dessa har varit av redaktionell natur och att någon ändring i sak inte varit avsedd. Någon saklig ändring när det gäller förskolan är inte heller nu avsedd. Förarbetena till 1973 års lagstiftning äger därför i princip fortfarande sin giltighet i fråga om vilka barn som ska omfattas av denna bestämmelse. Innebörden är liksom hittills att barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola ska erbjudas förskola, oavsett om de har fyllt ett år eller inte. Med ”andra skäl” kan då avses t.ex. sådana sociala skäl som inte är hänförliga till familjens situation. Bestämmelsen har inte utformats som *Lagrådet* föreslagit eftersom det skulle få till följd att barn som har rätt till förskola enligt såväl 6 § som 7 § då skulle kunna få sin rätt enligt 7 § beskuren.

Barngrupperna och miljön

8 § Huvudmannen ska se till att barngrupperna har en lämplig sammansättning och storlek och att barnen även i övrigt erbjuds en god miljö.

Paragrafens *första mening* motsvarar i huvudsak 2 a kap. 3 § andra stycket andra meningen i 1985 års skollag (se prop. 1997/98:6 s. 83 och prop. 1993/94:11 s. 45) med det tillägget att huvudmannens ansvar för förskolans miljö i övrigt tydliggjorts.

Särskilt stöd

9 § Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges det stöd som deras speciella behov kräver.

Om det genom uppgifter från förskolans personal, ett barn eller ett barns vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att ett barn är i behov av särskilt stöd, ska förskolechefen se till att barnet ges sådant stöd. Barnets vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta vid utformningen av de särskilda stödinsatserna.

I 3 kap. 6–12 §§ finns bestämmelser om skyldighet att ge särskilt stöd och att utreda behov av sådant stöd, som gäller för andra skolformer för barn och ungdom än förskolan. I denna paragraf finns bestämmelser om motsvarande skyldighet när det gäller barn i förskolan.

Första stycket motsvarar 2 a kap. 3 § tredje stycket andra meningen i 1985 års skollag (se prop. 1997/98:6 s. 83 och prop. 1993/94:11 s. 45).

Andra stycket saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Bestämmelsen är ny för förskolan. För andra skolformer för barn och ungdom har dock motsvarande bestämmelser sedan tidigare funnits på förordningsnivå,

t.ex. för grundskolan i 5 kap. grundskoleförordningen (1994:1194). Av bestämmelsen framgår att förskolechefen, i likhet med rektorn i andra skolformer, har ett särskilt ansvar för att barn som har behov av särskilt stöd också får det. Bedömningen av hur stödet ska utformas ska göras tillsammans med personalen och barnets vårdnadshavare.

Förslaget behandlas i avsnitt 12.5.

Modersmål

10 § Förskolan ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

Paragrafen är ny för förskolan och motsvarar det som i dag anges i läroplanen för förskolan (Lpfö 98), avsnitt 1 Förskolans värdegrund och uppdrag.

Fortlöpande samtal och utvecklingssamtal

11 § Personalen ska föra fortlöpande samtal med barnets vårdnadshavare om barnets utveckling. Minst en gång varje år ska personalen och barnets vårdnadshavare därutöver genomföra ett samtal om barnets utveckling och lärande (utvecklingssamtal). Förskollärare har det övergripande ansvaret för utvecklingssamtalet.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Bestämmelsen reglerar förskolepersonalens skyldighet att genom utvecklingssamtal och samtal i annan form lämna information till barnets vårdnadshavare om barnets utveckling och lärande. En motsvarande reglering har hittills funnits endast i 1998 års läroplan för förskolan (se avsnitt 2.4 i bilagan till förordningen [SKOLFS 1998:16] om läroplan för förskolan).

Enligt den nya paragrafen har personalen en skyldighet att föra fortlöpande samtal med barnets vårdnadshavare om barnets utveckling. Sådana samtal kan föras exempelvis i samband med att barnet hämtas eller lämnas i förskolan. Därutöver ska personal och vårdnadshavare minst en gång varje år genomföra ett utvecklingssamtal där barnets utveckling och lärande såväl i som utanför förskolan ska tas upp. Det övergripande ansvaret för utvecklingssamtalet ligger alltid på en förskollärare. Det är dock möjligt att den eller de i personalen som bäst känner barnet genomför utvecklingssamtalet i praktiken, oavsett vilken yrkeskategori de tillhör.

Förskola med offentlig huvudman

Hemkommunens ansvar

12 § Hemkommunen ansvarar för att utbildning i förskola kommer till stånd för alla barn i kommunen som ska erbjudas förskola och vars vårdnadshavare önskar det.

Hemkommunen får fullgöra sina skyldigheter genom att erbjuda barnet motsvarande utbildning i fristående förskola.

Om det finns särskilda skäl, får hemkommunen komma överens med en annan kommun om att denna i sin förskola ska ta emot barn vars utbildning hemkommunen ansvarar för.

Första stycket motsvarar till viss del 2 a kap. 1 § första stycket i 1985 års skollag. I denna lag har dock innebörden av det ansvar som läggs på kommunerna preciserats till att se till att förskola kommer till stånd för alla barn i kommunen som ska erbjudas förskola och vars vårdnadshavare önskar det. Vidare ligger detta ansvar alltid på den kommun som är barnets hemkommun enligt 29 kap. 6 §.

Andra stycket motsvarar till viss del 2 a kap. 7 § andra stycket i 1985 års skollag (se prop. 1997/98:6 s. 83 och prop. 1993/94:11 s. 32 och s. 46). För att hemkommunen ska anses ha fullgjort sin skyldighet genom att erbjuda plats i en fristående förskola ska verksamheten där motsvara den som ska erbjudas i förskola med offentlig huvudman. Barnets vårdnadshavare behöver således inte acceptera ett erbjudande om plats i en fristående förskola med sådana konfessionella inslag i verksamheten som inte får finnas i förskola med offentlig huvudman.

Bestämmelsen i *tredje stycket* är främst avsedd för situationer där de geografiska förhållandena medför att förskola i en annan kommun än hemkommunen för vissa barn leder till betydligt kortare resväg. Om det blir aktuellt med en sådan överenskommelse, innebär det att hemkommunen ingår avtal med en annan kommun om att denna ska ta emot de berörda barnen i sin förskola. Det är i sådana fall inte fråga om ett entreprenadförhållande. Bestämmelser om entreprenad finns i 23 kap. Den aktuella bestämmelsen saknar direkt motsvarighet i 1985 års skollag.

Mottagande i en annan kommun

13 § Ett barn har rätt att bli mottaget i förskola med offentlig huvudman i en annan kommun än hemkommunen, om barnet med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens förskola. Innan kommunen fattar beslut om att ta emot ett sådant barn ska den inhämta yttrande från barnets hemkommun.

Efter önskemål av barnets vårdnadshavare får en kommun även i annat fall i sin förskola ta emot ett barn från en annan kommun.

Paragrafen motsvarar 2 a kap. 12 a § första och andra styckena i 1985 års skollag, som trädde i kraft den 1 juli 2009 (jfr prop. 2008/09:115).

Enligt *första stycket* är en kommun skyldig att ta emot ett barn från en annan kommun i sin förskola om det finns särskilda skäl med hänsyn till barnets förhållanden. När det gäller barn i förskoleåldern kan bedömningen av om sådana särskilda skäl föreligger bli något annorlunda än för elever i grundskolan. Situationen för ett barn i förskoleåldern är i högre grad beroende av vårdnadshavarnas situation. Eftersom det inte finns någon motsvarighet till skolskjuts kan sådana omständigheter som var vårdnadshavarna arbetar och deras färdväg till arbetet påverka bedömningen av om det finns särskilda skäl för barnet att få gå i en annan kommuns förskola. Bestämmelsen innebär dock inte att barn som bor växelvis hos föräldrar i olika kommuner ska erbjudas att växelvis gå i de

olika kommunernas förskolor. Ett annat skäl till att få bli mottagen i en annan kommun än hemkommunen kan också vara att ett barn som tillhör någon av de nationella minoriteterna bara kan få tillgång till minoritets-språkig förskola i annan kommun än i hemkommunen.

Av *andra stycket* framgår att en kommun inte är förhindrad att i andra fall än som avses i första stycket ta emot ett barn från en annan kommun i sin förskola.

Erbjudande av plats

14 § När vårdnadshavare har anmält önskemål om förskola med offentlig huvudman ska kommunen erbjuda barnet förskola inom fyra månader.

Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl har behov av särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola ska skyndsamt erbjudas förskola.

Paragrafens *första stycke* motsvarar i sak 2 a kap. 7 § första stycket i 1985 års skollag (se prop. 1997/98:6 s. 83 och prop. 1993/94:11 s. 46). Till skillnad från 1985 års lag anges dock uttryckligen att fyra månader är den tid som kan anses rimlig för att anordna plats i förskola. Nu framgår detta endast av förarbetsuttalanden (prop. 1993/94:11 s. 46). Statens skolinspektion utövar tillsyn över hur kommunerna fullgör bl.a. sin skyldighet enligt denna paragraf. Skolinspektionen får enligt 26 kap. 10 § förelägga en kommun som inte följer t.ex. denna föreskrift att fullgöra sina skyldigheter. Av 26 kap. 27 § följer att ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Bestämmelsen i *andra stycket* saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Den förtydligar att förtur ska ges till barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola.

Placering vid en förskoleenhet

15 § Ett barn ska erbjudas plats vid en förskoleenhet så nära barnets eget hem som möjligt. Skäligen hänsyn ska tas till barnets vårdnadshavares önskemål.

Paragrafen motsvarar i sak 2 a kap. 8 § i 1985 års skollag (se prop. 1997/98:6 s. 83 och prop. 1993/94:11 s. 47). I denna paragraf anges inte uttryckligen att kommunen vid erbjudande av plats får beakta vad som krävs för att effektivt utnyttja lokaler och andra resurser. Någon saklig ändring är dock inte avsedd. Kommunen får således även i fortsättningen vid erbjudande av plats vid en förskoleenhet beakta vad som krävs för ett effektivt resursutnyttjande.

Avgifter

16 § En kommun får ta ut avgift för plats i förskola som den anordnar. Avgifterna ska vara skäligen.

Från och med höstterminen det år barnet fyller tre år får avgiften avse bara den del av verksamheten som överstiger 525 timmar om året.

För barn som erbjudits förskola enligt 7 § får avgiften avse bara den del av verksamheten som överstiger 15 timmar i veckan.

Paragrafens *första stycke* motsvarar 2 a kap. 10 § första stycket i 1985 års skollag med språkliga och redaktionella ändringar.

Andra och tredje styckena motsvarar i huvudsak 2 a kap. 10 § andra stycket i 1985 års skollag.

Interkommunal ersättning

17 § En kommun som i sin förskola har ett barn från en annan kommun ska ersättas för sina kostnader för barnets utbildning av barnets hemkommun, om mottagandet grundar sig på 13 § första stycket.

Även i de fall som avses i 13 § andra stycket ska hemkommunen betala ersättning till den mottagande kommunen. Om kommunerna i ett sådant fall inte kommer överens om något annat, ska ersättningen bestämmas med hänsyn till kommunens åtagande och barnets behov efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen förskola. Har ett barn ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver hemkommunen inte lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 2 a kap. 12 a § tredje stycket i 1985 års skollag, som trädde i kraft den 1 juli 2009 (jfr prop. 2008/09:115).

Enligt *första stycket* ska den mottagande kommunens kostnader ersättas i de fall ett barn har tagits emot med stöd av 13 § första stycket. Eftersom förhållandena kan variera avsevärt från fall till fall är det inte möjligt att i lagtexten precisera hur ersättningen ska regleras. Givetvis bör kommunerna komma överens om ersättningen. Någon särskild ordning för att avgöra tvister om interkommunal ersättning föreskrivs inte i skollagen, utan en tvist som inte kan lösas på annat sätt får ytterst avgöras av domstol.

I *andra stycket* regleras rätten till ersättning för den mottagande kommunen i de fall som avses i 13 § andra stycket. Bestämmelsen har samma innebörd som motsvarande bestämmelse för grundskolan (se författningskommentaren till bestämmelsen i 10 kap.). *Lagrådet* har ifrågasatt uttrycket betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter. Regeringen bemöter ifrågasättandet i avsnitt 5.3.2.

Fristående förskola

Mottagande

18 § Varje fristående förskola ska vara öppen för alla barn som ska erbjudas förskola, om inte den kommun där förskoleenheten är belägen medger undantag med hänsyn till verksamhetens särskilda karaktär.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt ett barn, om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för barnet enligt 23 § andra stycket.

Av *första stycket* framgår att fristående förskolor ska vara öppna för alla barn som enligt 4–7 §§ ska erbjudas förskola, om inte den kommun där den fristående förskolan är belägen medger undantag med hänsyn till verksamhetens särskilda karaktär. Sådana undantag kan avse exempelvis att en fristående förskola får begränsa sin verksamhet till barn vilkas

föräldrar är medlemmar i ett föräldrakooperativ eller till barn till anställda hos ett visst företag. Det kan också vara fråga om en fristående förskola som särskilt riktar sig till barn som är i behov av särskilt stöd. Ett motsvarande öppenhetskrav har hittills utgjort ett villkor för kommunens skyldighet att lämna bidrag till enskilda förskolor enligt 2 a kap. 17 § första stycket 1 i 1985 års skollag (se bet. 2005/06:UbU13 s. 50).

Av *andra stycket* framgår att öppenhetskravet inte gäller barn med ett omfattande stödbehov, om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för det särskilda stödet på grund av att betydande ekonomiska eller organisatoriska svårigheter skulle uppstå för kommunen. Motsvarande reglering för förskoleklassen och grundskolan finns i 9 och 10 kap.

Urval

19 § Om det inte finns plats för alla sökande till en förskoleenhet, ska urvalet göras på de grunder som den kommun där förskoleenheten är belägen godkänner.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Bestämmelsen reglerar hur urvalet ska gå till när det inte finns plats för alla sökande till en fristående förskola. Avsikten är att urvalsgrunderna ska granskas av lägeskommunen i samband med dess prövning av huvudmannens ansökan om godkännande enligt 2 kap. 5 § andra stycket. Urvalsgrunder som enligt förarbeten och praxis brukas anses som godtagbara är bl.a. syskonförtur, geografisk närhet och anmälningsdatum.

Avgifter

20 § Avgifter som huvudmannen för en fristående förskola tar ut får inte vara oskäligt höga.

Från och med höstterminen det år barnet fyller tre år får avgiften avse bara den del av verksamheten som överstiger 525 timmar om året.

För barn som ska erbjudas förskola enligt 7 § får avgiften avse bara den del av verksamheten som överstiger 15 timmar i veckan.

Paragrafen reglerar avgiftssättningen i fristående förskolor.

Kravet i *första stycket* att avgifterna i en fristående förskola inte får vara oskäligt höga i jämförelse med avgifterna i lägeskommunens förskola är inte nytt, men är i 1985 års skollag utformat som ett villkor för kommunens bidragsskyldighet (se 2 a kap. 17 § första stycket 3 i 1985 års skollag). Någon ändring i sak är inte avsedd.

Av *andra och tredje styckena* framgår att samma regler om avgiftsfrihet som gäller för förskola med offentlig huvudman också gäller för fristående förskolor, jfr 16 §. Några motsvarande bestämmelser finns inte i 1985 års skollag när det gäller sådana förskolor.

Bidrag från hemkommunen

21 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje barn vid förskoleenheten.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 22 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 23 §.

Paragrafens *första stycke* motsvarar till viss del 2 a kap. 17 a § första och andra styckena i 1985 års skollag (se prop. 2008/09:115 och prop. 2008/09:171).

I *andra stycket* förtydligas att bidraget består av ett grundbelopp och i vissa fall också ett tilläggsbelopp. Denna paragraf och 22-23 §§ har utformats i huvudsak enligt *Lagrådets* förslag.

22 § Grundbeloppet ska avse ersättning för

1. omsorg och pedagogisk verksamhet,
2. pedagogiskt material och utrustning,
3. måltider,
4. administration,
5. mervärdesskatt, och
6. lokalkostnader.

Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen förskola.

I paragrafen regleras vilka kostnadsslag som ingår i grundbeloppet. *Första stycket* motsvarar 2 a kap. 17 a § andra stycket i 1985 års skollag.

Andra stycket motsvarar 2 a kap. 17 a § fjärde stycket i 1985 års lag.

23 § Tilläggsbelopp ska lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd.

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för ett barn i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Första stycket motsvarar 2 a kap. 17 a § tredje stycket i 1985 års skollag.

Andra stycket motsvarar 2 a kap. 17 a § sjätte stycket andra meningen i 1985 års skollag. För ytterligare motiv till 21-23 §§ och invändningar från *Lagrådet* se författningskommentaren till 10 kap. 39 § och avsnitt 5.3.2.

24 § Bidragsskyldigheten enligt 21 § gäller bara i den omfattning som barnet ska erbjudas förskola enligt 4–7 §§.

Enligt bestämmelsen, som delvis motsvarar 2 a kap. 17 a § femte stycket i 1985 års skollag i den lydelse som trädde i kraft den 1 juli 2009 (jfr prop. 2008/09:115), är hemkommunen inte skyldig att lämna bidrag till en fristående förskola för ett barn i andra fall eller i större utsträckning än som omfattas av hemkommunens ansvar enligt 4–7 §§.

9 kap. Förskoleklassen

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–11 §§),
- bestämmelser om förskoleklass med offentlig huvudman (12–16 §§), och
- bestämmelser om fristående förskoleklass (17–22 §§).

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, beskrivs innehållet i kapitlet.

Allmänna bestämmelser

Utbildningens syfte

2 § Förskoleklassen ska stimulera elevers utveckling och lärande och förbereda dem för fortsatt utbildning. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov.

Förskoleklassen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap.

Paragrafen motsvarar delvis 2 b kap. 1 § i 1985 års skollag.

I *första stycket* anges syftet med utbildningen i förskoleklassen. Avsikten är att ytterligare övergripande mål ska anges i läroplanen (se 1 kap. 11 §).

Andra stycket innehåller föreskrifter om utformningen av utbildningen i förskoleklassen. Bestämmelsen bör ses som ett övergripande mål som förskoleklassen ständigt ska sträva mot.

Läsår och terminer

3 § Utbildningen i förskoleklassen ska bedrivas under ett läsår, som består av en hösttermin och en vårtermin.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Huvudmannen beslutar när läsår och terminer ska börja och sluta.

Erbjudande och information om utbildningen

4 § Förskoleklassen är avsedd för barn som ännu inte har börjat någon utbildning för fullgörande av skolplikten.

Hemkommunen ska informera vårdnadshavarna om förskoleklassen och syftet med denna samt verka för att barnen deltar i den.

Första stycket motsvarar delvis 2 b kap. 2 § första stycket i 1985 års skollag såvitt gäller förskoleklass med offentlig huvudman. I stycket anges en övre åldersgräns för att få utbildning i förskoleklassen genom anknytningen till fullgörande av skolplikten. Detta innebär att barn som har nått skolpliktig ålder, men har medgett att påbörja utbildning för fullgörande av skolplikten ett år senare, har rätt till utbildning i förskoleklassen. Samtidigt utesluts barn som har påbörjat en utbildning för fullgörande av skolplikten ett år före skolpliktens inträde. Denna bestämmelse jämförd med 7 kap. 10 och 11 §§ samt 8 kap. 5 § innebär att det är barnets vårdnadshavare som väljer om barnet ska gå i förskola eller förskoleklass, eller i grundskola eller en motsvarande skolform, under höstterminen det år barnet fyller sex år och vårterminen följande år.

Andra stycket motsvarar i sak 2 b kap. 3 § andra stycket i 1985 års skollag när det gäller verksamhet med offentlig huvudman. Här är det dock barnets hemkommun som ska ansvara för informationen, som ska

avse även verksamhet med enskild huvudman. Vilken kommun som är barnets hemkommun följer av 29 kap. 6 §.

5 § Barn som är bosatta i Sverige ska erbjudas förskoleklass från och med höstterminen det år de fyller sex år. Barn får tas emot tidigare.

Paragrafen motsvarar delvis 2 b kap. 2 § första och andra styckena i 1985 års skollag när det gäller förskoleklass med offentlig huvudman.

Vilka barn som ska anses bosatta i landet framgår av 29 kap. 2 §. Vidare anges uttryckligen att en huvudman får ta emot barn tidigare än höstterminen det år barnet fyller sex år. Det finns således möjlighet för huvudmännen att vara flexibla vid mottagandet av yngre barn.

Tester och prov

6 § Tester och prov får inte utgöra villkor för antagning eller urval till eller inom en skolenhet. Tester och prov får inte heller utgöra villkor för fortsatt utbildning vid en skolenhet eller i den elevgrupp som eleven tillhör.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Enligt bestämmelsen får tester och prov varken användas som behörighetskrav vid antagning av elever eller som urvalsgrund om det finns fler sökande än platser eller för fortsatt utbildning vid en skolenhet. Med ”antagning” avses också mottagande och placering vid en skolenhet. Bestämmelsen gäller även fördelning av elever på undervisningsgrupper. Paragrafen ger inte regeringen möjlighet att i förordning föreskriva om undantag från förbudet mot tester och prov som antagnings- eller urvalsgrund (jfr 1 kap. 3 § förordningen [1996:1206] om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet).

Omfattning

7 § Förskoleklassen ska omfatta minst 525 timmar under ett läsår.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 2 b kap. 2 § första stycket andra meningen i 1985 års skollag såvitt gäller förskoleklass med offentlig huvudman. Här anges dock att utbildningen ska omfatta minst 525 timmar per *läsår* till skillnad mot om *året* i 1985 års lag. Ändringen innebär i praktiken inte någon avgörande skillnad eftersom huvudmannen själv beslutar när ett läsår börjar och slutar.

Avgifter

8 § Utbildningen ska vara avgiftsfri.

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning.

Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut.

Paragrafen motsvarar huvudregeln för förskoleklass med offentlig huvudman i 2 b kap. 5 § och för motsvarande verksamhet med enskild huvudman samma regel i 2 b kap. 10 d § i 1985 års skollag.

Av *första stycket* framgår att utbildning i förskoleklassen ska vara avgiftsfri på samma sätt som i grundskolan och motsvarande skolformer. Detta gäller även om utbildningen omfattar mer än 525 timmar per läsår eller om ett barn tas emot före höstterminen det år det fyller sex år. Denna ordning motsvarar vad som i praktiken gäller i de flesta fall när en kommun erbjuder utbildning i förskoleklass utöver vad den är skyldig att erbjuda.

I *andra stycket* införs termen lärverktyg som en mer tidsenlig och adekvat beskrivning av de läromedel och den utrustning som används för att eleverna ska nå utbildningens mål.

Bestämmelsen i *tredje stycket* är ny när det gäller verksamhet med offentlig huvudman. Den förtydligar att avgiftsförbudet även omfattar avgifter i samband med ansökan om plats vid en skolenhet.

Förslaget behandlas i avsnitt 13.4.

9 § Trots 8 § får det förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det, trots övriga bestämmelser i denna lag, i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska vara öppna för alla elever. Ersättningen får inte överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Bestämmelsen innebär undantag från huvudregeln i 8 § att utbildningen ska vara avgiftsfri.

Bestämmelsen i *första stycket* är ny för förskoleklassen, men har för grundskola med offentlig huvudman sin motsvarighet i 4 kap. 4 § tredje meningen i 1985 års skollag. Till skillnad mot 1985 års lag omfattas här utbildning som bedrivs av en enskild huvudman direkt av bestämmelsen.

Av *andra stycket* framgår att det finns ett utrymme för att i viss mån låta kostnader för skolresor, utflykter eller liknande aktiviteter ersättas av elevens vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska dock vara öppna för alla elever, oavsett om vårdnadshavare väljer att bidra eller inte.

Förslaget behandlas i avsnitt 13.4.

Modersmål

10 § Förskoleklassen ska medverka till att elever med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

Paragrafen är ny för förskoleklassen och motsvarar vad som enligt 8 kap. 10 § gäller för förskolan.

Utvecklingssamtal

11 § Minst en gång varje läsår ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om elevens utveckling och lärande.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Av bestämmelsen framgår att utvecklingsamtal ska hållas i förskoleklassen och hur ofta det minst ska ske. En allmän bestämmelse om fortlöpande information till eleven och elevens vårdnadshavare finns i 3 kap. 4 §.

Förskoleklass med offentlig huvudman

Hemkommunens ansvar

12 § Hemkommunen ansvarar för att utbildning i förskoleklass kommer till stånd för alla barn i kommunen som önskar sådan utbildning. Av 2 kap. 4 § framgår att staten är huvudman för förskoleklass vid en skolenhet med specialskola eller sameskola.

Skyldigheten enligt första stycket ska fullgöras genom att kommunen anordnar förskoleklass i den omfattning som krävs för att bereda utbildning för samtliga i kommunen som är berörda.

Om det finns särskilda skäl, får hemkommunen komma överens med en annan kommun om att denna i sin förskoleklass ska ta emot barn vars utbildning hemkommunen ansvarar för.

Paragrafen reglerar skyldigheten att se till att förskoleklass kommer till stånd. I 1985 års skollag regleras denna skyldighet i 2 b kap. 2 § första stycket första meningen. Denna paragraf har samma utformning som motsvarande bestämmelser för grundskolan i 10 kap.

Av *första* och *andra styckena* följer att hemkommunen alltid måste vara beredd att tillhandahålla utbildning i förskoleklass i egen regi till alla barn som har rätt till sådan utbildning och vars vårdnadshavare önskar det. Väljer ett barns vårdnadshavare att låta barnet få utbildning som anordnas av en annan huvudman är hemkommunen inte skyldig att anordna utbildning för barnet. Om barnet av någon anledning inte avser att fortsätta sin utbildning hos en annan huvudman är hemkommunen återigen skyldig att ta emot barnet i sin förskoleklass.

Bestämmelserna innebär vidare att hemkommunen inte kan neka att i sin förskoleklass ta emot någon som har rätt att gå i förskoleklass och som önskar utnyttja sin rätt. Hemkommunen kan således inte hänvisa någon till förskoleklass med annan huvudman i eller utanför kommunen. Den enda situation, när ett barns hemkommun inte är skyldig att ta emot barnet i sådan förskoleklass som kommunen själv bedriver, framgår av paragrafens tredje stycke.

Bestämmelsen i *tredje stycket* är främst avsedd för situationer där de geografiska förhållandena medför att utbildning i en annan kommun än hemkommunen för vissa elever leder till betydligt kortare resväg (jfr prop. 1990/91:115). Om det blir aktuellt med en sådan överenskommelse innebär den att hemkommunen ingår avtal med en annan kommun om att denna ska ta emot de berörda barnen som elever i sin förskoleklass. Det är i sådana fall inte fråga om ett entreprenadförhållande. Bestämmelser om entreprenad finns i 23 kap.

Mottagande i en annan kommun

13 § Ett barn har rätt att bli mottaget i förskoleklass med offentlig huvudman i en annan kommun än den som ska svara för barnets utbildning, om barnet med

hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens förskoleklass. Innan kommunen fattar beslut om att för visst läsår ta emot ett sådant barn, ska den inhämta yttrande från barnets hemkommun.

Efter önskemål av barnets vårdnadshavare får en kommun även i annat fall i sin förskoleklass ta emot ett barn från en annan kommun.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Bestämmelsen är ny för förskoleklassen. En motsvarande bestämmelse finns däremot i 1985 års skollag för grundskola med offentlig huvudman (jfr 4 kap. 8 § första stycket i 1985 års skollag).

Bestämmelsen i *första stycket* ger en rätt för barnet att gå i förskoleklass med en annan kommun som huvudman om de förutsättningar som anges är uppfyllda. Prövningen ska göras av den kommun där barnet önskar gå i förskoleklass i stället för i sin hemkommun. Den andra kommunen ska inhämta yttrande från barnets hemkommun. Det är barnets förhållanden som ska prövas.

Bestämmelsen kan bli tillämplig för barn som av olika skäl rent faktiskt vistas längre eller kortare tid i en annan kommun än hemkommunen, t.ex. ett barn som är familjehemsplacerat i en kommun men folkbokfört i en annan kommun. Den kan också bli tillämplig i situationer där familjens bosättning gör det betydligt enklare att ta sig från bostaden till en skolenhet med förskoleklass i en annan kommun än hemkommunen. Även föräldrarnas möjligheter att skjutsa barnet måste beaktas eftersom deltagande i förskoleklass inte ger laglig rätt till skolskjuts. Vid bedömningen av om det föreligger särskilda skäl för mottagande i en annan kommuns förskoleklass finns det vidare anledning att särskilt beakta barnens lägre ålder och mognad. Frågan om ersättning från hemkommunen ska däremot inte beaktas vid bedömningen enligt denna paragraf.

I bedömningen måste också beaktas vid vilken skolenhet den andra kommunen avser att placera barnet med tillämpning av bestämmelserna i 15 §. Om mottagandet i en annan kommun än hemkommunen innebär t.ex. betydligt kortare resväg bara med placering vid en viss skolenhet, måste det stå klart att barnet också placeras vid den skolenheten för att särskilda skäl ska föreligga. Även barnets fortsatta skolgång i grundskolan måste vägas in. Skälet för detta är den nya huvudregeln i 10 kap. 31 § som innebär att den som har blivit placerad vid en viss skolenhet också har rätt att fortsätta sin grundskoleutbildning där.

Bestämmelsen i *andra stycket* klargör att en kommun utan hinder av den kommunalrättsliga lokaliseringsprincipen får ta emot barn från andra kommuner i sin förskoleklass också i andra fall än då barnet har särskilda skäl att få gå i förskoleklass i en annan kommun än hemkommunen. Någon skyldighet för kommunen att ta emot ett barn som inte har sådana särskilda skäl finns dock inte.

Förslaget behandlas i avsnitt 13.8.

14 § En elev som har tagits emot i en kommuns förskoleklass ett visst läsår har rätt att gå kvar hela läsåret, även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under läsåret.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Bestämmelsen är ny för förskoleklassen, men har samma innebörd som motsvarande bestämmelse för grundskolan (se 10 kap. 28 §).

Placering vid en skolenhet

15 § En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet.

Kommunen får annars frångå elevens vårdnadshavares önskemål endast om den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Paragrafen reglerar vid vilken skolenhet inom kommunen som ett barn ska placeras. I 1985 års skollag regleras denna fråga i 2 b kap. 3 § första stycket.

Av *första stycket* framgår att kommunen vid placering av ett barn i första hand ska utgå från barnets vårdnadshavares önskemål. Ett önskemål om placering vid en viss skolenhet får emellertid inte gå ut över någon annans berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet. Detta blir aktuellt när ett annat barns vårdnadshavare inte har framfört något önskemål om placering vid en viss skolenhet. Tillämpningen av motsvarande reglering för grundskolan i 4 kap. 6 § tredje stycket i 1985 års skollag kan i viss mån tjäna som vägledning (jfr prop. 1992/93:230 s. 73). Det måste dock beaktas att elever i förskoleklassen saknar rätt till skolskjuts.

Bestämmelsen i *andra stycket* möjliggör för kommunen att frångå vårdnadshavares önskemål om den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen. Utgångspunkten är att det stöd som ett barn behöver ska ges enligt 3 kap. 7–9 §§ på den skolenhet där barnet har placerats enligt första stycket. Om en elev under utbildningen får behov av så omfattande stödinsatser att dessa inte kan ges vid den skolenheten utan att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen får eleven flyttas till en annan skolenhet i kommunen där behovet av stöd kan tillgodoses.

Om det blir aktuellt att flytta en elev till en annan skolenhet på grund av elevens behov av särskilt stöd ska ett beslut om placering vid annan skolenhet fattas enligt denna paragraf. Ett beslut om åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 § kan inte innebära byte av skolenhet.

Förslaget behandlas i avsnitt 13.9. Beträffande betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter, se avsnitt 5.3.2.

Interkommunal ersättning

16 § En kommun som i sin förskoleklass har en elev från en annan kommun ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun, om elevens skolgång grundar sig på 13 § första stycket.

Även i de fall som avses i 13 § andra stycket ska hemkommunen betala ersättning till den mottagande kommunen. Om kommunerna i ett sådant fall inte

kommer överens om annat, ska ersättningen bestämmas med hänsyn till kommunens åtagande och elevens behov efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen förskoleklass. Har en elev ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver hemkommunen inte lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Regleringen har utformats på samma sätt som motsvarande bestämmelser om interkommunal ersättning i grundskolan (se 10 kap.).

Enligt paragrafen ska den mottagande kommunens kostnader ersättas i de fall en elev har tagits emot med stöd av 13 § första stycket. Eftersom förhållandena kan variera avsevärt från fall till fall är det inte möjligt att i lagtexten precisera hur ersättningen ska beräknas. Givetvis bör kommunerna komma överens om ersättningen. Någon särskild ordning för att avgöra tvister om interkommunal ersättning föreskrivs inte i skollagen, utan en tvist som inte kan lösas på annat sätt får ytterst avgöras av domstol.

Förslaget behandlas i avsnitt 13.8. Beträffande *Lagrådets* synpunkter på uttrycket betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter, se avsnitt 5.3.2.

Fristående förskoleklass

Mottagande

17 § Varje fristående förskoleklass ska vara öppen för alla elever som ska erbjudas utbildning i förskoleklassen. Utbildningen får dock begränsas till att avse elever som är i behov av särskilt stöd för sin utveckling.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev, om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 21 § andra stycket.

Paragrafen motsvaras delvis av 2 b kap. 7 § i 1985 års skollag.

Enligt bestämmelserna gäller som huvudregel att varje fristående förskoleklass ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i förskoleklassen. Bestämmelser som i huvudsak motsvarar dessa gäller för grundskolan (se författningskommentaren till 10 kap. 35 §).

Urval

18 § Om det inte finns plats för alla sökande till en skolenhet med förskoleklass, ska urvalet göras på de grunder som Statens skolinspektion godkänner.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Bestämmelsen handlar om hur urvalet ska gå till när det inte finns plats för alla sökande. En i sak motsvarande reglering finns för grundskolan (se författningskommentaren till 10 kap. 36 §).

19 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 20 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 21 §.

Paragrafens första stycke motsvarar i sak delvis 2 b kap. 10 b § första stycket i 1985 års skollag. Något särskilt beslut om rätt till bidrag ska dock inte längre fattas. Rätten till bidrag följer i stället av Statens skolinspektions beslut om godkännande enligt 2 kap. 5 §.

I *andra stycket* förtydligas att bidraget består av ett grundbelopp och i vissa fall ett tilläggsbelopp.

20 § Grundbeloppet ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. lärverktyg,
3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen förskoleklass.

I paragrafen regleras vilka kostnadsslag som ingår i grundbeloppet. *Första stycket* motsvarar i huvudsak 2 b kap. 10 b § första stycket i 1985 års skollag. Begreppet ”läromedel och utrustning” har ersatts med ”lärverktyg” i enlighet med den terminologi som används i lagen i övrigt (se författningskommentaren till 10 kap. 10 §). Ingen ändring i sak är avsedd. Kostnader för elevhälsa ingår här som en särskild post i grundbeloppet, eftersom huvudmannens skyldighet att anordna elevhälsa i denna lag även omfattar förskoleklassen. Angående den närmare innebörden av bestämmelserna i övrigt hänvisas till propositionen *Offentliga bidrag på lika villkor* (prop. 2008/09:171).

Andra stycket motsvarar 2 b kap. 10 b § tredje stycket i 1985 års skollag. I fråga om *Lagrådets* invändning att även tilläggsbeloppet borde omfattas av *andra stycket*, se författningskommentaren till 10 kap. 39 §.

21 § Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd.

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Paragrafens *första stycke* motsvarar 2 b kap. 10 b § *andra stycket* i 1985 års skollag.

Andra stycket motsvarar 2 b kap. 10 b § *fjärde stycket* *andra meningen* i 1985 års skollag. Vad gäller uttrycket betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter, se avsnitt 5.3.2.

22 § Den kommun där den fristående skolan är belägen har rätt till insyn i verksamheten.

Paragrafen motsvaras delvis av 2 b kap. 8 § tredje stycket första meningen och 9 kap. 11 § andra stycket första meningen i 1985 års skollag. Motiv till bestämmelsen och bemötande av *Lagrådets* synpunkter finns i avsnitt 14.10.

10 kap. Grundskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–13 §§),
- bestämmelser om betyg (14–23 §§),
- bestämmelser om grundskola med offentlig huvudman (24–34 §§), och
- bestämmelser om fristående grundskola (35–41 §§).

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, beskrivs innehållet i kapitlet.

Allmänna bestämmelser

Utbildningens syfte

2 § Grundskolan ska ge eleverna kunskaper och värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa.

Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning.

Utbildningen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Paragrafen motsvarar delvis 4 kap. 1 § i 1985 års skollag.

I paragrafens *första stycke* anges syftet med utbildningen i grundskolan. Övergripande mål för utbildningen finns angivna i 1 kap. 4 §. Avsikten är att ytterligare övergripande mål ska anges i läroplanen och att preciserade kunskapskrav ska finnas för varje ämne.

I *andra och tredje styckena* finns bestämmelser om utformningen av utbildningen i grundskolan. I den delen utgör paragrafen ett mål som skolan ständigt ska sträva mot. Allmänna bestämmelser om utformningen av utbildningen finns i 1 kap. 5 §.

Paragrafen behandlas i avsnitt 14.2.

Årskurser, läsår och terminer

3 § Grundskolan ska ha nio årskurser. Utbildningen i varje årskurs ska bedrivas under ett läsår, som består av en hösttermin och en vårtermin.

Regeringen får meddela föreskrifter om läsårets längd och om när läsåret ska börja och sluta.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 4 kap. 3 § första och andra styckena i 1985 års skollag såvitt avser grundskola med offentlig huvudman. I denna paragraf omfattas även fristående grundskolor.

Ämnen

4 § Undervisningen ska omfatta följande ämnen:

- bild,
- engelska,
- hem- och konsumentkunskap,
- idrott och hälsa,
- matematik,
- musik,
- naturorienterande ämnen: biologi, fysik och kemi,
- samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap,
- slöjd,
- svenska eller svenska som andraspråk, och
- teknik.

Härutöver ska det som ämnen finnas språkval och, för elever som ska erbjudas modersmålsundervisning, modersmål.

Vidare ska det finnas elevens val och skolans val. Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Skolans val får omfatta ett lokalt tillval, om Statens skolverk har godkänt en plan för undervisningen.

I *första stycket* anges de ämnen som undervisningen i grundskolan ska omfatta. Uppräkningen av ämnen motsvaras av vad som i dag anges i den timplan som finns i bilaga 3 till 1985 års skollag. Samtliga elever ska få undervisning i dessa ämnen, oavsett om utbildningen bedrivs av en offentlig huvudman eller vid en fristående skola.

Det som sägs i *andra* och *tredje styckena* om språkval, modersmålsundervisning, elevens val och skolans val gäller också all grundskoleutbildning oavsett huvudman. Bestämmelserna motsvarar delvis 2 kap. 18 § första stycket och 19 § första stycket grundskoleförordningen (1994:1194). Avsikten är att regeringen, liksom hittills, ska meddela närmare bestämmelser om språkval, modersmålsundervisning, elevens val och skolans val. Ett bemyndigande som möjliggör detta finns i 10 kap. 6 § 1.

Undervisningstid

5 § Den totala undervisningstiden för varje elev ska vara minst 6 665 timmar.

Ytterligare bestämmelser om fördelning av undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1.

Paragrafen motsvarar delvis vad som anges i bilaga 3 till 1985 års skollag. Den totala undervisningstiden för varje elev under grundskolans nio årskurser ska vara minst 6 665 timmar. I timplanen finns bestämmelser om undervisningstid för varje ämne samt för elevens val och skolans val. Timplanen gäller för såväl skolor med offentlig huvudman som skolor med enskild huvudman. Timplanen fogas som bilaga 1 till denna lag och

är densamma som i bilaga 3 till 1985 års skollag (se vidare förarbetena till timplanen i 1985 års skollag, prop. 1992/93:220 s. 63 f., 1997/98:6 s. 70 och 1999/2000:68 s. 16). I timplanen har efter påpekande från *Lagrådet* markerats att elevens val inte är ett ämne.

Av 7 kap. 17 § andra stycket framgår att den obligatoriska verksamheten i grundskolan får omfatta högst 190 dagar per läsår och åtta timmar eller, i de två lägsta årskurserna, sex timmar per dag. Obligatorisk verksamhet får, enligt samma paragraf, inte förläggas till lördagar, söndagar eller helgdagar.

Bemyndiganden

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undervisningstid utöver vad som följer av 5 §,
2. avvikelser från 4 § och från timplanen för fristående skolor med särskild pedagogisk inriktning och för särskilda utbildningar,
3. andra begränsade avvikelser från 4 § och från timplanen utöver vad som följer av 3 kap. 12 § (anpassad studiegång) eller 7 kap. 9 § andra stycket (integrerad undervisning), om det finns särskilda skäl, och
4. undantag från skyldigheten att tillämpa timplanen.

Paragrafen motsvarar delvis 4 kap. 3 a § i 1985 års skollag. Den innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att på vissa särskilt angivna områden meddela föreskrifter.

Bemyndigandet i *första punkten* kan bli aktuellt för bl.a. undervisning i modersmål. *Andra punkten* motsvarar delvis 4 kap. 3 a § 2 i 1985 års skollag såvitt avser avvikelser från timplanen för grundskola med offentlig huvudman. Regeringen har använt sig av det nämnda bemyndigandet när det gäller förberedande dansutbildning, se förordningen (1999:250) om förberedande dansutbildning. Här omfattar bemyndigandet också föreskrifter som gäller motsvarande särskilda utbildningar i fristående grundskolor. Därutöver ger bemyndigandet stöd för att meddela föreskrifter som innebär avvikelser från timplanen och bestämmelserna om ämnen m.m. för fristående grundskolor med särskild pedagogisk inriktning.

För fristående grundskolor finns dessutom en särskild möjlighet att begränsa sin verksamhet till utbildning som är särskilt anpassad för vissa elever enligt föreskrifter som meddelas av regeringen, se 10 kap. 35 §. Om det inte finns plats för alla sökande till en fristående grundskola, är utgångspunkten att urvalet ska ske efter grunder som har godkänts av Statens skolinspektion, se 10 kap. 36 §.

Tredje punkten motsvarar i princip 4 kap. 3 a § 3 i 1985 års skollag såvitt avser avvikelser från timplanen för grundskola med offentlig huvudman. När den bestämmelsen infördes angavs som exempel på särskilda skäl en skola som, utöver de valmöjligheter som redan finns, ville göra någon mindre förändring i den förordade timfördelningen. Det kunde avse möjlighet för skolan att anordna anpassad studiegång för elever som åberopade sjukdom eller andra särskilda omständigheter eller att jämka timplanen för enstaka elever (prop. 1992/93:230 s. 66 f.). När det gäller

anpassad studiegång följer av 3 kap. 12 § att rektor får besluta om avvikelser från bestämmelserna i 10 kap. 4 § och från timplanen. Vidare finns möjlighet att avvika från dessa när det gäller integrerade elever enligt 7 kap. 9 § andra stycket. Det kan dock finnas andra situationer där det är nödvändigt med avvikelser. Som exempel kan nämnas att det enligt 2 kap. 8 § grundskoleförordningen (1994:1194) är möjligt att avvika från timplanen när det gäller engelskspråkig undervisning. Bemyndigandet gäller här föreskrifter för såväl grundskolor med offentlig huvudman som fristående grundskolor.

I *fyärde punkten* bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter som möjliggör undantag från skyldigheten att tillämpa timplanen för offentliga och enskilda huvudmän. Förslaget behandlas i avsnitt 14.3.

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Modersmålsundervisning

7 § En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har grundläggande kunskaper i språket.

Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om modersmålsundervisning. Sådana föreskrifter får innebära att modersmålsundervisning ska erbjudas i ett språk bara om ett visst antal elever önskar sådan undervisning i det språket.

Paragrafens *första* och *andra stycken* motsvarar, med språkliga och redaktionella justeringar, 2 kap. 9 § första och andra styckena grundskoleförordningen (1994:1194) såvitt gäller grundskola med offentlig huvudman respektive 1 a kap. 5 § första stycket förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet när det gäller fristående grundskolor. Med nationella minoritetsspråk avses de nationella minoritetsspråken enligt 7 § språklagen (2009:600), dvs. finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

I *tredje stycket*, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter som preciserar huvudmannens skyldighet att erbjuda modersmålsundervisning. Här anges uttryckligen att sådana föreskrifter får innebära en sådan begränsning av huvudmannens skyldighet som i dag framgår av 2 kap. 13 § andra stycket grundskoleförordningen, dvs. att minst fem elever som ska erbjudas modersmålsundervisning önskar det.

Kursplaner

8 § För varje ämne ska en kursplan gälla.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kursplaner.

Paragrafen motsvarar såvitt avser grundskola med offentlig huvudman 2 kap. 6 § första stycket grundskoleförordningen (1994:1194). Ytterligare föreskrifter om kursplaner meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Tester och prov

9 § Tester och prov får inte utgöra villkor för antagning eller urval till eller inom en skolenhet. Tester och prov får inte heller utgöra villkor för fortsatt utbildning vid en skolenhet eller i den elevgrupp som eleven tillhör.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter som innebär undantag från första stycket för utbildning från och med årskurs 7 och, om det finns särskilda skäl, även för utbildning från och med årskurs 4. Sådana föreskrifter får innebära att bestämmelsen i 30 § första stycket om en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts.

Paragrafen, som har viss motsvarighet i 1 a kap. 3 § förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet, innehåller bestämmelser om användandet av tester och prov inför antagning eller urval till utbildning.

Enligt huvudregeln i *första stycket* ska tester och prov inte förekomma, vare sig som behörighetskrav vid antagning av elever eller urvalsgrund när det är fler sökande än vad det finns platser eller för fortsatt utbildning vid en skolenhet. Med begreppet ”antagning” avses också mottagande och placering vid en skolenhet. Bestämmelsen träffar även fördelning av elever på undervisningsgrupper. Bestämmelsen utgör inte något hinder mot utredningar som föregår en bedömning av om en elev ska tillhöra målgruppen för grundsärskolan eller specialsolan eller utredningar som görs för att fastställa om en elev tillhör målgruppen för en utbildning som riktar sig till elever i behov av särskilt stöd.

I *andra stycket* finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter som möjliggör användandet av färdighetstester och antagningsprov från och med årskurs 7. Finns särskilda skäl ska sådana urvalsinstrument också kunna användas redan från och med årskurs 4. Särskilda skäl kan här t.ex. vara att det handlar om en sedan länge pågående verksamhet och att testerna och proven avser sådant som i dag är förenligt med Statens skolverks praxis på området. Användandet av antagningsprov etc. får innebära att en annan elevs rätt till skolplacering nära hemmet åsidosätts. Det bör poängteras att det inte finns några hinder för att inom en och samma skolenhet anordna såväl sedvanlig utbildning som särskilda profilklasser.

Paragrafen behandlas i avsnitt 14.4.

Avgifter

10 § Utbildningen ska vara avgiftsfri.

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning samt erbjudas näringsriktiga skolmältider.

Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut.

Paragrafen motsvaras delvis av 4 kap. 4 och 4 a §§ samt 9 kap. 7 § i 1985 års skollag.

Av *första stycket* framgår att utbildningen i grundskolan ska vara avgiftsfri. Språket har moderniserats utan att någon saklig förändring är avsedd. I 11 § finns en möjlighet att under vissa begränsade förutsättningar frånga denna bestämmelse.

I *andra stycket* införs termen lärverktyg för att ge en mer aktuell och korrekt beskrivning av de läromedel och den utrustning som används för att eleverna ska nå utbildningens mål. Vidare införs ett uttryckligt krav på att de kostnadsfria skolmåltider som erbjuds ska vara näringsriktiga.

I *tredje stycket* förtydligas att avgiftsförbudet även omfattar avgifter i samband med ansökan om plats vid en skolenhet med offentlig huvudman. I 1985 års skollag finns i 9 kap. 7 § andra stycket en motsvarande bestämmelse som gäller fristående skolor.

Paragrafen behandlas i avsnitt 14.5.

11 § Trots 10 § får det förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det, trots övriga bestämmelser i denna lag, i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska vara öppna för alla elever. Ersättningen får inte överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten.

I paragrafen regleras undantag från huvudregeln att utbildningen ska vara avgiftsfri.

Första stycket motsvaras av 4 kap. 4 § tredje meningen och 9 kap. 7 § första stycket tredje meningen i 1985 års skollag. Språket har moderniserats men någon saklig förändring är inte avsedd.

I *andra stycket*, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, finns en bestämmelse som förtydligar att det finns ett utrymme för att låta kostnader för skolresor, utflykter eller liknande aktiviteter ersättas av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska dock, vilket följer av Statens skolinspektions praxis, vara öppna för alla elever, oavsett om vårdnadshavarna väljer att bidra eller inte.

I 3 kap. 21 § görs ytterligare undantag från principen att utbildningen i grundskolan ska vara avgiftsfri. Enligt den bestämmelsen får regeringen meddela föreskrifter om avgifter för den som genomgår provning.

Paragrafen behandlas i avsnitt 14.5.

Utvecklingssamtal och individuell utvecklingsplan

12 § Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

Paragrafen motsvaras delvis 7 kap. 2 § första och femte styckena grundskoleförordningen (1994:1194).

13 § Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Paragrafen motsvarar, med vissa justeringar, 7 kap. 2 § andra–fjärde styckena grundskoleförordningen (1994:1194). Bestämmelsen reglerar innehållet i den skriftliga individuella utvecklingsplan som ska upprättas för varje elev i samband med utvecklingssamtalet.

Av *första stycket* framgår att den individuella utvecklingsplanen ska innehålla dels omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, dels en sammanfattande redogörelse för vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt enligt läroplanen. Om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som anger lägsta godtagbara kunskapsnivå ska detta självfallet framgå av omdömet i ämnet.

I *andra stycket* anges att utvecklingsplanen, förutom den information som är obligatorisk enligt första stycket, även kan innehålla viss annan information om elevens skolgång. Här ges möjlighet att lokalt besluta att utvecklingsplanen ska innehålla omdömen om elevens utveckling inom ramen för läroplanen i andra avseenden än ämneskunskaper. Det kan exempelvis gälla sådant som samarbetsförmåga eller förmåga till ansvarstagande för de egna studierna. Vidare framgår att utformningen av den skriftliga information som ges i utvecklingsplanen beslutas lokalt på den enskilda skolan av rektorn.

I *tredje stycket* klargörs att det inte finns något förbud mot att lämna sådan skriftlig information som ska eller kan lämnas vid utvecklingssamtalet också vid andra tillfällen, t.ex. vid ett terminsslut.

Betyg

Tillämpliga bestämmelser

14 § Allmänna bestämmelser om betyg och betygssättning finns i 3 kap. 13–21 §§.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, innehåller regler om vilka bestämmelser som ska tillämpas vid betygssättning i grundskolan utöver de som anges i detta kapitel.

Riksdagen har godkänt regeringens förslag om en ny betygsskala för de skolformer inom det offentliga skolväsendet där betyg sätts (prop.

2008/09:66, bet. 2008/09:UbU5, rskr. 2008/09:169). Den nya skollagens bestämmelser om betyg har utformats i överensstämmelse med de riktlinjer som riksdagen har beslutat. Betygsbestämmelserna är till skillnad från i dag direkt tillämpliga för fristående grundskolor. Riksdagen har också godkänt vad regeringen föreslagit om kursplaner och föreskrifter om kunskapskrav för grundskolan, samt om avskaffande av möjligheten att sätta blockbetyg i grundskolan (prop. 2008/09:87, bet. 2008/09:UbU9, rskr. 2008/09:189).

Betygsättning

15 § Betyg ska sättas i grundskolans ämnen.

Paragrafen motsvarar 7 kap. 3 § första meningen grundskoleförordningen (1994:1194).

16 § Betyg ska sättas

1. i slutet av varje termin i årskurs 8 och i slutet av höstterminen i årskurs 9 i ämnen som inte har avslutats, och
2. när ett ämne har avslutats.

Paragrafen motsvarar delvis 7 kap. 4 § grundskoleförordningen (1994:1194). Möjligheten att sätta blockbetyg finns inte kvar.

17 § Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D eller E. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, anges vilka betygsbeteckningar som ska användas vid betygsättning i grundskolan.

18 § Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper i ett ämne på grund av elevens frånvaro, ska betyg inte sättas i ämnet.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. I paragrafen anges att något betyg inte ska sättas när det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper på grund av elevens frånvaro. Avsikten är att detta ska markeras med ett horisontellt streck i betygs katalogen.

Betyg innan ett ämne har avslutats

19 § När betyg sätts innan ett ämne har avslutats, ska betygsättningen bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen. Vid bedömningen ska elevens kunskaper ställas i relation till de kunskaper en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till kunskapskraven i årskurs 9.

Paragrafen motsvarar delvis 7 kap. 7 § första stycket grundskoleförordningen (1994:1194) med de ändringar som följer av att möjligheten att sätta blockbetyg avskaffas och att nya kursplaner med nationella kunskapskrav införs.

Paragrafen behandlas i avsnitt 14.6.1. Den har fått sin utformning med hänsyn tagen till *Lagrådets* synpunkter. Prop. 2009/10:165

Betyg när ett ämne har avslutats

20 § När betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska betyget bestämmas med hjälp av bestämda kunskapskrav.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kunskapskrav.

Paragrafens *första stycke* motsvarar 7 kap. 8 § första stycket grundskoleförordningen (1994:1194). Möjligheten att sätta blockbetyg finns dock inte kvar. Dessutom ersätts begreppen ”mål som minst ska uppnås” och ”betygskriterier” av begreppet ”kunskapskrav”.

I *andra stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vilka kunskapskrav som ska gälla för att få de i bestämmelsen angivna betygen.

Paragrafen har efter påpekande från *Lagrådet* formulerats om. Angående regeringens uppfattning om upplysningsbestämmelser se avsnitt 4.2.

21 § Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen enligt 19 och 20 §§ bortses från enstaka delar av de kunskapskrav som eleven ska ha uppnått i slutet av årskurs 9. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav.

Paragrafen motsvarar med vissa språkliga justeringar 7 kap. 8 § tredje stycket grundskoleförordningen (1994:1194). Det har även tydliggjorts att den ska tillämpas både när terminsbetyg och slutbetyg ska sättas. Av tillsynsmyndigheternas praxis följer att bestämmelsen ska tillämpas mycket restriktivt. *Lagrådet* har ifrågasatt paragrafen och påpekat att elever med svårigheter ska ges särskilt stöd i olika former för att kunna nå kunskapskraven. Regeringen vill understryka att särskilda skäl att bortse från enstaka delar av kunskapskrav bara finns när elevens funktionsnedsättning eller andra personliga förhållanden av permanent natur utgör ett *direkt hinder* för eleven att nå ett visst kunskapskrav. Detta innebär att det ska vara omöjligt för eleven att nå kravet oavsett i vilka former och i vilken omfattning särskilt stöd ges. Om elevens svårigheter kan avhjälpas genom särskilt stöd är denna paragraf inte tillämplig. Syftet med bestämmelsen är att skapa lika förutsättningar för elever som annars inte haft någon möjlighet att nå ett visst betyg. Bestämmelsen medger endast att man vid betygssättning bortser från enstaka delar av kunskapskraven. Den ger inte möjlighet att vid betygssättning bortse från större delar av kunskapskraven.

22 § I fall där ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne ska en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet ges. Av bedömningen får också de stödåtgärder som har vidtagits framgå. Bedömningen ska undertecknas av läraren.

Om det enligt 18 § inte kan sättas betyg i ett avslutat ämne, får de stödåtgärder som har vidtagits framgå av beslutet.

Första stycket motsvarar delvis 7 kap. 9 § grundskoleförordningen (1994:1194). *Lagrådet* har ifrågasatt om inte bedömningen som ska göras enligt paragrafen borde undertecknas av rektor. Enligt regeringens mening saknas dock skäl att låta någon annan än den som gjort bedömningen, dvs. läraren, underteckna bedömningen.

Bestämmelsen i *andra stycket* saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Den avser att förtydliga att i de fall där slutbetyg inte kan sättas på grund av att det saknas underlag för att bedöma elevens kunskaper på grund av frånvaro, får ändå läraren uppge vilka stödåtgärder som vidtagits för att få eleven att delta i undervisningen.

Prövning

23 § Den som vill ha betyg från grundskolan har rätt att genomgå prövning för betyg. Denna kan avse hela utbildningen i grundskolan eller ett eller flera ämnen som ingår i utbildningen. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg i ett avslutat ämne eller slutbetyg från grundskolan.

Bestämmelserna om betygssättning i detta kapitel och i 3 kap. ska i tillämpliga delar gälla i fråga om prövningen.

Paragrafens *första stycke* motsvarar, med de ändringar som följer av att möjligheten att sätta blockbetyg avskaffas och med viss språklig justering, 7 kap. 16 § första stycket grundskoleförordningen (1994:1194).

I *andra stycket* anges att reglerna om betygssättning i grundskolan ska tillämpas vid prövning för betyg. Bestämmelsen motsvarar i stora delar 7 kap. 16 § andra stycket grundskoleförordningen. Bestämmelser om utfärdande av betyg efter prövning etc. bör meddelas i förordning.

Av 3 kap. 21 § framgår att regeringen har en möjlighet att meddela föreskrifter om avgifter i samband med prövning för betyg.

Grundskola med offentlig huvudman

Hemkommunens ansvar

24 § Hemkommunen ansvarar för att utbildning i grundskolan kommer till stånd för alla som enligt denna lag har rätt att gå i grundskolan och som inte fullgör sin skolgång på annat sätt.

Skyldigheten enligt första stycket ska fullgöras genom att hemkommunen anordnar grundskola i den omfattning som krävs för att bereda utbildning för alla i kommunen som är berörda.

Om det finns särskilda skäl, får hemkommunen komma överens med en annan kommun om att denna i sin grundskola ska ta emot elever vars grundskoleutbildning hemkommunen ansvarar för.

Paragrafen motsvarar 4 kap. 5 § i 1985 års skollag (se prop. 1990/91:115 s. 72 f.). Bestämmelserna har förtydligats och även i övrigt ändrats språkligt. Någon saklig ändring är dock inte avsedd. Utöver vad som följer av denna paragraf har hemkommunen enligt 7 kap. 21 och 22 §§ ett särskilt ansvar för att skolplikten fullgörs när det gäller elever i dess

egen grundskola och skolpliktiga barn som inte går i kommunens egen grundskola.

Av bestämmelserna i *första* och *andra styckena* följer att hemkommunen alltid måste vara beredd att tillhandahålla utbildning i grundskola i egen regi till alla som har rätt till sådan utbildning. Visar det sig att vissa av eleverna väljer att fullgöra grundskoleutbildningen på annat sätt är hemkommunen inte skyldig att anordna utbildning för dem. Men om dessa elever av någon anledning inte avser att fortsätta en sådan utbildning, är hemkommunen skyldig att ta emot dem i sin grundskola. Bestämmelserna innebär således att hemkommunen inte kan neka att i grundskola som den själv bedriver ta emot alla i kommunen som har rätt att gå i grundskolan. Hemkommunen kan inte hänvisa till en fristående skola eller annan utbildning som motsvarar grundskolan i eller utanför kommunen. Den enda situation när en hemkommun inte är skyldig att ta emot i grundskola som kommunen själv bedriver framgår av tredje stycket.

Möjligheten i *tredje stycket* är främst avsedd för situationer där de geografiska förhållandena medför att grundskoleutbildning i en annan kommun leder till betydligt kortare väg eller skolskjuts för eleverna. Det innebär att hemkommunen avtalar med en annan kommun om att denna i stället för hemkommunen ska svara för de berörda barnens utbildning. Eleverna blir då fullt ut elever i den andra kommunens grundskola.

Vad som avses med hemkommun anges i 29 kap. 6 §.

Mottagande i en annan kommun

25 § En elev har rätt att bli mottagen i en grundskola som anordnas av en annan kommun än den som ska svara för elevens utbildning, om eleven med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens grundskola. Innan kommunen fattar beslut om att för ett visst läsår ta emot en sådan elev ska den inhämta yttrande från elevens hemkommun.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 4 kap. 8 § första och andra styckena i 1985 års skollag (se prop. 1985/86, del A, s. 99 f.) Någon ändring i sak är inte avsedd med undantag för att den kommun där barnet önskar fullgöra sin utbildning alltid ska inhämta ett yttrande från elevens hemkommun. Här ges en rätt för barnet att gå i grundskola för vilken den andra kommunen är huvudman om förutsättningarna i bestämmelsen är uppfyllda. Prövningen ska göras av den kommun där barnet önskar fullgöra sin utbildning. Hemkommunens inställning i frågan om ersättning för mottagandet är utan betydelse i frågan om barnet ska tas emot eller inte. Av 28 kap. 12 § följer att ett beslut om mottagande enligt paragrafen får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

26 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att kommuner får anordna särskild utbildning i sin grundskola. Föreskrifterna får innebära att elever från hela landet i mån av plats ska tas emot på utbildningen.

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, ges ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om särskilda utbild-

ningar i grundskola med offentlig huvudman. Vidare anges att sådana föreskrifter får innebära riksrekrytering till dessa utbildningar. Bestämmelsen ska ses mot bakgrund av regleringen i 9 § om tester och prov. Färdighetsprov vid antagning till en särskild utbildning med riksrekrytering kan följaktligen endast ske om det är möjligt enligt föreskrifter som har meddelats av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Bestämmelser om interkommunal ersättning vid mottagande i en annan kommun än i hemkommunen finns i 34 § första stycket.

27 § En kommun får även i andra fall än som avses i 24 § tredje stycket, 25 eller 26 § ta emot en elev från en annan kommun i sin grundskola efter önskemål av elevens vårdnadshavare.

Bestämmelsen motsvarar delvis 4 kap. 8 a § i 1985 års skollag. Föreskrifter om interkommunal ersättning finns i 34 § andra stycket.

28 § En elev som har tagits emot i en kommuns grundskola ett visst läsår har rätt att gå kvar hela läsåret, även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under läsåret.

Om det för eleven återstår endast en årskurs, har eleven också rätt att gå kvar sista årskursen.

Paragrafen motsvarar 4 kap. 9 § första stycket i 1985 års skollag. Några språkliga justeringar har gjorts men någon förändring i sak är inte avsedd. Föreskrifter om interkommunal ersättning i den situation som avses i *andra stycket* finns i 34 § första stycket.

Kommunens organisation av sin grundskola

29 § Varje kommun är skyldig att vid utformningen av sin grundskola beakta vad som är ändamålsenligt från kommunikationssynpunkt för eleverna.

Varje kommun ska organisera sin grundskola så att ingen elev på grund av skolgången behöver bo utanför det egna hemmet. Avsteg härifrån får dock göras om förhållandena är så speciella att det framstår som orimligt att kommunen måste anordna skolgång på sådant sätt att eleven kan bo kvar i hemmet under skolgången. Vid denna bedömning ska särskild vikt fästas vid elevens ålder.

En elev i grundskola med offentlig huvudman som till följd av sin skolgång måste bo utanför det egna hemmet har rätt till tillfredsställande förhållanden. Hemkommunen ska svara för detta utan extra kostnader för eleven. Hemkommunens skyldighet omfattar dock inte elever som med stöd av 25–27 §§ går i en annan kommuns grundskola eller elever som väljer att gå i en annan skolenhet i hemkommunen än den där de annars skulle ha placerats.

Paragrafens *första* och *andra stycken* motsvarar 4 kap. 6 § första och andra styckena i 1985 års skollag. Motiven till den bestämmelsen finns i prop. 1990/91:115 s. 73. Några språkliga justeringar har gjorts men någon förändring i sak är inte avsedd.

Tredje stycket har sin motsvarighet i 4 kap. 7 § andra och tredje styckena i 1985 års lag. Här har skrivningen formulerats om för att passa terminologin i den nya lagen och tydliggöra att det är frågan om en rättighet för den enskilde. Någon förändring i sak är inte avsedd.

Av 28 kap. 12 § följer att ett beslut om åtgärder för en elev som inte bor hemma får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd. Prop. 2009/10:165

Placering vid en skolenhet

30 § En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet inom sin grundskola.

Kommunen får annars frågå elevens vårdnadshavares önskemål endast om

1. den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen, eller

2. det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

Beslut enligt andra stycket 2 gäller omedelbart, om inte annat beslutas.

I paragrafen regleras hur eleverna ska placeras vid olika skolenheter i grundskola med offentlig huvudman. Den motsvarar delvis 4 kap. 6 § tredje och fjärde styckena i 1985 års skollag. Paragrafen är tillämplig under hela den tid som eleven deltar i utbildningen och inte bara när eleven ska börja i grundskolan.

Av *första stycket* framgår att kommunen vid placering av en elev vid en viss skolenhet i första hand ska utgå från vårdnadshavares önskemål. Ett önskemål om placering vid en viss skolenhet får emellertid inte gå ut över ett annat barns berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet. Detta blir aktuellt i situationer när vårdnadshavare till en annan elev inte har framställt något önskemål om placering. Någon förändring av tillämpningen i förhållande till motsvarande del av 4 kap. 6 § andra stycket i 1985 års skollag är inte avsedd. Motiven till den bestämmelsen finns i prop. 1992/93:230 s. 73.

Enligt bestämmelsen i *andra stycket* får kommunen frågå en vårdnadshavares vilja i de situationer som beskrivs där. *Första punkten* möjliggör för kommunen att frågå en vårdnadshavares önskemål om den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen. Någon förändring av tillämpningen i förhållande till motsvarande del av 4 kap. 6 § tredje stycket i 1985 års skollag är inte avsedd. Enligt uttalande i den ovan nämnda propositionen kan bestämmelsen tillämpas om skolan (i denna lag "skolenheten") inte har plats för alla som vill gå där (prop. 1992/93:230 s. 73). I praxis har denna bestämmelse även tillämpats för en elev med behov av omfattande stödinsatser som inte kan tillgodoses vid den skolenhet där eleven fullgör sin utbildning. Utgångspunkten måste emellertid alltid vara att det stöd som en elev behöver ska ges på den skolenhet där eleven går. En elev som under utbildningen får behov av så omfattande stödinsatser att dessa inte kan ges vid den skolenheten utan att det uppstår betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen ska enligt praxis kunna flyttas till en annan skolenhet i kommunen där behovet av stöd kan tillgodoses. Givetvis ska en sådan åtgärd ske i samråd med vårdnadshavaren. Om det inte är möjligt att komma överens i frågan, kan kommunen enligt praxis flytta en elev till en annan skolenhet mot vårdnadshavarens vilja i den beskrivna situa-

tionen. Att mot elevens vilja neka en elev placering eller flytta en elev kan givetvis vara ett mycket ingripande beslut för den enskilde. Rätts-säkerhetsskäl talar då för att ett sådant beslut ska vara möjligt att överklaga, på samma sätt som sådana beslut som avses i andra punkten redan i dag är möjliga att överklaga. Även beslut om att frångå vårdnadshavarens önskemål på grund av att den önskade placeringen skulle innebära betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för huvudmannen ska därför kunna överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd. Bestämmelser om detta finns i 28 kap. I detta sammanhang bör också betonas att frågor om placering vid eller byte av skolenhet är frågor av sådan art att det krävs att vårdnadshavarna är överens om placeringen. Av praxis från Riksdagens ombudsmän (JO) och Skolverket framgår också att en skola är skyldig att t.ex. via folkbokföringen kontrollera vem som är vårdnadshavare för ett barn (se t.ex. JO 2001/02 s. 397). I fråga om *Lagrådets* synpunkt på betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter, se avsnitt 5.3.2.

Andra punkten avser situationer då det finns behov av att flytta en elev på grund av att elevens eget beteende påverkar andra elevers trygghet och studiero i sådan omfattning att eleven inte kan gå kvar på skolenheten. Skrivningen motsvarar 4 kap. 6 § fjärde stycket i 1985 års skollag. Rörande tillämpningen av den bestämmelsen kan hänvisas till motiven till sistnämnda bestämmelse, se prop. 2006/07:69 s. 19 f., där det bl.a. anges att avgörande för att bestämmelsen ska kunna tillämpas är att alla andra möjligheter att åstadkomma en lösning på problemet är uttömda.

Av 28 kap. framgår att ett beslut enligt andra stycket andra punkten om placering vid en annan skolenhet än vårdnadshavare önskar får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

I *tredje stycket* anges att beslut enligt andra stycket andra punkten gäller omedelbart, såvida inte Skolväsendets överklagandenämnd beslutar om inhibition i samband med ett överklagande dit.

31 § Den som har blivit placerad vid en viss skolenhet har rätt att gå kvar där om inte något annat följer av 30 § andra stycket. Detsamma ska gälla den som har tagits emot i förskoleklassen och som ska fortsätta sin utbildning i grundskolan vid samma skolenhet.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Enligt första meningen får den som blivit placerad på en viss skolenhet som huvudregel gå kvar där de årskurser som finns vid skolenheten med undantag för om bestämmelserna i 30 § andra stycket tillämpas. Enligt andra meningen gäller detta även den som har blivit mottagen i förskoleklassen. Det innebär att en elev som har tagits emot av en kommun i förskoleklassen vid en viss skolenhet får fortsätta i grundskolan vid skolenheten eller – i förekommande fall – vid den grundskola till vilken förskoleklassen är knuten. På samma sätt som för elever i grundskolan kan emellertid en tillämpning av bestämmelserna i 30 § andra stycket innebära att en annan skolenhet blir aktuell. Bestämmelserna innebär att en elev som sökt och tagits in i förskoleklassen vid en skolenhet som ligger längre från hemmet än den skola där eleven placerats ifall inget aktivt val gjorts, vid starten av grundskolan får företräde framför elever som bor

nära skolan men inte gått i förskoleklass där. Bestämmelserna har således Prop. 2009/10:165
i dessa fall företrädde framför bestämmelserna i 30 §.

Paragrafen behandlas i avsnitt 14.7.

Skolskjuts i hemkommunen

32 § Elever i grundskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Denna rätt gäller dock inte elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller som går i en annan kommuns grundskola med stöd av 25–27 §§. I de fall då det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter ska kommunen även anordna skolskjuts i dessa fall.

Elevens hemkommun ska ombesörja att skolskjuts anordnas.

Enligt *första stycket* har elever i grundskola med offentlig huvudman rätt till skolskjuts om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållandena, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet. Detta innebär ingen ändring i förhållande till 4 kap. 7 § i 1985 års skollag, dock att bestämmelsen lagtekniskt har utformats som en rättighetsregel.

Rätten till skolskjuts ska bedömas med utgångspunkt från avståndet mellan elevens hem och den plats där utbildningen bedrivs. Materiellt sett innebär det ingen skillnad i förhållande till 1985 års skollag. I *andra stycket* anges vissa begränsningar i rätten till skolskjuts. Bestämmelserna motsvarar i dessa delar i huvudsak 4 kap. 7 § tredje stycket i 1985 års skollag men en språklig bearbetning har gjorts i syfte att göra innebörden tydligare. Dessutom saknar den uttryckliga hänvisningen till de fall som avses i 26 § motsvarighet i 1985 års skollag.

I *andra stycket* *andra meningen* finns en ventil som innebär att kommunen ska vara skyldig att anordna skolskjuts även i de fall som anges i *andra stycket* *första meningen*, om detta kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen. Ventilen innebär att kommunen kan vara skyldig att erbjuda skolskjuts till elever som går i en annan kommunal skola än den där eleven skulle ha placerats av kommunen. Av 40 § framgår att kommunen i dessa fall även ska anordna skolskjuts för elever i fristående skolor. Bedömningen av huruvida anordnandet av skolskjuts i dessa fall kan medföra ekonomiska eller organisatoriska svårigheter för kommunen ska göras utifrån vilka skyldigheter kommunen skulle ha haft om eleven valt att gå i den skola som han eller hon placerats i. I fråga om skolskjuts är det inte relevant, som *Lagrådet* föreslagit, att använda uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter”.

Rätten till skolskjuts innebär inte att sådan skjuts måste anordnas från bostadsadressen till den plats där utbildningen bedrivs eller att skolskjutsningen måste anpassas till varje elevs skoltider. Det står kommunen fritt att organisera skolskjutsverksamheten på lämpligt sätt, dock med beaktande av trafikförhållanden och övriga i paragrafen angivna omstän-

digheter. Eleverna kan t.ex. hänvisas till särskilda uppsamlingsplatser i hemmets respektive skolans närhet.

Den uttryckliga bestämmelsen om att rätten till skolskjuts även omfattar skjuts hem efter skoldagens slut är ny men speglar i praktiken vad som gäller i dag.

Av *tredje stycket* framgår att det är elevens hemkommun som ska ombesörja att skolskjuts anordnas. Uttrycket ombesörja används här för att markera att kommunen kan fullgöra sin skyldighet även på andra sätt än att själv anordna skolskjutsen.

Av 28 kap. framgår att beslut om skolskjuts får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Paragrafen behandlas i avsnitt 14.8.

Skolskjuts i en annan kommun än hemkommunen

33 § En elev som med stöd av 25 § går i en annan kommuns grundskola och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen.

Den kommun som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket. Kommunens kostnader för detta ska ersättas av elevens hemkommun.

I paragrafen finns bestämmelser om skolskjuts för elever som med stöd av 25 § går i en annan kommuns grundskola. Bestämmelserna innebär inga materiella förändringar i förhållande till vad som gäller enligt 4 kap. 7 § fjärde stycket i 1985 års skollag. Eftersom skolskjuts inte ingår i de utbildningskostnader som ersätts enligt bestämmelserna om interkommunal ersättning, har ett uttryckligt stadgande om hemkommunens ersättningskyldighet införts.

Interkommunal ersättning

34 § En kommun som i sin grundskola har en elev från en annan kommun ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun, om elevens skolgång i kommunen grundar sig på 24, 25 eller 26 §.

Även i de fall som avses i 27 § ska hemkommunen betala ersättning till den mottagande kommunen. Om kommunerna i ett sådant fall inte kommer överens om annat, ska ersättningen bestämmas med hänsyn till kommunens åtagande och elevens behov efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till de egna grundskolorna. Har en elev ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver hemkommunen inte lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

I paragrafen har föreskrifter om interkommunal ersättning vid mottagande i grundskolan samlats.

I *första stycket* föreskrivs att den mottagande kommunens kostnader ska ersättas om en elev har tagits emot med stöd av 24, 25 eller 26 §. Bestämmelsen motsvarar delvis 4 kap. 8 § första stycket i 1985 års skollag. Eftersom situationerna kan variera är det inte möjligt att i författ-

ningstexten precisera hur ersättningen ska bestämmas. Givetvis bör kommunerna sträva efter att komma överens om ersättningen. Någon särskild ordning för att avgöra tvister om interkommunal ersättning finns inte i skollagen, utan en tvist om ersättningen får ytterst avgöras av allmän domstol.

I *andra stycket* regleras skyldigheten för hemkommunen att utge ersättning till den mottagande kommunen i de fall som avses i 27 §. Regleringen motsvarar i denna del 4 kap. 8 a § i 1985 års skollag. Vad gäller uttrycket betydande organisatoriska eller ekonomiska konsekvenser, se avsnitt 5.3.2.

Fristående grundskola

Mottagande

35 § Varje fristående grundskola ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i grundskolan. Utbildningen får dock begränsas till att avse

1. vissa årskurser,
2. elever som är i behov av särskilt stöd, och
3. vissa elever som utbildningen är speciellt anpassad för.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 39 § *andra stycket*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana speciellt anpassade utbildningar som avses i första stycket 3.

Enligt *första stycket* gäller som huvudregel att en fristående skola ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i grundskolan. En motsvarande bestämmelse finns i 9 kap. 2 § i 1985 års skollag. Att en skolenhet ska vara öppen för alla innebär att enheten i mån av plats ska ta emot alla som söker dit. En utförligare kommentar till uttrycket ”öppen för alla” finns i prop. 1995/96:200 s. 70.

I punktuppställningen anges avvikelser från kravet på att utbildningen ska vara öppen för alla. *Första punkten* om begränsning till vissa årskurser motsvarar bestämmelserna i 9 kap. 2 § tredje stycket i 1985 års skollag. Möjligheten enligt *andra punkten* att begränsa utbildningen till elever i behov av särskilt stöd är däremot ny. Den gör det möjligt för fristående skolor att specialisera utbildningen till elever med exempelvis dyslexi, inlärningsproblem eller koncentrationssvårigheter. Det kan också vara fråga om elever i behov av sådant särskilt stöd att utbildning i behandlingshem eller skoldaghem är aktuell. Den nya bestämmelsen motsvarar till viss del bestämmelser som för den offentliga grundskolan hittills funnits i 5 kap. 5 § grundskoleförordningen (1994:1194). Även regleringen i den *tredje punkten* är ny. Enligt denna bestämmelse får en fristående skola också begränsa utbildningen vid en skolenhet till vissa elever för vilka utbildningen är speciellt anpassad enligt föreskrifter som meddelas av regeringen, se paragrafens tredje stycke. Exempel på sådan särskild anpassad utbildning har för den kommunala grundskolans del hittills funnits i 2 kap. 7 och 8 §§ grundskoleförordningen. Genom skrivningen om anpassad utbildning i den tredje punkten möjliggörs motsvarande reglering även för enskilda huvudmän.

Bestämmelsen i *andra stycket* innebär vissa förtydliganden jämfört med 9 kap. 2 § första stycket 3 i 1985 års skollag. Den syftar till att klargöra att huvudmannen för en fristående skola aldrig kan åberopa organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för att inte ta emot en elev i behov av särskilt stöd, om elevens hemkommun betalar bidrag för det särskilda stödet. Vidare reglerar den föreslagna bestämmelsen förutom mottagande även fortsatt utbildning. Huvudmannen för en fristående skola behöver således inte ta emot en elev i behov av särskilt stöd, om stödbehovet är så omfattande att hemkommunen inte är skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet. Huvudmannen behöver inte heller ge fortsatt utbildning åt en elev som efter mottagandet får ett sådant omfattande behov av särskilt stöd. Om hemkommunen lämnar bidrag för det särskilda stödet gäller dock öppenhetskravet även för en sådan elev. Den enskilde huvudmannen kan i sådant fall inte göra en egen bedömning av stödbehovets konsekvenser för den fristående skolan. Om huvudmannen anser att det bidrag som lämnas är otillräckligt med hänsyn till stödbehovets omfattning, kan hemkommunens beslut i bidragsfrågan överklagas till allmän förvaltningsdomstol (se 28 kap. 5 §). Hemkommunens bedömning ska liksom hittills göras på samma sätt som om eleven i stället hade begärt att få gå vid en av kommunens egna skolenheter.

I *tredje stycket* finns det ovannämnda bemyndigandet för regeringen att meddela föreskrifter om sådana speciellt anpassade utbildningar som avses i första stycket tredje punkten.

Paragrafen behandlas i avsnitt 14.9.

Urval

36 § Om det inte finns plats för alla sökande, ska urvalet göras på de grunder som Statens skolinspektion godkänner, om inte annat följer av föreskrifter som meddelats med stöd av 9 § andra stycket eller annars avser sådana utbildningar som avses i 6 § 2.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. I dag anses det följa av 9 kap. 2 § i 1985 års skollag att en fristående skola som inte har plats för alla sökande måste göra urvalet på grunder som inte sätter kravet på öppenhet för alla elever ur spel. Som exempel på urvalsgrunder som anses förenliga med öppenhetskravet kan nämnas kötid, syskonförtur och geografisk närhet (se prop. 1995/96:200 s. 34). Ordet ”godkänner” syftar till att klargöra att de urvalsgrunder som en fristående skola avser att tillämpa ska granskas av Statens skolinspektion i samband med dess prövning av en ansökan om godkännande enligt 2 kap. 5 §. I praktiken görs en sådan granskning av Skolinspektionen redan i dag. Av paragrafen framgår också att avvikelser från huvudregeln kan förekomma med stöd av föreskrifter som tillåter tester och prov som urvalskriterier i fall som avses i 9 § andra stycket eller som annars avser sådana särskilda utbildningar som avses i 6 § 2. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

37 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 38 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 39 §.

Första stycket motsvarar 9 kap. 6 § tredje stycket första meningen i 1985 års skollag. Något särskilt beslut om rätt till bidrag ska inte längre fattas. Rätten till bidrag följer i stället av Statens skolinspektions beslut om godkännande enligt 2 kap. 5 §.

I *andra stycket* förtydligas att bidraget består av ett grundbelopp och i vissa fall också ett tilläggsbelopp.

38 § Grundbeloppet ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. lärverktyg,
3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna grundskolan.

I paragrafen regleras vilka kostnadsslag som ingår i grundbeloppet. *Första stycket* motsvarar i huvudsak 9 kap. 6 § tredje stycket andra meningen i 1985 års skollag. Begreppet ”läromedel och utrustning” har ersatts med ”lärverktyg” i enlighet med den terminologi som används i lagen i övrigt (se författningskommentaren till 10 kap. 10 §). Ingen ändring i sak är avsedd. Kostnader för elevhälsa motsvarar kostnader för elevvård och skolhälsovård enligt nuvarande lagstiftning. Angående den närmare innebörden av bestämmelserna i övrigt hänvisas till propositionen *Offentliga bidrag på lika villkor* (prop. 2008/09:171 s. 31 f.).

Andra stycket motsvarar 9 kap. 6 § femte stycket i 1985 års skollag (se prop. 2008/09:171 s. 28 f.).

39 § Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning.

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Paragrafen motsvarar 9 kap. 6 § fjärde stycket i 1985 års skollag. Angående den närmare innebörden av bestämmelserna hänvisas till prop. 2008/09:171 s. 41 f. *Lagrådet* har anfört att likabehandlingsprincipen borde gälla också för tilläggsbeloppet, dvs. att även det beloppet, i likhet med grundbeloppet, ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar för bestämning av bidrag till verksamhet som den själv erbjuder. Tilläggsbeloppet avser dock bl.a. ersättning för särskilt stöd till elever som har behov av det. Stödet ska alltså anpassas till varje elevs behov på individuella grunder. Det ligger därför i sakens natur att likabehandlingsprincipen, som den kommit till uttryck i lagen i fråga om

grundbeloppet, inte kan tillämpas direkt. Däremot måste naturligtvis det stöd som utges för elevers särskilda behov, liksom stödet för modersmålsundervisning, bestämmas på ett sådant sätt att inte elever i fristående skolor missgynnas i jämförelse med elever i kommunala skolor eller tvärtom. Det skulle strida mot kommunalrättsliga principer och grunderna för reformen om lika villkor. Vad gäller uttrycket betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter som *Lagrådet* invänt mot, se avsnitt 5.3.2.

Skolskjuts

40 § Hemkommunen ska anordna skolskjuts för elever som går i en fristående grundskola inom kommunen under samma förutsättningar som enligt 32 § andra stycket andra meningen gäller för elever som valt en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem.

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, regleras hemkommunens skyldighet att anordna skolskjuts för elever vid fristående grundskolor. Hänvisningen till 32 § innebär att kommunen ska anordna kostnadsfri skolskjuts för elever som går i en fristående skola inom kommunen i de fall som de allmänna förutsättningarna för skolskjuts är uppfyllda och det kan ske utan ekonomiska och organisatoriska konsekvenser för kommunen.

Insyn

41 § Den kommun där den fristående skolan är belägen har rätt till insyn i verksamheten.

I paragrafen regleras kommunens rätt till insyn. Bestämmelsen motsvaras av 9 kap. 11 § andra stycket första meningen i 1985 års skollag. Med insyn i verksamheten avses att kommunen fortlöpande ska kunna hålla sig informerad om hur verksamheten vid den fristående skolan utvecklas. Rätten till insyn innebär dock inte någon rätt för kommunen att göra påpekande gentemot den fristående skolan. Paragrafen och *Lagrådets* invändning mot bestämmelsen behandlas i avsnitt 14.10.

11 kap. Grundsärskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–17 §§),
- bestämmelser om betyg (18–23 §§),
- bestämmelser om grundsärskola med offentlig huvudman (24–33 §§), och
- bestämmelser om fristående grundsärskola (34–40 §§).

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, beskrivs innehållet i kapitlet.

Utbildningens syfte

2 § Grundsärskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar och som så långt det är möjligt motsvarar den som ges i grundskolan. Utbildningen ska ligga till grund för fortsatt utbildning och i övrigt så långt det är möjligt motsvara vad som anges för grundskolan i 10 kap. 2 §.

Av 29 kap. 8 § följer att det som sägs i denna lag om elever med utvecklingsstörning också ska gälla vissa andra barn, ungdomar och vuxna.

I paragrafen anges att utbildningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och att den så långt det är möjligt ska motsvara den utbildning som ges i grundskolan. På samma sätt som i grundskolan ska utbildningen ligga till grund för fortsatt utbildning. Syftet i övrigt med utbildningen i grundsärskolan ska så långt det är möjligt motsvara syftet med utbildningen i grundskolan. Syftet med grundskolan anges i 10 kap. 2 §. Där anges att utbildningen ska ge eleverna kunskaper och värden samt utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa. Därutöver ska utbildningen förbereda eleverna för aktiva livsval och ligga till grund för fortsatt utbildning.

Paragrafen motsvarar delvis regleringen i 6 kap. 1 § i 1985 års skollag.

Träningskolan

3 § Inom grundsärskolan finns en särskild inriktning som benämns träningskola. Träningskolan är avsedd för elever som inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i ämnen.

Paragrafen motsvarar delvis 6 kap. 3 § första och andra styckena i 1985 års skollag. Av paragrafen framgår att det finns en särskild inriktning för de grundsärskoleelever som inte fullt ut kan tillgodogöra sig undervisningen i ämnen. Undervisningen för dessa elever sker i ämnesområden alternativt en kombination av ämnen och ämnesområden, se 8 § och kommentaren till denna. I likhet med i 1985 års skollag benämns denna del av särskolan som träningskola.

Årskurser, läsår och terminer

4 § Grundsärskolan ska ha nio årskurser. Utbildningen i varje årskurs ska bedrivas under ett läsår, som består av en hösttermin och en vårtermin.

Regeringen får meddela föreskrifter om läsårets längd och om när läsåret ska börja och sluta.

Paragrafen reglerar hur många årskurser utbildningen i grundsärskolan ska omfatta. Antalet årskurser, som är nio, överensstämmer med vad som gäller för grundskolan. Enligt 6 kap. 3 § andra stycket och 3 a § i 1985 års skollag omfattar den obligatoriska särskolan ett tionde, frivilligt år. I likhet med vad som gäller för skolpliktiga elever i grundskolan upphör skolplikten i normalfallet vid utgången av vårterminen det kalenderår då eleven fyller 16 år, se 7 kap. 12 §. En elev i grundsärskolan har dock

alltid rätt att slutföra högsta årskursen, även om skolplikten har upphört dessförinnan, se 7 kap. 15 §.

I paragrafen anges även att utbildningen i varje årskurs ska bedrivas under ett läsår, som består av en hösttermin och en vårtermin. Den närmare regleringen av när ett läsår börjar och slutar avses, som framgår av *andra stycket*, finnas på förordningsnivå, jfr 4 kap. 1 § särskoleförordningen (1995:206).

Ämnen och ämnesområden

5 § Grundsärskolan omfattar utbildning i ämnen eller inom ämnesområden, eller en kombination av dessa. Utbildning inom ämnesområden är avsedd för elever som inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i ämnen. Utbildningen kan också omfatta ämnen enligt grundskolans kursplaner.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. I paragrafen anges att utbildningen inom grundsärskolan omfattar ämnen och ämnesområden. Det är möjligt att lägga upp utbildningen så att den blir en kombination av ämnen och ämnesområden. Därutöver möjliggör bestämmelsen att elever i grundsärskolan läser ämnen enligt grundskolans kursplaner. Av 8 § framgår att det är huvudmannen som beslutar om en mottagen elev huvudsakligen ska läsa ämnen eller ämnesområden, men rektorn som beslutar om en elev får kombinera utbildningen på de sätt som bestämmelsen medger. Av nämnda paragraf framgår också att samråd med vårdnadshavare ska ske innan sådana beslut fattas.

6 § Undervisningen ska omfatta följande ämnen eller ämnesområden.

Ämnen:

- bild,
- engelska,
- hem- och konsumentkunskap,
- idrott och hälsa,
- matematik,
- musik,
- naturorienterande ämnen,
- samhällsorienterande ämnen,
- slöjd,
- svenska eller svenska som andraspråk, och
- teknik.

Ämnesområden:

- estetisk verksamhet,
- kommunikation,
- motorik,
- vardagsaktiviteter, och
- verklighetsuppfattning.

Utöver de ämnen och ämnesområden som anges i första stycket ska det som ämne finnas modersmål för de elever som ska erbjudas modersmålsundervisning.

Vidare ska det finnas elevens val och skolans val. Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen eller ämnesområden.

I paragrafen anges vilka ämnen och ämnesområden som utbildningen i grundsärskolan består av. Uppräkningen motsvarar till stora delar vad

som anges i bilagorna 1 och 2 till särskoleförordningen (1995:206). Två ämnen har tillkommit, svenska som andraspråk samt teknik. Ämnesområdena är oförändrade.

I *andra stycket* sägs att det också ska vara möjligt att läsa ämnet modersmål för de elever som ska erbjudas modersmålsundervisning.

I *tredje stycket* nämns också att det inom grundsärskoleutbildningen ska finnas ett moment som kallas elevens val, vilket ska fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen eller ämnesområden. En viss motsvarighet finns i 2 kap. 7 § första stycket särskoleförordningen.

Undervisningstid

7 § Den totala undervisningstiden för varje elev i grundsärskolan ska vara minst 6 665 timmar.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan).

I paragrafens *första stycke* anges den minsta garanterade undervisningstid som ska erbjudas eleverna i grundsärskolan. Undervisningstiden, minst 6 665 timmar, är beräknad efter nio årskurser och motsvarar vad som gäller för grundskolan. Detta innebär en förändring jämfört med dagens reglering i bilagorna till särskoleförordningen (1995:206). Med anledning av att det tionde skolåret avskaffas minskas undervisningstiden från dagens 7 400 timmar i grundsärskolan och 7 020 timmar i träningskolan. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 15.10.

8 § Huvudmannen för utbildningen avgör om en elev som tas emot i grundsärskolan huvudsakligen ska läsa ämnen eller ämnesområden. Rektorn får besluta att en elev ska läsa en kombination av ämnen och ämnesområden samt ämnen enligt grundskolans kursplaner, om eleven har förutsättningar för det.

Samråd med elevens vårdnadshavare ska ske innan beslut fattas.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, reglerar två typer av beslut som avser uppläggningsen av en elevs utbildning i grundsärskolan. För det första anges att det är huvudmannen för utbildningen som avgör om en elev i grundsärskolan huvudsakligen ska läsa ämnen eller ämnesområden, dvs. i sistnämnda fall placeras i träningskolan. För det andra kan rektorn besluta att en elev får läsa en kombination av ämnen och ämnesområden samt ämnen enligt grundskolans kursplaner. Det är den enskilde elevens förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen som ska vara avgörande för vilken kombination som väljs. Samråd med elevens vårdnadshavare ska ske inför båda typerna av beslut enligt ovan.

Av 21 § framgår att en elev i grundsärskolan som har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner ska ha betyg i ämnet enligt de bestämmelser som gäller för betygsättning i grundskolan.

Bemyndiganden

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undervisningstid utöver vad som följer av 7 §,
2. avvikelser från 6 § och från timplanen utöver vad som följer av 3 kap. 12 § (anpassad studiegång) eller 7 kap. 9 § andra stycket (integrerad undervisning), om det behövs med hänsyn till elevernas förmåga, och
3. andra begränsade avvikelser från 6 § och från timplanen.

Paragrafen har viss motsvarighet i 2 kap. 6 § särskoleförordningen (1995:206). Den ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer en möjlighet att under angivna förutsättningar föreskriva undantag från de bestämmelser som gäller för undervisningens innehåll och omfattning. Punkten 2 ger även en möjlighet att frångå timplanen utöver vad som är möjligt för elever med anpassad studiegång (3 kap. 12 §) och för s.k. integrerade elever, dvs. elever som får sin skolgång i en annan skolform än den de är mottagna i (7 kap. 9 §). Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Modersmålsundervisning

10 § En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har grundläggande kunskaper i språket.

Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om modersmålsundervisning. Sådana föreskrifter får innebära att modersmålsundervisning ska erbjudas i ett språk bara om ett visst antal elever önskar sådan undervisning i det språket.

Paragrafen motsvarar i huvudsak, med språkliga och redaktionella justeringar, 2 kap. 9 § och 13 § andra stycket grundskoleförordningen (1994:1194) genom hänvisningen i 2 kap. 9 a § särskoleförordningen (1995:206) när det gäller grundsärskolor med offentlig huvudman och genom hänvisningen i 1 a kap. 5 § första stycket förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet när det gäller fristående grundsärskolor.

Den överensstämmer med vad som föreslås gälla för grundskolan (se författningskommentaren till 10 kap. 7 §).

Kursplaner

11 § För varje ämne och ämnesområde ska gälla en kursplan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kursplaner.

Paragrafen motsvarar delvis 2 kap. 2 § särskoleförordningen (1995:206). Avsikten är att grundsärskolans kursplaner ska finnas i förordning eller i myndighetsföreskrifter, vilket *andra stycket* upplyser om.

12 § Tester och prov får inte utgöra villkor för antagning eller urval till eller inom en skolenhet. Tester och prov får inte heller utgöra villkor för fortsatt utbildning vid en skolenhet eller i den elevgrupp som eleven tillhör.

Paragrafen har viss motsvarighet i 1 a kap. 3 § förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet. Den motsvarar vad som enligt 10 kap. 9 § första stycket gäller för grundskolan och vad som enligt 12 kap. 9 § respektive 13 kap. 9 § gäller för specialskolan respektive sameskolan. Bestämmelserna avser endast tester och prov som används som villkor för antagning eller urval till eller inom en skolenhet. De utgör inte något hinder mot sådana utredningar som görs för att säkerställa att eleverna tillhör den målgrupp skolformen är avsedd för.

Avgifter

13 § Utbildningen ska vara avgiftsfri.

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning samt erbjudas näringsriktiga skolmältider.

Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut.

Paragrafen överensstämmer med vad som föreslås gälla för grundskolan (se författningskommentaren till 10 kap. 10 § och avsnitt 14.5).

Första och andra styckena motsvarar i huvudsak 6 kap. 4 och 4 a §§ i 1985 års skollag när det gäller grundsärskolor med offentlig huvudman och 9 kap. 7 § första stycket samma lag när det gäller fristående grundsärskolor.

Bestämmelsen i paragrafens *tredje stycke* är ny för grundsärskolor med offentlig huvudman och motsvarar 9 kap. 7 § andra stycket i 1985 års skollag när det gäller fristående grundsärskolor.

14 § Trots 13 § får det förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det, trots övriga bestämmelser i denna lag, i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska vara öppna för alla elever. Ersättningen får inte överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten.

I paragrafen regleras undantag från huvudregeln att utbildningen ska vara avgiftsfri. Den överensstämmer med vad som föreslås gälla för grundskolan (se författningskommentaren till 10 kap. 11 § och avsnitt 14.5).

Första stycket motsvarar 6 kap. 4 § andra meningen och 9 kap. 7 § tredje meningen i 1985 års skollag.

Bestämmelserna i *andra stycket* saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

15 § Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

Paragrafen motsvarar delvis 7 kap. 1 § första och femte styckena särskoleförordningen (1995:206).

16 § Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eller ämnesområden som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Paragrafen motsvarar i sak 7 kap. 2 § andra–fjärde styckena särskoleförordningen (1995:206) när det gäller grundskola med offentlig huvudman. Den överensstämmer med vad som föreslås gälla för grundskolan (se författningskommentaren till 10 kap. 13 §).

Intyg och studieomdöme

17 § Eleverna ska efter avslutad grundskola få intyg om den utbildning de gått igenom.

Om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det, ska intyget kompletteras med ett allmänt studieomdöme. Studieomdömet ska avse elevens möjlighet att bedriva studier.

Intyget ska undertecknas av läraren.

Paragrafen reglerar elevers rätt till intyg om den utbildning de har gått igenom och rätt till allmänt studieomdöme. Den motsvarar för grundskola med offentlig huvudman 7 kap. 2 § första och andra styckena särskoleförordningen (1995:206), och för fristående skolor del vad som följer av 1 a kap. 7 § förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet. Här framgår dock att även eleven ska kunna begära ett allmänt studieomdöme som ska undertecknas av läraren.

Av 19 § följer att en elev i grundskolan eller elevens vårdnadshavare även har möjlighet att begära att betyg ska sättas.

Betyg*Tillämpliga bestämmelser*

18 § Allmänna bestämmelser om betyg och betygssättning finns i 3 kap. 13–21 §§.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Riksdagen har beslutat om en ny betygsskala för de skolformer inom det offentliga skolväsendet där betyg sätts (prop. 2008/09:66, bet. 2008/09:UbU5, rskr. 2008/09:169) samt om riktlinjer för utformningen av läroplaner och kursplaner för grundskolan m.m. (prop. 2008/09:87, bet. 2008/09:UbU9, rskr. 2008/09:189). I denna lag har bestämmelserna om betyg utformats i enlighet med dessa riksdagsbeslut. Bestämmelserna blir direkt tillämpliga för all utbildning inom de berörda skolformerna, oavsett om den har offentlig eller enskild huvudman.

Betygssättning

19 § Om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det, ska betyg sättas i grundskolans ämnen

1. i slutet av varje termin i årskurs 8 och i slutet av höstterminen i årskurs 9, och
2. när ett ämne har avslutats.

I paragrafen finns bestämmelser om när betygssättning i grundskolan ska ske. Paragrafen motsvarar delvis 7 kap. 3 och 4 §§ särskoleförordningen (1995:206). Paragrafen är anpassad till att även eleven kan begära betyg och att grundskolan numera ska ha nio årskurser.

20 § Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E.

För den elev som inte uppnår kraven för betyget E, ska betyg inte sättas i ämnet.

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, anges vilka betygsbeteckningar som ska användas i grundskolan.

21 § Om en elev i grundskolan har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner och eleven eller elevens vårdnadshavare begär att betyg ska sättas i ämnet, ska de bestämmelser som gäller för betygssättning i grundskolan tillämpas.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Som ett led i att öka flexibiliteten inom grundskolan och i högre grad kunna anpassa utbildningen till varje elevs förutsättningar ska elever som läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner också få betyg enligt de regler som gäller för grundskolan. Paragrafen behandlas i avsnitt 15.7.

Betyg innan ett ämne har avslutats

22 § När betyg sätts innan ett ämne har avslutats, ska betygssättningen bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet till och med den

aktuella terminen. Vid bedömningen ska elevens kunskaper ställas i relation till de kunskaper en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till kunskapskraven i årskurs 9.

Paragrafen motsvarar med vissa redaktionella ändringar 7 kap. 6 § första stycket särskoleförordningen (1995:206) med hänsyn bl.a. till att nya kursplaner med nationella kunskapskrav införs. Paragrafen har fått sin utformning med hänsyn tagen till *Lagrådets* synpunkter.

Betyg när ett ämne har avslutats

23 § När betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska betyget bestämmas med hjälp av bestämda kunskapskrav.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kunskapskrav.

Första stycket motsvarar med vissa redaktionella ändringar 7 kap. 6 § andra stycket särskoleförordningen (1995:206).

I *andra stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kunskapskrav. Stycket har utformats med beaktande av *Lagrådets* synpunkter.

Grundsärskola med offentlig huvudman

Hemkommunens ansvar

24 § Hemkommunen ansvarar för att utbildning i grundsärskolan kommer till stånd för alla som enligt denna lag har rätt att gå i grundsärskolan och inte fullgör sin skolgång på annat sätt.

Skyldigheten enligt första stycket ska fullgöras genom att hemkommunen

1. anordnar grundsärskola i den omfattning som krävs för att bereda utbildning för alla i kommunen som är berörda, eller
2. kommer överens med en annan kommun att den i sin grundsärskola ska ta emot de elever som hemkommunen ansvarar för.

Paragrafen reglerar hemkommunens ansvar för att anordna grundsärskola. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak 6 kap. 5 § i 1985 års skollag. En liknande bestämmelse finns för grundskolan i 10 kap.

I *första stycket* har förtydligats att hemkommunens ansvar inte omfattar de elever som fullgör sin skolplikt på annat sätt, t.ex. genom att gå i grundskolan eller genom att gå i en fristående skola med grundsärskola.

Till skillnad mot vad som gäller för grundskolan krävs, enligt *andra stycket*, inte särskilda skäl för att hemkommunen – i stället för att själv anordna grundsärskola – ska få komma överens med en annan kommun om att denne ska ta emot elever vars utbildning i grundsärskola hemkommunen har att svara för.

Mottagande i en annan kommun

25 § En elev har rätt att bli mottagen i en grundsärskola som anordnas av en annan kommun än den som ska svara för elevens utbildning, om eleven med

hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens grundskola. Innan kommunen fattar beslut om att för ett visst läsår ta emot en sådan elev, ska den inhämta yttrande från elevens hemkommun.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. I paragrafen regleras en rätt för en elev att under vissa omständigheter bli mottagen i grundskolan i en annan kommun än hemkommunen eller den kommun som hemkommunen har avtal med. Bestämmelsen saknar motsvarighet på grundskolans område och är en anpassning till regleringen på grundskolans område. Regler om interkommunal ersättning finns i 33 § första stycket. Paragrafen behandlas i avsnitt 15.8.

26 § En kommun får även i andra fall än som avses i 24 § andra stycket 2 eller 25 § ta emot en elev från en annan kommun i sin grundskola efter önskemål av elevens vårdnadshavare.

Paragrafen reglerar en möjlighet för en kommun att ta emot en elev även i andra fall än vad som sägs i 24 § andra stycket 2 och 25 §. Bestämmelsen motsvarar delvis 6 kap. 6 a § första meningen i 1985 års skollag. Det är den kommun där eleven vill gå som avgör om eleven ska tas emot eller inte. Regler om interkommunal ersättning finns i 33 § andra stycket.

En likalydande bestämmelse finns för grundskolan, se 10 kap 27 §.

27 § En elev som har tagits emot i en kommuns grundskola ett visst läsår har rätt att gå kvar hela läsåret, även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under läsåret.

Om det för eleven återstår endast en årskurs har eleven också rätt att gå kvar sista årskursen.

I paragrafen regleras en elevs rätt att under vissa förutsättningar gå kvar i den kommuns grundskola där han eller hon tagits emot även om förutsättningarna för mottagandet ändrats. Bestämmelserna är nya för grundskolan och utgör en anpassning till vad som redan tidigare gällt för elever i grundskolan, jfr. 10 kap 28 §.

Kommunens organisation av sin grundskola

28 § Varje kommun är skyldig att vid utformningen av sin grundskola beakta vad som är ändamålsenligt från kommunikationssynpunkt för eleverna.

Varje kommun ska så långt det är möjligt organisera sin grundskola så att ingen elev på grund av skolgången behöver bo utanför det egna hemmet.

I lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade finns det föreskrifter om stöd och service i form av boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet.

Paragrafen behandlar vad kommunen ska beakta vid utformningen av sin grundskola. Bestämmelserna motsvarar i sak 6 kap. 6 § första och fjärde styckena i 1985 års skollag.

Liknande bestämmelser finns för grundskolan. Där är dock utrymmet för att organisera skolverksamheten så att eleven behöver bo utanför det egna hemmet mer begränsat, se 10 kap 29 §.

29 § En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet inom sin grundsärskola.

Kommunen får annars frånga elevens vårdnadshavares önskemål endast om

1. den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen, eller

2. det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

Beslut enligt andra stycket 2 gäller omedelbart, om inte annat beslutas.

Paragrafen, som delvis motsvarar 6 kap. 6 andra stycket i 1985 års skollag, handlar om vad kommunen ska beakta vid fördelningen av elever på olika skolenheter. Den är huvudsakligen utformad på samma sätt som motsvarande bestämmelser för grundskolan (10 kap. 30 §). Paragrafen är tillämplig under hela den tid som eleven deltar i utbildningen och inte bara när eleven ska börja utbildningen. I övrigt hänvisas till författningskommentaren till 10 kap. 30 §. Vad gäller *Lagrådets* synpunkt på uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter”, se avsnitt 5.3.2.

30 § Den som har blivit placerad vid en viss skolenhet har rätt att gå kvar där om inte något annat följer av 29 § andra stycket. Detsamma ska gälla den som har tagits emot vid en skolenhet med förskoleklass och som ska fortsätta sin utbildning i grundsärskolan vid samma skolenhet.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag och är utformad på samma sätt som motsvarande bestämmelser för grundskolan (10 kap. 31 §).

Skolskjuts i hemkommunen

31 § Elever i grundsärskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Denna rätt gäller dock inte elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller som går i en annan kommuns grundsärskola med stöd av 25 eller 26 §§. I de fall då det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter ska kommunen även anordna skolskjuts i dessa fall.

Elevens hemkommun ska ombesörja att skolskjuts anordnas.

I paragrafen regleras rätten till skolskjuts för elever i grundsärskola med offentlig huvudman. Bestämmelsen motsvarar delvis 6 kap. 6 § tredje stycket i 1985 års skollag.

I *första stycket* har tydliggjorts att rätten till kostnadsfri skolskjuts gäller ”från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs”. På motsvarande sätt som för grundskolan föreskrivs också i *andra stycket* att kommunen ska anordna skolskjuts även för

elever som valt att gå i annan skola än den de annars skulle ha placerats i av kommunen, i fall då det kan ske utan ekonomiska eller organisatoriska svårigheter för kommunen.

I *tredje stycket* anges att det är elevens hemkommun som skall ombesörja att skolskjuts anordnas.

Paragrafen har i ett avseende justerats i enlighet med *Lagrådets* förslag. När det gäller Lagrådets synpunkt på uttrycket ”organisatoriska eller ekonomiska svårigheter”, se författningskommentaren till 10 kap. 32 §. I 28 kap. 5 § finns bestämmelser om överklagande av beslut om skolskjuts.

Skolskjuts i en annan kommun än hemkommunen

32 § En elev som med stöd av 25 § går i en annan kommuns grundsärskola och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen.

Den kommun som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket. Kommunens kostnader för detta ska ersättas av elevens hemkommun.

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, finns bestämmelser om skolskjuts för elever som med stöd av 25 § går i en annan kommuns grundsärskola. Bestämmelserna är nya för grundsärskolan och är en konsekvens av att elever i grundsärskolan nu ska ha rätt att tas emot i annan kommuns grundsärskola om det finns särskilda skäl för detta med hänsyn till elevens personliga förhållanden. Eftersom skolskjuts inte ingår i de utbildningskostnader som ersätts enligt bestämmelserna om interkommunal ersättning i 33 § har ett uttryckligt stadgande om hemkommunens ersättningskyldighet införts.

Interkommunal ersättning

33 § En kommun som i sin grundsärskola har en elev från en annan kommun ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun, om elevens skolgång i kommunen grundar sig på 24 § andra stycket 2 eller 25 §.

Även i de fall som avses i 26 § ska hemkommunen betala ersättning till den mottagande kommunen. Om kommunerna i ett sådant fall inte kommer överens om annat, ska ersättningen bestämmas med hänsyn till kommunens åtagande och elevens behov efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till de egna grundsärskolorna. Har en elev ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver hemkommunen inte lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om interkommunal ersättning vid mottagande i grundsärskolan. Regleringen motsvaras delvis av 6 kap. 6 a § i 1985 års skollag. Jämfört med regleringen i nämnda lag är reglerna om interkommunal ersättning mer omfattande. Detta hänger samman med att reglerna om i vilka fall en elev i grundsärskolan kan gå i skola i annan kommun än hemkommunen, har anpassats till motsvarande

regler på grundskolans område. Regler om interkommunal ersättning i grundskolan finns i 10 kap. 34 §. Vad gäller *Lagrådets* synpunkt på uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter”, se avsnitt 5.3.2.

Fristående grundsärskola

Mottagande

34 § Varje fristående grundsärskola ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i grundsärskolan. Utbildningen får dock begränsas till att avse

1. vissa årskurser,
2. elever som är i behov av särskilt stöd, och
3. vissa elever som utbildningen är speciellt anpassad för.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev, om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 38 § andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana speciellt anpassade utbildningar som avses i första stycket 3.

Paragrafen saknar i princip motsvarighet i 1985 års skollag, men de grundläggande principerna om mottagande i fristående grundsärskola motsvarar de som följer av 9 kap. i nämnda lag. Motsvarande bestämmelse för grundskolan finns i 10 kap. 35 §.

I *första stycket* anges att varje fristående skola ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i grundsärskolan, vilket delvis motsvarar 9 kap. 2 § första stycket 3 i 1985 års skollag. Vidare anges några undantag från denna grundprincip. Verksamheten kan t.ex. begränsas till vissa årskurser, vilket motsvarar 9 kap. 2 § tredje stycket i 1985 års skollag. I övrigt är bestämmelserna nya, se kommentaren till 10 kap. 35 §.

Andra stycket innebär ett undantag från huvudprincipen att en elev som behöver särskilt stöd i första hand ska få detta vid den skolenhet som han eller hon vill gå i, oavsett huvudman. Om elevens hemkommun har beslutat att inte ge bidrag för det särskilda stödet är en fristående skola inte skyldig att ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev med stödbehov. En motsvarande bestämmelse finns för grundskolan i 10 kap 35 §.

Urval

35 § Om det inte finns plats för alla sökande, ska urvalet göras på grunder som Statens skolinspektion godkänner.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, reglerar hur urvalet av elever ska gå till när det inte finns plats för alla sökande till en fristående grundsärskola som har rätt att tas emot i skolformen. Ordvalet ”godkänner” syftar till att klargöra att urvalsgrunderna ska granskas av Statens skolinspektion i samband med prövningen av en ansökan om godkännande enligt 2 kap. 7 §. Motsvarande bestämmelse för grundskolan finns i 10 kap. 36 §.

36 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 37 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 38 §.

Första stycket motsvarar 9 kap. 6 a § tredje stycket i 1985 års skollag. Något särskilt beslut om rätt till bidrag ska inte längre fattas. Rätten till bidrag följer i stället av Statens skolinspektions beslut om godkännande enligt 2 kap. 5 §.

I andra stycket förtydligas att bidraget består av ett grundbelopp och i vissa fall också ett tilläggsbelopp.

37 § Grundbeloppet ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. lärverktyg,
3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna grundsärskolan.

I paragrafen regleras vilka kostnadsslag som ingår i grundbeloppet. Den överensstämmer med vad som föreslås gälla för grundskolan, se 10 kap. 38 §. Bestämmelserna motsvarar i huvudsak 9 kap. 6 a § fjärde och sjätte styckena i 1985 års skollag (se prop. 2008/09:171 s. 9). Begreppet ”läromedel och utrustning” har ersatts med ”lärverktyg” i konsekvens med den terminologi som används i lagen i övrigt (se författningskommentaren till 10 kap. 10 §). Ingen ändring i sak är avsedd.

38 § Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning.

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

I paragrafen regleras tilläggsbeloppet. Den överensstämmer med vad som föreslås gälla för grundskolan, se 10 kap. 39 §. Bestämmelserna motsvarar i huvudsak 9 kap. 6 a § femte stycket i 1985 års skollag (prop. 2008/09:171). Beträffande uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter”, se avsnitt 5.3.2. och beträffande tilläggsbeloppet och likabehandlingsprincipen, vilka *Lagrådet* haft synpunkter på, se författningskommentaren till 10 kap. 39 §.

Skolskjuts

39 § Hemkommunen ska anordna skolskjuts för elever som går i en fristående grundsärskola inom kommunen under samma förutsättningar som enligt 31 § andra stycket andra meningen gäller för elever som valt en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem.

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, regleras hemkommunens skyldighet att anordna skolskjuts för elever vid fristående grundskolor. Hänvisningen till 31 § innebär att kommunen ska anordna kostnadsfri skolskjuts för elever som går i en fristående grundskola inom kommunen i de fall som de allmänna förutsättningarna för skolskjuts är uppfyllda och det kan ske utan ekonomiska och organisatoriska svårigheter för kommunen. Motsvarande bestämmelse för grundskolan finns i 10 kap. 40 §. Paragrafen behandlas i avsnitt 14.8.

Insyn

40 § Den kommun där den fristående skolan är belägen har rätt till insyn i verksamheten.

Paragrafen motsvarar 9 kap. 11 § andra stycket första meningen i 1985 års skollag. Motiv till bestämmelsen liksom bemötande av *Lagrådets* synpunkt på paragrafen finns i avsnitt 14.10.

12 kap. Specialskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–13 §§),
- bestämmelser om betyg (14–23 §§), och
- bestämmelser om huvudmannens skyldigheter i särskilda fall (24–26 §§).

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, beskrivs innehållet i kapitlet.

Allmänna bestämmelser

Utbildningens syfte

2 § Specialskolan ska ge de barn och ungdomar som avses i 7 kap. 6 § en utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar och som så långt det är möjligt motsvarar den utbildning som ges i grundskolan. Utbildningen ska ligga till grund för fortsatt utbildning.

I paragrafen, som delvis motsvarar 7 kap. 1 § i 1985 års skollag, anges syftet med specialskolan. I *första meningen* hänvisas till den definition av specialskolans målgrupp som finns i 7 kap. 6 §.

Vidare framgår av paragrafen att utbildningen ska anpassas till varje elev och så långt det är möjligt motsvara den utbildning som ges i grundskolan. Vad som anges om grundskolans syfte och utformning i 10 kap. 2 § gäller sålunda i tillämpliga delar även för specialskolan, se författningskommentaren till 10 kap. 2 §. Slutligen framgår av paragrafens sista mening att utbildningen i specialskolan ska ligga till grund för fortsatt utbildning.

3 § Specialskolan ska ha tio årskurser. Utbildningen i varje årskurs ska bedrivas under ett läsår, som består av en hösttermin och en vårtermin.

I paragrafen regleras årskurser, läsår och terminer i specialskolan. Att specialskolan ska ha tio årskurser motsvarar 7 kap. 3 § i 1985 års skollag. I övrigt är paragrafen utformad på i princip samma sätt som för grundskolan, se författningskommentaren till 10 kap. 3 §.

Ämnen

4 § Undervisningen ska omfatta följande ämnen:

- bild,
- engelska,
- hem- och konsumentkunskap,
- idrott och hälsa,
- matematik,
- naturorienterade ämnen: biologi, fysik och kemi,
- rörelse och drama eller musik,
- samhällsorienterade ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap,
- slöjd,
- svenska eller svenska som andraspråk,
- teckenspråk, och
- teknik.

För hörande elever gäller att ämnet musik ersätter ämnet rörelse och drama. För elever som tagits emot enligt 7 kap. 6 § första stycket 1 gäller att ämnet svenska ersätter ämnet teckenspråk.

Härutöver ska det som ämnen finnas språkval och, för de elever som ska erbjudas modersmålsundervisning, modersmål.

Vidare ska det finnas elevens val och skolans val. Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen.

Paragrafen har viss motsvarighet i bilagan till specialskoleförordningen (1995:401).

I *första stycket* anges de ämnen som undervisningen ska omfatta.

I *andra stycket* anges att ämnet musik är utbytt mot ämnet rörelse och drama för elever som p.g.a. dövhet eller hörselnedsättning inte kan tillgodogöra sig ämnet. För elever som tagits emot enligt 7 kap. 6 § första stycket 2 och 3 tillkommer ämnet teckenspråk. I övrigt motsvarar bestämmelserna i princip regleringen för grundskolan, se författningskommentaren till 10 kap. 4 §

Bestämmelserna i *tredje och fjärde styckena* motsvarar de bestämmelser som gäller för grundskolan, se kommentaren till 10 kap. 4 §. Fjärde stycket har viss motsvarighet i 3 kap. 11 § första stycket specialskoleförordningen.

Undervisningstid

5 § Den totala undervisningstiden för varje elev i specialskolan ska vara minst 7 845 timmar.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan).

I paragrafen anges att den sammanlagda undervisningstiden i specialskolan ska uppgå till minst 7 845 timmar, vilket motsvarar det som gäller enligt bilagan till specialscoleförordningen (1995:401). Att den sammanlagda undervisningstiden i specialskolan är längre än motsvarande tid i grundskolan följer av att specialskolan har tio årskurser.

Bemyndiganden

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undervisningstid utöver vad som följer av 5 §,
2. begränsade avvikelser från 4 § utöver vad som följer av 3 kap. 12 § (anpassad studiegång), om det finns särskilda skäl, och
3. avvikelser för elever med utvecklingsstörning från den ämnesindelning som anges i 4 §.

Av paragrafen framgår att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undervisningens omfattning samt att därvid, för elever med utvecklingsstörning, avvikelser får göras från ämnesindelningen i 4 §. Paragrafen har viss motsvarighet i 3 kap. 14 § specialscoleförordningen (1995:401). Den har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Modersmålsundervisning

7 § En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har grundläggande kunskaper i språket.

Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om modersmålsundervisning. Sådana föreskrifter får innebära att modersmålsundervisning ska erbjudas i ett språk bara om ett visst antal elever önskar sådan undervisning i det språket.

Paragrafen motsvarar delvis hänvisningen i 3 kap. 15 § specialscoleförordningen (1995:401) till 2 kap. 9 § och 13 § andra stycket grundskoleförordningen (1994:1194).

I *tredje stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter som preciserar huvudmannens skyldighet att erbjuda modersmålsundervisning. Här anges uttryckligen att sådana föreskrifter får innebära en sådan begränsning av huvudmannens skyldighet till fall då ett visst minsta antal elever ska erbjudas modersmålsundervisning.

Kursplaner

8 § För varje ämne ska gälla en kursplan.

För elever med utvecklingsstörning får grundsärskolans kursplaner tillämpas om elevens vårdnadshavare lämnar sitt samtycke. Om elevens vårdnadshavare inte lämnar sitt samtycke ska eleven läsa enligt specialskolans kursplaner. Grundsärskolans kursplaner får dock tillämpas för en elev utan elevens vårdnadshavares samtycke om det finns synnerliga skäl med hänsyn till elevens bästa. I den utsträckning som grundsärskolans kursplaner inte kan användas får särskilda kursplaner upprättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kursplaner.

Paragrafens *första stycke* har viss motsvarighet i 3 kap. 2 § specialskoleförordningen (1995:401) jämfört med 2 kap. 6 § första stycket grundskoleförordningen (1994:1194). Se vidare författningskommentaren till 10 kap. 8 §.

Paragrafens *andra stycke* motsvarar delvis 3 kap. 4 § specialskoleförordningen. Bestämmelsen innebär att grundsärskolans kursplaner får tillämpas för elever med utvecklingsstörning i specialskolan. Som en konsekvens av att vårdnadshavares inflytande över utvecklingsstörda barns skolgång stärks generellt, se avsnitt 15.5 och 15.6, införs en veto­rätt för vårdnadshavare beträffande vilka kursplaner som ska användas för dessa elever i specialskolan. Vetorätten gäller dock inte när det finns synnerliga skäl med hänsyn till barnets bästa som talar mot vårdnadshavares inställning. Motsvarande ventil finns i 7 kap. 5 § avseende placering av barn i grundsärskolan. I andra stycket införs också en möjlighet att upprätta särskilda kursplaner för elever i specialskolan med en utvecklingsstörning i de fall inte det finns en kursplan för grundsärskolan, t.ex. för ämnet teckenspråk.

Tester och prov

9 § Tester och prov får inte utgöra villkor för antagning eller urval till eller inom en skolenhet. Tester och prov får inte heller utgöra villkor för fortsatt utbildning vid en skolenhet eller i den elevgrupp som eleven tillhör.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Den motsvarar vad som enligt 10 kap. 9 § första stycket gäller för grundskolan samt vad som enligt 11 kap. 12 § respektive 13 kap. 9 § gäller för grundsärskolan respektive sameskolan. Bestämmelserna avser tester och prov som används som villkor för antagning eller urval till eller inom en skolenhet och utgör inte något hinder mot sådana utredningar som görs för att säkerställa att eleverna tillhör den målgrupp skolformen är avsedd för.

Avgifter

10 § Utbildningen ska vara avgiftsfri.

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärvärktyg som behövs för en tidsenlig utbildning samt erbjudas näringsriktiga skolmältider.

Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut.

Paragrafen har samma utformning som bestämmelserna i 10 kap. 10 §, om grundskolans avgiftsfrihet, se författningskommentaren till den bestämmelsen.

Paragrafen motsvarar delvis bestämmelserna om avgiftsfrihet i 7 kap. 4 § första och andra styckena i 1985 års skollag. Bestämmelsen i paragrafens *tredje stycke* är helt ny för specialskolans del.

11 § Trots 10 § får det förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det, trots övriga bestämmelser i denna lag, i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska vara öppna för alla elever. Ersättningen får inte överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten.

Paragrafen motsvarar delvis 7 kap. 4 § första stycket tredje meningen i 1985 års skollag. I paragrafen regleras undantag från huvudregeln att utbildningen ska vara avgiftsfri. Bestämmelserna är identiska med de som gäller för grundskolan, se 10 kap. 11 § samt författningskommentaren till den paragrafen.

Utvecklingssamtal och individuell utvecklingsplan

12 § Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 8 kap. 1 § första och femte styckena specialskoleförordningen (1995:401).

13 § Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 8 kap. 1 § andra–fjärde styckena specialskoleförordningen (1995:401).

Betyg

Tillämpliga bestämmelser

14 § Allmänna bestämmelser om betyg och betygssättning finns i 3 kap.

12–21 §§.

För elever som läser enligt specialskolans kursplaner gäller utöver 3 kap. bestämmelserna om betygssättning i 15–22 §§.

För elever som läser enligt grundskolans kursplaner gäller utöver 3 kap. bestämmelserna om intyg, studieomdöme och betyg i 11 kap. 17–23 §§. Betyg innan ett ämne har avslutats ska dock sättas vid de tidpunkter som anges i 16 § 1.

Som anges i författningskommentaren till 10 kap. har riksdagen beslutat om en ny betygsskala för de skolformer inom det offentliga skolväsendet där betyg sätts (prop. 2008/09:66, bet. 2008/09:UbU5, rskr. 2008/09:169). I denna lag har bestämmelserna om betyg utformats i enlighet med riksdagens beslut. Bestämmelserna är direkt tillämpliga för all utbildning inom de berörda skolformerna, oavsett om den har offentlig eller enskild huvudman.

Denna paragraf som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, innehåller regler om vilka bestämmelser som ska tillämpas vid betygssättning i specialskolan. Beträffande elever i specialskolan som läser enligt grundskolans kursplaner motsvaras bestämmelserna i *tredje stycket* till viss del av 8 kap. 2 § första stycket specialskoleförordningen (1995:401).

Betygssättning

15 § Betyg ska sättas i specialskolans ämnen.

Paragrafen är utformad på samma sätt som för grundskolan, se 10 kap. 15 §. Paragrafen motsvarar 8 kap. 3 § första meningen specialskoleförordningen (1995:401).

16 § Betyg ska sättas

1. i slutet av varje termin i årskurs 9 och i slutet av höstterminen i årskurs 10 i ämnen som inte har avslutats, och
2. när ett ämne har avslutats.

Paragrafen är utformad på i princip samma sätt som för grundskolan, se 10 kap. 16 §. Paragrafen motsvarar delvis 8 kap. 4 § specialskoleförordningen (1995:401). Möjligheten att sätta blockbetyg finns inte kvar.

17 § Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D eller E. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, anges vilka betygsbeteckningar som ska användas vid betygssättning i specialskolan.

18 § Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper i ett ämne på grund av elevens frånvaro, ska betyg inte sättas i ämnet.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Bestämmelsen anger att något betyg inte ska sättas när det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper på grund av elevens frånvaro. Avsikten är att detta ska markeras med ett horisontellt streck i betygs katalogen.

19 § När betyg sätts innan ett ämne har avslutats, ska betygssättningen bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen. Vid bedömningen ska elevens kunskaper ställas i relation till de kunskaper en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till kunskapskraven i årskurs 10.

Paragrafen är utformad på samma sätt som för grundskolan. Paragrafen motsvarar, med de ändringar som följer av att möjligheten att sätta blockbetyg avskaffas och att nya kursplaner med nationella kunskapskrav införs, 8 kap. 7 § första stycket specialskoleförordningen (1995:401). Paragrafen har fått sin utformning med hänsyn tagen till *Lagrådets* synpunkter.

Betyg när ett ämne har avslutats

20 § När betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska betyget bestämmas med hjälp av bestämda kunskapskrav.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kunskapskrav.

Paragrafen är utformad på samma sätt som för grundskolan, se 10 kap. 19 §. Paragrafen motsvarar delvis 8 kap. 8 § första och andra styckena specialskoleförordningen (1995:401). Möjligheten att sätta blockbetyg finns inte kvar. Dessutom ersätts begreppen ”mål som minst ska uppnås” och ”betygskriterier” av begreppet ”kunskapskrav”.

Det upplyses vidare att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar föreskrifter som preciserar vilka kunskaper som krävs för respektive betyg.

21 § Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen enligt 19 och 20 §§ bortses från enstaka delar av kunskapskrav som eleven ska ha uppnått i slutet av årskurs 10. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning, utöver de som anges i 7 kap. 6 §, eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav.

Paragrafen är utformad på i princip samma sätt som för grundskolan, se 10 kap. 21 § och författningskommentaren till den paragrafen. Vid tillämpningen av paragrafen ska bortses från de funktionsnedsättningar som specialskolan är anpassad för och riktar sig till, se prop. 2007/08:112. Paragrafen motsvarar i huvudsak 8 kap. 8 § tredje stycket specialskoleförordningen (1995:401).

22 § I fall där ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne ska en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet ges. Av bedömningen får också de stödåtgärder som har vidtagits framgå. Bedömningen ska undertecknas av läraren.

Om det enligt 18 § inte kan sättas betyg i ett avslutat ämne, får de stödåtgärder som har vidtagits framgå av beslutet.

Första stycket motsvarar delvis 8 kap. 9 § specialscoleförordningen (1995:401). Prop. 2009/10:165

Bestämmelsen i *andra stycket* är helt ny. Den avser att förtydliga att i de fall där slutbetyg inte kan sättas på grund av att det saknas underlag för att bedöma elevens kunskaper på grund av frånvaro, kan ändå läraren uppge vilka stödåtgärder som vidtagits för att få eleven att delta i undervisningen. *Lagrådets* synpunkt på paragrafen behandlas i författningskommentaren till 10 kap. 22 §.

Prövning

23 § Den som vill ha betyg från specialskolan har rätt att genomgå en prövning. Denna kan avse hela utbildningen i specialskolan eller ett eller flera ämnen som ingår i utbildningen. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg i ett avslutat ämne eller slutbetyg från specialskolan.

Bestämmelserna om betygssättning i detta kapitel och i 3 kap. ska i tillämpliga delar gälla i fråga om prövningen.

Paragrafen är utformad på samma sätt som för grundskolan, se 10 kap. 23 §. Paragrafens *första stycke* motsvarar, med de ändringar som följer av att möjligheten att sätta blockbetyg avskaffas, 8 kap. 16 § första stycket specialscoleförordningen (1995:401).

I *andra stycket* anges att reglerna om betygssättning i specialskolan ska tillämpas vid prövning för betyg. Bestämmelsen motsvarar i delvis 8 kap. 16 § andra stycket specialscoleförordningen. Bestämmelser om utfärdande av betyg efter prövning etc. bör meddelas i förordning.

Av 3 kap. 21 § framgår att regeringen har en möjlighet att meddela föreskrifter om avgifter i samband med prövning för betyg.

Huvudmannens skyldigheter i särskilda fall

Ersättning från elevens hemkommun

24 § Hemkommunen ska betala ersättning till staten för vissa kostnader för den som är elev i specialskolan eller i förskoleklass eller fritidshem vid en skolenhet inom specialskolan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ersättningens storlek.

Paragrafen motsvarar delvis 7 kap. 7 § i 1985 års skollag. Jämfört med bestämmelsen i 1985 års skollag har tillkommit att kommunen även ska betala ersättning för elever som går i förskoleklass eller i fritidshem vid en skolenhet inom specialskolan. Detta hänger samman med att staten ska vara huvudman för förskoleklass och fritidshem vid en skolenhet inom specialskolan, se 2 kap. 4 §. Enligt förslaget ska regeringen inte heller längre kunna meddela föreskrifter om undantag från bestämmelsen i första stycket. Paragrafen är utformad på samma sätt som för same-skolan, jfr 13 kap. 15 §.

25 § En elev i specialskolan har rätt till de resor som krävs för utbildningen. Staten ska stå för kostnaderna.

En elev i specialskolan som till följd av skolgången måste bo utanför det egna hemmet har rätt till tillfredsställande förhållanden. Staten ska svara för detta utan extra kostnader för eleven.

Paragrafen motsvarar i sak 7 kap. 4 § tredje och fjärde styckena i 1985 års skollag. Språket har moderniserats men någon saklig förändring i förhållande till tidigare bestämmelser är inte avsedd. Bestämmelserna är utformade på i huvudsak samma sätt som motsvarande bestämmelser för sameskolan, se 13 kap. 16 §.

Skolenheter

26 § Utbildningen i specialskolan ska anordnas av Specialpedagogiska skolmyndigheten och bedrivs vid flera skolenheter.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 7 kap. 5 § i 1985 års skollag med den skillnaden att det inte längre föreskrivs att det ska finnas en gemensam styrelse för enheterna samt att den nya myndigheten på specialskolans område (se prop. 2007/08:50) ska anordna verksamheten vid skolorna. För att överensstamma med terminologin i lagen i övrigt har också ordet enheter ersatts av ordet skolenheter. Någon saklig skillnad är inte avsedd.

13 kap. Sameskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–14 §§), och
- bestämmelser om huvudmannens skyldigheter i särskilda fall (15–17 §§).

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, beskrivs innehållet i kapitlet.

Allmänna bestämmelser

Utbildningens syfte

2 § Sameskolan ska ge en utbildning med samisk inriktning som i övrigt motsvarar utbildningen i årskurserna 1–6 i grundskolan.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 8 kap. 1 § första stycket i 1985 års skollag. Vad gäller bestämmelsen om särskilt stöd i andra stycket samma lagrum så regleras detta stöd i 3 kap. 5–9 §§.

Årskurser, läsår och terminer

3 § Sameskolan ska ha sex årskurser. Utbildningen i varje årskurs ska bedrivs under ett läsår, som består av en hösttermin och en vårtermin.

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, regleras årskurser, läsår och terminer i sameskolan. Paragrafen är utformad på i princip samma sätt som för grundskolan, se författningskommentaren till 10 kap. 3 §.

Ämnen

4 § Undervisningen ska omfatta följande ämnen:

- bild,
- engelska,
- hem- och konsumentkunskap,
- idrott och hälsa,
- matematik,
- musik,
- naturorienterande ämnen: biologi, fysik och kemi,
- samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap,
- samiska,
- slöjd,
- svenska eller svenska som andraspråk, och
- teknik.

Härutöver ska det som ämnen finnas språkval och, för elever som ska erbjudas modersmålsundervisning, modersmål.

Vidare ska det finnas elevens val och skolans val. Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen.

Paragrafen har viss motsvarighet i bilagan till sameskolförordningen (1995:205) och i 3 kap. 7 och 9 §§ samma förordning. Den är utformad på i princip samma sätt som för grundskolan och specialskolan, jfr författningskommentaren till 10 kap. 4 § och 12 kap. 4 §.

Undervisningstid

5 § Den totala undervisningstiden för varje elev ska vara minst 4 200 timmar.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan).

I paragrafen anges den minsta garanterade undervisningstiden för elever i sameskolan. Eftersom sameskolan består av sex årskurser uppgår den garanterade undervisningstiden till minst 4 200 timmar, vilket motsvarar det som gäller enligt bilagan till sameskolförordningen (1995:205).

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undervisningstid utöver vad som följer av 5 §, och
2. begränsade avvikelser från 4 § och från timplanen utöver vad som följer av 3 kap. 11 § (anpassad studiegång), om det finns särskilda skäl.

Av paragrafen framgår att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om undervisningens omfattning. Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag och är utformad på i princip samma sätt som för specialskolan, jfr 12 kap. 6 §. Bestämmelsen är utformad i enlighet med *Lagrådets* förslag.

7 § En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har grundläggande kunskaper i språket.

Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om modersmålsundervisning. Sådana föreskrifter får innebära att modersmålsundervisning ska erbjudas i ett språk bara om ett visst antal elever önskar sådan undervisning i det språket.

Paragrafen motsvarar delvis hänvisningen i 3 kap. 9 a § sameskolförordningen (1995:205) till 2 kap. 9 § och 13 § andra stycket grundskoleförordningen (1994:1194).

I *tredje stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter som preciserar huvudmannens skyldighet att erbjuda modersmålsundervisning. Här anges uttryckligen att sådana föreskrifter får innebära en sådan begränsning av huvudmannens skyldighet till fall då ett visst minsta antal elever ska erbjudas modersmålsundervisning.

Kursplaner

8 § För varje ämne ska en kursplan gälla.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kursplaner.

Paragrafen har sin motsvarighet i 3 kap. 6 § sameskolförordningen (1995:205) jämförd med 2 kap. 6 § första stycket grundskoleförordningen (1994:1194). Paragrafen är utformad på samma sätt som för grundskolan, jfr författningskommentaren till 10 kap. 8 §.

Tester och prov

9 § Tester och prov får inte utgöra villkor för antagning eller urval till eller inom en skolenhet. Tester och prov får inte heller utgöra villkor för fortsatt utbildning vid en skolenhet eller i den elevgrupp som eleven tillhör.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Den motsvarar vad som enligt 10 kap. 9 § första stycket gäller för grundskolan samt vad som enligt 11 kap. respektive 12 kap. gäller för grundsärskolan respektive specialskolan.

Avgifter

10 § Utbildningen ska vara avgiftsfri.

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning samt erbjudas näringsriktiga skolmältider.

Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut.

Paragrafen har samma utformning som grundskolans bestämmelser om avgiftsfrihet, se vidare 10 kap. 10 §, författningskommentaren till den paragrafen.

Paragrafen motsvarar delvis bestämmelserna om avgiftsfrihet i 8 kap. 4 och 4 a §§ i 1985 års skollag. Bestämmelsen i paragrafens *tredje stycke* är helt ny för sameskolans del.

11 § Trots 10 § får det förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det, trots övriga bestämmelser i denna lag, i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska vara öppna för alla elever. Ersättningen får inte överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten.

I paragrafen regleras undantag från huvudregeln att utbildningen ska vara avgiftsfri. Bestämmelserna är identiska med de som gäller för grundskolan, se 10 kap. 11 § samt författningskommentaren till den paragrafen.

Bestämmelsen i *första stycket* motsvarar i huvudsak 8 kap. 4 § tredje meningen i 1985 års skollag.

Utvecklingssamtal och individuell utvecklingsplan

12 § Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 5 kap. 3 § första och femte styckena sameskolförordningen (1995:205).

13 § Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 5 kap. 3 § andra–fjärde styckena sameskolförordningen (1995:205). Paragrafen reglerar innehållet i den skriftliga individuella utvecklingsplan som ska upprättas för varje elev i samband med utvecklingssamtalet. Den överensstämmer med vad som gäller

för grundskolan enligt 10 kap. 13 §, se författningskommentaren till den sistnämnda bestämmelsen. Prop. 2009/10:165

Intyg vid avgång

14 § När en elev avgår från en sameskola ska intyg om avgången utfärdas.

Intyget ska innehålla uppgifter om

1. den årskurs från vilken eleven avgått,
2. tiden för avgången,
3. de ämnen som eleven undervisats i, och
4. det antal undervisningstimmar som eleven erbjudits.

Intyget ska undertecknas av rektorn.

Paragrafen motsvaras i sak av 5 kap. 4 § sameskolförordningen (1995:205).

Huvudmannens skyldigheter i särskilda fall

Ersättning från elevens hemkommun

15 § Hemkommunen ska betala ersättning till staten för vissa kostnader för den som är elev i sameskolan eller i förskoleklass eller fritidshem vid en skolenhet inom sameskolan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ersättningens storlek.

Paragrafen motsvarar delvis 8 kap. 7 § i 1985 års skollag och är utformad på samma sätt som för specialskolan, jfr 12 kap. 24 §. Jämfört med bestämmelsen i 1985 års skollag har tillkommit att kommunen även ska betala ersättning för elever som går i förskoleklass eller i fritidshem vid en skolenhet inom sameskolan. Detta hänger samman med att staten ska vara huvudman för förskoleklass och fritidshem vid en skolenhet inom sameskolan, se 2 kap. 4 §.

Bestämmelser som åsyftas i *andra stycket* har hittills funnits i förordningen (SKOLFS 1995:50) om ersättning för elever i sameskolan.

Resor och boende

16 § En elev i sameskolan har rätt till de resor som krävs för utbildningen. Staten ska stå för kostnaderna.

En elev i sameskolan som till följd av skolgången måste bo utanför det egna hemmet har rätt till tillfredsställande förhållanden. Staten ska svara för detta utan extra kostnader för eleven.

Paragrafen motsvarar i sak 8 kap. 5 § i 1985 års skollag. Ordalydelsen har ändrats något i syfte att förtydliga bestämmelserna. Ingen förändring i sak är dock åsyftad. Motsvarande bestämmelser för specialskolan finns i 12 kap. 25 §.

17 § Utbildning i sameskolan ska anordnas av Sameskolstyrelsen och bedrivas vid flera skolenheter.

Bestämmelsen motsvaras i princip av 1 kap. 2 § första stycket sameskolförordningen (1995:205). För att bättre stämma överens med terminologin i lagen i övrigt har också ordet *enheter* ersatts av ordet *skolenheter*. Någon saklig skillnad är inte avsedd.

14 kap. Fritidshemmet

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–10 §§),
- bestämmelser om fritidshem med offentlig huvudman (11–14 §§), och
- bestämmelser om fritidshem med enskild huvudman (15–19 §§).

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, beskrivs innehållet i kapitlet.

Allmänna bestämmelser

Utbildningens syfte

2 § Fritidshemmet kompletterar utbildningen i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan och särskilda utbildningsformer som skolplikt kan fullgöras i. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov.

Fritidshemmet ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap.

Paragrafen ersätter delvis 2 a kap. 3 § första stycket i 1985 års skollag.

Av *första stycket* framgår att fritidshemmet kompletterar utbildningen i förskoleklassen samt grundskolan och övriga skolformer och särskilda utbildningsformer där skolplikten kan fullgöras. Vidare anges syftet med utbildningen i fritidshemmet.

Andra stycket reglerar utformningen av verksamheten i fritidshemmet. Bestämmelsen bör ses som ett övergripande mål som fritidshemmet ständigt ska sträva mot.

Erbjudande av utbildning

3 § Varje kommun ska erbjuda utbildning i fritidshem för elever i kommunens förskoleklass, grundskola och grundsärskola. Staten ska erbjuda utbildning i fritidshem för elever i specialskola och sameskola.

Hemkommunen ska erbjuda utbildning i fritidshem för elever som går i en fristående skola i de fall huvudmannen inte erbjuder sådan utbildning.

I paragrafen regleras vem som är skyldig att erbjuda utbildning i fritidshem enligt bestämmelserna i kapitlet.

Bestämmelserna innebär att det enligt huvudregeln är den kommun i vars utbildning eleven deltar (lägeskommunen) som ska erbjuda fritidshem. För elever i de statliga skolformerna, specialskolan och same-skolan, är det dock huvudmannen som ska erbjuda fritidshem. För elever i fristående skolor är det elevernas hemkommuner som har ansvar att erbjuda utbildning i fritidshem i de fall då huvudmannen för den fristående skolan inte anordnar sådan verksamhet. Bestämmelserna innebär en förändring gentemot vad som gäller enligt 1985 års skollag, där det av 2 a kap. 1 § följer att det är barnets hemkommun som enligt huvudregeln ska erbjuda skolbarnsomsorg. Paragrafen behandlas i avsnitt 18.6.

4 § Utbildning i fritidshem ska erbjudas så snart det framkommit att eleven har behov av en sådan plats.

I paragrafen regleras inom vilken tid huvudmannen ska erbjuda utbildning i fritidshem och innebär en förändring jämfört med vad som gäller enligt 1985 års skollag. Där anges i 2 a kap. 7 § första stycket att plats inom förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg ska erbjudas utan oskäligt dröjsmål efter det att vårdnadshavaren anmält behov av plats. Den ändrade lydelsen hänger samman med ändringarna i bestämmelserna om ansvaret för att erbjuda fritidshem. I och med detta ska utbildning på fritidshemmet erbjudas i samband med att eleven placeras vid skolenheten, i de fall förutsättningarna enligt 5 eller 6 § är uppfyllda. Paragrafen behandlas i avsnitt 18.5.

Omfattning

5 § En elev i någon av de skolformer som anges i 3 § ska erbjudas utbildning i fritidshemmet i den omfattning som behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller om eleven har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt.

Paragrafen motsvarar delvis 2 a kap. 6 § första stycket i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän (se prop. 1997/98:6 s. 83 samt prop. 1993/94:11 s. 32 f. och 45 f.). Jämfört med 1985 års lag görs ett förtydligande av att ett eget behov hos barnet ska vara hänförligt till familjens situation. Det kan t.ex. röra sig om barn med ett annat modersmål än svenska, om barn i glesbygd eller om barn vars föräldrar är arbetslösa, sjukskrivna eller deltar i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Paragrafen behandlas i avsnitt 18.5. Ordningsföljden på 6–8 §§ har kastats om i enlighet med *Lagrådets* förslag. Av skäl som framgår av författningskommentaren till 8 kap. 5 § har regeringen inte som Lagrådet förordat ersatt ordet förälder med vårdnadshavare.

6 § Elever ska även i andra fall än som avses i 5 § erbjudas utbildning i fritidshem, om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av sådan utbildning.

Paragrafen motsvarar, med vissa språkliga justeringar, 2 a kap. 9 § första stycket i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän. Den bestämmelsen hade tidigare sin motsvarighet i 16 § socialtjänstlagen

(1980:620), 6 § lagen (1976:381) om barnomsorg och 5 § lagen (1973:1205) om förskoleverksamhet (se prop. 1993/94:11 s. 48, prop. 1979/80:1 del A s. 532, prop. 1975/76:92 s. 26 samt prop. 1973:136 s. 65–69 och 95). Av förarbetsuttalanden vid tidigare ändringar framgår att dessa har varit av redaktionell natur och att någon ändring i sak inte varit avsedd förutom att skyldigheten att erbjuda utbildning vidgas till att även avse enskilda huvudmän. Någon saklig ändring är inte heller nu avsedd. Förarbetena till 1973 års lagstiftning äger därför i princip fortfarande sin giltighet i fråga om vilka barn som ska omfattas av denna bestämmelse. Med ”andra skäl” kan då avses t.ex. sådana språkliga eller sociala skäl som inte är hänförliga till familjens situation. Motsvarande bestämmelse för förskolan finns i 8 kap. 7 §.

7 § Fritidshem ska erbjudas till och med vårterminen det år då eleven fyller 13 år. Från och med höstterminen det år då eleven fyller 10 år får öppen fritidsverksamhet erbjudas i stället för fritidshem, om eleven inte på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl är i behov av sådant särskilt stöd i sin utveckling som endast kan erbjudas i fritidshem.

Bestämmelser om öppen fritidsverksamhet finns i 25 kap.

Paragrafen motsvarar delvis 2 a kap. 1 § tredje stycket, 2 a kap. 2 § andra stycket andra meningen och 2 a kap. 9 § första stycket i 1985 års skollag. Jämfört med 1985 års lag har förtydligats att fritidshem ska erbjudas till och med vårterminen det år då eleven fyller 13 år. På motsvarande sätt klargörs att möjligheten att i stället för fritidshem erbjuda öppen fritidsverksamhet också är knutet till läsårsskiftet, inte den enskilde elevens födelsedag. En elev som av fysiska, psykiska eller andra skäl är i behov av sådant särskilt stöd i sin utveckling som endast kan ges i fritidshem ska dock alltid erbjudas utbildning i sådan form.

8 § Fritidshem ska erbjudas eleverna den del av dagen då eleverna inte går i någon av de skolformer som anges i 3 § och under lov. Fritidshem behöver inte erbjudas under kvällar, nätter, veckoslut eller i samband med större helger.

Paragrafens *första mening* motsvarar såvitt avser offentliga huvudmän 2 a kap. 2 § andra stycket tredje meningen i 1985 års skollag. *Andra meningen* saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Av denna bestämmelse framgår att fritidshem inte behöver erbjudas under kvällar, nätter, veckoslut eller i samband med större helger. Med ”veckoslut” avses lördagar och söndagar och med ”större helger” övriga allmänna helgdagar samt midsommarafton, julafton och nyårsafton. Huvudmannen är naturligtvis inte förhindrad att erbjuda fritidshem under angivna tider trots att denne inte är skyldig att göra det. Det kan också framhållas att hemkommunen, under tid då rätt till fritidshem inte föreligger, i vissa fall kan erbjuda annan omsorg enligt 25 kap. 5 §.

Motsvarande bestämmelser för förskolan finns i 8 kap. 3 § sista meningen.

9 § Huvudmannen ska se till att elevgrupperna har en lämplig sammansättning och storlek och att eleverna även i övrigt erbjuds en god miljö.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 2 a kap. 3 § andra stycket andra meningen i 1985 års skollag med det tillägget att huvudmannen åläggs ett generellt ansvar för miljön i verksamheten.

Placering vid en skolenhet

10 § En elev i förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola eller sameskola ska erbjudas utbildning i fritidshem vid eller så nära som möjligt den skolenhet där eleven får utbildning.

Paragrafen motsvarar för offentliga huvudmän delvis 2 a kap. 8 § i 1985 års skollag. Som en konsekvens av att regeringen föreslår ändrade bestämmelser om vem som ska ha ansvar för att erbjuda utbildning i fritidshem, betonas att det är närheten till den skolenhet där eleven får sin utbildning som ska vara utgångspunkten för placering i fritidshemmet.

Fritidshem med offentlig huvudman

Hemkommunens ansvar

11 § Hemkommunen svarar för att en elev som ska erbjudas fritidshem enligt bestämmelserna i detta kapitel och går i en sådan särskild utbildningsform som avses i 24 kap. erbjuds fritidshem. I dessa fall ska bestämmelserna i 4–10 §§ tillämpas.

Paragrafen motsvarar delvis 2 a kap. 1 § första stycket i 1985 års skollag. I paragrafen regleras hemkommunens ansvar för att erbjuda utbildning i fritidshem för de elever som fullgör sin skolplikt enligt bestämmelserna i 24 kap. För fritidshemsverksamhet i samband med dessa utbildningsformer gäller 4–10 §§ i tillämpliga delar.

Avgifter

12 § En kommun får ta ut avgift för utbildning i fritidshem som den anordnar. Avgifterna ska vara skäligen.

Paragrafen motsvarar delvis 2 a kap. 10 § första stycket i 1985 års skollag.

Avgifter vid skolenhet med specialskola och sameskola

13 § Avgifter som staten tar ut för utbildning i fritidshem vid en skolenhet med specialskola eller sameskola ska bestämmas efter samma grunder som kommunen där fritidshemmet är beläget tillämpar i sina fritidshem.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, reglerar vilka avgifter som får tas ut när fritidshem anordnas vid specialskola eller

sameskola. Bestämmelser om ersättning från hemkommun till staten för elever som går i fritidshem vid en skolenhet med specialskola och same-skola finns i 12 och 13 kap. Prop. 2009/10:165

Interkommunal ersättning

14 § En kommun som i sitt fritidshem har en elev från en annan kommun ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning i fritidshemmet av elevens hemkommun, om elevens skolgång i den mottagande kommunens förskoleklass, grundskola eller grundsärskola grundar sig på 9 kap. 13 § första stycket, 10 kap. 24, 25 eller 26 § eller 11 kap. 24 § andra stycket 2 eller 25 §.

Även i andra fall då en kommun i sitt fritidshem har en elev från en annan kommun ska hemkommunen betala ersättning till den mottagande kommunen. Om kommunerna i ett sådant fall inte kommer överens om annat, ska ersättningen bestämmas med hänsyn till kommunens åtagande och elevens behov efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sina egna fritidshem. Har en elev ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver hemkommunen inte lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Ersättningen enligt första eller andra stycket ska i förekommande fall minskas med belopp som huvudmannen tar ut enligt 12 §.

Paragrafen motsvaras delvis av 2 a kap. 12 § i 1985 års skollag med anpassning till den ändrade regleringen av det kommunala ansvaret för att erbjuda utbildning i fritidshem.

I *första* och *andra styckena* anges hur ersättningen ska bestämmas. Vidare framgår att i fall som avses i andra stycket behöver ersättning inte lämnas för särskilt stöd om detta skulle leda till ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” för kommunen. *Lagrådets* invändning mot uttrycket kommenteras i avsnitt 5.3.2.

I *tredje stycket* anges att ersättningen i förekommande fall ska minskas med de avgifter som huvudmannen får ta ut enligt 12 §.

Fritidshem med enskild huvudman

Bidrag från hemkommunen

15 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 16 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 17 §.

Paragrafens *första stycke* motsvarar delvis 2 a kap. 17 a § första stycket i 1985 års skollag.

I *andra stycket* förtydligas att bidraget består av ett grundbelopp och i vissa fall också ett tilläggsbelopp.

16 § Grundbeloppet ska avse ersättning för

1. omsorg och pedagogisk verksamhet,
2. pedagogiskt material och utrustning,
3. måltider,
4. administration,
5. mervärdesskatt, och

6. lokalkostnader.

Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sina egna fritidshem.

I paragrafen regleras vilka kostnadsslag som ingår i grundbeloppet.

Första stycket motsvarar 2 a kap. 17 a § andra stycket i 1985 års skollag.

Andra stycket motsvarar 2 a kap. 17 a § fjärde stycket i 1985 års skollag.

17 § Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd.

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Paragrafens *första stycke* motsvarar 2 a kap. 17 a § tredje stycket i 1985 års skollag.

Andra stycket motsvarar 2 a kap. 17 a § sjätte stycket andra meningen i 1985 års skollag. För ytterligare motiv och bemötande av en av Lagrådets synpunkter på bestämmelsen, se kommentaren till 10 kap. 39 §. Lagrådets invändning mot uttrycket betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter kommenteras i avsnitt 5.3.2.

Insyn

18 § Den kommun där en fristående skola som anordnar fritidshem är belägen har rätt till insyn i verksamheten.

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, regleras lägeskommunens rätt till insyn i verksamheten. Paragrafen har samma innebörd som den som införs för t.ex. grundskolan (se författningskommentaren till 10 kap. 41 §). *Lagrådets* invändning mot paragrafen behandlas i avsnitt 14.10.

Avgifter

19 § Avgifter som en enskild huvudman för ett fritidshem tar ut får inte vara oskäligt höga.

Paragrafen reglerar avgiftsättningen i fritidshem med enskild huvudman. Kravet att avgifter för plats i ett sådant fritidshem inte får vara oskäligt höga i jämförelse med avgifterna i lägeskommunens fritidshem är inte nytt, men har hittills varit utformat som ett villkor för kommunens bidragsskyldighet (se 2 a kap. 17 § första stycket 3 i 1985 års skollag). Någon ändring i sak är inte avsedd. Motsvarande bestämmelse för förskolan finns i 8 kap. 20 § första stycket.

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–20 §§),
- bestämmelser om betyg (21–29 §§),
- bestämmelser om gymnasieskola med offentlig huvudman (30–32 §§),
- bestämmelser om fristående gymnasieskola (33 och 34 §§), och
- bestämmelser om Rh-anpassad utbildning (35–40 §§).

Riksdagen har beslutat om omfattande ändringar i 1985 års skollag i enlighet med regeringens proposition Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan (prop. 2008/09:199, bet. 2009/10:UbU3, rskr. 2009/10:8) från och med den 1 mars 2010. Kommentaren utgår från den nya beslutade lydelsen. Se vidare avsnitt 19.1.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, beskriver kapitlets innehåll.

Som har behandlats i avsnitt 6.2.1 bygger denna lag på att regleringen av all offentligt finansierad verksamhet inom skolväsendet för barn och ungdomar och vuxna ska vara i princip gemensam, oavsett huvudmannaskap. Genom regleringen i denna paragraf anges vilka av kapitlets bestämmelser som gäller oberoende av typ av huvudman, och vilka paragrafer som är tillämpliga bara för offentliga respektive fristående huvudmän.

Allmänna bestämmelser*Utbildningens syfte*

2 § Gymnasieskolan ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Utbildningen ska utformas så att den främjar social gemenskap och utvecklar elevernas förmåga att självständigt och tillsammans med andra tillägna sig, fördjupa och tillämpa kunskaper.

Utbildningen i gymnasieskolan ska i huvudsak bygga på de kunskaper eleverna fått i grundskolan eller i motsvarande utbildning.

Paragrafen motsvarar delar av 5 kap. 3 § första och andra styckena i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän. Den har utvecklats för att tydligare bygga vidare på motsvarande bestämmelse om syfte för grundskolan i 10 kap. 2 §. Paragrafen behandlas mer utförligt i avsnitt 19.2. Som framhålls i kommentaren till 1 § gäller paragrafen även för utbildning vid fristående gymnasieskolor.

3 § Utbildningen i gymnasieskolan ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet och en bas för rekrytering till högskolesektorn.

Paragrafen motsvarar delvis 5 kap. 2 § i 1985 års skollag. Den behandlas i avsnitt 19.2. Som framhålls i kommentaren till 1 § gäller paragrafen även för utbildning vid fristående gymnasieskolor.

4 § Huvudmannen för gymnasieskolan ska samverka med samhället i övrigt.

Paragrafen motsvarar delvis 5 kap. 2 § i 1985 års skollag. Som framhålls i kommentaren till 1 § gäller paragrafen även för utbildning vid fristående gymnasieskolor.

Målgrupp

5 § Gymnasieskolan ska vara öppen endast för ungdomar som avslutat sin grundskoleutbildning eller motsvarande utbildning och som påbörjar sin gymnasieutbildning under tiden till och med det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år eller, i fall som avses i 36 §, 21 år.

I 17 kap. 16 § andra stycket finns bestämmelser om utbildning i gymnasieskolan för vissa elever från grundsärskolan.

Bestämmelserna om gymnasieskolan gäller bara för ungdomar som är bosatta i landet. I 29 kap. 2–5 §§ finns ytterligare föreskrifter om bosättning och rätten till utbildning.

Paragrafen motsvarar för gymnasieskolor med offentlig huvudman i huvudsak 5 kap. 1 § i 1985 års skollag, dock är regleringen när det gäller elever från grundsärskolan annorlunda utformad, vilket förklaras i kommentaren till 17 kap. 16 §. För fristående skolor följer samma avgränsning i 1985 års skollag genom dels kravet på att skolan ska vara öppen för alla som har rätt till motsvarande utbildning i gymnasieskola med offentlig huvudman, dels föreskriften att den fristående skolan har rätt till bidrag enbart för sådana elever som hemkommunen var skyldig att erbjuda gymnasieutbildning (9 kap. 8 § första stycket 3 respektive 9 kap. 8 a § första stycket i 1985 års skollag). Vissa justeringar av redaktionell art har gjorts för att anpassa lydelsen till denna lags uppbyggnad och benämningar.

6 § Ungdomar som har gått igenom en utbildning på ett nationellt program eller likvärdig utbildning eller har avlagt International Baccalaureate (IB) är inte längre behöriga för gymnasieskolan.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 22 § andra stycket i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

De olika utbildningarna

7 § Utbildningen i gymnasieskolan består av nationella program som är yrkesprogram eller högskoleförberedande program.

I gymnasieskolan finns också utbildning i form av introduktionsprogram.

Närmare bestämmelser om de nationella programmen finns i 16 kap. och om introduktionsprogrammen i 17 kap.

Paragrafen motsvarar delvis 5 kap. 4 § i 1985 års skollag.

Tredje stycket innehåller en upplysning om var i lagen det finns bestämmelser som är specifika för de båda olika typerna av program i gymnasieskolan.

8 § Varje kommun ska informera om de nationella programmen och om möjligheterna att få utbildning på introduktionsprogram. Prop. 2009/10:165

Paragrafen motsvarar delvis 5 kap. 4 § tredje stycket i 1985 års skollag i den lydelse som lagrummet hade fram till och med februari månads utgång 2010. Lydelsen har anpassats till att specialutformade program inte längre förekommer i gymnasieskolan och att individuella program ersatts av introduktionsprogram.

Utbildning anpassad för elever med vissa funktionsnedsättningar

9 § För ungdomar med ett svårt rörelsehinder får de kommuner som regeringen beslutar anordna speciellt anpassad utbildning (gymnasieskola med Rh-anpassad utbildning) i sin gymnasieskola. För dessa utbildningar gäller särskilda bestämmelser i 35–40 §§. Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om sådan utbildning.

Regeringen får meddela föreskrifter om utbildning i gymnasieskolan för elever som är döva, hörselskadade eller dövblinda eller har en språkstörning.

Föreskrifter enligt första och andra styckena får innebära undantag från vad som annars gäller för utbildning i gymnasieskolan.

Första stycket, som hänvisar till de särskilda bestämmelser som finns om den utbildning som anordnas för elever med svåra rörelsehinder, motsvarar 5 kap. 7 § i 1985 års skollag. Bemyndigandet i sista meningen motsvarar delvis 5 kap. 61 § andra stycket och 62 § andra stycket i 1985 års skollag.

Andra stycket, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om utbildning som är särskilt anpassad för de elevgrupper som anges i stycket. Sådan utbildning finns reglerad i 9 kap. gymnasieförordningen (1992:394).

Läsår och terminer

10 § Utbildningen ska bedrivas under läsår, som omfattar en hösttermin och en vårtermin.

Regeringen får meddela föreskrifter om läsårets längd och om när läsåret ska börja och sluta.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Att utbildningen enligt *första stycket* ska fördelas på en hösttermin och en vårtermin, vilka tillsammans bildar ett läsår följer i dag av 3 kap. 1 § första stycket gymnasieförordningen (1992:394). Motsvarande regler för övriga skolformer, t.ex. grundskolan, finns i denna lag.

Andra stycket ger regeringen rätt i förordning föreskriva närmare om läsåret. Sådana föreskrifter finns i dag i 3 kap. 1 och 2 §§ gymnasieförordningen.

Utbildningens förläggning

11 § Utbildningen i gymnasieskolan ska, med undantag för gymnasial lärlingsutbildning som avses i 16 kap. 11 §, i huvudsak vara skolförlagd. Även

introduktionsprogrammen programriktat individuellt val, yrkesintroduktion och individuellt alternativ får utformas så att de inte är i huvudsak skolförlagda.

Paragrafen motsvarar delvis 5 kap. 6 § första stycket i 1985 års skollag. När det gäller undantagen i andra meningen för vissa av introduktionsprogrammen behandlas utformningen av dessa i avsnitt 21.4.3 (programriktat individuellt val), 21.5.3 (yrkesintroduktion) och 21.6.2 (individuellt alternativ).

Antagning

12 § Huvudmannen ansvarar för antagningen till de olika utbildningar som anordnas av huvudmannen.

I 38 § finns särskilda bestämmelser om antagning till Rh-anpassad utbildning.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 45 § första och andra styckena i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän. Paragrafens lydelse har anpassats till att den också omfattar fristående huvudmän, vilket framgår av 1 §.

13 § Regeringen meddelar föreskrifter om urval bland mottagna sökande.

Paragrafen, som informerar om att urvalsregler följer av förordning, motsvarar 5 kap. 47 § i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

14 § Antagningsorganisationen får vara gemensam för gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.

Antagningsorganisationen får vara gemensam för gymnasieskola anordnad av kommuner, landsting och enskilda huvudmän.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 5 kap. 46 § i 1985 års skollag. Utformningen har anpassats till att den, vilket följer av 1 §, även omfattar fristående gymnasieskolor.

Information till hemkommunen

15 § När en elev börjar eller slutar vid en gymnasieskola med annan huvudman än hemkommunen, ska huvudmannen snarast meddela detta till hemkommunen.

Paragrafen motsvarar, med en språklig justering, 5 kap. 27 § tredje stycket i 1985 års skollag.

Elevers närvaro och information om frånvaro

16 § En elev i gymnasieskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli.

Om en elev i gymnasieskolan utan giltigt skäl uteblir från den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Första stycket lägger fast principen att den elev som har valt att börja en gymnasieutbildning också ska delta i undervisningen. *Lagrådet* har önskat att exempel lämnas på vad som kan vara giltigt skäl för frånvaro. Sådana skäl kan enligt regeringens mening bl.a. vara sjukdom eller beviljad ledighet för enskilda angelägenheter, se vidare avsnitt 19.4.

Andra stycket, som bara gäller omyndiga elever, innebär att föreskriften i 6 kap. 20 a § gymnasieförordningen (1992:394) dels lyfts upp i lag, dels förtydligas. Även andra stycket behandlas i avsnitt 19.4.

Avgifter

17 § Utbildningen i gymnasieskolan ska vara avgiftsfri.

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning. Huvudmannen får dock besluta att eleverna ska hålla sig med enstaka egna hjälpmedel.

Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut.

Till sitt innehåll motsvarar *första stycket* delvis föreskrifterna för offentliga gymnasieskolor i 5 kap. 52 § i 1985 års skollag och för fristående gymnasieskolor delvis föreskrifterna i 9 kap. 10 § första stycket i 1985 års skollag. Lydelsen har anpassats dels till att den avser alla gymnasieskolor oberoende av huvudman, dels till utformningen av motsvarande bestämmelse för övriga skolformer.

Andra stycket är nytt i skollagen för offentliga gymnasieskolor, även om det i praktiken gäller redan i dag då nödvändigt bemyndigande för avgiftsuttag saknas. Beträffande fristående gymnasieskolor motsvarar stycket delvis 9 kap. 10 § tredje stycket i 1985 års skollag.

Paragrafens innehåll behandlas i avsnitt 19.5.

18 § Trots 17 § får det förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det, trots övriga bestämmelser i denna lag, i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av eleven eller dennes vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska vara öppna för alla elever. Ersättningen får inte överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten.

Första stycket motsvarar i sak 5 kap. 52 § fjärde meningen och 9 kap. 10 § första stycket fjärde meningen i 1985 års skollag för offentliga respektive fristående gymnasieskolor.

Andra stycket är nytt. Till utformning och innehåll överensstämmer det med motsvarande bestämmelse för flera andra skolformer, se 10 kap. 11 § beträffande grundskolan och kommentaren till det lagrummet. Bestämmelsen behandlas också i avsnitt 19.5.

Modersmålsundervisning

19 § En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och

2. eleven har goda kunskaper i språket.

Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om modersmålsundervisning. Sådana föreskrifter får innebära att modersmålsundervisning ska erbjudas i ett språk bara om ett visst antal elever önskar sådan undervisning i det språket.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Med språkliga och redaktionella justeringar motsvarar *första* och *andra styckena* vad som följer av 5 kap. 7 § första och andra styckena gymnasieförordningen (1992:394) såvitt gäller offentliga gymnasieskolor och 2 kap. 7 § första stycket förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet såvitt gäller fristående gymnasieskolor.

Bemyndigandet i *tredje stycket* ger möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter som preciserar huvudmannens skyldighet att erbjuda modersmålsundervisning. Sådana föreskrifter får innebära att skyldigheten begränsas t.ex. beroende på hur många elever som önskar undervisning i ett visst modersmål (jfr 5 kap. 12 § andra stycket gymnasieförordningen).

Regleringen av modersmålsundervisningen behandlas i avsnitt 19.6.

Utvecklingssamtal

20 § Minst en gång varje termin ska rektorn se till att eleven ges en samlad information om elevens kunskapsutveckling och studiesituation (utvecklingssamtal).

En elevs vårdnadshavare ska få sådan information som avses i första stycket.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Med språkliga justeringar motsvarar paragrafen delvis 7 kap. 19 § gymnasieförordningen (1992:394) beträffande offentliga gymnasieskolor. *Andra stycket* gäller inte för myndiga elever då dessa saknar vårdnadshavare. Av 1 § följer att bestämmelserna i denna paragraf gäller även för fristående gymnasieskolor.

Betyg

Tillämpliga bestämmelser

21 § Allmänna bestämmelser om betyg och betygssättning finns i 3 kap. 13–21 §§.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Den hänvisar till de bestämmelser om betygssättning som finns i den del av lagen som innehåller bestämmelser som är gemensamma för flera skolformer. De betygsregler i lagen som är specifika för gymnasieskolan finns i följande paragrafer.

22 § Betyg ska sättas på varje avslutad kurs och efter genomfört gymnasiearbete samt vid utbildning på introduktionsprogram även i grundskolans ämnen.

Regeringen får meddela föreskrifter om hur betygssättningen ska gå till. Föreskrifterna får innebära undantag från bestämmelsen i 3 kap. 15 § om vem som beslutar om betyg.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Första stycket motsvarar i huvudsak 7 kap. 1 § gymnasieförordningen (1992:394), vilken enligt hänvisning i 2 kap. 9 § förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet även gäller för fristående skolor. Lydelsen har anpassats till att gymnasiearbetet ersätter projektarbetet.

Bemyndigandet i *andra stycket* ger möjlighet att meddela föreskrifter t.ex. om att läraren inte ensam ska sätta betyg vid utbildning som är arbetsplatsförlagd.

23 § Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D eller E. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E.

Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

I paragrafen anges vilka betygsbeteckningar som ska användas vid betygssättning i gymnasieskolan. Den har utformats i enlighet med riksdagens beslut om ny betygsskala för de skolformer inom det offentliga skolväsendet där betyg sätts (prop. 2008/09:66, bet. 2008/09:UbU5, rskr. 2008/09:169).

24 § Som betyg på en kurs ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg ska bestämmas med hjälp av de kunskapskrav som har föreskrivits för en kurs.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kunskapskrav.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Den behandlar betygssättning på kurser.

I *första stycket* anges vilka av de betygsbeteckningar som framgår av föregående paragraf som ska användas. Att betyget ska bestämmas med hjälp av de kunskapskrav som har föreskrivits för kursen motsvarar vad som följer av 7 kap. 4 § första stycket gymnasieförordningen (1992:394), dock har begreppet betygs-kriterier bytts mot kunskapskrav.

Andra stycket innehåller en upplysning om att föreskrifter om de kunskapskrav som anges i första stycket meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

25 § Som betyg på gymnasiearbetet ska någon av beteckningarna E eller F användas. Om en elev har nått målen för gymnasiearbetet i examensmålen ska betyget E användas. I annat fall ska betyget F användas.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, behandlar betygssättningen av gymnasiearbetet. Den anger vilka av de betygsbeteck-

ningar som framgår av 23 § som ska användas. För ett godkänt resultat ska betyget E sättas och för ett icke godkänt resultat betyget F. Att bedömningen av gymnasiearbetet bara ska avse om betyget godkänt eller icke godkänt ska sättas behandlas i propositionen Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan (prop. 2008/09:199 s. 118 f.). Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

26 § Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av kunskapskraven. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav. De kunskapskrav som rör säkerhet och de som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.

Paragrafen motsvarar till sitt sakliga innehåll 7 kap. 4 § tredje stycket gymnasieförordningen (1992:394). Den har språkligt anpassats till denna lag. Någon saklig ändring är inte avsedd. *Lagrådets* kritik mot bestämelsen bemöts i kommentaren till 10 kap. 21 §.

27 § Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper på grund av elevens frånvaro, ska betyg inte sättas.

Till sitt innehåll överensstämmer paragrafen väsentligen med 7 kap. 3 § tredje stycket gymnasieförordningen (1992:394). Om en elev har varit frånvarande i så stor utsträckning att betygssättaren därför saknar möjlighet att bedöma elevens kunskaper, ska något betyg inte sättas. I propositionen En ny betygsskala (prop. 2007/08:66, bet. 2008/09:UbU5, rskr. 2008/09:169) utvecklas närmare vilka överväganden som ska göras i dessa situationer och det framhålls att när betyg inte kan sättas på denna grund, ska detta i betygshandlingarna markeras med ett horisontellt streck.

Prövning

28 § Den som vill ha betyg från gymnasieskolan har rätt att genomgå prövning.

Regeringen får meddela föreskrifter om prövning. Sådana föreskrifter får innebära inskränkning av rätten till prövning.

I paragrafen anges att det ska finnas rätt till prövning i gymnasieskolan. Det har tidigare bara framgått av 7 kap. 14 § gymnasieförordningen (1992:394). De närmare förutsättningarna för prövning kommer även fortsättningsvis att regleras i förordning som meddelas med stöd av *andra stycket*. Föreskrifterna kan komma att innebära att rätten till prövning inskränks på olika sätt, t.ex. att prövning bara kan ske av nuvarande eller tidigare elev eller vid viss skolenhet.

29 § Regeringen meddelar föreskrifter om möjlighet för rektor att i vissa fall ge betyg utan prövning till en elev som inte följt undervisningen.

I paragrafen erinras om att föreskrifter om rektors möjlighet att i vissa fall ge betyg utan prövning finns i förordning. En sådan reglering finns i dag i 7 kap. 16 § gymnasieförordningen (1992:394).

Kommunens ansvar

30 § Varje kommun ansvarar för att ungdomarna i kommunen erbjuds gymnasieutbildning av god kvalitet.

Kommunen kan erbjuda utbildning som den själv anordnar eller utbildning som anordnas av en annan kommun eller ett landsting enligt samverkansavtal med kommunen eller landstinget. Kommuner som har ingått ett samverkansavtal bildar ett samverkansområde för utbildningen.

Vilka utbildningar som erbjuds och antalet platser på dessa ska så långt det är möjligt anpassas med hänsyn till ungdomarnas önskemål.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 27 § första och andra styckena i 1985 års skollag.

Utbildning anordnad av landsting

31 § Ett landsting får anordna utbildningar på sådana nationella program som avser naturbruk och omvårdnad.

Efter överenskommelse med en kommun får landstinget anordna utbildning även på andra nationella program

Av 17 kap. 17 och 18 §§ följer vilken utbildning på introduktionsprogram som får anordnas av ett landsting.

Paragrafen motsvarar regleringen för individuella program i 5 kap. 28 § i 1985 års skollag.

Stöd till inackordering

32 § Hemkommunen ska lämna ekonomiskt stöd till elever i en gymnasieskola med offentlig huvudman som behöver inackordering på grund av skolgången. Denna skyldighet gäller dock inte

1. elever som har tagits emot i andra hand till ett nationellt program enligt 16 kap. 47 §,

2. elever på Rh-anpassad utbildning, eller

3. utlandssvenska elever som får studiehjälp i form av inackorderingstillägg enligt studiestödslagen (1999:1395).

Skyldigheten gäller till och med första kalenderhalvåret det år eleven fyller 20 år.

Stödet ska avse boende, fördyrat uppehälle och resor till och från hemmet. Det ska ges kontant eller på annat sätt som ska framgå av beslutet om stöd. Om stödet ges kontant, ska det lämnas med lägst 1/30 av prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring för varje hel kalendermånad som eleven bor inackorderad. Beloppet får avrundas till närmast lägre hela tiotal kronor.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 63 § i 1985 års skollag med nödvändiga justeringar av hänvisningarna till andra paragrafer i lagen. Med hänsyn till att även fristående gymnasieskolor omfattas av denna lags gymnasiebestämmelser har det förtydligats att denna paragraf enbart gäller för elever i offentliga gymnasieskolor. Vidare har ett förtydligande gjorts i första stycket 3.

Mottagande

33 § Varje huvudman för en fristående gymnasieskola ska ta emot alla ungdomar som har rätt till den sökta utbildningen i gymnasieskolan.

När det gäller utbildningar som inte utformas för en grupp elever och yrkesintroduktion som utformas för en grupp elever finns särskilda regler om när huvudmannen för en fristående skola är skyldig att ta emot ungdomar som uppfyller behörighetskraven för utbildningen i 17 kap. 29 §. I övrigt är en huvudman för en fristående skola inte skyldig att ta emot ungdomar till sådan utbildning.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev, om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 16 kap. 54 § andra stycket eller 17 kap. 34 § andra stycket.

Paragrafen är ny.

Till sitt innehåll motsvarar *första stycket* närmast det villkor för en förklaring om rätt till bidrag som finns i 9 kap. 8 § första stycket 3 i 1985 års skollag, där det stadgas att skolan ska stå öppen för alla ungdomar som har rätt till utbildning i gymnasieskolan med undantag för sådana ungdomar som skulle ge skolan betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter om de skulle antas.

Andra stycket handlar, till skillnad mot första, främst om sådana utbildningar som inte utformats för en grupp elever, d.v.s. vissa introduktionsprogram. Det avser dock även sådan yrkesintroduktion som utformats för en grupp elever. I stycket hänvisas till de särskilda regler som finns i 17 kap. om fristående skolors skyldighet att ta emot till dessa introduktionsprogram bara om huvudmannen kommit överens med elevens hemkommun om det bidrag som kommunen ska betala till huvudmannen.

Tredje stycket syftar till att klargöra att huvudmannen för en fristående skola inte kan åberopa organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för att inte ta emot en elev i behov av särskilt stöd, om elevens hemkommun betalar bidrag för det särskilda stödet. Förutom mottagande reglerar bestämmelsen även fortsatt utbildning. Regleringen överensstämmer till sin konstruktion med den för motsvarande situation för grundskolan (se kommentaren till 10 kap. 35 §).

Första och tredje styckena avser utbildningar som är sökbara, dvs. utbildningar som anordnas för en grupp elever. En elev som nekats mottagande till utbildningarna som avses i dessa stycken får överklaga beslutet med stöd av 28 kap. 13 §. Att godkännandet av en huvudman för en fristående skola medför rätt till bidrag från elevens hemkommun behandlas i avsnitt 6.2.2.

Insyn

34 § Den kommun där den fristående skolan är belägen har rätt till insyn i verksamheten.

Paragrafen motsvarar delvis 9 kap. 13 § andra stycket i 1985 års skollag. Med insyn i verksamheten avses att kommunen fortlöpande ska kunna

hålla sig informerad om hur verksamheten vid den fristående skolan utvecklas. Rätten till insyn innebär dock inte någon rätt för kommunen att göra påpekanden gentemot den fristående skolan (se prop. 2001/02:35 s. 59 f.). Bestämmelsen behandlas i avsnitt 14.10, där *Lagrådets* synpunkter bemöts.

Rh-anpassad utbildning

Målgrupp

35 § I detta kapitel avses med ett svårt rörelsehinder ett rörelsehinder som ensamt eller i kombination med en annan funktionsnedsättning medför att en ungdom

1. för att kunna följa ett program i gymnasieskolan behöver tillgång till en skola med Rh-anpassad utbildning, och
2. har behov av habilitering och i vissa fall av boende i elevhem och omvårdnad i boendet.

Paragrafen motsvarar, med en smärre språklig justering, 5 kap. 56 § i 1985 års skollag. Någon saklig ändring är inte avsedd.

Rätt till utbildning

36 § Ungdomar som har ett svårt rörelsehinder har rätt att få utbildning vid en gymnasieskola med Rh-anpassad utbildning om de

1. har slutfört sista årskursen i grundskolan eller motsvarande,
2. kan påbörja utbildningen senast under det första kalenderhalvåret det år de fyller 21 år, och
3. uppfyller de övriga behörighetsvillkor som följer av 16 kap. 29–34 §§, när det gäller nationella program.

Första stycket 1 gäller inte utbildning i form av ett introduktionsprogram. För att ha rätt till sådan utbildning krävs att grundskoleutbildning eller motsvarande har avslutats.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 57 § i 1985 års skollag.

Riksrekrytering

37 § En gymnasieskola med Rh-anpassad utbildning ska ta emot sökande från hela landet till den speciellt anpassade utbildningen.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 58 § i 1985 års skollag.

Beslut om antagning och rätt till utbildning

38 § Frågor om antagning till Rh-anpassad utbildning vid vissa gymnasieskolor och andra frågor om rätt till sådan utbildning prövas av en särskild nämnd.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 59 § i 1985 års skollag. Att nämndens beslut i vissa fall får överklagas, följer av 28 kap. 16 §.

39 § Avgifter får inte tas ut för insatser för omvårdnad i boendet eller habilitering som tillhandahålls av staten, en kommun eller ett landsting i anslutning till en gymnasieskola med Rh-anpassad utbildning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för kost och logi.

Paragrafen motsvarar, med en smärre språklig justering i första stycket, 5 kap. 61 § i 1985 års skollag. Någon saklig ändring är inte avsedd.

Interkommunal ersättning

40 § Hemkommunen ska betala ersättning för kostnader för boende och omvårdnad i boendet för elever på Rh-anpassad utbildning. Hemlandstinget eller, i förekommande fall hemkommunen, ska betala ersättning för kostnader för habilitering. Ersättningarna ska betalas till den huvudman som enligt avtal med staten svarar för verksamheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ersättningar enligt första stycket.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 62 § i 1985 års skollag.

16 kap. Utbildning på nationella program i gymnasieskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- utbildningarnas utformning och innehåll (2–25 §§),
- gymnasieexamen (26–28 §§),
- behörighet, ansökan, mottagande och fullföljande av utbildningen (29–41 §§),
- utbildning på nationella program vid en gymnasieskola med offentlig huvudman (42–51 §§), och
- utbildning på nationella program vid en fristående gymnasieskola (52–55 §§).

Riksdagen har beslutat om omfattande ändringar i 1985 års skollag i enlighet med regeringens proposition Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan (prop. 2008/09:199, bet. 2009/10:UbU3, rskr. 2009/10:8) från och med den 1 mars 2010. Kommentaren utgår från den nya beslutade lydelsen. Se vidare avsnitt 20.1.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, beskriver kapitlets innehåll.

Som har behandlats i avsnitt 6.2.1 bygger denna lag på att regleringen av all offentligt finansierad verksamhet inom skolväsendet för barn och ungdomar och vuxna ska vara i princip gemensam, oavsett huvudmannaskap. Genom regleringen i denna paragraf anges vilka av kapitlets bestämmelser som gäller bara för offentliga respektive fristående huvudmän (42–51 §§ respektive 52–55 §§). Övriga paragrafer är tillämpliga oberoende av huvudman.

Yrkesprogram och högskoleförberedande program

2 § Av 15 kap. 7 § framgår att de nationella programmen är yrkesprogram eller högskoleförberedande program.

Paragrafen har viss motsvarighet i 5 kap. 4 § första stycket i 1985 års skollag. Att det finns två typer av nationella program i gymnasieskolan framgår redan av de allmänna bestämmelserna i föregående kapitel. I följande paragrafer finns bestämmelser om dessa utbildningars utformning och innehåll.

3 § Yrkesprogrammen ska utgöra grund för yrkesverksamhet och fortsatt yrkesutbildning.

Alla elever på yrkesprogram ska inom ramen för sin gymnasieutbildning ges möjlighet att uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå.

Paragrafens *första stycke* motsvarar 5 kap. 5 § första stycket i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

Andra stycket motsvarar 5 kap. 5 § tredje stycket i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

4 § De högskoleförberedande programmen ska utgöra grund för fortsatt utbildning på högskolenivå.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 5 § andra stycket i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

De nationella programmen

5 § Vilka de nationella programmen är framgår av bilaga 2.

Liksom i 1985 års skollag (5 kap. 8 § första stycket) anges de nationella programmen i en bilaga till lagen.

Examensmål

6 § För varje nationellt program ska det finnas examensmål som innehåller mål för programmet.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 13 § i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

Nationella inriktningar och särskilda varianter

7 § Inom de nationella programmen får det finnas inriktningar och särskilda varianter, som börjar det första, andra eller tredje läsåret.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 9 § första stycket i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

8 § Inriktningarna är nationella.

Regeringen får meddela föreskrifter om vilka nationella inriktningar som ska finnas.

Paragrafen motsvarar delvis 5 kap. 9 § andra och tredje styckena i 1985 års skollag.

9 § Frågan om en särskild variant ska godkännas ska prövas av Statens skolverk.

Paragrafen motsvarar delvis 5 kap. 9 § andra stycket i 1985 års skollag. I paragrafen anges att det ankommer på Statens skolverk att godkänna sådana särskilda varianter som avses i 7 §. Prövningen ska grunda sig på vad som följer av de föreskrifter som får meddelas med stöd av följande paragraf.

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om nationella inriktningar och särskilda varianter.

Bemyndigandet i paragrafen motsvarar ett bemyndigande som finns i 5 kap. 9 § tredje stycket i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

Gymnasial lärlingsutbildning

11 § Inom yrkesprogrammen får det finnas gymnasial lärlingsutbildning, som börjar det första, andra eller tredje läsåret.

Gymnasial lärlingsutbildning ska i huvudsak vara förlagd till en eller flera arbetsplatser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om gymnasial lärlingsutbildning.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 10 § i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

Erbjudande av viss utbildning

12 § När en huvudman erbjuder utbildning på ett nationellt program får huvudmannen också låta erbjudandet omfatta att eleven senare ska antas till en nationell inriktning, en särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning inom programmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att ett sådant erbjudande ska ges inom vissa program.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 30 § i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

Avvikelser från ett nationellt programs innehåll

13 § Statens skolverk får besluta om avvikelser från struktur, innehåll och examensmål för utbildningar på nationella program.

Beslut enligt första stycket som avser en utbildning som anordnas av en offentlig huvudman fattas i samband med beslut om riksrekrytering enligt 45 §.

Beslut enligt första stycket som avser en utbildning som anordnas av en enskild huvudman fattas efter en prövning som motsvarar prövningen av riksrekryterande utbildningar enligt 45 §.

Regeringen får meddela föreskrifter om villkor för beslut enligt tredje stycket.

Första andra, och tredje styckena motsvarar i sak 5 kap. 35 § första stycket andra meningen i 1985 års skollag såvitt gäller gymnasieskola med offentlig huvudman, och 9 kap. 8 § sjätte stycket såvitt gäller fristående gymnasieskolor. Det har redan i lagtexten angetts vilken myndighet som medger den aktuella avvikelsen.

Bemyndigandet i *fjärde stycket* motsvarar, genom hänvisningen i 9 kap. 8 § sjätte stycket i 1985 års skollag, delvis 5 kap. 35 § tredje stycket andra meningen i nämnda lag när det gäller fristående skolor. Motsvarande bemyndigande för gymnasieskolor med offentliga huvudmän finns i 45 § andra stycket.

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag, förutom vissa redaktionella justeringar i förtydligande syfte.

14 § Om det finns särskilda skäl, får huvudmannen besluta att en elevs utbildning på ett nationellt program till sitt innehåll får avvika från vad som annars gäller för programmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana avvikelser som avses i första stycket.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 15 § i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän. Den språkliga utformningen har anpassats till att paragrafen, enligt vad som följer av 1 §, här även gäller för fristående skolor.

Utbildningens längd

15 § De nationella programmen är avsedda att genomgå på tre läsår.

Huvudmannen får besluta att utbildningen får fördelas på längre tid än tre läsår.

Om huvudmannen har fått tillstånd till det av Statens skolverk, får denne besluta att en utbildning får fördelas på kortare tid än tre läsår.

Paragrafen motsvarar till sitt sakliga innehåll 5 kap. 8 § andra och tredje styckena i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän. Vissa språkliga justeringar har gjorts, bl.a. har lydelsen anpassats till att bestämmelsen här även gäller för fristående skolor. Vidare anges det direkt i lagtexten vilken myndighet som får ge tillstånd till att programmet får läsas på kortare tid än tre läsår.

Utbildningens förläggning och arbetsplatsförlagt lärande

16 § Av 15 kap. 11 § framgår att utbildningen på nationella program i huvudsak ska vara skolförlagd om inte annat följer av bestämmelserna om gymnasial lärlingsutbildning i 11 §.

Ett yrkesprogram ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om minsta omfattning av det arbetsplatsförlagda lärandet för att ett yrkesprogram ska få anordnas samt om undantag från 15 kap. 11 §.

Av de bestämmelser i 15 kap. som är gemensamma för all gymnasieutbildning följer att utbildningen på nationella program normalt ska vara i huvudsak skolförlagd. Till denna regel hänvisas i *första stycket*, som har viss motsvarighet i 5 kap. 6 § första stycket i 1985 års skollag.

Andra stycket motsvarar 5 kap. 6 § första stycket andra meningen i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

Bemyndigandet i *tredje stycket* motsvarar, med en redaktionell justering, 5 kap. 6 § andra stycket i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

Utbildningens omfattning och garanterad undervisningstid

17 § Utbildningen på nationella program ska bedrivas som heltidsstudier.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 11 § första stycket i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

18 § Elever på yrkesprogrammen har rätt till minst 2 430 undervisningstimmar om 60 minuter och elever på högskoleförberedande program har rätt till minst 2 180 undervisningstimmar om 60 minuter (garanterad undervisningstid).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avvikelser från den garanterade undervisningstiden.

Första stycket motsvarar 5 kap. 11 § andra stycket i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

Bemyndigandet i *andra stycket* motsvarar 5 kap. 11 § tredje stycket i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

19 § Omfattningen av studierna på nationella program anges i gymnasiepoäng.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 12 § första stycket i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

20 § Utbildningens omfattning framgår av en poängplan i bilaga 3.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om poängplanen.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 12 § andra och tredje styckena i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän. Bemyndigandet i *andra stycket* kan t.ex. användas för att föreskriva vilka kurser som ska erbjudas av huvudmannen som individuellt val.

Ämnen, gymnasiearbete och kurser

21 § För varje ämne ska det finnas en ämnesplan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om ämnesplaner.

22 § I utbildningen ska det ingå ett gymnasiearbete.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 14 § första stycket tredje meningen i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

23 § Utbildningen inom varje ämne ges i form av en eller flera kurser.

För varje kurs ska det anges hur många gymnasiepoäng som kursen omfattar.

Första stycket motsvarar, med en redaktionell justering, 5 kap. 14 § första stycket första meningen i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

Andra stycket motsvarar 5 kap. 14 § första stycket andra meningen i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

24 § Har en elev efter avslutad kurs eller genomfört gymnasiearbete fått lägst betyget E, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter meddelade med stöd av andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att få påbörja en kurs och att få gå om en kurs.

Innehållet i *första stycket* motsvarar i sak vad som följer av 5 kap. 14 § andra stycket andra meningen i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän. Lydelsen har dock anpassats till de nya betygsreglerna i 15 kap. 24 och 25 §§.

Bemyndigandet i *andra stycket* motsvarar 5 kap. 14 § tredje stycket i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

Individuell studieplan

25 § För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om den individuella studieplanen.

Paragrafen motsvarar delvis 1 kap. 12 § gymnasieförordningen (1992:394).

Andra stycket innehåller en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter bl.a. om vad den individuella studieplanen ska innehålla.

Gymnasieexamen

26 § Utbildningen på yrkesprogram syftar till en yrkesexamen och utbildningen på högskoleförberedande program syftar till en högskoleförberedande examen. Båda dessa examina kallas gymnasieexamen.

För elever som har betyg från en utbildning som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng på ett nationellt program ska gymnasieexamen utfärdas, om villkoren i 27 eller 28 § är uppfyllda.

Första stycket motsvarar 5 kap. 16 § första stycket i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

Andra stycket motsvarar, med en redaktionell justering, 5 kap. 16 § andra stycket i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän. Som framgår av prop. 2008/09:199 s. 112 f. och s. 118 innebär kravet för gymnasieexamen i andra stycket att eleven måste ha betyg på samtliga de kurser och det gymnasiearbete som sammantaget utgör det nationella programmet. I vilken omfattning betygen måste vara godkända anges i de följande paragraferna för respektive examen.

Yrkesexamen

27 § Yrkesexamen ska utfärdas om en elev som avses i 26 § har godkända betyg på en utbildning som omfattar minst 2 250 gymnasiepoäng och som innefattar

1. en eller flera kurser i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik om sammanlagt 100 gymnasiepoäng i varje ämne, och
2. gymnasiearbetet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vilka kurser i de ämnen som anges i första stycket 1 som ska vara godkända och om andra kurser som ska ingå i de godkända betygen för respektive yrkesprogram.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 17 § i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

Högskoleförberedande examen

28 § Högskoleförberedande examen ska utfärdas om en elev som avses i 26 § har godkända betyg på utbildning som omfattar minst 2 250 gymnasiepoäng och som innefattar en eller flera kurser i

1. svenska eller svenska som andraspråk om sammanlagt 300 gymnasiepoäng,
2. engelska om sammanlagt 200 gymnasiepoäng, och
3. matematik om sammanlagt 100 gymnasiepoäng.

Gymnasiearbetet ska ingå i de godkända betygen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vilka kurser i de ämnen som anges i första stycket som ska vara godkända.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 18 § i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

Behörighet, ansökan, mottagande och fullföljande av utbildningen

Behörighet

29 § För de nationella programmen gäller, utöver vad som föreskrivs i 15 kap. 5 §, de ytterligare behörighetskrav i fråga om godkända betyg från grundskolan eller motsvarande utbildning som följer av 30–34 §§.

Paragrafen motsvarar i sak 5 kap. 22 § första stycket i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

30 § För behörighet till ett yrkesprogram krävs godkända betyg i svenska, engelska och matematik och i minst fem andra ämnen.

Föreskrifterna om de särskilda behörighetskraven för yrkesprogram är nya. De behandlas i avsnitt 20.4. I 1985 års skollag finns de särskilda behörighetsreglerna för yrkesprogram i 5 kap. 23 § såvitt gäller offentliga huvudmän.

31 § För behörighet till ett högskoleförberedande program krävs godkända betyg i svenska, engelska, matematik och i minst nio andra ämnen.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 24 § första stycket i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

32 § En sökande till ett nationellt program som saknar godkänt betyg i engelska men uppfyller övriga behörighetskrav ska ändå anses behörig om den sökande

1. på grund av speciella personliga förhållanden inte har haft möjlighet att delta i undervisning i engelska under en betydande del av sin tid i grundskolan eller motsvarande utbildning, och

2. bedöms ha förutsättningar att klara studierna på det sökta programmet.

Det sakliga innehållet i paragrafen är delvis nytt. För högskoleförberedande program som anordnas av en offentlig huvudman motsvarar den, med en redaktionell justering, 5 kap. 24 § andra stycket i 1985 års skollag. Omfattningen av den undantagsregel som föreskriften innebär, utvidgas till att även omfatta högskoleförberedande program anordnade av fristående skolor samt till yrkesprogram hos alla huvudmän. Detta behandlas i avsnitt 20.4.

33 § En sökande som på annat sätt än genom grundskolestudier har förvärvat likvärdiga kunskaper i ett ämne ska vid tillämpningen av behörighetsreglerna anses ha godkänt betyg i ämnet. Vidare ska godkänt betyg i svenska som andraspråk likställas med godkänt betyg i svenska vid tillämpningen av behörighetsreglerna.

Paragrafen motsvarar, med en smärre språklig justering, 5 kap. 25 § i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

34 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att särskilda förkunskapskrav ska gälla för vissa utbildningar.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 26 § i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

Ansökan

35 § En ansökan till ett nationellt program eller till en sådan nationell inriktning, särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning som börjar första läsåret ska ges in till den sökandes hemkommun. Avser ansökan mer än en utbildning ska den sökande ange i vilken ordning han eller hon önskar komma i fråga.

Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska ansökan omedelbart sändas vidare till denne.

Paragrafen motsvarar i sak 5 kap. 33 § i 1985 års skollag för skolor med offentlig huvudman och 9 kap. 15 a § i 1985 års skollag för fristående skolor. Den språkliga utformningen har anpassats till att paragrafen gäller oberoende av typ av huvudman.

Beslut om behörighet och mottagande

36 § Huvudmannen för den sökta utbildningen prövar om en sökande är behörig och om den sökande ska tas emot.

För skolor med offentlig huvudman motsvarar paragrafen i sak 5 kap. 38 § i 1985 års skollag. Av 1 § följer att den även gäller för fristående skolor. Den språkliga utformningen har anpassats till detta. Föreskrifter om överklagande av huvudmannens beslut finns i 28 kap. 12 och 13 §§.

Rätten att fullfölja utbildningen

37 § En elev som har påbörjat en utbildning på ett nationellt program, en nationell inriktning eller en särskild variant har rätt att hos huvudmannen eller, om huvudmannen är offentlig, inom samverkansområdet fullfölja sin utbildning på det påbörjade programmet eller den aktuella inriktningen eller varianten.

Första stycket gäller även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under studietiden.

Första stycket motsvarar i sak 5 kap. 48 § första stycket första meningen i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän. Eftersom paragrafen även gäller för fristående skolor har förtydligats att möjligheten att fullfölja en påbörjad utbildning inom samverkansområdet bara gäller vid utbildning hos en offentlig huvudman.

Andra stycket motsvarar, med en redaktionell justering, 5 kap. 48 § första stycket tredje meningen i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

38 § Vad som sägs i 37 § gäller på motsvarande sätt den elev som har påbörjat gymnasial lärlingsutbildning.

Om lämplig arbetsplatsförlagd utbildning inte längre kan anordnas, ska eleven i stället erbjudas att fullfölja sin utbildning genom skolförlagd utbildning på det aktuella programmet. Om inte heller detta är möjligt, ska erbjudandet avse att fullfölja utbildningen på ett annat yrkesprogram.

Första stycket motsvarar delvis 5 kap. 50 § första meningen i 1985 års skollag.

Andra stycket motsvarar 5 kap. 50 § andra meningen i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

39 § Om huvudmannens erbjudande av ett nationellt program omfattade att eleven senare ska antas till en nationell inriktning, en särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning enligt 12 §, har den elev som påbörjat programmet rätt att fullfölja utbildningen på den nationella inriktningen, den särskilda varianten respektive som gymnasial lärlingsutbildning enligt 37 och 38 §§.

Paragrafen, som reglerar en elevs rätt att fullfölja sin utbildning i de fall huvudmannens erbjudande omfattat även en viss bestämd fortsättning på programmet, motsvarar i sak vad som följer av 5 kap. 48 och 50 §§ i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän.

40 § Rätten att fullfölja utbildningen enligt 37–39 §§ gäller också efter ett studieuppehåll på högst ett läsår för studier utomlands.

Någon rätt att fullfölja utbildningen enligt första stycket finns dock inte, om det erbjudande som avses i 12 § när det lämnades förenades med ett uttryckligt förbehåll att det inte gäller vid studieuppehåll.

Paragrafen motsvarar till sitt sakliga innehåll 5 kap. 48 § andra stycket i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän. Språkliga och redaktionella justeringar har gjorts.

41 § I 49 § finns ytterligare bestämmelser om rätten för en elev i en skola med offentlig huvudman att fullfölja sin utbildning när eleven flyttar till en annan kommun.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. I paragrafen påpekas att det för elever i skolor med offentlig huvudman finns särskilda bestämmelser om att fullfölja skolgången när de byter hemkommun under pågående utbildning. Dessa regler finns i den del av kapitlet som innehåller bestämmelser som bara gäller för utbildning vid skolor med offentlig huvudman.

Utbildning på nationella program vid en gymnasieskola med offentlig huvudman

Skyldighet att erbjuda utbildning

42 § Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i kommunen erbjuds utbildning på nationella program.

Erbjudandet ska omfatta ett allsidigt urval av nationella program och nationella inriktningar.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 29 § i 1985 års skollag. Allmänna bestämmelser om kommuners skyldighet att erbjuda utbildning i gymnasieskolan finns i 15 kap. 30 §.

Mottagande i första hand

43 § Av de behöriga sökande till ett nationellt program eller till en sådan nationell inriktning, särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning som börjar första läsåret ska huvudmannen i första hand ta emot dem som är hemmahörande i kommunen eller inom samverkansområdet för utbildningen.

Paragrafen motsvarar, med redaktionella justeringar, 5 kap. 34 § första stycket i 1985 års skollag.

44 § Utöver vad som följer av 43 § ska de som är behöriga sökande tas emot i första hand om de sökt till

1. sådan utbildning som avses i 43 § och med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den gymnasieskola dit de har sökt,

2. ett nationellt program eller till en nationell inriktning som börjar det första läsåret och är hemmahörande i en kommun som inte erbjuder den sökta utbildningen,

3. gymnasial lärlingsutbildning som börjar det första läsåret och är hemmahörande i en kommun som inte erbjuder någon utbildning på det aktuella programmet,

4. ett nationellt program och åberopat att huvudmannen inom det sökta programmet anordnar en nationell inriktning som börjar senare än första läsåret och som hemkommunen inte erbjuder,

5. ett yrkesprogram som saknar nationella inriktningar och åberopat att huvudmannen anordnar programmet i huvudsak skolförlagt och som hemkommunen inte erbjuder, eller

6. en utbildning som det har fattats beslut om riksrekrytering för enligt 45 §.

Paragrafen motsvarar i sak 5 kap. 34 § andra stycket i 1985 års skollag.

Riksrekryterande utbildning

45 § Statens skolverk får för nationella program besluta att det till en viss utbildning i första hand ska tas emot sökande från hela landet (riksrekrytering).

Regeringen får meddela föreskrifter om villkor för att en viss utbildning ska kunna bli riksrekryterande.

I *första stycket* anges att Statens skolverk får fastställa att vissa utbildningar ska vara riksrekryterande. Stadgandet motsvarar närmast bemyndigandet i 5 kap. 35 § första stycket i 1985 års skollag. Här anges i stället direkt i lagen vilken myndighet som har denna uppgift.

Bemyndigandet i *andra stycket* motsvarar 5 kap. 35 § tredje stycket andra meningen i 1985 års skollag.

46 § Beslut om riksrekrytering ska ange under vilken tid beslutet ska gälla och hur många platser utbildningen får omfatta.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 35 § andra stycket i 1985 års skollag.

Mottagande i andra hand

47 § Andra behöriga sökande än de som ska tas emot i första hand enligt 43 och 44 §§ får tas emot i andra hand till platser som återstår sedan alla de som ska tas emot i första hand har antagits till utbildningen.

Paragrafen motsvarar i sak 5 kap. 36 § i 1985 års skollag.

Yttrande från hemkommunen

48 § Innan en kommun eller ett landsting tar emot en sökande som inte är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen ska yttrande inhämtas från den sökandes hemkommun. Yttrande behöver dock inte

inhämtas, om det med hänsyn till tidigare avgivet yttrande eller av andra skäl är onödigt. Prop. 2009/10:165

Paragrafen motsvarar 5 kap. 37 § i 1985 års skollag.

Rätt att fullfölja utbildningen för en elev som flyttar

49 § En elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och som därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen, om den nya hemkommunen erbjuder sådan utbildning.

Erbjuder den nya hemkommunen inte den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller ett landsting som anordnar utbildningen.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 49 § i 1985 års skollag. Den har dock delats upp i två stycken.

Interkommunal ersättning

50 § En kommun som på ett nationellt program har antagit en elev som inte är hemmahörande i kommunen eller i samverkansområdet för utbildningen ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av dennes hemkommun (interkommunal ersättning).

Första stycket gäller även ett landsting som på ett nationellt program har antagit en elev som inte är hemmahörande i samverkansområdet för utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om interkommunal ersättning.

Paragrafen motsvarar, med en redaktionell justering, 5 kap. 53 § i 1985 års skollag.

51 § Om inte den anordnande huvudmannen och elevens hemkommun kommer överens om annat, och annat inte heller följer av andra och tredje styckena, ska den interkommunala ersättningen motsvara anordnarens självkostnad.

När eleven har tagits emot i andra hand enligt 47 §, ska ersättningen högst uppgå till den kostnad som hemkommunen själv har för motsvarande utbildning. Är anordnarens kostnad lägre, ska hemkommunen i stället ersätta den lägre kostnaden.

När det är fråga om riksrekryterande utbildning eller särskilda varianter inom de nationella programmen, ska hemkommunen betala det belopp som har beslutats i varje särskilt fall av Statens skolverk.

Paragrafen motsvarar i sak 5 kap. 54 § i 1985 års skollag. I *tredje stycket* anges att det är Statens skolverk som beslutar om ersättningens storlek för de utbildningar som paragrafen omfattar.

Bidrag från hemkommunen

52 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev på ett nationellt program vid skolenheten som hemkommunen, enligt 42 §, var skyldig att erbjuda utbildning på nationella program vid den tidpunkt när utbildningen påbörjades.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 53 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 54 §.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 9 kap. 8 a § första stycket i 1985 års skollag.

I *andra stycket* förtydligas att bidraget består av två delar, vilka regleras närmare i de följande paragraferna.

53 § Grundbeloppet ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. lärverktyg,
3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Paragrafen motsvarar, med en redaktionell justering, 9 kap. 8 a § andra stycket i 1985 års skollag. Begreppet ”läromedel och utrustning” har ersatts med ”lärverktyg” i konsekvens med den terminologi som används i övriga lagen (se kommentar till 10 kap. 10 §). Ingen ändring i sak är avsedd.

54 § Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning.

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Paragrafen motsvarar till sitt sakliga innehåll 9 kap. 8 a § tredje stycket i 1985 års skollag. Vissa språkliga förtydliganden och redaktionella justeringar har gjorts. Någon ändring i sak är inte avsedd. *Lagrådets* synpunkter på bestämmelserna bemöts i kommentaren till 10 kap. 39 § och i avsnitt 5.3.2.

55 § För utbildning på sådana nationella program och nationella inriktningar som hemkommunen erbjuder, ska grundbeloppet bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till det programmet eller den inriktningen.

För utbildning på särskilda varianter och för sådan utbildning som avses i 13 § tredje stycket ska hemkommunen betala det grundbelopp som har beslutats i varje särskilt fall av Statens skolverk.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om det grundbelopp som hemkommunen ska betala, om eleven, i andra fall än som avses i andra stycket, har antagits till en utbildning som kommunen inte erbjuder.

Paragrafen reglerar hur grundbeloppet ska beräknas. Utformningen har anpassats till att fristående skolor enligt de principer som ligger till grund för denna lag anordnar nationella program och inte som i 1985 års skollag en utbildning som motsvarar de nationella program som offentliga skolor anordnar. I övrigt motsvarar *första* och *tredje styckena* 9 kap. 8 a § fjärde och femte styckena. Någon annan saklig ändring är inte avsedd. I tredje stycket har lydelsen förenklats genom att det direkt anges att stycket avser enbart grundbeloppet. Inte heller detta medför någon saklig ändring.

Andra stycket är nytt och behandlar vilket grundbelopp som ska betalas i de fall en fristående skola fått Statens skolverks tillstånd att antingen anordna en särskild variant eller annars avvika från vad som gäller för nationella program. I samband med Skolverkets beslut att tillåta utbildningen ska verket även fastställa hur stort grundbeloppet ska vara. Regleringen motsvarar den som finns för offentliga skolor i 51 § tredje stycket.

17 kap. Utbildning på introduktionsprogram i gymnasieskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–15 §§),
- bestämmelser om utbildning på introduktionsprogram vid en gymnasieskola med offentlig huvudman (16–27 §§), och
- bestämmelser om utbildning på introduktionsprogram vid en fristående gymnasieskola (28–36 §§).

I paragrafen anges hur bestämmelserna i detta kapitel om utbildning på gymnasieskolans introduktionsprogram har disponerats.

Allmänna bestämmelser

De olika introduktionsprogrammen

2 § Introduktionsprogrammen är

- preparandutbildning,
- programinriktat individuellt val,
- yrkesintroduktion,
- individuellt alternativ, och
- språkin introduktion.

I paragrafen anges vilka introduktionsprogrammen är. De behandlas i avsnitt 21.3–7.

Utbildningens syfte

3 § Utöver vad som gäller för all gymnasieutbildning enligt 15 kap. 2 § är syftet med

- *preparandutbildning* att elever som fullföljt årskurs 9 i grundskolan utan att ha uppnått behörighet till ett visst nationellt program ska uppnå sådan behörighet,

- *programinriktat individuellt val* att elever ska få en utbildning som är inriktad mot ett nationellt yrkesprogram och att de så snart som möjligt ska kunna antas till det programmet,
- *yrkesintroduktion* att elever ska få en yrkesinriktad utbildning som underlättar för dem att etablera sig på arbetsmarknaden eller som leder till studier på ett yrkesprogram,
- *individuellt alternativ* att elever ska gå vidare till yrkesintroduktion, annan fortsatt utbildning eller till arbetsmarknaden, och
- *språkin introduktion* att ge invandrarungdomar som nyligen anlänt till Sverige en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket, vilken möjliggör för dem att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning.

Det gemensamma syftet för all undervisning i gymnasieskolan anges i kapitlet med allmänna bestämmelser om gymnasieskolan. I denna paragraf preciseras närmare vad de olika introduktionsprogrammen syftar till. Det särskilda syftet med vart och ett av introduktionsprogrammen behandlas i avsnitten 21.3–7.

I 1985 års skollag anges syftet med individuella program i 5 kap. 19 § första och tredje styckena.

Utbildningens utformning

4 § Programinriktat individuellt val ska utformas för en grupp elever.

Yrkesintroduktion får utformas för en grupp elever eller för en enskild elev.

Övriga introduktionsprogram ska utformas för en enskild elev.

I *första stycket* anges att utbildning på programinriktat individuellt val ska utformas för en grupp elever. Detta innebär att den blir vad som brukar kallas sökbar. Huvudmannen ska alltså inrätta utbildningen i god tid innan ansökningstiden går ut så att intresserade ungdomar som uppfyller behörighetskraven kan söka den. Efter ansökningstidens utgång fattas först beslut om mottagande av de sökande som uppfyller kraven för mottagande. Räcker platserna till alla mottagna, ska de också antas. Om platserna inte räcker till alla mottagna, måste ett urval göras. Ordningen är således densamma som för de nationella programmen. Att ett program ska utformas för en grupp elever utesluter inte att det rent faktiskt blir bara en elev som antas till utbildningen. Detta kan t.ex. inträffa om huvudmannen vid inrättandet bestämt att utbildningen bara ska ha en plats eller om det bara finns en mottagen sökande. Det avgörande är att utbildningen utformats i förväg och att deltagarna utses efter ett ansökningsförfarande.

Enligt *andra stycket* kan yrkesintroduktion, liksom programinriktat individuellt val enligt första stycket, utformas för en grupp elever. Men det kan också, liksom preparandutbildning, individuellt alternativ och språkin introduktion enligt *tredje stycket*, i stället utformas för en enskild elev. Det innebär att huvudmannen med eleven diskuterar och kommer överens om hur utbildningen för just den eleven ska utformas. Utbildningen inrättas således inte i förväg och något ansökningsförfarande är inte aktuellt. Inget hindrar att flera elever har en utbildning med samma innehåll. Av 7 § följer att utbildningens utformning ska följa en plan som beslutas av huvudmannen.

Utformning av utbildning för en grupp elever respektive för en enskild elev motsvarar regleringen i 5 kap. 19 § andra stycket i 1985 års skollag beträffande individuella program som anordnas av en offentlig huvudman.

Utbildningens omfattning

5 § Preparandutbildning ska pågå högst ett år.

Om huvudmannen för utbildningen finner att det finns synnerliga skäl, får preparandutbildningen förlängas till två år.

Utom för preparandutbildning innehåller lagen inga regler om hur länge utbildningen på introduktionsprogram ska pågå.

Enligt *första stycket* får preparandutbildning normalt pågå under högst ett år. Skälen till denna tidsbegränsning redovisas i avsnitt 21.3.1.

Syftet med preparandutbildning är att eleven på ett år ska få de godkända betyg som krävs för behörighet till det nationella program som eleven siktar på. Även om eleven inte lyckas med detta, ska utbildningen enligt *först stycket*, upphöra efter ett år. Bara om det föreligger synnerliga skäl får huvudmannen för utbildningen, enligt *andra stycket*, besluta att den ska förlängas till två år. Som exempel på vad som kan vara synnerliga skäl anges i avsnitt 21.3.3 svår sjukdom, dödsfall inom familjen eller liknande omständigheter.

Någon motsvarande regel finns inte i 1985 års skollag.

6 § Utbildningen på introduktionsprogram ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Utbildningens omfattning får dock minskas, om en elev begär det och huvudmannen finner att det är förenligt med syftet med elevens utbildning.

Liksom följer av 16 kap. 17 § för nationella program, ska utbildningen på introduktionsprogram bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Innebörden är att utbildningen ska utformas så att den kräver ungefär samma studieinsats som utbildning på ett nationellt program. För att utbildningen ska få göras mindre omfattande, krävs såväl att eleven önskar det som att anledningen till minskningen av utbildningstiden är sådan att den kan anses ligga i linje med syftet med den aktuella utbildningen. Regleringen överensstämmer med vad som föreskrivs i 5 kap. 20 § i 1985 års skollag för individuella program. Paragrafen behandlas i avsnitt 21.9.3.

Plan för utbildningen och individuell studieplan

7 § Utbildningen på ett introduktionsprogram ska följa en plan för utbildningen som beslutas av huvudmannen.

För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om den individuella studieplanen.

För alla utbildningar på introduktionsprogram ska huvudmannen fastställa en plan som anger utbildningens syfte, längd och huvudsakliga innehåll. Det är till denna plan, som det föreskrivs om i *första stycket*,

som elevens rätt att fullfölja utbildningen är kopplad enligt 15 §. Denna plan för utbildningen motsvarar den plan för individuella program som i 1985 års skollag regleras i 5 kap. 21 § när det gäller utbildning anordnad av offentliga huvudmän.

Av *andra stycket* följer att det för varje elev på ett introduktionsprogram ska finnas en individuell studieplan. Denna kan få olika karaktär beroende av vilket introduktionsprogram som eleven studerar på och den kan också skilja sig från den individuella studieplan som ska upprättas för alla elever på nationella program enligt 16 kap. 25 §. I den individuella studieplanen för en utbildning på ett introduktionsprogram kan det redovisas hur just denna elevs studieväg är utformad, vilka kurser som ingår och vilka eventuella val som eleven gjort.

För individuella program enligt 1985 års skollag finns regler om en plan för utbildningen i 5 kap. 21 §. Kravet på individuell studieplan för elever på individuella program följer av 1 kap. 12 § gymnasieförordningen (1992:394).

I *tredje stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer kan komma att meddela närmare föreskrifter om den individuella studieplanen.

Behörighet

8 § Utöver de gemensamma behörighetsvillkoren för gymnasieskolan i 15 kap. 5 och 6 §§ gäller 9–12 §§ för de olika introduktionsprogrammen.

I paragrafen erinras om att de behörighetsregler som är gemensamma för all utbildning i gymnasieskolan gäller även för introduktionsprogrammen samt att det för dessa därutöver finns särskilda behörighetsvillkor som varierar mellan de olika introduktionsprogrammen.

Av 16 § andra stycket följer en skyldighet i vissa fall för en kommun att erbjuda introduktionsprogram till elever som kommer från grundskolan. Dessa elever uppfyller inte behörighetskraven för introduktionsprogram, men ska ändå, om de förutsättningar som anges i nämnda stycke är uppfyllda erbjudas sådana. Att vissa elever från särskolan ska tas emot i gymnasieskolan, följer av 5 kap. 32 § i 1985 års skollag.

9 § Preparandutbildning står öppen för ungdomar som saknar de godkända betyg som krävs för behörighet till alla nationella program enligt 16 kap. 30 och 31 §.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, innehåller det särskilda behörighetskravet för preparandutbildning som gäller utöver vad som är föreskrivet för all utbildning i gymnasieskolan.

För att kunna tas emot till preparandutbildning ska den unge sakna minst ett godkänt grundskolebetyg som krävs för behörighet till något nationellt program.

Behörighetskravet behandlas i avsnitt 21.3.1.

10 § Programriktat individuellt val står öppet för ungdomar som inte har alla de godkända betyg som krävs för behörighet till ett yrkesprogram enligt 16 kap. 30 §, men från grundskolan har godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk och

- i engelska eller matematik samt i minst fyra andra ämnen, eller
- i engelska och matematik samt i minst tre andra ämnen.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, innehåller de särskilda behörighetskraven för programinriktat individuellt val utöver vad som är föreskrivet för all utbildning i gymnasieskolan.

En sökande som är behörig för ett yrkesprogram är inte behörig för programinriktat individuellt val. Ytterligare ett villkor ställs upp. Den sökande måste vidare uppfylla de angivna kraven när det gäller godkända grundskolebetyg.

Behörighetsreglerna behandlas i avsnitt 21.4.1.

11 § Yrkesintroduktion och individuellt alternativ står öppna för ungdomar som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett yrkesprogram enligt 16 kap. 30 §. De står dock inte öppna för ungdomar som ska erbjudas språkintroduktion.

Om huvudmannen för utbildningen finner att det finns synnerliga skäl, får ungdomar som uppfyller behörighetskraven för ett yrkesprogram tas emot till yrkesintroduktion eller individuellt alternativ.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, innehåller de särskilda behörighetskraven för yrkesintroduktion och individuellt alternativ som gäller utöver vad som är föreskrivet för all utbildning i gymnasieskolan. De särskilda behörighetskraven behandlas i avsnitt 21.5.1 och 21.6.1.

Enligt *första stycket* består de särskilda behörighetsvillkoren av två delar som båda måste vara uppfyllda. För det första får den unge inte uppfylla de krav på godkända grundskolebetyg som krävs för behörighet till ett nationellt yrkesprogram. För det andra får den unge inte tillhöra den grupp ungdomar för vilka språkintroduktion står öppen enligt följande paragraf. Dessa behörighetsregler behandlas i avsnitt 21.7.1.

Andra stycket innehåller en möjlighet till undantag från första ledet i första styckets behörighetskrav. Även den som är behörig till ett yrkesprogram får, om det finns synnerliga skäl, tas emot till yrkesintroduktion och individuellt alternativ. Denna undantagsregel behandlas i avsnitt 21.8, där det som exempel på när det kan finnas synnerliga skäl anges en elev på ett nationellt program som står i begrepp att helt avbryta sina studier och yrkesintroduktion eller individuellt alternativ framstår som de enda alternativen till detta.

12 § Språkintroduktion står öppen för ungdomar som nyligen har anlänt till Sverige och som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett yrkesprogram enligt 16 kap. 30 § och som behöver en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket för att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, innehåller de särskilda behörighetskraven för språkintroduktion som gäller utöver vad som är föreskrivet för all utbildning i gymnasieskolan. Villkoren består av två delar som båda måste vara uppfyllda. Den första delen är, liksom för flera av de andra introduktionsprogrammen, att den unge inte uppfyller de särskilda behörighetskrav i fråga om godkända grundskolebetyg

som gäller för nationella yrkesprogram. Den andra delen innebär att den unge, på grund av att han eller hon nyligen anlänt till Sverige, behöver en utbildning som främst avser svenska språket för att kunna fortsätta sina studier. Den som uppfyller behörighetskraven för ett yrkesprogram eller för programinriktat individuellt val har alltid godkänt betyg i svenska eller svenska som andraspråk och kan därför inte sägas behöva denna särskilda utbildning i svenska.

Bestämmelserna behandlas i avsnitt 21.7.1, där det bl.a. framhålls att det måste bli de olika huvudmännens sak att i varje enskilt fall avgöra om den unge ska anses nyligen ha anlänt till Sverige.

Ansökan

13 § En ansökan till programinriktat individuellt val eller till yrkesintroduktion som har utformats för en grupp elever ska ges in till den sökandes hemkommun.

Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska ansökan omedelbart sändas vidare till denne.

Paragrafen reglerar hur ansökan till ett introduktionsprogram som utformats för en grupp elever ska gå till. Vad som menas med att en utbildning utformats för en grupp elever, förklaras i kommentaren till 4 §.

Enligt *första stycket* ska en sådan ansökan alltid skickas till sökandens hemkommun. Denna ordning överensstämmer med vad som föreskrivs för ansökningar till nationella program i 16 kap. 35 §. I 1985 års skollag finns en snarlik bestämmelse för individuella program som anordnas av offentliga huvudmän i 5 kap. 40 §.

Även bestämmelsen i *andra stycket* om att hemkommunen i förekommande fall omedelbart ska sända ansökan vidare till den huvudman som anordnar utbildningen har, i nämnda paragrafer, motsvarigheter för nationella program i denna lag och för individuella program som anordnas av en offentlig huvudman i 1985 års skollag.

Beslut om behörighet och mottagande

14 § Den huvudman som anordnar utbildningen prövar om en sökande till programinriktat individuellt val eller till yrkesintroduktion som har utformats för en grupp elever är behörig och om den sökande ska tas emot.

Paragrafen, som bara gäller sådana utbildningar på introduktionsprogram som utformats för en grupp elever, anger vem som avgör om en sökande uppfyller behörighetskraven för utbildningen och om en sökande som gör det ska tas emot. Vad som menas med att en utbildning utformats för en grupp elever, förklaras i kommentaren till 4 §. Motsvarande bestämmelse för nationella program finns i 16 kap. 36 §. När det gäller individuella program anordnade av offentliga huvudmän finns en liknande bestämmelse i 5 kap. 43 § i 1985 års skollag.

15 § En elev som har påbörjat ett introduktionsprogram har rätt att fullfölja utbildningen hos huvudmannen enligt den plan för utbildningen, enligt 7 § första stycket, som gällde när utbildningen inleddes.

Om eleven har medgett att planen ändras, har eleven rätt att fullfölja utbildningen enligt den ändrade planen.

Rätten att fullfölja utbildningen gäller även efter ett studieuppehåll på högst ett år för studier utomlands.

Den elev som har påbörjat en utbildning på ett introduktionsprogram har rätt att fullfölja denna utbildning. Den närmare innebörden av denna rätt regleras i denna paragraf, vilken har en motsvarighet för individuella program anordnade av en offentlig huvudman i 5 kap. 51 § i 1985 års skollag.

Första stycket lägger fast den grundläggande principen att det är den plan som fastställts för utbildningen som utgör ramen för elevens rätt att fullfölja utbildningen. Denna plan kan inte ändras ensidigt av huvudmannen. Om denne däremot kommit överens med eleven om ändringar i planen, är det den ändrade nya planen som anger vad eleven har rätt att fullfölja. Detta följer av *andra stycket*.

Att ett studieuppehåll i de svenska gymnasiestudierna på högst ett år för studier utomlands enligt *tredje stycket* inte förtar eleven dennes rätt att fullfölja utbildningen på introduktionsprogrammet enligt planen för utbildningen ligger i linje med vad som föreskrivs för nationella program i 16 kap. 40 § första stycket.

Utbildning på introduktionsprogram vid en gymnasieskola med offentlig huvudman

Skyldighet att erbjuda utbildning

16 § Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i hemkommunen erbjuds preparandutbildning, yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintrouktion.

Utöver vad som följer av första stycket ansvarar hemkommunen för att elever från grundsärskolan erbjuds yrkesintroduktion och individuellt alternativ, om de önskar sådan utbildning och kommunen bedömer att de har förutsättningar att klara utbildningen.

Det är varje hemkommuns skyldighet att se till att de ungdomar i kommunen som uppfyller behörighetsvillkoren för de i paragrafen nämnda utbildningarna också erbjuds sådan utbildning. Vilka unga som är behöriga framgår dels av de gemensamma behörighetskraven som gäller för all utbildning i gymnasieskolan och följer av 15 kap. 5 och 6 §§, dels av de särskilda behörighetsvillkor som är föreskrivna för de olika utbildningarna på introduktionsprogram och följer av 8 §. Detta slås fast i *första stycket*.

Enligt *andra stycket* ansvarar hemkommunen för att även vissa ungdomar som inte uppfyller behörighetskraven för utbildningen erbjuds sådan. Det rör sig om elever från grundsärskolan som önskar gå yrkesintroduktion eller ett individuellt alternativ i gymnasieskolan. En förutsättning för att hemkommunen ska vara skyldig att erbjuda dem sådan ut-

bildning är att kommunen bedömer att de har förutsättningar att klara av den aktuella utbildningen. Den prövning som hemkommunen ska göra utgår dels från elevens förutsättningar mot bakgrund av dennes funktionsnedsättning och hur denna har påverkat skolgången i grundsärskolan, dels från de krav som den önskade utbildningen kan förmodas ställa på eleven. Kommunens avgörande i detta avseende kan inte överklagas. Denna möjlighet för elever från grundsärskolan att bli mottagna på vissa utbildningar i gymnasieskolan ligger nära den, något mer komplicerade, ordning som följer av 1985 års skollag, vilken reglerar dessa frågor i 5 kap. 32 § och 6 kap. 7 §.

Frågan om möjlighet för elever från grundsärskolan att läsa vissa introduktionsprogram i gymnasieskolan behandlas i avsnitt 21.5.1 och 21.6.1 när det gäller yrkesintroduktion respektive individuellt alternativ.

Hemkommunens ansvar enligt denna paragraf innebär inte att kommunen alltid själv måste anordna den aktuella utbildningen.

När det gäller utbildningar som utformats för en grupp elever, i denna paragraf rör det sig om yrkesintroduktion i vissa fall, kan hemkommunen fullgöra sin skyldighet genom ett samverkansavtal med en annan kommun eller ett landsting, vilket innebär att den andre huvudmannen ska ta emot sökande från kommunen som är behöriga. Samverkansavtal behandlas också i 15 kap. 30 § och kommentaren till den paragrafen.

När det däremot gäller utbildningar som är utformade för enskilda elever, och alltså inte är sökbara, kan en hemkommun ta sitt ansvar genom att åta sig att stå för kostnaderna för en utbildning som eleven får i en annan kommun eller ett landsting.

Närmaste motsvarighet i 1985 års skollag till denna paragraf är 5 kap. 31 § som ålägger hemkommunen ett ansvar för att erbjuda utbildning på individuella program till alla behöriga ungdomar i kommunen som inte har påbörjat ett nationellt program eller likvärdig utbildning eller som har avbrutit en sådan utbildning.

Paragrafen behandlas i avsnitt 21.9.1.

Anordnande av programinriktat individuellt val

17 § En kommun eller ett landsting som anordnar ett yrkesprogram får anordna programinriktat individuellt val som är inriktat mot yrkesprogrammet.

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, anges vilka offentliga huvudmän som får anordna programinriktat individuellt val. Rätten att anordna den formen av introduktionsprogram är knuten till att huvudmannen anordnar det nationella yrkesprogram som eleverna på det programinriktade individuella valet ska göras behöriga för och därmed kunna gå över till.

Förslaget behandlas även i avsnitt 21.4.1.

Utbildning anordnad av landsting

18 § Ett landsting får, utöver vad som följer av 17 §, efter överenskommelse med en kommun anordna yrkesintroduktion och individuellt alternativ.

Att ett landsting, under vissa förutsättningar, får anordna programinriktat individuellt val följer av föregående paragraf. I denna paragraf regleras i vilken utsträckning ett landsting får anordna andra former av utbildning på introduktionsprogram. När det gäller landstingens möjligheter att anordna utbildning på nationella program, regleras detta i 15 kap. 31 §. Enligt motsvarande bestämmelse i 1985 års skollag, 5 kap. 28 §, får landsting anordna individuella program efter en överenskommelse med en kommun.

Enligt denna paragraf krävs en överenskommelse med en kommun för att ett landsting ska få anordna yrkesintroduktion och individuellt val. Preparandutbildning och språkin introduktion får därmed inte anordnas av landsting. Vad som gäller för programinriktat individuellt val regleras i 17 §.

Förslaget behandlas även i avsnitt 21.9.1.

Mottagande till utbildningar som utformats för en grupp elever

19 § En kommun eller ett landsting som anordnar programinriktat individuellt val eller yrkesintroduktion som har utformats för en grupp elever ska ta emot alla de behöriga sökande till utbildningen som hör hemma i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen.

Om det finns platser över på utbildningen, sedan alla sökande som ska tas emot enligt första stycket har antagits, får kommunen eller landstinget ta emot andra behöriga sökande till utbildningen.

I paragrafen behandlas bara sådana utbildningar på introduktionsprogram som utformats för en grupp elever. Vad som menas med detta förklaras i kommentaren till 4 §. Där framgår att det rör sig om utbildning på programinriktat individuellt val och vissa utbildningar på yrkesintroduktion. Innebörden av samverkansområde följer av 15 kap. 30 § och kommentaren till den paragrafen.

Första stycket reglerar skyldigheten till det som brukar kallas förstahandsmottagning. Sådan mottagning innebär att alla mottagna konkurrerar om de befintliga platserna på utbildningen med lika rätt. Om det inte finns fler förstahandsmottagna än det finns platser på utbildningen, ska samtliga antas till utbildningen. Om platserna inte räcker till alla förstahandsmottagna, måste ett urval göras bland dessa.

Om det finns platser över sedan alla förstahandsmottagna antagits, får huvudmannen, enligt *andra stycket*, ta emot sökande som uppfyller behörighetsvillkoren, men kommer från andra kommuner än anordnar-kommunen och kommuner inom samverkansområdet. Denna andrahandsmottagning är frivillig för huvudmannen. Även vid andrahandsmottagning blir ett urval nödvändigt, om det finns fler andrahandsmottagna än det finns platser kvar på utbildningen sedan alla förstahandsmottagna antagits. Motsvarande möjlighet till andrahandsmottagning gäller för det landsting som anordnar utbildning på introduktionsprogram.

En bestämmelse om mottagande på individuella program som utformats för en grupp elever, vilken delvis överensstämmer med det materiella innehållet i denna paragraf, finns i 5 kap. 41 § i 1985 års skollag.

Paragrafen behandlas i avsnitt 21.9.2.

20 § Statens skolverk får för programinriktat individuellt val besluta att utbildningen ska stå öppen för sökande från hela landet (riksrekrytering).

Beslut om riksrekrytering ska ange under vilken tid beslutet ska gälla och hur många platser utbildningen får omfatta.

Föreskriften i denna paragraf om möjlighet för Statens skolverk att förklara att utbildningen på ett programinriktat individuellt val ska vara riksrekryterande överensstämmer i sak med vad som gäller för individuella program enligt 5 kap. 42 § i 1985 års skollag.

Mottagande till utbildningar som inte utformats för en grupp elever

21 § En kommun som anordnar preparandutbildning, yrkesintroduktion som inte har utformats för en grupp elever, individuellt alternativ eller språkintroduktion får ta emot ungdomar som uppfyller behörighetsvillkoren för respektive utbildning även om de inte kommer från kommunen.

Även ett landsting som anordnar yrkesintroduktion, som inte har utformats för en grupp elever eller individuellt alternativ, får ta emot behöriga ungdomar till utbildningen oberoende av vilken kommun de kommer från.

Att utbildningar som inte utformas för en grupp elever, utan för varje enskild elev, inte är sökbara följer av 4 § och förklaras närmare i kommentaren till den paragrafen. I och med att det inte blir något ansökningsförfarande, blir det inte heller så att flera ungdomar tas emot än de som också bereds utbildning. Urval och antagning blir således inte aktuella.

I denna paragraf anges att ungdomar får tas emot på dessa utbildningar även i andra kommuner än deras hemkommun och även i landsting. Förutsättningen är givetvis att de uppfyller de behörighetskrav som är uppställda för den aktuella utbildningen. En kommun som alltså inte är skyldig att erbjuda den unge denna utbildning, får ändå ta emot denne med stöd av *första stycket*. Detsamma gäller även, enligt *andra stycket*, ett landsting som har sådan utbildning av denna typ som det får anordna enligt 17 och 18 §§.

Den ersättning som elevens hemkommun blir skyldig att betala till den anordnande huvudmannen regleras i de följande paragraferna. För de situationer en hemkommun där inte åläggs någon betalningsskyldighet, förutsätts att anordnaren och hemkommunen kommer överens om ersättningen för att sådan ska betalas.

Denna och andra mottagandefrågor behandlas i avsnitt 21.9.2.

Interkommunal ersättning

Att en kommun som ger utbildning åt en elev som kommer från en annan kommun, ska ersättas av elevens hemkommun för sina kostnader för elevens utbildning i de fall där hemkommunen är skyldig att erbjuda eleven utbildning är en grundläggande princip som gäller för all gymnasieutbildning. Detsamma gäller för landsting som tar emot elever som hemkommunen är skyldig att erbjuda utbildning. I de fall mottagande

grundar sig på ett samverkansavtal, förutsätts ersättningsfrågorna vara reglerade i detta. Författningsreglerna om interkommunal ersättning begränsar sig därför till fall där mottagandet inte grundar sig på åtagande i samverkansavtal.

I 1985 års skollag regleras frågor om interkommunal ersättning för nationella program i 5 kap. 53 och 54 §§. Regler om interkommunal ersättning för individuella program saknas i den lagen.

Förslaget behandlas i avsnitt 21.9.2.

22 § En kommun som på preparandutbildning har tagit emot en elev som inte är hemmahörande i kommunen, ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av dennes hemkommun (interkommunal ersättning).

Om inte den anordnande kommunen och elevens hemkommun kommer överens om annat, ska den interkommunala ersättningen uppgå till den kostnad som hemkommunen själv har för preparandutbildning.

Paragrafen reglerar den interkommunala ersättningen till den anordnande kommunen vid preparandutbildning. *Första stycket* slår fast ersättnings-skyldigheten. I *andra stycket* anges hur ersättningen ska beräknas. Kommunerna kan komma överens om ersättnings storlek. Gör de inte det, ska ersättning bestämmas till vad preparandutbildning kostar när hemkommunen erbjuder den.

23 § En kommun som på programinriktat individuellt val har antagit en elev som inte är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av dennes hemkommun (interkommunal ersättning).

Första stycket gäller även ett landsting som på programinriktat individuellt val antagit en elev som inte är hemmahörande i samverkansområdet för utbildningen.

Om inte den anordnande huvudmannen och hemkommunen kommer överens om annat, ska den interkommunala ersättningen beräknas enligt 24–27 §§.

Paragrafen reglerar den interkommunala ersättningen vid utbildning på programinriktat individuellt val. Hemkommunens ersättningsskyldighet slås fast i *första stycket* gentemot den kommun som anordnar och i *andra stycket* gentemot det landsting som är anordnare. Eftersom det här rör sig om en utbildning som utformas för en grupp elever, kan det förekomma samverkansavtal. Dessa fall är undantagna från lagens stadgande om skyldighet att betala ersättning och om hur denna ska beräknas. Dessa frågor förutsätts vara reglerade i samverkansavtalet.

I *tredje stycket* finns en hänvisning till de följande paragraferna när det gäller hur ersättningen ska beräknas.

Förslaget behandlas i avsnitt 21.9.2.

24 § Den interkommunala ersättningen vid programinriktat individuellt val består av

1. ersättning för den del av utbildningen som motsvarar det yrkesprogram som det programinriktade individuella valet är inriktat mot, och

2. ersättning för den del av utbildningen som avser det stöd som eleven behöver för att uppnå behörighet för yrkesprogrammet. Ersättning enligt denna punkt ska utgå under högst ett år.

Av paragrafen följer att den interkommunala ersättningen för utbildning på programinriktat individuellt val har två komponenter som knyter an till de två delar som en utbildning på ett programinriktat individuellt val kan sägas bestå av. Utbildningen består dels av särskild undervisning i de grundskoleämnena som eleven behöver få godkänt betyg i för att bli behörig för yrkesprogrammet, dels av övrig undervisning som motsvarar den undervisning som eleven får tillsammans med de elever som redan går på yrkesprogrammet.

Ersättning enligt denna paragraf ska bara utgå så länge eleven går på det programinriktade individuella valet. När eleven blir formellt mottagen på yrkesprogrammet gäller i stället de ersättningsregler som finns för nationella program i 16 kap. Paragrafen begränsar den tid under vilken ersättning för undervisning i de behörighetsgivande grundskoleämnena kan utgå till ett år.

Hur de båda bidragsdelarna ska beräknas regleras i följande paragraf.

Förslaget behandlas i avsnitt 21.9.2.

25 § Om hemkommunen inte erbjuder det aktuella yrkesprogrammet, ska ersättningen enligt 24 § 1 motsvara anordnarens självkostnad.

Om hemkommunen erbjuder det aktuella yrkesprogrammet, ska ersättningen enligt 24 § 1 högst uppgå till den kostnad som hemkommunen själv har för motsvarande utbildning. Är anordnarens kostnad lägre, ska ersättningen i stället uppgå till den lägre kostnaden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den ersättning som avses i 24 § 2.

Första och andra styckena i paragrafen behandlar den ersättning som ska utgå för den del av det programinriktade individuella valet som innebär undervisning som motsvarar undervisning på yrkesprogrammet. Tredje stycket gäller ersättningen för undervisningen i grundskoleämnena.

Om hemkommunen inte erbjuder det aktuella yrkesprogrammet, antingen genom att själv anordna det eller genom samverkansavtal, ska denna del av ersättningen, motsvara anordnarens självkostnad för den utbildning som motsvarar yrkesprogrammet. Detta föreskrivs i *första stycket*. Det är samma reglering som gäller för interkommunal ersättning vid nationella program enligt 16 kap. 51 § första stycket.

Den situation att hemkommunen erbjuder det aktuella yrkesprogrammet regleras i *andra stycket*. På samma sätt som gäller för nationella program, enligt 16 kap. 51 § andra stycket, ska ersättningen då fastställas till det belopp som är lägst av anordnarens självkostnad och den kostnad som hemkommunen själv har för utbildning på programmet, antingen när den själv anordnar eller när den erbjuder programmet genom samverkansavtal.

Storleken på den ersättning som under högst ett år ska utgå för undervisning i grundskoleämnena för att eleven ska bli behörig till yrkesprogrammet regleras inte i lagen. I stället ges i *tredje stycket* regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ett bemyndigande att meddela föreskrifter om denna ersättning.

Förslaget behandlas i avsnitt 21.9.2.

26 § När det är fråga om riksrekryterande utbildning enligt 20 §, ska hemkommunen betala det belopp som har beslutats i varje särskilt fall av Statens skolverk.

Föreskriften i paragrafen, vilken saknar motsvarighet i 1985 års skollag, innebär att vad som sägs i föregående paragrafer om hur den interkommunala ersättningen ska beräknas inte gäller när Statens skolverk beslutat att en viss utbildning på ett programinriktat individuellt val ska stå öppen för sökande från hela landet. I dessa fall ska Skolverket även fastställa vilken ersättning som hemkommunen ska betala till anordnaren.

27 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om interkommunal ersättning.

Paragrafen, som har en motsvarighet för individuella program i 5 kap. 53 § andra stycket i 1985 års skollag, innefattar ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter som kompletterar de som finns i lagen om interkommunal ersättning. Bl.a. rymmer detta bemyndigande en möjlighet att meddela föreskrifter om en extra ersättning som ska lämnas för elever på utbildningar för döva, hörselskadade, dövblinda och svårt rörelsehindrade elever samt elever som har en språkstörning, vilka avses i 15 kap. 9 §.

Utbildning på introduktionsprogram vid en fristående gymnasieskola

Anordnande av utbildning

28 § En fristående gymnasieskola som anordnar ett nationellt program får anordna preparandutbildning, individuellt alternativ och språkintröduktion.

En fristående gymnasieskola som anordnar ett yrkesprogram får anordna programinriktat individuellt val som är inriktat mot yrkesprogrammet samt yrkesintroduktion.

Paragrafen, som saknar direkt motsvarighet i 1985 års skollag, anger under vilka förutsättningar som en fristående skola får anordna introduktionsprogram. Regleringen innebär att en skola för att kunna vara en fristående gymnasieskola måste anordna minst ett nationellt program. Det går således inte för en fristående skola att bara anordna ett eller flera introduktionsprogram. Inte heller kan en fristående grundskola, som inte också är en fristående gymnasieskola, anordna introduktionsprogram.

Enligt *första stycket* är enda kravet för att en fristående gymnasieskola ska få anordna preparandutbildning, individuellt alternativ eller språkintröduktion att skolan anordnar ett nationellt program.

Frågor om fristående gymnasieskolors möjligheter att anordna dessa introduktionsprogram behandlas i avsnitten 21.3.4 (preparandutbildning), 21.6.3 (individuellt alternativ) och 21.7.3 (språkintröduktion).

För att få anordna programinriktat individuellt val krävs, enligt *andra stycket*, vidare att skolan anordnar det yrkesprogram som det programinriktade individuella valet är inriktat mot. Detta är samma krav som, enligt 17 §, gäller för att en offentlig huvudman ska få anordna detta introduktionsprogram. Även om en fristående gymnasieskola ska anordna yrkes-

introduktion krävs att den anordnar ett yrkesprogram. I denna situation finns dock inte samma koppling till ett visst yrkesprogram.

Möjligheterna för fristående gymnasieskolor att anordna de introduktionsprogram som anges i andra stycket behandlas i avsnitten 21.4.4 (programinriktat individuellt val) och 21.5.4 (yrkesintroduktion).

Mottagande

29 § Huvudmannen för en fristående gymnasieskola är skyldig att ta emot en elev till yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkin introduktion bara om huvudmannen och elevens hemkommun har kommit överens om det bidrag som kommunen ska betala till huvudmannen för utbildningen.

Paragrafen inskränker den skyldighet för fristående skolor att ta emot alla behöriga som finns i 15 kap. 33 §. Den har en motsvarighet för individuella program i 9 kap. 8 § tredje stycket i 1985 års skollag.

30 § Av 15 kap. 33 § framgår när huvudmannen för en fristående skola som anordnar programinriktat individuellt val är skyldig att ta emot behöriga sökande till utbildningen.

Vad som gäller för urval bland mottagna sökande och antagning till utbildningen följer av 15 kap. 12–14 §§.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, anger hur mottagandet ska gå till när det gäller programinriktat individuellt val. Eftersom sökande från hela landet ska tas emot till sådana utbildningar vid fristående skolor, ska bara sådana sökande som inte uppfyller behörighetsvillkoren för utbildningen nekas mottagande. I *första stycket* föreskrivs således att alla behöriga sökande ska tas emot.

Om platserna på utbildningen är fler än antalet mottagna sökande, ska alla antas. Om de mottagna är fler än antalet platser måste ett urval bland de mottagna göras. I *andra stycket* hänvisas till de gemensamma regler om urval och antagning som finns i 15 kap.

Bidrag från hemkommunen för preparandutbildning

31 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev på preparandutbildning vid skolenheten som var behörig för utbildningen vid den tidpunkt när denna påbörjades.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 32 och 33 §§ och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 34 §.

Första stycket slår fast att den fristående huvudman som tar emot en elev till preparandutbildning har rätt till bidrag för sina kostnader om elevens hemkommun, enligt 16 §, ansvarade för att eleven erbjuds preparandutbildning när utbildningen påbörjades. 1985 års skollag saknar reglering av bidrag till fristående skolor för utbildning på individuella program.

Liksom vid utbildning på nationella program, består bidraget alltid av ett grundbelopp samt i vissa särskilda situationer även av ett tilläggsbelopp. Detta framgår av *andra stycket*. Hur dessa belopp ska beräknas regleras i de följande paragraferna.

Bidrag till fristående huvudmän som anordnar introduktionsprogram Prop. 2009/10:165
behandlas i avsnitt 21.9.2.

32 § Grundbeloppet ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. lärverktyg,
3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag såvitt gäller individuella program, anger vilka kostnadsslag som ska ligga till grund för beräkningen av grundbeloppet i bidraget. För nationella program finns samma reglering i 16 kap. 53 §.

33 § Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den preparandutbildning som kommunen erbjuder.

Att grundbeloppet i bidraget ska beräknas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelningen av resurser till den egna utbildningen överensstämmer med vad som enligt 16 kap. 55 § föreskrivs för nationella program som hemkommunen själv erbjuder. När det gäller preparandutbildning, förutsätts alla kommuner erbjuda sådan, varför denna paragraf inte innehåller någon regel om vad som gäller om hemkommunen inte erbjuder utbildningen.

34 § Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning.

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande ekonomiska eller organisatoriska svårigheter uppstår för kommunen.

Paragrafens reglering av när tilläggsbelopp ska ingå i bidraget till den fristående skolan överensstämmer med vad som enligt 16 kap. 54 § föreskrivs för bidrag för utbildning på nationella program. Se vidare kommentaren till det lagrummet och där gjorda hänvisningar.

Bidrag från hemkommunen för programriktat individuellt val

35 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev på programriktat individuellt val vid skolenheten som var behörig för utbildningen vid den tidpunkt när denna påbörjades.

Bidraget består av

1. bidrag för den del av utbildningen som motsvarar det yrkesprogram som det programriktade individuella valet är inriktat mot, och
2. bidrag för den del av utbildningen som avser det stöd som eleven behöver för att uppnå behörighet för yrkesprogrammet. Bidrag enligt denna punkt ska utgå under högst ett år.

Denna och nästföljande paragraf behandlar det bidrag som en hemkommun ska betala till en fristående skola för utbildning på programinriktat individuellt val av ungdomar från kommunen. Någon motsvarighet avseende bidrag till fristående skolor för utbildning på individuella program finns inte i 1985 års skollag. Frågor om bidrag till fristående skolor för utbildning på introduktionsprogram behandlas i avsnitt 21.9.2.

Första stycket klargör att skyldigheten att betala bidrag uppkommer för hemkommunen när den fristående skolan har antagit en elev från kommunen på programinriktat individuellt val, dock under förutsättning att eleven vid utbildningens början uppfyllde de behörighetskrav som följer av 8 och 10 §§.

Av *andra stycket* följer att bidraget, liksom vid interkommunal ersättning vid programinriktat individuellt val enligt 24 §, består av två delar. Den ena utgörs av kostnaderna för den utbildning som motsvarar utbildning på det yrkesprogram som avsikten är att eleven ska kunna övergå till när denne uppnått nödvändig behörighet. Den andra avser den särskilda undervisning i grundskoleämnena som eleven behöver för att uppnå behörighet till det aktuella yrkesprogrammet.

Bidrag enligt denna paragraf ska utgå bara så länge eleven går på ett programinriktat individuellt program. Om eleven övergår till ett yrkesprogram ska bidrag i stället utgå enligt reglerna för nationella program i 16 kap. Oberoende av hur länge eleven går kvar på programinriktat individuellt val, får bidrag för den behörighetsgivande utbildningen i grundskoleämnena utgå under högst ett år.

Hur de båda bidragsdelarna ska beräknas regleras i följande paragraf.

36 § Bidrag enligt 35 § andra stycket 1 beräknas på samma sätt som bidraget beräknas för det nationella programmet enligt 16 kap. 52–55 §§.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den ersättning som avses i 35 § andra stycket 2.

Paragrafen anger hur bidraget från en elevs hemkommun till en fristående skola för utbildning på programinriktat individuellt val ska fastställas. Som framgår av föregående paragraf består bidraget av två delar. De behandlas i var sitt stycke av denna paragraf, vilken saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Bidraget för den del av utbildningen som motsvarar utbildningen på det yrkesprogram som det programinriktade individuella valet är inriktat mot ska, enligt *första stycket*, beräknas på samma sätt som bidrag till det nationella programmet ska beräknas enligt de angivna paragraferna i 16 kap.

När det gäller den del av bidraget som ska utgå för den särskilda undervisning i grundskoleämnena som eleven får för att uppnå behörighet till yrkesprogrammet, ska denna fastställas på samma sätt som motsvarande del av den interkommunala ersättning som utgår kommuner emellan vid utbildning på programinriktat individuellt val enligt 25 § tredje stycket. I *andra stycket* bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att föreskriva närmare om denna del av bidraget.

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–16 §§),
- bestämmelser om betyg (17–20 §§), och
- bestämmelser om interkommunal ersättning och bidrag till enskild huvudman (21 §).

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, beskrivs innehållet i kapitlet. Av paragrafen framgår att bestämmelserna om gymnasiesärskolan är uppdelade i ett allmänt kapitel och ett kapitel om utbildning på program.

Allmänna bestämmelser*Utbildningens syfte*

2 § Gymnasiesärskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar och som så långt det är möjligt motsvarar den som ges i gymnasieskolan.

Utbildningen i gymnasiesärskolan ska i huvudsak bygga på de kunskaper eleverna fått i grundskolan eller motsvarande skolform.

Av 29 kap. 8 § följer att det som sägs i denna lag om elever med utvecklingsstörning ska gälla också för vissa andra barn och ungdomar.

I paragrafen anges gymnasiesärskolans syfte. Paragrafen motsvarar till viss del 6 kap. 1 § och 9 § första stycket i 1985 års skollag såvitt avser gymnasiesärskoleutbildning som anordnas av en offentlig huvudman. Regeringens förslag omfattar även utbildning som bedrivs av enskilda huvudmän. Beskrivningen av målgruppen har redaktionellt ändrats från uttrycket ”utvecklingsstörda barn och ungdomar” till ”elever med utvecklingsstörning”. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Av *andra stycket* anges gymnasiesärskolans förhållande till annan utbildning enligt denna lag.

Av *tredje stycket* framgår genom en hänvisning till 29 kap. 8 § att med utvecklingsstörning jämställs, vid tillämpning av skollagen, en betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning på grund av hjärnskada, föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom. Till skillnad mot regleringen i 1985 års skollag (1 kap. 16 §) utgör inte autism eller autismsliknande tillstånd en självständig grund för att tillhöra gymnasiesärskolans målgrupp utan det krävs att personen i fråga även har en utvecklingsstörning eller ett sådan funktionsnedsättning som anges ovan.

I lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade finns bestämmelser om vissa andra särskilda insatser än utbildning.

Paragrafen behandlas i avsnitt 22.2.

Målgrupp

3 § Utbildningen i gymnasiesärskolan vänder sig till ungdomar vars skolplikt har upphört och som har gått i grundskolan eller som inte kan gå i gymnasieskolan därför att de har en utvecklingsstörning.

I paragrafen, som delvis motsvarar 6 kap. 7 § första stycket i 1985 års skollag, anges den grupp elever som gymnasiesärskolan vänder sig till.

Program

4 § Utbildningen omfattar nationella program, specialutformade program och individuella program. Närmare bestämmelser om program finns i 19 kap.

I paragrafen anges vilka typer av program som finns i gymnasiesärskolan. Motsvarande bestämmelse finns för den offentliga gymnasiesärskolans del i 6 kap. 3 § första stycket i 1985 års skollag. Denna bestämmelse omfattar även enskilda huvudmän.

Paragrafen behandlas i avsnitt 23.1.

Läsår och terminer

5 § Utbildningen ska bedrivas under läsår, som omfattar en hösttermin och en vårtermin.

Utbildningen i gymnasiesärskolan är avsedd att genomgå på fyra läsår. Huvudmannen får besluta att utbildningen får fördelas på längre tid.

Regeringen får meddela föreskrifter om läsårets längd och när läsåret ska börja och sluta och om huvudmannens befogenheter enligt andra stycket.

I *första stycket* fastslås att utbildningen i gymnasiesärskolan bedrivs under läsår samt att varje läsår består av en hösttermin och en vårtermin. Bestämmelsen motsvarar, för offentliga huvudmän, delvis 3 kap. 1 § första stycket förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan.

I *andra stycket*, som har viss motsvarighet i 6 kap. 7 § andra stycket i 1985 års skollag, behandlas hur lång utbildningen ska vara i gymnasiesärskolan.

I *tredje stycket* bemyndigas regeringen att meddela föreskrifter om läsårets längd och när läsåret ska börja och sluta och om huvudmannens befogenheter enligt andra stycket. *Lagrådet* har ifrågasatt behovet av regleringen i andra stycket. Regeringen bedömer den emellertid som nödvändig.

Kurser

6 § Utbildningen inom varje ämne och ämnesområde ges i form av en eller flera kurser. För varje kurs ska det finnas en kursplan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kurser och kursplaner.

Av paragrafens *första stycke* framgår att utbildningen i gymnasiesärskolan ges i form av kurser. Vilka kurser som ska finnas och vad varje kurs ska innehålla bestäms genom en kursplan. Stycket har viss motsvarighet i 1 kap. 7 § första meningen förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan.

I *andra stycket*, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, anges att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kurser och kursplaner i gymnasiesärskolan. För gymna-

siesärskola med offentlig huvudman finns föreskrifter av denna typ i bl.a. 1 kap. 6 och 7 §§ förordningen om gymnasiesärskolan. I 2 kap. 5 § förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet föreskrivs i dag enbart att det ska finnas kursplaner.

Ansökan

7 § Den som ansöker om en plats i gymnasiesärskolan ska ge in sin ansökan till hemkommunen. Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska ansökan omedelbart sändas vidare till denne.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Den har införts för att klart ange att det krävs en ansökan för att initiera ett ärende om plats i gymnasiesärskolan.

En ansökan ska ges in till hemkommunen. Vad som menas med hemkommun framgår av 29 kap. 6 §. Om ansökan avser plats på en utbildning med en annan huvudman är kommunen skyldig att översända ansökan dit.

Paragrafen behandlas i avsnitt 22.4.

Mottagande och antagning

8 § En elev som har gått ut grundsärskolan har alltid rätt att tas emot i gymnasiesärskolan.

I annat fall ska frågan om en elev tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan prövas av elevens hemkommun. Ett sådant beslut ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Samråd med eleven och elevens vårdnadshavare ska ske när utredningen genomförs.

De ungdomar som tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan har rätt att bli mottagna i gymnasiesärskola med offentlig huvudman om utbildningen påbörjas under tiden till och med det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år.

Paragrafen har viss motsvarighet i 6 kap. 7 § första stycket i 1985 års skollag.

I paragrafens *första stycke* föreskrivs att en elev som har gått ut grundsärskolan alltid har rätt att tas emot i gymnasiesärskolan utan föregående utredning.

Huruvida en person som inte har gått ut grundsärskolan tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan prövas, enligt *andra stycket*, av elevens hemkommun. Ett sådant beslut ska, i likhet med ett beslut om mottagande i grundsärskolan, föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Kommunen är skyldig att samråda med eleven och i förekommande fall elevens vårdnadshavare under utredningens genomförande.

Paragrafen behandlas i avsnitt 22.5.

9 § Huvudmannen prövar frågor om antagning av en elev som ska tas emot i gymnasiesärskolan.

Huvudmannen ska efter samråd med eleven och elevens vårdnadshavare avgöra om en elev i gymnasiesärskolan ska gå på

1. ett nationellt program,

2. ett specialutformat program, eller
3. ett individuellt program.

Utbildning på ett individuellt program ska erbjudas elever som inte kan följa ett nationellt eller specialutformat program.

Paragrafen, som delvis motsvarar 6 kap. 9 § andra stycket i 1985 års skollag, behandlar antagning av elever till utbildning i gymnasiesärskolan. Vid antagningen avgörs vilka av de mottagna eleverna som kan beredas plats på en viss utbildning hos huvudmannen.

I *första stycket* klargörs att det är den huvudman som anordnar utbildningen som prövar frågor om antagning till denna. Huvudmannen måste göra ett urval bland de mottagna sökande till en viss utbildning om platserna på utbildningen inte räcker till alla som har tagits emot.

Av *andra stycket* framgår att huvudmannen ska samråda med eleven och i förekommande fall elevens vårdnadshavare innan beslut om vilket program eleven ska gå fattas.

I *tredje stycket* fastslås att elever som inte kan följa ett nationellt eller specialutformat program ska erbjudas utbildning på ett individuellt program.

Paragrafen behandlas i avsnitt 22.6.

Information till hemkommunen

10 § När en elev börjar eller slutar vid en gymnasiesärskola med annan huvudman än hemkommunen, ska huvudmannen snarast meddela detta till hemkommunen.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Den reglerar huvudmannens informationsskyldighet när eleven börjar eller slutar vid en gymnasiesärskola med en annan huvudman än hemkommunen.

Elevers närvaro och information om frånvaro

11 § En elev i gymnasiesärskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli.

Om en elev i gymnasiesärskolan utan giltigt skäl uteblir från den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag.

Paragrafen innehåller bestämmelser om elevers närvaroplikt och huvudmannens informationsskyldighet vid frånvaro. I dag anses det följa av bestämmelserna om ledighet i förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan att elever i gymnasiesärskolan normalt är skyldiga att delta i undervisningen. I dessa bestämmelser föreskrivs i vilka fall en elev får beviljas ledighet (6 kap. 2 och 3 §§). Sedan den 1 juli 2006 finns också en bestämmelse om att kontakt ska upprättas mellan skolan och elevens vårdnadshavare vid frånvaro utan giltig anledning (6 kap. 3 a §).

I *första stycket* klargörs skyldigheten att närvara, dvs. den som påbörjar en utbildning i gymnasiesärskolan åtar sig också att delta i den verksam-

het som anordnas för ge utbildningen. Bestämmelsen slår enbart fast den grundläggande skyldigheten för alla elever som genomgår en utbildning i gymnasiesärskolan att delta i verksamheten om de inte har giltig anledning att utebli. Avsikten är att den ska kompletteras med närmare föreskrifter i förordning om vad som kan vara giltiga skäl för att utebli och om möjligheten att bevilja elever ledighet.

Andra stycket motsvarar till viss del 6 kap. 3 a § förordningen om gymnasiesärskolan med det förtydligandet att underrättelse ska ske samma dag om det inte föreligger särskilda skäl. Bestämmelserna motsvarar de som gäller för grundskolan och motsvarande skolformer samt för gymnasieskolan.

Paragrafen behandlas i avsnitt 22.1.

Avgifter

12 § Utbildningen i gymnasiesärskolan ska vara avgiftsfri.

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning.

Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut.

I paragrafen regleras vilka avgifter som kan tas ut i gymnasiesärskolan.

I första stycket anges att utbildningen i gymnasiesärskolan ska vara avgiftsfri för eleverna. Av 13 § framgår dock att det får förekomma enstaka inslag i verksamheten som kan medföra en obetydlig kostnad för eleven.

I andra stycket anges att eleverna utan kostnad ska ha tillgång till vissa hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning. Begreppen skrivmaterial, verktyg och andra hjälpmedel har bytts ut mot ”andra lärverktyg”, se avsnitt 14.5.

Första och andra styckena motsvarar delvis 6 kap. 4 § i 1985 års skollag såvitt avser gymnasiesärskoleutbildning som anordnas av en offentlig huvudman. För fristående skolor motsvarar bestämmelserna delvis 9 kap. 10 § andra stycket i 1985 års skollag.

I tredje stycket anges att avgifter i samband med ansökan om plats vid en skolenhet i gymnasiesärskolan inte får tas ut. Motsvarande gäller redan för gymnasiesärskolor som anordnas av en offentlig huvudman, eftersom något stöd för att ta ut avgift för detta inte har funnits. För fristående skolor motsvaras förbudet av stadgandet i 9 kap. 10 § tredje stycket i 1985 års skollag.

Paragrafen behandlas i avsnitt 22.1.

13 § Trots 12 § får det förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det, trots övriga bestämmelser i denna lag, i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av eleven eller dennes vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska vara öppna för alla elever. Ersättningen får inte överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten.

I paragrafen regleras undantag från huvudregeln att utbildningen ska vara avgiftsfri. Bestämmelsen i *första stycket* motsvarar delvis 6 kap. 4 § i 1985 års skollag såvitt avser gymnasiesärskoleutbildning som anordnas

av en offentlig huvudman. För fristående skolor motsvarar bestämmelserna delvis 9 kap. 10 § andra stycket i 1985 års skollag.

I *andra stycket* finns en bestämmelse som förtydligar att det finns ett utrymme för att låta kostnader för skolresor, utflykter eller liknande aktiviteter ersättas av eleven eller dennes vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska dock vara öppna för alla elever, oavsett om vårdnadshavarna väljer att bidra eller inte. Stycket, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, motsvarar vad som gäller för bl.a. grundskolan.

I 3 kap. 21 § görs ytterligare undantag från principen att utbildningen ska vara avgiftsfri. Enligt den bestämmelsen får regeringen meddela föreskrifter om avgifter för den som genomgår prövning.

Modersmålsundervisning

14 § En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har goda kunskaper i språket.

Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om modersmålsundervisning. Sådana föreskrifter får innebära att modersmålsundervisning ska erbjudas i ett språk bara om ett visst antal elever önskar sådan undervisning i det språket.

Paragrafens *första* och *andra stycken* motsvarar, med språkliga och redaktionella justeringar, 5 kap. 11 § förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan tillsammans med 5 kap. 7 § gymnasieförordningen (1992:394) såvitt gäller gymnasiesärskola med offentlig huvudman respektive 2 kap. 7 § första stycket förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet såvitt gäller fristående gymnasiesärskolor.

Bemyndigandet i *tredje stycket* ger möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter som preciserar huvudmannens skyldighet att erbjuda modersmålsundervisning. Här anges uttryckligen att sådana föreskrifter får innebära en sådan begränsning av huvudmannens skyldighet som i dag framgår av 5 kap. 12 § andra stycket gymnasieförordningen. Utformningen av tredje stycket har anpassats till *Lagrådets* förslag.

Paragrafen behandlas i avsnitt 22.8.

Individuell studieplan

15 § För varje elev ska det finnas en individuell studieplan. Den ska innehålla uppgifter om det program som eleven går på. De val av kurser som eleven gjort ska också anges. Vidare ska det av planen framgå eventuella överenskommelser och om det finns behov av särskilt stöd för att eleven ska nå målen med utbildningen. Elevens synpunkter ska inhämtas och beaktas vid utformandet av den individuella studieplanen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om den individuella studieplanen.

I paragrafen anges att det ska finnas en individuell studieplan för varje elev i gymnasiesärskolan. Någon sådant krav finns inte i nu gällande bestämmelser som rör gymnasiesärskolan. Paragrafen är med andra ord ny för gymnasiesärskolans del. Vidare regleras vad studieplanen ska innehålla. Som framgår ska studieplanen bl.a. innehålla uppgifter om en elevs behov av särskilt stöd. Eleven ska vara delaktig i arbetet med sin individuella studieplan.

I *andra stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om den individuella studieplanen.

Regleringen gäller för samtliga huvudmän.

Paragrafen behandlas i avsnitt 22.9.

Utvecklingssamtal

16 § Minst en gång varje termin ska rektorn se till att eleven ges en samlad information om elevens kunskapsutveckling och studiesituation (utvecklingssamtal). Utvecklingssamtalet ska genomföras med elevens individuella studieplan som grund.

En elevs vårdnadshavare ska få sådan information som avses i första stycket.

På samma sätt som beträffande individuella studieplaner saknas det i dag regler kring utvecklingssamtal i gymnasiesärskolan. Kravet på sådana samtal ska genomföras är alltså nytt.

I *första stycket* anges att utvecklingssamtal ska hållas minst en gång per termin och att det är elevens individuella studieplan som ska ligga till grund för samtalet. Vid utvecklingssamtalet ska eleven ges en samlad information av sin kunskapsutveckling och studiesituation.

Av *andra stycket* följer att vårdnadshavare ska få samma information som eleven.

Regleringen gäller för samtliga huvudmän.

Av betydelse för denna paragraf är bestämmelserna om särskild hänsyn till barnets bästa i 1 kap. 10 § och om inflytande i 4 kap.

Paragrafen behandlas i avsnitt 22.9.

Betyg

Tillämpliga bestämmelser

17 § Allmänna bestämmelser om betyg och betygssättning finns i 3 kap. 13–21 §§.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Som bl.a. anges i författningskommentaren till 10 kap. har riksdagen godkänt regeringens förslag om en ny betygsskala för de skolformer inom det offentliga skolväsendet där betyg sätts (prop. 2008/09:66, bet. 2008/09:UbU5, rskr. 2008/09:169). Bestämmelserna om betyg i denna lag har utformats i överensstämmelse med de riktlinjer som riksdagen har beslutat. Bestämmelserna är direkt tillämpliga för all utbildning inom de berörda skolformerna, oavsett om den har offentlig eller enskild huvudman.

18 § Betyg ska sättas på varje avslutad kurs. Betyg ska dock inte sättas på verksamhetssträning.

Om en elev har läst en kurs enligt gymnasieskolans ämnesplan ska betyg sättas i enlighet med de bestämmelser som gäller för betygssättning i gymnasieskolan. I övriga fall gäller 19 och 20 §§.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 7 kap. 1 § förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan, såvitt gäller gymnasiesärskola med offentlig huvudman. I 3 kap. 16 § finns bestämmelser om vem eller vilka som ska sätta betyg. Förslaget behandlas i avsnitt 22.10.

19 § Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E.

För den elev som inte uppnår kraven för betyget E ska ett intyg utfärdas om att eleven deltagit i kursen. Intyget utfärdas av rektorn.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. I paragrafen anges vilka betygsbeteckningar som ska användas vid betygssättning i gymnasiesärskolan.

20 § Betyg ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till bestämda kunskapskrav.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kunskapskrav.

Paragrafen motsvarar för gymnasiesärskola med offentlig huvudman delvis 7 kap. 4 § förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan, med de ändringar som följer av den nya betygsskalan.

Interkommunal ersättning och bidrag till enskild huvudman

21 § Bestämmelser om interkommunal ersättning finns i 19 kap. 22 §.

Bestämmelser om bidrag från en elevs hemkommun till enskild huvudman finns i 19 kap. 25 §.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

19 kap. Utbildning på program i gymnasiesärskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser om program (2–11 §§),
- bestämmelser om utbildning på program vid en gymnasiesärskola med offentlig huvudman (12–22 §§), och
- bestämmelser om utbildning på program vid en fristående gymnasiesärskola (23–29 §§).

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, beskrivs innehållet i kapitlet.

Nationella program

2 § De nationella programmen i gymnasiesärskolan är

- estetiska programmet,
- fordonsprogrammet,
- handels- och administrationsprogrammet,
- hantverksprogrammet,
- hotell- och restaurangprogrammet,
- industriprogrammet,
- medieprogrammet, och
- naturbruksprogrammet.

För varje nationellt program ska det finnas programmål.

Paragrafens *första stycke* motsvarar till viss del 1 kap. 5 § förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan och bilaga 1 till förordningen. De nationella programmen i gymnasiesärskolan ska vara desamma som tidigare. Riksdagen har när det gäller gymnasieskolan beslutat om en ny programstruktur med 18 nationella program som ska vara yrkesprogram eller högskoleförberedande program (prop. 2008/09:99, bet. 2009/10:UbU3, rskr. 2009/10:8). Programmen i gymnasiesärskolan ska dock fortfarande utgå från de nationella program för gymnasieskolan som framgår av bilaga 1 till 1985 års skollag i dess lydelse före den 1 mars 2010. Utbildningen vid programmen i gymnasiesärskolan ska innebära en anpassning till dessa program.

Andra stycket har med anledning av *Lagrådets* övergripande synpunkter utformats på samma sätt som motsvarande bestämmelse om examensmål för de nationella programmen i gymnasieskolan (16 kap. 6 §)

Paragrafen behandlas i avsnitt 23.2.

3 § Undervisningen på de nationella programmen ska omfatta följande ämnen:

- svenska eller svenska som andraspråk,
- engelska,
- matematik,
- samhällskunskap,
- religionskunskap,
- naturkunskap,
- idrott och hälsa, och
- estetisk verksamhet.

Dessutom ska det, för elever som ska erbjudas modersmålsundervisning, som ämne finnas modersmål. På estetiska programmet ska det finnas estetiska ämnen som ämnesblock och på övriga program yrkesämnena. Det ska också finnas individuellt val och lokalt tillägg.

Den totala undervisningstiden ska vara minst 3 600 timmar. I timplaner finns riktvärden för undervisningens omfattning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om riktvärden för undervisningstiden för ämnen och ämnesblock på nationella program.

Paragrafens *första stycke*, som i huvudsak motsvarar 5 kap. 1 § förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan såvitt gäller offentliga huvudmän, innehåller en uppräkningslista av kärnämnen, dvs. de ämnen som ingår i alla nationella program.

Vidare finns i *andra stycket* bestämmelser om modersmålsundervisning, yrkesämnen och estetiska ämnen samt individuellt val och lokalt tillägg. Bestämmelserna motsvarar delvis 5 kap. 2, 3, 4 och 11 §§ nämnda förordning.

Av *tredje stycket* framgår att den minsta garanterade undervisningstiden för varje elev ska vara 3 600 timmar. Bestämmelserna i tredje stycket motsvarar för offentliga gymnasiesärskolor 6 kap. 11 § första stycket i 1985 års skollag och 1 kap. 8 § första stycket förordningen om gymnasiesärskolan samt för fristående gymnasiesärskolor 2 kap. 5 a § första stycket förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet.

I *fjärde stycket* finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att i förordning meddela föreskrifter om riktvärden för undervisningstiden för ämnen och ämnesblock på nationella program. Bestämmelsen har viss motsvarighet i 6 kap. 11 § andra stycket i 1985 års skollag. Den har utformats med beaktande av *Lagrådets* synpunkter.

Paragrafen behandlas i avsnitt 23.5.

Specialutformade program

4 § Ett specialutformat program ska i fråga om utbildningens nivå motsvara ett nationellt program. Det kan utformas individuellt för en elev eller gemensamt för en grupp elever.

Huvudmannen ska fastställa en plan för varje specialutformat program. Om programmet är avsett för en grupp elever, ska huvudmannen även fastställa programmål.

Bestämmelserna i 3 § ska även tillämpas på undervisningen på specialutformade program.

I paragrafen behandlas innehållet i utbildningen på specialutformade program. *Första stycket* motsvarar delvis 5 kap. 8 § förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan. *Andra stycket* är nytt för gymnasiesärskolans del och motsvarar den reglering som gäller för utbildning i gymnasieskolans fram till den 1 juli 2011. I *tredje stycket* anges att bestämmelserna om undervisningen på nationella program i 3 § även ska tillämpas på specialutformade program. Bestämmelsen har viss motsvarighet i 5 kap. 2, 3, 4 och 11 §§ förordningen om gymnasiesärskolan.

Paragrafen behandlas i avsnitt 23.3.

Beslut om program

5 § Rektorn beslutar, efter samråd med eleven och elevens vårdnadshavare, vilket nationellt eller specialutformat program som en elev ska gå på. En elev som har tagits emot på ett nationellt eller ett specialutformat program får, om rektorn bedömer att eleven kan klara av det, läsa kurser enligt gymnasieskolans ämnesplaner.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om urval bland mottagna sökande.

Av paragrafen framgår att rektor beslutar efter samråd med eleven och elevens vårdnadshavare om vilket nationellt eller specialutformat program som en elev ska gå på samt att en elev, om rektor bedömer att eleven kan klara av det, får läsa kurser enligt gymnasieskolans ämnesplaner. Paragrafen motsvarar delvis 5 kap. 2 a § förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan. Enligt den bestämmelsen får en elev i vissa fall läsa kurser enligt gymnasieskolans kursplaner i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad eller estetisk profil. Denna möjlighet utökas nu till att omfatta alla ämnen i gymnasieskolan.

Andra stycket innehåller en upplysning om att regeringen meddelar föreskrifter angående urval bland mottagna sökanden när platserna till en viss utbildning inte räcker till. I 6 kap. 1 b § förordningen om gymnasiesärskolan finns bestämmelser om urval.

Paragrafen behandlas i avsnitt 23.4.

Individuella program

6 § Ett individuellt program ska ge eleven yrkesträning eller verksamhetsträning eller på annat sätt möta elevens speciella utbildningsbehov. Programmet kan även syfta till att stimulera eleven att senare gå över på ett nationellt program eller ett specialutformat program.

Huvudmannen avgör om en elev som tas emot på ett individuellt program ska ges yrkesträning eller verksamhetsträning.

Första stycket, som anger syftet med ett individuellt program, motsvarar i sak 5 kap. 5 § förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan såvitt gäller offentliga huvudmän. I *andra stycket* anges att det är huvudmannen som avgör om eleven ska ges yrkesträning eller verksamhetsträning. Bestämmelsen motsvarar för offentliga gymnasiesärskolor 6 kap. 9 § tredje stycket i 1985 års skollag.

Paragrafen behandlas i avsnitt 23.7.2.

7 § Om eleven får yrkesträning ska, såvida rektorn bedömer att eleven kan klara av det, utbildningen omfatta ämnena svenska, svenska som andraspråk, matematik, samhällsorientering, idrott och hälsa och estetisk verksamhet samt yrkesträning och praktik.

Rektorn får besluta att en elev ska läsa en kombination av ämnen och sådana verksamhetsområden som anges i 8 §, om eleven har förutsättningar för det.

Bestämmelsen i *första stycket* motsvarar i huvudsak 5 kap. 6 § förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan såvitt gäller offentliga huvudmän.

Bestämmelsen i *andra stycket* är ny och syftar till att öka flexibiliteten i gymnasiesärskolan genom att skapa möjlighet för elever att läsa en kombination av ämnen och verksamhetsområden.

Paragrafen behandlas i avsnitt 23.7.3.

8 § Om eleven får verksamhetsträning ska, såvida rektorn bedömer att eleven kan klara av det, utbildningen omfatta verksamhetsområdena kommunikation och socialt samspel, verklighetsuppfattning och omvärldskunskap, estetisk verksamhet, idrott och hälsa samt vardagsaktiviteter. Praktik får också förekomma om rektorn bedömer att det är till nytta för eleven.

Rektorn får besluta att en elev ska läsa en kombination av verksamhetsområden och sådana ämnen som anges i 7 §, om eleven har förutsättningar för det.

Bestämmelsen i *första stycket* motsvarar i sak 5 kap. 7 § förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan såvitt gäller offentliga huvudmän.

I *andra stycket* anges på motsvarande sätt som i 7 § att det finns möjlighet att kombinera verksamhetsområden och ämnen. Bestämmelsen är ny.

Paragrafen behandlas i avsnitt 23.7.3

9 § För de elever på det individuella programmet som ska erbjudas modersmålsundervisning ska modersmål finnas som ämne.

Bestämmelser om modersmålsundervisning inom gymnasiesärskolan finns för närvarande i 5 kap. 11 § förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan och 2 kap. 7 § förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet.

Bemyndiganden

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undervisningstid utöver vad som följer av 3 §,
2. undervisningen på individuella program för elever som enligt rektors beslut med stöd av 7 och 8 §§ får läsa en kombination av ämnen och verksamhetsområden,
3. avvikelser från 3 § första och andra styckena och timplanerna, om det behövs med hänsyn till elevernas förmåga, samt
4. andra begränsade avvikelser från 3 § första och andra styckena och timplanerna.

Paragrafen innehåller olika bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om undervisningen inom gymnasiesärskolan. Vissa bestämmelser om avvikelser finns i dag i 1 kap. 9 § förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan.

Fullföljande av utbildning

11 § Elever som har påbörjat utbildningen i gymnasiesärskolan senast under det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år får, utom i det fall som avses i 23 § andra stycket, fullfölja utbildningen hos huvudmannen under fyra läsår. Detta gäller även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under studietiden.

Det som sägs i första stycket om rätt att fullfölja utbildningen gäller även i den nya hemkommunen, om eleven flyttar till en annan kommun under studietiden.

Paragrafen har viss motsvarighet i 6 kap. 7 § tredje stycket i 1985 års skollag. Enligt denna paragraf har elever som påbörjat sin utbildning i gymnasiesärskolan före höstterminen det år de fyller 20 år rätt att fullfölja sin utbildning. En språklig justering har gjorts för att bättre motsvara bestämmelsen om fullföljande av utbildning i gymnasieskolan.

Den garanterade undervisningstiden som följer av 3 § tredje stycket är beräknad utifrån en studietid på fyra läsår. Vad eleverna har rätt att fullfölja är således fyra års utbildning. Denna rätt gäller såväl elever som deltar i en utbildning med offentlig huvudman, i hemkommunen eller i annan kommun, som elever i fristående skolor. Av 23 § andra stycket följer dock att en enskild huvudman i en speciell situation inte är skyldig att ge en elev fortsatt utbildning. Elevens rätt att fullfölja sin utbildning måste i ett sådant fall kunna göras gällande hos hemkommunen.

Paragrafen behandlas i avsnitt 23.10.

Utbildning på program vid en gymnasiesärskola med offentlig huvudman

Hemkommunens ansvar

12 § För var och en som enligt denna lag har rätt att gå i gymnasiesärskolan ska hemkommunen svara för att sådan utbildning kommer till stånd.

Denna skyldighet ska fullgöras genom att hemkommunen anordnar gymnasiesärskola i den omfattning som krävs för att bereda utbildning åt alla i kommunen som har rätt till sådan utbildning. Hemkommunen får även komma överens med en annan kommun eller med ett landsting om att någon av dessa i en skolenhet med gymnasiesärskola ska ta emot elever vars gymnasiesärskoleutbildning hemkommunen ansvarar för.

I paragrafen anges att det är hemkommunen som har ansvar för att utbildning kommer till stånd för var och en som har rätt att gå i gymnasiesärskolan. Vilken kommun som ska anses vara en elevs hemkommun regleras i 29 kap. 6 §. Paragrafen motsvarar i huvudsak 6 kap. 5 § i 1985 års skollag.

Mottagande i en annan kommun

13 § En elev har rätt att bli mottagen i en gymnasiesärskola som anordnas av en annan kommun än hemkommunen, om eleven med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens gymnasiesärskola. Innan kommunen fattar beslut om att ta emot en sådan elev ska den inhämta yttrande från elevens hemkommun.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, innebär en möjlighet för gymnasiesärskoleelever att bli mottagna i en gymnasiesärskola som anordnas av en annan kommun än hemkommunen. En förutsättning är dock att eleven med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens skola. En motsvarande möjlighet finns redan för gymnasieskolan.

Paragrafen behandlas i avsnitt 23.9.

14 § En kommun får även i andra fall än som avses i 13 § ta emot en elev från en annan kommun i sin gymnasiesärskola efter önskemål av elevens vårdnadshavare.

Paragrafen ger rätt för en kommun att efter önskemål av vårdnadshavare ta emot en elev från en annan kommun. Bestämmelsen motsvarar i sak

6 kap. 6 a § första meningen i 1985 års skollag. Rätt till ersättning för sådan utbildning regleras i 22 §.

Paragrafen behandlas i avsnitt 23.9.

Landsting

15 § Efter överenskommelse med en kommun får ett landsting vara huvudman för utbildning på nationella, specialutformade och individuella program.

I paragrafen anges när ett landsting får vara huvudman för utbildning inom gymnasiesärskolan. Bestämmelsen motsvarar delvis 1 kap. 5 § andra stycket och 6 kap. 10 § andra stycket i 1985 års skollag. Det nya är att överenskommelsen även får omfatta individuella program. Eftersom det saknas bestämmelser för landsting om mottagande av elever och följaktligen även om interkommunal ersättning, krävs det i praktiken ett samverkansavtal med en eller flera kommuner för att ett landsting ska kunna ta emot elever och vara berättigat till ersättning för sina kostnader för elevernas utbildning.

Paragrafen behandlas i avsnitt 23.7.1.

Erbjudande om utbildning på nationella program

16 § Varje kommun ska erbjuda de elever som ska gå på ett nationellt program ett urval av olika program. Kommunen ska sträva efter att urvalet ska vara allsidigt.

Antalet platser på de olika programmen ska anpassas med hänsyn till elevernas önskemål.

Ett sådant erbjudande ska avse utbildning som anordnas inom kommunen eller i en annan kommun eller ett landsting i enlighet med samverkansavtal.

Av paragrafens *första stycke* framgår att varje kommun ska erbjuda ett urval av nationella program. Kommunen ska även sträva efter att urvalet ska vara allsidigt. Bestämmelsen motsvarar delvis 6 kap. 10 § första stycket i 1985 års skollag.

I *andra stycket* anges att antalet platser på de olika programmen ska anpassas till elevernas önskemål. Bestämmelsen motsvarar 6 kap. 10 § första stycket andra meningen i 1985 års skollag.

I *tredje stycket* anges vad ett erbjudande ska avse för utbildning. Bestämmelsen motsvarar 6 kap. 10 § tredje stycket i 1985 års skollag.

Paragrafen behandlas i avsnitt 23.2.1.

Erbjudande om utbildning på specialutformade och individuella program

17 § Varje kommun ska erbjuda ett specialutformat program eller ett individuellt program till de elever som ska gå på ett sådant program. Detsamma gäller den elev som har tagits emot på ett nationellt program men har avbrutit studierna.

Ett sådant erbjudande ska avse utbildning som anordnas inom kommunen eller i en annan kommun eller ett landsting i enlighet med samverkansavtal.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

I paragrafens *första stycke* regleras erbjudande om utbildning på specialutformade och individuella program till de elever som ska gå på ett sådant program samt till elever som har tagits emot på ett nationellt program men avbrutit studierna.

I *andra stycket* anges på motsvarande sätt som i 16 § vad ett erbjudande ska avse för utbildning.

Paragrafen behandlas i avsnitt 23.8.

Kommunens organisation av sin gymnasiesärskola

18 § Varje kommun ska vid utformningen av gymnasiesärskolan beakta vad som för eleverna är ändamålsenligt från kommunikationssynpunkt.

Varje kommun som anordnar gymnasiesärskola ska så långt det är möjligt organisera gymnasiesärskolan så att ingen elev på grund av skolgången behöver bo utanför det egna hemmet.

I lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade finns föreskrifter om stöd och service i form av boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet.

I paragrafen regleras vad kommunen har att beakta vid utformningen av gymnasiesärskolan.

Enligt *första stycket* är en kommun skyldig att beakta vad som är ändamålsenligt för eleverna ur kommunikationssynpunkt. Bestämmelsen motsvarar delvis 6 kap. 6 § första stycket i 1985 års skollag.

I *andra stycket* anges en skyldighet för kommunen att så långt som möjligt organisera gymnasiesärskolan så att ingen elev på grund av skolgången behöver bo utanför det egna hemmet. Bestämmelsen motsvarar delvis 6 kap. 6 § första stycket i 1985 års skollag.

Tredje stycket innehåller en upplysning om att det finns bestämmelser om stöd och service till vissa funktionshindrade i en särskild lag. Upplysningen är densamma som i 6 kap. 6 § fjärde stycket i 1985 års skollag.

Placering vid en skolenhet

19 § En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där eleven önskar gå eller elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts ska dock kommunen frångå önskemålet och placera eleven vid en annan skolenhet inom sin gymnasiesärskola.

Kommunen får frångå ett önskemål och placera eleven vid en annan skolenhet inom sin gymnasiesärskola, om den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Den som har blivit placerad vid en viss skolenhet ska få gå kvar där om inte något annat följer av andra stycket.

I paragrafen anges vad kommunen ska beakta vid placering av elever på olika skolenheter.

Första och andra styckena motsvarar i huvudsak 6 kap. 6 § andra stycket i 1985 års skollag, med en redaktionell ändring som består i att begreppet ”skola” har bytts ut mot begreppet ”skolenhet”. Begreppet skolenhet definieras i 1 kap. 3 §. Vidare har lagts till att inte bara elevens vårdnadshavare, utan även eleven själv, ska kunna framföra önskemål

om placering, med hänsyn till det finns myndiga elever som går i gymnasiesärskolan. I avsnitt 5.3.2 bemöter regeringen *Lagrådets* synpunkter på uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter”.

I *tredje stycket*, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, anges att placeringen vid en skolenhet ska gälla och bara kan frångås med stöd av andra stycket.

Skolskjuts i hemkommunen

20 § Elever i gymnasiesärskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Denna rätt gäller dock inte elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller som går i en annan kommuns gymnasiesärskola med stöd av 13 eller 14 §§. I de fall då det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter ska kommunen även anordna skolskjuts i dessa fall.

Elevens hemkommun eller det landsting som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket.

Paragrafen motsvarar delvis 6 kap. 6 § tredje stycket i 1985 års skollag såvitt gäller kommunernas skyldigheter och 6 kap. 10 a § samma lag i fråga om landstingen.

I *första stycket* har tydliggjorts att rätten till kostnadsfri skolskjuts gäller ”från plats i anslutning till där eleven är bosatt till den plats där utbildningen bedrivs”.

På motsvarande sätt som för grundsärskolan föreskrivs också i *andra stycket* att kommunen ska anordna skolskjuts även för elever som valt att gå i annan skola än den de annars skulle ha placerats i av kommunen, i fall då det kan ske utan ekonomiska eller organisatoriska svårigheter för kommunen. När det gäller *Lagrådets* synpunkter på uttrycket ”organisatoriska eller ekonomiska svårigheter”, se författningskommentaren till 10 kap. 32 §.

I *tredje stycket* anges att det är elevens hemkommun eller i förekommande fall det landsting som anordnar utbildningen som ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket.

I 28 kap. 5 § finns bestämmelser om överklagande av beslut om skolskjuts.

Paragrafen behandlas i avsnitt 23.11.

Skolskjuts i en annan kommun än hemkommunen

21 § En elev som med stöd av 13 § går i en annan kommuns gymnasiesärskola och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen.

Den kommun som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket. Kommunens kostnader för detta ska ersättas av elevens hemkommun.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. I paragrafen finns bestämmelser om skolskjuts för elever som med stöd av 13 § går i en annan kommuns gymnasiesärskola. Bestämmelserna är nya för gymnasiesärskolan och är en konsekvens av att elever i gymnasiesärskolan nu ska ha rätt att tas emot i annan kommuns gymnasiesärskola om det finns särskilda skäl för detta med hänsyn till elevens personliga förhållanden.

Eftersom skolskjuts inte ingår i de utbildningskostnader som ersätts enligt bestämmelserna om interkommunal ersättning i 22 § har ett uttryckligt stadgande om hemkommunens ersättningskyldighet införts.

Interkommunal ersättning

22 § Hemkommunen ska i sådana fall som avses i 13 § betala ersättning för kostnaderna för elevens utbildning till den kommun som har tagit emot eleven.

Även i de fall som avses i 14 § ska hemkommunen betala ersättning till den mottagande kommunen. Om kommunerna i ett sådant fall inte kommer överens om annat, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, efter ansökan från någon av de berörda kommunerna, besluta vilket belopp som hemkommunen ska betala till den kommun som har tagit emot eleven.

En kommuns skyldighet att betala ersättning enligt första eller andra stycket gäller endast för sådana elever vars hemkommuner var skyldiga att erbjuda utbildning i gymnasiesärskolan vid den tidpunkt då utbildningen påbörjades.

Paragrafen har viss motsvarighet i 6 kap. 6 a § i 1985 års skollag. I paragrafen regleras att en kommun som i sin gymnasiesärskola har tagit emot en elev från en annan kommun med stöd av 13 och 14 §§ normalt har rätt ersättning. En förutsättning är dock att eleven var berättigad till utbildning i gymnasiesärskolan när denna påbörjades. Det behöver dock inte alltid vara den ersättningskyldiga hemkommunen som också hade ansvaret för att eleven vid studiernas början fick utbildning i gymnasiesärskolan. För den elev som under studietiden flyttar och således byter hemkommun innebär bestämmelsen att den kommun som är elevens hemkommun blir betalningsskyldig om elevens tidigare hemkommun var skyldig att ge eleven utbildning i gymnasiesärskolan när utbildningen påbörjades. Det kan vidare noteras att bestämmelsen inte ger landsting någon lagstadgad rätt till ersättning. För att ett landsting ska vara berättigat till ersättning för en elevs utbildningskostnader från elevens hemkommun förutsätts således en överenskommelse med denna.

I *andra stycket* regleras förfarandet i de fall där kommunerna inte kan komma överens om den interkommunala ersättningen. Nytt är att regeringen får bemyndiga en myndighet att besluta vilket belopp som hemkommunen ska betala till den kommun som har tagit emot eleven.

I *tredje stycket* anges den tidpunkt som är styrande för kommunens ersättningskyldighet.

Utbildning på program vid en fristående gymnasiesärskola

Mottagande

23 § Varje fristående skola med gymnasiesärskola ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 27 § andra stycket.

I paragrafens *första stycke* regleras att alla fristående gymnasiesärskolor som huvudregel ska vara öppna för alla elever som har rätt till utbildning i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman. Vem som har rätt till sådan utbildning framgår av 18 kap. 8 §. Bestämmelsen motsvarar delvis 9 kap. 8 b § första stycket 3 i 1985 års skollag. Att en skolenhet ska vara öppen för alla innebär att enheten i mån av plats ska ta emot alla som söker dit. En utförligare kommentar till uttrycket ”öppen för alla” finns i prop. 1995/96:200.

Bestämmelsen i *andra stycket* innebär vissa förtydliganden jämfört med 9 kap. 8 b § första stycket 3 i 1985 års skollag. Skollagsberedningens förslag syftar till att klargöra att huvudmannen för en fristående skola aldrig kan åberopa organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för att inte ta emot en elev i behov av särskilt stöd, om elevens hemkommun betalar bidrag för det särskilda stödet. Vidare reglerar den föreslagna bestämmelsen, förutom mottagande, även fortsatt utbildning. Huvudmannen för en fristående skola behöver således inte ta emot en elev i behov av särskilt stöd, om stödbehovet är så omfattande att hemkommunen inte är skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet. Inte heller behöver huvudmannen ge fortsatt utbildning åt en elev som efter mottagandet får ett sådant omfattande behov av särskilt stöd. Om hemkommunen lämnar bidrag för det särskilda stödet gäller öppenhetskravet även för en sådan elev. Huvudmannen kan inte göra en egen bedömning av stödbehovets organisatoriska eller ekonomiska konsekvenser för den fristående skolan. Hemkommunens bedömning ska liksom hittills göras på samma sätt som om eleven i stället hade begärt att få gå vid en av kommunens egna skolenheter.

Paragrafen behandlas i avsnitt 23.12. De principiella utgångspunkterna för förslaget behandlas i avsnitt 14.9.

Urval

24 § Om det inte finns plats för alla sökande till en fristående skola med gymnasiesärskola, ska urvalet göras på grunder som Statens skolinspektion godkänner.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. I paragrafen regleras hur urvalet av elever ska gå till när det inte finns plats för alla sökande till en fristående gymnasiesärskola. Ordvalet ”godkänner” syftar till att klargöra att urvalsgrunderna ska granskas av Statens skolinspektion i samband med prövning av en ansökan om godkännande enligt 2 kap. 7 §. Motsvarande bestämmelse för grundsärskolan finns i 11 kap.

Bidrag från hemkommunen

25 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 26 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 27 §. Prop. 2009/10:165

Paragrafen reglerar frågan om kommunala bidrag till fristående gymnasiesärskolor. Bestämmelserna motsvarar delvis i sak vad som gäller enligt 9 kap. 8 c § första stycket i 1985 års skollag. Något särskilt beslut om rätt till bidrag ska dock inte längre fattas. Rätten till bidrag följer i stället av Statens skolinspektions beslut om godkännande enligt 2 kap. 7 §.

26 § Grundbeloppet ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. lärverktyg,
3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till utbildning i gymnasiesärskola som kommunen erbjuder.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om det grundbelopp som hemkommunen ska betala, om kommunen inte erbjuder utbildning i gymnasiesärskolan.

I paragrafen regleras vilka kostnadsslag som ingår i grundbeloppet. *Första stycket* motsvarar i huvudsak 9 kap. 8 c § andra stycket i 1985 års skollag. Posten elevhälsa har emellertid ersatt den post för elevvård och skolhälsovård som finns i 1985 års skollag. Begreppet ”läromedel och utrustning” har ersatts med ”lärverktyg” i konsekvens med den terminologi som används i övriga lagen (se kommentaren till 10 kap. 10 §). Ingen ändring i sak är avsedd.

Andra stycket motsvarar 9 kap. 8 c § fjärde stycket i 1985 års skollag.

27 § Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning.

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev som är i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Paragrafen motsvarar 9 kap. 8 c § tredje stycket i 1985 års skollag. För ytterligare motiv till bestämmelsen och bemötande av *Lagrådets* synpunkter på tilläggsbeloppet och likabehandlingsprincipen se kommentaren till 10 kap. 39 §. När det gäller uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter”, se avsnitt 5.3.2.

Skolskjuts

28 § Hemkommunen ska anordna skolskjuts för elever som går i fristående gymnasiesärskola inom kommunen under samma förutsättningar som enligt 20 § andra stycket andra meningen gäller för elever som valt en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem.

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, regleras hemkommunens skyldighet att anordna skolskjuts för elever vid fristående gymnasiesärskolor. Hänvisningen till 20 § innebär att kommunen ska anordna kostnadsfri skolskjuts för elever som går i fristående skola inom kommunen i de fall som de allmänna förutsättningarna för skolskjuts är uppfyllda och det kan ske utan ekonomiska och organisatoriska konsekvenser för kommunen. Förslaget behandlas i avsnitt 23.11.

Insyn

29 § Den kommun där den fristående skolan är belägen har rätt till insyn i verksamheten.

I paragrafen regleras kommunens rätt till insyn i den fristående skolans verksamhet. Bestämmelsen motsvarar delvis 9 kap. 13 § andra stycket i 1985 års skollag. Med insyn i verksamheten avses att kommunen fortlopande ska kunna hålla sig informerad om hur verksamheten vid den fristående skolan utvecklas. Rätten till insyn innebär dock inte någon rätt för kommunen att göra påpekande gentemot den fristående skolan. Paragrafen behandlas i avsnitt 14.10, där *Lagrådets* synpunkter på paragrafen bemöts, och 23.12.

20 kap. Kommunal vuxenutbildning

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–9 §§),
- bestämmelser om kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå (10–15 §§),
- bestämmelser om kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå (16–23 §§),
- bestämmelser om betyg (24–31 §§),
- bestämmelser om validering (32 och 33 §§), och
- bestämmelser om intyg (34 och 35 §§).

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, beskrivs innehållet i kapitlet.

Allmänna bestämmelser

Övergripande mål

2 § Målet för den kommunala vuxenutbildningen är att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling.

Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar.

De som fått minst utbildning ska prioriteras.

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, anges de övergripande målen för kommunal vuxenutbildning. Målen är allmänt

formulerade och utgör grund för tolkningen av andra, mer konkret formulerade bestämmelser. Målen med kommunal vuxenutbildning är formulerade ur ett individperspektiv. Dessutom anges vilka som ska prioriteras när resurserna är begränsade. Prop. 2009/10:165

Utbildningens nivåer

3 § Kommunerna ska tillhandahålla kommunal vuxenutbildning.

Utbildningen ska tillhandahållas på grundläggande nivå och gymnasial nivå.

Första stycket motsvarar till viss del bestämmelserna i 11 kap. 8 och 17 §§ i 1985 års skollag. Kommunernas skyldighet att tillhandahålla kommunal vuxenutbildning förtydligas i den nya skollagen genom att kommunens ansvar betonas i en av de inledande paragraferna. Någon materiell förändring jämfört med vad som gäller enligt 1985 års skollag är inte avsedd.

Andra stycket motsvarar i huvudsak 11 kap. 1 § första stycket i 1985 års skollag. Benämningarna grundläggande vuxenutbildning och gymnasial vuxenutbildning har tagits bort. I stället anges de olika nivåer på vilka utbildningen ska tillhandahållas. Uttryckssättet tydliggör att det inte är fråga om traditionella skolformer och att det inte alltid finns ett i förväg bestämt innehåll i utbildningen.

Utbildningens syfte

4 § Utbildning på grundläggande nivå syftar till att ge vuxna sådana kunskaper som de behöver för att delta i samhälls- och arbetslivet. Den syftar också till att möjliggöra fortsatta studier.

Utbildning på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen i gymnasieskolan ska ge.

Paragrafen motsvarar i sak 11 kap. 2 § i 1985 års skollag.

Kurser och gymnasiepoäng

5 § Utbildningen bedrivs i form av kurser och på gymnasial nivå även i form av ett gymnasiearbete.

På gymnasial nivå betecknas kursernas och gymnasiearbetets omfattning med gymnasiepoäng.

Första stycket motsvarar delvis 11 kap. 1 § andra stycket i 1985 års skollag. Dessutom anges att gymnasiearbete kan förekomma på gymnasial nivå, vilket i sak motsvarar vad som framgår av 2 kap. 2 § andra stycket förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning.

Bestämmelsen i *andra stycket* saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Att omfattningen av kurser inom gymnasial vuxenutbildning betecknas med gymnasiepoäng har dock framgått av förordningen om kommunal vuxenutbildning.

6 § För varje kurs ska det finnas en kursplan när det gäller utbildning på grundläggande nivå och en ämnesplan när det gäller utbildning på gymnasial nivå.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kursplaner, ämnesplaner och gymnasiepoäng. Sådana föreskrifter får innebära att kursplaner eller ämnesplaner inte ska finnas eller att gymnasiepoäng inte ska beräknas för vissa kurser.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Första stycket motsvarar delvis 2 kap. 8 § första meningen förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning.

Enligt *andra stycket* får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om kursplaner, ämnesplaner och gymnasiepoäng. Sådana föreskrifter får innebära att kursplaner eller ämnesplaner inte ska finnas eller att gymnasiepoäng inte ska beräknas för vissa kurser. När en elev sätter upp egna mål för utbildningen kan det skapas en kurs som är unik för eleven. Det finns därför ett behov av att kunna föreskriva att kursplaner eller ämnesplaner inte ska finnas för vissa kurser eller att gymnasiepoäng inte ska beräknas för vissa kurser. De kurser som avses är främst sådana kurser som i förordningen om kommunal vuxenutbildning benämns orienteringskurser och individuella kurser.

Avgifter

7 § Utbildningen ska vara avgiftsfri, om inte något annat följer av denna lag eller av föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 21 §. Det får dock förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

Huvudmannen får bestämma att böcker och andra lärverktyg, som varje elev har för eget bruk och får behålla som sin egendom, ska anskaffas av eleverna själva eller erbjudas mot avgifter som högst motsvarar huvudmannens anskaffningskostnader. Lärverktyg som används i utbildningen ska i övrigt tillhandahållas utan kostnad för eleverna.

Avgifter får inte tas ut i samband med ansökan om plats.

Paragrafen motsvarar till viss del 11 kap. 5 § i 1985 års skollag (se prop. 1990/91:85 s. 137 f.).

I *första stycket* anges att utbildningen ska vara avgiftsfri. Det innebär att all verksamhet inom ramen för skolformen kommunal vuxenutbildning, dvs. även sådan verksamhet som en vuxen inte behöver vara antagen till som t.ex. vägledning, ska tillhandahållas avgiftsfritt. Ett undantag görs dock för provning. Regeringen får enligt 3 kap. 20 § meddela föreskrifter om att huvudmannen får ta ut en avgift av den som vill genomgå provning. Det får vidare förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

Av *andra stycket* framgår att huvudmannen får bestämma att kurslitteratur och andra lärverktyg, t.ex. skrivmateriel, verktyg och skyddskläder, som eleverna får behålla ska anskaffas av dem själva på egen bekostnad eller erbjudas till självkostnadspris. Lärverktyg som inte används för eget bruk och som inte får behållas för eget bruk ska tillhandahållas kostnadsfritt. Termen lärverktyg är ny och har införts i stället för det som i 1985

års skollag beskrivs som hjälpmedel. Avsikten är att modernisera språkbruket.

Enligt *tredje stycket* får avgifter inte heller tas ut i samband med en ansökan om plats i kommunal vuxenutbildning. I 11 kap. 21 a § i 1985 års skollag ges huvudmannen en möjlighet att för gymnasial vuxenutbildning ta ut en skälig ansökningsavgift, som under vissa förutsättningar ska betalas tillbaka. Bestämmelsen i detta stycke klargör att det inte längre är möjligt att ta ut sådana avgifter.

Individuella studieplaner

8 § För varje elev ska det finnas en individuell studieplan. Planen ska innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål och planerad omfattning av studierna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om den individuella studieplanen.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 2 kap. 13 § första stycket förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning.

I *första stycket* anges att det för varje elev i kommunal vuxenutbildning ska finnas en individuell studieplan. Vidare anges vad planen ska innehålla.

I *andra stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om individuella studieplaner.

Rätt att fullfölja utbildningen

9 § Den som har antagits till en kurs har rätt att fullfölja kursen.

Huvudmannen får dock besluta att utbildningen på kursen ska upphöra, om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller annars inte gör tillfredsställande framsteg.

Den vars utbildning på grundläggande nivå har upphört enligt *andra stycket* ska på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det. Den vars utbildning på gymnasial nivå har upphört enligt *andra stycket* får på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det.

Utbildningen får avbrytas även enligt bestämmelserna i 5 kap. 17–20 §§.

Paragrafens *första, andra* och *tredje stycken* motsvarar 11 kap. 7 a § i 1985 års skollag med vissa språkliga justeringar.

I *fyjärde stycket* finns en erinran om att en utbildning också får avbrytas enligt bestämmelser i 5 kap. om åtgärder för att åstadkomma trygghet och studiero.

Kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå

Kommunens ansvar

10 § Hemkommunen ansvarar för att de som enligt 11 § har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå och önskar det, också får delta i sådan utbildning.

Varje kommun ska aktivt verka för att nå de vuxna i kommunen som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå och för att motivera dem att delta i sådan utbildning.

Första stycket motsvarar i sak 11 kap. 8 § i 1985 års skollag.

Andra stycket motsvarar 11 kap. 9 § i 1985 års skollag.

Rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå

11 § En vuxen har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå från och med andra kalenderhalvåret det år då han eller hon fyller 20 år, om han eller hon

1. är bosatt i landet,
2. saknar sådana kunskaper som normalt uppnås i grundskolan, och
3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Den som har rätt att delta i utbildning enligt första stycket har rätt att delta i sådan utbildning även i en annan kommun än hemkommunen, om utbildningen tillhandahålls där.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att rätt enligt första stycket ska inträda tidigare än vad som anges där.

Första och andra styckena gäller inte intagna i kriminalvårdsanstalt. Av 24 kap. 10 § framgår att Kriminalvården ansvarar för deras utbildning.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 11 kap. 10 § i 1985 års skollag.

I *första stycket* anges inledningsvis att rätten att delta i utbildning på grundläggande nivå gäller från och med andra kalenderhalvåret det år den vuxne fyller 20 år. Den som är i behov av sådan utbildning ska fram till och med första kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år hänvisas till det individuella programmet i gymnasieskolan.

Av *första punkten* framgår att den sökande måste vara bosatt i landet för att ha rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå. Vem som ska anses bosatt i landet framgår av 29 kap. 2 §. Av 29 kap. 5 § följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan föreskriva att också den som inte anses bosatt i landet ska ha rätt att delta.

Enligt *andra punkten* ska den vuxne sakna sådana kunskaper som normalt uppnås i grundskolan. En sökande som har genomgått grundskolan eller motsvarande utbildning kan ändå sakna relevanta kunskaper och följaktligen ha rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå.

I *tredje punkten* anges att den vuxne ska ha förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Detta villkor är nytt. Motsvarande villkor gäller dock enligt förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning vad gäller behörighet till gymnasial vuxenutbildning. Huvudmannen ska inte vara skyldig att ta emot en sökande till utbildning på grundläggande nivå om den sökande saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Så kan t.ex. vara fallet om den sökande på nytt vill gå en kurs som han eller hon nyligen har gått. Däremot kan det finnas en rätt att delta om det har gått en längre tid sedan den sökande senast genomgick utbildningen. Det kan då vara naturligt att den sökande har förlorat de kunskaper han eller hon en gång förvärvat. Även om det inte har gått någon längre tid sedan den sökande genomgick utbildningen, kan han eller hon ha rätt att delta, om hans eller hennes personliga förhållanden har förändrats på ett sådant sätt att det finns anledning att anta att han

eller hon numera har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Vuxna med utvecklingsstörning ska inte generellt vara förhindrade att delta i kommunal vuxenutbildning. Om en vuxen med utvecklingsstörning söker till kommunal vuxenutbildning, får hans eller hennes förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen bedömas individuellt enligt samma bestämmelser som för alla andra.

Av *andra stycket* framgår att rätten att delta i utbildning på grundläggande nivå gäller oavsett vilken kommun som tillhandahåller utbildningen. Den som uppfyller villkoren i första stycket har således rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå var som helst i landet. En förutsättning är dock att den kommun där den sökande vill delta i utbildning också tillhandahåller den sökta utbildningen i kommunen. Det innebär att en kommun, som fullgör sin skyldighet att erbjuda utbildning på grundläggande nivå genom att köpa platser av en annan kommun, inte behöver tillhandahålla utbildning för sökande från andra kommuner.

Bestämmelsen i *tredje stycket* innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan föreskriva att rätt att delta i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå får inträda tidigare än från och med andra kalenderhalvåret det år personen fyller 20 år.

Av *fjärde stycket* framgår att bestämmelserna i första och andra styckena inte gäller den som är intagen i kriminalvårdsanstalt. Av 24 kap. 10 § framgår att Kriminalvården anordnar utbildning som motsvarar kommunal vuxenutbildning för intagna i kriminalvårdsanstalt.

Paragrafen har i huvudsak utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Utbildning på ett annat språk än svenska

12 § Om en elev i utbildning på grundläggande nivå har bristfälliga kunskaper i svenska språket, får utbildningen tillhandahållas på elevens modersmål eller något annat språk som eleven behärskar. Sådan utbildning ska kompletteras med undervisning eller träning i svenska språket.

Paragrafen motsvarar 11 kap. 12 § i 1985 års skollag med vissa språkliga ändringar. Bestämmelsen ger inte eleven någon rätt att få utbildning på sitt modersmål.

Ansökan och mottagande

13 § En ansökan om att delta i utbildning på grundläggande nivå ska ges in till den sökandes hemkommun. En sökande ska tas emot till utbildningen, om de villkor som anges i 11 § är uppfyllda.

Paragrafen motsvarar i sak delvis 11 kap. 11 § i 1985 års skollag. I denna lag anges dock inte vilket organ i hemkommunen som den sökande ska vända sig till. En sökande ska alltid tas emot, om de villkor som anges i 11 § är uppfyllda. Kommunens beslut i fråga om mottagande kan enligt 28 kap. överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

14 § Om en ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska hemkommunen skyndsamt sända ansökan vidare till den huvudmannen. Till

ansökan ska ett yttrande fogas där hemkommunen redovisar sin bedömning av om den sökande uppfyller de villkor som anges i 11 §.

Den huvudman som anordnar en utbildning beslutar om den sökande ska tas emot till utbildningen. Den andra huvudmannen får ta emot den sökande, även om hemkommunen har bedömt att den sökande inte har rätt att delta i utbildningen.

Paragrafen motsvarar till viss del 11 kap. 11 § i 1985 års skollag.

Om en sådan ansökan som avses i 13 § avser utbildning som en annan kommun anordnar ska hemkommunen skyndsamt sända ansökan vidare till den andra kommunen. Tillsammans med ansökan ska hemkommunen översända ett yttrande där hemkommunen redovisar sin bedömning av om den sökande uppfyller villkoren för rätt att delta i utbildningen. Anordnarkommunen beslutar om den sökande ska tas emot till utbildningen. Även om hemkommunen har bedömt att den sökande inte uppfyller villkoren för rätt att delta, har den andra huvudmannen möjlighet att göra en annan bedömning och ta emot den sökande. Av 15 § framgår att den mottagande kommunen i ett sådant fall inte har rätt till ersättning för sina kostnader för elevens utbildning.

Begreppet antagning används inte i fråga om utbildning på grundläggande nivå, eftersom något urval inte ska göras till sådan utbildning. Beslut i fråga om mottagande får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt 28 kap.

Interkommunal ersättning

15 § En kommun, som i sin utbildning på grundläggande nivå har en elev som kommer från en annan kommun, ska få ersättning för sina kostnader för den elevens utbildning från elevens hemkommun. Detta gäller endast om hemkommunen har bedömt eller, efter överklagande av ett beslut enligt 14 § andra stycket, beslut har meddelats att eleven har rätt att delta i utbildningen.

Paragrafen motsvarar delvis 11 kap. 16 § i 1985 års skollag. Hemkommunens skyldighet att lämna ersättning till en annan kommun gäller dock inte om hemkommunen har bedömt att eleven inte har rätt att delta i utbildningen. Om den huvudman som anordnar utbildningen har beslutat att inte ta emot den sökande på grund av att hemkommunen har bedömt att den sökande inte har rätt att delta, och Skolväsendets överklagandenämnd efter överklagande finner att den sökande har rätt att delta, blir hemkommunen skyldig att ersätta den mottagande huvudmannen, som ju blir skyldig att ta emot den sökande.

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå

Huvudmannens ansvar

16 § Varje kommun ska erbjuda utbildning på gymnasial nivå. Hemkommunen ansvarar för att de som enligt 19 § har rätt att delta i en utbildning och önskar delta i den, också får det. Kommunerna ska sträva efter att därutöver erbjuda utbildning som svarar mot efterfrågan och behov.

Paragrafen motsvarar delvis 11 kap. 17 § första stycket i 1985 års skollag. Dessutom har ett tillägg gjorts av innebörden att hemkommunen är skyldig att erbjuda sina kommuninvånare sådan utbildning som avses i 19 §. Det betyder att t.ex. föreskrifter om urval som avses meddelas i förordning inte kan medföra att den som har rätt till sådan utbildning kan utestängas.

Utformningen av paragrafen har anpassats till *Lagrådets* förslag.

17 § Varje kommun ska informera om möjligheterna till utbildning på gymnasial nivå och aktivt verka för att vuxna i kommunen deltar i sådan utbildning.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 11 kap. 18 § i 1985 års skollag (se prop. 1990/91:85 s. 151 f. och 201). Ordet ”aktivt” har lagts till för att betona kommunernas ansvar för att de som tillhör målgruppen för utbildningen också tar del av denna.

18 § Ett landsting får tillhandahålla utbildning på gymnasial nivå inom områdena naturbruk och omvårdnad. Efter överenskommelse med en kommun får landstinget tillhandahålla utbildning på gymnasial nivå även inom andra områden.

Paragrafen motsvarar 11 kap. 17 § andra och tredje styckena i 1985 års skollag.

Rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå

19 § En vuxen som är behörig att delta i utbildning på gymnasial nivå enligt 20 § och som har en examen från ett yrkesprogram i gymnasieskolan enligt 16 kap. 27 § men inte uppnått grundläggande behörighet till högskolestudier har rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå i syfte att uppnå en sådan behörighet.

Den som har rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå enligt första stycket har rätt att delta i sådan utbildning i en annan kommun än sin hemkommun eller ett landsting om utbildningen finns där och inte erbjuds av hemkommunen. I ett sådant fall är hemkommunen skyldig att ersätta den mottagande kommunens kostnader. Bestämmelserna i 15 kap. 32 § ska tillämpas när det gäller ungdomar till och med första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Innebörden av *första stycket* är att den som inte inom ett yrkesprogram i gymnasieskolan har uppnått grundläggande behörighet till högskolestudier ska ges en garanti att kunna göra det inom vuxenutbildningen på gymnasial nivå. Eftersom en elev kan gå ut ett yrkesprogram i gymnasieskolan med en gymnasieexamen utan att ha uppnått grundläggande behörighet till högskolestudier är det av vikt att han eller hon kan ges en rätt att uppnå den efterfrågade behörigheten inom vuxenutbildningen på gymnasial nivå.

Av *andra stycket* framgår att om hemkommunen inte anordnar vuxenutbildning på gymnasial nivå som kan leda fram till grundläggande högskolebehörighet så har den som önskar en sådan utbildning rätt att delta i utbildning som anordnas av en annan kommun eller ett annat landsting. I

ett sådant fall blir hemkommunen skyldig att betala interkommunal ersättning för eleven.

Utformningen av paragrafen har anpassats till *Lagrådets* förslag.

Behörighet till utbildning på gymnasial nivå

20 § En vuxen är behörig att delta i utbildning på gymnasial nivå från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år, om han eller hon

1. är bosatt i landet,
2. saknar sådana kunskaper som utbildningen syftar till att ge,
3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen, och
4. i övrigt uppfyller föreskrivna villkor.

Behörig är också den som är yngre än vad som anges i första stycket, men har slutfört utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan eller likvärdig utbildning och uppfyller övriga behörighetsvillkor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om behörighetsvillkor. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om att behörighet enligt första stycket ska inträda tidigare än vad som anges där.

Första och andra styckena gäller inte intagna i kriminalvårdsanstalt. Av 24 kap. 10 § framgår att Kriminalvården ansvarar för deras utbildning.

Paragrafen motsvarar delvis 11 kap. 19 § i 1985 års skollag.

Av *första stycket* framgår att utbildningen kan påbörjas tidigast under andra kalenderhalvåret det år den vuxne fyller 20 år.

Enligt *första punkten* måste den vuxne vara bosatt i landet för att vara behörig. Vem som ska anses bosatt i landet framgår av 29 kap. 2 §. Av 29 kap. 5 § följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan föreskriva att också den som inte anses bosatt i landet kan vara behörig.

Behörighetsbestämmelserna i *andra* och *tredje punkterna* motsvarar delvis villkoren i 3 kap. 2 § förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning. I förordningsbestämmelsen föreskrivs bl.a. att den sökande ska sakna eller ha brister i sådana kunskaper som kursen syftar till att ge. Formuleringen ”eller ha brister i” har utelämnats i denna lag för att göra bestämmelsen mer tydlig. En sökande till utbildning på gymnasial nivå är därför normalt inte behörig om han eller hon före utbildningens start har avslutat sin utbildning i gymnasieskolan (eller i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå) med minst betyget E eller Godkänt på den sökta kursen. Han eller hon bör i stället hänvisas till att t.ex. studera på egen hand och genomgå prövning. Av 30 § följer att det inte är nödvändigt att vara antagen för att få genomgå prövning.

För behörighet krävs vidare enligt *fjärde punkten* att den vuxne uppfyller i övrigt föreskrivna villkor. Sådana behörighetsvillkor kan enligt tredje stycket föreskrivas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

I *andra stycket* finns ett undantag från föreskriften i första stycket att den vuxne är behörig först från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år. Enligt undantagsbestämmelsen kan den som är yngre än vad som anges i första stycket vara behörig om han eller hon har slutfört utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan eller likvärdig utbildning. Uttrycket ”slutfört” innebär att den sökande ska ha

avslutat utbildningen med slutbetyg från gymnasieskolan. Exempel på likvärdig utbildning är utbildning på ett specialutformat program, utbildning som leder till International Baccalaureate eller utländsk utbildning som motsvarar utbildning på ett nationellt eller specialutformat program.

Tredje stycket har viss motsvarighet i 11 kap. 19 § andra och tredje styckena i 1985 års skollag.

Vad gäller *fjärde stycket* hänvisas till kommentaren till 11 § tredje stycket.

Utformningen av paragrafen har anpassats till *Lagrådets* förslag.

Ansökan

21 § En ansökan om att delta i utbildning på gymnasial nivå ska ges in till den sökandes hemkommun.

Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman ska hemkommunen skyndsamt sända ansökan vidare till den huvudmannen. Till ansökan ska fogas ett yttrande av vilket det framgår om hemkommunen åtar sig att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning. Ett yttrande behövs inte om det är onödigt med hänsyn till en tidigare överenskommelse.

Åtagande att svara för kostnaderna ska alltid lämnas om den sökande med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få delta i utbildning hos en annan huvudman. Ett åtagande gäller även om den sökande därefter byter hemkommun.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 11 kap. 21 § i 1985 års skollag. I denna lag anges inte vilket organ i hemkommunen som en ansökan ska ges in till.

Den bestämmelse som finns i *tredje stycket första meningen* tillkom ursprungligen på initiativ av riksdagens utbildningsutskott (se bet. 1990/91:UbU16 s. 57 f.). Nytt i denna lag är att hemkommunens beslut i fråga om åtagande att svara för kostnaderna för utbildning som tillhandahålls av en annan huvudman kan överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt 28 kap. Vad som kan utgöra särskilda skäl med hänsyn till den sökandes personliga förhållanden måste avgöras från fall till fall, men enbart den omständigheten att hemkommunen inte tillhandahåller den aktuella utbildningen utgör inte ett särskilt skäl. Som exempel på vad som kan vara särskilda skäl kan nämnas att den sökande arbetar i en annan kommun än hemkommunen och även vill studera där. En sökande kan också bo långt ifrån den plats där hemkommunen tillhandahåller utbildning, men ha nära till en annan huvudmans utbildningslokaler.

Om hemkommunen har bedömt att den sökande inte har särskilda skäl med hänsyn till sina personliga förhållanden kan det hända att Skolväsendets överklagandenämnd efter ett överklagande dit finner att den sökande har sådana särskilda skäl. Om den sökande blir mottagen och antagen till utbildningen i den andra kommunen, blir hemkommunen skyldig att åta sig att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning. Hemkommunens åtagande att svara för kostnaderna för en viss utbildning gäller även om den sökande efter det att hemkommunen lämnat åtagandet byter hemkommun.

Mottagande

22 § Den huvudman som anordnar utbildning på gymnasial nivå beslutar om den sökande ska tas emot till utbildningen.

Hemkommunen ska ta emot en sökande om de behörighetsvillkor som anges i 20 § är uppfyllda.

En kommun ska ta emot en behörig sökande från en annan kommun och ett landsting ska ta emot en behörig sökande, om hemkommunen har åtagit sig eller, efter överklagande enligt 28 kap. 12 §, ska åta sig att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning.

Första stycket motsvarar delvis 11 kap. 22 § i 1985 års skollag. I den nya lagen anges inte vilket organ hos huvudmannen som beslutar om en sökande ska tas emot till utbildningen.

Huvudmannens beslut om mottagande avgör om den sökande tillhör dem som kan få möjlighet att gå utbildningen. Beslutet innefattar först och främst ett ställningstagande till om de behörighetsvillkor som anges i eller har föreskrivits med stöd av 20 § är uppfyllda. Huvudmannen kan även behöva ta ställning till om en sökande från en annan kommun ska få möjlighet att gå utbildningen. Att en huvudman beslutar att ta emot en sökande till utbildningen innebär att han eller hon får vara med och konkurrera om tillgängliga utbildningsplatser. Det ska inte sammanblandas med beslut om antagning enligt 23 §. Ett beslut att anta en sökande innebär att den som är mottagen som sökande också tilldelas en plats på utbildningen. För det fall det finns fler mottagna sökande än det finns platser måste ett urval göras vid antagningen. Annars ska alla mottagna sökande också antas. Inom utbildning på grundläggande nivå utgör beslutet om mottagande och beslutet om antagning i praktiken ett och samma beslut. På gymnasial nivå kan det emellertid bli fråga om två olika beslut, eftersom alla behöriga sökande kanske inte kan antas till en viss utbildning på grund av begränsade resurser i kommunen. Ett beslut om mottagande kan överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt 28 kap. 12 §. Ett beslut om antagning kan inte överklagas.

Tredje stycket motsvarar 11 kap. 20 § 1 i 1985 års skollag med ett tillägg med anledning av att hemkommunen kan komma att bli skyldig att åta sig att svara för kostnaderna efter ett överklagande enligt 28 kap. 12 §.

Antagning

23 § Den huvudman som anordnar utbildning på gymnasial nivå beslutar om en sökande ska antas till utbildningen. Detta gäller inte en sökande som avses i 19 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om urval bland mottagna sökande.

Begreppet antagning är nytt. Det motsvarar begreppet intagning i 1985 års skollag. I den nya lagen anges inte vilket organ hos huvudmannen som beslutar om antagning. Det har inte heller ansetts nödvändigt att i kapitlet om kommunal vuxenutbildning föreskriva att antagningsorganisationen får vara gemensam för flera huvudmän samt för kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och gymnasieskolan. Antagningsorganisationen får när det gäller kommunal vuxenutbildning vara gemen-

sam för flera huvudmän på gymnasial nivå även om det inte finns någon särskild föreskrift om detta i lagen. En bestämmelse om att antagningsorganisationen får vara gemensam för gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå finns i 15 kap. 14 §.

Första stycket motsvarar delvis 11 kap. 22 § första stycket i 1985 års skollag.

Av *andra stycket*, som delvis motsvarar 11 kap. 19 § tredje stycket i 1985 års skollag, framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om urval bland mottagna sökande.

Betyg

Tillämpliga bestämmelser

24 § Allmänna bestämmelser om betyg och betygssättning finns i 3 kap. 13–21 §§.

Som anges i bl.a. författningskommentaren till 10 kap. om grundskolan har riksdagen godkänt regeringens förslag om en ny betygsskala för de skolformer inom det offentliga skolväsendet där betyg sätts (prop. 2008/09:66, bet. 2008/09:UbU5, rskr. 2008/09:169). Bestämmelserna om betyg i denna lag har utformats i överensstämmelse med de riktlinjer som riksdagen har beslutat. För en närmare beskrivning av betygsskalan, se avsnitt 7.4.2.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, innehåller regler om vilka bestämmelser som ska tillämpas vid betygssättning vid kommunal vuxenutbildning utöver de som anges i detta kapitel.

Betygssättning

25 § Betyg ska sättas på varje avslutad kurs och efter genomfört gymnasiearbete.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om betygssättning och om gymnasiearbetet i övrigt. Sådana föreskrifter får innebära att betyg inte ska sättas på vissa kurser.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Första stycket motsvarar i huvudsak 4 kap. 1 § första meningen förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning.

I *andra stycket* finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter om betygssättning och om gymnasiearbetet i övrigt samt om att vissa kurser inte ska betygssättas. Kompletterande föreskrifter om betygssättning kan t.ex. möjliggöra att dagens system att sätta betyg på en del av en kurs kan finnas kvar. Att vissa kurser inte ska betygssättas kan exempelvis bli aktuellt när en elev sätter upp egna mål för utbildningen och det skapas en kurs som är unik för eleven.

26 § Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D och E. Högsta betyg

betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F. Prop. 2009/10:165

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Av paragrafen framgår vilka betygsbeteckningar som ska användas vid betygssättning på grundläggande och gymnasial nivå.

27 § Betyg på kurser i utbildning på grundläggande nivå ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till såväl uppställda kunskapsmål i kursplaner som betygskriterier. Betyg på kurser i utbildning på gymnasial nivå ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till såväl uppställda kunskapsmål i ämnesplaner som kunskapskrav.

Betygskriterier ska finnas för varje kurs i utbildning på grundläggande nivå där betyg ska sättas. Kunskapskrav ska finnas för varje kurs i utbildning på gymnasial nivå där betyg ska sättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om betygskriterier och kunskapskrav.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Enligt *första stycket* ska utgångspunkten vid betygssättning vara att elevens kunskaper ska bedömas i relation till dels de kunskapsmål som ställs upp i respektive kursplan eller ämnesplan, dels de betygskriterier respektive kunskapskrav som är fastställda för varje betygssteg.

I *andra stycket* anges att det ska finnas betygskriterier respektive kunskapskrav som ska tillämpas vid betygssättning.

28 § Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka betygskriterier eller kunskapskrav eller från enstaka delar av sådana kriterier eller krav. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna uppfylla kraven för ett visst kriterium eller nå ett visst kunskapskrav. De kriterier eller krav som rör säkerhet och de som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.

Paragrafen motsvarar med vissa justeringar 4 kap. 6 § tredje stycket förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning. För ytterligare motiv till paragrafen och för bemötande av *Lagrådets* synpunkter, se kommentaren till 10 kap. 21 §.

29 § Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper i en kurs på grund av elevens bristande deltagande, ska betyg inte sättas på kursen.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Den motsvarar till viss del vad som föreslås gälla för grundskolan i 10 kap. 18 §. Till skillnad från grundskolan är inte begreppet närvaro relevant i vuxenutbildningen, t.ex. vid distansutbildning. I bestämmelsen anges att något betyg inte ska sättas när det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper på grund av elevens bristande deltagande. Avsikten är att detta ska markeras med ett horisontellt streck i betygs katalogen.

30 § Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från kommunal vuxenutbildning ska ha möjlighet att genomgå prövning i alla kurser som det sätts betyg på och i gymnasiearbete. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på kursen eller gymnasiearbetet. Den som är elev i gymnasieskolan får dock inte genomgå prövning i en kurs eller ett gymnasiearbete, om eleven har fått minst betyget E på kursen eller gymnasiearbetet.

Prövning får göras bara hos en huvudman som anordnar den aktuella kursen eller, när det gäller gymnasiearbete, utbildning inom det kunskapsområde som gymnasiearbetet avser.

Med prövning i en kurs avses en bedömning av kunskaper i förhållande till såväl uppställda kunskapsmål i kursplaner eller ämnesplaner som betygsgränser respektive kunskapskrav.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om prövning.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Första stycket motsvarar i huvudsak 4 kap. 16 § första stycket förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning.

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg ska ha möjlighet till prövning inom utbildningsformen kommunal vuxenutbildning. Den som genomgår prövning behöver inte vara antagen till utbildningen och måste inte heller vara behörig att delta. Detta innebär t.ex. att en person som inte är behörig att delta i utbildning på gymnasial nivå på grund av att han eller hon inom en nära tidsperiod före utbildningens start har avslutat sin gymnasieutbildning med betyget E ändå har möjlighet att genomgå en prövning.

Den som vill genomgå en prövning ska vara bosatt i landet. Vem som ska anses bosatt i landet framgår av 29 kap. 2 §. Av 29 kap. 5 § följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan föreskriva att också den som inte anses bosatt i landet ska kunna genomgå prövning.

Andra stycket motsvarar i sak 4 kap. 16 § andra stycket förordningen om kommunal vuxenutbildning.

I tredje stycket finns en definition av begreppet prövning i en kurs.

I fjärde stycket finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om prövning.

31 § Prövningen ska göras av en eller flera lärare. Om prövningen genomförs av två eller flera lärare och dessa inte kan enas om ett betyg ska betyget sättas av rektorn.

Paragrafen, som i sak motsvarar 4 kap. 18 § förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning, innebär att lagens bestämmelser om vem som ska sätta betyg även gäller vid prövning.

Validering

32 § En elev i kommunal vuxenutbildning kan få sina kunskaper och sin kompetens validerade. Med validering avses en process som innebär en

strukturerad bedömning, värdering och dokumentation samt ett erkännande av kunskaper och kompetens som en person besitter oberoende av hur de förvärvats.

Rektorn ska verka för att valideringen sker i enlighet med lag och andra författningar.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Första stycket innebär att huvudmännen för kommunal vuxenutbildning kan erbjuda vuxna en möjlighet att få sina kunskaper och sin kompetens validerade. Det finns också en definition av begreppet validering. Valideringen ska genomföras inom ramen för kommunal vuxenutbildning. I detta ligger att den som vill genomgå validering ska vara antagen till utbildning. Validering kan ske inom ramen för en kurs som är inrättad särskilt i syfte att ge tillfälle till validering, dvs. en sådan kurs som enligt förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning är möjlig att inrätta som en orienteringskurs. Kravet på antagning innebär att personen måste vara bosatt i landet. Vem som ska anses bosatt i landet framgår av 29 kap. 2 §. Av 29 kap. 5 § följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan föreskriva att också den som inte anses bosatt i landet ska kunna genomgå validering.

I *andra stycket* finns en erinran om att rektorn liksom i fråga om betygssättning har ett särskilt ansvar för att validering sker i enlighet med lag och andra författningar. Syftet är att särskilt markera rektorns ansvar för att valideringen genomförs på ett professionellt sätt.

33 § Den som får sina kunskaper och sin kompetens bedömda vid en validering ska ha möjlighet att få dessa dokumenterade skriftligt. Vad som sägs i 3 kap. 19 och 20 §§ om rättelse och ändring av betyg gäller även en slutförd validering.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om validering.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Första stycket innebär att resultatet av en validering alltid ska dokumenteras skriftligt om den som har genomgått validering vill det. Den skriftliga dokumentationen av bedömningen vid en validering ska kunna rättas eller ändras i överensstämmelse med vad som gäller för betyg.

I *andra stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om validering.

Intyg

34 § Den som genomgått en kurs i kommunal vuxenutbildning och vill få sina kunskaper dokumenterade på annat sätt än genom betyg ska få ett intyg.

Huvudmannen ansvarar för att eleverna informeras om möjligheten att få ett intyg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att intyg alltid ska utfärdas efter vissa kurser.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Första stycket motsvaras delvis av 4 kap. 19 § första stycket förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning. Innebörden är att den som har genomgått en kurs där betyg sätts ska kunna få ett omdöme

dokumenterat genom intyg i stället för betyg. *Lagrådet* har ifrågasatt det föreslagna uttryckssättet och föreslagit att ordet ”även” läggs till efter ordet ”dokumenterade”. Den aktuella bestämmelsen innebär emellertid inte att läraren kan avstå från att sätta betyg i sådana kurser där betyg ska sättas. Eleven ska dock kunna välja att få dokumentation i form av bara ett intyg eller i form av ett intyg och betyg.

Av *andra stycket* framgår att eleven ska informeras om möjligheten att få ett intyg. Information om intyg måste bara lämnas till elever, dvs. de som deltar i utbildning. I de fall betyg kan sättas på kursen ska informationen om möjligheten att få ett intyg naturligtvis lämnas innan eleven får det slutliga betyget.

Tredje stycket innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att föreskriva att intyg alltid ska utfärdas efter vissa kurser. Avsikten är att elever som har fått utbildning i kurser som inte ska betygssättas ändå ska kunna få de mål som har nåtts dokumenterade. De kurser som avses är främst sådana kurser som i förordningen om kommunal vuxenutbildning benämns orienteringskurser eller individuella kurser. Vidare ska genomförda valideringar kunna dokumenteras genom intyg.

35 § Rektorn utfärdar intyg.

Vad som sägs i 3 kap. 19 och 20 §§ om rättelse och ändring av betyg gäller även för intyg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om intyg.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Första stycket motsvarar 4 kap. 19 § andra stycket förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning.

Andra stycket innebär att intyg kan bli föremål för rättelse eller ändring i likhet med vad som gäller för betyg och validering.

I *tredje stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om intyg.

21 kap. Särskild utbildning för vuxna

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–9 §§),
- bestämmelser om särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå (10–12 §§),
- bestämmelser om särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå (13–16 §§),
- bestämmelser om betyg (17–20 §§),
- bestämmelser om validering (21 och 22 §§), och
- bestämmelser om intyg (23 och 24 §§).

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, beskrivs innehållet i kapitlet.

Allmänna bestämmelser

Övergripande mål

2 § Målet för den särskilda utbildningen för vuxna är att vuxna med utvecklingsstörning ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling.

Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar.

De som fått minst utbildning ska prioriteras.

Av 29 kap. 8 § följer att det som i denna lag sägs om personer med utvecklingsstörning ska gälla också för vissa andra vuxna.

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, anges de övergripande målen för särskild utbildning för vuxna, vilka är identiska med de övergripande mål som gäller för kommunal vuxenutbildning, se 20 kap. 2 §. Målen är allmänt formulerade och utgör en grund för tolkningen av andra, mer konkret formulerade bestämmelser. Målen med särskild utbildning för vuxna är formulerade ur ett individperspektiv. Dessutom anges vilka som ska prioriteras då resurserna är begränsade.

Av *fjärde stycket* framgår, genom en hänvisning till 29 kap. 8 §, att vid tillämpning av skollagen ska med utvecklingsstörning jämföras en betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning på grund av hjärnskada, föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom. Till skillnad mot regleringen i 1985 års skollag (1 kap. 16 §) utgör inte autism eller autismliknande tillstånd en självständig grund för att tillhöra den målgrupp som finns för särskild utbildning för vuxna, utan det krävs att personen i fråga även har en utvecklingsstörning eller därmed jämförbar funktionsnedsättning.

Utbildningens nivåer

3 § Kommunerna ska tillhandahålla särskild utbildning för vuxna.

Utbildningen ska tillhandahållas på grundläggande nivå och gymnasial nivå.

Första stycket har inte någon direkt motsvarighet i 1985 års skollag. Bestämmelsen tydliggör kommunernas skyldighet att tillhandahålla särskild utbildning för vuxna, men någon materiell förändring jämfört med vad som gäller enligt 1985 års skollag är inte avsedd.

Andra stycket motsvarar delvis 12 kap. 1 § första stycket i 1985 års skollag. Benämningarna grundläggande särsvux och gymnasial särsvux har tagits bort och i stället anges de olika nivåer på vilka den särskilda utbildningen för vuxna ska tillhandahållas. Uttryckssättet understryker att det inte är fråga om traditionella skolformer och att det inte alltid finns ett i förväg bestämt innehåll i utbildningen.

Utbildningens syfte

4 § Utbildning på grundläggande nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen i grundsärskolan ska ge.

Utbildning på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen på nationella eller specialutformade program i gymnasiesärskolan ska ge.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 12 kap. 1 a § i 1985 års skollag. I paragrafen anges syftet med utbildningen på grundläggande nivå och gymnasial nivå.

Kurser

5 § Utbildningen bedrivs i form av kurser.

För varje kurs ska det finnas en kursplan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kursplaner.

Första stycket motsvarar i sak 12 kap. 1 § andra stycket i 1985 års skollag.

Andra stycket motsvarar 1 kap. 4 § första meningen förordningen (1992:736) om vuxenutbildning för utvecklingsstörda.

Tredje stycket anges att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kursplaner. Bestämmelsen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Avgifter

6 § Utbildningen ska vara avgiftsfri. Det får dock förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

Huvudmannen får bestämma att böcker och andra lärverktyg, som varje elev har för eget bruk och får behålla som sin egendom, ska anskaffas av eleverna själva eller erbjudas mot avgifter som högst motsvarar huvudmannens anskaffningskostnader. Lärverktyg som används i utbildningen ska i övrigt tillhandahållas utan kostnad för eleverna.

Avgifter får inte tas ut i samband med ansökan om plats.

Paragrafens första och andra stycken motsvarar i stora delar 12 kap. 8 § i 1985 års skollag (se prop. 1990/91:85 s. 137 f.).

Första stycket anges att utbildningen som huvudregel ska vara avgiftsfri. Vissa avsteg från principen om kostnadsfri utbildning får dock förekomma. Vid enstaka tillfällen kan eleverna själva få betala vissa smärre kostnader. Vid t.ex. museibesök eller studiebesök är det alltså möjligt att låta eleverna själva få betala inträdesavgiften.

Av *andra stycket* framgår att huvudmannen får bestämma att kurslitteratur och andra lärverktyg, t.ex. skrivmateriel, verktyg och skyddskläder, som eleverna kan få behålla ska anskaffas av dem själva på egen bekostnad eller erbjudas till självkostnadspris. Lärverktyg som inte används för eget bruk och som inte får behållas för eget bruk ska tillhandahållas kostnadsfritt. Termen lärverktyg är ny och har införts i stället för det som i 1985 års skollag beskrivs som hjälpmedel. Avsikten är att modernisera språkbruket.

Av *tredje stycket* framgår att avgifter inte får tas ut i samband med en ansökan om plats i särskild utbildning för vuxna.

7 § En ansökan om att delta i utbildning ska ges in till den sökandes hemkommun.

Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska hemkommunen skyndsamt sända ansökan vidare till den huvudmannen. Till ansökan ska fogas ett yttrande av vilket det framgår om hemkommunen åtar sig att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning. Ett sådant yttrande behövs inte om det är onödigt med hänsyn till tidigare överenskommelse.

Den huvudman som anordnar en utbildning beslutar om den sökande ska tas emot till utbildningen. En huvudman är skyldig att till sin utbildning ta emot sökande som kommer från andra kommuner, om hemkommunerna har åtagit sig att svara för kostnaderna för deras utbildning.

Den huvudman som anordnar en utbildning på gymnasial nivå beslutar om en sökande ska antas till utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om urval bland mottagna sökande till utbildning på gymnasial nivå.

Begreppet antagning är nytt. Det motsvarar begreppet intagning i 1985 års skollag.

Av *första stycket* framgår att en ansökan ska skickas till hemkommunen. Bestämmelsen har sin motsvarighet i 12 kap. 11 § i 1985 års skollag.

I *andra stycket* regleras vad som gäller om en sökande vill gå en utbildning som anordnas av en annan kommun eller ett landsting. Hemkommunen är skyldig att i ett sådant fall skyndsamt vidarebefordra ansökan till den aktuella huvudmannen. Motsvarande bestämmelser finns i 12 kap. 11 § i 1985 års skollag.

I *tredje stycket* anges att den huvudman som anordnar utbildningen ska besluta om mottagande. Huvudmannen, dvs. en kommun eller ett landsting, har i vissa fall en skyldighet att ta emot behöriga sökande från andra kommuner. Skyldigheten gäller om elevens hemkommun har åtagit sig att betala kostnaderna för elevens utbildning. Bestämmelsen motsvarar 12 kap. 7 § i 1985 års skollag.

Det kan ibland i utbildning på gymnasial nivå finnas ett begränsat antal platser. Av *femte stycket* framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om urval bland behöriga sökande i det fall platserna inte räcker till alla som tagits emot. Bestämmelsen har viss motsvarighet i 12 kap. 6 § tredje stycket i 1985 års skollag. I fråga om utbildning på grundläggande nivå behöver begreppen urval eller antagning inte användas eftersom något urval inte ska göras till sådan utbildning. Mottagande och antagning utgör där ett och samma beslut.

Individuella studieplaner

8 § För varje elev ska det finnas en individuell studieplan. Planen ska innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål och planerad omfattning av studierna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om den individuella studieplanen.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

I *första stycket* anges att det för varje elev i särskild utbildning för vuxna ska finnas en individuell studieplan. Vidare anges vad planen ska innehålla.

I *andra stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om individuella studieplaner.

Rätt att fullfölja utbildningen

9 § Den som har antagits till en kurs har rätt att fullfölja kursen.

Huvudmannen får dock besluta att utbildningen på kursen ska upphöra om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller annars inte gör tillfredsställande framsteg.

Den vars utbildning på grundläggande nivå har upphört enligt *andra stycket* ska på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det. Den vars utbildning på gymnasial nivå har upphört enligt *andra stycket* får på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det.

Utbildningen får avbrytas även enligt bestämmelserna i 5 kap. 17–20 §§.

Paragrafen motsvarar delvis 12 kap. 12 § i 1985 års skollag.

I *första stycket* anges att den som har antagits till en kurs har rätt att fullfölja denna kurs.

Andra stycket innebär ett undantag från regleringen i första stycket. Av *andra stycket* framgår att huvudmannen har en möjlighet att besluta att utbildningen på kursen ska upphöra för en enskild elev. Ett sådant beslut får dock bara fattas på vissa särskilt angivna grunder. Förarbetena till bestämmelsen om upphörande av vuxenutbildning för utvecklingsstörda finns i prop. 1990/91:85 s. 137.

I *tredje stycket* anges förutsättningarna för återinträde i utbildningen. Eftersom huvudmannens ansvar för att tillhandahålla utbildning varierar beroende på vilken utbildningsnivå det är fråga om gäller olika regler. Om utbildning på grundläggande nivå har avbrutits ska eleven beredas sådan utbildning igen om det finns särskilda skäl. För utbildning på gymnasial nivå gäller efter ett avbrott att eleven får beredas sådan utbildning om det finns särskilda skäl. Särskilda skäl kan föreligga om de omständigheter som föranledde att utbildningen avbröts med stöd av *andra stycket* inte längre är aktuella. Skillnaden mellan utbildningsnivåerna när det gäller möjligheterna till återinträde beror på att utbildningen på grundläggande nivå är en rättighet för den som uppfyller behörighetskraven, se 11 §.

I *fjärde stycket* finns en erinran om att en utbildning också får avbrytas enligt bestämmelser i 5 kap. om åtgärder för trygghet och studiero.

Särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå

Kommunens ansvar

10 § Hemkommunen ansvarar för att de som enligt 11 § har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå och önskar det, också får delta i sådan utbildning.

Varje kommun ska aktivt verka för att nå de vuxna i kommunen som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå och för att motivera dem att delta i sådan utbildning.

Paragrafen motsvarar 12 kap. 2 a och 2 b §§ i 1985 års skollag.

I *första stycket* anges hemkommunens skyldighet att se till att de som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå också får det. Vilka som har rätt att delta framgår av 11 §.

Av *andra stycket* framgår att kommunerna har en skyldighet att söka upp och motivera dem som behöver särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå.

Utformningen av paragrafen har anpassats till *Lagrådets* förslag.

Rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå

11 § En vuxen med utvecklingsstörning har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år, om han eller hon

1. är bosatt i landet,
2. saknar sådana kunskaper som utbildningen i grundsärskolan syftar till att ge, och
3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Första stycket gäller inte intagna i kriminalvårdsanstalt. Av 24 kap. 10 § framgår att Kriminalvården ansvarar för deras utbildning.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 12 kap. 2 c § i 1985 års skollag (se prop. 2005/06:148 s. 58 f.).

Av 29 kap. 8 § följer att vad som sägs om personer med utvecklingsstörning också ska gälla för vissa andra vuxna, dvs. sådana som genom yttre våld eller kroppslig sjukdom har fått en hjärnskada som lett till en betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning.

Vad gäller *andra stycket* hänvisas till kommentaren till 20 kap. 11 § fjärde stycket.

Utformningen av paragrafen har anpassats till *Lagrådets* förslag.

Utbildning på ett annat språk än svenska

12 § Om en elev i utbildning på grundläggande nivå har bristfälliga kunskaper i svenska språket, får utbildningen tillhandahållas på elevens modersmål eller något annat språk som eleven behärskar. Sådan utbildning ska kompletteras med undervisning eller träning i svenska språket.

Paragrafen motsvarar med vissa språkliga justeringar 12 kap. 2 d § i 1985 års skollag (se prop. 2005/06:148 s. 59). Bestämmelsen ger inte eleven någon rätt att få utbildning på sitt modersmål.

Särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå

Huvudmannens ansvar

13 § Varje kommun ska erbjuda utbildning på gymnasial nivå. Kommunerna ska sträva efter att erbjuda utbildning som svarar mot efterfrågan och behov.

Paragrafen motsvarar till viss del 12 kap. 3 § första stycket i 1985 års skollag. Kommunen har en skyldighet att i egen regi eller genom avtal med annan kommun eller landsting enligt 23 kap. tillhandahålla särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå.

14 § Varje kommun ska informera om möjligheterna till utbildning på gymnasial nivå och aktivt verka för att de vuxna i kommunen som är behöriga deltar i sådan utbildning.

Paragrafen motsvarar i sak 12 kap. 5 § i 1985 års skollag. Bestämmelsen är utformad på i princip samma sätt som motsvarande bestämmelse för kommunal vuxenutbildning, jfr kommentaren till 20 kap. 17 §.

Utformningen av paragrafen har anpassats till *Lagrådets* förslag.

15 § Ett landsting får efter överenskommelse med en kommun tillhandahålla utbildning på gymnasial nivå.

Bestämmelsen motsvarar, med viss språklig justering, 12 kap. 3 § andra stycket i 1985 års skollag. Ingen förändring i sak är avsedd. Utbildning för vuxna med utvecklingsstörning på gymnasial nivå ska motsvara den utbildning som ges på nationella och specialutformade program i gymnasieskolan.

Behörighet till utbildning på gymnasial nivå

16 § En vuxen med utvecklingsstörning är behörig att delta i utbildning på gymnasial nivå från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år, om han eller hon

1. är bosatt i landet,
2. saknar sådana kunskaper som utbildningen syftar till att ge,
3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen, och
4. i övrigt uppfyller föreskrivna villkor.

Behörig är också den som är yngre än vad som anges i första stycket, men har slutfört utbildning i gymnasieskolan eller likvärdig utbildning och uppfyller övriga behörighetsvillkor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om behörighetsvillkor.

Första och andra styckena gäller inte intagna i kriminalvårdsanstalt. Av 24 kap. 10 § framgår att Kriminalvården ansvarar för deras utbildning.

Paragrafen har viss motsvarighet i 12 kap. 6 § i 1985 års skollag och är utformad på i huvudsak samma sätt som motsvarande paragraf för kommunal vuxenutbildning, jfr kommentaren till 20 kap. 20 §.

I *första stycket* anges huvudregeln för behörighet att delta i utbildningen. Utbildningen kan påbörjas tidigast under andra kalenderhalvåret det år den vuxne fyller 20 år. Undantag från huvudregeln i detta avseende anges i andra stycket. Enligt *första punkten* måste den vuxne dessutom vara bosatt i landet, se 29 kap. 2 § angående bosättningsbegreppet.

Behörighetsbestämmelserna i *andra* och *tredje punkterna* motsvarar delvis villkoren i 3 kap. 3 § förordningen (1992:736) om vuxenutbildning för utvecklingsstörda. I förordningen föreskrivs bl.a. att den sökande ska sakna eller ha brister i sådana kunskaper som kursen avser att ge. För att

göra bestämmelsen tydligare har formuleringen ”eller ha brister i” tagits bort. En sökande till utbildning för vuxna med utvecklingsstörning på gymnasial nivå är normalt inte behörig, om den sökande i nära anslutning till utbildningens start har avslutat sin utbildning i gymnasiesärskolan eller utbildning för vuxna med utvecklingsstörning på gymnasial nivå med minst betyget E eller Godkänt på den kurs som han eller hon ansöker om att få gå. För behörighet krävs vidare enligt *fjärde punkten* att den vuxne i övrigt uppfyller föreskrivna villkor. Sådana behörighetsvillkor kan enligt tredje stycket föreskrivas av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer.

I *andra stycket* finns ett undantag från föreskriften i första stycket att en vuxen är behörig att delta i utbildning först under andra kalenderhalvåret det år den vuxne fyller 20 år. Enligt undantagsbestämmelsen kan den som är yngre än vad som anges i första stycket vara behörig om han eller hon har slutfört utbildning i gymnasiesärskolan eller likvärdig utbildning. Uttrycket ”slutfört” innebär att den sökande ska ha avslutat utbildningen, i regel med slutbetyg från gymnasiesärskolan. Vad som ska anses vara likvärdig utbildning får bedömas från fall till fall. Det kan t.ex. vara fråga om utländsk utbildning som motsvarar utbildning i den svenska gymnasiesärskolan.

I *tredje stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om behörighetsvillkor.

Vad gäller *fjärde stycket* hänvisas till kommentaren till 20 kap. 11 § fjärde stycket.

Utformningen av paragrafen har anpassats till *Lagrådets* förslag.

Betyg

Tillämpliga bestämmelser

17 § Allmänna bestämmelser om betyg och betygssättning finns i 3 kap. 13–21 §§.

Riksdagen har godkänt regeringens förslag om en ny betygsskala för de skolformer inom det offentliga skolväsendet där betyg sätts (prop. 2008/09:66, bet. 2008/09:UbU5, rskr. 2008/09:169). Bestämmelserna om betyg i denna lag har utformats i överensstämmelse med de riktlinjer som riksdagen har beslutat. För en närmare beskrivning av betygsregleringen, se avsnitt 7.4.2.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, innehåller regler om vilka bestämmelser som ska tillämpas vid betygssättning vid särskild utbildning för vuxna utöver de som anges i detta kapitel.

Betygssättning

18 § Betyg ska sättas på varje avslutad kurs, dock inte på kurser som motsvarar träningskolan inom grundsärskolan.

Inom den del av särskild utbildning för vuxna som motsvarar träningskolan ska, i stället för betyg, ett intyg om att eleven har deltagit i kursen utfärdas efter avslutad kurs.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om betygssättning. Sådana föreskrifter får innebära att betyg inte ska sättas på vissa kurser.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Första och *andra styckena* motsvarar i stort 4 kap. 1 § förordningen (1992:736) om vuxenutbildning för utvecklingsstörda.

I *tredje stycket* finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter om betygssättning och om att vissa kurser inte ska betygssättas. Avsikten med bemyndigandet är bl.a. att möjliggöra föreskrifter på förordningsnivå som innebär att dagens system att sätta betyg på en del av en kurs får finnas kvar.

I 3 kap. 16 § finns bestämmelser om vem eller vilka som ska sätta betyg.

19 § Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. För den elev som inte uppnår betyget E utfärdas ett intyg om att eleven har deltagit i kursen.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Av paragrafen framgår vilka betygsbeteckningar som ska användas vid betygssättning på såväl grundläggande som gymnasial nivå.

20 § Betyg ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till såväl uppställda kunskapsmål i kursplaner som betygskriterier.

Betygskriterier ska finnas för varje kurs där betyg ska sättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om betygskriterier.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. I paragrafen behandlas vad som ska läggas till grund för bedömningen av vilket betyg som ska sättas.

Av *första stycket* framgår att utgångspunkten ska vara att bedöma elevens kunskaper gentemot dels de kunskapsmål som respektive kursplan innehåller, dels de särskilda betygskriterier som finns fastställda för vissa betygssteg.

I paragrafens *andra stycke* anges att det ska finnas betygskriterier med vilkas hjälp betygen ska sättas.

I *tredje stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om betygskriterier.

Validering

21 § En elev i särskild utbildning för vuxna kan få sina kunskaper och sin kompetens validerade. Med validering avses en process som innebär en strukturerad bedömning, värdering och dokumentation samt ett erkännande av kunskaper och kompetens som en person besitter oberoende av hur de förvärvats.

Rektorn ska verka för att valideringen sker i enlighet med lag och andra författningar.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Första stycket innebär att huvudmännen inom särskild utbildning för vuxna kan erbjuda eleverna en möjlighet att få sina kunskaper och sin kompetens validerade. Det finns också en definition av begreppet validering. Valideringen ska genomföras inom ramen för särskild utbildning för vuxna. I detta ligger att den som vill genomgå validering ska vara antagen till utbildning. Kravet på antagning innebär att personen måste vara bosatt i landet. Vem som ska anses bosatt i landet framgår av 29 kap. 2 §. Av 29 kap. 5 § följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan föreskriva att också den som inte anses bosatt i landet ska kunna genomgå validering.

I *andra stycket* finns en erinran om att rektorn liksom i fråga om betygssättning har ett särskilt ansvar för att validering sker i enlighet med lag och andra författningar. Syftet är att särskilt markera rektorns ansvar för att valideringen genomförs på ett professionellt sätt.

22 § Den som får sina kunskaper och sin kompetens bedömda vid en validering ska ha möjlighet att få dessa dokumenterade skriftligt. Vad som sägs i 3 kap. 19 och 20 §§ om rättelse och ändring av betyg gäller även en slutförd validering.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om validering.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Första stycket innebär att resultatet av en validering alltid ska dokumenteras skriftligt om den person som har genomgått validering vill det. Bedömningen vid och dokumentationen av en validering ska kunna rättas eller ändras i likhet med vad som gäller för betyg.

I *andra stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om validering.

Intyg

23 § Den som genomgått en kurs i särskild utbildning för vuxna och vill få sina kunskaper dokumenterade på annat sätt än genom betyg ska få ett intyg. I 18 § andra stycket och 19 § finns bestämmelser om att intyg ska utfärdas i vissa andra fall.

Huvudmannen ansvarar för att eleverna informeras om möjligheten att få ett intyg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att intyg alltid ska utfärdas efter vissa kurser.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Första stycket motsvarar delvis vad som gäller för kommunal vuxenutbildning (komvux) enligt 4 kap. 19 § första stycket förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning. Avsikten är att den som har genomgått en kurs ska kunna välja att få ett omdöme dokumenterat genom intyg i stället för betyg. *Lagrådet* har ifrågasatt det föreslagna uttryckssättet och föreslagit att ordet ”även” läggs till efter ordet ”dokumenterade”. Den aktuella bestämmelsen innebär emellertid inte att läraren kan avstå från att sätta betyg. Eleven ska dock kunna välja att få dokumentation i form av bara ett intyg eller i form av både intyg och

betyg. I andra meningen görs en hänvisning till andra bestämmelser av vilka det framgår att intyg ska utfärdas i vissa fall.

Av *andra stycket* framgår att eleven ska informeras om möjligheten att få ett intyg. I de fall betyg kan sättas på kursen ska informationen om möjligheten att få ett intyg naturligtvis lämnas innan eleven får det slutliga betyget.

Tredje stycket innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att föreskriva att intyg alltid ska utfärdas efter vissa kurser. Bestämmelsen motsvarar vad som gäller för kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 34 §.

24 § Rektorn utfärdar intyg.

Vad som sägs i 3 kap. 19 och 20 §§ om rättelse och ändring av betyg gäller även för intyg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om intyg.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Första stycket motsvarar vad som föreskrivs om komvux i 4 kap. 19 § andra stycket förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning.

Andra stycket innebär att intyg kan bli föremål för rättelse eller ändring i likhet med vad som gäller för betyg och validering.

I *tredje stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om intyg.

22 kap. Utbildning i svenska för invandrare

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–17 §§),
- bestämmelser om betyg (18–25 §§),
- bestämmelser om validering (26 och 27 §§), och
- bestämmelser om intyg (28 och 29 §§).

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, beskrivs innehållet i kapitlet.

Allmänna bestämmelser

Övergripande mål

2 § Målet för utbildning i svenska för invandrare är att vuxna invandrare ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling.

Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar.

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, anges de övergripande målen för utbildning i svenska för invandrare. Paragrafen är

allmänt formulerad och utgör en grund för tolkningen av andra, mer konkret formulerade bestämmelser. Prop. 2009/10:165

Utbildningens syfte

3 § Utbildningen syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket.

Utbildningen syftar också till att ge vuxna invandrare som saknar grundläggande läs- och skrivfärdigheter möjlighet att förvärva sådana färdigheter. Läs- och skrivinläringen får ske på elevens modersmål eller något annat språk som eleven behärskar.

Paragrafen motsvarar 13 kap. 1 § första och andra styckena i 1985 års skollag (se prop. 2005/06:148 s. 28 f. och 59). I sista meningen har det gjorts en språklig justering.

Kurser

4 § Utbildningen bedrivs i form av kurser.

För varje kurs ska det finnas en kursplan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kursplaner.

Första stycket motsvarar 13 kap. 1 § tredje stycket i 1985 års skollag.

Andra stycket har ingen motsvarighet i 1985 års skollag men motsvarar delvis 5 § första stycket förordningen (1994:895) om svenskundervisning för invandrare.

Av *tredje stycket*, som delvis motsvarar 5 § andra stycket förordningen om svenskundervisning för invandrare, framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kursplaner.

Avgifter

5 § Utbildningen ska vara avgiftsfri, om inte något annat följer av denna lag eller av föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 21 §. Det får dock förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning. Huvudmannen får dock besluta att eleverna ska hålla sig med enstaka egna lärverktyg.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 13 kap. 8 § i 1985 års skollag. Vad gäller begreppet lärverktyg hänvisas till kommentaren till 20 kap. 7 § och 21 kap. 6 §.

Utbildningens omfattning

6 § Utbildningen ska i genomsnitt under en fyraveckorsperiod omfatta minst 15 timmars undervisning i veckan. Undervisningens omfattning får dock minska om eleven begär det och huvudmannen finner att det är förenligt med utbildningens syfte.

I paragrafen, som i huvudsak motsvarar 13 kap. 4 a § i 1985 års skollag, anges den minsta omfattning som undervisningen ska ha inom utbildning i svenska för invandrare. Begreppet undervisning har definierats i 1 kap. 3 §. Utöver undervisning förekommer normalt även andra inslag i utbildningen, t.ex. självstudier eller språkpraktik. Undervisningstiden får minska under den angivna minimigränsen endast om eleven begär det. Huvudmannen måste dessutom göra den bedömningen att en sådan minskning är förenlig med syftet med utbildningen. Se även prop. 2005/06:148 s. 32 f. och 59 f.

Samverkan med arbetslivet

7 § Huvudmannen ska i samarbete med Arbetsförmedlingen verka för att eleven ges möjligheter att öva det svenska språket i arbetslivet och att utbildning i svenska för invandrare kan kombineras med andra aktiviteter som

- arbetslivsorientering,
- validering,
- praktik, eller
- annan utbildning.

Huvudmannen ska också verka för att utbildning i svenska för invandrare kan bedrivas under tid för vilken eleven får ersättning från sjukförsäkringen enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och för att utbildningen kan kombineras med aktiviteter som erbjuds inom hälso- och sjukvården.

Paragrafen motsvarar i sak 13 kap. 4 b § i 1985 års skollag (se prop. 2005/06:148 s. 34 f. och 60).

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

8 § Utbildningen ska kunna kombineras med förvärsarbete.

Paragrafen motsvarar 13 kap. 4 c § i 1985 års skollag (se prop. 2005/06:148 s. 34 f. och 60).

9 § Huvudmannen ska samråda med den berörda arbetsgivaren och den lokala arbetstagarorganisationen som arbetsgivaren är bunden till genom kollektivavtal om en arbetstagares deltagande i utbildningen och utbildningens förläggning.

Paragrafen motsvarar, med vissa språkliga justeringar, 13 kap. 5 § i 1985 års skollag.

Individuella studieplaner

10 § För varje elev ska det finnas en individuell studieplan. Planen ska innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål och planerad omfattning av studierna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om den individuella studieplanen.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Enligt *första stycket* ska det finnas en individuell studieplan för varje elev. Vidare anges att planen ska innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål och den bör således spegla den enskildes behov, önskemål och förutsättningar. Den ska dessutom innehålla uppgifter om plane-

rad omfattning av studierna. Det är t.ex. lämpligt att elevens studieväg framgår.

I *andra stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om den individuella studieplanen.

Kommunens ansvar

11 § Hemkommunen är skyldig att se till att utbildning i svenska för invandrare erbjuds dem som enligt 13 § har rätt att delta i utbildningen.

Utbildningen ska finnas tillgänglig så snart som möjligt efter det att en rätt till utbildning i svenska för invandrare inträtt. Om det inte finns särskilda skäl ska utbildningen kunna påbörjas inom tre månader.

Paragrafen motsvarar delvis 13 kap. 3 § i 1985 års skollag.

I *första stycket* regleras kommunernas skyldighet att erbjuda utbildning i svenska för invandrare till dem som har rätt till sådan utbildning.

Av *andra stycket* följer att utbildning i svenska för invandrare ska tillhandahållas så snart som möjligt efter det att rätt till utbildningen har inträtt. Endast om det finns särskilda skäl får det dröja längre än tre månader innan utbildningen kan tillhandahållas. Vad som kan utgöra särskilda skäl har behandlats i prop. 1993/94:126 s. 21.

12 § Varje kommun ska aktivt verka för att nå dem i kommunen som har rätt till utbildningen och för att motivera dem att delta i utbildningen.

Paragrafen motsvarar 13 kap. 4 § i 1985 års skollag.

Rätt att delta

13 § En person har rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 16 år, om han eller hon

1. är bosatt i landet, och
2. saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge.

En finländsk medborgare som stadigvarande arbetar i kommunen men är bosatt i Finland nära gränsen till Sverige och saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge, har från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 16 år också rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare.

Paragrafen motsvarar 13 kap. 6 § i 1985 års skollag med vissa språkliga och redaktionella justeringar.

I *första stycket* anges vissa villkor som måste vara uppfyllda för att rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare ska föreligga. Rätten att delta i utbildning gäller från och med andra kalenderhalvåret det år personen fyller 16 år.

Av *första punkten* framgår att den sökande måste vara bosatt i landet för att ha rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare. Vem som ska anses bosatt i landet framgår av 29 kap. 2 §. Av 29 kap. 5 § följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan föreskriva att också den som inte anses som bosatt i landet ska ha rätt att delta.

Enligt *andra punkten* ska personen sakna sådana kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge. Prop. 2009/10:165

Av *andra stycket* framgår att villkoret i första stycket om bosättning i landet inte gäller för finländska medborgare, som stadigvarande arbetar i kommunen men är bosatta i Finland nära gränsen till Sverige.

Utformningen av paragrafen har anpassats till *Lagrådets* förslag.

14 § Den som har sådana kunskaper i det danska eller norska språket att grundläggande svenskundervisning inte kan anses nödvändig har inte rätt att delta i utbildningen.

Paragrafen motsvarar 13 kap. 7 § i 1985 års skollag.

Mottagande

15 § Huvudmannen beslutar om en person ska tas emot till utbildningen.

Paragrafen motsvarar i sak 13 kap. 12 § i 1985 års skollag. I denna lag anges dock inte vilket organ hos huvudmannen som beslutar om mottagande.

Rätt att fullfölja utbildningen

16 § Den som har antagits till en kurs har rätt att fullfölja kursen.

Huvudmannen får dock besluta att utbildningen på kursen ska upphöra, om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller annars inte gör tillfredsställande framsteg.

Utbildningen får avbrytas även enligt bestämmelserna i 5 kap. 17–20 §§.

Paragrafens *första* och *andra stycken* motsvarar 13 kap. 11 § första och andra styckena i 1985 års skollag med viss språklig justering.

I *tredje stycket* finns en erinran om att en utbildning också får avbrytas enligt bestämmelser i 5 kap. om åtgärder för trygghet och studiero. Att studierna kan avbrytas genom avstängning är nytt för skolformen.

17 § Den för vilken utbildningen har upphört enligt 16 § andra stycket eller som frivilligt avbrutit utbildningen ska på nytt beredas sådan utbildning om det finns särskilda skäl för det.

Paragrafen motsvarar 13 kap. 11 § andra stycket i 1985 års skollag.

Betyg

Tillämpliga bestämmelser

18 § Allmänna bestämmelser om betyg och betygssättning finns i 3 kap. 13–21 §§.

Som anges i bl.a. författningskommentaren till 10 kap. om grundskolan har riksdagen godkänt regeringens förslag om en ny betygsskala för de skolformer inom det offentliga skolväsendet där betyg sätts (prop.

2008/09:66, bet. 2008/09:UbU5, rskr. 2008/09:169). Bestämmelserna om betyg i denna lag har utformats i överensstämmelse med de riktlinjer som riksdagen har beslutat. För en närmare beskrivning av betygsskalan, se avsnitt 7.4.2.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, innehåller regler om vilka bestämmelser som ska tillämpas vid betygssättning vid utbildning i svenska för invandrare utöver de som anges i detta kapitel.

Betygssättning

19 § Betyg ska sättas på varje avslutad kurs.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om betygssättning.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Första stycket motsvarar delvis 15 § första meningen förordningen (1994:895) om svenskundervisning för invandrare.

Av andra stycket framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar kompletterande föreskrifter om betygssättning.

20 § Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D eller E. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. I paragrafen anges vilka betygsbeteckningar som ska användas vid betygssättning. Vem som beslutar om betyget framgår av 3 kap. 16 §.

21 § Betyg ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till såväl uppställda kunskapsmål i kursplaner som betygskriterier.

Betygskriterier ska finnas för varje kurs.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om betygskriterier.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Första stycket motsvarar vad som ska gälla för kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna.

I andra stycket anges att betygskriterier ska finnas för varje kurs.

I tredje stycket finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om de betygskriterier som läraren ska använda vid betygssättningen.

22 § Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen bortses från enstaka betygskriterier eller från enstaka delar av betygskriterier. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna uppfylla kraven för ett visst kriterium. De kriterier som rör säkerhet och de som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.

Paragrafen motsvarar med vissa språkliga justeringar delvis 16 § andra stycket förordningen (1994:895) om svenskundervisning för invandrare. Den har vidare motsvarigheter vad gäller grundskola, specialskola, gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning. För ytterligare motiv till paragrafen och för bemötande av *Lagrådets* synpunkter, se kommentaren till 10 kap. 21 §.

23 § Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper i en kurs på grund av elevens bristande deltagande, ska betyg inte sättas på kursen.

Paragrafen motsvarar till viss del vad som föreslås gälla för grundskolan i 10 kap. 18 §. Till skillnad från grundskolan är inte begreppet närvaro relevant på samma sätt i vuxenutbildningen, t.ex. vid distansutbildning.

I bestämmelsen anges att något betyg inte ska sättas när det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper på grund av elevens bristande deltagande. Avsikten är att detta ska markeras med ett horisontellt streck i betygs katalogen.

Prövning

24 § Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning i svenska för invandrare ska ha möjlighet att genomgå prövning. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på kursen.

Prövning får göras endast hos en huvudman som anordnar den aktuella kursen.

Med prövning avses en bedömning av kunskaper i förhållande till såväl uppställda kunskapsmål i kursplaner som betygs kriterier.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om prövning.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Bestämmelsen i *första stycket* motsvarar 17 a § första stycket förordningen (1994:895) om svenskundervisning för invandrare.

I *andra stycket* anges att prövning får göras hos en huvudman som anordnar den aktuella kursen. Detta är en anpassning till vad som föreslås gälla för, och i dag gäller för, kommunal vuxenutbildning.

I *tredje stycket* finns en definition av begreppet prövning.

I *fyjärde stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om prövning.

25 § Prövningen ska göras av en eller flera lärare. Om prövningen genomförs av två eller flera lärare och dessa inte kan enas om ett betyg ska betyget sättas av rektorn.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Den innebär att lagens bestämmelser om vem som ska sätta betyg även gäller vid prövning, jfr 3 kap. 16 §.

Validering

26 § En elev i utbildning i svenska för invandrare kan få sina kunskaper och sin kompetens validerade. Med validering avses en process som innebär en

strukturerad bedömning, värdering och dokumentation samt ett erkännande av kunskaper och kompetens som en person besitter oberoende av hur de förvärvats.

Rektorn ska verka för att valideringen sker i enlighet med lag och andra författningar.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Första stycket innebär att huvudmännen för utbildning i svenska för invandrare kan erbjuda vuxna en möjlighet att få sina kunskaper och sin kompetens validerade. Det finns också en definition av begreppet validering. Valideringen ska genomföras inom ramen för utbildning i svenska för invandrare. I detta ligger att den som vill genomgå validering ska vara antagen till utbildning. Kravet på antagning innebär att personen måste vara bosatt i landet. Vem som ska anses bosatt i landet framgår av 29 kap. 2 §. Av 29 kap. 5 § följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska föreskriva att också den som inte anses bosatt i landet ska kunna genomgå validering.

I *andra stycket* finns en erinran om att rektorn liksom i fråga om betygssättning har ett särskilt ansvar för att validering sker i enlighet med lag och andra författningar. Syftet är att särskilt markera rektorns ansvar för att valideringen genomförs på ett professionellt sätt.

27 § Den som får sina kunskaper och sin kompetens bedömda vid en validering ska ha möjlighet att få dessa dokumenterade skriftligt. Vad som sägs i 3 kap. 19 och 20 §§ om rättelse och ändring av betyg gäller även en slutförd validering.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om validering.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Första stycket innebär att resultatet av en validering alltid ska dokumenteras skriftligt om den som har genomgått validering vill det. Den skriftliga dokumentationen av bedömningen vid en validering ska kunna rättas eller ändras i överensstämmelse med vad som gäller för betyg.

I *andra stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om validering.

Intyg

28 § Den som genomgått en kurs i utbildning i svenska för invandrare och vill få sina kunskaper dokumenterade på annat sätt än genom betyg ska få ett intyg.

Huvudmannen ansvarar för att eleverna informeras om möjligheten att få ett intyg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att intyg alltid ska utfärdas efter viss utbildning.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Första stycket innebär att den som har genomgått en kurs ska kunna få ett omdöme dokumenterat genom intyg i stället för betyg. *Lagrådet* har ifrågasatt det föreslagna uttryckssättet och föreslagit att ordet "även" läggs till efter ordet "dokumenterade". Den aktuella bestämmelsen innebär emellertid inte att läraren kan avstå från att sätta betyg. Betyg ska alltid sättas där det är möjligt, dvs. då målen uppnåtts, även om individen

bara vill få ett intyg. Eleven ska dock kunna välja att få dokumentation i form av bara ett intyg eller i form av både intyg och betyg.

Bestämmelsen i *andra stycket* förtydligar huvudmannens skyldighet att informera om möjligheten att få intyg. Information om möjligheten att få ett intyg ska naturligtvis lämnas innan eleven får det slutliga betyget.

Tredje stycket innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att föreskriva att intyg alltid ska utfärdas efter viss utbildning. Den utbildning som avses är främst läs- och skrivinläringen, som inte är en egen kurs och därför inte behöver betygsättas.

29 § Rektorn utfärdar intyg.

Vad som sägs i 3 kap. 19 och 20 §§ om rättelse och ändring av betyg gäller även för intyg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om intyg.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Av *första stycket* följer att rektor ansvarar för utfärdandet av intyg. Detta motsvarar vad som föreskrivs för kommunal vuxenutbildning i 4 kap. 19 § andra stycket förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning.

Andra stycket innebär att intyg kan bli föremål för rättelse eller ändring i likhet med vad som gäller för betyg och validering.

I *tredje stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om intyg.

23 kap. Entreprenad och samverkan

Entreprenad

1 § Kommuner, landsting och enskilda huvudmän får enligt bestämmelserna i detta kapitel med bibehållet huvudmannaskap sluta avtal med en enskild fysisk eller juridisk person om att utföra uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag (entreprenad).

De bestämmelser som finns för en utbildning eller en annan verksamhet enligt denna lag ska med de undantag som anges i detta kapitel gälla även vid entreprenad.

I paragrafen, som till viss del motsvarar 1 § lagen (1993:802) om entreprenadförhållanden inom skolan, definieras begreppet entreprenad. Av grundläggande betydelse är att huvudmannaskapet ligger kvar på kommunen, landstinget eller den enskilde huvudmannen. Det innebär bl.a. att elevernas rättigheter och huvudmannens skyldigheter ska vara desamma som om verksamheten bedrivs av kommunen, landstinget eller den enskilde huvudmannen i egen regi.

Kommunen, landstinget eller den enskilde huvudmannen ansvarar således i egenskap av huvudman för verksamhetens innehåll men låter någon annan sköta själva utförandet. De bestämmelser som finns för en utbildning i skollagen och andra författningar på skolområdet, exempelvis läroplaner och kursplaner, gäller även vid entreprenad. Likaså gäller

bestämmelserna om vem som ska sätta betyg vid entreprenad. I 7 § finns dock vissa undantag från skollagens föreskrifter. Rektorns ledningsansvar ligger kvar hos rektorn vid den skolenhet som entreprenaden avser.

Även sådana stödfunktioner som skolskjuts och skolmältider faller inom utbildningsbegreppet och kan alltså med stöd av bestämmelserna läggas ut på entreprenad.

Entreprenadavtal kan enligt paragrafen ingås med en ”enskild fysisk eller juridisk person”. Kretsen av tänkbara entreprenörer är således densamma som i 1 § lagen om entreprenadförhållanden inom skolan. De bestämmelser som i dag möjliggör utbildning på entreprenad inom vuxenutbildningen, dvs. 11 kap. 6 §, 12 kap. 9 § och 13 kap. 9 § i 1985 års skollag, har en annan utformning. Genom den nu aktuella definitionen av entreprenadbegreppet markeras tydligare vilka som får utföra uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet på entreprenad. Av bestämmelserna följer således att entreprenadavtal inte kan ingås mellan en kommun eller ett landsting och en annan kommun eller ett annat landsting eller ett statligt organ. Sådan samverkan regleras i stället i 8 §.

2 § Inom förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. får uppgifter överlämnas på entreprenad.

Paragrafen motsvarar delvis 2 a kap. 5 § andra stycket, 2 b kap. 2 § tredje stycket, 11 kap. 6 § första stycket, 12 kap. 9 § första stycket och 13 kap. 9 § första stycket i 1985 års skollag. Någon ändring i sak är inte avsedd. Det finns inte heller i dag några begränsningar i fråga om möjligheten att överlämna uppgifter på entreprenad vad gäller förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, förskoleklass, kommunal vuxenutbildning, vuxenutbildning för utvecklingsstörda och svenskundervisning för invandrare utom såvitt avser överlämnande av uppgifter som innebär myndighetsutövning.

3 § Inom grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan får uppgifter som inte är hänförliga till undervisningen överlämnas på entreprenad.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, innebär att uppgifter som inte är hänförliga till undervisningen får överlämnas på entreprenad inom grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Uppgifter som kan tänkas komma att med stöd av denna bestämmelse överlämnas på entreprenad är exempelvis skolmältider, skolskjuts och elevhälsa. En definition av begreppet undervisning finns i 1 kap. 3 §.

4 § Inom gymnasieskolan får uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad eller estetisk profil överlämnas på entreprenad.

Inom grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan får en enskild huvudman överlämna uppgifter som avser modersmålsundervisning på entreprenad.

Första stycket motsvarar i sak 1 § lagen (1993:802) om entreprenadförhållanden inom skolan. Här omfattas dock även enskilda huvudmän. Entreprenaden behöver inte avse ett helt ämne utan kan avse delar av ett ämne (jfr prop. 1992/93:230 s. 88).

Andra stycket motsvarar 1 a kap. 5 § andra stycket och 2 kap. 7 § andra stycket förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet vad gäller överlämnande av uppgiften att bedriva modersmålsundervisning till en annan enskild på entreprenad.

5 § Om det finns särskilda skäl får regeringen efter ansökan av en kommun, ett landsting eller en enskild huvudman i andra fall än som anges i 2 och 4 §§ medge att kommunen, landstinget eller den enskilde huvudmannen får överlämna åt någon annan att bedriva undervisning inom skolväsendet på entreprenad.

Paragrafen motsvarar delvis 2 § lagen (1993:802) om entreprenadförhållanden inom skolan. Bestämmelsen innebär att den möjlighet som regeringen har enligt den lagen att medge undantag från de aktuella reglerna bibehålls. Regeringen kan t.ex. medge att undervisning får överlämnas på entreprenad även inom andra ämnen i gymnasieskolan än som anges i 4 §. I förarbetena till lagen om entreprenadförhållanden inom skolan nämns som exempel för gymnasieskolans del viss undervisning i ett ämne som har nära anknytning till ett yrkesämne. Regeringen får i det enskilda fallet pröva de rättsliga förutsättningarna för och lämpligheten av entreprenad (se prop. 1992/93:230 s. 32 och 35).

6 § Om en kommun, ett landsting eller en enskild huvudman överlämnar uppgiften att bedriva undervisning på entreprenad, får kommunen, landstinget eller den enskilde huvudmannen överlämna den myndighetsutövning som hör till en lärares undervisningsuppgift.

Kommunen eller landstinget får när det gäller kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna överlämna även den myndighetsutövning som hör till rektorns uppgifter. Kommunen får också överlämna sådan myndighetsutövning när det gäller utbildning i svenska för invandrare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om begränsningar när det gäller överlämnande av rektorsuppgifter som innefattar myndighetsutövning.

Paragrafen motsvarar delvis 3 § lagen (1993:802) om entreprenadförhållanden inom skolan samt 11 kap. 6 § andra stycket, 12 kap. 9 § andra stycket och 13 kap. 9 § andra stycket i 1985 års skollag, med de tillägg som föreslås i prop. 2009/10:68. För att överlämna uppgifter som innefattar myndighetsutövning till en enskild krävs lagstöd.

Bestämmelsen i *första stycket* innebär att ingen annan myndighetsutövning än den som hör till lärares undervisningsuppgifter får överlämnas vid entreprenad. Den myndighetsutövning som kan komma att överlämnas är främst betygssättning. Det kan, som *Lagrådet* påpekat, dock även vara fråga om disciplinära och andra särskilda åtgärder. De lärare som är verksamma hos en entreprenör bör ha samma uppgifter som lärare anställda hos en kommun, ett landsting eller en enskild huvudman. Utfärdande av betygsdokument är däremot en uppgift för rektorn och stannar hos denne. En sådan uppgift kan normalt inte överlämnas till en entreprenör.

Andra stycket har sin motsvarighet i de ändringar i 11 kap. 6 § andra stycket, 12 kap. 9 § andra stycket och 13 kap. 9 § andra stycket i 1985 års skollag som föreslås i prop. 2009/10:68. Ändringarna innebär att förutom lärares uppgifter även rektors uppgifter som innefattar myndighetsutövning får överlämnas till en uppdragstagare när det gäller kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare. *Lagrådet* har ifrågasatt behovet av skilda regleringar för gymnasieskolan och vuxenutbildningen när det gäller överlämnade av rektorers myndighetsutövning. Det torde enligt *Lagrådet* ligga närmast till hands att också den myndighetsutövning som hör till en rektors uppgifter, i likhet med lärarnas, borde få överlämnas vid entreprenad i gymnasieskolan. Regeringen konstaterar att det för närvarande saknas tillräckligt beredningsunderlag för en sådan ändring och lämnar därför inte något sådant förslag.

Bestämmelsen i *tredje stycket* har sin motsvarighet i de nya stycken som i prop. 2009/10:68 föreslås införas i 11 kap. 6 §, 12 kap. 9 § och 13 kap. 9 § i 1985 års skollag. Bestämmelsen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att begränsa kommunernas och landstingens möjligheter att vid utbildning på entreprenad överlämna sådan myndighetsutövning som hör till rektors uppgifter. Det kan t.ex. handla om att endast vissa utbildningsanordnare får komma i fråga för överlämnande av rektorsuppgifter som innefattar myndighetsutövning.

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om entreprenader enligt 2 § och om sådan undervisning på entreprenad som avses i 4 och 5 §§.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela ytterligare föreskrifter om entreprenader. Den motsvarar delvis 6 § lagen (1993:802) om entreprenadförhållanden inom skolan samt 11 kap. 6 § första stycket andra meningen, 12 kap. 9 § första stycket andra meningen och 13 kap. 9 § första stycket andra meningen i 1985 års skollag.

Samverkan

8 § En kommun får sluta avtal med en annan kommun om att denna ska ta över ansvaret för kommunens uppgifter inom förskolan, fritidshemmet, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap.

En kommun får också sluta avtal med ett landsting om att detta ska ta över ansvaret för kommunens uppgifter inom kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna.

Paragrafen motsvarar delvis 2 a kap. 5 § andra stycket i 1985 års skollag. Någon ändring i sak är inte avsedd. För vuxenutbildningen finns i dag inte någon uttrycklig reglering kring samverkan.

Den överlåtelse av uppgifter som sker är inte att betrakta som entreprenad eftersom uppgifterna överlämnas till en annan kommun. Det kan särskilt framhållas att huvudmannaskapet och ansvaret för verksamheten följer med vid överlåtelsen.

9 § En kommun får som huvudman överlåta ansvaret för sådana medicinska insatser som anges i 2 kap. 25–28 §§ till ett landsting, om kommunen och landstinget är överens om detta. På samma sätt får ett landsting överlåta ansvaret till en kommun.

Staten eller en enskild får som huvudman överlåta ansvaret för de medicinska insatser som anges i 2 kap. 25–28 §§ till en kommun eller ett landsting, om huvudmannen och kommunen eller landstinget är överens om detta.

Elevhälsans medicinska insatser har samma huvudman som utbildningen, dvs. en kommun, ett landsting, staten eller en enskild. Paragrafen möjliggör för huvudmannen att låta någon annan ta över ansvaret för dessa uppgifter. Den överlåtelse som sker är inte att betrakta som entreprenad eftersom överlåtelsen av uppgifterna sker till en kommun eller ett landsting.

Första stycket motsvarar i sak bestämmelserna avseende skolhälsovård i 1 kap. 5 § grundskoleförordningen (1994:1194), 1 kap. 14 § gymnasieförordningen (1992:394), 1 kap. 5 § särskoleförordningen (1995:206) och 1 kap. 12 § förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan.

Andra stycket motsvarar i huvudsak 1 kap. 12 § specialskoleförordningen (1995:401) och 1 kap. 6 § sameskolförordningen (1995:205). Dessutom ges en verksamhet med enskild huvudman möjlighet att överlåta ansvaret för de medicinska insatserna till en kommun eller ett landsting.

10 § Staten får som huvudman för sameskolan, efter avtal med en kommun, ta över ansvaret för kommunens uppgifter inom förskolan.

Paragrafen motsvarar delvis 2 kap. 3 § sameskolförordningen (1995:205). Av 2 kap. 4 § i den föreslagna skollagen framgår att staten är huvudman för förskoleklass och fritidshem vid en skolenhet med specialskola eller sameskola.

Paragrafen möjliggör med andra ord för huvudmannen för sameskolan att, efter avtal med en kommun, ta över ansvaret för kommunens uppgifter inom angivet område.

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

24 kap. Särskilda utbildningsformer

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- internationella skolor (2–7 §§),
- utbildning vid särskilda ungdomshem (8 och 9 §§),
- utbildning för intagna i kriminalvårdsanstalt (10 §),
- utbildning vid folkhögskola som motsvarar utbildning i svenska för invandrare (11–15 §§),
- utbildning för barn och elever som vårdas på sjukhus eller annan motsvarande institution (16–19 §§),
- utbildning i hemmet eller på annan lämplig plats (20–22 §§),
- annat sätt att fullgöra skolplikten (23–25 §§), och
- bemyndiganden (26 §).

Internationella skolor

Grundskolenivå

2 § Den som har skolplikt och som för endast en kortare tid är bosatt i Sverige eller har andra särskilda skäl att få utbildning i en internationell skola på grundskolenivå får fullgöra sin skolplikt i en godkänd sådan skola. Detta gäller dock inte sådana barn som avses i 7 kap. 5 och 6 §§. Statens skolinspektion prövar frågor om godkännande av internationella skolor på grundskolenivå.

Med internationell skola på grundskolenivå avses en skola med enskild huvudman som har en annan internationell inriktning än den som får finnas i grundskolan. För godkännande krävs att skolans utbildning som helhet betraktad är likvärdig med grundskolans. Utbildningen ska förmedla kunskaper och färdigheter som underlättar fortsatt skolgång utomlands. Undervisning i svenska språket och om svenska förhållanden ska ges i den omfattning som de elever som är bosatta i Sverige för kortare tid behöver.

Regeringen får besluta att en internationell skola på grundskolenivå får ta emot andra barn än sådana som avses i första stycket för att de ska fullgöra skolplikten vid skolan.

Paragrafens *första stycke* motsvarar 9 kap. 5 § första stycket i 1985 års skollag med vissa redaktionella förändringar och en anpassning till den rollfördelning som gäller inom den statliga skoladministrationen sedan Statens skolinspektion inrättats. Av stycket följer att den som endast under en kortare tid är bosatt i landet eller den som har andra särskilda skäl att få utbildning i en internationell skola med enskild huvudman får fullgöra sin skolplikt i en sådan skola om Skolinspektionen har godkänt huvudmannen för ändamålet. Detta gäller dock inte barn som hör till målgruppen för grundsärskolan eller specialskolan.

Med elever som endast under en kortare tid är bosatta i landet avses exempelvis barn till utländska forskare eller barn till andra anställda i internationella företag som vistas i Sverige under en begränsad tid. Det kan även röra sig om barn till beskickningsmedlemmar från andra länder inom EU och EES-området, vilka arbetar i Sverige.

Begreppet ”andra skäl” i 1985 års skollag har ersatts av begreppet ”andra särskilda skäl”. Med elever som har ”andra särskilda skäl” att få sin utbildning i en internationell skola avses exempelvis elever som visserligen stadigvarande är bosatta i Sverige men som kommer från familjer som planerar att inom en inte alltför avlägsen framtid lämna landet antingen för gott eller för åtskilliga år. Sådana elever kan vara barn till forskare, barn med svenska föräldrar som är anställda i olika internationella företag eller barn till svenska diplomater. Även familjeskäl kan utgöra sådana särskilda skäl som här avses. Det kan då röra sig om att en eller båda föräldrarna eller någon annan familjemedlem kommer från ett annat land och att eleven i sin hemmiljö regelbundet använder det språk som är undervisningsspråk i den internationella skolan. Det kan också vara fråga om elever som tidigare gått i skola utomlands och som vill fullfölja sin utbildning i Sverige.

Paragrafens *andra stycke* motsvarar i huvudsak 9 kap. 5 § andra stycket i 1985 års skollag. Där anges vilka grundläggande krav som ställs för godkännande av en internationell skola på grundskolenivå.

Paragrafens *tredje stycke* motsvarar 9 kap. 5 § tredje stycket i 1985 års skollag. Bestämmelsen innebär att regeringen får medge att en internationell skola tar emot barn som varken för en kortare tid har sitt hem i landet eller har andra särskilda skäl att få utbildning i en internationell skola. Regeringen kan lämna såväl ett generellt medgivande som ett medgivande som är begränsat till ett visst antal eller en viss andel elever ur denna kategori. Regeringens medgivande ska alltså endast gälla sådana elever som inte redan med stöd av bestämmelserna i första stycket får tas emot i skolan. Förarbetena till den äldre bestämmelsen finns i prop. 1995/96:200, s. 60, 61 och 71.

Paragrafens första stycke har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag. Lagrådets invändning mot uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” bemöts i avsnitt 5.3.2.

3 § Huvudmannen för en godkänd internationell skola på grundskolenivå ska av Statens skolinspektion förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i 4 § om

1. utbildningen följer ett annat lands läroplan och kursplaner eller en internationell läroplan och internationella kursplaner med anpassning till svenska förhållanden i den utsträckning som är rimlig,

2. utbildningens allmänna mål och värdegrund inte strider mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det svenska skolväsendet,

3. elever som har svårigheter i skolarbetet erbjuds särskilt stöd,

4. eleverna erbjuds sådan elevhälsa som avser medicinska insatser som ska erbjudas inom grundskolan,

5. elevavgiften är skäligen med hänsyn till rimliga kostnader för verksamheten, bidrag och omständigheterna i övrigt,

6. skolan är öppen för alla elever som avses i 4 §, med undantag för sådana elever som det skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter att ta emot för skolan,

7. urvalet, om det inte finns platser till alla behöriga sökande, görs på grunder som Skolinspektionen godkänner,

8. vårdnadshavare och elever ges tydlig information om den internationella skolans innehåll och inriktning mot fortsatta studier utomlands och om vad utbildning vid en internationell skola kan innebära vid fortsatt skolgång i det svenska skolväsendet, och

9. skolan följer övriga bestämmelser i denna lag och i andra föreskrifter som avser internationella skolor på grundskolenivå.

Skolinspektionen ska i beslutet om rätt till bidrag ange det högsta antal elever som är folkbokförda i Sverige som omfattas av huvudmannens bidragsrätt.

I paragrafen anges förutsättningarna för att en internationell skola på grundskolenivå ska förklaras berättigad till bidrag från kommunen. Bestämmelserna motsvarar i huvudsak 9 kap. 7 a § i 1985 års skollag. Förarbetena till de bestämmelserna finns i prop. 2006/07:1, utg.omr. 16 s. 80 f.

4 § Elevens hemkommun ska lämna bidrag till huvudmannen för en godkänd internationell skola för en elev som enligt 2 § får fullgöra sin skolplikt där, om

eleven är folkbokförd i Sverige eller kommunen får särskilt statsbidrag för eleven.

Bidraget ska lämnas från och med höstterminen det år eleven fyller sex år och bestämmas med hänsyn till skolans åtagande och elevens behov efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till de egna grundskolorna. Har en elev ett omfattande behov av särskilt stöd, är kommunen inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i andra stycket, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en internationell skola på grundskolenivå.

Om inte kommunen och skolan har kommit överens om något annat, ska bidraget beräknas för ett bidragsår i sänder. Varje bidragsår börjar den 1 januari.

I paragrafen regleras hur bidraget från kommunen till en internationell skola på grundskolenivå ska bestämmas. Bestämmelserna motsvarar i huvudsak 9 kap. 7 b § i 1985 års skollag, med den ändringen att begreppet ”särskilda skäl i” i första stycket 2 b) har bytts ut mot ”andra särskilda skäl”. Förarbetena till bestämmelserna i 1985 års lag finns i prop. 2006/07:1, utg.omr. 16 s. 80 f.

Paragrafens första och andra stycken har i huvudsak utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag. Lagrådets invändning mot uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” bemöts i avsnitt 5.3.2.

Gymnasienivå

5 § Om en internationell skola erbjuder gymnasial utbildning som har en annan internationell inriktning än den som får finnas i gymnasieskolan eller om skolan anordnar utbildning som leder fram till International Baccalaureate (internationell skola på gymnasienivå), ska Statens skolinspektion förklara huvudmannen berättigad till sådant bidrag som avses i 6 § om

1. utbildningen följer ett annat lands läroplan och kursplaner eller en internationell läroplan och internationella kursplaner med anpassning till svenska förhållanden i den utsträckning som är rimlig,

2. utbildningen som helhet är likvärdig med utbildningen i gymnasieskolan,

3. utbildningens allmänna mål och värdegrund inte strider mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det svenska skolväsendet,

4. utbildningen förmedlar kunskaper som underlättar fortsatta studier utomlands,

5. undervisning i svenska språket och om svenska förhållanden ges i den omfattning som behövs för de elever som under kortare tid är bosatta i Sverige,

6. elever som avses i 6 § första stycket som har svårigheter i skolarbetet erbjuds särskilt stöd,

7. elever som avses i 6 § första stycket erbjuds sådan elevhälsa som avser medicinska insatser som ska erbjudas elever i gymnasieskolan,

8. elevavgiften för elever som avses i 6 § första stycket är skäligen med hänsyn till rimliga kostnader för verksamheten, bidrag och omständigheterna i övrigt,

9. skolan är öppen för alla elever som avses i 6 § första stycket, med undantag för sådana elever som det skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter att ta emot för skolan,

10. urvalet, om det inte finns platser till alla behöriga sökande, görs på grunder som Skolinspektionen godkänner,

11. sådana elever som avses i 6 § första stycket och deras vårdnadshavare ges tydlig information om skolans innehåll och inriktning mot fortsatta studier utomlands och om vad utbildning vid en internationell skola på gymnasienivå kan innebära vid fortsatt utbildning i Sverige, och

12. skolan följer övriga bestämmelser i denna lag och i andra föreskrifter som avser internationella skolor på gymnasienivå.

Skolinspektionen ska, för annan utbildning än sådan som leder fram till International Baccalaureate, i beslutet om rätt till bidrag ange vilket nationellt program utbildningen ska jämföras med i bidragshänseende. I beslutet ska Skolinspektionen även ange det högsta antal elever som är folkbokförda i Sverige som omfattas av huvudmannens bidragsrätt.

I paragrafen anges de krav som ska vara uppfyllda för att en internationell skola på gymnasienivå ska vara berättigad till bidrag. Bestämmelserna motsvarar i huvudsak 9 kap. 8 d § i 1985 års skollag. Förarbetena till den bestämmelserna finns i prop. 2006/07:1, utg.omr. 16.

Lagrådets invändning mot uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” bemöts i avsnitt 5.3.2.

6 § Elevens hemkommun ska lämna bidrag till huvudmannen för den internationella skolan för en elev som genomgår sådan utbildning som avses i 5 § om

1. eleven är folkbokförd i Sverige eller kommunen får särskilt statsbidrag för eleven,

2. eleven antingen för en kortare tid är bosatt i Sverige eller har andra särskilda skäl att få utbildning i en internationell skola på gymnasienivå, och

3. hemkommunen var skyldig att erbjuda eleven gymnasieutbildning vid den tidpunkt då utbildningen började.

Bidraget enligt första stycket ska uppgå till det belopp som hemkommunen och den internationella skolan kommer överens om. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilket belopp som elevernas hemkommuner ska betala enligt första stycket om dessa och huvudmannen för den internationella skolan inte kommer överens om beloppet.

För en elev som har ett omfattande behov av särskilt stöd ska kommunen, utöver vad som följer av andra stycket, lämna ett extra bidrag. Bidraget ska motsvara huvudmannens kostnader för det extra stödet under förutsättning att motsvarande kostnader skulle ha uppkommit om eleven gått i en av kommunen erbjuden gymnasieutbildning. Kommunen behöver dock inte lämna extra bidrag om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i andra och tredje styckena, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en internationell skola på gymnasienivå.

Om inte kommunen och huvudmannen har kommit överens om något annat, ska bidraget beräknas för ett bidragsår i sänder. Varje bidragsår börjar den 1 januari.

I paragrafen regleras hur bidraget från kommunen till en internationell skola på gymnasienivå ska bestämmas. Den motsvarar i sak 9 kap. 8 e § i 1985 års skollag, med den ändringen att begreppet ”andra skäl” i första stycket 2 har ersatts med ”andra särskilda skäl”. Motsvarande ändring föreslås beträffande internationella skolor på grundskolenivå, jfr.

kommentaren till 2 §. Förarbetena till bestämmelserna i 1985 års skollag finns i prop. 2006/07:1, utg.omr. 16 s. 80 f.

Lagrådets invändning mot uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” bemöts i avsnitt 5.3.2.

Insyn

7 § Den kommun där den internationella skolan är belägen har rätt till insyn i skolans verksamhet.

I paragrafen regleras kommunens rätt till insyn. Den motsvaras i 1985 års skollag delvis av 9 kap. 11 § andra stycket första meningen och 13 § andra stycket första meningen.

Lagrådets synpunkter på paragrafen bemöts i avsnitt 14.10.

Utbildning vid särskilda ungdomshem

Utbildning för skolpliktiga

8 § Under vistelse i ett sådant hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (särskilt ungdomshem) ska skolpliktiga barn, som inte lämpligen kan fullgöra sin skolplikt på annat sätt, fullgöra den genom att delta i utbildning vid hemmet.

Utbildningen ska anordnas genom försorg av huvudmannen för hemmet. Den ska med nödvändiga avvikelser motsvara utbildningen i grundskolan eller i förekommande fall grundsärskolan eller specialskolan.

I paragrafen regleras utbildningen för skolpliktiga barn som vistas i sådana hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (särskilt ungdomshem). Bestämmelserna motsvarar i huvudsak 10 kap. 2 § första stycket i 1985 års skollag samt 1 § första stycket förordningen (1983:28) om undervisning av barn och ungdomar som vistas vid särskilda ungdomshem. Här har förtydligats att utbildningen i förekommande fall ska motsvara utbildningen i grundsärskolan eller specialskolan.

Utbildning för icke skolpliktiga

9 § Den som inte längre är skolpliktig och vistas i ett hem som avses i 8 § första stycket och som inte lämpligen kan fullgöra skolgång på annat sätt ska genom huvudmannens försorg ges möjlighet att delta i kompletterande utbildning på grundskolenivå eller motsvarande eller i utbildning som motsvarar sådan utbildning som erbjuds i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan.

I paragrafen regleras utbildningen för icke skolpliktiga som vistas vid sådana särskilda ungdomshem som avses i 8 §. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak 10 kap. 2 § andra stycket i 1985 års skollag samt 4 § förordningen (1983:28) om undervisning av barn och ungdomar som vistas vid särskilda ungdomshem. Här har dock den koppling till ett behov hos eleven som finns i 1985 års lag samt i förordningen tagits bort. Det har även förtydligats att utbildningen i förekommande fall ska motsvara den

som erbjuds i gymnasiesärskolan. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 28.3. Prop. 2009/10:165

Utbildning för intagna i kriminalvårdsanstalt

10 § För intagna i kriminalvårdsanstalt får det anordnas utbildning som motsvarar kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna samt utbildning i svenska för invandrare. För sådan utbildning ansvarar Kriminalvården.

Paragrafen har inte någon motsvarighet i 1985 års skollag.

Den som är intagen i kriminalvårdsanstalt är enligt bestämmelserna i 20 kap. 11 och 20 §§ samt 21 kap. 11 och 16 §§ inte behörig att delta i en kommuns kommunala vuxenutbildning eller särskilda utbildning för vuxna. Intagna i kriminalvårdsanstalt kan i stället delta i utbildning som motsvarar kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare som Kriminalvården är huvudman för. Sådan utbildning regleras i dag i förordningen (2007:152) om utbildning vid kriminalvård i anstalt.

Paragrafen har utformats med hänsyn till *Lagrådets* synpunkter. Med anledning av att Lagrådet har påtalat att någon begränsning av möjligheten för intagna i kriminalvårdsanstalt att delta i utbildning i svenska för invandrare inte föreskrivs i 22 kap., vill regeringen framhålla att bestämmelsen inte innebär någon sådan begränsning i fråga om en intagens rätt till reguljär utbildning i gymnasieskolan eller utbildning i svenska för invandrare i de fall han eller hon är behörig till sådan utbildning.

Av 26 § framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utbildning som anordnas för intagna i kriminalvårdsanstalt.

Utbildning vid folkhögskola som motsvarar utbildning i svenska för invandrare

11 § Den som enligt 22 kap. 13 § har rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare har rätt att i stället delta i en folkhögskolas utbildning som motsvarar utbildning i svenska för invandrare, om

1. folkhögskolan enligt sådana föreskrifter som har meddelats med stöd av 29 kap. 24 § har getts rätt att sätta betyg, anordna prövning samt utfärda betyg och intyg, och

2. folkhögskolan har förklarat sig ha för avsikt att ta emot den sökande till utbildningen.

Paragrafen har sin motsvarighet i den nya 13 kap. 6 a § i 1985 års skollag som föreslås i propositionen *Svenskundervisning för invandrare i folkhögskola* (prop. 2009/10:68). Paragrafen innebär att en rätt att delta i en folkhögskolas utbildning som motsvarar utbildning i svenska för invandrare införs.

12 § Vad som sägs i 22 kap. 2–10, 13, 14, 16 och 17 §§ om utbildning i svenska för invandrare gäller också en folkhögskolas motsvarande utbildning som en person är behörig att delta i enligt 14 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att även andra bestämmelser i lagen ska gälla för sådan utbildning.

Paragrafen motsvaras av den nya 13 kap. 6 b § i 1985 års skollag som föreslås i prop. 2009/10:68. Av paragrafen framgår att flertalet av de allmänna bestämmelserna i kapitlet om utbildning i svenska för invandrare också gäller en folkhögskolas utbildning som motsvarar utbildning i svenska för invandrare som en person är behörig att delta i enligt 14 §.

13 § Den som vill delta i en folkhögskolas utbildning som motsvarar utbildning i svenska för invandrare enligt bestämmelserna i detta kapitel ska anmäla detta till sin hemkommun.

En motsvarighet till paragrafen finns i den nya 13 kap. 6 c § i 1985 års skollag som föreslås i prop. 2009/10:68.

14 § Kommunen ska i samband med ett beslut om mottagande enligt 22 kap. 15 § förklara eleven behörig att delta i utbildning i folkhögskola som motsvarar utbildning i svenska för invandrare om

1. de villkor som anges i 11 § är uppfyllda, och
2. anmälan har lämnats enligt 13 §.

Paragrafen har sin motsvarighet i en ny bestämmelse som i prop. 2009/10:68 föreslås införas i 13 kap. 12 § i 1985 års skollag. Om kommunen vid sin prövning av frågan om mottagande enligt 22 kap. 15 § finner att villkoren i 22 kap. 13 § är uppfyllda och att eleven därför ska tas emot till kommunens utbildning i svenska för invandrare ska kommunen under vissa förutsättningar även förklara eleven behörig att delta i en folkhögskolas utbildning som motsvarar utbildning i svenska för invandrare.

15 § En folkhögskola som till sin utbildning i svenska för invandrare har antagit en elev som har förklarats behörig att delta i utbildningen enligt 14 §, har rätt till ersättning för kostnaden för elevens utbildning från elevens hemkommun.

Ersättningen ska bestämmas med hänsyn till folkhögskolans åtagande och elevens behov och på samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen utbildning i svenska för invandrare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ersättningens storlek och under vilken tid som ersättning får lämnas.

Paragrafen har sin motsvarighet i den nya 13 kap. 14 § i 1985 års skollag som föreslås i prop. 2009/10:68 och reglerar en folkhögskolas rätt till ersättning från elevens hemkommun om folkhögskolan till sin utbildning i svenska för invandrare har antagit en elev som av kommunen har förklarats behörig att delta i utbildningen enligt 14 §.

Utbildning som motsvarar förskola, förskoleklass och fritidshem

16 § Om ett barn vårdas på sjukhus eller någon annan institution, ska huvudmannen för institutionen svara för att barnet får tillfälle att delta i utbildning som så långt det är möjligt motsvarar den som erbjuds i förskola, förskoleklass eller fritidshem.

Paragrafen motsvarar 2 a kap. 4 § och 2 b kap. 4 § i 1985 års skollag. Den behandlas i avsnitt 28.6.

Särskild undervisning

17 § För sådana elever i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan som på grund av sjukdom eller liknande skäl under en längre tid inte kan delta i vanligt skolarbete och som vårdas på sjukhus eller en motsvarande institution ska särskild undervisning anordnas på sjukhuset eller institutionen. Sådan undervisning ska så långt det är möjligt motsvara den undervisning som eleven inte kan delta i.

Paragrafen motsvarar i sak bestämmelser som i dag finns i 10 kap. 3 § första stycket i 1985 års skollag, 5 kap. 7 § grundskoleförordningen (1994:1194), 5 kap. 5 § särskoleförordningen (1995:206), 6 kap. 5 § specialskoleförordningen (1995:401), 3 kap. 13 § sameskolförordningen (1995:205), 8 kap. 2 och 3 §§ gymnasieförordningen (1992:394) samt 8 kap. 2 och 3 §§ förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan, såvitt gäller elever som vårdas på sjukhus eller motsvarande institution. Paragrafen reglerar för vilka elever särskild undervisning ska anordnas samt var denna undervisning kan äga rum.

18 § Särskild undervisning enligt 17 § ska inte ges en elev om den läkare som ansvarar för elevens vård avråder från det.

Paragrafen motsvarar 5 kap. 8 § grundskoleförordningen (1994:1194), 5 kap. 6 § särskoleförordningen (1995:206), 6 kap. 6 § specialskoleförordningen (1995:401) och 3 kap. 13 § sameskolförordningen (1995:205). Någon motsvarighet finns inte i dag beträffande utbildning på gymnasienivå.

Av paragrafen följer att särskild undervisning får nekas en elev endast om elevens medicinska tillstånd är sådant att det är uppenbart olämpligt att eleven får undervisning.

Huvudman

19 § Särskild undervisning enligt 17 § anordnas av den kommun där institutionen är belägen. Sådan undervisning ska stå öppen även för dem som fullgör skolplikt utanför skolväsendet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som ska gälla i stället för första stycket i de fall där institutionen är belägen i två eller flera kommuner.

I paragrafen regleras vem som ska vara huvudman för sådan särskild undervisning som avses i 17 §. Jämfört med 10 kap. 3 § andra stycket i 1985 års skollag har ansvaret för att anordna särskild undervisning på sjukhus eller motsvarande institution flyttats från skolhuvudmannen till kommunen där sjukhuset eller motsvarande är beläget.

Bemyndigandet i *andra stycket* är nytt och har tillkommit för att möjliggöra en lösning i de fall där institutionen är belägen i fler än en kommun.

Utbildning i hemmet eller på annan lämplig plats

Särskild undervisning

20 § För sådana elever som avses i 17 § men som inte vårdas på sjukhus eller en motsvarande institution ska särskild undervisning anordnas i hemmet eller på annan lämplig plats. Sådan undervisning ska så långt det är möjligt motsvara den undervisning som eleven inte kan delta i.

I paragrafen regleras särskild undervisning för elever som inte anordnas på sjukhus eller någon annan liknande institution. Bestämmelsen motsvarar delvis vad som anges i 10 kap. 3 § första stycket i 1985 års skollag, 5 kap. 7 § grundskoleförordningen (1994:1194), 5 kap. 5 § särskoleförordningen (1995:206), 6 kap. 5 § specialskoleförordningen (1995:401), 3 kap. 13 § sameskolförordningen (1995:205), 8 kap. 2 och 3 §§ gymnasieförordningen (1992:394) samt 8 kap. 2 och 3 §§ förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan. Till skillnad mot i dag har bestämmelserna om särskild undervisning på sjukhus eller liknande institution respektive särskild undervisning i elevens hem eller på annan lämplig plats delats upp i två paragrafer. Orsaken till denna uppdelning är att ansvaret för undervisningen fördelas på olika huvudmän beroende på var den särskilda undervisningen kommer till stånd.

21 § Särskild undervisning enligt 20 § ska inte ges en elev om den läkare som ansvarar för elevens vård avråder från det. Särskild undervisning får ges i hemmet endast om eleven eller elevens vårdnadshavare samtycker.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 5 kap. 8 och 9 §§ grundskoleförordningen (1994:1194), 5 kap. 6 och 7 §§ särskoleförordningen (1995:206), 6 kap. 6 § specialskoleförordningen (1995:401) samt 3 kap. 13 § sameskolförordningen (1995:205). Paragrafens *första mening* motsvarar vad som enligt 18 § ska gälla för särskild undervisning vid sjukhus eller motsvarande institution. I *andra meningen* har det gjorts ett tillägg om att det är eleven själv som ska samtycka om eleven är myndig.

Huvudman

22 § Särskild undervisning enligt 20 § anordnas av den som är huvudman för den utbildning som eleven annars deltar i.

Paragrafen motsvarar delvis 10 kap. 3 § andra stycket i 1985 års skollag.

Förutsättningar för medgivande

23 § Ett skolpliktigt barn får medges rätt att fullgöra skolplikten på annat sätt än som anges i denna lag. Medgivande ska lämnas om

1. verksamheten framstår som ett fullgott alternativ till den utbildning som annars står barnet till buds enligt föreskrifter i denna lag,
2. behovet av insyn i verksamheten kan tillgodoses, och
3. det finns synnerliga skäl.

Paragrafen motsvarar delvis 10 kap. 4 § första stycket i 1985 års skollag (se prop. 1985/86:10 s. 50 f. och 125 f.).

Förutsättningarna för ett medgivande har av redaktionella skäl delats upp i punkter. *Tredje punkten* är ny och innebär en skärpning av bestämmelsen. För att ett medgivande ska kunna ges måste synnerliga skäl föreligga. Synnerliga skäl kan t.ex. förekomma i situationer då eleven nyss flyttat till Sverige från något av våra grannländer men har mycket starka skäl för att gå kvar i det gamla landets skola under återstoden av terminen. Även situationer då eleven under längre tid önskar vara från skolan på grund av resor eller filminspelning kan tänkas utgöra synnerliga skäl för att under en tid få medgivande att fullgöra skolplikten på annat sätt om det finns mycket starka skäl i det enskilda fallet. Införandet av kriteriet synnerliga skäl innebär att bestämmelsen ska tillämpas med stor restriktivitet. Elever som till följd av sjukdom eller liknande skäl under en längre tid inte kan delta i skolarbetet har rätt till särskild undervisning under de förutsättningar som anges i 17–22 §§. Författningskommentaren har förtydligats på *Lagrådets* inrådan.

24 § Medgivande enligt 23 § får lämnas för upp till ett år i sänder. Under dess giltighetstid ska det provas hur verksamheten utfaller. Medgivandet ska återkallas, om det kan antas att förutsättningarna enligt 23 § inte längre finns.

Ett beslut om återkallelse av ett medgivande gäller omedelbart, om inte annat beslutas.

Paragrafen motsvarar i princip 10 kap. 4 § andra stycket i 1985 års skollag.

25 § Frågor enligt 23 och 24 §§ provas av barnets hemkommun eller, om barnet har sådan funktionsnedsättning som enligt 7 kap. 6 § kan vara grund för att fullgöra skolplikten i specialskolan, av Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Paragrafen motsvarar delvis 10 kap. 5 § i 1985 års skollag. Av bestämmelsen följer att i de flesta fall ska hemkommunen pröva frågan om medgivande och återkallande av medgivande enligt första och andra styckena. I vissa fall ska dock Specialpedagogiska skolmyndigheten göra motsvarande prövning.

Av 28 kap. framgår att hemkommunens respektive Specialpedagogiska skolmyndighetens beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Bemyndigande

26 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utbildning som avses i detta kapitel.

I paragrafen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter om sådana utbildningsformer som regleras i detta kapitel. Paragrafen har viss motsvarighet i 9 kap. 7 a § tredje stycket och 8 d § tredje stycket samt 10 kap. 2 § tredje stycket i 1985 års skollag.

25 kap. Annan pedagogisk verksamhet

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem (2 §),
- öppen förskola (3 §),
- öppen fritidsverksamhet (4 §),
- omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds (5 §),
- övergripande krav på verksamheten (6–9 §§), och
- bidrag (10–16 §§).

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, beskrivs innehållet i kapitlet.

Pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem

2 § Kommunen ska sträva efter att i stället för förskola eller fritidshem erbjuda ett barn pedagogisk omsorg om barnets vårdnadshavare önskar det. Kommunen ska ta skälig hänsyn till vårdnadshavarnas önskemål om verksamhetsform.

Sådan omsorg som avses i första stycket ska genom pedagogisk verksamhet stimulera barns utveckling och lärande.

Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges den omsorg som deras speciella behov kräver. Verksamheten ska utformas så att den förbereder barnen för fortsatt lärande.

Enligt *första stycket* är en kommun skyldig att sträva efter att i stället för förskola eller fritidshem erbjuda barn, vars vårdnadshavare önskar det, pedagogisk omsorg. Vid erbjudande om omsorgsform ska kommunen ta skälig hänsyn till vårdnadshavares önskemål. Bestämmelsen omfattar endast barn som kommunen är skyldig att erbjuda förskola eller fritidshem. Enligt 2 a kap. 7 § tredje stycket i 1985 års skollag ska skälig hänsyn tas till vårdnadshavarens önskemål om omsorgsform när kommunen erbjuder plats inom förskoleverksamheten eller skolbarnsomsorgen. Av förarbetena till den bestämmelsen framgår att därmed avses bl.a. önskemål om familjedaghem (se prop. 1997/98:6 s. 83 och prop. 1993/94:11 s. 47). Formerna för sådan pedagogisk omsorg som kommunen enligt denna paragraf ska sträva efter att erbjuda som alternativ till förskola eller fritidshem är däremot inte begränsade till familjedaghem i traditionell mening. Även flerfamiljslösningar och andra verksamheter där det bedrivs pedagogisk verksamhet i annan form än förskola eller fritidshem omfattas av bestämmelsen. Innebörden av begreppen förskola och fritidshem samt öppen förskola och öppen fritidsverksamhet förändras inte (se prop. 2008/09:115 s. 22).

I *andra stycket* anges den aktuella verksamhetens uppdrag. Bestämmelsen motsvarar delvis 2 a kap. 3 § första stycket i 1985 års skollag (se prop. 1997/98:6 s. 83 och prop. 1993/94:11 s. 44).

Tredje stycket motsvarar delvis 2 a kap. 3 § tredje stycket i 1985 års skollag. I sista meningen har tillkommit vissa krav på verksamhetens utformning.

Paragrafen har i huvudsak utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag. Förslaget behandlas i avsnitt 29.2.

Öppen förskola

3 § En kommun får anordna öppen förskola som komplement till förskola och pedagogisk omsorg.

Den öppna förskolan ska erbjuda barn en pedagogisk verksamhet i samarbete med de till barnen medföljande vuxna samtidigt som de vuxna ges möjlighet till social gemenskap.

Paragrafens *första stycke* motsvaras delvis av 2 a kap. 2 § första stycket i 1985 års skollag.

Bestämmelsen i *andra stycket* är ny. Här beskrivs den öppna förskolans uppdrag. *Lagrådet* har ifrågasatt den del av bestämmelsen som avser medföljande vuxna. Regeringen anser att bestämmelsen bör utformas så att det framgår att den öppna förskolans uppdrag är oförändrat. Enligt regeringens mening kommer detta till uttryck i den valda ordalydelsen.

Förslaget behandlas i avsnitt 29.3.

Öppen fritidsverksamhet

4 § Enligt 14 kap. 7 § får en huvudman under vissa förutsättningar erbjuda öppen fritidsverksamhet i stället för fritidshem.

Den öppna fritidsverksamheten ska genom pedagogisk verksamhet komplettera utbildningen i grundskolan, grundsärskolan, specialsolan, sameskolan och andra särskilda utbildningsformer i vilka skolplikt kan fullgöras. Verksamheten ska erbjuda barnen möjlighet till utveckling och lärande samt en meningsfull fritid och rekreation.

Paragrafen reglerar den öppna fritidsverksamheten.

Hänvisningen i *första stycket* motsvarar till viss del 2 a kap. 2 § andra stycket andra meningen i 1985 års skollag (prop. 1997/98:6 s. 83 och prop. 1993/94:11 s. 44). Enligt 14 kap. 7 § i denna lag får en elev från och med höstterminen det år då eleven fyller tio år erbjudas öppen fritidsverksamhet i stället för fritidshem, om inte han eller hon på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver sådant stöd i sin utveckling som endast kan ges i fritidshem.

Andra stycket, där den öppna fritidsverksamhetens uppdrag anges, motsvarar delvis 2 a kap. 3 § första stycket andra meningen i 1985 års skollag (se prop. 1997/98:6 s. 83 och prop. 1993/94:11 s. 44).

5 § Kommunen ska sträva efter att erbjuda omsorg för barn under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrars förvärvsarbete och familjens situation i övrigt.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Bestämmelsen innebär att en kommun är skyldig att sträva efter att erbjuda omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds. Sådan omsorg bör erbjudas i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrars förvärvsarbete eller familjens situation i övrigt. Som exempel på omständigheter som är hänförliga till familjens situation i övrigt kan nämnas att en förälder fullgör värnplikt eller är intagen på behandlingshem eller i kriminalvårdsanstalt.

Det står alltid kommunen fritt att erbjuda förskola och fritidshem även under tid då den inte är skyldig att göra det. Skyldigheten enligt denna paragraf gäller inte om kommunen ändå erbjuder förskola eller fritidshem under sådan tid.

Lagrådet har ansett att ordet ”vårdnadshavare” bör användas i stället för ”föräldrar”. Av samma skäl som anförs i författningskommentaren till 8 kap. 5 § anser regeringen emellertid att ”föräldrar” bör användas. Förslaget behandlas i avsnitt 29.5.

Övergripande krav på verksamheten

Utgångspunkter

6 § Sådan verksamhet som avses i 2–5 §§ ska utformas med respekt för barnets rättigheter och i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Den ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Var och en som verkar inom sådan verksamhet ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov samt utformas så att den främjar allsidiga kontakter och social gemenskap.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Grundläggande bestämmelser om de aktuella verksamheternas övergripande mål och värdegrund bör emellertid finnas i lag.

I *första stycket* framhålls särskilt att verksamheten ska utformas med respekt för barnets rättigheter som har sin grund i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och som reglerar barnets egna mänskliga rättigheter. Av betydelse är särskilt bestämmelserna om särskild hänsyn till barnets bästa, se 1 kap. 10 §. I stycket anges att verksamheten ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna. Verksamheten ska förmedla och förankra dessa värderingar och rättigheter vilket kräver ett medvetet och aktivt arbete. Dessa värden är centrala moment i barnens lärande och utveckling. En motsvarande bestämmelse för skolväsendet finns i 1 kap. 5 §.

Andra stycket första meningen motsvarar för de aktuella verksamheterna vad som enligt 1 kap. 5 § gäller för den som verkar inom skolväsendet. Bestämmelsen riktar sig till både anställda och uppdragstagare som arbetar i verksamheten. Bestämmelser om huvudmannens skyldigheter att förebygga kränkande behandling finns i 6 kap. Bestämmelsen i *andra meningen* är ny och uppställer vissa krav på verksamheternas utformning som motsvarar vad som föreskrivs för förskolan (se 8 kap. 2 §).

Förslaget behandlas i avsnitt 29.6.1.

Kvalitetskrav

7 § Sådan verksamhet som avses i 2–5 §§ ska bedrivas i ändamålsenliga lokaler i grupper med en lämplig sammansättning och storlek. För bedrivande av verksamheten ska det finnas personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnets behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses.

För de verksamheter som avses i 2–5 §§ motsvarar paragrafen i huvudsak 2 a kap. 3 § andra stycket i 1985 års skollag (se prop. 1997/98:6 s. 83 och prop. 1993/94:11 s. 44 f.).

Uppföljning och utvärdering

8 § En kommun ska systematiskt följa upp och utvärdera sådan verksamhet som avses i 2–5 §§.

Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i sådan verksamhet som avses i 2–5 §§ ska kommunen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Kommunen ska ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot verksamheten. Information om rutinerna ska lämnas på lämpligt sätt.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Enligt *första stycket* är varje kommun skyldig att på huvudmannanivå systematiskt planera, följa upp och utvärdera sådan verksamhet som avses i 2–5 §§ för vilken kommunen är huvudman. Den motsvarar vad som gäller för huvudmän inom skolväsendet (se kommentaren till 4 kap. 3 §).

Bestämmelsen i *andra stycket* förtydligar kommunens skyldighet att vidta åtgärder om det kommer fram att det finns brister i de aktuella verksamheterna. För skolväsendet finns motsvarande reglering i 4 kap. 7 §.

I *tredje stycket* regleras kommunens skyldighet att ha skriftliga rutiner för klagomålshantering och att informera om dem. Även denna bestämmelse motsvarar vad som gäller för huvudmän inom skolväsendet i dessa avseenden (se kommentaren till 4 kap. 8 §). Bestämmelsen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Avgifter

9 § För plats i sådan pedagogisk omsorg som avses i 2 § och som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem samt för sådan omsorg som avses i 5 § får

Paragrafen motsvarar delvis 2 a kap. 10 § i 1985 års skollag. Dessutom framgår att kommunen även för sådan omsorgsverksamhet som avses i 5 § får ta ut avgifter på samma sätt som för plats i förskola och fritidshem.

Bidrag

Pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem

10 § Den kommun där en enskild bedriver sådan pedagogisk omsorg som avses i 2 § ska efter ansökan besluta att huvudmannen har rätt till bidrag om

1. huvudmannen har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för motsvarande offentlig verksamhet,
2. verksamheten inte innebär påtagliga negativa följder för kommunens motsvarande verksamhet,
3. verksamheten är öppen för alla barn som en kommun ska sträva efter att erbjuda motsvarande verksamhet, med undantag för barn som hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för enligt 13 § andra stycket, och
4. avgifterna inte är oskäligt höga.

Kommunen får besluta att en huvudman har rätt till bidrag trots att villkoret i första stycket 3 inte är uppfyllt, om det finns skäl med hänsyn till verksamhetens särskilda karaktär.

Paragrafen reglerar kommunens skyldighet att lämna bidrag till enskilda som bedriver sådan pedagogisk omsorg som kommunen enligt 2 § ska sträva efter att erbjuda som alternativ till förskola eller fritidshem. Paragrafen har viss motsvarighet i 2 a kap. 17 § i 1985 års skollag.

Första stycket innebär att kommunen är skyldig att besluta att en enskild huvudman som erbjuder sådan omsorg har rätt till bidrag om där angivna villkor är uppfyllda. Det är den kommun där den enskilda verksamheten är belägen som prövar om villkoren enligt första stycket för rätt till bidrag är uppfyllda. Av *första punkten* framgår att den enskilde som bedriver verksamheten ska ha förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för motsvarande verksamhet som anordnas av det allmänna. Med föreskrifter avses samtliga gällande regler i lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter som gäller för den aktuella typen av verksamhet. Verksamheten ska framför allt uppfylla de krav på kvalitet och innehåll som enligt 6 och 7 §§ ställs på motsvarande offentlig verksamhet. Enligt *andra punkten* krävs att etablerandet av den enskilda verksamheten inte får några påtagliga negativa följder för motsvarande verksamhet i kommunen. Öppenhetskravet i *tredje punkten* innebär att verksamheten i mån av plats ska ta emot alla barn som kommunen är skyldig att erbjuda förskola eller fritidshem, men som i stället kan erbjudas sådan pedagogisk omsorg som avses i 2 §. Kravet på öppenhet gäller dock inte barn med ett så omfattande stödbehov att kommunen har beslutat inte lämna bidrag för stödet med hänsyn till de ekonomiska eller organisatoriska svårigheter som uppstår. Därutöver får enligt *fjärde punkten* avgifterna inte vara oskäligt höga. Stycket har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Av *andra stycket* framgår att kommunen får medge undantag från öppenhetskravet i första stycket 3 med hänsyn till verksamhetens särskilda karaktär. Det kan t.ex. vara rimligt att en flerfamiljslösning får begränsa sig till att ta emot barn från de ingående familjerna. Av 28 kap. 5 § framgår att kommunens beslut i fråga om rätt till bidrag och bidrags storlek får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Förslaget behandlas i avsnitt 29.6.3.

11 § Hemkommunen ska lämna bidrag till en huvudman som har rätt till bidrag enligt 10 § för varje barn som tas emot. Bidraget består av ett grundbelopp enligt 12 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 13 §.

Hemkommunen är inte skyldig att lämna bidrag till fler än två huvudmän för samma barn eller till mer än en huvudman för pedagogisk omsorg för ett barn som också går i förskola. Om barnet tagits emot i två enskilda verksamheter, eller i en kommunal och en enskild verksamhet, är kommunen inte skyldig att lämna ett samlat bidragsbelopp som är högre än om barnet tagits emot i endast en kommunal verksamhet. Hemkommunen ska bestämma hur bidraget ska fördelas mellan huvudmännen för verksamheterna.

När barn tas emot i enskild pedagogisk omsorg där deras vårdnadshavare arbetar får kommunen inte lämna bidrag för fler barn till vårdnadshavaren än det antal barn till andra som har tagits emot.

Paragrafen har viss motsvarighet i 2 a kap. 17 a § i 1985 års skollag. Den reglerar skyldigheten för ett barns hemkommun att för pedagogisk omsorg lämna bidrag till en enskild huvudman som har rätt till bidrag med stöd av ett beslut som lägeskommunen har fattat enligt 10 §.

Av *första stycket* framgår att hemkommunen ska lämna bidrag om den kommun där verksamheten är belägen har förklarat huvudmannen berättigad till bidrag enligt 10 §. I stycket har förtydligats att bidraget består av ett grundbelopp och i vissa fall ett tilläggsbelopp.

Bestämmelserna i *andra stycket* reglerar hur bidraget ska bestämmas. Av bestämmelserna framgår att hemkommunen inte är skyldig att lämna bidrag till fler än två huvudmän för samma barn och vad gäller barn som också går i förskola, till mer än en huvudman för pedagogisk omsorg. Vidare framgår att om barnet tagits emot i två enskilda verksamheter, eller i en enskild och en kommunal verksamhet, är kommunen inte skyldig att lämna ett samlat bidragsbelopp som är högre än om barnet tagits emot i endast en kommunal verksamhet. Slutligen anges i stycket att det är hemkommunen som ska bestämma hur bidraget ska fördelas mellan huvudmännen för verksamheterna. För motiven till denna bestämmelse se prop. 2009/10:157.

Bestämmelsen i *tredje stycket* innebär en begränsning av kommunens bidragsskyldighet för barn som tas emot i enskild pedagogisk omsorg där deras vårdnadshavare arbetar. Huvudmannen för sådan pedagogisk omsorg har bara rätt till bidrag för så många av sina egna barn som motsvarar det antal barn med annan vårdnadshavare som har tagits emot. För motiven till denna bestämmelse se bet. 2008/09:UbU11 s. 16.

12 § Grundbeloppet ska avse ersättning för

1. omsorg och pedagogisk verksamhet,
2. pedagogiskt material och utrustning,
3. måltider,

4. administration,
5. mervärdesskatt, och
6. lokalkostnader.

Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen pedagogiska omsorg. Om kommunen inte tillhandahåller pedagogisk omsorg ska bidraget bestämmas efter vad som är skäligt med hänsyn till den enskilda verksamhetens innehåll och omfattning.

Paragrafen motsvarar delvis 2 a kap. 17 a § i 1985 års skollag.

I paragrafens *första stycke* regleras vilka kostnadsslag som ingår i grundbeloppet.

Andra stycket reglerar efter vilka principer grundbeloppet ska bestämmas, dels när kommunen tillhandahåller pedagogisk omsorg, dels när den inte gör det.

13 § Tilläggsbelopp ska lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd.

Hemkommunen är inte skyldig att lämna tilläggsbelopp för ett barn i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Första stycket motsvarar i sak 2 a kap. 17 a § tredje stycket i 1985 års skollag.

Andra stycket motsvarar i sak 2 a kap. 17 a § sjätte stycket andra meningen i 1985 års skollag. För ytterligare motiv till paragrafen och bemötande av *Lagrådets* invändning i fråga om likabehandlingsprincipen och tilläggsbeloppet, se författningskommentaren till 10 kap. 39 §. Lagrådets synpunkter på uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” bemöts i avsnitt 5.3.2.

14 § Hemkommunen är bara skyldig att lämna bidrag i den omfattning som den är skyldig att erbjuda förskola enligt 8 kap. respektive fritidshem enligt 14 kap.

Enligt bestämmelsen, som delvis motsvarar 2 a kap. 17 a § femte stycket andra meningen i 1985 års skollag, är hemkommunen inte skyldig att lämna bidrag för enskild pedagogisk omsorg i andra fall, eller i högre utsträckning, än som omfattas av hemkommunens ansvar att erbjuda förskola enligt 8 kap. respektive fritidshem enligt 14 kap.

Öppen fritidsverksamhet

15 § Om en enskild som har godkänts som huvudman för fritidshem i stället erbjuder öppen fritidsverksamhet till en elev, ska bidrag lämnas av hemkommunen, om kommunen där verksamheten är belägen har tillförsäkrats insyn i verksamheten, verksamheten uppfyller de krav som anges i 6 och 7 §§ och avgifterna inte är oskäligt höga.

Bidraget ska bestämmas med hänsyn till huvudmannens åtagande och elevens behov efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till egen motsvarande verksamhet. Om en elev har ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver kommunen inte lämna bidrag för det särskilda stödet om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Av paragrafens *första stycke* framgår att hemkommunen ska lämna bidrag för varje elev i sådan öppen fritidsverksamhet som erbjuds i stället för fritidshem under förutsättning att den öppna fritidsverksamheten bedrivs av enskild huvudman som har godkänts som huvudman för fritidshem. Som ytterligare förutsättningar för hemkommunens skyldighet att lämna bidrag gäller att kommunen har tillförsäkrats insyn i verksamheten samt att verksamheten uppfyller de krav som anges i 6 och 7 §§ och avgifterna inte är oskäligt höga. Genom att det anges att det ska vara fråga om elever som erbjuds öppen fritidsverksamhet *i stället för* fritidshem begränsas bidragsskyldigheten till elever som annars skulle ha erbjudits plats i fritidshem.

I *andra stycket* regleras hur storleken på bidraget bestäms.

Övriga verksamheter

16 § En kommun får även lämna bidrag till verksamhet som avses i 3–5 §§ och som bedrivs av enskild huvudman, om kommunen har tillförsäkrats insyn i verksamheten, verksamheten uppfyller de krav som anges i 6 och 7 §§ och avgifterna inte är oskäligt höga. Sådant bidrag bör bestämmas på det sätt som anges i 12 § andra stycket.

Paragrafen har viss motsvarighet i 2 a kap. 17 a § tionde stycket i 1985 års skollag såvitt gäller den öppna förskolan och den öppna fritidsverksamheten. Bidrag enligt denna bestämmelse bör bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till egen motsvarande verksamhet, se 12 § andra stycket.

26 kap. Tillsyn, statlig kvalitetsgranskning och nationell uppföljning och utvärdering

Kapitlets innehåll

- 1 §** I detta kapitel finns bestämmelser om
- tillsyn (2–9 §§),
 - ingripanden vid tillsyn (10–18 §§),
 - statlig kvalitetsgranskning (19–23 §§), och
 - nationell uppföljning och utvärdering (24–27 §§).

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, beskrivs innehållet i kapitlet.

Paragrafen har anpassats till *Lagrådets* synpunkter.

Tillsyn

Definition av tillsyn

2 § Med tillsyn avses i denna lag en självständig granskning som har till syfte att kontrollera om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter. I tillsynen ingår att fatta de beslut om åtgärder som kan behövas för att den huvudman som bedriver verksamheten ska rätta fel som upptäckts vid granskningen.

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, definieras tillsynsbegreppet i den föreslagna skollagen. Som framgår definieras tillsyn som en självständig granskning som syftar till att kontrollera om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar eller andra föreskrifter. Tillsynen innefattar beslut om åtgärder som ska leda till rättelse om kraven inte har blivit uppfyllda.

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Tillsynens omfattning

3 § Statens skolinspektion har tillsyn över

1. skolväsendet, särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet enligt denna lag,
2. utbildning som avses i 29 kap. 17 §,
3. hur en kommun uppfyller sina skyldigheter enligt 7 kap. 21 och 22 §§, 24 kap. 23 och 24 §§ samt 29 kap. 9 §, och
4. hur en kommun uppfyller sitt tillsynsansvar enligt 4 §.

Första stycket gäller inte om tillsynen är en särskild uppgift för en annan tillsynsmyndighet.

Paragrafen har viss motsvarighet i 2 b kap. 8 §, 9 kap. 11 § första stycket och 13 § första stycket i 1985 års skollag samt 3 § förordningen (2009:1215) med instruktion för Statens skolinspektion. I paragrafen anges det område över vilket Statens skolinspektion ska utöva tillsyn enligt skollagen.

Av *första punkten* framgår att Skolinspektionen ska utöva tillsyn över utbildning och annan pedagogisk verksamhet som regleras i denna lag. I den mån någon annan myndighet har ett tillsynsansvar som omfattar viss utbildning eller annan pedagogisk verksamhet enligt skollagen står denna inte under Skolinspektionens tillsyn enligt förevarande paragraf. Tillsynsansvaret avser också utbildning som avses i 24 kap. 2–24 §§, dvs. utbildning vid internationella skolor, särskilda ungdomshem, sjukhus och liknande institutioner m.m. Ingen ändring är avsedd beträffande fördelningen av tillsynsansvar mellan Skolinspektionen och den tillsyn som Statens institutionsstyrelse tidigare utövade när det gäller utbildning i särskilda ungdomshem. Från den 1 januari 2010 har tillsynsansvaret över de särskilda ungdomshemmen övergått till Socialstyrelsen. Skolinspektionens tillsynsansvar omfattar vidare sådan annan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap., dvs. pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem, öppen förskola, öppen fritidsverksamhet och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds, om verksamheten anordnas av offentlig huvudman. Riksinternatskolorna utgör i denna lag utbildning inom skolväsendet. De behöver därför inte anges särskilt här. Om en riksinternatskola bedriver utbildning som leder fram till International Baccalaureate framgår av hänvisningen till 29 kap. 17 § i andra punkten att även den delen av riksinternatskolans utbildning omfattas av tillsynen. Tillsynen omfattar även utbildning och annan pedagogisk verksamhet som är utlagd på entreprenad i enlighet med bestämmelserna i 23 kap.

Genom hänvisningen i *andra punkten* till 29 kap. 17 § omfattas även utbildning som leder fram till International Baccalaureate av det statliga

tillsynsansvaret. En motsvarande bestämmelse om tillsyn finns i 4 § förordningen (1993:795) om statsbidrag till avgifter till International Baccalaureate Office, såvitt gäller utbildning för vilken utgår statsbidrag.

Enligt *tredje punkten* har Skolinspektionen även tillsyn över att kommunerna ser till att elever i kommunens grundskola och grundsärskola fullgör sin skolgång samt att skolpliktiga barn som inte går i kommunens grundskola eller grundsärskola på annat sätt får föreskriven utbildning. Kommunens ansvar i detta avseende regleras i 7 kap. 21 och 22 §§. Skolinspektionen har också tillsyn över en kommuns handläggning av frågor om skolpliktiga barns rätt att fullgöra skolplikten på annat sätt och när sådant medgivande kan återkallas, se 24 kap. 23 och 24 §§.

Av *fjärde punkten* framgår att Skolinspektionen utövar tillsyn över hur kommunerna uppfyller sitt tillsynsansvar enligt 4 §. Bestämmelsen motsvarar 3 § 3 förordningen med instruktion för Statens skolinspektion.

Tillsynsområdet avser verksamheten och är inte begränsat till enbart efterlevnaden av skolförfattningarna. Detta innebär att tillsynsmyndigheten även kan utöva tillsyn från ett mer allmänt förvaltningsrättsligt perspektiv. I ett ärende som rör en skolfråga kan även finnas inslag som t.ex. rör skyldigheten att besvara frågor enligt 4 § förvaltningslagen (1986:223), eller tillhandahållande av en allmän handling enligt 2 kap. 12 § tryckfrihetsförordningen. Enligt *andra stycket* begränsas dock Skolinspektionens tillsyn då tillsynen över utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen i något särskilt avseende är en särskild uppgift för en annan tillsynsmyndighet. Ett exempel på en sådan myndighet är Datainspektionen som är tillsynsmyndighet enligt personuppgiftslagen (1998:204) (se 2 § personuppgiftsförordningen [1998:1191]). Ett annat exempel är Socialstyrelsens tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalens yrkesutövning inom elevhälsan. Såväl Justitiekanslern (JK) som Riksdagens ombudsmän (JO) har tillsyn över att de som utövar offentlig verksamhet efterlever lagar och andra författningar samt i övrigt fullgör sina åligganden med de begränsningar som anges i respektive lag, se 1 § lagen (1975:1339) om justitiekanslerns tillsyn samt 1 § lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän. JK och JO har emellertid inte något sådant särskilt tillsynsområde som medför att Skolinspektionens tillsynsansvar begränsas på grund av paragrafens andra stycke.

Vidare undantas från Skolinspektionens tillsynsområde dels sådan utbildning vars huvudman en kommun har godkänt enligt bestämmelserna i 2 kap. 7 § andra stycket, dels sådan annan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. i de fall hemkommunen har förklarat den enskilde huvudmannen berättigad till bidrag. Av 4 § framgår att sådan verksamhet står under tillsyn av den kommun som har godkänt den enskilde som huvudman eller förklarat den enskilde berättigad till bidrag.

4 § En kommun har tillsyn över

1. förskola och fritidshem vars huvudman kommunen har godkänt enligt 2 kap. 7 § andra stycket, och
2. pedagogisk omsorg vars huvudman kommunen har förklarat ha rätt till bidrag enligt 25 kap. 10 §.

Kommunens tillsyn enligt första stycket omfattar inte tillsyn över att bestämmelserna i 6 kap. följs.

Av *första stycket* framgår att kommunen har tillsyn över fristående förskola och över fritidshem med enskild huvudman som inte anordnas vid en skolenhet med förskoleklass, grundskola eller grundsärskola. Därutöver har kommunen tillsyn över sådan pedagogisk omsorg som avses i 25 kap. i de fall kommunen har förklarat huvudmannen berättigad till bidrag till verksamheten. Stycket har viss motsvarighet i 2 a kap. 15 § i 1985 års skollag.

Enligt *andra stycket* omfattar kommunens tillsyn över de i första stycket angivna verksamheterna inte tillsynen över att bestämmelserna om åtgärder mot kränkande behandling i 6 kap. följs i dessa verksamheter. Därmed följer av 3 § att tillsynen i detta avseende är en uppgift för Statens skolinspektion. Detta motsvarar vad som i dag framgår av 14 a kap. 13 § i 1985 års skollag.

5 § Socialstyrelsen har tillsyn över elevhemsboende vid Rh-anpassad utbildning, specialsolan och viss utbildning för elever med utvecklingsstörning som bedrivs enligt avtal med staten.

Av paragrafen framgår att Socialstyrelsen har tillsyn över verksamheten vid elevhemsboende för vissa elever med funktionsnedsättning som under skolgången bor i elevhem. Paragrafen motsvarar 15 kap. 7 § i 1985 års skollag i dess lydelse från och med den 15 juni 2010 enligt regeringens förslag i prop. 2009/10:131.

Tillträde till lokaler och andra utrymmen

6 § En tillsynsmyndighet har för sin tillsyn rätt att på plats granska sådan verksamhet som står under dess tillsyn. Tillsynsmyndigheten har i den omfattning det behövs för tillsynen rätt att få tillträde till de byggnader, lokaler och andra utrymmen som används i verksamheten.

Paragrafen har viss motsvarighet i 2 a kap. 15 § och 2 b kap. 8 § första stycket i 1985 års skollag. Den ger tillsynsmyndigheten en generell rätt att på plats granska den verksamhet som är föremål för tillsyn. I rätten att ”på plats granska” verksamheten ligger att tillsynsmyndighetens företrädare har rätt att närvara vid de olika utbildningsmoment och den verksamhet som omfattas av tillsynsansvaret. För att tillsynen ska bli effektiv ger bestämmelsen tillsynsmyndigheten rätt till tillträde till skolbyggnader, undervisningslokaler etc. som används i den verksamhet som granskas. En förutsättning för tillsynsmyndighetens tillträdesrätt är att det behövs för tillsynen. Tillsynsmyndigheten har inte rätt att bryta sig in i låsta utrymmen. Regleringen förutsätter att den verksamhetsansvarige inte motsätter sig ett tillträde. Om tillsynsmyndigheten inte får den hjälp den behöver när det gäller tillträde till lokaler eller andra utrymmen av betydelse för tillsynsarbetet, kan konsekvensen bli att det inte går att utreda om huvudmannen följt gällande regler, vilket i sin tur kan få betydelse för tillsynsmyndighetens ställningstagande till om ett godkännande eller rätten till bidrag ska återkallas eller inte beträffande verksamheter som bedrivs av en enskild huvudman. För kommunala verksamheter är det inte aktuellt med återkallelse av godkännande osv. men en vägran att bereda den statliga tillsynsmyndigheten tillträde kan få betydelse vid

Uppgiftsskyldighet

7 § Den vars verksamhet står under tillsyn enligt denna lag är skyldig att på tillsynsmyndighetens begäran lämna upplysningar samt tillhandahålla handlingar och annat material som behövs för tillsynen.

Regeringen får meddela föreskrifter om att även någon annan som kan lämna upplysningar eller innehar handlingar och annat material som avser den granskade verksamheten och behövs för tillsynen ska vara skyldig att på tillsynsmyndighetens begäran lämna upplysningar, handlingar och annat material.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka upplysningar, handlingar och annat material som ska lämnas.

Paragrafen har viss motsvarighet i 2 a kap. 15 § och 2 b kap. 8 § första stycket i 1985 års skollag.

I *första stycket* föreskrivs en skyldighet att lämna upplysningar och tillhandahålla handlingar och annat material som tillsynsmyndigheten behöver för att kunna fullgöra sin tillsynsuppgift. Uppgiftsskyldigheten omfattar huvudmannen samt personer som är anställda hos denne. Vilka uppgifter och handlingar som ska lämnas ut eller tillhandahållas kan givetvis variera beroende på vilket fokus tillsynen har i det enskilda fallet. Det kan röra sig om läromedel, uppgifter om skolans ekonomi, elevers resultat m.m.

I *andra stycket* bemyndigas regeringen att i förordning föreskriva att även andra personer än huvudmannen ska vara skyldiga att lämna upplysningar eller tillhandahålla handlingar eller annat material. Det kan röra sig om utomstående personer som till följd av entreprenadavtal, uppdragsavtal eller på något annat sätt har särskild kännedom om huvudmannens verksamhet eller innehar handlingar och annat material som rör verksamheten och därför kan lämna upplysningar och handlingar som har betydelse för tillsynen.

I *tredje stycket* finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter som preciserar vilka upplysningar, handlingar m.m. som ska lämnas om det behövs för tillsynen.

8 § Tillsynsmyndigheten får förelägga den som är uppgiftsskyldig enligt 7 § första stycket eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 7 § andra stycket att fullgöra sin skyldighet.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Enligt paragrafen får tillsynsmyndigheten förelägga den som är uppgiftsskyldig enligt 7 § första stycket eller föreskrifter som meddelats med stöd av 7 § andra stycket att fullgöra sin skyldighet. Ett sådant föreläggande får förenas med vite enligt 29 §.

9 § Tillsynsmyndigheten ska inom ramen för sin tillsyn lämna råd och vägledning.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Av paragrafen framgår att det i tillsynsmyndighetens tillsynsroll även ingår att ge råd och stöd till de huvudmän som står under dess tillsyn. Bestämmelsen poängterar tillsynens förebyggande sida.

Ingripanden vid tillsyn

Föreläggande

10 § En tillsynsmyndighet får förelägga en huvudman som enligt denna lag står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten eller, i fråga om enskild huvudman, de villkor som gäller för godkännandet eller beslutet om rätt till bidrag. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart.

Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Paragrafen har viss motsvarighet i 2 a kap. 16 § första stycket i 1985 års skollag. Bestämmelserna om föreläggande omfattar både offentliga och enskilda huvudmän.

I paragrafens *första stycke* ges tillsynsmyndigheten befogenhet att förelägga en huvudman som står under myndighetens tillsyn att fullgöra sina skyldigheter. Sådana förelägganden får bara utfärdas i vissa situationer. För samtliga huvudmän gäller att ett föreläggande får utfärdas om huvudmannen inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Därmed avses samtliga föreskrifter i lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter som gäller för verksamheten, och som hör till tillsynsmyndighetens tillsynsområde enligt 3, 4 eller 5 §. När det gäller enskilda huvudmän kan förelägganden även användas som sanktion om de villkor som gäller för godkännandet eller beslutet om bidrag inte följs. För enskilda huvudmän jämsätts alltså sådana villkor med de rättsregler som gäller för verksamheten.

Av rättssäkerhetsskäl är det angeläget att huvudmannen vet vad tillsynsmyndigheten anser måste göras för att föreläggandet ska anses vara uppfyllt. I *andra stycket* finns det därför en bestämmelse som anger att föreläggandet ska innehålla uppgifter om vilka åtgärder som är nödvändiga för att tillsynsmyndigheten ska anse de påtalade bristerna åtgärdade. Det bör betonas att detta endast är en rekommendation till hjälp för huvudmannen. Inget hindrar att denne väljer ett annat sätt att avhjälpa bristen, om detta är möjligt.

Ett föreläggande får förenas med vite, se 27 §.

Regeringen har utformat 10–18 §§ i huvudsaklig överensstämmelse med *Lagrådets* förslag.

11 § En tillsynsmyndighet får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som enligt denna lag står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten.

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, anges när tillsynsmyndigheten kan göra ett ingripande i form av en anmärkning. Bestämmelsen gäller vid tillsyn över både offentliga och enskilda huvudmän. Med överträdelse avses varje avvikelse från de krav på verksamheten som följer av lagar och andra föreskrifter. Även underlåtenhet från huvudmannens sida är således en överträdelse i paragrafens mening. Anmärkning ska användas vid mindre allvarliga överträdelser av regelverket. I vilka situationer som det kan bli aktuellt med en anmärkning får utvecklas i praxis. Huvudmannen är naturligtvis skyldig att utan dröjsmål åtgärda de förhållanden som föranlett anmärkningen. Om så inte sker kan tillsynsmyndigheten utfärda ett föreläggande enligt 10 §. Avsikten är att tillsynsmyndigheten vid mindre allvarliga överträdelser i första hand ska använda sig av möjligheten att tilldela huvudmannen en anmärkning.

Avstående från ingripande

12 § En tillsynsmyndighet får avstå från att ingripa om

1. överträdelsen är ringa,
2. den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse, eller
3. det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. I paragrafen anges tre situationer då tillsynsmyndigheten kan avstå från att ingripa vid konstaterade brister i verksamheten. Enligt *första punkten* får tillsynsmyndigheten avstå från att ingripa om överträdelsen är ringa. Det kan röra sig om engångsförseelser av okunskap eller ren tillfällighet. Tillsynsmyndigheten måste dock vid denna bedömning beakta arten och omfattningen av bristerna i verksamheten. Enligt *andra punkten* får tillsynsmyndigheten underlåta att ingripa om den verksamhetsansvarige vidtar rättelse. Så bör ske om de negativa effekterna av överträdelsen kan förebyggas eller de olägenheter som uppstått snabbt kan åtgärdas. Om överträdelsen är allvarlig bör dock rättelse vara en godtagbar underlåtelsegrund bara i undantagsfall. Av *tredje punkten* framgår att tillsynsmyndigheten även i andra fall får avstå från ett tillsyns-ingripande, om det finns särskilda skäl för det. Detta kan bli aktuellt t.ex. om den verksamhetsansvarige själv påtalat en brist i verksamheten eller sökt hjälp för att komma till rätta med brister eller andra överträdelser mot regelverket.

Återkallelse

13 § En tillsynsmyndighet får återkalla ett godkännande eller ett beslut om rätt till bidrag som myndigheten har meddelat enligt denna lag om

1. ett föreläggande enligt 10 § inte har följts, och
2. missförhållandet är allvarligt.

Paragrafen har viss motsvarighet i 2 a kap. 16 § andra stycket och 17 § tredje stycket, 2 b kap. 9 och 10 e §§ samt 9 kap. 12 och 14 §§ i 1985 års skollag. I paragrafen regleras tillsynsmyndighetens befogenhet att återkalla ett beslut om godkännande av enskild huvudman eller om rätt till bidrag för en enskild huvudman. Uppgifterna att besluta om godkännande eller rätt till bidrag och att utöva tillsyn följs åt. Det är således samma myndighet som beslutar om godkännande eller rätt till bidrag som är tillsynsmyndighet och har befogenhet att återkalla beslutet. Sådana återkallelser får bara beslutas om huvudmannen inte följt ett föreläggande enligt 10 § och om det bakomliggande missförhållandet som föranlett föreläggandet är allvarligt. Med hänsyn till att ett beslut om återkallelser är mycket ingripande för både huvudmannen och barnen eller eleverna kan ett sådant beslut bara komma i fråga vid missförhållanden som på ett allvarligt sätt rubbar förutsättningarna för verksamheten.

Beslut om återkallelse kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol enligt 28 kap. 2 §.

14 § Ett godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet får återkallas om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande enligt 2 kap. 6 §.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Lagrådet har ifrågasatt om återkallelse av godkännande eller rätt till bidrag också ska vara möjlig utan att huvudmannen dessförinnan förelagts att avhjälpa uppkomna brister. Regeringen anser att rätts-säkerhetsskäl talar för att återkallelse som huvudregel måste föregås av att huvudmannen ges möjlighet att åtgärda. Om det uppkommer ett behov av ett omedelbart ingripande i en extrem situation kan detta tillgodoses genom ett tillfälligt verksamhetsförbud enligt 18 §. På en punkt ser dock regeringen skäl att tillmötesgå *Lagrådet*. Bolag och föreningar, där en kommun eller ett landsting genom ägande eller på annat sätt har ett rättsligt inflytande, får enligt 2 kap. 6 § godkännas som enskild huvudman inom skolväsendet endast om vissa villkor är uppfyllda. Om en sådan juridisk person som godkänts som huvudman inte längre uppfyller de särskilda villkoren för godkännande, t.ex. på grund av ändrade ägarförhållanden, bör godkännandet kunna återkallas. I en sådan situation är det i princip omöjligt att utfärda ett föreläggande mot huvudmannen som denne har faktisk och rättslig möjlighet att följa. Denna paragraf möjliggör därför återkallelse på denna grund utan ett föregående föreläggande.

15 § Återkallelse enligt 13 § får beslutas även om rättelse har skett vid prövningstillfället, om det kan befaras att det på nytt kommer att uppstå sådana missförhållanden som utgör grund för återkallelse.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. En förutsättning för ett återkallelsebeslut enligt 13 § är att ett föreläggande enligt 12 § inte har följts. Om huvudmannen innan godkännandet eller rätten till bidrag återkallas åtgärdar de brister som föranlett föreläggandet saknas förutsättningarna för återkallelse. Detta gäller oavsett om rättelsen vidtas före

tillsynsmyndighetens återkallelsebeslut eller, om detta överklagas, under pågående process i domstol. För att förhindra att huvudmän sätter i system att på ett sent stadium i handläggningen åtgärda missförhållanden i verksamheten har det i denna paragraf tagits in en bestämmelse som innebär att återkallelse kan ske även om huvudmannen har vidtagit rättelse före prövningen av återkallelsefrågan. Sådana återkallelsebeslut får bara förekomma om det kan befaras att sådana allvarliga missförhållanden som utgör grund för återkallelse kommer att uppstå på nytt. Det ska i det enskilda fallet ha framkommit konkreta omständigheter som ger stöd för ett sådant antagande. I praktiken torde en sådan bedömning förutsätta att verksamheten vid upprepade tillfällen har varit föremål för ingripanden av tillsynsmyndigheten. Även återkallelser med stöd av denna paragraf kan överklagas enligt 28 kap. 2 §.

16 § Tillsynsmyndigheten får besluta att ett beslut om återkallelse ska gälla trots att det inte har vunnit laga kraft.

Paragrafen har viss motsvarighet i 2 a kap. 19 § tredje stycket och 2 b kap. 12 § tredje stycket i 1985 års skollag. Tillsynsmyndigheten kan enligt denna paragraf besluta att ett beslut om återkallelse ska gälla trots att det inte vunnit laga kraft. I annat fall gäller enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer att beslutet inte får rättsverkan förrän det har vunnit laga kraft. Ett överklagbart beslut har vunnit laga kraft när tiden för att överklaga beslutet har gått ut utan att det har överklagats. Eftersom ett beslut om återkallelse får överklagas, se 28 kap. 2 och 5 §§, kan prövningen i högre instans innebära att frågan om återkallelse inte blir slutligt avgjord förrän efter lång tid. I samband med ett överklagande kan huvudmannen begära inhibition, dvs. ett avbrytande av verkställigheten, om tillsynsmyndigheten har beslutat att återkallelsen ska gälla omedelbart.

Med hänsyn till att ett beslut om återkallelse av godkännande eller rätt till bidrag får mycket ingripande effekter för såväl huvudmannen som barnen eller eleverna måste tillsynsmyndigheten tillämpa denna bestämmelse med försiktighet och urskillning. För att ett beslut om återkallelse ska förordnas att gälla omedelbart bör situationen vara så ohållbar att det inte är meningsfullt att låta verksamheten fortsätta en kortare tid för avveckling.

Statliga åtgärder för rättelse

17 § Statens skolinspektion får när det gäller en verksamhet som bedrivs av en kommun eller ett landsting besluta att staten på kommunens eller landstingets bekostnad ska vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse, om kommunen eller landstinget

1. inte har följt ett föreläggande enligt 10 §, och
2. grovt eller under längre tid åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Har staten haft kostnader för en åtgärd som vidtagits med stöd av denna paragraf, får denna kostnad kvittas mot belopp som staten annars skulle ha betalt ut till kommunen eller landstinget.

Paragrafen ger Statens skolinspektion befogenhet att genom mer konkreta åtgärder se till att kommuner och landsting i sin egenskap av huvudmän för verksamhet som regleras i denna lag fullgör de skyldigheter som följer av skolförfattningarna. Regleringen har delvis utformats efter förebild av 15 kap. 15 § i 1985 års skollag, med den skillnaden att befogenheten att besluta om åtgärder på kommunens eller landstingets bekostnad här ges till Skolinspektionen (se prop. 1991/92:150 bil. II:5 s. 152 för förarbetena till den nämnda bestämmelsen). Vad som i det följande sägs om kommuner avser även landsting när dessa är huvudmän.

Skolinspektionen kan enligt *första stycket* besluta att staten på kommunens bekostnad ska vidta de åtgärder som krävs för att rättelse ska uppnås. För att Skolinspektionen ska kunna fatta sådana beslut krävs dels att kommunen inte har följt ett föreläggande enligt 12 §, dels att kommunen på ett grovt sätt eller under en längre tid har åsidosatt sina skyldigheter enligt skollagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Vilka åtgärder som kan bli aktuella kan inte anges generellt utan det får avgöras i det enskilda fallet. Som exempel gavs i förarbetena till 15 kap. 15 § i 1985 års skollag att fortbildning av lärare skulle kunna vara en åtgärd som staten vidtar på kommunens bekostnad. Andra tänkbara åtgärder är att staten tillfälligtvis tillhandahåller skolmältider eller skolskjuts, eller förser en kommuns skolenheter med ändamålsenliga läromedel.

Om staten har vidtagit nödvändiga åtgärder och till följd av detta haft kostnader är det rimligt att staten på ett enkelt sätt kan kompensera sig för kostnaden. I annat fall skulle kommunen kunna vältra över kostnaderna för sina författningsreglerade skyldigheter på staten. I *andra stycket* har det därför tagits in en kvittningsbestämmelse innebärande att kostnaden kan kvittas mot belopp som staten på annat sätt ska utbetala till kommunen.

Tillfälligt verksamhetsförbud

18 § Om det är sannolikt att ett beslut om återkallelse enligt 13 § eller ett beslut om statliga åtgärder för rättelse enligt 17 § kommer att fattas, och beslutet inte kan avvaktas med hänsyn till allvarlig risk för barnens eller elevernas hälsa eller säkerhet eller av någon annan särskild anledning, får tillsynsmyndigheten förbjuda huvudmannen att tills vidare, helt eller delvis, driva verksamheten vidare.

Beslut enligt första stycket gäller omedelbart, om inte annat beslutas och får gälla i högst sex månader.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Enligt *första stycket* får tillsynsmyndigheten i mycket allvarliga fall helt eller delvis förbjuda en huvudman att driva verksamheten vidare om det är sannolikt att myndighetens utredning i ett pågående tillsynsärende kommer att leda till att huvudmannens godkännande eller rätt till bidrag återkallas, om denne är en enskild, eller att ett beslut om sådana statliga åtgärder för rättelse som avses i 17 § kommer att fattas, om huvudmannen är en kommun eller ett landsting. Bestämmelsen är avsedd att tillämpas bara i undantagsfall. Så är i första hand fallet om det finns en

allvarlig risk med hänsyn till barnens eller elevernas hälsa eller säkerhet. Det kan handla om att inomhusklimatet är direkt hälsofarligt eller att lokalerna till följd av bristande underhåll är farliga att vistas i. Även den psykosociala miljön kan vara sådan att den bedöms som hälsofarlig. I situationer där den fysiska eller psykiska arbetsmiljön utgör grund för att förbjuda verksamheten bör tillsynsmyndigheten samråda med Arbetsmiljöverket, som utövar tillsyn enligt arbetsmiljölagen (1977:1160) och har särskilda befogenheter enligt den lagstiftningen.

Ett tillfälligt verksamhetsförbud kan också vara nödvändigt av någon annan särskild anledning än risk för barnens eller elevernas hälsa eller säkerhet. Det kan t.ex. handla om att utbildningen uppenbart strider mot skolväsendets värdegrund. En verksamhet som är klart oförenlig med grundläggande demokratiska värderingar och respekten för de mänskliga rättigheterna kan därför stängas med omedelbar verkan i avvaktan på ett beslut om t.ex. återkallelse. I extrema fall kan det också ha uppstått en skolmiljö som i så hög grad präglas av kränkningar av elever eller personal och av bristande ledning att det framstår som nödvändigt att tills vidare förbjuda verksamheten. Om en sådan situation är så allvarlig att den framstår som direkt hälsofarlig, kan risken för elevernas hälsa utgöra grund för tillfälligt verksamhetsförbud.

En annan särskild anledning att tillfälligt förbjuda verksamheten kan vara att huvudmannen vid upprepade tillfällen och under lång tid på ett medvetet sätt försvårat tillsynsmyndighetens arbete. Ett kortare verksamhetsförbud kan i en sådan situation tvinga huvudmannen att medverka i handläggningen så att ett beslut i det bakomliggande tillsynsärendet kan fattas så fort som möjligt.

Av *andra stycket* följer att besluten om att förbjuda verksamheten gäller omedelbart, såvida inte annat beslutas. Om huvudmannen under beslutets giltighetstid ombesörjer att feLEN åtgärdas ska naturligtvis beslutet upphävas.

Av rättssäkerhetsskäl får ett beslut om tillfälligt verksamhetsförbud inte gälla längre tid än sex månader. Det får förutsättas att huvudmannen har åtgärdat problemen under denna tid. En verksamhet med enskild huvudman har i annat fall sannolikt upphört. I båda fallen kan det bakomliggande tillsynsärendet avskrivas. Om en enskild huvudman avser att fortsätta verksamheten utan att ha vidtagit rättelse får tillsynsmyndigheten fatta beslut om återkallelse, ett beslut som i sin tur kan beslutas att gälla omedelbart, se 15 §. Båda besluten kan överklagas enligt 28 kap.

Beslut enligt denna paragraf får överklagas enligt 28 kap. 2 och 5 §§. I samband därmed kan den klagande begära inhibition av beslutet, se 28 § förvaltningsprocesslagen (1971:291).

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Statlig kvalitetsgranskning

Uppdrag

19 § Statens skolinspektion ska granska kvaliteten i sådan utbildning och annan verksamhet som står under dess tillsyn eller under tillsyn av en kommun enligt detta kapitel.

Paragrafen har viss motsvarighet i 2 § förordningen (2009:1215) med instruktion för Statens skolinspektion. I paragrafen anges att det är Statens skolinspektion som har till uppgift att genomföra kvalitetsgranskningen inom skolväsendet och andra verksamheter som står under tillsyn enligt bestämmelserna i detta kapitel. Statens skolverk ombesörjer bl.a. nationell uppföljning och utvärdering.

Inriktningen

20 § Granskningen ska avse den granskade utbildningens eller verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Av paragrafen framgår att kvalitetsgranskningen ska göras i förhållande till de mål och andra riktlinjer som gäller för den granskade utbildningen eller verksamheten. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen, se t.ex. förordningen (SKOLFS 1994:1) med läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94). Läroplanerna och kursplanerna anger det ansvar som åvilar rektor, lärare och andra som verkar i förskolan och skolan. För en principiell diskussion kring begreppen tillsyn och kvalitetsgranskning, se t.ex. betänkandet *Tydlig och öppen – förslag till en stärkt skolinspektion* (SOU 2007:101) s. 109 f.

Det är inte möjligt att dra en skarp gräns mellan tillsyn och kvalitetsgranskning. Gränsdragningen behandlas i avsnitt 26.5.

Tillträde till lokaler och andra utrymmen

21 § Statens skolinspektion har för kvalitetsgranskningen rätt att på plats granska sådan verksamhet som ska granskas. Skolinspektionen har i den omfattning det behövs för kvalitetsgranskningen rätt till tillträde till de byggnader, lokaler och andra utrymmen som används i verksamheten.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Den ger Statens skolinspektion rätt att på plats granska den verksamhet som är föremål för kvalitetsgranskning som motsvarar rätt enligt 6 § att på plats granska verksamhet som står under dess tillsyn.

Uppgiftsskyldighet

22 § Den vars verksamhet granskas ska på begäran av Statens skolinspektion lämna de upplysningar och tillhandahålla de handlingar och övrigt material som behövs för granskningen.

Regeringen får meddela föreskrifter om att även någon annan som kan lämna upplysningar eller innehar handlingar och annat material som avser den granskade verksamheten och behövs för granskningen ska vara skyldig att på begäran av Skolinspektionen lämna upplysningar, handlingar och annat material.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka upplysningar, handlingar och annat material som ska lämnas.

Paragrafen har viss motsvarighet i 1 a § förordningen (1992:1083) om viss uppgiftsskyldighet för skolhuvudmännen inom det offentliga skolväsendet m.m.

I paragrafens *första stycke* regleras skyldigheten att på begäran tillhandahålla Statens skolinspektion handlingar och annat material i ett granskningsärende. Även skyldigheten att lämna muntliga upplysningar omfattas av bestämmelsen. Skyldigheten gäller dock bara om det är nödvändigt för kvalitetsgranskningen att verket får ta del av det som begärs.

I *andra stycket* finns ett bemyndigande för regeringen att föreskriva att även andra personer än huvudmannen för den granskade verksamheten ska vara skyldiga att lämna uppgifter på Skolinspektionens begäran (jfr kommentaren till 7 §).

I *tredje stycket* finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas till Skolinspektionen.

23 § Statens skolinspektion får förelägga den som är uppgiftsskyldig enligt 22 § första stycket eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 22 § andra stycket att fullgöra sin skyldighet.

Paragrafen har viss motsvarighet i 2 § första stycket förordningen (1992:1083) om viss uppgiftsskyldighet för skolhuvudmännen inom det offentliga skolväsendet m.m. På motsvarande sätt som i tillsynsärenden har Statens skolinspektion en möjlighet enligt denna bestämmelse att rikta förelägganden mot den som enligt 22 § första stycket har en skyldighet att lämna upplysningar eller tillhandahålla skriftligt material eller mot den som har samma skyldighet enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 23 § andra stycket. Förelägganden som meddelas med stöd av denna paragraf får förenas med vite.

Nationell uppföljning och utvärdering

Uppdrag

24 § Statens skolverk ska på nationell nivå följa upp och utvärdera

1. skolväsendet,
2. övriga utbildningar och verksamheter som står under Statens skolinspektionens tillsyn enligt denna lag, och
3. annan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. som anordnas av en enskild.

Paragrafen har viss motsvarighet i 2 § förordningen (2009:1214) med instruktion för Statens skolverk.

I paragrafens *första stycke* regleras Statens skolverks uppdrag avseende nationell uppföljning och utvärdering av olika verksamheter som regleras i skollagen. Verket ska följa upp och utvärdera skolväsendet enligt *första punkten*. Enligt *andra punkten* omfattar uppföljningen och utvärderingen övriga utbildningar och verksamheter som står under tillsyn av Statens skolinspektion. Exempel på övriga utbildningar är internationella skolor på grundskole- och gymnasienivå och utbildning vid särskilda ungdomshem. Enligt *tredje punkten* ska Skolverket även följa upp och utvärdera

Uppgiftsskyldighet

25 § En huvudman för utbildning eller annan verksamhet som är föremål för nationell uppföljning och utvärdering ska till Statens skolverk lämna sådana uppgifter om verksamheten och sådan verksamhetsredovisning som behövs för uppföljningen och utvärderingen.

Regeringen får meddela föreskrifter om att även någon annan som kan lämna upplysningar eller innehar handlingar och annat material som avser verksamheten och behövs för uppföljningen och utvärderingen ska vara skyldig att på begäran av Skolverket lämna uppgifter om verksamheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka uppgifter och vilken verksamhetsredovisning som ska lämnas.

Paragrafen har viss motsvarighet i 1 § förordningen (1992:1083) om viss uppgiftsskyldighet för skolhuvudmännen inom det offentliga skolväsendet m.m.

I paragrafens *första stycke* regleras skyldigheten att på begäran lämna Statens skolverk uppgifter om verksamheten. Även skyldigheten att tillhandahålla skriftliga handlingar omfattas av bestämmelsen. Skyldigheten gäller dock bara uppgifter och handlingar som Statens skolverk behöver för uppföljningen och utvärderingen.

I *andra stycket* finns ett bemyndigande för regeringen att föreskriva att även andra personer än huvudmannen för den verksamhet som är föremål för uppföljning och utvärdering ska vara skyldiga att lämna uppgifter till Skolverket (jfr kommentaren till 7 §).

I *tredje stycket* finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas till Skolverket.

26 § Statens skolverk får förelägga den som är uppgiftsskyldig enligt 25 § första stycket eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 25 § andra stycket att fullgöra sin skyldighet.

Paragrafen har viss motsvarighet i 2 § första stycket förordningen (1992:1083) om viss uppgiftsskyldighet för skolhuvudmännen inom det offentliga skolväsendet m.m. Statens skolverk har enligt denna paragraf befogenhet att förelägga den som är uppgiftsskyldig enligt 25 § första stycket eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 25 § andra stycket att fullgöra sin skyldighet. Förelägganden som meddelas med stöd av denna paragraf får förenas med vite.

Vite

27 § Ett föreläggande enligt detta kapitel får förenas med vite.

Om det finns anledning att anta att en person som är föremål för föreläggandet har begått en gärning som kan föranleda straff eller en straffliknande sanktion, får han eller hon inte föreläggas vid vite att medverka i en utredning som har samband med den gärningen.

Paragrafen, som har viss motsvarighet i 2 § första stycket förordningen (1992:1083) om viss uppgiftsskyldighet för skolhuvudmännen inom det offentliga skolväsendet m.m., reglerar möjligheterna att förena föreläggandena i detta kapitel med vite. Vite är ett hot om att betalningsansvar kan uppstå om den person som ett föreläggande riktas mot inte följer föreläggandet. Vitet är således ett påtryckningsmedel för att förmå föreläggandets adressat att följa föreläggandet. Vitesförelägganden kan riktas mot såväl fysiska som juridiska personer.

Enligt *första stycket* får förelägganden som meddelas enligt detta kapitel förenas med vite. Förelägganden som Statens skolinspektion, en kommun eller Socialstyrelsen meddelar i sin tillsynsverksamhet med stöd av 8, 9 eller 12 § får förenas med vite. Även förelägganden som meddelas av Skolinspektionen vid kvalitetsgranskning med stöd av 24 § eller av Statens skolverk med stöd av 28 § när den fullgör sin uppgift som ansvarig myndighet för nationell uppföljning och utvärdering får förenas med vite.

Av *andra stycket* framgår att vitesföreläggande inte får användas för att förmå en person som det finns anledning anta har begått en gärning som kan föranleda straff eller en straffliknande sanktion att lämna uppgifter eller på annat sätt medverka i en utredning som har samband med den straffbelagda gärningen.

Vitesförelägganden får överklagas enligt 28 kap. 2, 3 och 5 §§.

27 kap. Skolväsendets överklagandenämnd

Inledande bestämmelse

1 § För prövning av överklaganden av vissa beslut på skolväsendets område ska det finnas en särskild nämnd, Skolväsendets överklagandenämnd.

Paragrafen motsvarar 1 kap. 14 § första stycket i 1985 års skollag. De beslut som kan överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd finns angivna i 28 kap. 12–17 §§.

Sammansättning

2 § Nämnden ska bestå av en ordförande och fem andra ledamöter, av vilka en ska vara ersättare för ordföranden. Ordföranden och ersättaren för ordföranden ska vara eller ha varit ordinarie domare. Övriga ledamöter ska ha särskild sakkunskap både vad gäller barns och elevers förhållanden och behov och vad gäller skolverksamheten i övrigt.

Det ska finnas högst två ersättare för de övriga ledamöterna.

Paragrafen reglerar sammansättningen av Skolväsendets överklagandenämnd. Av paragrafens *första stycke* framgår bl.a. att nämnden ska ha sex ledamöter varav en ska vara ordförande. Bestämmelsen innebär vidare att såväl ordföranden som ersättaren för ordföranden ska vara eller ha varit ordinarie domare. Vad gäller de övriga ledamöterna ska de besitta särskild sakkunskap på skolområdet, både vad avser elevers förhållanden och behov och vad avser skolverksamheten i övrigt.

Enligt *andra stycket* ska det finnas högst två ersättare för de övriga ledamöterna. Några särskilda behörighetskrav har inte uppställts för dessa.

Nämndens sammansättning har tidigare reglerats i 1 kap. 14 § andra stycket i 1985 års skollag och i 3 § förordningen (2007:948) med instruktion för Skolväsendets överklagandenämnd.

3 § Ledamöterna i nämnden och deras ersättare utses av regeringen för en period om minst tre år.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Bestämmelsen innebär att den tid, tre år, som förordnandena för nämndens ledamöter vanligen avsett fastställs i lag. Den har införts mot bakgrund av kravet i Europeiska konventionen den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) att en domstol ska vara oavhängig och opartisk. Även nämndens ordförande är ledamot i nämnden (se 2 § första stycket) och utses alltså för minst tre år.

Muntlig förhandling

4 § Nämnden ska hålla muntlig förhandling om en enskild part begär det, förhandlingen inte är obehövlig och inte särskilda skäl talar mot det.

Till muntlig förhandling ska den som är part kallas. Att en part uteblir från en muntlig förhandling hindrar inte att nämnden handlägger och avgör ärendet.

Paragrafen är ny. I *första stycket* behandlas rätten till muntlig förhandling i ärenden som handläggs vid Skolväsendets överklagandenämnd. Muntlig förhandling ska hållas hos nämnden om enskild part begär det, förhandlingen inte är obehövlig och inte heller särskilda skäl talar mot att förhandling hålls. Bestämmelsen har utformats efter förebild av 9 § tredje stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291). Det är möjligt att begränsa förhandlingen till att endast gälla en eller ett par av de frågor som ärendet avser.

Såväl en person som har fyllt 16 år och därmed har talerätt enligt 29 kap. 12 § som personens vårdnadshavare har var och en för sig rätt att begära att nämnden håller muntlig förhandling, förutsatt att de är parter i ärendet. Som exempel på vem som är att betrakta som part kan nämnas klaganden, som kan vara en elev med egen talerätt. Om elevens vårdnadshavare i sådant fall inte överklagat det aktuella beslutet, men hos nämnden bestritt bifall till elevens överklagande, blir vårdnadshavaren att betrakta som elevens motpart i ärendet.

Frågorna huruvida en muntlig förhandling är obehövlig eller inte och om särskilda skäl föreligger som talar mot att en förhandling hålls måste avgöras bl.a. mot bakgrund av artikel 6 i Europakonventionen. Såväl Europadomstolens som Regeringsrättens praxis i fråga om rätten till muntlig förhandling blir vägledande vid bedömningen av när muntlig förhandling måste hållas.

Av *andra stycket* framgår att den som är part ska kallas till muntlig förhandling. Det framgår vidare att en parts utevaro inte utgör hinder för

nämnden att handlägga och avgöra ärendet. Enligt 6 § ska en upplysning om detta tas in i kallelsen till förhandlingen.

5 § Muntlig förhandling enligt 4 § ska vara offentlig.

Om det kan antas att det vid en förhandling kommer att lämnas någon uppgift för vilken gäller sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) får ordföranden vid förhandlingen besluta att förhandlingen ska hållas inom stängda dörrar.

Paragrafen är ny och handlar om offentlighet och ordning vid förhandling.

I paragrafens *första stycke* tydliggörs att muntliga förhandlingar hos Skolväsendets överklagandenämnd är offentliga. Bestämmelsen har införts i skollagen mot bakgrund av Europakonventionens krav att en förhandling inför en domstol ska vara offentlig.

I *andra stycket* föreskrivs att nämnden kan förordna att en förhandling ska hållas inom stängda dörrar om det kan antas att det vid förhandlingen kommer att lämnas en uppgift för vilken det gäller sekretess enligt någon bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Enligt bestämmelser i den lagen gäller t.ex. sekretess hos Skolväsendets överklagandenämnd i ärenden som överklagats dit, för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Beslut i fråga om stängda dörrar fattas av ordföranden vid förhandlingen.

6 § En kallelse till muntlig förhandling ska innehålla en upplysning om betydelsen enligt 4 § andra stycket av att en part uteblir från förhandlingen.

En enskild part som inställt sig till muntlig förhandling får tillerkännas ersättning av allmänna medel för kostnad för resa och uppehälle, om nämnden finner att parten skäligen bör ersättas för sin inställelse. Nämnden får bevilja förskott på ersättningen. Regeringen meddelar närmare föreskrifter om ersättning och förskott.

Paragrafen är ny. I *första stycket* behandlas utformningen av kallelser till muntlig förhandling. I kallelsen ska anges att partens utevaro inte utgör hinder för ärendets vidare handläggning. Förhandlingen kan följaktligen också hållas utan hinder av att parten inte kommer och ärendet får avgöras trots utevaron. Nämnden är emellertid oförhindrad att kalla parten till en ny förhandling om den kommit till slutsatsen att en förhandling i partens närvaro behövs för utredningen. Att kallelse till muntlig förhandling ska tillställas en part i så god tid före förhandlingen att parten får skäligt rådrum att förbereda sig följer av allmänna rättsgrundsatser.

Andra stycket har utformats efter förebild av 15 § förvaltningsprocesslagen (1971:291). Det är endast kostnad för resa och uppehälle som får ersättas. Ersättning utgår inte för förlorad arbetsförtjänst eller andra av tidsspillan vållade kostnader. Förskott på ersättning får beviljas. Enskild part har dock inte någon ovillkorlig rätt till förskott. Nämnden avgör diskretionärt om förskott ska utgå eller inte. Ofta torde skäl endast föreligga för förskott på resekostnadsersättningen. Nämnden kan när den finner det lämpligt tillstålla parten förskottet i form av en färdbiljett. Närmare bestämmelser om ersättning och förskott finns i förordning (jfr förordningen [1982:805] om ersättning av allmänna medel till vittnen,

m.m. och kungörelsen [1973:261] om utbetalning av vissa ersättningar i mål eller ärende vid domstol, m.m.). I motsats till *Lagrådet* anser regeringen att det är lämpligt att genom användningen av ordet ”närmare” upplysa om att det rör sig om verkställighetsföreskrifter.

28 kap. Överklagande

I kapitlet anges samtliga beslut enligt skollagen som kan överklagas i den ordning som gäller för s.k. förvaltningsbesvär. Bestämmelserna i 2–11 §§ gäller beslut som får överklagas hos förvaltningsrätt som första instans medan 12–17 §§ gäller beslut som får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. I 18 § finns en bestämmelse om överklagandeförbud.

I 10 kap. kommunallagen (1991:900) finns bestämmelser om laglighetsprövning. Ett beslut får inte överklagas i den ordning som gäller för laglighetsprövning om det i lag eller annan författning finns särskilda föreskrifter om överklagande. Detsamma gäller om det finns ett förbud mot överklagande.

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- överklagande hos allmän förvaltningsdomstol (2–11 §§),
- överklagande hos Skolväsendets överklagandenämnd (12–17 §§), och
- överklagandeförbud (18 §).

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, beskrivs innehållet i kapitlet.

Överklagande hos allmän förvaltningsdomstol

Beslut av Statens skolinspektion

2 § Beslut av Statens skolinspektion får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om

1. godkännande enligt 2 kap. 5 § eller 24 kap. 2 § eller återkallelse av sådant godkännande enligt 26 kap. 13 eller 14 §,
2. rätt till bidrag enligt 24 kap. 3 eller 5 § eller återkallelse av sådan rätt enligt 26 kap. 13–15 §§,
3. statliga åtgärder för rättelse enligt 26 kap. 17 §,
4. tillfälligt verksamhetsförbud enligt 26 kap. 18 §, eller
5. vitesföreläggande enligt 26 kap. 27 §.

I paragrafen anges de beslut av Statens skolinspektion som får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Första punkten gäller beslut i ärenden om godkännande av enskild som huvudman för utbildning eller återkallelse av sådant godkännande. Det gäller godkännande av enskild som huvudman för förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola eller gymnasiesärskola eller för sådant fritidshem som utgör komplement till förskoleklassen, grundskolan eller grundsärskolan och som anordnas vid en skolenhet med

någon av dessa skolformer (se närmare författningskommentaren till 2 kap. 5–7 §§). Punkten omfattar även beslut om godkännande av en internationell skola på grundskolenivå (24 kap. 2 §). Dessutom omfattas Skolinspektionens beslut om återkallelse av godkännande av enskild som huvudman för utbildning (26 kap. 13–15 §§). Bestämmelsen har delvis sin motsvarighet i 2 b kap. 12 § andra stycket (förskoleklassen) och 9 kap. 17 § första stycket i 1985 års skollag. Enligt 26 kap. 16 § får Skolinspektionen förordna att beslut om återkallelse ska gälla omedelbart. Vid överklagande till domstol kan dock huvudmannen i sådana fall begära inhibition, dvs. ett förbud mot verkställighet. Domstolen kan då, innan den prövar målet slutligt, förordna att det överklagade beslutet tills vidare inte ska gälla. Det följer av 28 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) att en domstol, som har att pröva besvär, kan förordna att det överklagade beslutet, om det annars skulle lända till efterrättelse omedelbart, tills vidare inte ska gälla.

Andra punkten avser Skolinspektionens beslut om rätt till bidrag för en internationell skola enligt 24 kap. 3 eller 5 § och beslut om återkallelse av sådan rätt. Bestämmelsen motsvarar delvis 9 kap. 17 § första stycket i 1985 års skollag.

Tredje punkten avser Skolinspektionens beslut enligt 26 kap. 17 § att statliga åtgärder ska vidtas mot en kommun eller ett landsting för rättelse på kommunens eller landstingets bekostnad. Bestämmelsen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Av *fjärde punkten* framgår att Skolinspektionens beslut om tillfälligt förbud att driva verksamheten vidare enligt 26 kap. 18 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Bestämmelserna i nämnda paragrafer och överklagandemöjligheten är nya. Ett beslut om tillfälligt förbud gäller omedelbart om inte annat beslutas (26 kap. 18 § andra stycket).

Av *femte punkten* följer att vitesförelägganden som meddelats av Skolinspektionen enligt 26 kap. 27 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Enligt nämnda paragraf får ett föreläggande som utfärdas av Skolinspektionen enligt 26 kap. förenas med vite. Det rör sig således här om Skolinspektionens åtgärdsförelägganden samt om Skolinspektionens förelägganden om uppgiftsskyldighet i anslutning till tillsyn och statlig kvalitetsgranskning (se 2 § om Skolverkets vitesföreläggande och 5 § om kommuns vitesföreläggande). Bestämmelsen motsvarar delvis 2 § andra stycket förordningen (1992:1083) om viss uppgiftsskyldighet för skolhuvudmännen inom det offentliga skolväsendet m.m. Enligt den förordningen får beslut om vitesförelägganden överklagas hos regeringen.

Beslut av Statens skolverk

3 § Beslut av Statens skolverk får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om vitesföreläggande enligt 26 kap. 27 §.

Beslut om förelägganden om uppgiftsskyldighet vid nationell uppföljning och utvärdering meddelas även av Statens skolverk. Av paragrafen framgår att Skolverkets förelägganden får överklagas hos förvaltningsrätt som första instans. Paragrafen har viss motsvarighet i 2 § andra stycket för-

Beslut av Högskoleverket

4 § Beslut av Högskoleverket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om utfärdande av behörighetsbevis enligt 2 kap. 15 §.

Paragrafen motsvarar i sak 2 kap. 4 d § första stycket i 1985 års skollag. Enligt 2 kap. 15 § ska en person med utländsk lärarutbildning få ett behörighetsbevis av Högskoleverket om utbildningen ensam eller tillsammans med yrkeslivserfarenhet motsvarar en svensk lärarutbildning. Högskoleverkets beslut i fråga om utfärdande av behörighetsbevis får överklagas enligt denna paragraf. Av bestämmelsen i 2 kap. följer att en person som har fått ett behörighetsbevis är behörig att anställas som lärare, förskollärare eller fritidspedagog i skolväsendet utan tidsbegränsning.

Beslut av en kommun eller ett landsting

5 § Beslut av en kommun eller ett landsting får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om

1. godkännande enligt 2 kap. 5 § eller återkallelse av sådant godkännande enligt 26 kap. 13 eller 14 §,
2. bidrag enligt 8 kap. 21 §, 9 kap. 19 §, 10 kap. 37 §, 11 kap. 36 §, 14 kap. 15 §, 16 kap. 52 §, 17 kap. 31 eller 35 § eller 19 kap. 25 §,
3. avstängning enligt 5 kap. 17 eller 19 §,
4. föreläggande för vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter enligt 7 kap. 23 §,
5. skolskjuts enligt 10 kap. 32 § första stycket, 10 kap. 33 § första stycket, 11 kap. 31 § första stycket, 11 kap. 32 § första stycket, 19 kap. 20 § första stycket eller 19 kap. 21 § första stycket,
6. ekonomiskt stöd till inackordering enligt 15 kap. 32 §,
7. medgivande att fullgöra skolplikten på annat sätt eller återkallelse av sådant medgivande enligt 24 kap. 23 eller 24 §,
8. rätt till bidrag enligt 25 kap. 10 eller 15 § eller återkallelse av sådan rätt enligt 26 kap. 13 §,
9. bidrag enligt 25 kap. 11 §,
10. tillfälligt verksamhetsförbud enligt 26 kap. 18 §, eller
11. vitesföreläggande enligt 26 kap. 27 §.

I paragrafen anges vilka beslut som en kommun eller ett landsting har fattat enligt denna lag som kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i den för förvaltningsbesvär gällande ordningen. Samtliga punkter avser beslut av en kommun. Beslut enligt andra och fjärde punkterna kan även avse landstingsbeslut.

Första punkten motsvarar delvis 2 a kap. 19 § första stycket i 1985 års skollag. Punkten avser en kommuns beslut om godkännande av enskild som huvudman för förskola respektive för fritidshem som inte anordnas vid en skolenhet med förskoleklass, grundskola eller grundsärskola (se kommentaren till 2 kap. 7 §). För fritidshem som anordnas vid nämnda skolenheter gäller dock – liksom för förskoleklassen – att prövningen i

stället ska göras av Statens skolinspektion (se 1 § 1 ovan). Punkten gäller även beslut om återkallelse av sådana godkännanden som en kommun beslutar om enligt 2 kap. 5 § och 7 § andra stycket.

En kommuns beslut om bidrag till en enskild huvudman inom skolväsendet får överklagas till allmän förvaltningsdomstol enligt *andra punkten* (jfr prop. 2008/09:171 s. 58 f.). Detsamma gäller en kommuns beslut om bidrag till en enskild huvudman för pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem (jfr prop. 2009/10:157). Bestämmelsen motsvarar delvis 2 a kap. 19 § första stycket, 2 b kap. 12 § första stycket och 9 kap. 17 § tredje stycket i 1985 års skollag.

En beslut om att helt eller delvis stänga av en elev i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna eller utbildning i svenska för invandrare får överklagas enligt *tredje punkten*. Huvudmannen får enligt 5 kap. besluta att ett beslut om avstängning ska gälla omedelbart. Bestämmelserna motsvarar delvis 12 kap. 1 § första stycket gymnasieförordningen (1992:394), 9 kap. 1 § första stycket förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan, 6 kap. 8 § förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning och 5 kap. 1 § första stycket förordningen (1992:736) om vuxenutbildning för utvecklingsstörda. Bestämmelserna om disciplinära åtgärder liksom överklagandebestämmelsen är helt nya vad gäller utbildning i svenska för invandrare.

Av *fjärde punkten* följer att en kommuns beslut att enligt 7 kap. 23 § förelägga en skolpliktig elevs vårdnadshavare att se till att eleven fullgör sin skolgång får överklagas. Föreläggandet får förenas med vite och beslutet kan överklagas oavsett om vite har förelagts eller inte. Föreskriften motsvarar till viss del 3 kap. 16 § i 1985 års skollag, vilken dock enbart riktades mot vårdnadshavare till skolpliktiga elever i det offentliga skolväsendet. Av 7 kap. 23 § framgår att även vårdnadshavare till elever i skolor med enskilda huvudmän kan föreläggas att iaktta sina skyldigheter enligt lagrummet. Regleringen om överklagande omfattar således även beslut om förelägganden för sådana vårdnadshavare. Ett beslut om föreläggande enligt 7 kap. 23 § gäller enligt paragrafens tredje stycke omedelbart om inte annat beslutas.

Möjligheten att enligt *femte punkten* överklaga en kommuns eller ett landstings beslut om skolskjuts för elever i grundskola, grundsärskola eller gymnasiesärskola med offentlig huvudman genom förvaltningsbesvär är ny. Sådana beslut har hittills endast kunnat överklagas genom laglighetsprövning enligt kommunallagen (1991:900). Bestämmelsen har kommenterats i avsnitt 32.2.2.

Möjligheten att enligt *sjätte punkten* överklaga beslut som avser ekonomiskt stöd till inackordering är ny. Sådana beslut har hittills kunnat överklagas i enlighet med bestämmelserna om laglighetsprövning i kommunallagen. Bestämmelsen har kommenterats i avsnitt 32.2.2.

Av *sjunde punkten* framgår att beslut som avser medgivande och återkallelse av medgivande av rätt att fullgöra skolplikten på annat sätt än som anges i denna lag får överklagas. Bestämmelsen motsvarar i sak 10 kap. 6 § första stycket i 1985 års skollag. Ett beslut om återkallelse av medgivande gäller omedelbart om inte annat beslutas.

Av *åttonde punkten* följer att en kommuns beslut enligt 25 kap. om rätt till bidrag för enskild som bedriver pedagogisk omsorg som erbjuds i

stället för förskola eller fritidshem eller rätt till bidrag för enskild huvudman som har godkänts som huvudman för fritidshem och i stället erbjuder öppen fritidsverksamhet får överklagas. Punkten gäller även en kommuns återkallelse av sådana beslut om bidrag (26 kap. 13 §). Bestämmelsen har viss motsvarighet i 2 a kap. 19 § första stycket och har kommenterats i avsnitt 32.2.2.

Av *nionde punkten* följer att ett beslut om bidragets storlek enligt 25 kap. 11 § kan överklagas. Bestämmelsen motsvarar 2 a kap. 19 § första stycket sista strecksatsen i 1985 års skollag enligt förslag i propositionen Bidragsvillkor för fristående verksamheter (prop. 2009/10:157).

I *tionde punkten* anges att beslut om tillfälligt verksamhetsförbud enligt 26 kap. 18 § överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Sådana beslut kan en kommun fatta inom ramen för sin tillsyn över fristående förskolor och fristående fritidshem och pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem som har förklarats ha rätt till bidrag (26 kap. 4 §). Bestämmelsen är ny och har kommenterats i avsnitt 32.2.2.

I *elfte punkten* anges att en kommuns vitesföreläggande med stöd av 26 kap. 27 § får överklagas. Bestämmelsen är ny och har kommenterats i avsnitt 32.2.2.

Beslut av en enskild huvudman

6 § Beslut av en enskild huvudman får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om avstängning enligt 5 kap. 17 eller 19 §. Den enskilde huvudmannen ska vara den enskildes motpart.

I paragrafen anges vilka beslut av en enskild huvudman enligt denna lag som kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol, dvs. beslut om att helt eller delvis stänga av en elev i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan. En huvudman får enligt 5 kap. besluta att ett beslut om avstängning ska gälla omedelbart. Bestämmelserna motsvarar delvis 12 kap. 1 § första stycket gymnasieförordningen (1992:394) och 9 kap. 1 § första stycket förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan. Möjligheten att överklaga beslut enligt 5 kap. gäller dock oavsett om huvudmannen för utbildningen är offentlig eller enskild (se ovan 5 § 3 om kommuns eller landstings beslut om avstängning). Enligt andra meningen föreskrivs att det är den enskilde huvudmannen som är motpart under handläggningen i domstol, eftersom 7 § förvaltningsprocesslagen (1971:291), om vem som ska vara den klagandes motpart i ärenden hos förvaltningsdomstol, inte gäller när det överklagade beslutet har fattats av en enskild.

Beslut av Specialpedagogiska skolmyndigheten

7 § Beslut av Specialpedagogiska skolmyndigheten får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om

1. föreläggande för vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter enligt 7 kap. 23 §,
2. kostnadsfria resor enligt 12 kap. 25 § första stycket, eller
3. medgivande att fullgöra skolplikten på annat sätt eller återkallelse av sådant medgivande enligt 24 kap. 23 eller 24 §.

I paragrafen anges vilka beslut av Specialpedagogiska skolmyndigheten som kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Av *första punkten* följer att Specialpedagogiska skolmyndighetens beslut om att enligt 7 kap. 23 § förelägga vårdnadshavare att iaktta sina skyldigheter för att en skolpliktig elev ska fullgöra sin skolgång får överklagas. Föreläggandet får förenas med vite och beslutet kan överklagas oavsett om vite har förelagts eller inte. Föreskriften motsvarar till viss del 3 kap. 16 § i 1985 års skollag.

Möjligheten att enligt *andra punkten* överklaga beslut som avser resor är ny. I 12 kap. anges att en elev i specialskolan har rätt till de resor som krävs för utbildningen och att staten ska svara för detta kostnadsfritt för eleven. Att sådana beslut går att överklaga genom förvaltningsbesvär överensstämmer med vad som föreslås gälla för grundskolan, grundsärskolan och gymnasiesärskolan.

Tredje punkten avser beslut om medgivande och återkallelse av medgivande av rätt att fullgöra skolplikten på annat sätt än som anges i denna lag. Den motsvarar i sak 10 kap. 6 § första stycket i 1985 års skollag. Punkten gäller barn som har en sådan funktionsnedsättning som kan utgöra grund för mottagande i specialskolan.

Beslut av Sameskolstyrelsen

8 § Beslut av Sameskolstyrelsen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om

1. föreläggande för vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter enligt 7 kap. 23 §, eller
2. kostnadsfria resor enligt 13 kap. 16 § första stycket.

I paragrafen anges vilka beslut av Sameskolstyrelsen som får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Sameskolstyrelsens beslut om att enligt 7 kap. 23 § förelägga en skolpliktig elevs vårdnadshavare att iaktta sina skyldigheter för att eleven ska fullgöra sin skolgång får överklagas enligt *första punkten*. Föreläggandet kan vara förenat med vite. Beslutet får överklagas oavsett om vite har förelagts eller inte. Föreskriften motsvarar till viss del 3 kap. 16 § i 1985 års skollag.

Av *andra punkten* framgår att beslut i fråga om kostnadsfria resor får överklagas i enlighet med vad som föreskrivits för grundskolan, grundsärskolan och specialskolan. Överklagandebestämmelsen är ny och har kommenterats i avsnitt 32.2.3.

Beslut av en rektor

9 § Beslut av en rektor får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om

1. avstängning av en elev enligt 5 kap. 14 §, 17 § tredje stycket eller 19 § tredje stycket, och
2. befrielse från skyldighet att delta i obligatoriska inslag i undervisningen enligt 7 kap. 19 §.

Om det överklagade beslutet har fattats av en rektor i en fristående skola ska den enskilde huvudmannen vara den enskildes motpart.

I paragrafens *första stycke* anges vilka beslut av en rektor som kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol. *Första punkten* gäller beslut om avstängning av en elev enligt bestämmelser i 5 kap. Överklagande av rektors beslut om interimistisk avstängning har hittills skett med stöd av 12 kap. 1 § första stycket gymnasieförordningen (1992:394), 9 kap. 1 § första stycket förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan, 6 kap. 8 § första stycket förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning och 5 kap. 1 § första stycket förordningen (1992:736) om vuxenutbildning för utvecklingsstörda. Överklagandebestämmelsen gäller oavsett om huvudmannen för utbildningen är offentlig eller enskild. När det gäller grundskolan, specialskolan, sameskolan och utbildning i svenska för invandrare är bestämmelsen ny. Bestämmelsen har kommenterats i avsnitt 32.2.4.

Enligt *andra punkten* kan rektorns beslut i ärenden om en elevs befrielse från skyldighet att delta i viss obligatorisk undervisning även i föresättningen överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Bestämmelsen har viss motsvarighet i 3 kap. 12 § i 1985 års skollag.

Bestämmelsen i 7 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) om vem som ska vara den klagandes motpart i mål hos förvaltningsdomstol gäller inte om det överklagade beslutet fattats av en enskild. I *andra stycket* föreskrivs därför att det är den enskilde huvudmannen som är motpart under handläggningen i domstol, om det överklagade beslutet fattats av en rektor i en fristående skola. Bestämmelsen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Prövningstillstånd

10 § Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av beslut enligt 2–9 §§.

Paragrafen innebär att det krävs prövningstillstånd för att kammarrätten ska pröva ett överklagande av ett beslut som förvaltningsrätten meddelat. Prövningstillstånd har även enligt 1985 års skollag krävts vid överklagande av beslut till kammarrätten, se t.ex. 2 kap. 4 d § andra stycket, 2 a kap. 19 § andra stycket, 2 b kap. 12 § fjärde stycket, 3 kap. 12 § tredje stycket och 16 § fjärde stycket, 9 kap. 17 § sjätte stycket samt 10 kap. 6 § andra stycket i 1985 års skollag.

Enligt 34 a § förvaltningsprocesslagen (1971:291) meddelas prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, om anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller om det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Motpart i vissa fall

11 § När en kommun överklagar ett beslut om godkännande av enskild som huvudman för utbildning enligt 2 kap. 5 § är förutom den enskilde även Statens skolinspektion motpart till kommunen hos allmän förvaltningsdomstol.

Bestämmelsen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, innebär att när en kommun överklagar Statens skolinspektions beslut att godkänna en enskild som huvudman är inte bara den enskilde, utan även Skolinspektionen kommunens motpart.

Prop. 2009/10:165

Överklagande hos Skolväsendets överklagandenämnd

Beslut av en kommun eller ett landsting

12 § Beslut av en kommun eller ett landsting får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om

1. barns mottagande i grundsärskolan enligt 7 kap. 5 §,
2. uppskjuten skolplikt enligt 7 kap. 10 § andra stycket,
3. skolpliktens förlängning enligt 7 kap. 13 § eller skolpliktens upphörande enligt 7 kap. 14 §,
4. mottagande av en elev från en annan kommun enligt 9 kap. 13 §, 10 kap. 25 § eller 11 kap. 25 §,
5. åtgärder enligt 10 kap. 29 § tredje stycket för en elev som inte bor hemma,
6. placering vid en annan skolenhet än den vårdnadshavare önskar enligt 9 kap. 15 § andra stycket, 10 kap. 30 § andra stycket, 11 kap. 29 § andra stycket eller 19 kap. 19 § andra stycket,
7. behörighet eller mottagande i första hand enligt 16 kap. 36 § eller mottagande enligt 17 kap. 14 § när det gäller en utbildning i gymnasieskolan som utformats för en grupp elever,
8. tillhörighet till målgruppen för gymnasiesärskolan enligt 18 kap. 8 § andra stycket,
9. mottagande till kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 13 §, 14 § andra stycket eller 22 §, till särskild utbildning för vuxna enligt 21 kap. 7 § tredje stycket eller till utbildning i svenska för invandrare enligt 22 kap. 15 §,
10. upphörande av utbildningen för en elev i kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 9 § andra stycket, i särskild utbildning för vuxna enligt 21 kap. 9 § andra stycket eller i utbildning i svenska för invandrare enligt 22 kap. 16 § andra stycket,
11. att på nytt bereda kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 9 § tredje stycket, särskild utbildning för vuxna enligt 21 kap. 9 § tredje stycket eller utbildning i svenska för invandrare enligt 22 kap. 17 §,
12. åtagande om interkommunal ersättning enligt 20 kap. 21 § tredje stycket, eller
13. rätt till utbildning eller annan verksamhet för någon som avses i 29 kap. 2 § andra stycket 3.

Beslut som avses i första stycket 1, 4 och 7–12 får överklagas endast av barnet, eleven eller den sökande.

I paragrafens *första stycke* anges vilka beslut av en kommun eller ett landsting som kan överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

Första punkten gäller en kommuns beslut om mottagande i grundsärskolan. Bestämmelsen motsvarar delvis 3 kap. 5 § i 1985 års skollag.

Av *andra punkten* följer att en kommuns beslut om uppskjuten skolplikt får överklagas. Bestämmelsen motsvarar i sak 3 kap. 7 § tredje stycket i 1985 års skollag.

En kommuns beslut om skolpliktens förlängning enligt 7 kap. 13 § eller dess upphörande enligt 7 kap. 14 § får överklagas enligt *tredje punkten*. Denna möjlighet regleras i dag såvitt gäller skolpliktens upphörande i 3 kap. 10 § tredje stycket i 1985 års skollag.

Av *fjärde punkten* framgår att beslut som avser mottagande av en elev på grund av särskilda skäl i förskoleklass, grundskola eller grundsärskola med offentlig huvudman i en annan kommun får överklagas. Beslutet fattas av den kommun i vars skola eleven önskar gå. Detta är nytt vad gäller förskoleklassen och grundsärskolan. Den motsvaras såvitt avser grundskolan till viss del av 4 kap. 11 § i 1985 års skollag.

I *femte punkten* anges att beslut om åtgärder för en elev i grundskola med offentlig huvudman som inte bor hemma får överklagas. Föreskriften motsvarar delvis 4 kap. 11 § i 1985 års skollag.

I *sjätte punkten* regleras möjligheten att överklaga beslut som avser placering av en elev vid en annan skolenhet inom förskoleklass, grundskola, grundsärskola och gymnasiesärskola med offentlig huvudman än den vårdnadshavaren önskar. Kommunen får frånga vårdnadshavarens önskemål, dels om det annars skulle innebära betydande ekonomiska eller organisatoriska svårigheter för kommunen och dels med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero. Punkten motsvarar 4 kap. 12 § i 1985 års skollag såvitt gäller möjligheten att överklaga beslut att i grundskolan frånga vårdnadshavarens önskemål med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero. För de andra skolformernas del är hela överklagandebestämmelsen ny.

Sjunde punkten avser beslut av huvudmannen för en gymnasieskola i fråga om att ta emot sökande till en sådan utbildning som utformats för en grupp elever. Den har sin motsvarighet i 5 kap. 39 och 44 §§ i 1985 års skollag i den lydelse som trädde i kraft den 1 mars 2010. Överklagandemöjligheten gäller dock nu oavsett om huvudmannen är offentlig eller enskild (se beträffande beslut av enskild huvudman 13 § första stycket 1).

Kommunens beslut om huruvida en sökande till gymnasiesärskolan tillhör målgruppen för denna skolform får överklagas enligt *åttonde punkten*. Föreskriften motsvarar i huvudsak 6 kap. 8 § i 1985 års skollag, med den skillnaden att det anges att det är hemkommunen som fattar beslutet och inte som tidigare styrelsen för utbildningen.

Nionde punkten avser beslut i fråga om mottagande till kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare. I sak motsvarande bestämmelser finns i 11 kap. 15 § och 23 § första stycket (kommunal vuxenutbildning), 12 kap. 14 § första stycket (särskild utbildning för vuxna) och 13 kap. 13 § (utbildning i svenska för invandrare) i 1985 års skollag. Ett beslut att inom kommunal vuxenutbildning ta emot en sökande till utbildning på gymnasial nivå innebär inte alltid att den sökande också antas till utbildningen. Ett beslut i fråga om antagning kan dock inte överklagas, varken genom förvaltningsbesvär eller för laglighetsprövning enligt kommunallagen (1991:900). På grundläggande nivå är det alltid hemkommunen som avgör frågan om mottagande, dvs. om den sökande har rätt att delta i utbildningen. Den som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå ska också antas till utbildningen. En mottagen sökande till utbildning i svenska för invandrare ska alltid antas till utbildningen.

Huvudmannens beslut om att en kommunal vuxenutbildning, en särskild utbildning för vuxna eller en utbildning i svenska för invandrare ska upphöra om en elev inte gör tillfredsställande framsteg får överklagas enligt *tionde punkten*. Bestämmelsen motsvarar delvis 11 kap. 15 § och

23 § första stycket (kommunal vuxenutbildning), 12 kap. 14 § första stycket (särskild utbildning för vuxna) och 13 kap. 13 § (utbildning i svenska för invandrare) i 1985 års skollag.

Enligt *elfte punkten* kan huvudmannens beslut om att efter upphörande på nytt bereda en person vuxenutbildning också överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd. Bestämmelsen motsvarar delvis 11 kap. 15 § och 23 § första stycket (kommunal vuxenutbildning), 12 kap. 14 § första stycket (särskild utbildning för vuxna) och 13 kap. 13 § (utbildning i svenska för invandrare) i 1985 års skollag.

Enligt *tolfte punkten* kan en hemkommuns beslut om åtagande att svara för kostnaderna för utbildning som tillhandahålls av annan kommun vid särskilda skäl, s.k. interkommunal ersättning, överklagas. Överklagademöjligheten gäller endast utbildning på gymnasial nivå inom ramen för kommunal vuxenutbildning och finns endast för den sökande eller den studerande. Bestämmelsen är ny och har kommenterats i avsnitt 32.3.1.

Av *trettonde punkten* framgår att beslut i fråga om en person har rätt till t.ex. utbildning enligt skollagen på grund av att personen kan anses bosatt i landet enligt 29 kap. 2 § andra stycket 3 får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. Bestämmelsen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Enligt *andra stycket* får beslut i fråga om ett barn ska gå i grundsärskolan, mottagande av en elev från en annan kommun, mottagande och beslut i fråga om vuxenutbildning överklagas av barnet, eleven eller den sökande. Detsamma gäller för beslut om s.k. interkommunal ersättning.

Bestämmelsen innebär en begränsning i förhållande till förvaltningslagens allmänna regler om vem som får överklaga ett beslut. I 22 § förvaltningslagen (1986:223) anges att ett beslut får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom emot och beslutet kan överklagas. Denna föreskrift gäller dock endast om inte annat särskilt anges i lag eller förordning. Bestämmelsen i andra stycket medför att de aktuella besluten, i enlighet med vad som gäller för motsvarande beslut enligt 1985 års skollag, inte kan överklagas av t.ex. hemkommunen. Av 29 kap. 12 § framgår emellertid att t.ex. en elev som har fyllt 16 år har rätt att själv föra sin talan i mål och ärenden enligt skollagen. Denna rätt gäller också ansökan till gymnasieskolan, gymnasiesärskolan eller till skolformerna för vuxna och överklagande av beslut i fråga om sådan utbildning även om den sökande eller den klagande inte har uppnått 16 års ålder.

Beslut av en enskild huvudman

13 § Beslut av en enskild huvudman får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om

1. behörighet och mottagande enligt 16 kap. 36 § eller mottagande enligt 17 kap. 14 § när det gäller en utbildning i gymnasieskolan som utformats för en grupp elever, eller
2. rätt till utbildning eller annan verksamhet för någon som avses i 29 kap. 2 § andra stycket 3.

Beslut som avses i första stycket 1 får överklagas endast av den sökande.

I paragrafens *första stycke* anges vilka beslut av en enskild huvudman som får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

Första punkten avser beslut av en enskild huvudman för en gymnasieskola i fråga om att ta emot sökande till en sådan utbildning som utformats för en grupp elever. Bestämmelsen har i sak sin motsvarighet i 5 kap. 39 och 44 §§ i 1985 års skollag i den lydelse som trädde i kraft den 1 mars 2010. De nämnda paragraferna har dock endast gällt den offentliga gymnasieskolan. Överklagandemöjligheten enligt kapitlet gäller nu oavsett om huvudmannen är offentlig eller enskild (se närmare ovan kommentaren till 12 § första stycket 8).

Av *andra punkten* framgår att beslut i fråga om en person har rätt till t.ex. utbildning enligt skollagen på grund av att personen kan anses bosatt i landet enligt 29 kap. 2 § andra stycket 3 får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. Bestämmelsen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Enligt *andra stycket* får beslut i fråga om mottagande enligt första punkten överklagas endast av den sökande (jfr kommentaren till 12 § andra stycket).

Beslut av Specialpedagogiska skolmyndigheten

14 § Beslut av Specialpedagogiska skolmyndigheten får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om

1. barns mottagande i specialskolan enligt 7 kap. 6 §,
 2. skolpliktens förlängning enligt 7 kap. 13 § eller skolpliktens upphörande enligt 7 kap. 14 §,
 3. åtgärder enligt 12 kap. 25 § andra stycket för en elev som inte bor hemma, eller
 4. rätt till utbildning för någon som avses i 29 kap. 2 § andra stycket 3.
- Beslut som avses i första stycket 1 får överklagas endast av barnet.

I paragrafens *första stycke* anges vilka beslut av Specialpedagogiska skolmyndigheten som får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

Första punkten avser beslut om mottagande i specialskolan. Bestämmelsen motsvarar delvis 3 kap. 5 § i 1985 års skollag.

Av *andra punkten* framgår att Specialpedagogiska skolmyndighetens beslut i fråga om skolpliktens förlängning eller upphörande får överklagas. Möjligheten att överklaga beslut om skolpliktens upphörande regleras i dag i 3 kap. 10 § tredje stycket i 1985 års skollag. Möjligheten att överklaga beslut om skolpliktens förlängning är ny.

I *tredje punkten* anges att beslut som avser åtgärder enligt 12 kap. 25 § andra stycket för en elev i specialskolan som måste bo utanför det egna hemmet får överklagas. Föreskriften motsvarar delvis 7 kap. 8 § i 1985 års skollag.

Av *fjärde punkten* framgår att beslut i fråga om en person får gå i specialskolan på grund av att personen kan anses bosatt i landet enligt 29 kap. 2 § andra stycket 3 får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. Bestämmelsen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Enligt *andra stycket* får beslut i fråga om en elev ska fullgöra sin skolplikt i specialskola endast överklagas av eleven. En liknande begränsning

av överklaganderätten fanns tidigare i 3 kap. 5 § andra stycket i 1985 års skollag (jfr i övrigt kommentaren till 12 § andra stycket). Prop. 2009/10:165

Beslut av Sameskolstyrelsen

15 § Beslut av Sameskolstyrelsen får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om

1. barns mottagande i sameskolan enligt 7 kap. 7 §,
 2. åtgärder enligt 13 kap. 16 § andra stycket för en elev som inte bor hemma, eller
 3. rätt till utbildning för någon som avses i 29 kap. 2 § andra stycket 3.
- Beslut som avses i första stycket 1 får överklagas endast av barnet.

I paragrafens *första stycke* anges vilka beslut av Sameskolstyrelsen som får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

Första punkten avser beslut i fråga om ett barn får gå i sameskolan. Föreskriften motsvarar i huvudsak 8 kap. 6 § andra stycket i 1985 års skollag.

I *andra punkten* anges att beslut avseende åtgärder enligt 13 kap. 16 § andra stycket för en elev i sameskolan som måste bo utanför det egna hemmet får överklagas. Bestämmelsen är ny.

Av *tredje punkten* framgår att beslut i fråga om ett barn får gå i sameskolan på grund av att barnet kan anses som bosatt i landet enligt 29 kap. 2 § andra stycket 3 får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. Bestämmelsen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Enligt *andra stycket* får beslut i fråga om en elev får fullgöra sin skolplikt i sameskola endast överklagas av barnet. En liknande begränsning av överklaganderätten fanns tidigare i 8 kap. 6 § andra stycket i 1985 års skollag (jfr i övrigt kommentaren till 12 § andra stycket).

Beslut av en rektor

16 § Beslut av en rektor får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om

1. åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 §,
2. särskilt stöd i en särskild undervisningsgrupp eller enskilt enligt 3 kap. 11 §, eller
3. anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 §.

Vid prövning av ett överklagande enligt första stycket 1 ska nämnden antingen fastställa eller upphäva det överklagade beslutet. Om det överklagade beslutet upphävs ska ärendet, om det behövs, visas åter till rektorn för ny prövning.

I paragrafen anges vilka beslut av en rektor som får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

Av paragrafen framgår att beslut av en rektor får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd om beslutet rör antingen åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 § (punkt 1), särskilt stöd i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 3 kap. 11 § (punkt 2) eller anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 § (punkt 3).

Överklagandemöjligheten i *första punkten* är ny. Beslut om åtgärdsprogram kan antingen vara fattade av rektor eller av den som rektor gett i uppdrag att utföra denna uppgift, se 3 kap. 9 § andra stycket. Enligt

första stycket nämnda paragraf ska åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Bestämmelsen innebär att en rätt till förvaltningsbesvär införs beträffande beslut om åtgärdsprogram. Nämnden har dock inte möjlighet att sätta ett annat beslut i det överklagade beslutets ställe. Om nämnden anser att beslutet är felaktigt – om utredningen visar att eleven ska ges särskilt stöd i annan omfattning eller form än vad som skett – har nämnden att upphäva beslutet och återförvisa ärendet till rektorn vid skolenheten för ny handläggning. Rektorn måste då fatta ett nytt beslut i fråga om åtgärdsprogram.

Regleringen i *andra punkten* motsvaras delvis av 8 kap. 1 § grundskoleförordningen (1994:1194).

Överklagandemöjligheten enligt *tredje punkten* av beslut om anpassad studiegång är ny. Sådana beslut har hittills kunnat överklagas endast genom laglighetsprövning enligt kommunallagen (1991:900).

Överklagandebestämmelserna i paragrafen gäller oavsett om huvudmannen för utbildningen är offentlig eller enskild.

Beslut av den nämnd som avses i 15 kap. 38 §

17 § Beslut av den nämnd som avses i 15 kap. 38 § i fråga som avses i samma paragraf får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. Beslutet får överklagas endast av den som har begärt utbildningen. Ett beslut om placering vid en viss skolenhet får dock inte överklagas.

Av paragrafen framgår att beslut av den nämnd som avses i 15 kap. 38 § i fråga om mottagning och antagning till Rh-anpassad utbildning och andra beslut i fråga om rätt till sådan utbildning får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. Paragrafen motsvarar delvis 5 kap. 60 § i 1985 års skollag i den lydelse som trädde i kraft den 1 mars 2010.

Överklagandeförbud

18 § Andra beslut enligt denna lag än som anges i detta kapitel får överklagas bara om överklagande får ske enligt 10 kap. kommunallagen (1991:900). Ett beslut i fråga om antagning till utbildning får dock inte överklagas.

Beslut av Skolväsendets överklagandenämnd med anledning av ett överklagande dit får inte överklagas.

Bestämmelsen i paragrafens *första stycke* är ny och tydliggör att andra beslut än de som räknas upp i kapitlet inte får överklagas annat än enligt föreskrifterna om laglighetsprövning i 10 kap. kommunallagen (1991:900). Att beslut av bolag och andra enskilda organ endast med stöd av särskilda bestämmelser får överklagas till en förvaltningsdomstol eller till en förvaltningsmyndighet följer dock redan av lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter. Vidare framgår att beslut i fråga om antagning inte får överklagas, varken genom förvaltningsbesvär eller enligt bestämmelserna om laglighetsprövning. Förbudet mot att överklaga beslut i fråga om antagning motsvarar förbuden mot att överklaga beslut om antagning

respektive intagning i 5 kap. 45 § tredje stycket (gymnasieskolan), 11 kap. 23 § andra stycket (kommunal vuxenutbildning) och 12 kap. 14 § andra stycket (särskild utbildning för vuxna) i 1985 års skollag, vad gäller gymnasieskolan i den lydelse som trädde i kraft den 1 mars 2010.

Andra stycket motsvarar 1 kap. 14 § tredje stycket i 1985 års skollag. Av bestämmelsen följer att inte heller Skolväsendets överklagandenumnds beslut enligt 27 kap., eller eventuella andra beslut som har med handläggningen av ett ärende enligt förevarande lag att göra, får överklagas. Överklagandebeslutet gäller alltså även beslut om avvisning av ett överklagande. Även ett sådant beslut har ju tillkommit med anledning av ett överklagande.

29 kap. Övriga bestämmelser

Kapitlets innehåll

- 1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- bosättning (2–5 §§),
 - hemkommun och hemlandsting (6 §),
 - utlandssvenska elever (7 §),
 - personer med begåvningsmässig funktionsnedsättning (8 §),
 - information om icke skolpliktiga ungdomar (9 §),
 - handläggning (10 och 11 §§),
 - talerätt (12 §),
 - samverkan och anmälan till socialnämnden (13 §),
 - tystnadsplikt (14 §),
 - riksiinternatskolor (15 och 16 §§),
 - International Baccalaureate (17 §),
 - överlämnande av betygshandlingar (18 §),
 - informationsskyldighet (19 §), och
 - övriga bemyndiganden (20–29 §§).

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Bosättning

2 § Med bosatt i landet avses i denna lag den som ska vara folkbokförd här enligt folkbokföringslagen (1991:481).

Som bosatt i landet ska vid tillämpningen av denna lag anses även den som inte är folkbokförd här men som

1. omfattas av 1 § första eller tredje stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,

2. vistas här med stöd av tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 § utlänningslagen (2005:716),

3. har rätt till utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag till följd av EU-rätten, avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller avtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiz, å andra sidan, om fri rörlighet för personer, eller

4. är familjemedlem till en person som tillhör en främmande makts beskickning eller lönade konsulat eller dess betjäning eller som avses i 4 § lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall och som inte omfattas av 3.

Begränsningar i rätten till utbildning för dem som avses i andra stycket följer av 3 §.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Enligt äldre förarbetsuttalanden anses den vara bosatt i landet som rätteligen ska vara folkbokförd här (prop. 1985/86:10 s. 81). Genom bestämmelsen i *första stycket* lagfästs denna princip.

I *andra stycket* uppräknas vissa kategorier som vid tillämpning av denna lag ska likställas med bosatta och som således har samma möjlighet till utbildning m.m. som bosatta. Vissa begränsningar av denna möjlighet framgår av 3 §. Av 7 kap. 2 § tredje stycket framgår vidare att skolplikt inte gäller för de barn som likställs med bosatta enligt denna paragrafs andra stycke.

Personkretsen enligt *första* och *andra punkterna* är densamma som kan få utbildning, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdomar enligt 1 § förordningen (2001:976) om utbildning, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg för asylsökande barn m.fl. Begränsningar i dessa personers rätt till utbildning i gymnasieskola, gymnasiesärskola och utbildning för vuxna framgår nu av 3 § första stycket.

I *första punkten* avses personer som har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige enligt 4 kap. 1, 2 eller 2 a § utlänningslagen (2005:716), dvs. asylsökande, personer som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd med stöd av bestämmelserna i 21 kap. 2–4 eller 6 § utlänningslagen samt personer som har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige och av särskilda skäl medgetts rätt att vistas här medan ansökan prövas. Punkten omfattar också vissa asylsökande barn som inte omfattas av bestämmelserna om bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. Det gäller asylsökande barn som inte vistas på någon förläggning och som bor med en vårdnadshavare som har uppehållstillstånd. Dessa barn omnämns i 1 § tredje stycket lagen om mottagande av asylsökande m.fl.

I *andra punkten* inbegrips de som utan att vara folkbokförda i Sverige vistas i landet enligt ett beslut om tidsbegränsat uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 15 § utlänningslagen. Det är fråga om personer som vistas här enligt ett beslut om tidsbegränsat uppehållstillstånd för att förundersökning eller huvudförhandling i brottmål ska kunna genomföras. När tillståndstiden har löpt ut anses de inte längre som bosatta i landet.

Tredje punkten avser sådana personer som inte är folkbokförda i landet, men kan härleda sin rätt till utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen från EU-rätten, avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller avtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiz, å andra sidan, om fri rörlighet för personer. Ett beslut i ett ärende om ett barn ska få gå i t.ex. grundskola, specialskola eller sameskola på grund av att barnet kan anses som bosatt i landet enligt denna bestämmelse får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd enligt 28 kap.

I *fjärde punkten* är det fråga om familjemedlemmar till personer som avses i 5 § folkbokföringslagen (1991:481) och som inte är folkbokförda i Sverige.

I paragrafens *tredje stycke* anges att begränsningar i rätten till utbildning för de personer som avses i andra stycket följer av 3 §.

Lagrådet har anfört att begreppet ”bosatt i” bör förklaras i anslutning till de definitioner som finns i 1 kap. 3 §. Eftersom de begrepp som

definieras i 1 kap. 3 § är av delvis annan karaktär och med hänsyn till lagens struktur i övrigt anser regeringen emellertid att definitionen bör finnas i detta kapitel.

3 § De personer som avses i 2 § andra stycket 1 och 2 har rätt till utbildning i gymnasieskola och gymnasiesärskola endast om de har påbörjat utbildningen innan de fyllt 18 år. De har inte rätt till utbildning i kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna eller utbildning i svenska för invandrare.

De personer som avses i 2 § andra stycket 4 har endast rätt till utbildning i grundskola, grundsärskola, specialskola och sameskola.

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, anges vissa begränsningar av den möjlighet till utbildning m.m. som följer av 2 §.

Första meningen i paragrafens *första stycke* motsvarar i huvudsak 6 § förordningen (2001:976) om utbildning, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg för asylsökande barn m.fl. Möjligheten till utbildning i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan gäller endast om ungdomarna faktiskt har kunnat påbörja utbildningen före 18 års ålder. Första styckets andra mening motsvarar i sak den begränsning som gäller enligt den nämnda förordningen, dvs. de berörda personernas rätt till utbildning omfattar inte skolformerna för vuxna.

Enligt *andra stycket* har de som är familjemedlemmar till en person som tillhör en främmande makts beskickning eller lönade konsulat eller dess betjäning eller som avses i 4 § lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall endast rätt till utbildning i grundskola, grundsärskola, specialskola eller sameskola. Någon sådan begränsning gäller dock inte för de som är familjemedlemmar till en person som är medborgare i en EU/EES-stat. Barn till diplomater med EU-medborgarskap har således samma rätt till utbildning och annan verksamhet enligt skollagen som barn till andra EU-medborgare.

4 § En person som avses 2 § andra stycket 1 ska anses som bosatt i Sverige även om ett beslut om avvisning eller utvisning har meddelats. Detta gäller fram till dess att personen lämnar Sverige under förutsättning att han eller hon inte håller sig undan så att ett sådant beslut inte kan verkställas.

Paragrafen motsvarar i sak 9 § förordningen (2001:976) om utbildning, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg för asylsökande barn m.fl. Att en person som avses i 2 § andra stycket 1 och som har meddelats ett beslut om avvisning eller utvisning som huvudregel ska anses som bosatt i Sverige fram till dess han eller hon lämnar landet innebär att rätten till utbildning finns kvar även under tiden fram till dess att beslutet verkställs. Detta gäller även om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd har meddelats på grund av verkställighetshinder eller liknade situation. Det kan således också bl.a. vara fråga om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som har meddelats för att barnet bör få avsluta en pågående behandling.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om deltagande i verksamhet enligt denna lag för personer som inte anses som bosatta i Sverige eller som inte har rätt till utbildning enligt 3 §.

Paragrafen motsvarar delvis 15 kap. 5 § i 1985 års skollag. Bemyndiganden av samma innebörd som i paragrafens första mening finns även i 11 kap. 10 och 19 §§ andra styckena, 12 kap. 2 c och 6 §§ andra styckena samt 13 kap. 6 § i 1985 års skollag. I denna lag omfattar bemyndigandet även enskilda huvudmän.

Hemkommun och hemlandsting

6 § Med en persons hemkommun avses i denna lag den kommun som personen är folkbokförd i.

För den som är bosatt i landet utan att vara folkbokförd här avses med hemkommun den kommun som han eller hon stadigvarande vistas i eller, om han eller hon saknar stadigvarande vistelseort, den kommun som han eller hon för tillfället uppehåller sig i. Detsamma gäller den som är kvarskrivnen i en kommun enligt 16 § folkbokföringslagen (1991:481).

Med hemlandsting avses det landsting som hemkommunen hör till.

Paragrafen innehåller definitioner av begreppen hemkommun och hemlandsting och motsvarar i sak 1 kap. 15 § i 1985 års skollag. I paragrafen fastställs bl.a. till vilken kommun en i landet bosatt person ska anses höra.

För en person bosatt i Sverige avses med hemkommun enligt bestämmelsen i *första stycket* den kommun i vilken vederbörande är folkbokförd.

Är personen inte folkbokförd i landet avses enligt *andra stycket* med hemkommun den kommun i vilken personen stadigvarande vistas. Det sistnämnda gäller även för en person som är kvarskrivnen i en kommun enligt 16 § folkbokföringslagen (1991:481). Det rör sig här om fall då någon på grund av risk för brott, förföljelser eller allvarliga trakasserier trots flyttning från en ort till en annan får fortsätta att vara folkbokförd på den gamla folkbokföringsorten. Kvarskrivning kan också avse medföljande familjemedlemmar.

I andra stycket regleras också det fall då en person förutom folkbokföringsort även saknar stadigvarande vistelseort. I ett sådant fall ska med hemkommun avses den kommun där personen för tillfället uppehåller sig. I förarbetena till 1 kap. 15 § i 1985 års skollag framhölls att fall då någon inte ens har en stadigvarande vistelseort var exceptionella och att det var svårt att få till stånd en meningsfull skolgång i ett sådant fall. Skolplikten och rätten till utbildning ansågs emellertid medföra att dessa personer inte kunde ställas utanför regelsystemet (se prop. 1985/86:10 s. 31). *Lagrådet* har med samma motiv som avseende begreppet ”bosatt i” i 29 kap. 2 § anfört att begreppet ”hemkommun” bör förklaras i anslutning till definitionerna i 1 kap. 3 §. Regeringen anser emellertid att samma skäl som regeringen anfört i kommentaren till 29 kap. 2 § talar för att begreppet ”hemkommun” definieras i 29 kap.

I *tredje stycket* definieras begreppet hemlandsting.

Utlandssvenska elever

7 § Med utlandssvensk elev avses i denna lag en elev vars vårdnadshavare stadigvarande vistas i utlandet och av vilka minst en är svensk medborgare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att också annan ska anses som utlandssvensk elev. Prop. 2009/10:165

Paragrafen motsvarar 1 kap. 17 § i 1985 års skollag med den ändringen att *andra stycket* innehåller en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som ska anses som en utlandssvensk elev.

Personer med begåvningsmässig funktionsnedsättning

8 § Det som i denna lag sägs om personer med utvecklingsstörning gäller även dem som har fått en betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning på grund av hjärnskada, föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom.

Personer med autism eller autismliknande tillstånd ska vid tillämpningen av denna lag jämföras med personer med utvecklingsstörning endast om de också har en utvecklingsstörning eller ett sådan funktionsnedsättning som avses i första stycket.

I lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade finns bestämmelser om vissa andra särskilda insatser än utbildning.

Paragrafen motsvarar delvis 1 kap. 16 § i 1985 års skollag. För att ett barn med utvecklingsstörning ska tas emot i grundsärskolan krävs t.ex. enligt 7 kap. 5 § att barnet bedöms inte kunna nå upp till grundskolans kunskapskrav. Detta villkor gäller också för barn som avses i denna paragraf. Skolformerna grundsärskolan, gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna är således förbehållna elever med utvecklingsstörning och elever med betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning på grund av hjärnskada, föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom. Personer med autism eller autismliknande tillstånd kan, till skillnad från regleringen i 1 kap. 16 § i 1985 års skollag, endast tillhöra personkretsen för nämnda utbildningsformer om de också har en utvecklingsstörning eller en sådan funktionsnedsättning som anges i förevarande paragrafs första stycke.

Paragrafen behandlas i avsnitt 15.4 och 33.3.

Information om icke skolpliktiga ungdomar

9 § En hemkommun ska löpande hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen som fullgjort sin skolplikt men som inte fyllt 20 år är sysselsatta i syfte att kunna erbjuda dem lämpliga individuella åtgärder.

Kommunens skyldighet enligt första stycket omfattar inte de ungdomar som genomför eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskola, nationella eller specialutformade program i gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den behandling av personuppgifter som är nödvändig för att kommunen ska kunna genomföra sin skyldighet enligt första stycket.

Paragrafen har sin motsvarighet i 1 kap. 18 § i 1985 års skollag. Gymnasieskola och gymnasiesärskola kan dock här bedrivas såväl av en enskild som av en offentlig huvudman. Till följd av detta får begreppet ”motsva-

Handläggning

10 § I ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild enligt denna lag hos en kommun, ett landsting eller en enskild huvudman ska följande bestämmelser i förvaltningslagen (1986:223) tillämpas:

- 14 § första stycket om en parts rätt att meddela sig muntligen,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 och 17 §§ om en parts rätt att få del av uppgifter,
- 20 § om motivering av beslut,
- 21 § om underrättelse av beslut, och
- 26 § om rättelse av skrivfel eller liknande.

I sådana ärenden hos en enskild huvudman ska också 11 och 12 §§ förvaltningslagen tillämpas.

Bestämmelserna i 16 och 17 §§ förvaltningslagen gäller dock inte uppgifter som rör någon annan sökande i ett ärende om plats i utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag.

Det som sägs i denna paragraf gäller inte vid betygssättning.

Paragrafen motsvarar delvis 2 a kap. 11 § i 1985 års skollag, som dock endast gäller förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Bestämmelserna i förvaltningslagen (1986:223) om handläggning av ärenden gäller bara i begränsad omfattning i skolväsendet. Verksamheten avser endast till en mindre del handläggning av ärenden. Förvaltningslagens handläggningsbestämmelser är vidare inte tillämpliga i ärenden hos kommuner och landsting där beslutet överklagas i den ordning som gäller för laglighetsprövning enligt kommunallagen (1991:900). För dessa ärenden gäller i stället de handläggningsbestämmelser som finns i kommunallagen eftersom förvaltningslagen är subsidiär gentemot annan lagstiftning. Förvaltningslagen gäller inte heller enskilda huvudmän. Det finns dock inte något hinder mot att i skollagen föreskriva att vissa bestämmelser i förvaltningslagen likväl ska gälla vid handläggning av vissa ärenden hos kommuner och landsting oavsett vilken ordning som gäller för överklagande och hos enskilda huvudmän inom skolväsendet.

Genom paragrafen blir de uppräknade bestämmelserna i förvaltningslagen tillämpliga även i ärenden där beslutet överklagas i den ordning som gäller för laglighetsprövning enligt kommunallagen. Paragrafen gäller även när beslut fattats av enskilda huvudmän i t.ex. ärenden om särskilt stöd, avstängning och andra åtgärder enligt 5 kap., befrielse från obligatoriska utbildningsinslag och mottagande av elev. I jämförelse med 2 a kap. 11 § i 1985 års skollag utvidgas förvaltningslagens tillämplighet enligt denna paragraf till att omfatta också 15 och 21 §§ förvaltningslagen.

I 14 § första stycket förvaltningslagen anges att om en sökande, klagande eller annan part vill lämna uppgifter muntligt i ett ärende ska han få tillfälle till det, om det kan ske med hänsyn till arbetets behöriga gång.

Enligt 15 § förvaltningslagen ska uppgifter som en myndighet får på annat sätt än genom en handling och som kan ha betydelse för utgången i ett ärende antecknas av myndigheten.

Enligt 16 § förvaltningslagen har en sökande, klagande eller annan part rätt att ta del av det som har tillförts ett ärende, med de begränsningar som följer av 10 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

I 17 § förvaltningslagen anges bl.a. att ett ärende inte får avgöras utan att den som är sökande, klagande eller annan part har underrättats om en uppgift som har tillförts ärendet genom någon annan än honom själv och han har fått tillfälle att yttra sig över uppgiften. Myndigheten får dock i vissa särskilt angivna fall avgöra ärendet utan att så har skett. Under rättelseskyldigheten gäller även här med de begränsningar som följer av 10 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen.

Enligt 20 § förvaltningslagen ska ett beslut varigenom en myndighet avgör ett ärende innehålla de skäl som har bestämt utgången. Skälen får dock i vissa fall utelämnas helt eller delvis. Här kan särskilt nämnas beslut som rör antagning för frivillig utbildning.

I 21 § förvaltningslagen anges bl.a. att en sökande, klagande eller annan part ska underrättas om innehållet i det beslut varigenom myndigheten avgör ärendet, om det inte är uppenbart obehövt. Om beslutet går parten emot och kan överklagas, ska han underrättas om hur han kan överklaga det.

Ett beslut som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av myndighetens eller någon annans skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende, får enligt 26 § förvaltningslagen rättas av den myndighet som har meddelat beslutet. Innan rättelse sker ska myndigheten ge den som är part tillfälle att yttra sig, om åtgärden inte är obehövlig.

Av *andra stycket* framgår att utöver de i första stycket uppräknade bestämmelserna i förvaltningslagen är även förvaltningslagens bestämmelser om jäv tillämpliga på ärendehandläggning hos en enskild huvudman som innebär myndighetsutövning mot någon enskild. För kommuner och landsting finns särskilda bestämmelser om jäv i kommunallagen.

I *tredje stycket* har undantag från 16 och 17 §§ förvaltningslagen gjorts beträffande uppgifter som rör någon annan sökande i ett ärende om plats i verksamhet enligt skollagen. Bestämmelsen avser att klargöra att det inte är nödvändigt att ge alla sökande till t.ex. en plats i förskola rätt att yttra sig innan platsen ges åt någon viss av dessa (jfr prop. 1979/80:1 s. 405 f. och 566).

Av *fjärde stycket* framgår att de i denna paragraf angivna bestämmelserna i förvaltningslagen inte gäller vid betygssättning. I stället finns det i 3 kap. och i respektive skolförmskapitel särskilda bestämmelser om handläggning i samband med betygssättning.

11 § I ärenden där beslut får överklagas enligt 28 kap. ska utöver vad som följer av 10 § också 23–25 och 30 §§ förvaltningslagen (1986:223) tillämpas.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Den syftar i första hand på att reglera förfarandet när beslut som fattas av en rektor vid en skolenhet med enskild huvudman kan överklagas. Bestämmelsen har getts en allmän utformning och gäller i alla ärenden där beslut kan överklagas genom förvaltningsbesvär vilket bl.a. innebär att även förfarandet vid överklagande av beslut som fattas av enskild huvudman träffas av bestämmelsen.

I 23 § förvaltningslagen (1986:223) anges att ett beslut överklagas skriftligt. I skrivelsen ska den klagande ange vilket beslut som överklagas och den ändring i beslutet som han begär. Skrivelsen ska vidare ges in till den myndighet som har meddelat beslutet. Den ska ha kommit in dit inom tre veckor från den dag då den klagande fick del av beslutet. Om den klagande är en part som företräder det allmänna och beslutet överklagas till en länsrätt eller kammarrätt, ska överklagandet enligt lagrummet dock ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Enligt 24 § förvaltningslagen prövar den myndighet som har meddelat det överklagade beslutet om skrivelsen med överklagandet har kommit in i rätt tid. Har skrivelsen kommit in för sent, ska myndigheten avvisa den, om inte förseningen beror på att myndigheten har lämnat den klagande en felaktig underrättelse om hur man överklagar. Skrivelsen ska inte heller avvisas, om den inom överklagandetiden har kommit in till den myndighet som ska pröva överklagandet. I ett sådant fall ska denna myndighet vidarebefordra skrivelsen till den myndighet som har meddelat beslutet och samtidigt lämna uppgift om vilken dag skrivelsen kom in till den högre instansen.

Om skrivelsen inte avvisas enligt 24 § förvaltningslagen, ska enligt 25 § samma lag den myndighet som har meddelat beslutet överlämna skrivelsen och övriga handlingar i ärendet till den myndighet som ska pröva överklagandet.

Har en skrivelse med överklagande avvisats på grund av att den har kommit in för sent, får avvisningsbeslutet enligt 30 § förvaltningslagen överklagas i samma ordning som beslutet i huvudsaken. Har avvisningsbeslutet efter överklagande prövats av en högre instans, får den högre instansens beslut i frågan inte överklagas.

Talerätt

12 § Den som har fyllt 16 år har rätt att själv föra sin talan i mål och ärenden enligt denna lag.

Denna rätt gäller också ansökan till gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna eller utbildning i svenska för invandrare och överklagande av beslut i fråga om sådan utbildning även om den sökande eller den klagande inte har uppnått 16 års ålder.

Paragrafen är ny. Enligt bestämmelsen i *första stycket* har en underårig elev eller en annan person som har fyllt 16 år rätt att själv föra sin talan. Innan personen har uppnått 16 års ålder är det vårdnadshavaren som för personens talan.

Enligt förvaltningsprocessuella regler företräder vårdnadshavaren sitt barn som ställföreträdare med stöd av föräldrabalkens bestämmelser. Detta gäller enligt huvudregeln så länge barnet är omyndigt, dvs. till dess barnet fyller 18 år. Denna bestämmelse innebär att den ålder fram till vilken vårdnadshavaren ensam företräder barnet har sänkts till 16 år. Barnet har således från 16 års ålder en självständig rätt att överklaga domar och beslut enligt denna lag. Om den underåriga har fyllt 16 men inte 18 år kommer i allmänhet både vårdnadshavaren och den underåriga att ha ställning som part. Såväl en elev som elevens vårdnadshavare har i

sådana fall en egen rätt att överklaga ett beslut även om de skulle ha motstridiga uppfattningar.

För vissa fall har åldern för när talerätt föreligger sänkts ytterligare. I *andra stycket* stadgas att denna rätt föreligger vid ansökan till gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna eller utbildning i svenska för invandrare samt vid överklagande av beslut i både ansökningsärenden och andra ärenden avseende sådan utbildning, oavsett om den underårige har uppnått 16 års ålder eller inte. En underårig kan i dessa fall ansöka om att t.ex. delta i utbildning utan vårdnadshavarens underskrift.

I fråga om utbildning för vuxna blir bestämmelserna troligen främst aktuella när ungdomar som kommer till Sverige hellre vill delta i utbildning i svenska för invandrare än gå i gymnasieskolan. De ska då ha möjlighet att själva ansöka om att delta i utbildningen och t.ex. överklaga ett beslut i fråga om mottagande till utbildningen.

Samverkan och anmälan till socialnämnden

13 § Huvudmannen för verksamhet som avses i denna lag och den som är anställd i sådan verksamhet, ska på socialnämndens initiativ i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. I fråga om utlämnande av uppgifter gäller de begränsningar som följer av 14 § och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Paragrafen motsvarar i huvudsak 1 kap. 2 a § i 1985 års skollag (se prop. 2002/03:53 s. 114).

Första stycket innehåller en bestämmelse om samverkan mellan olika verksamheter i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa. Bestämmelsen har förtydligats genom att det nu uttryckligen anges att det är huvudmannen för verksamheten och anställda i verksamheten som på socialnämndens initiativ ska samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs i frågor om barn som far illa eller riskerar att fara illa.

Andra stycket innehåller en hänvisning till bestämmelserna om anmälningsskyldighet i socialtjänstlagen (2001:453). Syftet med hänvisningen är att öka kunskapen om anmälningsskyldighet inom verksamheter som rör barn och ungdomar enligt skollagen.

Enligt 14 kap. 1 § första stycket socialtjänstlagen bör var och en som får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd anmäla detta till nämnden. Myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdom är emellertid enligt andra stycket samma lagrum skyldiga att genast anmäla till nämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att nämnden behöver ingripa till ett barns skydd. Detta gäller även dem som är anställda hos en sådan myndighet. Sådan anmälningsskyldighet gäller också dem som är verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet som berör barn och unga. Enligt 14 kap. 1 § fjärde stycket socialtjänstlagen är myndigheter, befattningshavare och yrkesverksamma som anges i andra

stycket samma lag skyldiga att lämna socialnämnden alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredning av ett barns behov av skydd.

Tystnadsplikt

14 § Den som är eller har varit verksam i enskilt bedriven förskola, enskilt bedrivit fritidshem eller enskilt bedriven förskoleklass eller inom sådan enskilt bedriven verksamhet som avses i 25 kap., får inte obehörigen röja vad han eller hon därvid har fått veta om enskildas personliga förhållanden.

Den som är eller har varit verksam inom annan enskilt bedriven verksamhet enligt denna lag än som avses i första stycket får inte obehörigen röja vad han eller hon i sådan elevhälsoverksamhet som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats eller i särskild elevstödande verksamhet i övrigt har fått veta om någons personliga förhållanden. Han eller hon får inte heller obehörigen röja uppgifter i ett ärende om tillrättaförande av en elev eller om skiljande av en elev från vidare studier.

För det allmännas verksamhet gäller bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Bestämmelser om tystnadsplikt finns i 1985 års skollag i 2 a kap. 18 § (enskilt bedriven förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg), 2 b kap. 11 § (enskilt bedriven förskoleklass) och 9 kap. 16 a § (fristående skolor), samt i 5 § lagen (1993:802) om entreprenadförhållanden inom skolan. Denna paragraf ersätter de uppräknade bestämmelserna och blir tillämplig beträffande fristående skolor, andra skolor med enskild huvudman och all annan enskilt bedriven verksamhet enligt skollagen, även entreprenadverksamhet. Förslaget har behandlats i avsnitt 33.8.

Riksinternatskolor

15 § Efter ansökan från en kommun eller en enskild som har godkänts som huvudman för fristående skola med grundskola eller gymnasieskola och som bedriver utbildning vid en internatskola, får regeringen besluta att ge internatskolan ställning av riksinternatskola.

En riksinternatskola ska ha till uppgift att anordna grundskola och gymnasieskola eller endera av dessa skolformer, för i första hand utlandssvenska elever.

Regeringen får medge att huvudmannen för en riksinternatskola vid sidan av gymnasieskolan anordnar utbildning som leder fram till International Baccalaureate.

Enligt 1985 års skollag utgjorde riksinternatskolorna en särskild utbildningsform. Riksinternatskolorna har hittills reglerats i 10 kap. 1–1 c §§ i 1985 års skollag och förordningen (1991:1080) om riksinternatskolor. Enligt förslaget till ny skollag utgör riksinternatskolorna inte längre en särskild utbildningsform utan ingår i skolväsendet för barn och ungdomar. En riksinternatskola kommer således att utgöra grundskola och gymnasieskola eller endera av dessa skolformer. Samtliga bestämmelser som träffar dessa skolformer kommer även att gälla för riksinternatskolorna om inte annat följer av föreskrifter som utfärdas med stöd av 16 §.

Enligt *första stycket* kan en riksinternatskola bedrivas av en enskild eller en kommunal huvudman. Eftersom riksinternatskolorna nu kommer att ingå i skolväsendet för barn och ungdomar är det rimligt att en enskild huvudman som vill driva en riksinternatskola är godkänd av Statens skolinspektion som huvudman för de aktuella skolformerna enligt 2 kap. 5 §.

Andra stycket motsvarar i sak 10 kap. 1 § andra stycket i 1985 års skollag med den skillnaden att riksinternatskolorna ska anordna grundskola eller gymnasieskola eller endera av dessa skolformer. Enligt 1985 års skollag ska utbildningen motsvara dessa utbildningar.

Paragrafens *tredje stycke* motsvarar i sak 10 kap. 1 b § i 1985 års skollag. I 17 § finns bestämmelser om ersättning från en elevs hemkommun för kostnader för elevens utbildning som leder fram till International Baccalaureate.

Bestämmelserna behandlas i avsnitt 33.9.

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om utbildningen vid riksinternatskolor. Regeringens föreskrifter får avvika från bestämmelser i denna lag.

Riksinternatskolornas speciella ställning i utbildningssystemet innebär att bestämmelserna för grundskolan och gymnasieskolan inte alltid kan tillämpas fullt ut. Som exempel kan nämnas att det behövs särskilda bestämmelser om urval och mottagande. Därför har ett bemyndigande tagits in i förevarande paragraf. Bemyndigandet har viss motsvarighet i 10 kap. 1 a § i 1985 års skollag. Föreskrifter som avviker från en bestämmelse i skollagen får bara meddelas av regeringen.

Bestämmelserna behandlas i avsnitt 33.9.

International Baccalaureate

17 § En elevs hemkommun är skyldig att betala ersättning för kostnader för elevens utbildning till anordnare av utbildning som leder fram till International Baccalaureate (IB). Skyldigheten gäller dock endast utbildning för sådana elever som hemkommunen var skyldig att erbjuda gymnasieutbildning vid den tidpunkt då IB-utbildningen påbörjades och endast om utbildningsanordnarens avgifter till International Baccalaureate Office betalas av staten.

Om parterna inte kommer överens om annat ska ersättning betalas med ett belopp som Statens skolverk beslutar.

För internationella skolor som motsvarar gymnasieskolan finns särskilda bestämmelser om bidrag för IB-utbildning.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 5 kap. 55 § i 1985 års skollag i den lydelse som trädde i kraft den 1 mars 2010.

Överlämnande av betygshandlingar

18 § Huvudmannen för en fristående skola där betyg sätts ska lämna över elevernas slutbetyg eller de betygsdokument som eleven får efter fullföljd gymnasieutbildning till den kommun där skolan är belägen.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Syftet är att garantera elever i fristående skolor tillgång till slutbetygen och liknande dokumentation över fullföljd utbildning. Enligt paragrafens *första stycke* ska huvudmannen för en fristående skola där betyg sätts lämna över elevernas slutbetyg, eller motsvarande betygsdokument för gymnasieskolan, till lägeskommunen. De överlämnade betygshandlingarna omfattas där – till skillnad från vad som gäller i fristående skolor – av tryckfrihetsförordningen, offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och arkivlagen (1990:782). Därigenom ges elever i fristående skolor en möjlighet att i efterhand kunna begära ut uppgifter om genomförd skolgång om t.ex. ett originalbetyg går förlorat.

Informationsskyldighet

19 § Kommunen ska informera vårdnadshavarna om förskola, fritidshem och sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. som kommunen anordnar eller vars huvudman kommunen har godkänt eller förklarat berättigad till bidrag. Informationen ska även avse möjligheten för enskilda att bedriva förskola, fritidshem eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. med bidrag från hemkommunen enligt 8 kap. 21 §, 14 kap. 15 § samt 25 kap. 11 och 15 §§.

Paragrafen motsvaras av 2 a kap. 20 § i 1985 års skollag. Den innebär en skyldighet för kommunen att informera om dels förskola och fritidshem, dels sådan annan pedagogisk verksamhet enligt 25 kap. som finns att tillgå inom kommunen. Informationsskyldigheten gäller oavsett om verksamheten anordnas av kommunen eller av en enskild huvudman. Informationen ska även avse möjligheten för enskilda att starta och driva såväl förskola eller fritidshem som annan pedagogisk verksamhet med offentlig finansiering genom kommunalt bidrag.

Övriga bemyndiganden

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att ledamöter eller andra företrädare i organ för samverkan eller annan liknande verksamhet inom skolväsendet utses och entledigas av enskilda.

Paragrafen motsvarar 15 kap. 1 § andra stycket i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän. Här omfattas även enskilda huvudmän. I 1985 års skollag anges i motsvarande bestämmelse att även omyndiga elever och sammanslutningar av dessa skulle betraktas som enskilda. Något praktiskt behov av att uttryckligen ange att omyndiga elever och sammanslutningar av sådana ska betraktas som enskilda också vid tillämpningen av dessa bestämmelser torde dock inte finnas. Ingen saklig skillnad är avsedd.

21 § Regeringen får meddela föreskrifter om möjlighet att låta enskilda och andra svara för enstaka inslag i verksamhet med offentlig huvudman inom skolväsendet.

När det gäller utbildning i form av ett introduktionsprogram inom gymnasieskolan och ett individuellt program inom gymnasieskolan får regeringen meddela föreskrifter om att enskilda och andra får anordna mer av utbildningen än som följer av första stycket.

För medverkan av någon annan än en huvudman inom skolväsendet får föreskrifter som meddelats enligt första och andra styckena avvika från bestämmelserna i 2 kap. 15–22 och 30 §§ och 34 § första stycket.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 15 kap. 2 § i 1985 års skollag. Någon saklig förändring är inte avsedd.

Bestämmelser som i huvudsak motsvarar *första stycket* tillkom i samband med införandet av 1985 års skollag. Då anfördes att det behövdes ett laga stöd där de utomstående medverkan i utbildningen kunde tänkas ske i sådana former att skolan i praktiken hade överlåtit åt en utomstående att svara för viss verksamhet i fall där det rörde sig om företeelser som inte särskilt reglerades i lagen (prop. 1985/86:10 s. 132 f.). En motsvarande föreskriftsrätt behövs i den nya skollagen. Med andra än enskilda avses främst olika myndigheter, t.ex. polisen.

När individuella programmet infördes i gymnasieskolan uppkom ett behov av föreskrifter som möjliggjorde att eleven fullgjorde större delar av utbildningen utanför skolväsendet än vad som framgick av det tidigare bemyndigandet (prop. 1990/91:85 s. 212). En i huvudsak liknande reglering har införts i *andra stycket* avseende de introduktionsprogram som regeringen föreslår ska ersätta de individuella programmen i den nya gymnasieskolan.

Av *tredje stycket* framgår att regeringen får föreskriva att vissa bestämmelser om bl.a. lärares behörighet inte ska gälla i de fall medverkan sker med annan än en huvudman inom skolväsendet.

Lagrådet har föreslagit att den överlåtelse av uppgifter som avses i denna paragraf beskrivs med orden ”ta över ansvaret för”, i likhet med vad *Lagrådet* föreslagit om 23 kap. 8 och 10 §§. Enligt regeringens mening bör dock de uttryckssätt som finns i motsvarande bestämmelser i 1985 års skollag behållas, eftersom det här är fråga om begränsade inslag i viss utbildning, där huvudmannaskapet för utbildningen är oförändrat. I övrigt har paragrafen utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag. Paragrafen har dock flyttats till 29 kap.

22 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om möjligheter att inom skolväsendet bedriva utbildning, som bygger på samverkan mellan olika skolformer inom skolväsendet eller mellan en sådan skolform och någon annan utbildningsform. I sådana föreskrifter får undantag göras från organisatoriska bestämmelser i denna lag.

Paragrafen motsvarar 15 kap. 3 § i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän. Här omfattas även enskilda huvudmän. Ett mera långtgående samarbete mellan olika former av utbildning innebär att olika regelsystem måste anpassas till varandra och förutsätter därför särskilda föreskrifter. Undantag från denna lags bestämmelser kan i vissa fall behövas. Paragrafen ger utrymme för detta.

23 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om försöksverksamhet inom skolväsendet. I sådana föreskrifter får undantag göras från organisatoriska bestämmelser i denna lag.

Undantag får göras även från andra bestämmelser i denna lag för att möjliggöra en försöksverksamhet med sådan utbildning i gymnasieskolan som inte utgörs av utbildning på nationella program eller introduktionsprogram.

Paragrafen motsvarar 15 kap. 4 § i 1985 års skollag såvitt gäller offentliga huvudmän. Här omfattas även enskilda huvudmän.

24 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, utöver vad som i övrigt följer av denna lag, meddela föreskrifter om

1. att enskilda får sätta betyg, anordna prövning samt utfärda betyg och intyg enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet,
2. att en myndighet i enskilda fall får besluta i sådana frågor som avses i 1, och
3. ytterligare villkor för att enskilda i sådana fall som avses i 1 och 2 ska få sätta betyg, anordna prövning samt utfärda betyg och intyg.

Paragrafen motsvarar 15 kap. 8 § i 1985 års skollag.

25 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en enskild huvudman att lämna uppgifter om kommande verksamhet och ekonomisk redovisning över verksamheten.

Paragrafen motsvarar delvis 15 kap. 11 § fjärde stycket i 1985 års skollag.

26 § Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om bestämmandet av det bidrag som kommunerna enligt 8 kap. 21 §, 9 kap. 19 §, 10 kap. 37 §, 11 kap. 36 §, 14 kap. 15 §, 16 kap. 52 §, 17 kap. 31 §, 19 kap. 25 § och 25 kap. 11 § är skyldiga att lämna till fristående förskolor, fristående skolor och enskilt bedriven pedagogisk omsorg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för kommunen att lämna uppgifter om verksamheten som behövs för beslut om bidrag till fristående förskolor och fristående skolor samt hur bidrag till en fristående förskola eller fristående skola eller annan enskild verksamhet har beräknats.

Paragrafen har viss motsvarighet i 15 kap. 11 § första och tredje styckena i 1985 års skollag. Den innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om bestämmande av det bidrag som kommunerna enligt bestämmelser i respektive skolformskapitel är skyldiga att lämna till fristående förskolor och fristående skolor samt enligt bestämmelserna om bidrag till enskilt bedriven pedagogisk omsorg. Avsikten är att regeringen i förordning ska precisera vilka kostnader som bidrag ska lämnas för inom ramen för de poster som ingår i grund- och tilläggsbelopp enligt de angivna lagbestämmelserna (se prop. 2008/09:171 s. 31 f.).

27 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om det belopp som kommunen ska betala i stället för vad som anges i 8 kap. 21–23 §§, 9 kap. 19–21 §§, 10 kap. 37–39 §§, 11 kap. 36–38 §§, 16 kap. 52–55 §§, 17 kap. 31–34 §§ och 19 kap. 25–27 §§, när bidraget avser en elev som ges utbildning till följd av 2 och 3 §§ eller med stöd av föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 §.

Paragrafen saknar direkt motsvarighet i 1985 års skollag. Den innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om vilket belopp som en kommun ska betala i stället för det belopp som följer av bestämmelserna i skolformskapitlen om bidrag till fristående förskolor

och fristående skolor. Bemyndigandet avser bidragsbelopp för barn eller elever som till följd av bestämmelserna i 29 kap. 2 och 3 §§ eller med stöd av föreskrifter som meddelats med stöd av 5 § har rätt till utbildning i skolväsendet. Här avses t.ex. asylsökande samt barn till personer som tillhör en främmande makts beskickning. Bemyndigandet omfattar också bidragsbelopp avseende barn och ungdomar som har tagits emot i grundskolan men som inte anses vara bosatta i Sverige.

Regleringen i frågan har efter förslag från *Lagrådet* sammanförts till en bestämmelse i detta kapitel istället för att finnas i flera skolformskapitel.

28 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att delta i nationella prov.

Paragrafen motsvaras delvis av 9 kap. 11 § tredje stycket i 1985 års skollag såvitt gäller fristående skolor. Här omfattas även offentliga huvudmän.

29 § Vid extraordinära händelser i fredstid som har betydande inverkan på möjligheterna att under viss tid erbjuda utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag, får regeringen meddela de föreskrifter som behövs för att tillförsäkra barn och elever den utbildning och annan verksamhet de har rätt till enligt denna lag. I sådana föreskrifter får undantag göras från bestämmelser om utbildningens utformning, omfattning och förläggning. Föreskrifterna ska vara tidsbegränsade.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag.

Bemyndigandet i paragrafen tar sikte på sikte på sådana mycket allvarliga situationer när undervisning eller annan verksamhet måste ställas in för viss tid, till exempel för att förhindra smittspridning eller för att en betydande del av personalen insjuknat vid en epidemi. För att göra det möjligt att låta barnen eller eleverna ta igen det de gått miste om, kan det vara nödvändigt att till exempel föreskriva om tidsbegränsade undantag från bestämmelser om skolarbetets förläggning från måndag till fredag. Ett annat exempel kan vara en förlängning av pågående eller nästföljande läsåret om ett avbrott inträffar sent under ett läsår.

38.2 Förslaget till lag om införande av skollagen (2010:000)

Inledande bestämmelser

1 § Skollagen (2010:000) och denna lag träder i kraft den 1 augusti 2010.

Lagarna ska tillämpas på utbildning och annan verksamhet från och med den 1 juli 2011, om inte annat följer av denna lag.

Av 1 och 2 §§ framgår att den nya skollagen och lagen om införande av skollagen träder i kraft den 1 augusti 2010, samt att vissa äldre lagar upphävs. Vidare framgår att, om inte något annat anges i lagen om införande av skollagen, de nya lagarna ska tillämpas från och med den 1 juli 2011 och de upphävda äldre lagarna fortsätta att gälla fram till dess.

2 § Genom denna lag upphävs

1. skollagen (1985:1100),
2. lagen (1985:1101) om införande av skollagen (1985:1100),
3. lagen (1986:343) med bemyndigande att meddela föreskrifter om kommuners och landstingskommuners medverkan i utbildning,
4. lagen (1993:802) om entreprenadförhållanden i skolan,
5. lagen (1995:1249) om försöksverksamhet med ökat föräldrainsflytande över utvecklingsstörda barns skolgång, och
6. lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg.

De upphävda lagarna ska fortsätta att gälla för utbildning och annan verksamhet till utgången av juni 2011, om inte annat följer av denna lag.

Se kommentaren till 1 §.

3 § I denna lag avses med

- 1985 års skollag: skollagen (1985:1100),
- den nya skollagen: skollagen (2010:000).

Andra termer och uttryck som används i denna lag har samma betydelse som i den nya skollagen.

För att underlätta formuleringen av bestämmelserna i lagen om införande av skollagen används de i paragrafen angivna benämningarna. Av paragrafen framgår också att andra uttryck och termer som används i lagen om införande av skollagen har samma betydelse som i den nya skollagen. I detta sammanhang kan särskilt nämnas de definitioner som finns i 1 kap. 3 § i den nya skollagen.

Förskolan

4 § Ett godkännande av en förskola enligt 2 a kap. 13 § i 1985 års skollag som gäller vid utgången av juni 2011 ska anses som ett godkännande som huvudman för förskola enligt 2 kap. 5 § i den nya skollagen, om huvudmannen har förklarats berättigad till bidrag enligt 2 a kap. 17 § i 1985 års skollag. I annat fall ska godkännandet upphöra att gälla den 1 juli 2011.

Av paragrafen framgår vad som vid utgången av juni 2011 ska gälla för enskild som driver en av kommunen godkänd förskola. Regleringen innebär att godkännandet av förskolan övergår till att avse den enskilde huvudmannen som huvudman för en fristående förskola inom skolväsendet, om huvudmannen har förklarats berättigad till bidrag enligt 1985 års skollag.

Fritidshemmet

5 § Ett godkännande av ett fritidshem enligt 2 a kap. 13 § i 1985 års skollag som gäller vid utgången av juni 2011 ska anses som ett godkännande som huvudman för fritidshem enligt 2 kap. 5 § i den nya skollagen, om huvudmannen har förklarats berättigad till bidrag enligt 2 a kap. 17 § i 1985 års skollag. I annat fall ska godkännandet upphöra att gälla den 1 juli 2011.

Av paragrafen framgår vad som vid utgången av juni 2011 ska gälla för enskild som driver ett av kommunen godkänt fritidshem. Bestämmelserna innebär bl.a. att godkännandet av fritidshemmet övergår till att avse

den enskilde huvudmannen som huvudman för ett fritidshem inom skolväsendet. Prop. 2009/10:165

Annan pedagogisk verksamhet

6 § Ett beslut om rätt till bidrag för en huvudman för pedagogisk omsorg enligt 2 a kap. 17 § i 1985 års skollag som gäller vid utgången av juni 2011, ska anses som ett beslut om rätt till bidrag för huvudmannen enligt 25 kap. 10 § i den nya skollagen.

Av paragrafen framgår vad som vid utgången av juni 2011 ska gälla för en enskild som driver av kommunen godkänd pedagogisk omsorg och har rätt till bidrag för de barn som tas emot i verksamheten.

Förskoleklassen

7 § Ett godkännande av utbildning som motsvarar förskoleklassen enligt 2 b kap. 6 och 7 §§ i 1985 års skollag som gäller vid utgången av juni 2011 ska anses som ett godkännande som huvudman för förskoleklass enligt 2 kap. 5 § i den nya skollagen, om bidrag lämnas enligt 2 b kap. 10 eller 10 a § i 1985 års skollag. I annat fall ska godkännandet upphöra att gälla den 1 juli 2011.

Av paragrafen framgår vad som vid utgången av juni 2011 ska gälla för godkänd, av enskild bedriven utbildning som motsvarar förskoleklassen.

Grundskola och grundsärskola

Äldre godkännanden

8 § Ett godkännande av en fristående skola som motsvarar grundskolan eller särskolan enligt 9 kap. 2 § i 1985 års skollag som gäller vid utgången av juni 2011 ska anses som ett godkännande som huvudman för grundskola eller grundsärskola enligt 2 kap. 5 § i den nya skollagen, om skolan har förklarats berättigad till bidrag enligt 9 kap. 6 eller 6 a § i 1985 års skollag. I annat fall ska godkännandet upphöra att gälla den 1 juli 2011.

Av paragrafen framgår vad som vid den nya skollagens ikraftträdande ska gälla för en fristående skola, som motsvarar grundskolan eller den obligatoriska särskolan, som är godkänd och har förklarats berättigad till bidrag. Regleringen innebär att godkännandet av skolan övergår till att avse den enskilde huvudmannen som huvudman för en fristående grundskola eller grundsärskola inom skolväsendet.

Betyg

9 § För elever i grundskolan ska 10 kap. 14–22 §§ i den nya skollagen inte tillämpas i årskurs 9 under läsåret 2011/12.

Som framgår av förslaget till ny skollag (se bl.a. 10 kap. 14–23 §§) har lagens bestämmelser om betyg anpassats till vad som följer av riksdagens beslut om en ny betygsskala (prop. 2008/09:66, bet. 2008/09:UbU5, rskr.

2008/09:169) och om samlade läroplaner och nya kursplaner (prop. 2008/09:87, bet. 2008/09:UbU9, rskr. 2008/09:189). I 9 och 10 §§ finns övergångsbestämmelser för elever som under läsåret 2010/11 har getts betyg i årskurs 8 enligt nuvarande bestämmelser i grundskoleförordningen (1994:1194) respektive särskoleförordningen (1995:206) och under läsåret 2011/12 fullföljer sin skolgång. Avsikten är att dessa elever ska få betyg enligt nuvarande bestämmelser också i årskurs 9. Dessa övergångsbestämmelser gäller såväl grundskola eller grundsärskola med offentlig huvudman som grundskola eller grundsärskola med enskild huvudman.

10 § För elever i grundsärskolan ska 11 kap. 18–23 §§ i den nya skollagen inte tillämpas i årskurs 9 under läsåret 2011/12.

Se kommentaren till 9 §.

Specialskolan

Viss äldre utbildning

11 § Utbildning för elever med synskada eller talskada som avses i punkterna 2 och 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (1999:886) om ändring i skollagen (1985:1100) ska anordnas till dess att eleverna har avslutat den. Detsamma ska gälla utbildning i särskilda klasser och utbildning efter skolpliktens upphörande enligt punkterna 7 och 8 i samma övergångsbestämmelser.

Har elever före den 1 juli 2008 tagits emot för att fullgöra utbildning som avses i punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2008:403) om ändring i skollagen (1985:1100) ska utbildningen anordnas till dess att eleverna har avslutat den.

Paragrafen innebär att elever som omfattas av vissa äldre övergångsbestämmelser ska få slutföra sin utbildning enligt dessa bestämmelser.

12 § För elever i specialskolan ska 12 kap. 14–22 §§ i den nya skollagen inte tillämpas i årskurs 10 under läsåret 2011/12.

Paragrafen innehåller övergångsreglering om betygssättning motsvarande den för grundskolan och grundsärskolan i 9 och 10 §§.

Gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

Utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2011

13 § För utbildning i gymnasieskolan som påbörjas före den 1 juli 2011 ska bestämmelserna i 1985 års skollag i dess lydelse före den 1 mars 2010 fortsätta att tillämpas, om inte annat följer av föreskrifter som meddelats med stöd av 19 §.

Riksdagen har beslutat omfattande ändringar i bestämmelserna i 1985 års skollag om gymnasieskolan och fristående skolor som motsvarar gymnasieskolan (prop. 2008/09:199, bet. 2009/10:UbU4, rskr. 2009/10:8). De nya bestämmelserna i 1985 års skollag ska träda i kraft den 1 mars 2010

och tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 1 juli 2011. För utbildning som påbörjats tidigare ska äldre bestämmelser fortsätta tillämpas. Denna paragraf innehåller motsvarande övergångsbestämmelser. Paragrafen innebär att elever som påbörjat utbildning i gymnasieskolan före den tidpunkt då den nya skollagen ska börja tillämpas ska få slutföra sin utbildning enligt de bestämmelser som gällde då utbildningen påbörjades. I 18 § finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om utbildningen för elever som påbörjar sin gymnasieutbildning enligt äldre bestämmelser men inte slutför den inom tre år.

14 § För utbildning i gymnasiesärskolan som påbörjas före den 1 juli 2011 ska bestämmelserna i 1985 års skollag fortsätta att gälla, om inte annat följer av föreskrifter som meddelats med stöd av 20 §.

Paragrafen innebär att elever som påbörjat sin skolgång i gymnasiesärskolan före den tidpunkt då den nya skollagen ska börja tillämpas ska få slutföra sin utbildning enligt de bestämmelser som gällde då utbildningen påbörjades.

Äldre förklaringar om rätt till bidrag

15 § En förklaring om rätt till bidrag enligt 9 kap. 8 § i 1985 års skollag i dess lydelse före den 1 mars 2010, som gäller vid utgången av juni 2011, ska upphöra att gälla senast den 1 juli 2013. Äldre bestämmelser ska fortsätta att gälla för sådana förklaringar om rätt till bidrag.

Av paragrafen framgår vad som ska gälla för en fristående skola som enligt övergångsbestämmelserna till de bestämmelser som införs i 1985 års skollag från och med den 1 mars 2010 har rätt till bidrag för elever som fortfarande får gymnasieutbildning enligt äldre bestämmelser. Bestämmelsen innebär att förklaringen om bidragsrätt fortsätter att gälla under den tid som behövs för att eleverna ska slutföra sin gymnasieutbildning enligt äldre bestämmelser. Denna paragraf motsvarar punkt 4 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2009:1038) om ändring i 1985 års skollag i prop. 2008/09:199. Bestämmelser i 1985 års skollag om t.ex. återkallande av förklaring om rätt till bidrag ska fortsätta att tillämpas.

16 § En förklaring om rätt till bidrag enligt 9 kap. 8 § i 1985 års skollag i dess lydelse från och med den 1 mars 2010, som gäller vid utgången av juni 2011, ska anses som ett godkännande som huvudman för gymnasieskola enligt 2 kap. 5 § i den nya skollagen.

Det som sägs i första stycket gäller även en förklaring om rätt till bidrag, som meddelats efter en förenklad prövning enligt punkt 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2009:1038) om ändring i skollagen (1985:1100), och som gäller vid utgången av juni 2011.

Av paragrafen framgår vad som ska gälla för en fristående skola som har förklarats berättigad till bidrag enligt de bestämmelser som införs i 1985 års skollag från och med den 1 mars 2010. Bestämmelsen innebär att förklaringen om bidragsrätt övergår till att gälla som ett godkännande av

huvudmannen. Vidare framgår vad som ska gälla för en fristående skola som har förklarats berättigad till bidrag efter en förenklad prövning enligt punkt 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till de nya bestämmelserna om gymnasieskolan i 1985 års skollag (se prop. 2008/09:199 s. 136).

17 § En förklaring om rätt till bidrag enligt 9 kap. 8 b § i 1985 års skollag, som gäller vid utgången av juni 2011, ska anses som ett godkännande som huvudman för gymnasiesärskola enligt 2 kap. 5 § i den nya skollagen.

Av paragrafen framgår vad som vid utgången av juni 2011 ska gälla för en förklaring om rätt till bidrag för en fristående skola som motsvarar gymnasiesärskolan. Bestämmelsen innebär att förklaringen övergår till att avse den enskilde huvudmannen för skolan som huvudman för gymnasiesärskola inom skolväsendet.

Bemyndiganden

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att 18 kap. 19–20 §§ i den nya skollagen ska tillämpas för elever i gymnasiesärskolan från och med en senare tidpunkt än den 1 juli 2011.

Bemyndigandet ger möjlighet att genom bestämmelser i förordning eller myndighetsföreskrifter lösa övergångsproblem som kan uppstå för bl.a. elever som har påbörjat sin utbildning före den 1 juli 2011 och som på grund av studieuppehåll eller av något annat skäl har tagit längre tid på sig än normalt att slutföra utbildningen.

19 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om i vilka fall och på vilket sätt elever i gymnasieskolan som påbörjat sin utbildning före den 1 juli 2011 och som fullföljer denna senare än tre år från det att den påbörjades, ska fullfölja utbildningen enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas efter utgången av juni 2011.

Bemyndigandet ger möjlighet att genom bestämmelser i förordning eller myndighetsföreskrifter lösa övergångsproblem som kan uppstå för bl.a. elever som har påbörjat sin utbildning före den 1 juli 2011 och som på grund av studieuppehåll eller av något annat skäl har tagit längre tid på sig än normalt att slutföra utbildningen.

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om i vilka fall och på vilket sätt elever i gymnasiesärskolan som påbörjat sin utbildning före den 1 juli 2011 och som fullföljer denna senare än fyra år från det att den påbörjades, ska fullfölja utbildningen enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas efter utgången av juni 2011.

Bemyndigandet ger möjlighet att i förordning eller myndighetsföreskrifter föreskriva att bestämmelserna i den nya skollagen om betygssättning enligt den nya betygsskalan under en övergångstid efter den 1 juli 2011 inte ska tillämpas i gymnasiesärskolan.

21 § Beslut som har fattats med stöd av 5 kap. 35 § i 1985 års skollag i dess lydelse från och med den 1 mars 2010, och som avser tid efter utgången av juni 2011, ska för den återstående tiden fortsätta att gälla som beslut enligt 16 kap. 45 § i den nya skollagen.

Paragrafen klargör att beslut om s.k. riksrekrytering som har fattats med stöd av äldre bestämmelser och som gäller för tid efter utgången av juni 2011 ska fortsätta att gälla som beslut enligt motsvarande bestämmelser i den nya skollagen. I detta sammanhang kan erinras om punkt 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (2004:871) om ändring i skollagen (1985:1100), som innebär att beslut som fattas med stöd av 5 kap. 9 och 14 §§ i 1985 års skollag i dess lydelse före den 1 mars 2010 och som inte innehåller någon tidsbegränsning ska upphöra att gälla den 1 januari 2011.

Kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare

22 § Den nya skollagen och denna lag ska tillämpas på kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare från och med den 1 juli 2012. De i 2 § första stycket 1–4 angivna lagarna ska fortsätta att gälla för utbildning inom kommunal vuxenutbildning, vuxenutbildning för utvecklingsstörda och svenskundervisning för invandrare till utgången av juni 2012.

För kurser och projektarbete i kommunal vuxenutbildning, vuxenutbildning för utvecklingsstörda och svenskundervisning för invandrare som påbörjats före den 1 juli 2012 ska bestämmelserna i 1985 års skollag fortsätta att gälla.

Av *första stycket* framgår att den nya skollagen inte ska börja tillämpas på utbildning i angivna skolformer för vuxna förrän den 1 juli 2012. Av följande paragraf framgår att en särskild bestämmelse ska gälla för svenskundervisning för invandrare under den tid som den upphävda skollagen fortsätter att gälla.

Enligt *andra stycket* ska bestämmelserna i 1985 års skollag fortsätta att gälla efter utgången av juni 2012 i fråga om kurser och projektarbete som påbörjats före den 1 juli 2012.

23 § Varje kommun ska aktivt verka för att en nyanländ som omfattas av lagen (2010:000) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare kan påbörja svenskundervisning för invandrare inom en månad från det att den nyanlände anmält sig till en kurs i svenskundervisning för invandrare hos kommunen. Denna paragraf träder i kraft den 1 december 2010 och upphör att gälla vid utgången av juni 2012.

Av första stycket i föregående paragraf framgår att bestämmelserna i 1985 års skollag om svenskundervisning för invandrare ska fortsätta att gälla för sådan utbildning till utgången av juli 2012. Riksdagen har den 17 mars 2010 antagit regeringens förslag till en lag om nyanlända invandrarers etablering på arbetsmarknaden och en lag om ändring i 13 kap. 3 § i 1985 års skollag, som ska träda i kraft den 1 december 2010 (prop. 2009/10:60, bet. 2009/10:AU7, rskr. 2009/10:###). Med hänsyn till att

1985 års skollag då har upphävtas tas i stället en likalydande bestämmelse in i lagen om införande av den nya skollagen. Denna paragraf gäller för svenskundervisning för invandrare från och med den 1 december 2010 till utgången av juni 2012 utöver bestämmelserna i 13 kap. i 1985 års skollag.

Landsting som huvudman

Grundsärskola och gymnasiesärskola

24 § Trots bestämmelserna om huvudmän i den nya skollagen får ett landsting vara huvudman för grundsärskola och gymnasiesärskola vid Dammsdalskolan i Vingåkers kommun.

Socialstyrelsen har tillsyn över elevhemsboende vid sådan utbildning som avses i första stycket.

Landstingens möjlighet att vara huvudman för särskolan inskränktes från och med den 1 juli 1992 genom lagen (1992:598) om ändring i skollagen (1985:1100). Genom punkt 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagändringen fick dock landstinget, utan hinder av de nya bestämmelserna, behålla huvudmannskapet för Dammsdalskolan i Vingåkers kommun, Salbohedskolan i Sala kommun och den yrkesutbildning för hörselskadade utvecklingsstörda elever som anordnades i Örebro kommun.

Landstinget i Södermanlands län är fortfarande huvudman för utbildningen vid Dammsdalskolan i Vingåkers kommun. I paragrafens *första stycke* finns en bestämmelse som innebär att landstinget har möjlighet att fortsätta bedriva utbildning vid den skolan.

Utöver denna övergångsbestämmelse finns i den nya skollagen andra bestämmelser om möjlighet för ett landsting att efter överenskommelse med en kommun vara huvudman för gymnasiesärskolan.

Gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning

25 § Trots bestämmelserna om huvudmän i den nya skollagen får ett landsting vara huvudman för gymnasieskola eller kommunal vuxenutbildning inom andra områden än naturbruk eller omvårdnad om utbildningen

1. bedrevs före den 1 juli 1991 och har bedrivits sedan dess, och
2. under hela tiden har stått öppen för sökande från hela landet och förblir det.

Landstingens möjlighet att vara huvudman för gymnasieskolan inskränktes från och med den 1 juli 1992 genom lagen (1991:1107) om ändring i skollagen (1985:1100) och lagen (1991:1111) om ändring i lagen (1991:1107) om ändring i skollagen (1985:1100). Genom punkt 20 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagändringen fick dock landstinget, utan hinder av de nya bestämmelserna, fortsätta att bedriva utbildning som kunde hänföras till andra områden än naturbruk och omvårdnad under förutsättning att utbildningen stod öppen för sökande från hela landet och förblev det. Motsvarande övergångsbestämmelse har tagits in här.

26 § Ett landsting som bedriver utbildning med stöd av 24 eller 25 § ska tillämpa de bestämmelser i den nya skollagen och denna lag som gäller för en offentlig huvudman för utbildning i den aktuella skolformen. Landstinget ska för utbildning i grundsärskola även tillämpa 7 kap. 22 § i den nya skollagen på samma sätt som en enskild huvudman.

I paragrafen anges vilka bestämmelser som ett landsting ska tillämpa på sådan utbildning som avses i 24 eller 25 §. För att hemkommunen ska ha överblick över de skolpliktiga barn som är bosatta i kommunen införs här en underrättelseskyldighet motsvarande vad som gäller för enskilda huvudmän.

Bemyndigande

27 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om landstingets befattningshavare med sådan utbildning som avses i 24 och 25 §§.

På samma sätt som i vissa av de äldre övergångsbestämmelser som har överförts till 24 och 25 §§ är det nödvändigt att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela de ytterligare föreskrifter som behövs.

Riksinternatskola

28 § Ett beslut att ge en internatskola ställning som riksinternatskola enligt 10 kap. 1 § i 1985 års skollag ska, om det gäller vid utgången av juni 2011, fortsätta att gälla som ett beslut enligt 29 kap. 15 § i den nya skollagen. En enskild som bedriver utbildning vid en riksinternatskola ska därvid anses godkänd som huvudman för den eller de skolformer som anordnas vid riksinternatskolan.

Paragrafen anger vad som ska gälla för en internatskola som regeringen enligt 1985 års skollag har beslutat att ge ställning som riksinternatskola. Enligt 29 kap. 15 § i den nya skollagen ska enskild vara godkänd som huvudman för den aktuella skolformen för att en internatskola ska kunna få ställning som riksinternatskola. Av denna paragraf framgår att enskild som bedriver riksinternatskola vid utgången av juni 2011 ska anses vara godkänd som huvudman för den aktuella skolformen.

Internationell skola

29 § Ett godkännande av en internationell skola enligt 9 kap. 5 § i 1985 års skollag ska, om det gäller vid utgången av juni 2011, fortsätta att gälla som ett godkännande enligt 24 kap. 2 § i den nya skollagen.

En förklaring om rätt till bidrag enligt 9 kap. 7 a eller 8 d § i 1985 års skollag ska, om den gäller vid utgången av juni 2011, fortsätta att gälla som en förklaring om rätt till bidrag enligt 24 kap. 3 § respektive 5 § i den nya skollagen.

Giltigheten av vissa godkännanden

30 § Ett beslut som med stöd av 4, 5, 7, 8, 16, 17 eller 29 § ska anses som ett godkännande enligt 2 kap. 5 § i den nya skollagen får inte återkallas före den 1 juli 2012 på grund av att villkoren enligt 2 kap. 6 § i den nya skollagen inte är uppfyllda.

För bl.a. fristående skolor ska som huvudregel ett godkännande eller en förklaring om rätt till bidrag som meddelats enligt 1985 års skollag fortsätta att gälla som ett godkännande enligt den nya skollagen. En nyhet i den nya skollagen är att ett bolag eller en förening som ägs av en kommun eller ett landsting får godkännas som enskild huvudman inom skolväsendet bara om vissa särskilda villkor är uppfyllda. I denna paragraf finns en övergångsbestämmelse för äldre beslut om godkännande eller bidragsrätt för fristående skolor som drivs av sådana kommun- eller landstingsägda juridiska personer. Om ett sådant beslut enligt 1985 års skollag fortsätter att gälla som ett godkännande enligt den nya skollagen får godkännandet under en övergångstid inte återkallas på grund av att de särskilda villkoren enligt den nya skollagen för godkännande i ett sådant fall inte är uppfyllda.

Skolväsendets överklagandenämnd

31 § Ett beslut att utse ordförande eller vice ordförande i Skolväsendets överklagandenämnd ska, om det avser tid efter utgången av juni 2011, fortsätta att gälla trots 27 kap. 2 § i den nya skollagen.

Den som med stöd av första stycket är ordförande eller vice ordförande i Skolväsendets överklagandenämnd efter utgången av juni 2011, får utses på nytt till ordförande eller ersättare för ordföranden trots 27 kap. 2 § i den nya skollagen.

I *första stycket* anges vad som efter den tidpunkt då den nya skollagen ska börja tillämpas ska gälla för beslut om förordnanden som ordförande eller vice ordförande i Skolväsendets överklagandenämnd som har meddelats dessförinnan.

Av *andra stycket* framgår att den som med stöd av bestämmelsen i första stycket har varit ordförande eller vice ordförande efter den tidpunkt då den nya skollagen ska börja tillämpas kan utses på nytt till ordförande eller ersättare för ordföranden även om han eller hon inte uppfyller de nya behörighetsvillkoren.

Äldre medgivanden att anordna prövning och utfärda betyg

32 § Beslut om medgivande att anordna prövning och utfärda betyg som har fattats med stöd av 15 kap. 8 § i 1985 års skollag ska, om beslutet gäller vid utgången av juni 2011, fortsätta att gälla som ett beslut fattat enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 29 kap. 24 § i den nya skollagen, dock längst till och med utgången av juni 2016.

I paragrafen regleras vad som gäller för regeringens beslut om medgivande enligt 15 kap. 8 § i 1985 års skollag vid ikraftträdandet av den skollagen. Om ett sådant medgivande fortfarande gäller vid utgången av juni 2011, ska det anses som ett tidsbegränsat medgivande som har beslutats med stöd av den nya skollagen.

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Lärare och förskollärare

33 § I fråga om lärare eller förskollärare som saknar utbildning för att bedriva undervisning i skolväsendet enligt 2 kap. 13 eller 15 § i den nya skollagen och som har ingått avtal om anställning som lärare, förskollärare eller fritidspedagog före den 1 juli 2011 ska under tiden för anställningen 2 kap. 3 § första och andra styckena eller 2 a kap. 3 § andra stycket i 1985 års skollag gälla i stället för 2 kap. 13, 17 och 18 §§ i den nya skollagen, dock längst till utgången av juni 2015.

Första stycket gäller inte lärare som uppfyller kraven i 2 kap. 17 § i den nya skollagen och som före den 1 juli 2011 har ingått avtal om anställning som lärare för att bedriva sådan undervisning som avses i samma paragraf.

Paragrafen innehåller övergångsbestämmelser om lärare och förskollärare som inte har en utbildning som är avsedd för den undervisning de bedriver enligt reglerna i den nya skollagen.

Regeringen avser att med stöd av 2 kap. 13 § andra stycket i den nya skollagen meddela föreskrifter om vilken undervisning som en person med en yrkesexamen för yrkena lärare, förskollärare, fritidspedagog eller specialpedagog får användas för i skolväsendet. Bestämmelserna ska avse såväl examina som kan utfärdas när den nya skollagen träder i kraft som äldre examina.

Av bestämmelsen i *första stycket* framgår huvudregeln för de lärare och förskollärare som saknar utbildning enligt nämnda bestämmelser och som inte har ett behörighetsbevis. Bestämmelsen träffar såväl den som har en lärarexamen men med en annan inriktning än som avser den undervisning han eller hon faktiskt bedriver, som den som saknar lärarexamen och har anställts som lärare utan tidsbegränsning med stöd av 2 kap. 4 § andra stycket i 1985 års skollag. Syftet med bestämmelsen är att han eller hon under en övergångsperiod på fyra år i huvudsak ska få användas under pågående anställning i samma omfattning som gällde enligt 1985 års skollag. För dessa anställda föreskrivs det därför att reglerna om krav på personalens utbildning och undantag därför i 2 kap. 3 § första och andra styckena samt 2 a kap. 3 § andra stycket i 1985 års skollag ska gälla i stället för bestämmelserna om vem huvudmännen får använda för undervisning i den nya skollagen. Däremot ska de nya bestämmelserna tillämpas på alla lärare och förskollärare som anställs från och med den 1 juli 2011.

Paragrafen innebär bara att bestämmelserna i 2 kap. 13, 17 och 18 §§ i den nya skollagen om vem som får användas för att bedriva undervisning i skolväsendet inte ska tillämpas på lärare och förskollärare som enligt den nya skollagen och bestämmelser meddelade av regeringen inte får användas för viss undervisning i skolväsendet. Det avser alltså lärare och

förskollärare som inte har en utbildning som avsedd för viss undervisning.

I *andra stycket* finns ett undantag från bestämmelsen i första stycket. Undantaget avser lärare som enligt 2 kap. 17 § får användas för undervisning i skolor med språklig inriktning. Undantaget innebär att för sådana lärare som före lagens ikraftträdande har anställts för undervisning som avses i den paragrafen, gäller inte bestämmelsen i första stycket. För dessa lärare gäller i stället 2 kap. 17 §.

38.3 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Av den gällande skollagen (1985:1100) följer att enskilda har möjlighet att driva fristående skolor som ger utbildning som motsvarar den som anordnas av offentliga huvudmän. Enligt regeringens förslag till ny skollag kan såväl offentliga som enskilda huvudmän anordna utbildning inom skolväsendet. Av 2 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen följer dock att den lagens bestämmelser om tystnadsplikt i huvudsak endast gäller i det allmännas verksamhet. De bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen som reglerar sekretess i skolväsendet omfattar därför endast verksamhet som bedrivs av en offentlig huvudman. Särskilda bestämmelser om tystnadsplikt i verksamhet med enskild huvudman finns i 29 kap. 14 § i den nya skollagen.

23 kap.

1 § Sekretess gäller i förskola och sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. skollagen (2010:000) som kompletterar eller erbjuds i stället för förskola för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Ändringarna i paragrafens *första stycke* är en följd av att begreppet ”förskoleverksamhet” utmönstras. Någon ändring i sak i förhållande till vad som gäller i dag är inte avsedd.

Paragrafen omfattar även sådan omsorg som enligt 25 kap. 5 § i den föreslagna skollagen erbjuds under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds, t.ex. under kvällar, nätter och helger.

2 § Sekretess gäller i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i sådan elevhälsa som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Sekretess gäller på det område som anges i första stycket dels i särskild elevstödande verksamhet i övrigt för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, dels för uppgift som hänför sig till ärende om tillrättaförande av en elev eller om skiljande av en elev från vidare studier. Sekretessen gäller dock endast om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller inte beslut i ärende.

Sekretess gäller på det område som anges i första stycket i andra fall än som avses i första och andra styckena för uppgift om en enskilds identitet, adress och andra liknande uppgifter om en enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Ändringarna i *första stycket* är i huvudsak en följd av förslaget om en samlad elevhälsa inom de uppräknade skolformerna. Ordningen på uppräknningen av skolformerna har ändrats. Vidare har den särskilda regleringen av sekretess i en kommunal riksinternatskola tagits bort. Enligt den föreslagna skollagen utgör utbildning som anordnas vid en riksinternatskola grundskola eller gymnasieskola och omfattas av dessa begrepp.

Bestämmelsen i första stycket avser uppgifter inom elevhälsan och innehåller ett s.k. omvänt skaderekvisit, dvs. en presumtion gäller för sekretess. Den enda ändringen i sak är att uppgifter i sådan elevhälsa som avser specialpedagogisk insats faller inom bestämmelsens tillämpningsområde. Enligt dagens bestämmelser gäller sekretess med omvänt skaderekvisit för uppgifter hos psykolog eller kurator, medan ett rakt skaderekvisit gäller för uppgifter hos personal med specialpedagogisk kompetens i den övriga elevvården. I och med den föreslagna ändringen kommer den strängare sekretessen med omvänt skaderekvisit att gälla för såväl sådan elevhälsa som avser specialpedagogiska insatser som sådan elevhälsa som avser psykologiska och psykosociala insatser.

Även ändringarna i *andra stycket* är en följd av förslaget om en samlad elevhälsa. Med ”särskild elevstödande verksamhet” avses sådant särskilt stöd till enskilda elever som går utöver det stöd som varje elev ska få inom ramen för den gemensamma undervisningen och sociala samvaron i skolan. Avsikten är att sekretessbestämmelsen ska tillämpas på samma sätt som hittills, dock med undantag för uppgifter i sådan elevhälsa som avser specialpedagogisk insats som omfattas av strängare sekretessregler i och med ändringen av paragrafens första stycke. Bortsett från denna ändring motsvarar sekretessen vad som i dag gäller för uppgifter i den elevvårdande verksamheten i övrigt och för beslut i elevvårdsärenden. Uppgifter om betyg eller om frånvaro omfattas således inte av sekretess enligt denna bestämmelse.

3 § Sekretess gäller i fritidshem och sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. skollagen (2010:000) som erbjuds i stället för fritidshem för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i sådan särskild elevstödande verksamhet som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Sekretess gäller i övrigt på det område som anges i första stycket för annan uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Bestämmelsen om sekretess i fritidshemmet och viss annan verksamhet, som motsvarar vad som i dag utgör skolbarnsomsorg, flyttas hit från den nuvarande 5 §. Ändringarna i *första stycket* är en följd av dels att

begreppet ”skolbarnsomsorg” utmönstras, dels av den skärpta sekretessen för uppgifter i verksamhet som bedrivs av personal med specialpedagogisk kompetens i de skolformer som avses i 2 §. Begreppet ”elevhälsa” används dock inte i fritidshemmet i förslaget till ny skollag. I *andra stycket* görs redaktionella ändringar. Med ”det område som anges i första stycket” avses fritidshem, pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för fritidshem och öppen fritidsverksamhet. Ingen saklig ändring är avsedd i förhållande till nuvarande 23 kap. 5 § andra stycket offentlighets- och sekretesslagen.

5 § Sekretess gäller i annan utbildningsverksamhet än sådan som anges i 1–3 §§ för uppgift som hänför sig till psykologisk undersökning eller behandling och för uppgift om en enskilds personliga förhållanden hos psykolog, kurator eller hos studie- och yrkesvägledningen, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Sekretess gäller i elevvårdande verksamhet i övrigt inom arbetsmarknadsutbildningen, den kommunala vuxenutbildningen, den särskilda utbildningen för vuxna, utbildningen i svenska för invandrare och folkhögskolan för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i annan utbildningsverksamhet än sådan som anges i 1–3 §§ i annat fall än som avses i första stycket och hos Verket för högskoleservice i verksamhet som avser biträde vid antagning av studenter för uppgift om en enskilds identitet, adress och andra liknande uppgifter om en enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Bestämmelsen om sekretess i annan utbildningsverksamhet än den som riktar sig till barn och ungdomar flyttas hit från den nuvarande 3 §.

Ändringarna i paragrafens *första stycke* är följdändringar på grund av den nya skollagens terminologi och systematik. Någon ändring i sak är inte avsedd.

25 kap.

13 a § Sekretessen enligt 1 § hindrar inte att en uppgift om en enskild lämnas från sådan elevhälsa som avser medicinsk insats till annan elevhälsa eller särskild elevstödande verksamhet i övrigt inom samma myndighet, om det krävs att uppgiften lämnas för att en elev ska få nödvändigt stöd.

Paragrafen innebär att sekretess som gäller för uppgifter i den särskilda verksamhet inom hälso- och sjukvården vilken består av den medicinska grenen av skolväsendets elevhälsa i undantagsfall kan brytas för att lämna uppgifter till personal som arbetar inom övrig skolverksamhet. Avsikten med bestämmelsen är att hälso- och sjukvårdssekretessen inte ska hindra att skolläkare och skolsköterskor lämnar uppgifter till den skolpersonal som inte själv arbetar inom elevhälsans medicinska gren, om det krävs för att en elev ska få nödvändigt stöd. Mottagare av uppgifterna bör i första hand vara personal som arbetar inom den del av elevhälsan som avser psykologiska, psykosociala eller specialpedagogiska insatser (psykologer, kuratorer och personal med specialpedago-

gisk kompetens). Det kan dock inte uteslutas att även personal inom annan särskild elevstödande verksamhet behöver ta del av sådana uppgifter, t.ex. rektor eller lärare. En förutsättning för sekretessgenombrott är att den som tar emot uppgiften verkligen behöver denna för att kunna bedriva sitt verksamhet på ett sådant sätt att elevens behov av stöd kan tillgodoses. Som exempel kan nämnas att personal inom elevhälsan med specialpedagogisk kompetens måste ha viss information om en elevs sjukdom eller skada för att på ett ändamålsenligt sätt kunna bedriva den stödundervisning som är nödvändig för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla kunskapskraven.

När det är möjligt ska samtycke inhämtas från eleven eller i förekommande fall elevens vårdnadshavare, innan en uppgift lämnas från en skolläkare eller skolsköterska till annan skolpersonal. Sekretessgenombrott med stöd av förevarande bestämmelse ska få förekomma bara när sådant samtycke inte kan inhämtas, t.ex. på grund av att eleven eller elevens vårdnadshavare motsätter sig ett uppgiftslämnande. Bestämmelsen ska tillämpas restriktivt och endast i de undantagsfall då en allvarlig situation inte kan lösas på annat sätt än genom att uppgiften lämnas ut.

En uppgift får lämnas bara till skolpersonal som arbetar inom samma myndighet som den skolläkare eller skolsköterska som har tillgång till uppgiften. Ofta är det en kommunal nämnd som är skolmyndighet, men det kan också vara en statlig myndighet (t.ex. Specialpedagogiska skolmyndigheten).

33 kap.

1 § Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer hos

1. Diskrimineringsombudsmannen i ärende enligt diskrimineringslagen (2008:567) samt i annat ärende som rör rådgivning åt en enskild,
2. Nämnden mot diskriminering i ärende enligt diskrimineringslagen, eller
3. Statens skolinspektion i ärende enligt 6 kap. skollagen (2010:000).

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Ändringen i paragrafen är en följd av förslaget till ny skollag. Ingen saklig ändring är avsedd.

36 kap.

4 § Sekretess gäller hos domstol för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider avsevärd skada eller betydande men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i

1. mål om kollektivavtal, och
2. mål om tillämpningen av
 - lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet,
 - lagen (1982:80) om anställningsskydd,
 - 6 kap. 7–12 §§ skollagen (2010:000),
 - 31–33 §§ lagen (1994:260) om offentlig anställning,
 - 4–11 §§ lagen (1994:261) om fullmaktsanställning,

– 3–7 §§ lagen (2002:293) om förbud mot diskriminering av deltidssamarbetande arbetstagare och arbetstagare med tidsbegränsad anställning, eller

– 2 och 5 kap. diskrimineringslagen (2008:567).

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Ändringen i paragrafen är en följd av förslaget till ny skollag. Ingen saklig ändring är avsedd.

38.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:000) om etableringsinsatser för nyanlända invandrare

7 § Etableringsplanen ska utformas tillsammans med den nyanlände och i samverkan med berörda kommuner, myndigheter, företag och organisationer.

Planen ska omfatta högst 24 månader och minst innehålla

1. utbildning i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning för den som har rätt att delta i sådan utbildning enligt skollagen (2010:000),

2. samhällsorientering, och

3. aktiviteter för att underlätta och påskynda den nyanländes etablering i arbetslivet.

Ändringen innebär att etableringsplanen i stället för utbildning i svenska för invandrare får innehålla sådan motsvarande utbildning som den nyanlände har rätt att delta i enligt den nya skollagen. Den utbildning som avses är sådan utbildning som den nyanlände har rätt att delta i enligt 24 kap. skollagen, dvs. en folkhögskolas utbildning som motsvarar utbildning i svenska för invandrare. Genom övergångsbestämmelsen gäller detta redan från och med den 2 december 2010 när det är fråga om en folkhögskolas utbildning som motsvarar svenskundervisning för invandrare.

38.5 Övriga förslag till lagändringar

Till följd av förslaget till ny skollag behöver konsekvensändringar göras i ett antal lagar. Ändringarna innebär anpassningar till den terminologi som används i förslaget till ny skollag. Ingen saklig ändring är avsedd. Förslagen till ändringar i annan lagstiftning har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag (jfr dock avsnitt 36.1.2).

1 kap. Inledande bestämmelser

Övergripande mål m.m.

Syftet med utbildningen inom skolväsendet

1 § Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra de grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheter som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.

Utformningen av utbildningen

2 § Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar såsom mänskolvets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

3 § Utbildningen vid en skolenhet eller förskoleenhet med offentlig huvudman ska vara icke-konfessionell.

4 § Undervisningen vid fristående skolor, förskolor och fritidshem ska vara icke-konfessionell.

Utbildningen i övrigt vid en sådan skolenhet eller förskoleenhet får ha en konfessionell inriktning. Deltagandet i konfessionella inslag ska vara frivilligt.

Lika tillgång till utbildning

5 § Alla ska, oberoende av geografiskt hemvist, samt sociala och ekonomiska förhållanden, ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet om inte annat följer av särskilda bestämmelser i denna lag.

I diskrimineringslagen (2008:567) finns bestämmelser som har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter inom utbildningsområdet oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder

Likvärdig utbildning

6 § Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet varhelst i landet den anordnas.

Definitioner

7 § I denna lag avses med

- *elev*: den som deltar i utbildning enligt denna lag med undantag för barn i förskolan,
- *enskild*: bolag, samt förening, stiftelse, registrerat trossamfund eller enskild individ,
- *fristående skola*: skolenhet vid vilken enskild bedriver utbildning inom skolväsendet i form av grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola eller sådan förskoleklass och sådant fritidshem som avses i 2 kap. 6 § första stycket,
- *fristående förskola*: förskoleenhet vid vilken enskild bedriver utbildning i form av förskola,
- *fristående fritidshem*: sådana fritidshem som drivs av enskild och som avses i 2 kap. 6 § andra stycket,
- *förskoleenhet*: av huvudman för förskola organiserad enhet omfattande verksamhet i en förskolebyggnad eller flera förskolebyggnader som ligger nära varandra och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon förskolebyggnad,
- *skolenhet*: av huvudman för annan skolform än förskola organiserad enhet omfattande verksamhet i en skolbyggnad eller flera skolbyggnader som ligger nära varandra och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon skolbyggnad,
- *undervisning*: sådana målstyrda processer som under ledning av lärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden, samt
- *utbildning*: den verksamhet inom vilken undervisning sker utifrån bestämda mål.

Särskild hänsyn till barnets bästa

8 § I all utbildning och annan verksamhet enligt denna lag som rör barn under 18 år ska barnets bästa vara utgångspunkt.

Barnets inställning ska så långt det är möjligt klarläggas. Barn ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 1

Läroplan

9 § För varje skolform och för fritidshemmet gäller en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om läroplan. Föreskrifterna får innebära att det för en viss skolform eller för fritidshemmet inte ska finnas en läroplan. I sådana fall ska regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer på annat sätt föreskriva om utbildningens värdegrund och uppdrag samt om mål och riktlinjer för utbildningen.

Lagens innehåll

Skolväsendet

10 § Denna lag innehåller bestämmelser om skolväsendet. Utbildningen inom skolväsendet anordnas av det allmänna och av enskilda enligt vad som följer av 2 kap. 2–6 §§.

Skolväsendet omfattar skolformerna

- förskola,
- förskoleklass,
- grundskola,
- grundsärskola,
- specialskola,
- sameskola,
- gymnasieskola,
- gymnasiesärskola,
- kommunal vuxenutbildning,
- särskild utbildning för vuxna, och
- utbildning i svenska för invandrare.

I skolväsendet ingår också fritidshem som kompletterar utbildningen i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan och i vissa särskilda utbildningsformer.

Vissa särskilda utbildningsformer samt annan pedagogisk verksamhet

11 § I lagen finns även bestämmelser om vissa särskilda utbildningsformer samt annan pedagogisk verksamhet som bedrivs i stället för utbildning inom skolväsendet. För sådan verksamhet gäller gemensamma bestämmelser i denna lag endast om det framgår särskilt.

12 § Lagen är uppdelad i 28 kapitel som innehåller

- inledande bestämmelser (1 kap.) och bestämmelser om
- huvudmän och ansvarsfördelning (2 kap.),
- elevernas utveckling mot målen (3 kap.),
- kvalitet och inflytande (4 kap.),
- trygghet och studiero (5 kap.),
- skolplikt och motsvarande rätt till utbildning (6 kap.),
- förskolan (7 kap.),
- förskoleklassen (8 kap.),
- grundskolan (9 kap.),
- grundsärskolan (10 kap.),
- specialskolan (11 kap.),
- sameskolan (12 kap.),
- fritidshemmet (13 kap.),
- gymnasieskolan (14 och 15 kap.),
- gymnasiesärskolan (16 och 17 kap.),
- kommunal vuxenutbildning (18 kap.),
- särskild utbildning för vuxna (19 kap.),
- utbildning i svenska för invandrare (20 kap.),
- entreprenad och samverkan (21 kap.),
- vissa särskilda utbildningsformer (22 kap.),
- annan pedagogisk verksamhet (23 kap.),
- tillsyn, statlig kvalitetsgranskning och nationell uppföljning och utvärdering (24 kap.),
- Skolväsendets överklagandenämnd (25 kap.),
- överklagande (26 kap.), och
- åtgärder mot kränkande behandling (27 kap.), samt
- övriga bestämmelser (28 kap.).

2 kap. Huvudmän och ansvarsfördelning, m.m.

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- vilka som är och får vara huvudmän inom skolväsendet,
- huvudmannens ansvar för utbildningen,
- ledningen av utbildningen och ansvaret för undervisningen och den pedagogiska verksamheten,
- lärare,
- elevhälsa,
- studie- och yrkesvägledning,
- registerkontroll inom skolväsendet,
- personalens kompetensutveckling, och
- lokaler och utrustning samt tillgång till skolbibliotek.

Kommuner

2 § Kommuner är huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare och fritidshem.

I varje kommun ska det finnas en eller flera nämnder som ska fullgöra kommunens uppgifter enligt denna lag. Om kommunens uppgifter fullgörs av flera nämnder ska varje sådan nämnd, i den utsträckning det begärs, till de övriga lämna uppgifter som behövs för att administrera fördelningen av platser i förskola och i sådan verksamhet som avses i 23 kap.

För en sådan nämnd som avses i andra stycket gäller det som är föreskrivet om nämnder i kommunallagen (1991:900). I 4 kap. 15–17 §§ finns bestämmelser om lokala styrelser inom den del av skolväsendet som en kommun är huvudman för.

Landsting

3 § Ett landsting får vara huvudman för gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna i den utsträckning som anges i denna lag.

I ett landsting som är huvudman för sådana skolformer som anges i första stycket ska det finnas en eller flera nämnder som ska fullgöra landstingets uppgifter enligt denna lag.

För en sådan nämnd som avses i andra stycket gäller det som är föreskrivet om nämnder i kommunallagen (1991:900). I 4 kap. 15–17 §§ finns bestämmelser om lokala styrelser inom den del av skolväsendet som ett landsting är huvudman för.

Staten

4 § Staten är huvudman för specialskolan och sameskolan samt förskoleklass och fritidshem vid en skolenhet med specialskola eller sameskola.

För fullgörande av statens uppgifter som huvudman för specialskolan ska en särskild myndighet finnas. För fullgörande av statens uppgifter som huvudman för sameskola ska en särskild myndighet finnas.

Enskilda

5 § Enskilda får godkännas som huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och fritidshem.

Godkännande ska lämnas om huvudmannen har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen och utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna. Om godkännandet avser grundskola, grundsärskola eller förskoleklass som anordnas vid skolenhet med grundskola

eller grundsärskola krävs därutöver för att godkännande ska lämnas att elevantalet uppgår till minst 20 elever, om det inte finns särskilda skäl för ett mindre elevantal.

Ett godkännande ska avse viss utbildning vid en viss skolenhet.

6 § Den myndighet som regeringen bestämmer prövar ärenden om godkännande enligt 5 § av enskilda huvudmän för

- förskoleklass,
- grundskola,
- grundsärskola,
- gymnasieskola,
- gymnasiesärskola, eller
- fritidshem som anordnas vid en skolenhet med förskoleklass, grundskola, eller grundsärskola.

Övriga ärenden om godkännande av enskild huvudman enligt 5 § prövas av den kommun där utbildningen ska bedrivas.

Huvudmannens ansvar för utbildningen

7 § Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

Ledningen av utbildningen och ansvaret för undervisningen

Rektor och förskolechef

8 § Verksamheten vid en skolenhet ska ledas av en rektor. Verksamheten vid en förskoleenhet ska ledas av en förskolechef. Rektorn och förskolechefen ska benämnas på detta sätt. Dessa benämningar ska förbehållas den som har en anställning som rektor eller förskolechef.

Rektorn och förskolechefen ska leda och samordna det pedagogiska arbetet inom sitt verksamhetsområde. Det åligger dessa att särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

9 § Rektorn och förskolechefen beslutar om sin enhets inre organisation samt fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar.

Förskolechefen och rektorn får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare vid förskole- eller skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som avses i första stycket. Beslutanderätt enligt särskilda föreskrifter får dock överlåtas till någon annan endast om annat inte anges särskilt i dessa föreskrifter.

Behörighetskrav för rektor

10 § Som rektor får bara den anställas som genom utbildning och erfarenhet har pedagogisk insikt.

11 § Som förskolechef får bara den anställas som genom utbildning och erfarenhet har pedagogisk insikt.

Lärare

12 § Huvudmännen är skyldiga att för undervisningen använda lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. I förskolan ska det finnas personal med sådan utbildning och erfarenhet att barnens behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses.

Undantag från första stycket får göras endast om personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna och barnen.

Varje kommun och landsting ska vidare sträva efter att för undervisning i gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå anställa lärare som har forskarutbildning.

Anställningsform m.m.

13 § Behörig att anställas som lärare, förskollärare eller fritidspedagog i skolväsendet utan tidsbegränsning är

1. den som har svensk lärarexamen, respektive barn- och ungdomspedagogisk examen som regeringen med stöd av 1 kap. 10 a § högskolelagen (1992:1434) har meddelat föreskrifter om, eller motsvarande äldre utbildning, med huvudsaklig inriktning på den undervisning anställningen avser, eller

2. den som av Högskoleverket har fått ett behörighetsbevis enligt vad som föreskrivs i 15 §.

Den som inte är behörig får ändå anställas utan tidsbegränsning, om det saknas behöriga sökande och det finns särskilda skäl, samt den sökande har motsvarande kompetens för den undervisning som anställningen avser och det dessutom finns skäl att anta att den sökande är lämpad att sköta undervisningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från första stycket för anställning vid fristående skolor med särskild pedagogisk inriktning.

14 § Den som inte uppfyller kraven enligt 13 § får anställas som lärare, förskollärare eller fritidspedagog för högst ett år i sänder.

Behörighetsbevis

15 § Den som har en utländsk lärarutbildning ska få ett behörighetsbevis, om den utbildningen ensam eller tillsammans med yrkeslivserfarenhet motsvarar sådan utbildning som avses i 13 § första stycket 1.

Den som har ett annat modersmål än svenska, danska, färöiska, isländska eller norska kan få ett behörighetsbevis endast om han eller hon har de kunskaper i svenska som behövs.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om villkoren för ett sådant behörighetsbevis som avses i 13 § första stycket 2. Prop. 2009/10:165 Bilaga 1

Elevhälsa

Elevhälsans omfattning

16 § eleverna i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

17 § En huvudman för kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare får för sina elever anordna sådan elevhälsa som avses i 16 §.

Hälsobesök

18 § Huvudmannen ska erbjuda varje elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan minst tre hälsobesök som innefattar allmänna hälsokontroller. Hälsobesöken ska vara jämnt fördelade under skoltiden. Eleven ska dessutom mellan hälsobesöken erbjudas kontroll av syn och hörsel och andra begränsade hälsokontroller.

Det första hälsobesöket får ske under utbildningen i förskoleklassen i stället för under utbildningen i en sådan skolform som avses i första stycket.

Varje elev i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska erbjudas minst ett hälsobesök som innefattar en allmän hälsokontroll.

Enklare sjukvårdsinsatser

19 § Elever som avses i 18 § får vid behov anlita elevhälsan för enkla sjukvårdsinsatser.

Studie- och yrkesvägledning

Tillgång

20 § Elever i samtliga skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till sådan kompetens att deras behov av vägledning och information inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning och information.

21 § För att få anställas utan tidsbegränsning för studie- och yrkesvägledning ska den sökande ha en utbildning avsedd för sådan verksamhet.

Den som inte uppfyller kravet enligt första stycket får anställas för studie- och yrkesvägledning för högst ett år i sänder.

Registerkontroll av personal inom skolväsendet

Kontroll vid anställning eller motsvarande inom skolväsendet

22 § Den som erbjuds en anställning inom förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan samt inom annan pedagogisk verksamhet som avses i 23 kap. ska till den som erbjuder anställningen lämna ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister. Utdraget ska vara högst ett år gammalt. Regeringen meddelar föreskrifter om innehållet i ett sådant utdrag. Den som inte har lämnat registerutdrag får inte anställas.

Registerutdrag som avses i första stycket ska lämnas även av den som

1. erbjuds eller tilldelas arbete inom sådan verksamhet som avses i första stycket under omständigheter liknande dem som förekommer i ett anställningsförhållande inom verksamheten, om det sker genom uppdrag, anställning hos någon som ingått avtal med den som bedriver verksamheten eller anställning inom annan kommunal verksamhet,

2. under utbildning till en lärarexamen enligt högskolelagen (1992:1434) eller yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning tilldelas plats för verksamhetsförlagd del av utbildningen inom sådan verksamhet som avses i första stycket, eller

3. genom deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program tilldelas plats för arbetspraktik eller annan programinsats inom sådan verksamhet som avses i första stycket.

Registerutdraget ska i fall som avses i andra stycket lämnas till den inom verksamheten som beslutar om att anlita eller ta emot någon på ett sådant sätt som avses där. Den som inte har lämnat ett sådant registerutdrag får inte anlitas eller tas emot i verksamheten.

Undantag från skyldigheten att lämna registerutdrag

23 § Den som inom ett år erbjuds en förnyad anställning hos samma arbetsgivare eller en förnyad möjlighet att på ett sådant sätt som avses i 22 § andra stycket delta i verksamheten får anställas, anlitas eller tas emot utan att han eller hon lämnat ett registerutdrag.

Återlämnande av registerutdrag m.m.

24 § På begäran av den som lämnat ett registerutdrag ska det återlämnas i original.

25 § Bestämmelser om tillsyn och återkallelse av tillstånd eller godkännande finns i 24 kap.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 1

Fortbildning m.m.

26 § Huvudmannen ska se till att personalen vid förskole- och skolenheterna ges möjligheter till fortbildning.

Huvudmannen ska se till att lärare och annan personal vid förskole- och skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Lokaler och utrustning samt tillgång till skolbibliotek

27 § För utbildningen ska det finnas de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska vidare ha tillgång till skolbibliotek.

3 kap. Barns och elevers utveckling mot målen

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- barnens och elevernas lärande och personliga utveckling,
- allmänt om information om barnets och elevens utveckling,
- särskilt stöd med anpassad studiegång och särskild undervisningsgrupp eller enskild undervisning,
- allmänt om betyg och betygssättning, och
- prövning för betyg.

Tillämpningsområde

2 § Om inte något annat anges särskilt gäller bestämmelserna i detta kapitel samtliga skolformer och fritidshemmet.

Bestämmelserna om särskilt stöd i 5–12 §§ gäller inte i förskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare.

Inledande bestämmelser

Barnens och elevernas lärande och personliga utveckling

3 § Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska

uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 1

Information om barnets och elevens utveckling

4 § Eleven och elevens vårdnadshavare samt vårdnadshavare för ett barn i förskolan ska fortlöpande informeras om elevens eller barnets utveckling. Närmare bestämmelser om sådan information finns i respektive skolformskapitel.

Särskilt stöd

Allmänt om särskilt stöd

5 § Om en utredning enligt 8 § visar att en elev behöver särskilt stöd ska hon eller han ges sådant stöd.

6 § Särskilt stöd får ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning.

Utformningen av det särskilda stödet i vissa skolformer

7 § För en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Utredning

8 § Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, genom uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt.

Åtgärdsprogram

9 § Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 10 § eller i

form av anpassad studiegång enligt 12 § får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan.

Om en utredning enligt 8 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Särskild undervisningsgrupp eller enskild undervisning

10 § Om det finns särskilda skäl får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan elevgrupp än den som eleven normalt hör till.

11 § Det finns ytterligare bestämmelser i vissa skolformer som innebär att elevens undervisning kan ske utanför den elevgrupp som eleven normalt hör till.

Anpassad studiegång

12 § Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 9 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång).

Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Allmänna bestämmelser om betyg

Skolformer där betyg ges

13 § I grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare ska betyg sättas i den utsträckning och form som följer av denna lag eller annan författning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från första stycket för fristående skolor med särskild pedagogisk inriktning.

Rektors ansvar

14 § Rektorn ska verka för att betygssättningen sker i enlighet med lag och andra författningar.

Information om grunderna för betygssättningen

15 § Eleverna ska informeras om på vilka grunder betygen sätts.

Beslut om betyg

16 § Betyg ska beslutas av den eller de lärare som ansvarar för undervisningen vid den tidpunkt betyg ska sättas. Om ett betyg är beroende av två eller flera lärares bedömning och dessa inte kan enas, ska betyget beslutas av rektorn.

Information om skälen för betyget

17 § Den som har beslutat betyget ska på begäran upplysa eleven och elevens vårdnadshavare om skälen för betyget.

Utfärdande av betyg

18 § Betyg ska utfärdas skriftligt.

Rättelse av skrivfel och liknande förbiseende

19 § Ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende får rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt. Vid rättelse ska ett nytt skriftligt betyg utfärdas och den oriktiga betygshandlingen om möjligt förstöras.

Ändring av uppenbart oriktiga betyg

20 § Finner den eller de som har meddelat ett beslut om betyg att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks.

Ändring enligt första stycket ska göras av rektorn

1. om den som har meddelat det ursprungliga beslutet inte längre är anställd av huvudmannen eller är förhindrad på grund av något annat liknande skäl,
2. om det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och någon eller några av dem inte längre är anställda av huvudmannen eller är förhindrade på grund av något annat liknande skäl, eller
3. om det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och dessa inte kan enas.

Prövning för betyg

21 § För den som vill genomgå prövning för betyg finns särskilda bestämmelser i denna lag.

Regeringen får utan hinder av bestämmelser i denna lag om avgiftsfrihet meddela föreskrifter om skyldighet för den som vill genomgå prövning för betyg att betala en avgift som tillfaller skolhuvudmannen.

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- systematiskt kvalitetsarbete på huvudmannanivå och förskole- och skolenhetsnivå,
- åtgärder vid brister i verksamheten,
- rutiner för klagomål,
- inflytande och annat samråd med barnen, eleverna och vissa vårdnadshavare,
- elevernas arbete med frågor av gemensamt intresse, och
- planering och uppföljning av inflytandefrågor.

Systematiskt kvalitetsarbete

Nationell nivå

2 § I 24 kap. finns bestämmelser om tillsyn, statlig kvalitetsgranskning och nationell uppföljning av skolväsendet och andra utbildningar.

Huvudmannanivå

3 § Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

Förskole- och skolenhetsnivå

4 § Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska även genomföras vid varje förskole- och skolenhet på enhetsnivå.

Planeringen och kvalitetsarbetet på förskole- och skolenhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare samt elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Förskolechefen och rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid förskole- och skolenheten genomförs enligt första och andra stycket.

Inriktning på det systematiska kvalitetsarbetet

5 § Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Dokumentation

6 § Det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska dokumenteras.

7 § Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Rutiner för klagomål

8 § Huvudmannen ska ha rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot verksamheten. Information om rutinerna ska lämnas på lämpligt sätt.

Inflytande och samråd

Allmänt om barnens och elevernas inflytande

9 § Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpa stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.

Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen. Elevernas och deras sammanslutningars arbete med inflytandefrågor ska även i övrigt stödjas och underlättas.

I 6 kap. 17 och 18 §§ arbetsmiljölagen (1977:1160) finns bestämmelser om elevskyddsombud.

Elevernas arbete med frågor av gemensamt intresse

10 § Varje elevföreträdare samt övriga elever ska ges tillfälle att under skoltid behandla frågor av gemensamt intresse.

Ledighet och kompensation för elevföreträdare

11 § Av 6 kap. 18 § arbetsmiljölagen (1977:1160) följer att en elev som har utsetts till elevskyddsombud ska få den ledighet från skolarbetet som behövs för uppdraget. Detsamma ska gälla en elev som har utsetts till elevrådsrepresentant eller som har annat uppdrag att företräda andra elever i frågor om utbildningen.

Elevskyddsombud, elevrådsrepresentant och andra elevföreträdare ska erbjudas kompensation för den undervisning som de går miste om på grund av uppdraget.

Allmänt om vårdnadshavares inflytande över utbildningen i vissa skolformer och i fritidshemmet

12 § Vårdnadshavare för barn i förskolan och för elever i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan och fritidshemmet ska erbjudas möjlighet till inflytande över utbildningen.

13 § Vid varje förskole- och skolenhet ska det finnas ett eller flera forum för samråd med barnen, eleverna och de vårdnadshavare som avses i 12 §. Där ska sådana frågor behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för barnen, eleverna eller vårdnadshavarna.

Inom ramen för ett eller flera sådana forum som avses i första stycket ska barnen, eleverna och vårdnadshavarna informeras om förslag till beslut i sådana frågor som ska behandlas där och ges tillfälle att lägga fram synpunkter innan beslut fattas.

Rektor och förskolechef ansvarar för att det finns forum för samråd enligt första stycket och för att informations- och samrådsskyldigheten i andra stycket fullgörs.

Planering och information

14 § Den närmare utformningen av inflytandet ska anges i samband med den planering av verksamheten som föreskrivs i 4 §.

Barnen, eleverna och vårdnadshavarna ska informeras om vad som gäller i fråga om inflytande och samråd. De ska vidare informeras om huvuddragen i de bestämmelser som reglerar utbildningen. Förskolechefen och rektorn ansvarar för att sådan information lämnas.

Lokala styrelser

15 § En kommun eller ett landsting får inrätta lokala styrelser inom den del av skolväsendet som kommunen eller landstinget är huvudman för enligt bestämmelserna om självförvaltningsorgan i 7 kap. 18–22 §§ kommunallagen (1991:900) i den mån inte annat föreskrivs i denna lag.

16 § I en lokal styrelse för en förskoleenhet, eller en skolenhet med grundskola eller grundsärskola, ska som ledamöter ingå företrädare för barnens eller elevernas vårdnadshavare och företrädare för de anställda. I en lokal styrelse för en skolenhet med gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna eller utbildning i svenska för invandrare ska som ledamöter ingå företrädare för eleverna och företrädare för de anställda. Företrädarna för eleverna eller elevernas vårdnadshavare får inte vara fler än övriga ledamöter.

17 § Rektorn eller förskolechefen får uppdra åt den lokala styrelsen att besluta i frågor som rektorn enligt 2 kap. 9 § får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare att besluta i. Rektorn eller förskolechefen får dock inte uppdra åt den lokala styrelsen att besluta i frågor som rör enskilda barn eller elever.

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- kapitlets tillämpningsområde,
- arbetsmiljö,
- ordningsregler,
- rektorns och lärarens allmänna befogenheter,
- vissa särskilda åtgärder för att åstadkomma trygghet och studiero,
- avstängning från utbildningen, och
- omhändertagande av föremål.

Tillämpningsområde

2 § Om inte annat anges i andra stycket eller särskilt i respektive paragraf gäller bestämmelserna i detta kapitel fritidshemmet och samtliga skolformer utom förskolan.

Bestämmelserna i 5, 8–12, 21–23 §§ gäller inte för kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare.

Inledning

3 § I arbetsmiljölagen (1977:1160) finns bestämmelser om kraven på en god arbetsmiljö.

I vissa frågor som rör arbetsmiljön finns även särskilda bestämmelser i denna lag.

4 § Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Ordningsregler

5 § Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet.

Rektorn beslutar om ordningsregler.

Allmänna befogenheter

Rektor

6 § Rektor får vidta de tillfälliga åtgärder som är nödvändiga för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs uppträdande.

Endast om det finns synnerliga skäl får en åtgärd som vidtas med stöd av första stycket gälla under längre tid än två veckor. Åtgärden får dock aldrig gälla för en längre tid än fyra veckor.

I 8–23 §§ finns bestämmelser om vissa särskilda åtgärder.

7 § En lärare får, under pågående undervisning eller då eleverna i övrigt står under ledning av läraren, vidta de åtgärder som är nödvändiga för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs uppträdande.

I 8–23 §§ finns bestämmelser om vissa särskilda åtgärder.

Disciplinära åtgärder m.m.

Utvisning ur klassrummet

8 § En lärare i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, får visa ut en elev från undervisningslokalen för högst återstoden av ett undervisningspass, om

1. eleven gör sig skyldig till en förseelse eller på annat sätt uppträder olämpligt, och
2. eleven inte har ändrat sitt uppförande efter uppmaning från läraren.

Kvarsittning

9 § Under samma förutsättningar som i 8 § får en lärare eller rektor i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan besluta att en elev ska stanna kvar i skolan under uppsikt högst en timme efter att skoldagens undervisning har avslutats eller infinna sig i skolan högst en timme innan elevens schemalagda undervisning börjar.

Utredning

10 § Om en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan gjort sig skyldig till upprepade förseelser eller fortsatt olämpligt uppträdande eller en allvarligare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. I de fall eleven har vårdnadshavare ska samråd ske med denne.

Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 4 kap. 8 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas.

11 § Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 10 § första stycket ska rektorn se till att det vidtas åtgärder för att få eleven att ändra sitt beteende.

Skriftlig varning

12 § Efter en utredning enligt 10 § första stycket får rektorn besluta att tilldela eleven en skriftlig varning. En sådan varning ska innehålla information om vilka åtgärder som kan komma att vidtas om eleven inte ändrar sitt beteende.

Om eleven har vårdnadshavare ska denne informeras om rektorns beslut om en skriftlig varning.

13 § Rektorn får besluta att helt eller delvis stänga av en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare om

1. det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero,
2. syftet med åtgärder enligt 8–12 §§ inte uppnås eller det föreligger andra särskilda skäl med hänsyn till elevens beteende, och
3. eleven erbjuds kompensation för den undervisning som han eller hon går miste om på grund av avstängningen.

Rektorn får inte uppdra åt annan att fatta beslut enligt första stycket.

Ett beslut om avstängning gäller omedelbart om inte annat beslutas.

Avstängningstid och förlängning av brådskande avstängning

14 § Ett beslut enligt 13 § får endast innebära avstängning under den tid som krävs för en skyndsam utredning av vilka andra åtgärder som kan behövas.

En elev får inte stängas av för en längre tidsperiod än en vecka och inte heller vid fler tillfällen än två gånger per kalenderhalvår.

Om det kan antas att förutsättningarna för avstängning enligt 16 eller 18 §§ är uppfyllda och huvudmannens beslut inte kan avvaktas med hänsyn till andra människors säkerhet, får rektorn besluta att avstängningen förlängs. Ett sådant beslut gäller till dess huvudmannen har prövat saken. Den sammanlagda avstängningen får dock inte omfatta längre tid än två veckor. Rektorn får inte uppdra åt annan att fatta beslut enligt detta stycke.

Utredning och informationsskyldighet

15 § Innan rektor beslutar om avstängning enligt 13 § eller en förlängning av avstängningen enligt 14 § tredje stycket ska eleven och elevens vårdnadshavare beredas tillfälle att yttra sig.

Rektorn ska informera huvudmannen när han eller hon har fattat ett sådant beslut som avses i första stycket. Om eleven är under 18 år ska även socialnämnden informeras om beslutet.

Avstängning

16 § Huvudmannen får besluta att helt eller delvis stänga av en elev i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare, om

1. eleven med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid bedömningen av elevens måluppfyllelse och kunskaper,
2. eleven stör eller hindrar utbildningens bedrivande,
3. eleven utsätter någon annan elev eller av utbildningen berörd person för kränkande behandling, eller

4. elevens uppförande på annat sätt inverkar negativt på övriga elevers trygghet och studiero.

Huvudmannen får besluta att ett beslut om avstängning ska gälla omedelbart.

Avstängningstid

17 § Beslut enligt 16 § får inte avse avstängning under längre tid än två veckor under ett kalenderhalvår, om inte annat följer av andra stycket.

Avstängningen får omfatta längre tid än två veckor om syftet med en kortare avstängningstid inte har uppnåtts eller om det annars bedöms som nödvändigt med hänsyn till elevens uppträdande. Ett beslut om avstängning enligt 16 § får dock aldrig avse längre tid än återstoden av pågående kalenderhalvår samt tre ytterligare kalenderhalvår.

Förutsättningar för avstängning från viss utbildning med praktiska inslag

18 § Huvudmannen får besluta att helt eller delvis stänga av en elev från en viss utbildning i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare, om

1. det i utbildningen ingår praktik eller delar av utbildningen är arbetsplatsförlagd, och

2. eleven har visat sig uppenbart olämplig för praktisk tjänstgöring.

Huvudmannen får besluta att ett beslut om avstängning ska gälla omedelbart.

Avstängningstid från utbildning med praktiska inslag

19 § Ett beslut om avstängning enligt 18 § kan avse viss tid eller gälla utan tidsbegränsning.

Om det föreligger särskilda skäl får huvudmannen besluta att ett beslut om avstängning som gäller utan tidsbegränsning i stället ska avse viss tid eller upphöra att gälla.

Utredning

20 § Innan huvudmannen beslutar om avstängning enligt 16 eller 18 § ska eleven och elevens vårdnadshavare beredas tillfälle att yttra sig. Om eleven är under 18 år ska huvudmannen även samråda med socialnämnden innan beslut fattas.

Omhändertagande av föremål

Förutsättningar för ett omhändertagande

21 § Rektor eller en lärare får från en elev omhänderta föremål som används på ett sätt som är störande för skolverksamheten eller som kan utgöra en fara för säkerheten i denna.

Återlämnande av ett omhändertaget föremål

22 § Ett föremål som har omhändertagits enligt 21 § ska återlämnas till eleven senast vid den tidpunkt skoldagen är slut för eleven. Om eleven vid upprepade tillfällen tagit med sig föremål som omfattas av 21 § eller om det med hänsyn till föremålets beskaffenhet finns särskild anledning att inte återlämna det, behöver dock inte föremålet lämnas tillbaka förrän elevens vårdnadshavare har underrättats om omhändertagandet. Ett omhändertagande får inte bestå längre än till och med fjärde dagen efter verkställandet av omhändertagandet.

Om ett föremål som har omhändertagits enligt 21 § kan antas bli förverkat enligt 36 kap. 3 § brottsbalken, 6 § narkotikastrafflagen (1968:64), 5 § lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål, 5 § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel, 9 kap. 5 § vapenlagen (1996:67) eller 5 § lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor ska rektorn eller den som rektorn har bestämt skyndsamt anmäla omhändertagandet till polismyndigheten. Omhändertagandet får i dessa fall bestå tills frågan om föremålet skall tas i beslag har prövats.

Dokumentation

23 § Om ett föremål som har omhändertagits enligt 21 § inte återlämnas senast vid lektionens slut ska omhändertagandet dokumenteras skriftligt av den som genomfört omhändertagandet.

6 kap. Skolplikt och motsvarande rätt till utbildning

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- vilka som omfattas av skolplikt,
- den rätt till utbildning som motsvarar skolplikten,
- hur skolplikten fullgörs,
- när skolplikten börjar,
- tidigare skolstart,
- när skolplikten upphör och elevers rätt att därefter slutföra skolgången,
- skyldigheten att delta i utbildningen, och
- ansvaret för att skolplikten fullgörs.

Vilka som omfattas av skolplikt

2 § Barn som är bosatta i Sverige har skolplikt enligt föreskrifterna i detta kapitel.

Skolplikt gäller dock inte barn, som varaktigt vistas utomlands eller vars förhållanden är sådana att det uppenbarligen inte kan begäras att barnet ska gå i skola.

Skolplikt gäller inte heller barn som avses i 28 kap. 1 § andra stycket. Dessa barn har dock samma rätt till utbildning som skolpliktiga barn.

Rätten till utbildning

3 § Av 2 kap. 21 § regeringsformen följer att skolplikten motsvaras av en rätt att få utbildning inom den del av skolväsendet som har offentlig huvudman. Av bestämmelserna i 2 § tredje stycket samt i 11 och 15 §§ följer även en viss rätt till utbildning utöver skolplikten.

Hur skolplikten fullgörs

Grundskolan

4 § Skolplikt ska fullgöras i grundskolan om inte sådana förhållanden som avses i 5 eller 6 §§ föreligger eller skolplikten fullgörs i sameskolan enligt 7 § eller på annat sätt enligt bestämmelserna i 22 kap.

Grundsärskolan

5 § Barn som bedöms inte kunna nå upp till grundskolans kunskapskrav därför att de har en utvecklingsstörning, ska tas emot i grundsärskolan. Frågan om det föreligger sådana förhållanden som avses i första meningen prövas av barnets hemkommun.

Ett beslut om mottagande i grundsärskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Samråd med barnets vårdnadshavare ska ske när utredningen genomförs.

Om barnets vårdnadshavare inte lämnar sitt medgivande till att barnet tas emot i grundsärskolan ska barnet fullgöra sin skolplikt enligt vad som gäller i övrigt enligt denna lag. Ett barn får dock mottas i grundsärskolan utan vårdnadshavares medgivande om det finns synnerliga skäl med hänsyn till barnets bästa.

Specialskolan

6 § Barn som på grund av sitt funktionshinder eller andra särskilda skäl inte kan gå i grundskolan eller särskolan ska tas emot i specialskolan om de

1. är synskadade och har ytterligare funktionshinder,
2. är döva eller hörselskadade, eller
3. har en grav språkstörning.

Frågan om det föreligger sådana förhållanden som avses i första stycket prövas av den myndighet som regeringen bestämmer. Ett beslut om mottagande i specialskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Utredningen ska genomföras i samråd med barnets vårdnadshavare.

7 § Barn till samer får fullgöra sin skolplikt avseende årskurserna 1–6 i sameskolan i stället för i grundskolan. Även andra barn får fullgöra den delen av sin skolplikt i sameskolan om det finns särskilda skäl.

Frågan om ett barn ska få fullgöra sin skolplikt i sameskolan prövas av den myndighet som regeringen bestämmer.

Mottagande på försök

8 § Den som är elev i grundskolan, grundsärskolan eller specialskolan kan på försök under högst sex månader tas emot som elev i en annan av dessa skolformer, om de huvudmän som berörs är överens om detta och elevens vårdnadshavare lämnar sitt medgivande.

Integrerade elever

9 § En elev i grundskolan kan få sin utbildning inom grundsärskolan (integrerad elev) om de huvudmän som berörs är överens om detta och elevens vårdnadshavare medger det. En elev i grundsärskolan kan under samma förutsättningar få sin utbildning inom grundskolan eller sameskolan.

För en elev som på detta sätt får sin utbildning inom en annan skolform gäller de bestämmelser som avser den ursprungliga skolformen. Rektorn för den skolenhet där eleven får sin undervisning får dock besluta om de undantag från dessa bestämmelser som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning.

När skolplikten börjar

10 § Skolplikten inträder höstterminen det kalenderår då barnet fyller sju år.

Om det finns särskilda skäl får barnet börja fullgöra sin skolplikt först höstterminen det kalenderår då barnet fyller åtta år.

Frågan om uppskjuten skolplikt prövas av hemkommunen efter begäran av barnets vårdnadshavare.

Tidigare skolstart

11 § Om ett barns vårdnadshavare begär det, ska barnet redan höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år jämföras med skolpliktiga barn i fråga om rätten att börja skolan.

Skolpliktens upphörande

12 § Om inte annat följer av 13 och 14 §§ upphör skolplikten vid utgången av vårterminen det nionde året, eller om eleven går i specialskolan, det tionde året, efter det att eleven börjat fullgöra skolplikten.

Senare upphörande

13 § För den elev som inte gått ut högsta årskursen när skolplikten annars skulle ha upphört enligt 12 §, upphör skolplikten i stället ett år senare.

Frågan om skolpliktens förlängning enligt första stycket prövas av hemkommunen. För elever som går i specialskolan prövas dock frågan av den myndighet som regeringen bestämmer.

Tidigare upphörande

14 § Om eleven före den tidpunkt som framgår av 12 eller 13 §§ uppnår de kunskapskrav som minst ska uppnås för den skolform där eleven fullgör sin skolplikt, upphör därmed skolplikten.

Frågan om skolpliktens upphörande enligt första stycket prövas av hemkommunen. För elever som går i specialskolan prövas frågan av den myndighet som regeringen bestämmer.

Rätt att slutföra skolgången

15 § En elev i grundskolan, grundsärskolan eller specialskolan har rätt att slutföra den högsta årskursen, även om skolplikten upphör dessförinnan.

En elev i grundsärskolan har rätt att efter skolpliktens upphörande slutföra utbildningen under ytterligare två år. Eleven har därvid rätt till minst 800 timmar utöver den i 10 kap. 6 § första stycket garanterade undervisningstiden.

En elev i grundskolan eller specialskolan har rätt att efter skolpliktens upphörande slutföra utbildningen under ytterligare två år om eleven inte har nått upp till de kunskapskrav som minst ska uppnås för respektive skolform.

En elev som tagits emot i specialskolan enligt 6 § första stycket 1 och som på grund av sina funktionshinder inte kan få tillfredsställande förhållanden i gymnasiesärskolan eller gymnasieskolan, får efter det att skolplikten har upphört och i mån av plats genomgå ytterligare utbildning i specialskolan till och med vårterminen det kalenderår eleven fyller 21 år, om eleven inte bedöms ha förmåga att fullfölja utbildningen enligt tredje stycket.

Frågan om rätt att slutföra skolgången enligt denna bestämmelse prövas av hemkommunen. För elever som går i specialskolan prövas dock frågan av den myndighet som regeringen bestämmer.

Närvaro

16 § Varje elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli.

Den obligatoriska verksamheten får omfatta högst 190 dagar per läsår och åtta timmar eller, i de två lägsta årskurserna, sex timmar per dag. Sådan verksamhet får inte förläggas till lördagar, söndagar eller andra helgdagar. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får dock för elever i grundsärskolan och specialskolan meddela föreskrifter om avvikelser från bestämmelserna om lärotider.

Om en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan utan giltigt skäl uteblir från den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag underrättas om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver underrättelse inte ske samma dag.

Ledighet

17 § En elev i de skolformer som anges i 16 § får beviljas kortare ledighet för enskilda angelägenheter. Om det föreligger synnerliga skäl får längre ledighet beviljas.

Rektorn beslutar om ledighet. Beslut om ledighet som avser längre tid än tio dagar får inte fattas av någon annan än rektor.

Befrielse

18 § En elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan får på begäran av elevens vårdnadshavare befrias från skyldighet att delta i annars obligatoriska inslag i undervisningen om det finns synnerliga skäl. Ett sådant beslut får endast avse enstaka tillfällen under ett läsår.

Rektorn beslutar om befrielse. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta sådana beslut.

Ansvar för att skolplikten fullgörs m.m.*Vårdnadshavares ansvar*

19 § Den som har vårdnaden om ett skolpliktigt barn ska se till att barnet fullgör sin skolplikt.

Hemkommunens ansvar

20 § Hemkommunen ska se till att skolpliktiga barn som inte går i dess grundskola eller grundsärskola på något annat sätt får föreskriven utbildning.

21 § Kommunen ska se till att eleverna i dess grundskola och grundsärskola fullgör sin skolgång. Huvudmannen för specialskolan och huvudmannen för sameskolan ska se till att elever i utbildning under deras ledning fullgör sin skolgång.

När en skolpliktig elev börjar eller slutar vid en fristående skola eller utan giltig orsak är frånvarande från obligatoriska inslag i betydande utsträckning, ska huvudmannen snarast lämna uppgift om detta till elevens hemkommun.

Vite

22 § Om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång och detta beror på att elevens vårdnadshavare inte har gjort vad denne är skyldig att göra för att så ska ske, får hemkommunen förelägga elevens vårdnadshavare att iaktta sina skyldigheter. För en elev i specialskolan eller i sameskolan är det i stället huvudmannen för respektive skolform som får förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter.

Ett föreläggande enligt första stycket får förenas med vite.

Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart om inte annat beslutas.

7 kap. Förskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- allmänna bestämmelser om förskolan (2–12 §§),
- särskilda bestämmelser om förskola med offentlig huvudman (13–18 §§), och,
- särskilda bestämmelser om fristående förskola (19–25 §§).

Allmänna bestämmelser

Utbildningens syfte

2 § Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.

Förskolan ska utformas så att den främjar allsidiga kontakter och social gemenskap samt förbereder barnen för fortsatt utbildning.

Erbjudande av förskola

3 § Barn som är bosatta i Sverige och som inte har börjat i förskoleklassen eller i någon utbildning för fullgörande av skolplikten ska erbjudas förskola enligt vad som anges i 5–8 §§. Förskola behöver dock

inte erbjudas under kvällar, nätter, veckoslut eller i samband med större helger.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 1

4 § Barn ska från och med ett års ålder erbjudas förskola i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller om barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt.

5 § Barn, vars föräldrar är arbetslösa eller föräldralediga enligt föräldraledighetslagen (1995:584) för vård av annat barn, ska från och med ett års ålder erbjudas förskola i en omfattning om minst tre timmar per dag eller 15 timmar i veckan.

6 § Oavsett vad som anges i 5 och 6 §§ ska barn från och med höstterminen det år barnet fyller tre år erbjudas förskola under minst 525 timmar om året (allmän förskola).

7 § Även andra barn än som anges i 5–7 §§ ska erbjudas förskola, om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola.

Barngruppernas storlek

8 § Barngrupperna ska ha en lämplig sammansättning och storlek.

Särskilt stöd

9 § Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges det stöd som deras speciella behov kräver.

Om det genom uppgifter från förskolans personal, ett barn eller ett barns vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att ett barn har behov av särskilt stöd, ska förskolechefen se till att barnet ges sådant stöd.

Modersmål

10 § Förskolan ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att både utveckla det svenska språket och sitt modersmål.

Föräldrasamarbete och utvecklingssamtal

11 § Personalen ska föra fortlöpande samtal med barnets vårdnadshavare om barnets utveckling. Minst en gång per halvår ska personalen och barnets vårdnadshavare därutöver genomföra ett samtal om barnets utveckling och lärande (utvecklingssamtal). Förskollärare har det övergripande ansvaret för utvecklingssamtalet.

Hemkommunens ansvar

12 § Hemkommunen ansvarar för att utbildning i förskola kommer till stånd för alla barn i kommunen som ska erbjudas förskola och vars vårdnadshavare önskar sådan utbildning.

Hemkommunen kan fullgöra sina skyldigheter också genom att erbjuda barnet motsvarande utbildning i fristående förskola.

Om det finns särskilda skäl, får hemkommunen komma överens med en annan kommun om att denna i sin förskola ska ta emot barn vars utbildning hemkommunen ansvarar för.

Mottagande i annan kommun

13 § Ett barn har rätt att bli mottaget i förskola med offentlig huvudman i en annan kommun än hemkommunen, om barnet med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens förskola. Innan kommunen fattar beslut om att ta emot ett sådant barn ska den inhämta yttrande från barnets hemkommun.

Efter önskemål av barnets vårdnadshavare får en kommun även i annat fall i sin förskola ta emot ett barn från en annan kommun.

Erbjudande av plats

14 § När vårdnadshavare har anmält önskemål om förskola med offentlig huvudman ska kommunen erbjuda barnet förskola inom fyra månader.

Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl har behov av särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola ska skyndsamt erbjudas förskola.

Placering vid en förskoleenhet

15 § Ett barn ska erbjudas plats vid en förskoleenhet så nära barnets eget hem som möjligt. Skälig hänsyn ska tas till barnets vårdnadshavares önskemål.

Avgifter

16 § En kommun får ta ut avgift för plats i förskola som den anordnar. De avgifter som tas ut ska vara skäliga.

Från och med höstterminen det år barnet fyller tre år får avgiften bara avse den del av verksamheten som överstiger 525 timmar om året.

För barn som erbjudits förskola enligt 8 § får avgiften bara avse den del av verksamheten som överstiger 15 timmar i veckan.

17 § En kommun som i sin förskola har ett barn från en annan kommun ska av hemkommunen ersättas för sina kostnader för barnets utbildning om mottagandet grundar sig på 13 § första stycket.

Även i de fall som avses i 13 § andra stycket ska hemkommunen betala ersättning till den mottagande kommunen. Om kommunerna i ett sådant fall inte kommer överens om något annat, ska ersättningen bestämmas med hänsyn till kommunens åtagande och barnets behov efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen förskola. Om ett barn har ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver hemkommunen inte lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Fristående förskola

Mottagande

18 § Varje fristående förskola ska vara öppen för alla barn som ska erbjudas förskola om inte den kommun där förskoleenheten är belägen medger undantag med hänsyn till verksamhetens särskilda karaktär.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt ett barn om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för barnet enligt 22 § andra stycket andra meningen.

Urval

19 § Om det inte finns plats för alla sökande till en förskoleenhet, ska urvalet göras på grunder som den kommun där förskoleenheten är belägen godkänner.

Avgifter

20 § Avgifter som huvudmannen för en fristående förskola tar ut får inte vara oskäligt höga.

Från och med höstterminen det år barnet fyller tre år får avgiften bara avse den del av verksamheten som överstiger 525 timmar om året.

För barn som ska erbjudas förskola enligt 8 § får avgiften bara avse den del av verksamheten som överstiger 15 timmar i veckan.

Ersättning från hemkommunen

21 § Barnets hemkommun ska lämna bidrag till huvudmannen för varje barn vid förskoleenheten. Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för

1. omsorg och pedagogisk verksamhet,
2. pedagogiskt material och utrustning,
3. måltider,
4. administration,
5. mervärdesskatt, och

6. lokalkostnader.

Därutöver ska bidrag (tilläggsbelopp) lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd. Kommunen är dock inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Bidrag enligt första stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen förskola.

22 § Bidragsskyldigheten enligt 21 § gäller bara i den omfattning som barnet ska erbjudas förskola enligt 4–8 §§.

23 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om det belopp som kommunen ska betala i stället för vad som anges i 21 § när bidraget avser ett barn som ska erbjudas förskola enligt 28 kap. 2 § eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 28 kap. 5 §.

Insyn, uppföljning och utvärdering

24 § Den kommun där förskoleenheten är belägen har rätt till insyn i verksamheten vid en fristående förskola. Huvudmannen ska delta i den uppföljning och utvärdering som kommunen där förskoleenheten är belägen gör av sin egen verksamhet. Deltagandet ska ske i den utsträckning som kommunen beslutar.

8 kap. Förskoleklassen

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser om förskoleklassen (2–11 §§),
- särskilda bestämmelser om förskoleklass med offentlig huvudman (12–16 §§), och
- särskilda bestämmelser om förskoleklass vid en fristående skola och annan förskoleklass med enskild huvudman (17–21 §§).

Allmänna bestämmelser

Utbildningens syfte

2 § Förskoleklassen ska stimulera elevers utveckling och lärande och förbereda dem för fortsatt utbildning. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov.

Förskoleklassen ska utformas så att den främjar allsidiga kontakter och social gemenskap.

3 § Utbildningen i förskoleklassen delas in i läsår. Varje läsår består av en hösttermin och en vårtermin.

Erbjudande och information om utbildningen

4 § Förskoleklassen är avsedd för barn som ännu inte har börjat någon utbildning för fullgörande av skolplikten.

Hemkommunen ska informera vårdnadshavare om förskoleklassen och syftet med denna samt verka för att barnen deltar i den.

5 § Barn som är bosatta i Sverige ska erbjudas förskoleklass från och med höstterminen det år de fyller sex år. Barn får tas emot tidigare.

Tester och prov

6 § Tester och prov får inte utgöra villkor för antagning eller urval till eller inom en skolenhet. Tester och prov får inte heller utgöra villkor för fortsatt utbildning vid en skolenhet eller i den elevgrupp som eleven tillhör.

Omfattning

7 § Förskoleklassen ska omfatta minst 525 timmar under ett läsår.

Avgifter

8 § Utbildningen ska vara avgiftsfri.

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning.

Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut.

9 § Utan hinder av 8 § får det förekomma enstaka inslag som kan för-
anleda en obetydlig kostnad för eleverna.

I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det, utan hinder av övriga bestämmelser i denna lag, i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska dock vara öppna för alla elever och ersättningen får aldrig överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten.

Modersmål

10 § Förskoleklassen ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att både utveckla det svenska språket och sitt modersmål.

11 § Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare samtala om elevens utveckling och lärande.

Förskoleklass med offentlig huvudman

Hemkommunens ansvar

12 § Hemkommunen ansvarar för att utbildning i förskoleklass kommer till stånd för alla barn i kommunen som önskar sådan utbildning. Av 2 kap. 4 § första stycket framgår att staten är huvudman för förskoleklass vid en skolenhet med specialskola eller sameskola.

Skyldigheten enligt första stycket ska fullgöras genom att kommunen anordnar förskoleklass i den omfattning som krävs för att bereda utbildning för samtliga i kommunen som är berörda.

Om det finns särskilda skäl får hemkommunen komma överens med någon annan kommun om att denna i sin förskoleklass ska ta emot barn vars utbildning hemkommunen ansvarar för.

Mottagande i annan kommun

13 § Ett barn har rätt att bli mottaget i förskoleklass med offentlig huvudman i en annan kommun än den som ska svara för barnets utbildning, om barnet med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens förskoleklass. Innan kommunen fattar beslut om att för visst läsår ta emot ett sådant barn ska den inhämta ett yttrande från elevens hemkommun.

Efter önskemål av en elevs vårdnadshavare får en kommun även i annat fall i sin förskoleklass ta emot en elev från en annan kommun.

14 § En elev som har tagits emot i en kommuns förskoleklass ett visst läsår ska få gå kvar hela läsåret, även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under läsåret.

Placering vid en skolenhet

15 § Ett barn ska placeras vid den av kommunens skolenheter som barnets vårdnadshavare önskar. Om den önskade placeringen skulle medföra att ett annat barns berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts ska dock kommunen frångå vårdnadshavares önskemål och placera barnet vid en annan skolenhet.

Kommunen får frångå vårdnadshavares önskemål och placera barnet vid en annan skolenhet om den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

16 § En kommun som i sin förskoleklass har en elev från en annan kommun ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun om elevens skolgång grundar sig på 13 § första stycket.

Även i de fall som avses i 13 § andra stycket ska hemkommunen betala ersättning till den mottagande kommunen. Om kommunerna i ett sådant fall inte kommer överens om annat, ska ersättningen bestämmas med hänsyn till kommunens åtagande och elevens behov efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen förskoleklass. Om en elev har ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver hemkommunen inte lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Fristående förskoleklass

Mottagande

17 § Varje fristående förskoleklass ska vara öppen för alla som ska erbjudas utbildning i förskoleklassen. Utbildningen får dock begränsas till att avse elever som är i behov av särskilt stöd för sin utveckling.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 19 § andra stycket.

Urval

18 § Om det inte finns plats för alla sökande till en skolenhet med förskoleklass, ska urvalet göras på grunder som Statens skolinspektion godkänner.

Bidrag från hemkommunen

19 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten. Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. läromedel och utrustning,
3. måltider,
4. elevhälsa,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Därutöver ska kommunen lämna bidrag (tilläggsbelopp) för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd. Kommunen är dock inte skyldig att lämna tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Bidrag enligt första stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen förskoleklass.

20 § Regeringen får meddela föreskrifter om det belopp som kommunen ska betala i stället för vad som anges i 19 § när bidraget avser en elev som har rätt till utbildning i förskoleklass enligt 28 kap. 2 § eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 28 kap. 5 §.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 1

Insyn, uppföljning och utvärdering

21 § Den kommun där skolenheten är belägen har rätt till insyn i verksamheten. Huvudmannen ska delta i den uppföljning och utvärdering som kommunen där skolenheten är belägen gör av sin egen verksamhet. Deltagandet ska ske i den utsträckning som kommunen beslutar.

Fritidshem

21 § I 13 kap. finns bestämmelser om en huvudmans ansvar för fritidshem för elever i förskoleklassen.

9 kap. Grundskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser om grundskolan (2–21 §§),
- särskilda bestämmelser om grundskola med offentlig huvudman (22–31 §§), och
- särskilda bestämmelser om fristående grundskola (32–37 §§).

Allmänna bestämmelser

Utbildningens syfte

2 § Grundskolan ska ge eleverna kunskaper och värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa. Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning.

Utbildningen ska även utformas så att den främjar allsidiga kontakter och social gemenskap och ger en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Årskurser, läsår och terminer

3 § Grundskolan ska ha nio årskurser. Utbildningen i varje årskurs ska bedrivas under ett läsår, vilket består av en hösttermin och en vårtermin.

Ämnen

4 § Undervisningen ska omfatta följande ämnen:

- bild,

- engelska,
- hem- och konsumentkunskap,
- idrott och hälsa,
- matematik,
- musik,
- naturorienterande ämnen: biologi, fysik och kemi,
- samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap,
- slöjd,
- svenska eller svenska som andraspråk, och
- teknik.

Härutöver ska det som ämnen finnas språkval och, för elever som ska erbjudas modersmålsundervisning, modersmål.

Vidare ska det finnas elevens val och skolans val. Undervisningen i elevens val och skolans val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Som skolans val får även erbjudas ett lokalt tillval, om den myndighet som regeringen bestämmer har godkänt en plan för undervisningen.

Undervisningstid

5 § Den totala undervisningstiden för varje elev ska vara minst 6 665 timmar. Ytterligare bestämmelser om fördelning av undervisningstiden (timplan) finns i bilaga x.

Bemyndigande

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undervisningens omfattning utöver vad som följer av 4 och 5 §§,
2. avvikelser från bestämmelserna i 4 § och från timplanen för fristående skolor med särskild pedagogisk inriktning och för särskilda utbildningar,
3. andra begränsade avvikelser från bestämmelserna i 4 § och från timplanen utöver vad som följer av 3 kap. 12 § (anpassad studiegång) och 6 kap. 9 § andra stycket (integrerad undervisning), om det finns särskilda skäl, och
4. undantag från skyldigheten att tillämpa timplanen.

Elever som ska erbjudas modersmålsundervisning

7 § En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk, om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har grundläggande kunskaper i språket.

Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om modersmålsundervisning. Sådana föreskrifter får innebära att modersmålsundervisning ska erbjudas i ett språk

bara om ett visst antal elever ska erbjudas sådan undervisning i det språket.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 1

Kursplaner

8 § För varje ämne gäller en kursplan. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om kursplaner. Sådana föreskrifter får innebära avvikelser för fristående skolor med särskild pedagogisk inriktning.

Tester och prov

9 § Tester och prov får inte utgöra villkor för antagning eller urval till eller inom en skolenhet. Tester och prov får inte heller utgöra villkor för fortsatt utbildning vid en skolenhet eller i den elevgrupp som eleven tillhör.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter som innebär undantag från första stycket för utbildning från och med årskurs 7 och, om särskilda skäl föreligger, även för utbildning från och med årskurs 4. Sådana föreskrifter får innebära att bestämmelsen i 28 § första stycket om en annan elevs berättigade krav på en placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts.

Avgifter

10 § Utbildningen ska vara avgiftsfri.

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärvärdigheter som behövs för en tidsenlig utbildning samt erbjudas näringsriktiga skolmåltider.

Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut.

11 § Utan hinder av 10 § får det förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det, utan hinder av övriga bestämmelser i denna lag, i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska dock vara öppna för alla elever och ersättningen får aldrig överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten.

Utvecklingssamtal och individuell utvecklingsplan

12 § Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

13 § Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen kan även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Betygsättning

14 § Betyg ska sättas i grundskolans ämnen.

15 § Betyg ska sättas

1. i slutet av varje termin i årskurs 8 och i slutet av höstterminen i årskurs 9 i ämnen som inte har avslutats, och

2. när ett ämne har avslutats.

16 § Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D eller E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

Betyg innan ett ämne har avslutats

17 § När betyg sätts innan ett ämne har avslutats, ska de kunskaper bedömas som eleven inhämtat i ämnet fram till och med den aktuella terminen.

Om en elev inte når upp till de kunskapskrav som bestämts lokalt vid en skolenhet för ett ämne, ska betyg inte sättas i ämnet.

Betyg när ett ämne har avslutats

18 § När betyg sätts efter det att ett ämne avslutats ska betyget bestämmas med hjälp av de kunskapskrav som har föreskrivits för ämnena.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kunskapskrav för betygen A, C och E. Sådana föreskrifter ska precisera vilka kunskaper enligt kursplanerna som krävs för respektive betyg.

19 § Om det finns särskilda skäl får det vid betygsättningen bortses från enstaka kunskapskrav som eleven ska ha uppnått i slutet av årskurs 9. Med särskilda skäl avses funktionshinder eller andra liknande person-

liga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 1

20 § Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper i ett ämne på grund av elevens frånvaro, ska betyg inte sättas i ämnet.

I fall som avses i första stycket ska en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet ges. Av bedömningen kan också framgå de stödåtgärder som har vidtagits.

Bedömningen ska undertecknas av läraren.

Prövning

21 § Den som vill ha betyg från grundskolan har rätt att genomgå prövning för betyg. Denna kan avse hela utbildningen i grundskolan eller ett eller flera ämnen som ingår i utbildningen. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg i ett avslutat ämne eller slutbetyg från grundskolan.

Bestämmelserna om betygssättning i detta kapitel ska i tillämpliga delar gälla i fråga om prövningen.

Grundskola med offentlig huvudman

Hemkommunens ansvar

22 § Hemkommunen ansvarar för att utbildning i grundskolan kommer till stånd för alla som enligt denna lag har rätt att gå i grundskolan och som inte fullgör sin skolgång på annat sätt.

Skyldigheten enligt första stycket ska fullgöras genom att hemkommunen anordnar grundskola i den omfattning som krävs för samtliga i kommunen som är berörda.

Om det finns särskilda skäl, får hemkommunen komma överens med en annan kommun om att denna i sin grundskola ska ta emot elever vars grundskoleutbildning hemkommunen ansvarar för.

Mottagande i annan kommun

23 § En elev har rätt att bli mottagen i en grundskola som anordnas av en annan kommun än den som ska svara för elevens utbildning, om eleven med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens grundskola. Innan kommunen fattar beslut om att för visst läsår ta emot en sådan elev ska den inhämta yttrande från elevens hemkommun.

24 § Regeringen får meddela föreskrifter om att kommuner får anordna särskild utbildning i sin grundskola. Föreskrifterna får innebära att elever från hela landet i mån av plats ska tas emot på utbildningen.

25 § Efter önskemål av en elevs vårdnadshavare får en kommun även i andra fall än som avses i 22 § tredje stycket, 23 § och 24 § i sin grundskola ta emot en elev från en annan kommun.

26 § En elev som har tagits emot i en kommuns grundskola ett visst läsår har rätt att gå kvar hela läsåret, även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under läsåret.

Om det för eleven endast återstår ytterligare en årskurs har eleven också rätt att gå kvar sista årskursen.

Kommunens organisation av sin grundskola

27 § Varje kommun är skyldig att vid utformningen av sin grundskola beakta vad som för eleverna är ändamålsenligt ur kommunikations-synpunkt.

Varje kommun ska vidare organisera sin grundskola så att ingen elev på grund av skolgången behöver bo utanför det egna hemmet. Avsteg härifrån får dock göras om förhållandena är så speciella att det framstår som orimligt att kommunen anordnar skolgång på sådant sätt att eleven kan bo kvar i hemmet under skolgången. Vid denna bedömning ska särskild vikt fästas vid elevens ålder.

En elev i grundskola med offentlig huvudman som till följd av sin skolgång måste bo utanför det egna hemmet har rätt till tillfredsställande förhållanden. Hemkommunen ska svara för detta utan extra kostnader för eleven. Hemkommunens skyldighet omfattar dock inte elever som med stöd av 23–25 §§ går i en annan kommuns grundskola eller elever som väljer att gå i en annan skolenhet i hemkommunen än den där de annars skulle ha placerats.

Placering vid en skolenhet

28 § En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter som elevens vårdnadshavare önskar. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen frångå vårdnadshavares önskemål och placera eleven vid en annan skolenhet inom sin grundskola.

Kommunen får frångå vårdnadshavares önskemål och placera eleven vid en annan skolenhet inom sin grundskola om

1. den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen, eller
2. det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

Beslut enligt andra stycket 2 gäller omedelbart, om inte Skolväsendets överklagandenämnd beslutar något annat.

Den som har blivit placerad vid en viss skolenhet ska få gå kvar där om inte något annat följer av andra stycket 1 eller 2. Detsamma ska gälla den som har tagits emot i förskoleklassen och som ska fortsätta sin utbildning i grundskolan vid samma skolenhet.

Skolskjuts i hemkommunen

29 § Elever i grundskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från plats i anslutning till elevens hem till den plats där

utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållandena, funktionshinder hos eleven eller någon annan särskild omständighet.

Denna rätt gäller dock inte elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller som går i en annan kommuns grundskola med stöd av 23–25 §§. I de fall då det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska konsekvenser ska kommunen även anordna skolskjuts i dessa fall.

Elevens hemkommun ska ombesörja att skolskjuts anordnas.

Skolskjuts i annan kommun än hemkommunen

30 § En elev som med stöd av 23 § går i en annan kommuns grundskola och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen.

Den kommun som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket. Kommunens kostnader för detta ska ersättas av elevens hemkommun.

Interkommunal ersättning

31 § En kommun som i sin grundskola har en elev från en annan kommun ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun om elevens skolgång i kommunen grundar sig på 22, 23 eller 24 §.

Även i de fall som avses i 25 § ska hemkommunen betala ersättning till den mottagande kommunen. Om kommunerna i ett sådant fall inte kommer överens om annat, ska ersättningen bestämmas med hänsyn till kommunens åtagande och elevens behov efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till de egna grundskolorna. Om en elev har ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver hemkommunen inte lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande ekonomiska konsekvenser uppstår för hemkommunen.

Fristående grundskola

Mottagande

32 § Varje fristående grundskola ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i grundskolan. Utbildningen får dock begränsas till att avse

1. vissa årskurser,
2. elever som är i behov av särskilt stöd, och
3. vissa elever för vilka utbildningen är speciellt anpassad.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 34 § andra stycket andra meningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana speciellt anpassade utbildningar som avses i första stycket 3. Prop. 2009/10:165 Bilaga 1

Urval

33 § Om det inte finns plats för alla sökande till en skolenhet vid en fristående skola, ska urvalet göras på grunder som Statens skolinspektion godkänner med undantag för vad som anges i andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om urval för sådana utbildningar som avses i 6 § 2.

Bidrag från hemkommunen

34 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten. Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. läromedel och utrustning,
3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Därutöver ska kommunen lämna bidrag (tilläggsbelopp) för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. Kommunen är dock inte skyldig att lämna tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska konsekvenser uppstår för kommunen.

Bidrag enligt första stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen grundskola.

35 § Regeringen får meddela föreskrifter om det belopp som kommunen ska betala i stället för vad som anges i 34 §, när bidraget avser en elev som till följd av

1. bestämmelserna i 28 kap. 2 § har rätt till utbildning i grundskolan, eller
2. föreskrifter som har meddelats med stöd av 28 kap. 5 § har rätt till utbildning i grundskolan.

Skolskjuts

36 § Hemkommunen ska anordna skolskjuts för elever som går i fristående grundskola inom kommunen under samma förutsättningar som enligt 29 § andra stycket sista meningen gäller för elever som valt en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem.

37 § Den kommun där skolenheten är belägen har rätt till insyn i verksamheten vid den fristående skolan. Huvudmannen ska delta i den uppföljning och utvärdering som kommunen där skolenheten är belägen gör av sin egen verksamhet. Deltagandet ska ske i den utsträckning som kommunen beslutar.

10 kap. Grundsärskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser om grundsärskolan (2–19 §§),
- särskilda bestämmelser om grundsärskola med offentlig huvudman (20–28 §§), och
- särskilda bestämmelser om fristående grundsärskola (29–34 §§).

Allmänna bestämmelser

Utbildningens syfte

2 § Grundsärskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar och som så långt det är möjligt motsvarar den som ges i grundskolan. Utbildningen ska ligga till grund för fortsatt utbildning och i övrigt så långt det är möjligt motsvara vad som anges för grundskolan i 9 kap 2 §.

Av 28 kap. 7 § följer att det som sägs i denna lag om elever med utvecklingsstörning också ska gälla vissa andra barn, ungdomar och vuxna.

Träningskolan

3 § Inom grundsärskolan finns en särskild inriktning som benämns träningskola. Träningskolan är avsedd för elever som inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i ämnen.

Årskurser, läsår och terminer

4 § Grundsärskolan ska ha nio årskurser. Utbildningen i varje årskurs ska bedrivas under ett läsår, som består av en hösttermin och en vårtermin.

Utbildningens innehåll och omfattning

5 § Grundsärskolan omfattar utbildning i ämnen eller inom ämnesområden, eller en kombination av dessa. Utbildning inom ämnesområden är avsedd för elever som inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i ämnen (träningskola). Utbildningen kan också omfatta ämnen enligt grundskolans kursplaner.

Undervisningen ska omfatta följande ämnen eller ämnesområden.

Ämnen:

- bild,
- engelska,
- hem- och konsumentkunskap,
- idrott och hälsa,
- matematik,
- musik,
- naturorienterande ämnen,
- samhällsorienterande ämnen,
- slöjd,
- svenska eller svenska som andraspråk, samt
- teknik.

Ämnesområden:

- estetisk verksamhet,
- kommunikation,
- motorik,
- vardagsaktiviteter, samt
- verklighetsuppfattning.

Utöver de ämnen och ämnesområden som anges i andra stycket ska det som ämne finnas modersmål, för de elever som ska erbjudas modersmålsundervisning.

Vidare ska det finnas elevens val. Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen eller ämnesområden.

Undervisningstid

6 § Den totala undervisningstiden för varje elev ska vara minst 6 665 timmar.

Ytterligare bestämmelser om fördelning av undervisningstiden (timplan) finns i bilaga xx.

7 § Huvudmannen för utbildningen avgör om en elev som tas emot i grundsärskolan huvudsakligen ska läsa ämnen eller ämnesområden. Med hänsyn till elevens förutsättningar i det särskilda fallet får rektor besluta att en elev ska läsa en kombination av ämnen och ämnesområden samt ämnen enligt grundskolans kursplaner.

Samråd med vårdnadshavare ska ske innan beslut fattas.

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undervisningen utöver vad som följer av 5–7 §§, samt
2. avvikelser från bestämmelserna i 5 § andra–fjärde styckena och från timplanen utöver vad som följer av 3 kap. 12 § och 6 kap. 9 § andra stycket, om det behövs med hänsyn till elevernas förmåga, samt
3. andra begränsade avvikelser från bestämmelserna i 5 § andra och tredje styckena och från timplanen.

9 § En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk, om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har grundläggande kunskaper i språket.

Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om modersmålsundervisning. Sådana föreskrifter får innebära att modersmålsundervisning ska erbjudas i ett språk bara om ett visst antal elever ska erbjudas sådan undervisning i det språket.

Kursplaner

10 § För varje ämne och ämnesområde gäller en kursplan. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om kursplaner.

Tester och prov

11 § Tester och prov får inte utgöra villkor för antagning eller urval till eller inom en skolenhet. Tester och prov får inte heller utgöra villkor för fortsatt utbildning vid en skolenhet eller i den elevgrupp som eleven tillhör.

Avgifter

12 § Utbildningen ska vara avgiftsfri.

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning samt erbjudas näringsriktiga skolmåltider.

Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut.

13 § Utan hinder av 12 § får det förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det, utan hinder av övriga bestämmelser i denna lag, i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska dock vara öppna för alla elever och ersättningen får aldrig överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten.

Utvecklingssamtal och individuell utvecklingsplan

14 § Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 1

15 § Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen kan även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Intyg och studieomdöme

16 § Eleverna ska efter avslutad grundsärskola få intyg om den utbildning de gått igenom.

Om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det, ska intyget kompletteras med ett allmänt studieomdöme. Studieomdömet ska avse elevens möjlighet att bedriva studier.

Betygsättning

17 § Om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det, ska betyg sättas i grundsärskolans ämnen

1. i slutet av varje termin i årskurs 8 och i slutet av höstterminen i årskurs 9, och

2. när ett ämne har avslutats.

När betyg sätts enligt första stycket 1, ska de kunskaper bedömas som eleven inhämtat i ämnet fram till och med den aktuella terminen.

När betyg sätts enligt första stycket 2, ska elevens kunskaper bedömas i relation till de kunskapskrav som föreskrivits för ämnet.

Av 3 kap. 16 § framgår vem som ska sätta betyg.

18 § Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E.

För den elev som inte uppnår kraven för betyget E, ska betyg inte sättas i ämnet.

19 § Om en elev i grundsärskolan har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner ska betyg sättas i ämnet enligt de bestämmelser som gäller för betygsättning i grundskolan.

Hemkommunens ansvar

20 § Hemkommunen ansvarar för att utbildning i grundsärskolan kommer till stånd för alla som enligt denna lag har rätt att gå i grundsärskolan och inte fullgör sin skolgång på annat sätt.

Skyldigheten enligt första stycket ska fullgöras genom att hemkommunen

1. anordnar grundsärskola i den omfattning som krävs för att bereda utbildning för samtliga i kommunen som är berörda, eller
2. kommer överens med en annan kommun att den i sin grundsärskola ska ta emot de elever som hemkommunen ansvarar för.

Mottagande i annan kommun

21 § En elev har rätt att bli mottagen i en grundsärskola som anordnas av en annan kommun än den som ska svara för elevens utbildning, om eleven med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens grundsärskola. Innan kommunen fattar beslut om att för visst läsår ta emot en sådan elev, ska den inhämta yttrande från elevens hemkommun.

22 § Efter önskemål av elevens vårdnadshavare får en kommun även i andra fall än som avses i 20 § andra stycket 2 och 21 § i sin grundsärskola ta emot en elev från en annan kommun.

23 § En elev som har tagits emot i en kommuns grundsärskola ett visst läsår har rätt att gå kvar hela läsåret, även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under läsåret.

Om det för eleven endast återstår ytterligare en årskurs har eleven också rätt att gå kvar sista årskursen.

Kommunens organisation av sin grundsärskola

24 § Varje kommun är skyldig att vid utformningen av sin grundsärskola beakta vad som för eleverna är ändamålsenligt ur kommunikationssynpunkt.

Varje kommun ska vidare så långt det är möjligt organisera sin egen grundsärskola så att ingen elev på grund av skolgången behöver bo utanför det egna hemmet.

I lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade finns det föreskrifter om stöd och service i form av boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet.

Placering vid en skolenhet

25 § En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet

nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen frångå vårdnadshavares önskemål och placera eleven vid en annan skolenhet inom sin grundsärskola.

Kommunen får frångå vårdnadshavares önskemål och placera eleven vid en annan skolenhet inom sin grundsärskola om

1. den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen, eller
2. det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers rätt till trygghet och studiero.

Beslut enligt andra stycket 2 gäller omedelbart, om inte Skolväsendets överklagandenämnd beslutar något annat.

Den som har blivit placerad vid en viss skolenhet ska få gå kvar där om inte något annat följer av andra stycket 1 eller 2. Detsamma ska gälla den som tagits emot i en skolenhet med förskoleklass och som ska fortsätta sin utbildning i grundsärskolan.

Skolskjuts i hemkommunen

26 § Elever i grundsärskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållandena, funktionshinder hos eleven eller någon annan särskild omständighet.

Denna rätt gäller dock inte elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller som går i en annan kommuns grundsärskola med stöd av 21 eller 22 §. I de fall då det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska konsekvenser ska kommunen även anordna skolskjuts i dessa fall.

Elevens hemkommun ska ombesörja att skolskjuts anordnas.

Skolskjuts i annan kommun än hemkommunen

27 § En elev som med stöd av 21 § går i en annan kommuns grundsärskola och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen.

Den kommun som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket. Kommunens kostnader för detta ska ersättas av elevens hemkommun.

Interkommunal ersättning

28 § En kommun som i sin grundsärskola har en elev från en annan kommun ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun om elevens skolgång i kommunen grundar sig på eller 20 § andra stycket 2 eller 21 §.

Även i de fall som avses i 22 § ska hemkommunen betala ersättning till den mottagande kommunen. Om kommunerna i ett sådant fall inte kommer överens om annat, ska ersättningen bestämmas med hänsyn till

kommunens åtagande och elevens behov efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till de egna grundsärskolorna. Om en elev har ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver hemkommunen inte lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande ekonomiska konsekvenser uppstår för hemkommunen.

Fristående grundsärskola

Mottagande

29 § Varje fristående grundsärskola ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i grundsärskolan. Utbildningen får dock begränsas till att avse

1. vissa årskurser,
2. elever som är i behov av särskilt stöd, och
3. vissa elever för vilka utbildningen är speciellt anpassad.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev, om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 31 § andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana speciellt anpassade utbildningar som avses i första stycket 3.

Urval

30 § Om det inte finns plats för alla sökande till en skolenhet vid en fristående grundsärskola, ska urvalet göras på grunder som Statens skolinspektion godkänner.

Bidrag från hemkommunen

31 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten. Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. läromedel och utrustning,
3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Därutöver ska kommunen lämna bidrag (tilläggsbelopp) för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd. Kommunen är dock inte skyldig att lämna tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska konsekvenser uppstår för kommunen.

Bidraget enligt första stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen grundsärskola.

32 § Regeringen får meddela föreskrifter om det belopp som kommunen ska betala i stället för vad som anges i 31 § när bidraget avser en elev som till följd av

Prop. 2009/10:165
Bilaga 1

1. bestämmelserna i 28 kap. 2 § har rätt till utbildning i grundsärskolan, eller
2. föreskrifter som har meddelats med stöd av 28 kap. 5 § har rätt till utbildning i grundsärskolan.

Skolskjuts

33 § Hemkommunen ska anordna skolskjuts för elever som går i fristående grundsärskola inom kommunen under samma förutsättningar som enligt 26 § andra stycket sista meningen gäller för elever som valt att gå i en annan skolenhet än den kommunen annars skulle ha placerat dem i.

Insyn, uppföljning och utvärdering

34 § Den kommun där den fristående skolan är belägen har rätt till insyn i verksamheten. Huvudmannen ska delta i den uppföljning och utvärdering som kommunen där skolenheten är belägen gör av sin egen verksamhet. Deltagandet ska ske i den utsträckning som kommunen beslutar.

11 kap. Specialskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om specialskolan.

Av 2 kap. följer att specialskola inte får anordnas av en enskild huvudman.

Allmänna bestämmelser

Utbildningens syfte

2 § Specialskolan ska syfta till att ge de barn och ungdomar som anges i 6 kap. 6 § en utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar och som så långt det är möjligt motsvarar den utbildning som ges i grundskolan. Utbildningen ska ligga till grund för fortsatt utbildning.

Årskurser, läsår och terminer

3 § Specialskolan ska ha tio årskurser. Utbildningen i varje årskurs ska bedrivas under ett läsår, vilket består av en hösttermin och en vårtermin.

Ämnen

4 § Undervisningen ska omfatta följande ämnen:

- bild,
- engelska,
- hem- och konsumentkunskap,
- idrott och hälsa,
- matematik,
- naturorienterande ämnen: biologi, fysik och kemi,
- rörelse och drama eller musik,
- samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap,
- slöjd,
- svenska eller svenska som andraspråk,
- teckenspråk, samt
- teknik.

För hörande elever gäller att ämnet musik ersätter ämnet rörelse och drama. För elever som tagits emot enligt 6 kap. 6 § första stycket 1 gäller att ämnet svenska ersätter ämnet teckenspråk.

Härutöver ska det som ämnen finnas språkval och, för elever som ska erbjudas modersmålsundervisning, modersmål.

Vidare ska det finnas elevens val. Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen.

Undervisningstid

5 § Den totala undervisningstiden för varje elev ska vara minst 7 845 timmar. Ytterligare bestämmelser om fördelning av undervisningstiden (timplan) finns i bilaga xxx.

Bemyndigande

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undervisningens omfattning utöver vad som följer av 4 och 5 §§, och
2. andra begränsade avvikelser från bestämmelserna i 4 § och från timplanen utöver vad som följer av 3 kap. 12 § (anpassad studiegång), om det finns särskilda skäl.

Föreskrifter enligt första stycket 1 får för elever med utvecklingsstörning avvika från den ämnesindelning som anges i 4 § och i timplanen.

Elever som ska erbjudas modersmålsundervisning

7 § En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk, om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har grundläggande kunskaper i språket.

Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om modersmålsundervisning. Sådana före-

skrifter får innebära att modersmålsundervisning ska erbjudas i ett språk bara om ett visst antal elever ska erbjudas sådan undervisning i det språket. Prop. 2009/10:165
Bilaga 1

Kursplaner

8 § För varje ämne gäller en kursplan.

För elever med utvecklingsstörning får grundskolans kursplaner tillämpas om elevens vårdnadshavare lämnar sitt samtycke. Om elevens vårdnadshavare inte lämnar sitt samtycke ska eleven läsa enligt specialskolans kursplaner. Grundskolans kursplaner får dock tillämpas för en elev utan elevens vårdnadshavares samtycke om det finns synnerliga skäl med hänsyn till elevens bästa. I den utsträckning som grundskolans kursplaner inte kan användas får särskilda kursplaner upprättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kursplaner.

Tester och prov

9 § Tester och prov får inte utgöra villkor för antagning eller urval till eller inom en skolenhet. Tester och prov får inte heller utgöra villkor för fortsatt utbildning vid en skolenhet eller i den elevgrupp som eleven tillhör.

Avgifter

10 § Utbildningen ska vara avgiftsfri.

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning samt erbjudas näringsriktiga skolmåltider.

Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut.

11 § Utan hinder av 10 § får det förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det, utan hinder av övriga bestämmelser i denna lag, i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska dock vara öppna för alla elever och ersättningen får aldrig överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten.

Utvecklingssamtal och individuell utvecklingsplan

12 § Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

13 § Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen kan även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Tillämpliga bestämmelser vid betygssättning

14 § Allmänna bestämmelser om betyg och betygssättning finns i 3 kap. 13–21 §§.

För elever som läser enligt specialskolans kursplaner gäller utöver 3 kap. bestämmelserna om betygssättning i 15–22 §§.

För elever som läser enligt grundskolans kursplaner gäller utöver 3 kap. bestämmelserna om intyg, studieomdöme och betyg i 10 kap. 15–19 §§. Betyg innan ett ämne har avslutats ska dock sättas vid de tidpunkter som anges i 16 § 1.

Betygssättning

15 § Betyg ska sättas i specialskolans ämnen.

16 § Betyg ska sättas

1. i slutet av varje termin i årskurs 9 och i slutet av höstterminen i årskurs 10 i ämnen som inte har avslutats, och

2. när ett ämne har avslutats.

17 § Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D eller E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

Betyg innan ett ämne har avslutats

18 § När betyg sätts innan ett ämne avslutats, ska de kunskaper bedömas som eleven inhämtat i ämnet fram till och med den aktuella terminen.

19 § När betyg sätts efter att ett ämne har avslutats ska betyget bestämmas med hjälp av de kunskapskrav som har föreskrivits för ämnena.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kunskapskrav för betygen A, C och E. Sådana föreskrifter ska precisera vilka kunskaper enligt kursplanerna som krävs för respektive betyg.

20 § Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen bortses från enstaka kunskapskrav som eleven ska ha uppnått i slutet av årskurs 10.

Med särskilda skäl avses funktionshinder, utöver de som anges i 6 kap. 6 §, eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav.

21 § Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper på grund av elevens frånvaro, ska betyg inte sättas i ämnet.

I fall som avses i första stycket ska en skriftlig bedömning om elevens kunskapsutveckling i ämnet ges. Av bedömningen kan det också framgå vilka stödåtgärder som har vidtagits.

Bedömningen ska undertecknas av läraren.

Prövning

22 § Den som vill ha betyg från specialskolan har rätt att gå igenom en prövning. Denna kan avse hela utbildningen i specialskolan eller ett eller flera ämnen som ingår i utbildningen. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg i ett avslutat ämne eller slutbetyg från specialskolan.

Bestämmelserna om betygssättning i detta kapitel ska i tillämpliga delar gälla i fråga om prövningen.

Ersättning från elevens hemkommun

23 § Hemkommunen ska betala ersättning till staten för vissa kostnader för den som är elev i specialskolan eller går i förskoleklass eller fritidshem vid en skolenhet i specialskolan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ersättningens storlek.

Särskilt om staten som huvudman

Resor och boende

24 § En elev i specialskolan har rätt till de resor som krävs för utbildningen. Staten ska stå för kostnaderna.

En elev i specialskolan som till följd av skolgången måste bo utanför det egna hemmet har rätt till tillfredsställande förhållanden. Staten ska svara för detta utan extra kostnader för eleven.

25 § Utbildningen i specialskolan ska anordnas av Specialpedagogiska skolmyndigheten och bedrivs vid flera skolenheter.

12 kap. Sameskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om sameskolan.

Av 2 kap. följer att sameskola inte får anordnas av en enskild huvudman.

Allmänna bestämmelser

Utbildningens syfte

2 § Sameskolan syftar till att ge en utbildning med samisk inriktning som i övrigt motsvarar utbildningen i årskurserna 1–6 i grundskolan.

Årskurser, läsår och terminer

3 § Sameskolan ska ha sex årskurser. Utbildningen i varje årskurs ska bedrivs under ett läsår, vilket består av en hösttermin och en vårtermin.

Ämnen

4 § Undervisningen ska omfatta följande ämnen:

- bild,
- engelska,
- hem- och konsumentkunskap,
- idrott och hälsa,
- matematik,
- musik,
- naturorienterande ämnen: biologi, fysik och kemi,
- samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap,
- samiska,
- slöjd,
- svenska eller svenska som andraspråk, samt
- teknik.

Härutöver ska det som ämnen finnas språkval och, för elever som ska erbjudas annan modersmålsundervisning än samiska, modersmål.

Vidare ska det finnas elevens val. Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen.

5 § Den totala undervisningstiden för varje elev ska vara minst 4 200 timmar. Ytterligare bestämmelser om undervisningstiden (timplan) finns i bilaga xxx.

Bemyndigande

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undervisningens omfattning utöver vad som följer av 4 och 5 §§,
2. andra begränsade avvikelser från bestämmelserna i 4 § och från timplanen utöver vad som följer av 4 kap. 11 § (anpassad studiegång), om det finns särskilda skäl.

Elever som ska erbjudas modersmålsundervisning

7 § En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk, om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har grundläggande kunskaper i språket.

Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om modersmålsundervisning. Sådana föreskrifter får innebära att modersmålsundervisning ska erbjudas i ett språk bara om ett visst antal elever ska erbjudas sådan undervisning i det språket.

Kursplaner

8 § För varje ämne gäller en kursplan. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om kursplaner.

Tester och prov

9 § Tester och prov får inte utgöra villkor för antagning eller urval till eller inom en skolenhet. Tester och prov får inte heller utgöra villkor för fortsatt utbildning vid en skolenhet eller i den elevgrupp som eleven tillhör.

Avgifter

10 § Utbildningen ska vara avgiftsfri.

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra läroverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning samt erbjudas näringsriktiga skolmåltider.

Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut.

11 § Utan hinder av 10 § får det förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det, utan hinder av övriga bestämmelser i denna lag, i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska dock vara öppna för alla elever och ersättningen får aldrig överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten.

Utvecklingssamtal och individuell utvecklingsplan

12 § Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

13 § Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen kan även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Intyg vid avgång

14 § När en elev avgår från en sameskola ska intyg om avgången utfärdas.

Intyget ska innehålla uppgifter om

1. den årskurs från vilken eleven avgått,
2. tiden för avgången
3. de ämnen i vilka eleven undervisats, och
4. det antal timmar undervisning som eleven erbjudits.

Intyget ska undertecknas av rektorn.

Ersättning från elevens hemkommun

15 § Elevens hemkommun ska betala ersättning till staten för vissa kostnader för den som är elev i sameskolan eller går i förskoleklass eller i fritidshem vid en skolenhet inom sameskolan.

Särskilt om staten som huvudman

Resor och boende

16 § En elev i sameskolan har rätt till de resor som krävs för utbildningen. Staten ska stå för kostnaderna.

En elev i sameskolan som till följd av skolgången måste bo utanför det egna hemmet har rätt till tillfredsställande förhållanden. Staten ska svara för detta utan extra kostnader för eleven.

Skolenheter

17 § Utbildning i sameskolan ska bedrivas vid flera skolenheter som anordnas av Sameskolstyrelsen.

13 kap. Fritidshemmet

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser om fritidshem (2–10 §§),
- särskilda bestämmelser om fritidshem med offentlig huvudman (11–17 §§), och
- särskilda bestämmelser om fritidshem med enskild huvudman (18–19 §§).

Allmänna bestämmelser

Utbildningens syfte

2 § Fritidshemmet kompletterar utbildningen i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan samt särskilda utbildningsformer i vilka skolplikt kan fullgöras. Fritidshemmet ska erbjuda eleverna rekreation och en meningsfull fritid samt stimulera deras utveckling och lärande. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov.

Fritidshemmet ska utformas så att det främjar allsidiga kontakter och social gemenskap.

Erbjudande av utbildning

3 § Varje kommun ska erbjuda utbildning i fritidshem för elever i kommunens förskoleklass, grundskola och grundsärskola. Staten ska erbjuda utbildning i fritidshem för elever i specialskola och sameskola.

Hemkommunen ska erbjuda utbildning i fritidshem för elever som går i en fristående skola i de fall huvudmannen inte erbjuder sådan utbildning.

4 § Utbildning i fritidshem ska erbjudas så snart det framkommit att eleven har behov av sådan plats.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 1

Omfattning

5 § En elev i någon av de skolformer som anges i 3 § ska erbjudas utbildning i fritidshemmet i den omfattning som behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller om eleven har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt.

6 § Fritidshem ska erbjudas till och med vårterminen det år eleven fyller 13 år. Från och med höstterminen det år då eleven fyller 10 år kan öppen fritidsverksamhet erbjudas i stället för fritidshem under förutsättning att eleven inte på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl är i behov av sådant särskilt stöd i sin utveckling som endast kan erbjudas i fritidshem.

Bestämmelser om öppen fritidsverksamhet finns i 23 kap.

7 § Fritidshem ska erbjudas eleverna den del av dagen då eleverna inte går i någon av de skolformer som anges i 3 § samt under lov. Fritidshem behöver inte erbjudas under kvällar, nätter, veckoslut eller i samband med större helger.

Elever i behov av särskilt stöd i sin utveckling

8 § Utbildning i fritidshem ska erbjudas även till andra elever än de som anges i 5 § om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av sådan utbildning.

Barngruppernas storlek

9 § Barngrupperna ska ha en lämplig sammansättning och storlek.

Placering vid en skolenhet

10 § En elev i förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola eller sameskola ska erbjudas plats i fritidshem vid eller så nära som möjligt den skolenhet där eleven får utbildning.

Fritidshem med offentlig huvudman

Hemkommunens ansvar

11 § Hemkommunen svarar för att en elev som ska erbjudas fritidshem enligt bestämmelserna i detta kapitel och går i en sådan särskild utbildningsform som regleras i 22 kap. erbjuds fritidshem. I dessa fall ska bestämmelserna i 4–10 §§ tillämpas.

12 § Kommunen får ta ut avgifter för plats i fritidshem som kommunen anordnar.

De avgifter som tas ut ska vara skäligena.

Avgifter vid skolenhet med specialskola och sameskola

13 § Avgifter som staten tar ut för plats i fritidshem vid en skolenhet med specialskola eller sameskola ska bestämmas efter samma grunder som kommunen där fritidshemmet är beläget tillämpar i sina fritidshem.

Insyn, uppföljning och utvärdering

14 § Huvudmannen för fritidshem vid en skolenhet med specialskola och sameskola ska delta i den uppföljning och utvärdering som kommunen där skolenheten är belägen gör av sin egen verksamhet. Deltagandet ska ske i den utsträckning som kommunen beslutar.

Interkommunal ersättning

15 § Barnets hemkommun ska lämna bidrag till huvudmannen för varje barn vid skolenheten. Bidraget ska bestämmas med hänsyn till huvudmannens åtagande och barnets behov efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sina egna fritidshem.

Om en elev har ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver kommunen inte lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Bidraget som ska lämnas enligt första eller andra stycket ska i förekommande fall minskas med belopp som huvudmannen får ta ut enligt 12 §.

Fritidshem med enskild huvudman

Bidrag från hemkommunen

16 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten. Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för

1. omsorg och pedagogisk verksamhet,
2. pedagogiskt material och utrustning,
3. måltider,
4. administration,
5. mervärdesskatt, och
6. lokalkostnader.

Därutöver ska bidrag (tilläggsbelopp) lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd.

Bidrag enligt första stycket ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sina egna fritidshem. Har en elev ett omfattande behov av särskilt stöd, är hemkommunen inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om

betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 1

17 § Den kommun där en fristående skola som anordnar fritidshem är belägen har rätt till insyn i verksamheten. Huvudmannen för den fristående skolan ska delta i den uppföljning och utvärdering som kommunen där skolenheten är belägen gör av sin egen verksamhet. Deltagandet ska ske i den utsträckning som kommunen beslutar.

18 § Avgifter som huvudmannen för ett fritidshem med enskild huvudman tar ut får inte vara oskäligt höga.

14 kap. Allmänna bestämmelser om gymnasieskolan

15 kap. Utbildning på program i gymnasieskolan

16 kap. Allmänna bestämmelser om gymnasiesärskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser om gymnasiesärskolan (2–12 §§),
- bestämmelser om betyg (13–15 §§) och
- bestämmelser om interkommunal ersättning och bidrag till enskild huvudman (16 §).

Bestämmelser om utbildningen på program i gymnasiesärskolan finns i 17 kap.

Allmänna bestämmelser

Utbildningens syfte

2 § Gymnasiesärskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en till varje elevs förutsättningar anpassad utbildning som så långt det är möjligt motsvarar den som ges i gymnasieskolan.

Av 28 kap. 7 § följer att det som sägs i denna lag om elever med utvecklingsstörning ska gälla vissa andra barn och ungdomar.

Målgrupp

3 § Utbildningen i gymnasiesärskolan vänder sig till ungdomar vars skolplikt har upphört och som har bedömts inte kunna gå i gymnasieskolan därför att de har en utvecklingsstörning.

4 § Den som ansöker om en plats i gymnasiesärskolan ska ge in sin ansökan till hemkommunen. Om ansökningen avser utbildning i en annan kommun eller i en fristående skola ska hemkommunen snarast möjligt översända ansökningen till den huvudmannen.

Program m.m.

5 § Utbildningen i gymnasiesärskolan ska väsentligen bygga på de kunskaper eleverna får i grundsärskolan eller motsvarande skolform. Utbildningen omfattar nationella program, specialutformade program och individuella program. Närmare bestämmelser om program finns i 17 kap.

Utbildningen bedrivs under läsår. Varje läsår består av en hösttermin och en vårtermin.

Utbildningen i gymnasiesärskolan är avsedd att genomgåas på fyra läsår. Huvudmannen får besluta att utbildningen får fördelas på längre tid.

Avgifter

6 § Utbildningen ska vara avgiftsfri. Det får dock förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleven.

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärvverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning.

Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut.

Kurser

7 § Utbildningen inom varje ämne och ämnesområde sker i form av en eller flera kurser. För varje kurs ska det finnas en kursplan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kurser och kursplaner.

Mottagande och antagning

8 § En elev som har gått ut grundsärskolan har alltid rätt att tas emot i gymnasiesärskolan.

I annat fall ska frågan om en elev tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan prövas av elevens hemkommun. Ett sådant beslut ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Samråd med eleven och elevens vårdnadshavare ska ske när utredningen genomförs.

De ungdomar som hemkommunen har bedömt tillhöra målgruppen för gymnasiesärskolan har rätt att bli mottagna i gymnasiesärskola med offentlig huvudman om utbildningen påbörjas före höstterminen det år de fyller 20 år.

9 § Huvudmannen prövar frågor om antagning av en elev som ska tas emot i gymnasiesärskolan.

Huvudmannen ska därvid efter samråd med eleven och elevens vårdnadshavare avgöra om en elev i gymnasiesärskolan ska gå på

1. ett nationellt program,
2. ett specialutformat program, eller
3. ett individuellt program.

Utbildning på ett individuellt program ska erbjudas elever som inte kan följa ett nationellt eller specialutformat program.

Individuell studieplan

10 § För varje elev ska det finnas en individuell studieplan. Den ska innehålla uppgifter om det program och, i förekommande fall, den inriktning som eleven går på. De val av kurser som eleven gjort ska också anges. Vidare ska det av planen framgå eventuella överenskommelser och om det finns behov av särskilt stöd för att eleven ska nå målen med utbildningen. Elevens synpunkter ska inhämtas och beaktas i utformandet av den individuella studieplanen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om den individuella studieplanen.

Utvecklingssamtal

11 § Minst en gång per termin ska rektor se till att eleven ges en samlad information om elevens kunskapsutveckling och studiesituation (utvecklingssamtal). Utvecklingssamtalet ska genomföras med elevens individuella studieplan som grund. Vid utvecklingssamtalet ska elevens synpunkter inhämtas och beaktas.

Har eleven vårdnadshavare ska även denne få sådan information som avses i första stycket.

Elevs närvaro och information om frånvaro

12 § Varje elev i gymnasiesärskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltig anledning att utebli.

En kommun som tagit emot elever från andra kommuner i sin gymnasiesärskola ska anmäla studieavbrott till den berörda elevens hemkommun. Även huvudmannen för en fristående gymnasiesärskola ska anmäla studieavbrott till elevens hemkommun.

Regeringen får meddela föreskrifter om frånvaro och om skyldighet för rektorn eller den rektor som bestämmer att kontakta vårdnadshavare eller på annat sätt lämna information om att elever som har vårdnadshavare varit frånvarande från utbildningen.

Betyg

Betygsättning

13 § Betyg ska sättas på varje avslutad kurs. Betyg ska dock inte sättas på verksamhetsträning.

Om en elev har läst en kurs enligt gymnasieskolans kursplan ska betyg sättas i enlighet med de bestämmelser som gäller för betygssättning i gymnasieskolan. I övriga fall gäller 14 och 15 §§. Prop. 2009/10:165 Bilaga 1

Betygsbeteckningar

14 § Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E.

För den elev som inte uppnår betyget E ska ett intyg utfärdas om att eleven deltagit i kursen. Intyget utfärdas av rektor.

15 § Betyg ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygskriterier som föreskrivits för kursen.

Betygskriterierna ska precisera vilka kunskaper enligt kursplanen som krävs för att få något av betygen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om betygskriterier.

Interkommunal ersättning och bidrag till enskild huvudman

16 § Bestämmelser om interkommunal ersättning finns i 17 kap. 23 §.

Bestämmelser om ersättning från en elevs hemkommun till enskild huvudman finns i 17 kap. 26 §.

17 kap. Utbildning på program i gymnasiesärskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- bestämmelser om program som är gemensamma för alla huvudmän (2–12 §§),
- bestämmelser om program för offentlig huvudman (13–23 §§)
- bestämmelser om program för enskild huvudman, fristående skola, (24–29 §§).

Gemensamma bestämmelser om program

Elever som ska erbjudas modersmålsundervisning

2 § En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk, om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har goda kunskaper i språket.

Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om modersmålsundervisning. Sådana föreskrifter får innebära att modersmålsundervisning ska erbjudas i ett språk

bara om ett visst antal elever ska erbjudas sådan undervisning i det språket.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 1

Nationella program och specialutformade program

3 § Utbildningen vid de nationella programmen ska innebära en anpassning av gymnasieskolans motsvarande program. Vilka de nationella programmen är framgår av bilaga y. Regeringen meddelar föreskrifter om programmål för de nationella programmen.

Inom de nationella programmen kan finnas utbildningar med olika inriktningar. Dessa kan vara nationellt eller lokalt fastställda. Regeringen meddelar närmare föreskrifter om dem.

När en huvudman erbjuder utbildning på ett nationellt program får denne också låta erbjudandet omfatta att eleven senare ska antas till en viss inriktning av programmet.

4 § Undervisningen på de nationella programmen ska omfatta följande ämnen:

- svenska eller svenska som andraspråk,
- engelska,
- matematik,
- samhällskunskap,
- religionskunskap,
- naturkunskap,
- idrott och hälsa, samt
- estetisk verksamhet.

Härutöver ska det, för elever som ska erbjudas modersmålsundervisning, som ämne finnas modersmål. På estetiska programmet ska det finnas estetiska ämnen som ämnesblock och på övriga program yrkesämnen. Vidare ska finnas individuellt val och lokala tillägg.

Den totala undervisningstiden ska vara minst 3 600 timmar.

I bilaga yy finns riktvärden om undervisningstiden för ämnen och ämnesblock på nationella program.

5 § Ett specialutformat program ska i fråga om utbildningens nivå motsvara ett nationellt program. Det kan utformas individuellt för en elev eller gemensamt för en grupp elever.

Huvudmannen ska fastställa en plan för varje specialutformat program. Om programmet är avsett för en grupp elever, ska huvudmannen även fastställa programmål.

Bestämmelserna i 4 § ska även tillämpas på undervisningen på specialutformade program.

6 § Rektor beslutar, efter samråd med eleven och elevens vårdnadshavare, om vilket nationellt eller specialutformat program som en elev ska gå på. En elev som har tagits emot på ett nationellt eller ett specialutformat program får, om rektor bedömer att eleven kan klara av det, läsa kurser enligt gymnasieskolans kursplaner.

Regeringen meddelar föreskrifter om urval mellan mottagna sökande.

7 § Ett individuellt program ska ge eleven yrkesträning eller verksamhetsträning eller på annat sätt möta elevens speciella utbildningsbehov. Programmet kan även syfta till att stimulera eleven att senare gå över på ett nationellt program eller ett specialutformat program

Huvudmannen avgör om en elev som tas emot på ett individuellt program ske ges yrkesträning eller verksamhetsträning.

8 § Om eleven får yrkesträning ska, såvida rektorn bedömer att eleven kan klara av det, utbildningen omfatta ämnena svenska, svenska som andraspråk, matematik, samhällsorientering, idrott och hälsa och estetisk verksamhet samt yrkesträning och praktik.

Rektorn får i enskilda fall med hänsyn till elevens förutsättningar besluta att eleven ska läsa en kombination av ämnen och sådana verksamhetsområden som anges i 9 §.

9 § Om eleven får verksamhetsträning ska, såvida rektorn bedömer att eleven kan klara av det, utbildningen omfatta kommunikation och socialt samspel, verklighetsuppfattning och omvärldskunskap, estetisk verksamhet, idrott och hälsa samt vardagsaktiviteter. Praktik får också förekomma om rektorn bedömer att det är till nytta för eleven.

Rektorn får i enskilda fall med hänsyn till elevens förutsättningar besluta att eleven ska läsa en kombination av verksamhetsområden och sådana ämnen som anges i 8 §.

10 § För de elever på det individuella programmet som ska erbjudas modersmålsundervisning ska modersmål finnas som ämne.

Bemyndiganden

11 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undervisningens omfattning utöver vad som följer av 4–10 §§,
2. undervisningen på individuella program för elever som enligt rektors beslut med stöd av 8 och 9 §§ får läsa en kombination av ämnen och verksamhetsområden,
3. avvikelser från bestämmelserna i 4 § första och andra styckena och timplanerna, om det behövs med hänsyn till elevernas förmåga, samt
4. andra begränsade avvikelser från bestämmelserna i 4 § första och andra styckena och timplanerna.

Fullföljande av utbildning

12 § Elever som har påbörjat utbildningen i gymnasiesärskolan före höstterminen det år de fyller 20 år får, utom i det fall som avses i 24 § andra stycket, fullfölja utbildningen hos huvudmannen under fyra läsår. Detta gäller även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under studietiden.

Vad som sägs i första stycket om rätt att fullfölja utbildningen gäller även i den nya hemkommunen, om eleven flyttar till en annan kommun under studietiden. Program som anordnas av offentlig huvudman

Prop. 2009/10:165

Bilaga 1

Program som anordnas av offentlig huvudman

Hemkommunens ansvar

13 § För var och en som enligt denna lag har rätt att gå i gymnasieskolan ska hemkommunen svara för att sådan utbildning kommer till stånd.

Denna skyldighet ska fullgöras genom att hemkommunen anordnar gymnasiesärskola i den omfattning som krävs för att bereda utbildning åt samtliga i kommunen som har rätt till sådan utbildning. Hemkommunen kan även komma överens med någon annan kommun eller med ett landsting om att någon av dessa i en skolenhet med gymnasiesärskola ska ta emot elever vars gymnasiesärskoleutbildning hemkommunen ansvarar för.

Mottagande i annan kommun

14 § En elev har rätt att bli mottagen i en gymnasiesärskola som anordnas av en annan kommun än hemkommunen, om eleven med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens gymnasiesärskola. Innan kommunen fattar beslut om att ta emot en sådan elev ska den inhämta yttrande från elevens hemkommun.

15 § Efter önskemål av vårdnadshavare får en kommun även i andra fall än som avses i 14 § ta emot en elev från en annan kommun.

Landsting

16 § Efter överenskommelse med en kommun får ett landsting vara huvudman för utbildning på nationella, specialutformade och individuella program.

Erbjudande om utbildning på nationella program

17 § Varje kommun ska erbjuda de elever som ska gå på ett nationellt program ett urval av olika program. Kommunen ska sträva efter att urvalet ska vara allsidigt.

Antalet platser på de olika programmen ska anpassas med hänsyn till elevernas önskemål.

Ett sådant erbjudande ska avse utbildning som anordnas inom kommunen eller i en annan kommun eller ett landsting i enlighet med samverkansavtal.

18 § Varje kommun ska erbjuda ett specialutformat program eller ett individuellt program till de elever som ska gå på ett sådant program. Detsamma gäller den elev som har tagits emot på ett nationellt program men har avbrutit studierna.

Ett sådant erbjudande ska avse utbildning som anordnas inom kommunen eller i en annan kommun eller ett landsting i enlighet med samverkansavtal.

Kommunens organisation

19 § Kommunerna ska vid utformningen av gymnasiesärskolan beakta vad som för eleverna är ändamålsenligt ur kommunikationssynpunkt.

Varje kommun som anordnar gymnasiesärskola ska vidare så långt det är möjligt organisera gymnasiesärskolan så att ingen elev på grund av skolgången behöver bo utanför det egna hemmet.

I lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade finns föreskrifter om stöd och service i form av boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet.

Placering vid en skolenhet

20 § En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts ska dock kommunen frångå vårdnadshavares önskemål och placera eleven vid en annan skolenhet inom sin gymnasiesärskola.

Kommunen får frångå vårdnadshavares önskemål och placera eleven vid en annan skolenhet inom sin gymnasiesärskola om den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Den som har blivit placerad vid en viss skolenhet ska få gå kvar där om inte något annat följer av andra stycket.

Skolskjuts i hemkommunen m.m.

21 § Elever i gymnasiesärskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från plats i anslutning till där eleven är bosatt till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållandena, funktionshinder hos eleven eller någon annan särskild omständighet.

Denna rätt gäller dock inte elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem om något önskemål om viss skolenhet inte framställts. I de fall då det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska konsekvenser ska kommunen även anordna skolskjuts i dessa fall.

Eleven hemkommun eller det landsting som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 1

Skolskjuts i annan kommun än hemkommunen

22 § En elev som med stöd av 14 § går i en annan kommuns gymnasiesärskola och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen.

Den kommun som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket. Kommunens kostnader för detta ska ersättas av elevens hemkommun.

Interkommunal ersättning

23 § Hemkommunen ska i sådana fall som avses i 14 § betala ersättning för kostnaderna för elevens utbildning till den kommun som har tagit emot eleven.

Även i de fall som avses i 15 § ska hemkommunen betala ersättning till den mottagande kommunen. Om kommunerna i ett sådant fall inte kommer överens om annat får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, efter ansökan från någon av de berörda kommunerna, besluta vilket belopp som hemkommunen ska betala till den kommun som har tagit emot eleven.

En kommuns skyldighet att betala ersättning enligt första eller andra stycket gäller endast för sådana elever vars hemkommuner var skyldiga att erbjuda utbildning i gymnasiesärskolan vid den tidpunkt då utbildningen påbörjades.

Program som anordnas vid en fristående skola.

Mottagande

24 § Varje fristående skola med gymnasiesärskola ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 26 § andra stycket andra meningen.

25 § Om det inte finns plats för alla sökande till en fristående skola med gymnasiesärskola, ska urvalet göras på grunder som Statens skolinspektion godkänner.

Bidrag från hemkommunen

26 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten. Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för

1. undervisning,

2. läromedel och utrustning,
3. elevhälsa
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Därutöver ska kommunen lämna bidrag (tilläggsbelopp) för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. Kommunen är dock inte skyldig att lämna tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska konsekvenser uppstår för kommunen.

Bidrag enligt första stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till utbildning i gymnasiesärskola som kommunen erbjuder.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om det belopp som elevens hemkommun ska betala, om kommunen inte erbjuder utbildning i gymnasiesärskolan. Kommunen ska vid tillämpningen av sådana föreskrifter även beakta tredje stycket.

27 § Regeringen får meddela föreskrifter om det belopp som kommunen ska betala i stället för vad som anges i 26 § när bidraget avser en elev som till följd av

1. bestämmelserna i 28 kap. 2 § har rätt till utbildning i gymnasiesärskolan, eller
2. föreskrifter som har meddelats med stöd av 28 kap. 5 § har rätt till utbildning i gymnasiesärskolan.

Skolskjuts

28 § Hemkommunen ska anordna skolskjuts för elever som går i fristående gymnasiesärskola inom kommunen under samma förutsättningar som enligt 21 § andra stycket sista meningen gäller för elever som valt att gå i en annan skolenhet än den kommunen annars skulle ha placerat dem i.

Insyn, uppföljning och utvärdering

29 § Den kommun där den fristående gymnasiesärskolan är belägen har rätt till insyn i den fristående skolans verksamhet. En enskild huvudman ska delta i den uppföljning och utvärdering som kommunen där den fristående skolan är belägen gör av sin egen verksamhet. Deltagandet ska ske i den utsträckning som kommunen beslutar.

18 kap. Kommunal vuxenutbildning

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser om kommunal vuxenutbildning (2–9 §§),

- särskilda bestämmelser om kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå (10–15 §§),
 - särskilda bestämmelser om kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. (16–22 §§),
 - bestämmelser om betyg, prövning, validering och intyg. (23–31 §§)
- och
- bestämmelse om uppdrag att anordna utbildning (32 §).

Allmänna bestämmelser

Övergripande mål

2 § Kommunal vuxenutbildning syftar till att vuxna stöds och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt främja den personliga utvecklingen. De som erhållit minst utbildning ska prioriteras. Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar.

Utbildningens nivåer

3 § Kommunerna ska tillhandahålla kommunal vuxenutbildning. Utbildningen ska tillhandahållas på grundläggande nivå och gymnasial nivå.

Utbildningens syfte

4 § Utbildning på grundläggande nivå syftar till att ge vuxna sådana kunskaper som de behöver för att delta i samhälls- och arbetsliv. Den syftar också till att möjliggöra fortsatta studier.

Utbildning på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen i gymnasieskolan ska ge.

Kurser och gymnasiepoäng

5 § Utbildningen bedrivs i form av kurser och på gymnasial nivå även i form av ett projektarbete.

På gymnasial nivå betecknas kursernas och projektarbetets omfattning med gymnasiepoäng.

6 § För kurser och projektarbete ska det finnas kursplaner.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att kursplaner inte ska finnas eller att gymnasiepoäng inte ska beräknas för vissa kurser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om kursplaner för kurser och projektarbete.

7 § Utbildningen ska vara avgiftsfri, om inte något annat följer av denna lag eller av föreskrifter som har meddelats med stöd 3 kap. 21 §. Det får dock förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Huvudmannen får bestämma att böcker och andra lärverktyg, som varje elev har för eget bruk och får behålla som sin egendom, ska anskaffas av eleverna själva eller erbjudas mot avgifter som högst motsvarar huvudmannens anskaffningskostnader. Lärverktyg som används i utbildningen ska i övrigt tillhandahållas utan kostnad för eleverna.

Avgifter får inte tas ut i samband med ansökan om plats.

Individuella studieplaner

8 § För varje elev ska det finnas en individuell studieplan. Planen ska innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål samt planerad omfattning av studierna.

Rektorn ansvarar för att individuella studieplaner upprättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om individuella studieplaner.

Rätt att slutföra utbildningen

9 § Den som har antagits till en kurs har rätt att slutföra kursen.

Huvudmannen får dock besluta att utbildningen på kursen ska upphöra om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller annars inte gör tillfredsställande framsteg.

Den för vilken utbildning på grundläggande nivå har upphört enligt andra stycket ska på nytt beredas sådan utbildning om det finns särskilda skäl för det. Den för vilken utbildning på gymnasial nivå har upphört enligt andra stycket får på nytt beredas sådan utbildning om det finns särskilda skäl för det.

Utbildningen kan även avbrytas enligt bestämmelserna i 5 kap. 13–19 §§.

Kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå

Kommunens ansvar

10 § Varje kommun ansvarar för att de kommuninvånare som enligt 11 § har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå och önskar det, också får delta i sådan utbildning.

Varje kommun ska aktivt verka för att nå de vuxna i kommunen som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå för att motivera dem att delta i sådan utbildning.

Rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå

11 § Varje kommuninvånare har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå från och med andra kalenderhalvåret det år då hon eller han fyller 20 år, om hon eller han

1. är bosatt i landet,
2. saknar sådana kunskaper som normalt uppnås i grundskolan, och
3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Den som har rätt att delta i utbildning enligt första stycket, har rätt att delta i sådan utbildning även i en annan kommun än hemkommunen om utbildningen tillhandahålls där.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller inte den som är intagen i kriminalvårdsanstalt. Av 22 kap. 10 § framgår att för dessas utbildning ansvarar Kriminalvården.

Utbildning på ett annat språk än svenska

12 § Om en elev i utbildning på grundläggande nivå har bristfälliga kunskaper i svenska språket, får utbildningen tillhandahållas på elevens modersmål eller något annat språk som eleven behärskar. Sådan undervisning ska kompletteras med undervisning eller träning i svenska språket.

Ansökan och mottagning

13 § En ansökan om att delta i utbildning på grundläggande nivå ska ges in till den sökandes hemkommun. En sökande ska tas emot till utbildningen om de villkor som anges i 11 § är uppfyllda.

14 § Om en ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman ska hemkommunen skyndsamt sända ansökan vidare till den huvudmannen. Till ansökan ska fogas ett yttrande där hemkommunen redovisar sin bedömning av om sökanden uppfyller de villkor som anges i 11 §.

Den huvudman som anordnar en utbildning beslutar om sökanden ska tas emot till utbildningen. Den andra huvudmannen får ta emot den sökande även om hemkommunen har bedömt att den sökande inte har rätt att delta i utbildningen.

Interkommunal ersättning

15 § En kommun, som i sin utbildning på grundläggande nivå har en elev som kommer från en annan kommun, ska få ersättning för sina kostnader för den elevens utbildning från elevens hemkommun. Detta gäller dock inte om hemkommunen eller, efter överklagande av ett beslut enligt 14 §, Skolväsendets överklagandenämnd har bedömt att eleven inte har rätt att delta i utbildningen.

Huvudmannens ansvar

16 § Varje kommun ska erbjuda utbildning på gymnasial nivå. Kommunerna ska sträva efter att erbjuda sådan utbildning som svarar mot efterfrågan och behov.

17 § Ett landsting får tillhandahålla utbildning på gymnasial nivå inom områdena naturbruk och omvårdnad. Efter överenskommelse med en kommun får ett landsting tillhandahålla utbildning på denna nivå även inom andra områden.

18 § Varje kommun ska informera om möjligheterna till utbildning på gymnasial nivå och aktivt verka för att vuxna i kommunen deltar i sådan utbildning.

Behörighet till utbildning på gymnasial nivå

19 § Varje kommuninvånare är behörig att delta i utbildning på gymnasial nivå från och med andra kalenderhalvåret det år hon eller han fyller 20 år, om hon eller han

1. är bosatt i landet,
2. saknar sådana kunskaper som utbildningen syftar till att ge,
3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen, och
4. i övrigt uppfyller föreskrivna villkor.

Behörig är också den som är yngre än vad som anges i första stycket, men har slutfört utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan eller likvärdig utbildning, och uppfyller övriga behörighetsvillkor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om behörighetsvillkor.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller inte intagna i kriminalvårdsanstalt. Av 22 kap. 10 § framgår att för dessas utbildning ansvarar Kriminalvården.

Ansökan

20 § En ansökan om att delta i utbildning på gymnasial nivå ska ges in till den sökandes hemkommun.

Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman ska hemkommunen skyndsamt sända ansökan vidare till den huvudmannen. Till ansökan ska fogas ett yttrande av vilket det framgår om hemkommunen åtar sig att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning. Ett yttrande behövs inte om det är onödigt med hänsyn till en tidigare överenskommelse.

Åtagande att svara för kostnaderna ska alltid lämnas om den sökande med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få delta i utbildning hos en annan huvudman. Ett lämnat åtagande gäller även om den sökande därefter byter hemkommun.

Mottagande

21 § Den huvudman som anordnar utbildning på gymnasial nivå avgör om den sökande ska tas emot till utbildningen.

Hemkommunen ska ta emot en sökande om de behörighetsvillkor som anges i 19 § är uppfyllda.

En kommun ska ta emot en behörig sökande från en annan kommun och ett landsting ska ta emot en behörig sökande om hemkommunen har åtagit sig eller, efter överklagande enligt 26 kap. 11 §, ska åta sig att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning.

Antagning

22 § Den huvudman som anordnar utbildning på gymnasial nivå avgör om en sökande ska antas till utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om urval mellan mottagna sökande.

Betyg

Betygssättning

23 § Betyg ska sättas på varje avslutad kurs och på projektarbetet. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om betygssättning. Sådana föreskrifter får innebära att betyg inte ska sättas på vissa kurser.

Betygsbeteckningar

24 § Som betyg på grundläggande nivå och gymnasial nivå ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D och E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

25 § Betyg ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande såväl till uppställda kunskapsmål i kursplaner som till betygs-kriterier.

Betygskriterier ska finnas för varje kurs där betyg ska sättas. Betygskriterierna ska precisera vilka kunskaper som krävs enligt kursplanen för att eleven ska få betygen A, C och E.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om betygs-kriterier.

26 § Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper i en kurs på grund av elevens bristande deltagande, ska betyg inte sättas på kursen.

I fall som avses i första stycket ska en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet ges.

Bedömningen ska undertecknas av läraren.

Prövning

27 § Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från kommunal vuxenutbildning ska ha möjlighet att genomgå prövning i alla kurser som det sätts betyg på och i projektarbete. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på kursen eller projektarbetet. Den som är elev i gymnasieskolan får dock inte genomgå prövning i en kurs eller ett projektarbete om eleven har fått minst betyget E på kursen eller projektarbetet.

Prövning får göras endast hos en huvudman som anordnar den aktuella kursen eller, när det gäller projektarbete, utbildning inom det kunskapsområde som projektarbetet avser.

Med prövning avses en bedömning av kunskaper i förhållande till såväl uppställda kunskapsmål i kursplaner som till betygs-kriterier.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om prövning.

28 § Prövningen ska göras av en eller flera lärare. Om prövningen genomförs av två eller flera lärare och dessa inte kan enas om ett betyg ska betyget sättas av rektorn.

Validering

29 § En elev i kommunal vuxenutbildning kan få sina kunskaper och sin kompetens validerade. Med validering avses en process som innebär en strukturerad bedömning, värdering, dokumentation och erkännande av kunskaper och kompetens som en person besitter oberoende av hur de förvärvats.

Rektorn ska verka för att valideringen sker i enlighet med lag och andra författningar.

30 § Den som får sina kunskaper och sin kompetens bedömda vid en validering ska ha möjlighet att få dessa dokumenterade skriftligt. Vad som sägs i 3 kap. 19 och 20 §§ om rättelse och ändring av betyg gäller även en slutförd validering.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om validering.

Intyg

31 § Den som genomgått en kurs i kommunal vuxenutbildning och vill få sina kunskaper dokumenterade på annat sätt än genom betyg ska få ett intyg.

Huvudmannen ansvarar för att eleverna informeras om möjligheten att få ett intyg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att intyg alltid ska utfärdas efter vissa kurser.

32 § Rektorn utfärdar intyg.

Vad som sägs i 3 kap. 19 och 20 §§ om rättelse och ändring av betyg gäller även för intyg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om intyg.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 1

Uppdrag att anordna utbildning

33 § I 21 kap. finns bestämmelser om en kommuns eller ett landstings möjligheter att med bibehållet huvudmannaskap uppdra åt annan att anordna kommunal vuxenutbildning.

19 kap. Särskild utbildning för vuxna

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser om särskild utbildning för vuxna (2–9 §§),
- särskilda bestämmelser om särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå (10–12 §§),
- särskilda bestämmelser om särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå (13–16 §§),
- bestämmelser om betyg, validering och intyg (17–23 §§).
- bestämmelse uppdrag att anordna utbildning (24§).

Allmänna bestämmelser

Övergripande mål

2 § Särskild utbildning för vuxna syftar till att vuxna med utvecklingsstörning stöds och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt främja den personliga utvecklingen. De som erhållit minst utbildning ska prioriteras. Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar.

Av 28 kap. 7 § följer att det som i denna lag sägs om elever med utvecklingsstörning också ska gälla för vissa andra vuxna.

Utbildningens nivåer

3 § Kommunerna ska tillhandahålla särskild utbildning för vuxna.

Utbildningen ska tillhandahållas på grundläggande nivå och gymnasial nivå.

Utbildningens syfte

4 § Utbildning på grundläggande nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen i grundsärskolan ska ge.

Utbildning på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen på nationella eller specialutformade program i gymnasiesärskolan ska ge.

5 § Utbildningen inom särskild utbildning för vuxna bedrivs i form av kurser.

För kurser ska det finnas kursplaner.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om kursplaner.

Avgifter

6 § Utbildningen ska vara avgiftsfri. Det får dock förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Huvudmannen får bestämma att böcker och andra lärverktyg, som varje elev har för eget bruk och får behålla som sin egendom, ska anskaffas av eleverna själva eller erbjudas mot avgifter som högst motsvarar huvudmannens anskaffningskostnader. Lärverktyg som används i utbildningen ska i övrigt tillhandahållas utan kostnad för eleverna.

Avgifter får inte tas ut i samband med ansökan om plats.

Ansökan, mottagande och antagning

7 § En ansökan om att delta i särskild utbildning för vuxna ska ges in till sökandens hemkommun.

Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman ska hemkommunen skyndsamt sända ansökan vidare till den huvudmannen. Till ansökan ska fogas ett yttrande av vilket det framgår om hemkommunen åtar sig att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning. Ett sådant yttrande behöver inte lämnas om det är onödigt med hänsyn till tidigare överenskommelse.

Den huvudman som anordnar en utbildning beslutar om sökanden ska tas emot till utbildningen. En huvudman är skyldig att till sin särskilda utbildning för vuxna ta emot sökande som kommer från andra kommuner, om hemkommunen har åtagit sig att svara för kostnaderna för elevens utbildning.

Den huvudman som anordnar utbildning på gymnasial nivå avgör om en sökande ska antas till utbildningen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om urval mellan mottagna sökande i utbildning på gymnasial nivå.

Individuella studieplaner

8 § För varje elev ska det finnas en individuell studieplan. Planen ska innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål samt planerad omfattning av studierna.

Rektorn ansvarar för att individuella studieplaner upprättas. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om individuella studieplaner.

Rätt att slutföra utbildningen

9 § Den som har antagits till en kurs i särskild utbildning för vuxna har rätt att slutföra kursen.

Huvudmannen får dock besluta att utbildningen på kursen ska upphöra om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller annars inte gör tillfredsställande framsteg.

Den för vilken utbildning på grundläggande nivå har upphört enligt andra stycket ska på nytt beredas sådan utbildning om det finns särskilda skäl för det. Den för vilken utbildning på gymnasial nivå har upphört enligt andra stycket får på nytt beredas sådan utbildning om det finns särskilda skäl för det.

Utbildningen kan även avbrytas enligt bestämmelserna i 5 kap. 13–19 §§.

Särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå

Kommunens ansvar

10 § Varje kommun ansvarar för att de kommuninvånare som enligt 11 § har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå och önskar det, också får delta i sådan utbildning.

Varje kommun ska aktivt verka för att nå de vuxna i kommunen som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå och för att motivera dem att delta i sådan utbildning.

Rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå

11 § Varje kommuninvånare med utvecklingsstörning har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå från och med andra kalenderhalvåret det år hon eller han fyller 20 år, om hon eller han

1. är bosatt i landet,
2. saknar sådana kunskaper som utbildningen i grundsärskolan syftar till att ge, och
3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller inte den som är intagen i kriminalvårdsanstalt. Av 22 kap. 10 § framgår att för dessas utbildning ansvarar Kriminalvården.

Utbildning på ett annat språk än svenska

12 § Om en elev i utbildning på grundläggande nivå har bristfälliga kunskaper i svenska språket, får utbildningen tillhandahållas på elevens modersmål eller något annat språk som eleven behärskar. Sådan utbildning ska kompletteras med undervisning eller träning i svenska språket.

Kommunens ansvar

13 § Varje kommun ska erbjuda särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå. Kommunerna ska sträva efter att erbjuda utbildning som svarar mot efterfrågan och behov.

14 § Ett landsting får efter överenskommelse med en kommun tillhandahålla särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå.

15 § Varje kommun ska informera om möjligheterna till särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå och aktivt verka för att kommuninvånare som är behöriga deltar i sådan utbildning.

Behörighet till utbildning på gymnasial nivå

16 § Varje kommuninvånare med utvecklingsstörning är behörig att delta i utbildning på gymnasial nivå från och med andra kalenderhalvåret det år hon eller han fyller 20 år, om hon eller han

1. är bosatt i landet,
2. saknar sådana kunskaper som utbildningen syftar till att ge,
3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen, och
4. i övrigt uppfyller föreskrivna villkor.

Behörig är också den som är yngre än vad som anges i första stycket men har slutfört utbildning i gymnasiesärskolan eller likvärdig utbildning och uppfyller övriga behörighetsvillkor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om behörighetsvillkor.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller inte den som är intagen i kriminalvårdsanstalt. Av 22 kap. 10 § framgår att för dessas utbildning ansvarar Kriminalvården.

Betyg

Betygssättning

17 § Betyg ska sättas på varje avslutad kurs, dock inte på kurser som motsvarar träningsskolan inom grundsärskolan.

Inom den del av särskild utbildning för vuxna som motsvarar träningsskolan inom grundsärskolan ska i stället för betyg ett intyg om att eleven har deltagit i kursen utfärdas efter avslutad kurs.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om betygssättning. Sådana föreskrifter får innebära att betyg inte ska sättas på vissa kurser.

Betygsbeteckningar

18 § Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. För den elev

som inte uppnår betyget E utfärdas ett intyg om att eleven har deltagit i kursen.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 1

19 § Betyg ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande såväl till uppställda kunskapsmål i kursplaner som till betygskriterier.

Betygskriterier ska finnas för varje kurs. De ska precisera vilka kunskaper som krävs enligt kursplanen för att eleven ska få betygen A, C eller E.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om betygskriterier.

Validering

20 § En elev i särskild utbildning för vuxna kan få sina kunskaper och sin kompetens validerade. Med validering avses en process som innebär en strukturerad bedömning, värdering, dokumentation och erkännande av kunskaper och kompetens som en person besitter oberoende av hur de förvärvats.

Rektorn ska verka för att valideringen sker i enlighet med lag och andra författningar.

21 § Den som får sina kunskaper och sin kompetens bedömda vid en validering ska ha möjlighet att få dessa dokumenterade skriftligt. Vad som sägs i 3 kap. 19 och 20 §§ om rättelse och ändring av betyg gäller även en slutförd validering. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om validering.

Intyg

22 § Den som genomgått en kurs i särskild utbildning för vuxna och vill få sina kunskaper dokumenterade på annat sätt än genom betyg ska få ett intyg. I 20 § andra stycket och 21 § finns bestämmelser om att intyg ska utfärdas i vissa andra fall.

Huvudmannen ansvarar för att eleverna informeras om möjligheten att få ett intyg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om att intyg alltid ska utfärdas efter vissa kurser.

23 § Rektorn utfärdar intyg.

Vad som sägs i 3 kap. 19 och 20 §§ om rättelse och ändring av betyg gäller även för intyg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om intyg.

24 § I 21 kap. finns bestämmelser om en kommuns eller ett landstings möjligheter att med bibehållet huvudmannaskap uppdra åt annan att anordna särskild utbildning för vuxna.

20 kap. Utbildning i svenska för invandrare

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser om utbildning i svenska för invandrare (2–17 §§),
- bestämmelser om betyg, prövning, validering och intyg, (18–24 §§) och,
- bestämmelse om uppdrag att anordna utbildning (25 §).

Allmänna bestämmelser

Övergripande mål

2 § Utbildning i svenska för invandrare syftar till att vuxna invandrare stöds och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt främja den personliga utvecklingen. Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar.

Utbildningens syfte

3 § Utbildning i svenska för invandrare syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket.

Utbildning i svenska för invandrare syftar också till att ge vuxna som saknar grundläggande läs- och skrivfärdigheter möjlighet att förvärva sådana färdigheter. Läs- och skrivinläringen får ske på elevens modersmål eller något annat språk som eleven behärskar.

Kurser

4 § Utbildning i svenska för invandrare bedrivs i form av kurser.

För kurser ska det finnas kursplaner.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om kursplaner.

Avgifter

5 § Utbildningen ska vara avgiftsfri. Det får dock förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärvverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning. Huvudmannen får dock besluta att eleverna ska hålla sig med enstaka egna hjälpmedel.

Prop. 2009/10:165

Bilaga 1

Utbildningens omfattning

6 § Utbildningen ska i genomsnitt under en fyraveckorsperiod omfatta minst 15 timmars undervisning i veckan. Undervisningens omfattning får dock minskas om eleven begär det och huvudmannen finner att det är förenligt med utbildningens syfte.

Samverkan med arbetslivet

7 § Huvudmannen ska i samarbete med Arbetsförmedlingen verka för att eleven ges möjligheter att öva det svenska språket i arbetslivet och att utbildning i svenska för invandrare kan kombineras med andra aktiviteter såsom

- arbetslivsorientering,
- validering,
- praktik, eller
- annan utbildning.

Huvudmannen ska också verka för att utbildning i svenska för invandrare kan bedrivas samtidigt som eleven uppbär ersättning från sjukförsäkringen enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och för att utbildningen kan kombineras med aktiviteter som erbjuds inom hälso- och sjukvården.

8 § Utbildning i svenska för invandrare ska kunna kombineras med förvärvsarbete.

9 § Huvudmannen ska samråda med den berörda arbetsgivaren och den lokala arbetstagarorganisationen i förhållande till vilken arbetsgivaren är bunden av kollektivavtal om en arbetstagares deltagande i utbildningen och utbildningens förläggning.

Individuella studieplaner

10 § För varje elev ska det finnas en individuell studieplan. Planen ska innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål samt planerad omfattning av studierna.

Rektorn ansvarar för att individuella studieplaner upprättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om individuella studieplaner.

Kommunens ansvar

11 § Varje kommun är skyldig att se till att utbildning i svenska för invandrare erbjuds de personer som anges i 13 §.

Utbildningen ska finnas att tillgå så snart som möjligt efter det att rätt till utbildning i svenska för invandrare inträtt. Om det inte finns särskilda skäl ska utbildningen kunna påbörjas inom tre månader.

12 § Varje kommun ska aktivt verka för att nå dem i kommunen som har rätt till utbildning i svenska för invandrare och för att motivera dem att delta i utbildningen.

Rätt att delta

13 § Varje kommuninvånare har rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare från och med andra kalenderhalvåret det år hon eller han fyller 16 år, om hon eller han

1. är bosatt i landet, och
2. saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge.

En finländsk medborgare som stadigvarande arbetar i kommunen men är bosatt i Finland nära gränsen till Sverige och saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge, har från och med andra kalenderhalvåret det år hon eller han fyller 16 år också rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare.

14 § Den som har sådana kunskaper i det danska eller norska språket att grundläggande svenskundervisning inte kan anses nödvändig har inte rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare.

Mottagande

15 § Huvudmannen avgör om en sökande ska tas emot till utbildningen.

Rätt att slutföra utbildningen

16 § Den som har antagits till en kurs i utbildning i svenska för invandrare har rätt att slutföra kursen.

Huvudmannen får dock besluta att utbildningen på kursen ska upphöra om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller annars inte gör tillfredsställande framsteg.

Utbildningen kan även avbrytas enligt bestämmelserna i 5 kap. 13-19 §§.

17 § Den för vilken utbildning i svenska för invandrare har upphört enligt 16 § andra stycket ska på nytt beredas sådan utbildning om det finns särskilda skäl för det.

Betyg

Betygssättning

18 § Betyg ska sättas på varje avslutad kurs.

Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D eller E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om betygssättning.

19 § Betyg ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande såväl till uppställda kunskapsmål i kursplaner som till betygskriterier. Läraren ska vid betygssättning utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanen.

Betygskriterier ska finnas för varje kurs. De ska precisera vilka kunskaper som krävs enligt kursplanen för att eleven ska få betygen A, C eller E.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om betygskriterier.

20 § Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper i en kurs på grund av elevens bristande deltagande, ska betyg inte sättas på kursen.

I fall som avses i första stycket ska en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet ges.

Bedömningen ska undertecknas av läraren.

Prövning

21 § Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning i svenska för invandrare ska ha möjlighet att genomgå prövning. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på kursen.

Prövning får göras hos en huvudman som anordnar den aktuella kursen.

Med prövning avses en bedömning av kunskaper i förhållande till såväl uppställda kunskapsmål i kursplaner som till betygskriterier.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om prövning.

22 § Prövningen ska göras av en eller flera lärare. Om prövningen genomförs av två eller flera lärare och dessa inte kan enas om ett betyg ska betyget sättas av rektorn.

Validering

23 § En elev i utbildning i svenska för invandrare kan få sina kunskaper och sin kompetens validerade. Med validering avses en process som innebär en strukturerad bedömning, värdering, dokumentation och erkännande av kunskaper och kompetens som en person besitter oberoende av hur de förvärvats.

Rektorn ska verka för att valideringen sker i enlighet med lag och andra författningar.

Den som får sina kunskaper och sin kompetens bedömda vid en validering ska ha möjlighet att få dessa dokumenterade skriftligt. Vad som sägs

i 3 kap. 19 och 20 §§ om rättelse och ändring av betyg gäller även en slutförd validering.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om validering.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 1

Intyg

24 § Den som genomgått utbildning i svenska för invandrare och vill få sina kunskaper dokumenterade på annat sätt än genom betyg ska få ett intyg.

Huvudmannen ansvarar för att eleverna informeras om möjligheten att få ett intyg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att intyg alltid ska utfärdas efter viss utbildning.

25 § Rektorn utfärdar intyg.

Vad som sägs i 3 kap. 19 och 20 §§ om rättelse och ändring av betyg gäller även för intyg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om intyg.

26 § I 21 kap. finns bestämmelser om en kommuns möjligheter att med bibehållet huvudmannaskap uppdra åt annan att anordna utbildning i svenska för invandrare.

21 kap. Entreprenad och samverkan

Entreprenad

1 § Kommuner eller landsting får enligt bestämmelserna i detta kapitel med bibehållet huvudmannaskap sluta avtal med en enskild fysisk eller juridisk person om att utföra uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag (entreprenad). De bestämmelser som finns för en utbildning eller en annan verksamhet enligt denna lag ska med de undantag som anges i detta kapitel även gälla vid entreprenad.

2 § Inom förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 23 kap. får uppgifter överlämnas på entreprenad.

3 § Inom grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan får uppgifter som inte är hänförliga till undervisningen överlämnas på entreprenad.

4 § Inom gymnasieskolan får uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad eller estetisk profil överlämnas på entreprenad.

5 § Om det finns särskilda skäl får regeringen efter ansökan av en kommun eller ett landsting i andra fall än som anges i 2 och 4 §§ medge att kommunen eller landstinget får sluta avtal med någon annan om att bedriva undervisning inom skolväsendet.

6 § Om en kommun eller ett landsting överlämnar uppgiften att bedriva undervisning på entreprenad, får kommunen eller landstinget överlämna endast den myndighetsutövning som hör till lärares undervisningsuppgift.

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om entreprenader enligt 2, 4 eller 5 §§.

Samverkan

8 § En kommun får sluta avtal med en annan kommun om att denna ska utföra kommunens uppgifter inom förskolan, fritidshemmet, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 23 kap.

9 § En kommun får såsom huvudman överlåta ansvaret för sådana medicinska insatser som anges i 2 kap. 17–19 §§ till ett landsting, om kommunen och landstinget är överens om detta. På samma sätt får ett landsting överlåta ansvaret till en kommun.

Staten eller en enskild får såsom huvudman överlåta ansvaret för de medicinska insatser som anges i 2 kap. 17–19 §§ till en kommun eller ett landsting, om huvudmannen och kommunen eller landstinget är överens om detta.

10 § Staten får såsom huvudman för sameskolan, efter avtal med en kommun, fullgöra kommunens uppgifter inom förskolan.

11 § Regeringen får, utöver vad som följer av denna lag, meddela föreskrifter om möjlighet att låta enskilda och andra utomstående svara för enstaka inslag i verksamhet med offentlig huvudman inom skolväsendet.

När det gäller utbildning i form av ett individuellt program får regeringen meddela föreskrifter om att enskilda och andra utomstående får anordna mer av utbildningen än som följer av första stycket.

För medverkan av annan än huvudman inom skolväsendet får regeringens föreskrifter enligt första och andra styckena avvika från bestämmelserna i 2 kap. 13–16, 22 och 27 §§.

22 kap. Vissa särskilda utbildningsformer

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- internationella skolor på grundskole- och gymnasienivå,
- utbildning vid särskilda ungdomshem,

- utbildning för barn och elever som vårdas på sjukhus eller annan motsvarande institution,
- utbildning för elever som vårdas i hemmet eller på annan lämplig plats,
- annat sätt för att fullgöra skolplikten, samt
- bemyndigande som avser de utbildningsformer och den övriga verksamhet som regleras i kapitlet.

Internationella skolor

Grundskolenivå

2 § Den som endast för en kortare tid har sitt hem i Sverige eller den som har andra särskilda skäl att få utbildning i en internationell skola på grundskolenivå får fullgöra sin skolplikt i en sådan skola, om Statens skolinspektion har godkänt huvudmannen för ändamålet. Detta gäller dock inte sådana barn som avses i 6 kap. 5–6 §§.

Med internationell skola på grundskolenivå avses en fristående skola som har en annan internationell inriktning än den som får finnas i grundskolan. För godkännande krävs att skolans utbildning som helhet betraktad är likvärdig med grundskolans. Utbildningen ska förmedla kunskaper och färdigheter som underlättar fortsatt skolgång utomlands. Undervisning i svenska språket och om svenska förhållanden ska meddelas i den omfattning som de i Sverige för kortare tid bosatta eleverna behöver.

Regeringen får besluta att en internationell skola på grundskolenivå får ta emot andra barn än sådana som avses i första stycket för att de ska fullgöra skolplikten vid skolan.

3 § En godkänd internationell skola på grundskolenivå ska av Statens skolinspektion förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i 4 § om

1. utbildningen följer ett annat lands läroplan och kursplaner eller en internationell läroplan och internationella kursplaner, med anpassning till svenska förhållanden i den utsträckning som är rimlig,
2. utbildningens allmänna mål och värdegrund inte strider mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det svenska offentliga skolväsendet,
3. elever som har svårigheter i skolarbetet erbjuds särskilt stöd,
4. eleverna erbjuds sådan skolhälsovård som ska erbjudas inom grundskolan,
5. elevavgiften är skälig med hänsyn till rimliga kostnader för verksamheten, bidrag och omständigheterna i övrigt,
6. skolan är öppen för alla elever som avses i 4 § första stycket, med undantag för sådana elever som det skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter att ta emot för skolan,
7. urvalet, om det inte finns platser till alla behöriga sökande, görs på grunder som Statens skolinspektion godkänner,
8. vårdnadshavare och elever ges tydlig information om den internationella skolans innehåll och inriktning mot fortsatta studier utomlands samt om vad utbildning vid en internationell skola kan innebära vid fortsatt skolgång i det svenska skolväsendet, samt

9. skolan följer övriga bestämmelser i denna lag och i andra föreskrifter som avser internationella skolor på grundskolenivå.

Statens skolinspektion ska i beslutet om rätt till bidrag ange det högsta antal elever som är folkbokförda i Sverige och som omfattas av skolans bidragsrätt.

För att en nystartad skola ska ha rätt till bidrag ska skolan ha ansökt om att bli bidragsberättigad före den 1 april kalenderåret innan skolan startar. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om ansökningsförfarandet.

4 § Elevens hemkommun ska lämna bidrag till den internationella skolan för en elev som genomgår sådan utbildning som avses i 3 § från och med höstterminen det år eleven fyller 6 år om

1. eleven är folkbokförd i Sverige eller kommunen får särskilt statsbidrag för eleven, och
2. eleven
 - a) för en kortare tid är bosatt i Sverige,
 - b) har andra särskilda skäl att få utbildning i en internationell skola på grundskolenivå, eller
 - c) har mottagits med stöd av regeringens beslut enligt 2 § tredje stycket.

Bidraget ska bestämmas med hänsyn till skolans åtagande och elevens behov efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till de egna grundskolorna. Om en elev har ett omfattande behov av särskilt stöd, är kommunen inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i andra stycket, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en internationell skola på grundskolenivå.

Om inte kommunen och skolan har kommit överens om annat, ska bidraget beräknas för ett bidragsår i sänder. Varje bidragsår börjar den 1 januari.

Gymnasienivå

5 § Om en internationell skola erbjuder gymnasial utbildning som har en annan internationell inriktning än den som får finnas i gymnasieskolan eller vid en fristående skola som motsvarar gymnasieskolan eller om skolan anordnar utbildning som leder fram till International Baccalaureate (en internationell skola på gymnasienivå), ska Statens skolinspektion förklara skolan berättigad till sådant bidrag som avses i 6 § om

1. utbildningen följer ett annat lands läroplan och kursplaner eller en internationell läroplan och internationella kursplaner, med anpassning till svenska förhållanden i den utsträckning som är rimlig,
2. utbildningen som helhet är likvärdig med utbildningen i gymnasieskolan,

3. utbildningens allmänna mål och värdegrund inte strider mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det svenska offentliga skolväsendet,

4. utbildningen förmedlar kunskaper som underlättar fortsatta studier utomlands,

5. undervisning i svenska språket och om svenska förhållanden ges i den omfattning som behövs för de elever som under kortare tid är bosatta i Sverige,

6. elever som avses i 6 § första stycket som har svårigheter i skolarbetet erbjuds särskilt stöd,

7. elever som avses i 6 § första stycket erbjuds sådan skolhälsovård som ska erbjudas elever i gymnasieskolan,

8. elevavgiften för elever som avses i 8 e § första stycket är skälig med hänsyn till rimliga kostnader för verksamheten, bidrag och omständigheterna i övrigt,

9. skolan är öppen för alla elever som avses i 6 § första stycket, med undantag för sådana elever som det skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter att ta emot för skolan,

10. urvalet, om det inte finns platser till alla behöriga sökande, görs på grunder som Statens skolverk godkänner,

11. sådana elever som avses i 6 § första stycket och deras vårdnadshavare ges tydlig information om skolans innehåll och inriktning mot fortsatta studier utomlands samt om vad utbildning vid en internationell skola på gymnasienivå kan innebära vid fortsatt utbildning i Sverige, samt

12. skolan följer övriga bestämmelser i denna lag och i andra föreskrifter som avser internationella skolor på gymnasienivå.

Statens skolinspektion ska, för annan utbildning än sådan som leder fram till International Baccalaureate, i beslutet om rätt till bidrag ange vilket nationellt program utbildningen ska jämföras med i bidragshänseende. I beslutet ska Statens skolinspektion även ange det högsta antal elever som är folkbokförda i Sverige och som omfattas av skolans bidragsrätt.

För att en nystartad skola ska ha rätt till bidrag ska skolan ha ansökt om att bli förklarad som bidragsberättigad före den 1 april kalenderåret innan skolan startar. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om ansökningsförfarandet.

6 § Elevens hemkommun ska lämna bidrag till den internationella skolan för en elev som genomgår sådan utbildning som avses i 5 § om

1. eleven är folkbokförd i Sverige eller kommunen får särskilt statsbidrag för eleven,

2. eleven antingen för en kortare tid är bosatt i Sverige eller har andra särskilda skäl att få utbildning i en internationell skola på gymnasienivå, och

3. hemkommunen var skyldig att erbjuda eleven gymnasieutbildning vid den tidpunkt då utbildningen började.

Bidraget enligt första stycket ska uppgå till det belopp som hemkommunen och den internationella skolan kommer överens om. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilket belopp som elevernas hemkommuner ska betala

enligt första stycket om dessa och huvudmannen för den internationella skolan inte kommer överens om beloppet.

För en elev som har ett omfattande behov av särskilt stöd ska kommunen, utöver vad som följer av andra stycket, lämna ett extra bidrag. Bidraget ska motsvara huvudmannens kostnader för det extra stödet under förutsättning att motsvarande kostnader skulle ha uppkommit om eleven gått i en av kommunen erbjuden gymnasieutbildning. Kommunen behöver dock inte lämna extra bidrag, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i andra och tredje styckena, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en internationell skola på gymnasienivå.

Om inte kommunen och huvudmannen har kommit överens om annat, ska bidraget beräknas för ett bidragsår i sänder. Varje bidragsår börjar den 1 januari.

Insyn, uppföljning och utvärdering

7 § Den kommun där den internationella skolan är belägen ska ha rätt till insyn i skolans verksamhet. Huvudmannen ska delta i den uppföljning och utvärdering som kommunen där skolan är belägen gör av sin egen verksamhet. Deltagandet ska ske i den utsträckning som kommunen beslutar.

Utbildning vid särskilda ungdomshem

Utbildning för skolpliktiga

8 § Under vistelse i ett sådant hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (särskilt ungdomshem) ska skolpliktiga barn, som inte lämpligen kan fullgöra sin skolplikt på annat sätt, fullgöra den genom att delta i utbildning vid hemmet.

Utbildningen ska anordnas genom försorg av huvudmannen för hemmet. Den ska med nödvändiga avvikelser motsvara utbildningen i grundskolan eller i förekommande fall grundsärskolan eller specialskolan.

Utbildning för icke skolpliktiga

9 § Den som inte längre är skolpliktig och vistas i ett hem som avses i 8 § första stycket och som inte lämpligen kan fullgöra skolgång på annat sätt ska genom huvudmannens försorg ges möjlighet att delta i kompletterande utbildning på grundskolenivå eller motsvarande eller i utbildning som motsvarar sådan utbildning som erbjuds i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan.

Utbildning för intagna i kriminalvård

Prop. 2009/10:165
Bilaga 1

10 § För intagna i kriminalvårdsanstalt anordnas utbildning som motsvarar kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna samt utbildning i svenska för invandrare. För sådan utbildning ansvarar Kriminalvården.

Utbildning för barn och elever som vårdas på sjukhus eller annan motsvarande institution

Utbildning som motsvarar förskola, förskoleklass och fritidshem

11 § Om ett barn vårdas på sjukhus eller någon annan institution, ska huvudmannen för institutionen svara för att barnet får tillfälle att delta i utbildning som så långt möjligt motsvarar den som erbjuds i förskola, förskoleklass eller fritidshem.

Särskild undervisning

12 § För sådana elever i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan som på grund av sjukdom eller liknande skäl under en längre tid inte kan delta i vanligt skolarbete och som vårdas på ett sjukhus eller en motsvarande institution ska särskild undervisning anordnas på sjukhuset eller institutionen. Sådan undervisning ska så långt det är möjligt motsvara den undervisning som eleven inte kan delta i.

13 § Särskild undervisning enligt 12 § ska inte ges en elev om den läkare som ansvarar för elevens vård avråder från det.

Huvudman

14 § Särskild undervisning enligt 12 § anordnas av den kommun där institutionen är belägen. Sådan undervisning ska stå öppen även för dem som fullgör skolplikt utanför skolväsendet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som ska gälla i stället för första stycket i de fall där institutionen är belägen i två eller flera kommuner.

Utbildning för elever som vårdas i hemmet eller på annan lämplig plats

Särskild undervisning i hemmet eller på annan lämplig plats

15 § För sådana elever som avses i 12 § men som inte vårdas på sjukhus eller motsvarande institution ska särskild undervisning anordnas i hemmet eller på annan lämplig plats. Sådan undervisning ska så långt det är möjligt motsvara den undervisning som eleven inte kan delta i.

16 § Särskild undervisning enligt 15 § ska inte ges en elev om den läkare som ansvarar för elevens vård avråder från det. Särskild undervis-

ning i hemmet får endast ske om elevens vårdnadshavare, eller eleven själv i de fall denne är myndig, samtycker.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 1

Huvudman

17 § Särskild undervisning enligt 15 § anordnas av den som är huvudman för den utbildning som eleven annars deltar i.

Annat sätt för att fullgöra skolplikten

Förutsättningar för medgivande

18 § Ett skolpliktigt barn får medges rätt att fullgöra skolplikten på annat sätt än som anges i denna lag. Medgivande ska lämnas om

1. verksamheten framstår som ett fullgott alternativ till den utbildning som annars står barnet till buds enligt föreskrifter i denna lag,
2. behovet av insyn i verksamheten kan tillgodoses, och
3. det föreligger synnerliga skäl.

19 § Medgivande enligt 18 § får lämnas för upp till ett år i sänder. Under dess giltighetstid ska det prövas hur verksamheten utfaller. Medgivandet ska återkallas, om det kan antas att förutsättningarna enligt 18 § inte längre föreligger.

Ett beslut om återkallande av ett medgivande gäller omedelbart om inte annat beslutas.

20 § Frågor enligt 18 och 19 §§ prövas av barnets hemkommun eller, om barnet har sådant funktionshinder som enligt 6 kap. 6 § kan vara grund för att fullgöra skolplikten i specialskolan, av Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Bemyndiganden

21 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får, beträffande utbildning och annan verksamhet som omfattas av detta kapitel, meddela föreskrifter om

1. enskilds ansökan om godkännande eller förklaring om rätt till bidrag,
2. antagningen till, organisationen av och det närmare innehållet i utbildningen eller verksamheten, och
3. betygsättning.

Regeringen meddelar även föreskrifter om ansökningstid och vid vilken tidpunkt ett beslut om godkännande eller förklaring om rätt till bidrag senast ska meddelas.

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem,
- öppen förskola,
- öppen fritidsverksamhet,
- omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds, övergripande mål för och kvalitetskrav på dessa verksamheter, samt
- avgifter och bidrag.

Pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem

2 § Kommunen ska sträva efter att i stället för förskola eller fritidshem erbjuda ett barn pedagogisk omsorg, om barnets vårdnadshavare önskar det. Kommunen ska ta skälig hänsyn till vårdnadshavarnas önskemål om verksamhetsform.

Sådan omsorg som avses i första stycket ska genom pedagogisk verksamhet och omsorg stimulera barns utveckling och lärande.

Verksamheten ska utgå från varje barns behov. Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges den omsorg som deras speciella behov kräver. Verksamheten ska utformas så att den främjar social gemenskap samt förbereder barnen för fortsatt lärande.

Öppen förskola

3 § En kommun kan anordna öppen förskola som komplement till förskola och pedagogisk omsorg.

Den öppna förskolan ska erbjuda barn en pedagogisk verksamhet i samarbete med de till barnen medföljande vuxna samtidigt som dessa ges möjlighet till social gemenskap.

Öppen fritidsverksamhet

4 § Enligt 13 kap. 6 § kan en huvudman under vissa förutsättningar erbjuda öppen fritidsverksamhet i stället för fritidshem.

Den öppna fritidsverksamheten ska genom pedagogisk verksamhet komplettera utbildningen i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan och andra särskilda utbildningsformer i vilka skolplikt kan fullgöras. Verksamheten ska erbjuda barnen rekreation och en meningsfull fritid samt möjlighet till utveckling och lärande.

Omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds

5 § Kommunen ska sträva efter att erbjuda omsorg för barn under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrars förvärvsarbete och familjens situation i övrigt.

Gemensamma bestämmelser

Övergripande utgångspunkter

6 § Sådan verksamhet som avses i 2–5 §§ ska utformas med respekt för barnets rättigheter och i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna såsom människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Den ska främja och förankra de grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheter som vårt samhälle vilar på.

Var och en som verkar inom sådan verksamhet ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov samt utformas så att den främjar allsidiga kontakter och social gemenskap.

Kvalitetskrav på vissa verksamheter

7 § Sådan verksamhet som avses i 2–5 §§ ska bedrivas i ändamålsenliga lokaler i grupper med en lämplig sammansättning och storlek. För bedrivande av verksamheten ska det finnas personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnets behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses.

Uppföljning och utvärdering m.m.

8 § En kommun ska systematiskt följa upp och utvärdera sådan verksamhet som avses i 2–5 §§.

Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i sådan verksamhet som avses i 2–5 §§ ska kommunen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Kommunen ska ha rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot verksamheten. Information om rutinerna ska lämnas på lämpligt sätt.

Avgifter

9 § För plats i sådan pedagogisk omsorg som avses i 2 § och som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem samt för sådan omsorg som avses i 5 § får avgifter tas ut på det sätt som anges i 7 kap. 16 § första stycket respektive 13 kap. 12 §.

Bidrag

Pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem

10 § Den kommun där en enskild bedriver sådan pedagogisk omsorg som avses i 2 § ska besluta att huvudmannen har rätt till bidrag om

1. den kommun där verksamheten är belägen har tillförsäkrats insyn i den,

2. huvudmannen har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för motsvarande offentlig verksamhet,

3. verksamheten inte innebär påtagliga negativa följder för kommunens motsvarande verksamhet, och

4. verksamheten är öppen för alla barn som en kommun ska sträva efter att erbjuda motsvarande verksamhet, med undantag för barn som hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för enligt 11 § andra stycket, och

5. avgifterna inte är oskäligt höga.

Kommunen får besluta att en huvudman har rätt till bidrag trots att villkoret i första stycket 4 inte är uppfyllt, om det finns skäl med hänsyn till verksamhetens särskilda karaktär.

11 § Hemkommunen ska lämna bidrag till en huvudman som har rätt till bidrag enligt 10 § för varje barn som tas emot.

Bidraget ska bestämmas med hänsyn till huvudmannens åtagande och barnets behov efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till egen motsvarande verksamhet. Hemkommunen är inte skyldig att lämna bidrag till fler än två huvudmän för samma barn eller till mer än en huvudman för pedagogisk omsorg för ett barn som också går i förskola. Om ett barn har ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver bidrag inte lämnas för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för hemkommunen.

När barn tas emot i enskild pedagogisk omsorg där deras vårdnadshavare arbetar får kommunen inte lämna bidrag för fler barn till vårdnadshavaren än det antal barn till andra som har tagits emot.

Öppen fritidsverksamhet

12 § Om en enskild som har godkänts som huvudman för fritidshem i stället erbjuder öppen fritidsverksamhet till en elev ska bidrag lämnas av hemkommunen, om kommunen där verksamheten är belägen har tillförsäkrats insyn i verksamheten, verksamheten uppfyller de krav som anges i 6 och 7 §§ och avgifterna inte är oskäligt höga. Bidraget ska bestämmas med hänsyn till huvudmannens åtagande och elevens behov efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till egen motsvarande verksamhet. Om en elev har ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver kommunen inte lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Övriga verksamheter

13 § En kommun kan även lämna bidrag till verksamhet som avses i 3–5 §§ och som bedrivs av enskild huvudman om kommunen har tillförsäkrats insyn i verksamheten, verksamheten uppfyller de krav som anges i 6 och 7 §§ och avgifterna inte är oskäligt höga. Sådant bidrag bör lämnas med ett belopp som inte oskäligt avviker från kommunens kostnad i motsvarande verksamhet.

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- tillsyn,
- ingripanden vid tillsyn,
- särskilda ingripanden vid tillsyn över verksamhet som bedrivs av enskild,
- särskilda ingripanden vid tillsyn över verksamhet som bedrivs av en kommun eller ett landsting,
- särskilt ingripande vid tillsyn över kommun som tillsynsmyndighet,
- statlig kvalitetsgranskning, och
- nationell uppföljning och utvärdering.

Tillsyn

Definition av tillsyn

2 § Med tillsyn avses i denna lag en oberoende och självständig granskning som syftar till att den verksamhet som granskas uppfyller

1. de villkor och krav som följer av lag, EG-förordning eller annan föreskrift,
2. de särskilda villkor som har meddelats med stöd av en sådan föreskrift som avses i 1, och
3. beslut om åtgärder som syftar till att åstadkomma rättelse av den huvudman som bedriver verksamheten.

Tillsynens omfattning

3 § Statens skolinspektion har tillsyn över

1. utbildning och annan pedagogisk verksamhet enligt denna lag i den mån tillsynen inte är en uppgift för en annan tillsynsmyndighet,
2. utbildning som avses i 28 kap. 16 §,
3. hur en kommun uppfyller sitt ansvar för att skolplikten fullgörs enligt 6 kap. 20 och 21 §§,
4. en kommuns handläggning av frågor enligt 22 kap. 18 och 19 §§, och
5. hur en kommun uppfyller sitt tillsynsansvar enligt 4 §.

4 § En kommun har tillsyn över sådan utbildning eller annan pedagogisk verksamhet vars huvudman kommunen har godkänt enligt 2 kap. 6 § andra stycket eller förklarat ha rätt till bidrag enligt 23 kap. 10 §.

Länsstyrelserna har tillsyn över verksamheten vid elevhemsboende vid Rh-anpassad utbildning, specialskolan och viss utbildning för elever med utvecklingsstörning som bedrivs enligt avtal med staten. Socialstyrelsen har den centrala tillsynen över sådant elevhemsboende.

5 § Tillsyn ska utövas så att den inte vållar större kostnad eller olägenhet än nödvändigt hos den som bedriver den verksamhet som granskas.

6 § Om det vid tillsyn framkommer behov av åtgärder bör tillsynsmyndigheten försöka åstadkomma rättelse genom påpekanden.

7 § En tillsynsmyndighet har för sin tillsyn enligt detta kapitel rätt att på plats granska sådan verksamhet som står under dess tillsyn. Tillsynsmyndigheten har i den omfattning det är nödvändigt för tillsynen rätt till tillträde till de byggnader, lokaler och andra utrymmen som används i den verksamhet som granskas.

Tillsynsmyndigheten får inhämta upplysningar och ta del av de handlingar och annat material som behövs för tillsynen.

Skyldighet att lämna upplysningar m.m.

8 § Den vars verksamhet granskas ska på begäran av tillsynsmyndigheten lämna de upplysningar samt tillhandahålla de handlingar och övrigt material som behövs för tillsynen.

Tillsynsmyndigheten får förelägga den som avses i första stycket att fullgöra sin skyldighet.

9 § En sådan begäran och ett sådant föreläggande som avses i 8 § får även riktas mot en annan person som innehar upplysningar, handlingar eller annat material som avser den granskade verksamheten och som är av betydelse för tillsynen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vilka upplysningar, handlingar och övrigt material som ska tillhandahållas och vilka andra än den som granskas som ska lämna de upplysningar som behövs för tillsynen.

Ingripanden vid tillsyn

Underlåtenhet att ingripa

10 § Tillsynsmyndigheten får underlåta ett ingripande endast om

1. överträdelsen är ringa,
2. den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse, eller
3. det annars med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande.

Anmärkning

11 § Vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten ska huvudmannen tilldelas en anmärkning.

12 § Tillsynsmyndigheten får förelägga en huvudman som enligt denna lag står under tillsyn av myndigheten att fullgöra sina skyldigheter, om huvudmannen inte följer de föreskrifter som gäller för verksamheten eller, i fråga om enskild huvudman, de villkor som gäller för godkännandet eller beslutet om rätt till bidrag.

Har huvudmannen tilldelats en anmärkning enligt 11 § får inte ett beslut om föreläggande meddelas innan huvudmannen haft tillfälle att vidta rättelse, om inte särskilda skäl föreligger.

Ett föreläggande ska ange de åtgärder som är nödvändiga för att tillsynsmyndigheten ska anse de påtalade bristerna avhjälpna.

Särskilda ingripanden vid tillsyn över verksamhet som bedrivs av enskild

Återkallelse

13 § En tillsynsmyndighet får återkalla ett godkännande eller ett beslut om rätt till bidrag som myndigheten har meddelat enligt denna lag, om

1. ett föreläggande enligt 12 § inte följs, och
2. missförhållandet är allvarligt.

14 § Återkallelse enligt 13 § får beslutas även om rättelse har skett vid prövningstillfället, om

1. verksamheten vid upprepade tillfällen har haft sådana brister att förelägganden har utfärdats enligt 12 §, och
2. utredningen visar att det på goda grunder kan befaras att det på nytt kommer att uppstå sådana missförhållanden som utgör grund för återkallelse.

15 § Tillsynsmyndigheten får besluta att ett beslut om återkallelse ska gälla omedelbart.

Tillfälligt verksamhetsförbud

16 § Om det är sannolikt att ett beslut om återkallelse kommer att fattas, men detta inte kan avvaktas med hänsyn till allvarlig risk för barnens eller elevernas hälsa eller säkerhet eller av annan särskild anledning, får tillsynsmyndigheten förbjuda huvudmannen att tills vidare, helt eller delvis, driva verksamheten vidare.

Beslut enligt första stycket gäller omedelbart om inte annat beslutas och får gälla i högst sex månader.

Statliga åtgärder för rättelse

17 § Statens skolinspektion får besluta att staten på kommunens eller landstingets bekostnad ska vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse, om kommunen eller landstinget

1. inte har följt ett föreläggande enligt 12 §, och
2. grovt eller under längre tid åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Har staten haft kostnader för en åtgärd som vidtagits med stöd av denna paragraf, får denna kostnad kvittas mot belopp som staten annars skulle ha betalt ut till kommunen eller landstinget.

Tillfälligt verksamhetsförbud

18 § Om det är sannolikt att ett beslut om statliga åtgärder för rättelse enligt 17 § kommer att fattas, men detta inte kan avvaktas med hänsyn till allvarlig risk för barnens eller elevernas hälsa eller säkerhet eller av annan särskild anledning, får tillsynsmyndigheten förbjuda kommunen eller landstinget att tills vidare, helt eller delvis, driva verksamheten vidare.

Beslut enligt första stycket gäller omedelbart om inte annat beslutas och får gälla i högst sex månader.

Särskilt ingripande vid tillsyn av kommun som tillsynsmyndighet

19 § Regeringen får besluta att Statens skolinspektion ska ta över den tillsyn som en kommun annars ansvarar för enligt 4 §.

Statlig kvalitetsgranskning

Uppdrag

20 § Statens skolinspektion ska granska kvaliteten i de utbildningar och verksamheter som omfattas av inspektionens tillsyn och kommunens tillsyn enligt detta kapitel.

Inriktningen

21 § Inriktningen på kvalitetsgranskningen ska vara den granskade utbildningens eller verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer som gäller.

Regeringen meddelar ytterligare föreskrifter om den statliga kvalitetsgranskningen.

22 § Statens skolinspektion får inhämta upplysningar och ta del av handlingar och annat material som behövs för kvalitetsgranskningen.

Uppgiftsskyldighet

23 § Den som granskas ska på begäran av Statens skolinspektion, i den mån det är nödvändigt för kvalitetsgranskningen, lämna de upplysningar och tillhandahålla de handlingar och övrigt material som behövs för granskningen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vilka upplysningar, handlingar och övrigt material som ska tillhandahållas och vilka andra än den som granskas som ska lämna de upplysningar som behövs för granskningen.

24 § Statens skolinspektion får förelägga den som avses i 23 § första stycket eller annan som ska lämna upplysningar med stöd av föreskrifter enligt 23 § andra stycket att fullgöra sin skyldighet.

Nationell uppföljning och utvärdering

Uppdrag

25 § Statens skolverk ska på nationell nivå följa upp och utvärdera

1. skolväsendet,
2. övriga utbildningar och verksamheter som står under Statens skolinspektionens tillsyn enligt denna lag, samt
3. pedagogisk omsorg, öppen förskola och öppen fritidsverksamhet.

Regeringen får meddela närmare föreskrifter om den nationella uppföljningen och utvärderingen.

26 § Statens skolverk får hos huvudmannen inhämta sådana uppgifter om verksamheten och sådan verksamhetsredovisning som behövs för uppföljningen och utvärderingen.

Uppgiftsskyldighet

27 § Huvudmannen för en utbildning eller en verksamhet som är föremål för nationell uppföljning och utvärdering ska lämna sådana uppgifter om verksamheten och sådan verksamhetsredovisning som behövs för uppföljningen och utvärderingen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter och verksamhetsredovisning som ska lämnas och vilka andra än den som granskas som ska lämna de upplysningar som behövs.

28 § Statens skolverk får förelägga den som avses i 27 § första stycket eller annan som ska lämna upplysningar med stöd av föreskrifter enligt 27 § andra stycket att fullgöra sin skyldighet.

Vite

29 § Ett föreläggande som utfärdas av Statens skolinspektion, Statens skolverk eller av en kommun enligt detta kapitel får förenas med vite.

Om det finns anledning anta att en person som är föremål för föreläggandet har begått en gärning som är belagd med straff, får han eller hon inte föreläggas att vid vite medverka i en utredning som har samband med den gärningen.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 1

25 kap. Skolväsendets överklagandenämnd

Inledande bestämmelse

1 § För prövning av överklaganden av vissa beslut på skolväsendets område ska det finnas en särskild nämnd, Skolväsendets överklagandenämnd.

Sammansättning m.m.

2 § Nämnden ska bestå av en ordförande och fem andra ledamöter, av vilka en ska vara ersättare för ordföranden. Ordföranden och ersättaren för ordföranden ska vara eller ha varit ordinarie domare. Övriga ledamöter ska ha särskild sakkunskap både vad gäller barns och elevers förhållanden och behov och vad gäller skolverksamheten i övrigt.

Det ska finnas högst två ersättare för de övriga ledamöterna.

3 § Ledamöterna i nämnden och deras ersättare utses av regeringen för en period om minst tre år.

Muntlig förhandling

4 § Nämnden ska hålla muntlig förhandling om enskild part begär det, förhandlingen inte är obehövlig och inte heller särskilda skäl talar mot det.

Till muntlig förhandling ska den som är part kallas. Att en part uteblir från en muntlig förhandling hindrar inte att nämnden handlägger och avgör ärendet.

5 § Muntlig förhandling enligt 4 § ska vara offentlig.

Om det kan antas att det vid en förhandling kommer att lämnas någon uppgift för vilken gäller sekretess enligt sekretesslagen (1980:100) får ordföranden vid förhandlingen besluta att förhandlingen ska hållas inom stängda dörrar.

6 § En kallelse till muntlig förhandling ska innehålla en upplysning om betydelsen enligt 4 § andra stycket av att en part uteblir från förhandlingen.

En enskild part, som inställt sig till muntlig förhandling, får tillerkännas ersättning av allmänna medel för kostnad för resa och uppehälle, om nämnden finner att parten skäligen bör ersättas för sin inställelse. Nämnden får bevilja förskott på ersättningen. Regeringen meddelar närmare bestämmelser om ersättning och förskott.

Överklagande hos allmän förvaltningsdomstol

Beslut av Statens skolinspektion

1 § Beslut av Statens skolinspektion får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i ärenden om

1. godkännande av enskild som huvudman för utbildning enligt 2 kap. 5 § eller 22 kap. 2 § eller återkallelse av sådant godkännande enligt 24 kap. 13–15 §§,
2. rätt till bidrag för huvudmannen för en internationell skola enligt 22 kap. 5 § eller återkallelse av sådan rätt enligt 24 kap. 13–15 §§,
3. statliga åtgärder för rättelse enligt 24 kap. 17 §,
4. tillfälligt verksamhetsförbud enligt 24 kap. 16 eller 18 §§, eller
5. vitesföreläggande enligt 24 kap. 29 §.

Beslut av Statens skolverk

2 § Beslut av Statens skolverk får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i ärenden om vitesföreläggande enligt 24 kap. 29 §.

Beslut av Högskoleverket

3 § Beslut av Högskoleverket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i ärenden om utfärdande av behörighetsbevis enligt 2 kap. 15 §.

Beslut av en kommun eller ett landsting

4 § Beslut av en kommun eller ett landsting får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i ärenden om

1. godkännande av enskild som huvudman för utbildning enligt 2 kap. 5 § eller återkallelse av sådant godkännande enligt 24 kap. 13–15 §§,
2. bidrag enligt 7 kap. 21 §, 8 kap. 19 §, 9 kap. 34 §, 10 kap. 31 §, 13 kap. 16 §, 15 kap. 12 §, 17 kap. 26 §,
3. avstängning enligt 5 kap. 16 eller 18 §§,
4. föreläggande för vårdnadshavare att iaktta sina skyldigheter enligt 6 kap. 22 §,
5. skolskjuts enligt 9 kap. 29 § första stycket, 9 kap. 30 § första stycket, 10 kap. 26 § första stycket, 10 kap. 27 § första stycket, 17 kap. 21 § första stycket eller 17 kap. 22 § första stycket,
6. ekonomiskt stöd till inackordering enligt 14 kap. 23 §,
7. medgivande att fullgöra skolplikten på annat sätt eller återkallelse av sådant medgivande enligt 22 kap. 18 eller 19 §§,
8. rätt till bidrag för en enskild huvudman enligt 23 kap. 10 eller 12 § eller återkallelse av sådan rätt enligt 24 kap. 13–15 §§,
9. tillfälligt verksamhetsförbud enligt 24 kap. 16 §, eller
10. vitesföreläggande enligt 24 kap. 29 §.

Beslut av en enskild huvudman

5 § Beslut av en enskild huvudman får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i ärenden om avstängning enligt 5 kap. 16 eller 18 §§.

Beslut av Specialpedagogiska skolmyndigheten

6 § Beslut av Specialpedagogiska skolmyndigheten får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i ärenden om

1. föreläggande för vårdnadshavare att iaktta sina skyldigheter enligt 6 kap. 22 §,
2. kostnadsfria resor enligt 11 kap. 24 § första stycket, eller
3. medgivande att fullgöra skolplikten på annat sätt eller återkallelse av sådant medgivande enligt 22 kap. 18 eller 19 §§.

Beslut av Sameskolstyrelsen

7 § Beslut av Sameskolstyrelsen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i ärenden om

1. föreläggande för vårdnadshavare att iaktta sina skyldigheter enligt 6 kap. 22 §, eller
2. kostnadsfria resor enligt 12 kap. 16 § första stycket.

Beslut av en rektor

8 § Beslut av en rektor får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i ärenden om

1. brådskanie avstängning av en elev enligt 5 kap. 13 § eller 14 § tredje stycket, och
2. befrielse från skyldighet att delta i annars obligatoriska inslag i undervisningen enligt 6 kap. 18 §.

Prövningstillstånd

9 § Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av beslut enligt 1–8 §§.

Motpart i vissa fall

10 § När en kommun överklagar ett beslut i ett ärende om godkännande av enskild som huvudman för utbildning enligt 2 kap. 5 § är förutom den enskilde även Statens skolinspektion motpart till kommunen hos allmän förvaltningsdomstol.

Överklagande hos Skolväsendets överklagandenämnd

Beslut av en kommun eller ett landsting

11 § Beslut av en kommun eller ett landsting får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i ärenden om

1. barns mottagande i grundsärskolan enligt 6 kap. 5 §,
2. uppskjuten skolplikt enligt 6 kap. 10 § andra stycket,
3. skolpliktens förlängning enligt 6 kap. 13 § första stycket eller skolpliktens upphörande enligt 6 kap. 14 § första stycket,
4. rätt enligt 6 kap. 15 § att fullfölja utbildning efter skolpliktens upphörande,
5. mottagande av ett barn eller en elev från en annan kommun enligt 8 kap. 13 §, 9 kap. 23 § eller 10 kap. 21 §,
6. åtgärder enligt 9 kap. 27 § tredje stycket för en elev som inte bor hemma,
7. placering vid en annan skolenhet än den vårdnadshavare önskar enligt 9 kap. 28 § andra stycket 1 och 2 eller 10 kap. 25 § andra stycket 1 och 2,
8. mottagande enligt 14 kap. 14 § första stycket såvitt avser en utbildning i gymnasieskolan som är avsedd för en grupp elever,
9. tillhörighet till målgruppen för gymnasiesärskolan enligt 16 kap. 8 § andra stycket,
10. mottagande till kommunal vuxenutbildning enligt 18 kap. 13 §, 14 § andra stycket eller 21 §, till särskild utbildning för vuxna enligt 19 kap. 7 § tredje stycket eller till utbildning i svenska för invandrare enligt 20 kap. 15 §,
11. upphörande av utbildningen för en elev i kommunal vuxenutbildning enligt 18 kap. 9 § andra stycket, i särskild utbildning för vuxna enligt 19 kap. 9 § andra stycket eller i utbildning i svenska för invandrare enligt 20 kap. 16 § andra stycket,
12. att på nytt bereda kommunal vuxenutbildning enligt 18 kap. 9 § tredje stycket, särskild utbildning för vuxna enligt 19 kap. 9 § tredje stycket eller utbildning i svenska för invandrare enligt 20 kap. 17 §,
13. åtagande om interkommunal ersättning enligt 18 kap. 20 § tredje stycket, eller
14. rätt till utbildning eller annan verksamhet för någon som avses i 28 kap. 1 § andra stycket 3.

Beslut som avses i första stycket 1, 5 och 8–13 får överklagas endast av barnet, eleven eller sökanden.

Beslut enligt första stycket 8 i fråga om mottagande på annan grund än som anges i 14 kap. 9 § eller 15 kap. 6 § till nationella program som anordnas av en offentlig huvudman, får överklagas endast om det gäller att sökanden inte ska tas emot därför att han eller hon inte är behörig.

Beslut av en enskild huvudman

12 § Beslut av en enskild huvudman får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i ärenden om

1. mottagande enligt 14 kap. 14 § första stycket såvitt avser en utbildning i gymnasieskolan som är avsedd för en grupp elever, eller
2. rätt till utbildning eller annan verksamhet för någon som avses i 28 kap. 1 § andra stycket 3.

Beslut som avses i första stycket 1 får överklagas endast av sökanden.

13 § Beslut av Specialpedagogiska skolmyndigheten får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i ärenden om

1. barns mottagande i specialskolan enligt 6 kap. 6 §,
2. skolpliktens förlängning enligt 6 kap. 13 § första stycket eller skolpliktens upphörande enligt 6 kap. 14 § första stycket,
3. rätt enligt 6 kap. 15 § att fullfölja utbildning efter skolpliktens upphörande,
4. åtgärder enligt 11 kap. 11 § andra stycket för en elev som inte bor hemma, eller
5. rätt till utbildning för person som avses i 28 kap. 1 § andra stycket 3.

Beslut som avses i första stycket 1 får överklagas endast av barnet.

Beslut av Sameskolstyrelsen

14 § Beslut av Sameskolstyrelsen får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i ärenden om

1. barns mottagande i sameskolan enligt 6 kap. 7 §,
2. åtgärder enligt 12 kap. 15 § andra stycket för en elev som inte bor hemma, eller
3. rätt till utbildning för person som avses i 28 kap. 1 § andra stycket 3.

Beslut som avses i första stycket 1 får överklagas endast av barnet.

Beslut av en rektor

15 § Beslut av en rektor får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i ärenden om

1. särskilt stöd i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 3 kap. 10 §, eller
2. anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 §.

Beslut i fråga om åtgärdsprogram

16 § Beslut i fråga om åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 § får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. Vid prövning av ett överklagande ska nämnden antingen fastställa eller upphäva beslutet. Om det överklagade beslutet upphävs ska ärendet, om det behövs, visas åter till rektor för ny prövning.

Beslut av den särskilda nämnd som anges i 14 kap. 28 §

17 § Beslut av den särskilda nämnd som anges i 14 kap. 28 § i ärenden som avses i samma paragraf får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. Beslutet får överklagas endast av den som har begärt utbildningen. Ett beslut om placering vid en viss skolenhet får dock inte överklagas.

Överklagandeförbud

18 § Andra beslut enligt denna lag än som anges i detta kapitel får överklagas endast om överklagande får ske enligt 10 kap. kommunal-lagen (1991:900). Ett beslut i fråga om antagning får dock inte överklagas.

Beslut av Skolväsendets överklagandenämnd med anledning av ett överklagande dit får inte heller överklagas.

27 kap. Åtgärder mot kränkande behandling

Ändamål och tillämpningsområde

1 § Bestämmelserna i detta kapitel har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Bestämmelserna tillämpas på utbildning och annan verksamhet enligt denna lag.

Diskriminering

2 § Bestämmelser om förbud m.m. mot diskriminering i samband med verksamhet enligt denna lag finns i diskrimineringslagen (2008:567).

Definitioner

3 § I detta kapitel avses med

elev: utöver vad som anges i 1 kap. 7 § avses den som söker utbildning enligt denna lag,

barn: den som deltar i eller ansöker om plats i förskolan eller annan pedagogisk verksamhet enligt 23 kap.,

personal: anställda och uppdragstagare i verksamhet enligt denna lag,

huvudman: den som är huvudman för verksamhet enligt denna lag, och

kränkande behandling: ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Tvingande bestämmelser

4 § Avtalsvillkor som inskränker skyldigheter enligt detta kapitel är utan verkan.

Ansvar för personalen

5 § Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Aktiva åtgärder

Prop. 2009/10:165
Bilaga 1

Målinriktat arbete

6 § Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Närmare föreskrifter om detta finns i 7 och 8 §§.

Skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling

7 § Huvudmannen ska se till att det vidtas åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Årlig plan

8 § Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Förbud mot kränkande behandling

9 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

10 § En lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechef eller rektor. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Det som sägs i första stycket ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

Förbud mot repressalier

11 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier på grund av att barnet eller eleven medverkat i en utredning enligt detta kapitel eller anmält eller påtalat att någon handlat i strid med kapitlet.

Skadestånd

12 § Om huvudmannen eller personalen åsidosätter sina skyldigheter enligt 7–11 §§ ska huvudmannen dels betala skadestånd till barnet eller eleven för den kränkning som detta innebär, dels ersätta annan skada som har orsakats av åsidosättandet. Skadestånd för kränkning i andra fall än vid repressalier utgår dock inte, om kränkningen är ringa.

Om det finns särskilda skäl, kan skadeståndet för kränkning sättas ned eller helt falla bort.

Tillsyn

13 § Statens skolinspektion ska se till att bestämmelserna i detta kapitel följs.

Huvudmannen och rektorn eller någon med motsvarande ledningsfunktion i verksamheten är skyldiga att på uppmaning av Statens skolinspektion lämna de uppgifter om förhållandena i verksamheten som kan vara av betydelse för tillsynen.

Rättegången

14 § Mål om skadestånd enligt detta kapitel ska handläggas enligt bestämmelserna i rättegångsbalken om rättegången i tvistemål när förlikning om saken är tillåten.

I sådana mål kan det dock förordnas att vardera parten ska bära sin rättegångskostnad, om den part som har förlorat målet hade skälig anledning att få tvisten prövad.

Bevisbörda

15 § Om ett barn eller en elev som anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling enligt 9 § eller repressalier enligt 11 §, visar omständigheter som ger anledning att anta att han eller hon har blivit utsatt för sådan behandling, är det huvudmannen för verksamheten som ska visa att kränkande behandling eller repressalier inte har förekommit.

Rätt att föra talan m.m.

16 § I en tvist om skadestånd enligt detta kapitel får Statens skolinspektion som part föra talan för ett barn eller en elev som medger det. När Statens skolinspektion för sådan talan får myndigheten i samma rättegång också föra annan talan för barnet eller eleven om han eller hon medger det. För barn under 18 år som inte har ingått äktenskap krävs vårdnadshavares medgivande.

Bestämmelserna i rättegångsbalken om part ska gälla även den för vilken Statens skolinspektion för talan enligt detta kapitel såvitt gäller jävsförhållande, pågående rättegång, personlig inställelse samt förhör under sanningsförsäkran och andra frågor som rör bevisningen.

När ett barn eller en elev för talan enligt detta kapitel får Statens skolinspektion inte väcka talan för barnet eller eleven om samma sak.

17 § Rättens avgörande i ett mål där Statens skolinspektion för talan för ett barn eller en elev får överklagas av barnet eller eleven, om det får överklagas av myndigheten.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 1

När rättens avgörande i ett mål som avses i första stycket har vunnit laga kraft får saken inte prövas på nytt på talan av vare sig barnet eller eleven eller Statens skolinspektion.

28 kap. Övriga bestämmelser

Bosättning m.m.

1 § Med bosatt i landet avses i denna lag den som ska vara folkbokförd här enligt folkbokföringslagen (1991:481).

Som bosatt i landet anses vid tillämpningen av denna lag även den som inte är folkbokförd här men som

1. omfattas av 1 § första stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,

2. vistas här enligt ett beslut om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 § utlänningslagen (2005:716),

3. har rätt till utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag till följd av EG-rätten, avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiz, å andra sidan, om fri rörlighet för personer, eller

4. är familjemedlem till en person som tillhör en främmande makts beskickning eller lönade konsulat eller dess betjäning eller som avses i 4 § lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall och som inte omfattas av 3.

Begränsningar i rätten till utbildning för de som avses i andra stycket följer av 2 §.

2 § De personer som avses i 1 § andra stycket 1 och 2 har rätt till utbildning i gymnasieskola och gymnasiesärskola endast om de har påbörjat utbildningen innan de fyllt 18 år. De har inte rätt till utbildning i kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna eller utbildning i svenska för invandrare.

De personer som avses i 1 § andra stycket 4 har endast rätt till utbildning i grundskola, grundsärskola, specialskola och sameskola.

3 § Om en ansökan om uppehållstillstånd av en person som avses i 1 § andra stycket 1 avslås och beslutet om avvísning eller utvisning ska verkställas, ska personen anses som bosatt i landet under tiden fram till dess personen lämnar landet.

Den som håller sig undan så att ett beslut om avvísning eller utvisning inte kan verkställas ska inte anses som bosatt i landet.

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om deltagande i verksamhet enligt denna lag för

personer som inte anses som bosatta i Sverige eller som inte har rätt till utbildning enligt 2 §.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 1

Hemkommun och hemlandsting

5 § Med en persons hemkommun avses i denna lag den kommun i vilken personen är folkbokförd.

För den som är bosatt i landet utan att vara folkbokförd här avses med hemkommun den kommun i vilken han eller hon stadigvarande vistas eller, om han eller hon saknar stadigvarande vistelseort, den kommun i vilken han eller hon för tillfället uppehåller sig. Detsamma gäller den som är kvarskrivnen i en kommun enligt 16 § folkbokföringslagen (1991:481).

Med hemlandsting avses det landsting till vilket hemkommunen hör.

Utlandssvenska elever

6 § Med utlandssvensk elev anses i denna lag en elev vars vårdnadshavare stadigvarande vistas i utlandet och av vilka minst en är svensk medborgare.

Regeringen får meddela föreskrifter om att också annan ska anses som utlandssvensk elev.

Personer med begåvningsmässigt funktionshinder

7 § Det som i denna lag sägs om personer med utvecklingsstörning gäller även dem som har fått ett betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder på grund av hjärnskada, föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom.

Personer med autism eller autismliknande tillstånd ska vid tillämpningen av denna lag jämföras med personer med utvecklingsstörning endast om de också har en utvecklingsstörning eller ett sådant funktionshinder som avses i första stycket.

I lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade finns bestämmelser om vissa andra särskilda insatser än utbildning.

Information om icke skolpliktiga ungdomar

8 § En hemkommun ska löpande hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen som fullgjort sin skolplikt men som inte fyllt 20 år är sysselsatta, i syfte att kunna erbjuda dem lämpliga individuella åtgärder.

Kommunens skyldighet enligt första stycket omfattar inte de ungdomar som genomför eller har fullföljt utbildning på nationella eller specialutformade program i gymnasieskola, gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den behandling av personuppgifter som är nödvändig för att kommunen ska kunna genomföra sin skyldighet enligt första stycket.

Bestämmelser om handläggning

9 § I ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild enligt denna lag ska följande bestämmelser i förvaltningslagen (1986:223) tillämpas:

- 14 § första stycket om en parts rätt att meddela sig muntligen,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 och 17 §§ om en parts rätt att få del av uppgifter,
- 20 § om motivering av beslut,
- 21 § om underrättelse av beslut, och
- 26 § om rättelse av skrivfel eller liknande.

Bestämmelserna i 16 och 17 §§ förvaltningslagen gäller dock inte uppgifter som rör någon annan sökande i ett ärende om plats i utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag.

Vad som sägs i första stycket gäller inte vid betygssättning. Bestämmelser om handläggning i samband med betygssättning finns i 3 kap. och i respektive skolformskapitel.

10 § I ärenden där beslut får överklagas enligt 26 kap. tillämpas utöver vad som följer av 9 § också 23–25 och 30 §§ förvaltningslagen (1986:223).

Talerätt

11 § Den som har fyllt 16 år har rätt att själv föra sin talan i mål och ärenden enligt denna lag.

Denna rätt gäller också ansökan till gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna eller utbildning i svenska för invandrare och överklagande av beslut i fråga om sådan utbildning även om sökanden eller klaganden inte har uppnått 16 års ålder.

Anmälan till socialnämnden m.m.

12 § Huvudmannen för verksamhet som avses i denna lag och den som är anställd i sådan verksamhet, ska på socialnämndens initiativ i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. I fråga om utlämnande av uppgifter gäller de begränsningar som följer av 13 § och sekretesslagen (1980:100).

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453)

Tystnadsplikt

13 § Den som är eller har varit verksam i enskilt bedriven förskola, enskilt bedrivet fritidshem eller enskilt bedriven förskoleklass eller inom sådan enskilt bedriven verksamhet som avses i 22 kap. 10 § och 23 kap.,

får inte obehörigen röja vad han eller hon därvid har fått veta om enskildas personliga förhållanden.

Den som är eller har varit verksam inom annan enskilt bedriven verksamhet enligt denna lag än som avses i första stycket får inte obehörigen röja vad han eller hon i sådan elevhälsoverksamhet som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats eller i särskild elevstödande verksamhet i övrigt har fått veta om någons personliga förhållanden. Han eller hon får inte heller obehörigen röja uppgifter i ett ärende om tillrättaförande av en elev eller om skiljande av en elev från vidare studier.

För det allmännas verksamhet gäller bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100).

Riksinternatskolor

14 § Efter ansökan från en kommun eller en enskild som har godkänts som huvudman för fristående skola med grundskola eller gymnasieskola och som bedriver utbildning vid en internatskola, får regeringen besluta att ge internatskolan ställning av riksinternatskola.

En riksinternatskola ska ha till uppgift att anordna grundskola och gymnasieskola eller endera av dessa skolformer, för i första hand utlandssvenska elever.

Regeringen får medge att huvudmannen för en riksinternatskola vid sidan av gymnasieskolan anordnar utbildning som leder fram till International Baccalaureate.

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om utbildningen vid riksinternatskolor. Regeringens föreskrifter får avvika från bestämmelser i denna lag.

International Baccalaureate

16 § En elevs hemkommun är skyldig att betala ersättning för kostnader för elevens utbildning till anordnare av utbildning som leder fram till International Baccalaureate (IB). Skyldigheten gäller dock endast utbildning för sådana elever som hemkommunen var skyldig att erbjuda gymnasieutbildning vid den tidpunkt då IB-utbildningen påbörjades och endast om utbildningsanordnarens avgifter till International Baccalaureate Office betalas av staten.

Om parterna inte kommer överens om annat ska ersättning utgå med ett belopp som regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer beslutar.

För internationella skolor som motsvarar gymnasieskolan finns särskilda bestämmelser om bidrag för IB-utbildning.

Överlämnande av betygshandlingar

17 § Huvudmannen för en fristående skola där betyg sätts ska lämna över elevernas betygshandlingar till deras hemkommuner.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om skyldigheten enligt första stycket.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 1

Informationsskyldighet

18 § Kommunen ska informera vårdnadshavarna om den förskola och om den verksamhet som avses i 23 kap. som kommunen anordnar eller vars huvudman kommunen har godkänt eller förklarat berättigad till bidrag. Informationen ska även avse möjligheten för enskilda att bedriva förskola eller sådan verksamhet som avses i 23 kap. med bidrag från hemkommunen enligt 7 kap. 21 § samt 23 kap. 11 och 13 §§.

Övriga bemyndiganden

19 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om organisationen av skolväsendet samt om huvudmännens befattning i övrigt med utbildning som avses i denna lag.

I fråga om organ för samverkan eller annan liknande verksamhet inom skolväsendet får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om att ledamöter i organet eller andra företrädare utses och entledigas av enskilda.

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om möjligheter att inom skolväsendet bedriva utbildning, som bygger på samverkan mellan olika skolformer inom skolväsendet eller mellan en sådan skolform och någon annan utbildningsform. I sådana föreskrifter får göras undantag från organisatoriska bestämmelser i denna lag.

21 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om försöksverksamhet inom skolväsendet. I sådana föreskrifter får göras undantag från organisatoriska bestämmelser i denna lag.

Undantag får göras även från andra bestämmelser i denna lag för att möjliggöra en försöksverksamhet med sådan utbildning i gymnasieskolan som inte utgörs av utbildning på nationella, specialutformade eller individuella program.

22 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, utöver vad som i övrigt följer av denna lag, meddela föreskrifter om

1. att enskilda får sätta betyg, anordna prövning samt utfärda betyg och intyg enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet,
2. att en myndighet i enskilda fall får besluta i sådana frågor som avses i 1, och
3. ytterligare villkor för att enskilda i sådana fall som avses i 1 och 2 ska få sätta betyg, anordna prövning samt utfärda betyg och intyg.

23 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för huvudman för enskilt bedriven

verksamhet enligt denna lag att lämna ekonomisk redovisning över verksamheten.

Regeringen får också meddela föreskrifter om vite för den som inte följer bestämmelsen om uppgiftsskyldighet i första stycket.

24 § Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om bestämmandet av det bidrag som kommunerna enligt 7 kap. 21 §, 8 kap. 19 §, 9 kap. 34 §, 10 kap. 31 §, 15 kap. 11 §, 17 kap. 26 § är skyldiga att lämna till fristående förskolor och fristående skolor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för kommunen att lämna uppgifter om verksamheten som behövs för beslut om bidrag till fristående förskolor och fristående skolor samt hur bidrag till en fristående förskola eller fristående skola eller annan enskild verksamhet har beräknats.

25 § Vid extraordinära händelser i fredstid som har betydande inverkan på möjligheterna att under viss tid erbjuda utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag, får regeringen meddela de föreskrifter som behövs för att tillförsäkra barn och elever den utbildning och annan verksamhet de har rätt till enligt denna lag. I sådana föreskrifter får undantag göras från bestämmelser om utbildningens utformning, omfattning och förläggning. Föreskrifterna ska vara tidsbegränsade.

Föreskrifter om ikraftträdande av denna lag meddelas i lagen (2010:000) om införande av skollagen (2010:000)

Bilaga 2 – Förteckning över remissinstanser avseende departementspromemorian *Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet* (Ds 2009:25)

Prop. 2009/10:165

Bilaga 2

Efter remiss har yttrande över betänkandet avgetts av Riksdagens ombudsmän (JO), Svea hovrätt, Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Stockholms län, Kriminalvården, Migrationsverket, Myndigheten för handikappolitisk samordning (HANDISAM), Socialstyrelsen, Statens folkhälsoinstitut, Statens institutionsstyrelse, Barnombudsmannen, Statskontoret, Statens skolinspektion, Statens skolverk, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Skolväsendets överklagandenämnd, Ungdomsstyrelsen, Internationella programkontoret för utbildningsområdet, Högskoleverket, Verket för högskoleservice, Lunds universitet, Stockholms universitet, Umeå universitet, Luleå tekniska universitet, Karlstads universitet, Örebro universitet, Högskolan i Gävle, Högskolan i Kalmar, Södertörns högskola, Överklagandenämnden för studiestöd, Centrala studiestödsnämnden, Sameskolstyrelsen, Diskrimineringsombudsmannen, Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Delegationen för jämställdhet i skolan (U 2008:08), Regelrådet (N 2008:05), Bromölla kommun, Ekerö kommun, Essunga kommun, Gotlands kommun, Göteborgs kommun, Hammarö kommun, Hedemora kommun, Härryda kommun, Hörby kommun, Karlskrona kommun, Landskrona kommun, Linköpings kommun, Ljungby kommun, Malmö kommun, Mjölby kommun, Motala kommun, Sala kommun, Skellefteå kommun, Sollentuna kommun, Stockholms kommun, Svenljunga kommun, Tanum kommun, Tjörns kommun, Torsby kommun, Tranemo kommun, Täby kommun, Ulricehamns kommun, Umeå kommun, Uppvidinge kommun, Vallentuna kommun, Vilhelmina kommun, Vårgårda kommun, Vännäs kommun, Åre kommun, Årjäng kommun, Älvsbyn kommun, Länsstyrelsen i Stockholms län, Sigtunaskolan Humanistiska läroverket, Kunskapskolan i Sverige AB, Akademikerförbundet SSR, Barnverket Föräldrånätverk, BRIS (Barnens rätt i samhället), Folkbildningsrådet, Friskolornas riksförbund, Föreningen Svenska Läromedel, Handikappförbundens samarbetsorgan, Hörselskadades Riksförbund, KFUK/KFUM, Landsorganisationen i Sverige LO, Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund, Riksförbundet FUB, Riksförbundet Hem och Skola, Riksförbundet Kristen Fostran, Riksföreningen Autism, Riksorganisationen för hemundervisning i Sverige, Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige (SIOS), Sveriges elevråds centralorganisation (SECO), Sveriges elevråd Svea, Sveriges Kommuner och Landsting, Svenska kommunalarbetsareförbundet, Svenskt Näringsliv, Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Sveriges förenade studentkårer, Sveriges Psykologförbund, Sveriges sjukhuslärarförening, Sveriges Skolledarförbund, Sveriges vägledarförening, Synskadades Riksförbund, Tjänstemännens Centralorganisation TCO, Unga Hörselskadade, Unga synskadade, Waldorfskolefederationen.

Utanför remisslistan har dessutom Livsmedelsverket, Internationella Engelska Skolan i Sverige AB, Association for Homeschooling, Indicator Institute, Nationella Skolbiblioteksgruppen, Hospital Organisation of Pedagogues in Europe, Borlänge kommun, C.C.M. Warren, Jan-

Anders Andersson, Norrköpings kommun, Nätverket för gymnasiebibliotek i Blekinge, Jönköping, Halland, Kalmar och Kronobergs län, Riksförbundet Attention, Netzwerk Bildungsfreiheit, Sollefteå kommun, Svenska Idrottslärarföreningen, Svenska Skidrådet, Nätverk för Skidåkning på Skolor och Universitet, Riksförbundet för döva, hörselskadade och språkstörda barn (DHB), Föräldraföreningen för Dyslektiska Barn (FDB), Sveriges Hotell & Restaurangföretagare (SHR), Gymnasiebibliotekarierna i Kalmarsunds Gymnasieförbund, BuS Yrkesföreningen för budget- och skuldrådgivare, Centrum för lättläst, Vittra AB, Ingemund Hägg, Svensk Biblioteksforening, Svenska Skolläkarföreningen, Riksföreningen för Skolsköterskor, Sveriges Konsumenter i Samverkan, Riksförbundet för Barn med Cochleaimplantat (Barnplantorna), Lärarnas Riksförbund Studerandeförening, Talboks- och punktskriftsbiblioteket, Matupproret Linköping, Kristna Friskolerådet, Världsnaturfonden WWF, Kost och Näring, Skolmatens vänner och Skolmatsakademien i Västra Götalandsregionen, Astrid Deppert, Högskolan på Gotland, Sverige-finländarnas delegation, Afasiförbundet/Talknuten, Biologilärarnas förening, Forum för studie- och yrkesvägledarna Lärarnas Riksförbund, Kommunförbundet Stockholms län (KSL), Sveriges Dövas Ungdomsförbund (SDU), Svenskt Friluftsliv, Sveriges Dövas Riksförbund (SDR), Piteå kommun, Svenska Downföreningen, Historielärarnas förening, Ulricehamns Arbetarekommun, Svensk Turism AB, Svenska Röda Korset, Haninge kommun, Lennart Mogren, Förbundet Sveriges Dövblinda (FSDB), Svenska Unescorådet, Stiftelsen Människan och Havet, Naturskyddsföreningen, Nacka kommun, Föräldraalliansen Sverige, Friluftsförbundet riksorganisation, Sverigefinska synskadeförbundet (SFSF), Sveriges Makalösa Föräldrar, Karolinska Institutets Folkhälsoakademi (KFA), Bo Rydberg, Föreningen Global Action Plan, Waldorflärarhögskolan, Svenska OMEP, KRAV ekonomisk förening, Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige (Ju 2006:02), Rädda Barnen, Barn- och elevombudet (beo), Grennaskolan, Södertälje kommun, Dyslexiförbundet FMLS, Sveriges Skolkuratorers förening, Nationellt centrum för främjande av god hälsa hos barn och ungdom (NCFF), Anna Klerfält och Inger Brännberg vid Göteborgs universitet, Lärare på naturvetenskapliga sektionen Högskolan i Jönköping, Marie Strömstedt, Stiftelsen Håll Sverige Rent, Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar (RBU), Sveriges Musik- och Kulturskoleråd, Språkcentrum i Stockholm, Modersmålsnheten i Malmö, Språkcentrum i Göteborg, Landstinget i Södermanlands län, IPA-Sweden, Kristna Företag Intresseorganisation (KFIO) samt Riksförbundet för homosexuella, bisexuella och transpersoners rättigheter (RFSL) inkommit med yttrande.

Riksrevisionen, Försäkringskassan, Ekonomistyrningsverket, Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning, Malmö högskola, Aneby kommun, Båstads kommun, Forshaga kommun, Utredningen om bildandet av Myndigheten för yrkeshögskolan (U 2008:12), Hultsfreds kommun, Mariestads kommun, Kinda kommun, Ludvika kommun, Malå kommun, Melleruds kommun, Vadstena kommun, Skåne läns landsting, Västernorrlands läns landsting, Västra Götalands läns landsting, John Bauergymnasiet Nationellt, Företagarnas riksorganisation, Lernia AB, Liber Hermods AB, Riksförbundet för formell vuxenutbildning, Sveriges

auktoriserade utbildningsföretag har beretts tillfälle att avge yttrande men har avstått från att yttra sig. Prop. 2009/10:165
Bilaga 2

Dessutom har ytterligare cirka 60 spontana remissyttranden inkommit från enskilda personer om hemundervisning.

Inledande bestämmelser

Ikraftträdande

1 § Skollagen (2010:000) och denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

Lagarna ska tillämpas i fråga om utbildning och annan verksamhet som avser tid från och med den 1 juli 2011, om inte något annat följer av denna lag.

Upphävande

2 § Genom denna lag upphävs

1. skollagen (1985:1100),
2. lagen (1985:1101) om införande av skollagen (1985:1100),
3. lagen (1986:343) med bemyndigande att meddela föreskrifter om kommuners och landstingskommuners medverkan i utbildning,
4. lagen (1993:802) om entreprenadförhållanden i skolan,
5. lagen (1995:1249) om försöksverksamhet med ökat föräldrainflytande över utvecklingsstörda barns skolgång,
6. lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg.

De upphävda lagarna ska fortsätta att tillämpas i fråga om utbildning och annan verksamhet som avser tid före den 1 juli 2011, om inte något annat följer av denna lag.

Definitioner

3 § I denna lag avses med

- 1985 års skollag: skollagen (1985:1100),
- den nya skollagen: skollagen (2010:000).

Andra termer och uttryck som används i denna lag har samma betydelse som i den nya skollagen.

Förskolan

4 § Ett godkännande av en förskola enligt 2 a kap. 13 § i 1985 års skollag som gäller vid utgången av juni 2011 ska anses som ett godkännande som huvudman för förskola enligt 2 kap. 5 § i den nya skollagen, om huvudmannen har förklarats berättigad till bidrag enligt 2 a kap. 17 § i 1985 års skollag. I annat fall ska godkännandet upphöra att gälla den 1 juli 2011.

Fritidshemmet

5 § Ett godkännande av ett fritidshem enligt 2 a kap. 13 § i 1985 års skollag som gäller vid utgången av juni 2011 ska anses som ett

godkännande som huvudman för fritidshem enligt 2 kap. 5 § i den nya skollagen, om huvudmannen har förklarats berättigad till bidrag enligt 2 a kap. 17 § i 1985 års skollag. I annat fall ska godkännandet upphöra att gälla den 1 juli 2011.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 3

Annan pedagogisk verksamhet

6 § Ett beslut om rätt till bidrag för en huvudman för pedagogisk omsorg enligt 2 a kap. 17 § i 1985 års skollag som gäller vid utgången av juni 2011, ska anses som ett beslut om rätt till bidrag för huvudmannen enligt 23 kap. 10 § i den nya skollagen.

Förskoleklassen

7 § Ett godkännande av utbildning som motsvarar förskoleklassen enligt 2 b kap. 6 och 7 §§ i 1985 års skollag som gäller vid utgången av juni 2011 ska anses som ett godkännande som huvudman för förskoleklass enligt 2 kap. 5 § i den nya skollagen, om bidrag lämnas enligt 2 b kap. 10 eller 10 a § i 1985 års skollag. I annat fall ska godkännandet upphöra att gälla den 1 juli 2011.

Grundskolan och grundsärskolan

Äldre godkännanden

8 § Ett godkännande av en fristående skola som motsvarar grundskolan eller sarskolan enligt 9 kap. 2 § i 1985 års skollag som gäller vid utgången av juni 2011 ska anses som ett godkännande som huvudman för grundskola eller grundsarskola enligt 2 kap. 5 § i den nya skollagen, om skolan har förklarats berättigad till bidrag enligt 9 kap. 6 eller 6 a § i 1985 års skollag. I annat fall ska godkännandet upphöra att gälla den 1 juli 2011.

Pågående ärenden om åläggande av skolgång

9 § Ett ärende om åläggande av skolgång i grundskolan, sarskolan eller specialskolan enligt 3 kap. 14 § i 1985 års skollag som inte avgjorts vid utgången av juni 2011 ska fortsätta att handläggas enligt bestämmelserna i 1985 års skollag.

Betyg

10 § För elever i grundskolan ska 9 kap. 14–20 §§ i den nya skollagen inte tillämpas i årskurs 9 under läsåret 2011/12.

11 § För elever i grundsarskolan ska 10 kap. 17–19 §§ i den nya skollagen inte tillämpas i årskurs 9 under läsåret 2011/12.

Specialskolan

Viss äldre utbildning

12 § Utbildning för elever med synskada eller talskada som avses i punkterna 2 och 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (1999:886) om ändring i skollagen (1985:1100) ska anordnas till dess att eleverna har avslutat den. Detsamma ska gälla utbildning i särskilda klasser och utbildning efter skolpliktens upphörande enligt punkterna 7 och 8 i samma övergångsbestämmelser.

13 § Har elever före den 1 juli 2008 tagits emot för att fullgöra utbildning som avses i punkt 2 av övergångsbestämmelserna till lagen (1999:886) om ändring i skollagen (1985:1100) ska utbildningen anordnas till dess att eleverna har avslutat den.

Gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

Utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2011

14 § För utbildning i gymnasieskolan som påbörjas före den 1 juli 2011 ska bestämmelserna i 1985 års skollag i dess lydelse före den 1 mars 2010 fortsätta att tillämpas, om inte något annat följer av föreskrifter som meddelats med stöd av 20 §.

15 § För utbildning i gymnasiesärskolan som påbörjas före den 1 juli 2011 ska bestämmelserna i 1985 års skollag fortsätta att tillämpas, om inte något annat följer av föreskrifter som meddelats med stöd av 20 §.

Äldre förklaringar om rätt till bidrag

16 § En förklaring om rätt till bidrag enligt 9 kap. 8 § i 1985 års skollag i dess lydelse före den 1 mars 2010, som gäller vid utgången av juni 2011, ska upphöra att gälla senast den 1 juli 2013.

17 § En förklaring om rätt till bidrag enligt 9 kap. 8 § i 1985 års skollag i dess lydelse från och med den 1 mars 2010, som gäller vid utgången av juni 2011, ska anses som ett godkännande som huvudman för gymnasieskola enligt 2 kap. 5 § i den nya skollagen. Detsamma gäller för en förklaring om rätt till bidrag, som meddelats efter en förenklad prövning enligt punkt 3 av övergångsbestämmelserna till lagen (2009:000) om ändring i skollagen (1985:1100), och som gäller vid utgången av juni 2011.

18 § En förklaring om rätt till bidrag enligt 9 kap. 8 b § i 1985 års skollag, som gäller vid utgången av juni 2011, ska anses som ett godkännande som huvudman för gymnasiesärskola enligt 2 kap. 5 § i den nya skollagen.

19 § En enskild som efter utgången av juni 2011 vill överta verksamhet vid fristående skola där sådan utbildning som avses i 14 § bedrivs ska

uppfylla förutsättningarna för godkännande enligt 2 kap. 5 § i den nya skollagen.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 3

Bemyndigande

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om i vilka fall och på vilket sätt elever som påbörjat sin utbildning före den 1 juli 2011 och som fullföljer denna senare än tre år från det att den påbörjades, ska fullfölja utbildningen enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas efter utgången av juni 2011.

Riksrekrytering

21 § Beslut som har fattats med stöd av 5 kap. 9 och 14 §§ i 1985 års skollag, och som avser tid efter utgången av juni 2011, ska för den återstående tiden fortsätta att gälla som beslut enligt 14 kap. ## § i den nya skollagen.

Kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare

22 § För kurser och projektarbete i kommunal vuxenutbildning, vuxenutbildning för utvecklingsstörda och svenskundervisning för invandrare som påbörjats före den 1 juli 2011 ska bestämmelserna i 1985 års skollag fortsätta att tillämpas.

Landsting som huvudman

Grundsärskola och gymnasiesärskola

23 § Utan hinder av bestämmelserna om huvudmän i den nya skollagen får ett landsting vara huvudman för grundskola och gymnasiesärskola vid Dammsdalskolan i Vingåkers kommun.

Länsstyrelsen har tillsyn över verksamheten vid elevhemsboende vid sådan utbildning som avses i första stycket. Socialstyrelsen har den centrala tillsynen över sådant elevhemsboende.

Gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning

24 § Utan hinder av bestämmelserna om huvudmän i den nya skollagen får ett landsting vara huvudman för gymnasieskola eller kommunal vuxenutbildning inom andra områden än naturbruk eller omvårdnad om utbildningen

1. bedrevs före den 1 juli 1991 och har bedrivits sedan dess, och
2. under hela tiden har stått öppen för sökande från hela landet och förblir det.

25 § Ett landsting som bedriver utbildning med stöd av 23 eller 24 § ska tillämpa de bestämmelser i den nya skollagen och denna lag som gäller för en offentlig huvudman för utbildning i den aktuella skolformen. Landstinget ska för utbildning i grundsärskola även tillämpa 6 kap. 21 § i den nya skollagen på samma sätt som en enskild huvudman.

Bemyndigande

26 Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om landstingets befattning med sådan utbildning som avses i 23 och 24 §§.

Riksinternatskola

27 § Ett beslut att ge en internatskola ställning som riksinternatskola enligt 10 kap. 1 § i 1985 års skollag ska, om det gäller vid utgången av juni 2011, fortsätta att gälla som ett beslut enligt 28 kap. 14 § i den nya skollagen. En enskild som bedriver utbildning vid en riksinternatskola ska därvid anses godkänd som huvudman för den eller de skolformer som anordnas vid riksinternatskolan.

Internationell skola på grundskolenivå

28 § Ett godkännande av en internationell skola enligt 9 kap. 5 § i 1985 års skollag ska, om det gäller vid utgången av juni 2011, fortsätta att gälla som en förklaring om rätt till bidrag enligt 22 kap. 3 § i den nya skollagen.

Pågående ärenden om tillsyn och återkallelse

29 § Om inte något annat anges i denna lag ska ärenden om tillsyn och om återkallelse av godkännande eller rätt till bidrag som inte har avgjorts vid utgången av juni 2011 handläggas enligt bestämmelserna i den nya skollagen.

Skolväsendets överklagandenämnd

30 § Ett beslut att utse ordförande eller vice ordförande i Skolväsendets överklagandenämnd ska, om det avser tid efter utgången av juni 2011, fortsätta att gälla utan hinder av 25 kap. 2 § i den nya skollagen.

Den som med stöd av första stycket är ordförande eller vice ordförande i Skolväsendets överklagandenämnd efter utgången av juni 2011, får utses på nytt till ordförande eller ersättare för ordföranden utan hinder av 25 kap. 2 § i den nya skollagen.

Överklaganden

Prop. 2009/10:165
Bilaga 3

31 § Överklaganden av beslut som har meddelats enligt bestämmelser i 1985 års skollag ska handläggas enligt äldre bestämmelser, även om beslutet har meddelats den 1 juli 2011 eller senare.

Överklaganden av beslut som har meddelats enligt bestämmelser i den nya skollagen ska handläggas enligt nya bestämmelser, även om beslutet har meddelats före den 1 juli 2011.

Äldre medgivanden att anordna prövning och utfärda betyg

32 § Beslut om medgivande att anordna prövning och utfärda betyg som har fattats med stöd av 15 kap. 8 § i 1985 års skollag ska, om beslutet gäller vid utgången av juni 2011, fortsätta att gälla som ett beslut fattat med stöd av 28 kap. 23 § i den nya skollagen, dock längst till och med utgången av juni 2016.

Förslag till lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160)

Prop. 2009/10:165
Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 § och 6 kap. 17 § arbetsmiljölagen (1977:1160)⁴ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §⁵

Vid tillämpning av 2–4 och 7–9 kap. ska med arbetstagare likställas

1. den som genomgår utbildning,
2. den som under vård i anstalt utför anvisat arbete, och
3. den som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspplikt och annan som fullgör i lag föreskriven tjänstgöring eller som deltar i frivillig utbildning för verksamhet inom totalförsvaret.

Vid tillämpning av 2–4 och 7–9 kap. ska med arbetstagare likställas

1. den som genomgår utbildning, *med undantag för barn i förskolan eller fritidshemmet,*
2. den som under vård i anstalt utför anvisat arbete, och
3. den som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspplikt och annan som fullgör i lag föreskriven tjänstgöring eller som deltar i frivillig utbildning för verksamhet inom totalförsvaret.

De som avses i första stycket 1 och 2 ska likställas med arbetstagare även vid tillämpning av 5 kap. 1 och 3 §§. I fråga om dem som genomgår utbildning finns dessutom särskilda bestämmelser i 6 kap. 6 a, 8, 15, 17 och 18 §§, 7 kap. 13 och 14 §§ samt 9 kap. 3 §.

I fall som avses i första och andra styckena ska det som i lagen sägs om arbetsgivare gälla den som driver den verksamhet i vilken arbetet utförs.

6 kap.

17 §⁶

De som genomgår utbildning ska av huvudmannen för utbildningen ges tillfälle att medverka i arbetsmiljöarbetet på arbetsstället, om det är rimligt med hänsyn till utbildningens art och utbildningsperiodens längd.

Omfattningen och utformningen av elevernas deltagande i skolans arbetsmiljöarbete ska anpassas efter deras ålder, mognad och förutsättningar i övrigt när det gäller

Omfattningen och utformningen av elevernas deltagande i skolans arbetsmiljöarbete ska anpassas efter deras ålder, mognad och förutsättningar i övrigt när det gäller

⁴ Lagen omtryckt 1991:677.

⁵ Senaste lydelse 2009:870.

⁶ Senaste lydelse 2009:870.

1. elever i förskoleklass och i lägre årskurs än årskurs 7 i grundskolan, specialskolan och i motsvarande utbildningar samt i sameskolan,

2. elever i *den obligatoriska särskolan*, gymnasiesärskolan och motsvarande utbildningar, och

3. elever i *vuxenutbildning för utvecklingsstörda*.

Elever i grundskolans årskurs 7–9, specialskolans årskurs 7–10 och gymnasieskolan samt motsvarande utbildningar företräds i arbetsmiljöarbetet av elevskyddsombud.

De som genomgår eftergymnasial utbildning och annan utbildning för vuxna än *vuxenutbildning för utvecklingsstörda* företräds i arbetsmiljöarbetet av studerandeskyddsombud. Ett studerandeskyddsombud ska vara minst 18 år.

1. elever i förskoleklass och i lägre årskurs än årskurs 7 i grundskolan, specialskolan och i motsvarande utbildningar samt i sameskolan,

2. elever i *grundsärskolan*, gymnasiesärskolan och motsvarande utbildningar, och

3. elever i *särskild utbildning för vuxna*.

De som genomgår eftergymnasial utbildning och annan utbildning för vuxna än *särskild utbildning för vuxna* företräds i arbetsmiljöarbetet av studerandeskyddsombud. Ett studerandeskyddsombud ska vara minst 18 år.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

Förslag till lag om ändring i bibliotekslagen (1996:1596)

Prop. 2009/10:165
Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 5 § bibliotekslagen (1996:1596)⁷ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

*Inom grundskolan och
gymnasieskolan skall det finnas
lämpligt fördelade skolbibliotek
för att stimulera skolelevernas
intresse för läsning och litteratur
samt för att tillgodose deras behov
av material för utbildningen.*

*I 2 kap. 27 § skollagen
(2010:000) finns bestämmelser om
skolbibliotek.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

⁷ Lagen omtryckt 1998:1249.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Prop. 2009/10:165
Bilaga 3

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att 23 kap. 1–3 och 5 §§ samt rubrikerna närmast före 23 kap. 1–3 och 5 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast efter 23 kap. 1 § ska utgå,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 25 kap. 13 a §, samt närmast före 23 kap. 1 § ska införas en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 kap.

Förskoleverksamhet

Utbildningsverksamhet m.m.

Förskola m.m.

1 §

Sekretess gäller i *förskoleverksamhet* för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Sekretess gäller i *förskola, pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola, öppen förskola och sådan omsorg som avses i 23 kap. 5 § skollagen (2010:000)* för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Utbildningsverksamhet för barn och ungdomar

Förskoleklass, grundskola, gymnasieskola m.m.

2 §

Sekretess gäller i *förskoleklassen, grundskolan, gymnasieskolan, särskolan, specialskolan och sameskolan samt i en kommunal riksinternatskola för uppgift som hänför sig till psykologisk undersökning eller behandling och för uppgift om en enskilds personliga förhållanden hos psykolog eller kurator*, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Sekretess gäller i *förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i sådan elevhälsa som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats*, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Sekretess gäller på det område

Sekretess gäller på det område som anges i första stycket dels i

som anges i första stycket dels i skolans elevvårdande verksamhet i övrigt för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, dels för uppgift som hänför sig till ärende om tillrättaförande av en elev eller om skiljande av en elev från vidare studier. Sekretessen gäller dock endast om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller inte beslut i ärende.

Sekretess gäller på det område som anges i första stycket i andra fall än som avses i första och andra styckena för uppgift om en enskilds identitet, adress och andra liknande uppgifter om en enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Annan utbildningsverksamhet

Fritidshem m.m.

3 §

Sekretess gäller i annan utbildningsverksamhet än sådan som anges i 2 § för uppgift som hänför sig till psykologisk undersökning eller behandling och för uppgift om en enskilds personliga förhållanden hos psykolog, kurator eller syofunktionär, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Sekretess gäller i elevvårdande verksamhet i övrigt inom arbetsmarknadsutbildningen, den kommunala vuxenutbildningen, vuxenutbildningen för utvecklingsstörda, svenskundervisningen för invandrare (sfi) och folkhögskolan för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i annan utbildningsverksamhet än sådan som anges i 2 § i annat fall än som avses i första stycket och hos Verket för högskoleservice i

Sekretess gäller i sådan särskild elevstödande verksamhet som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats hos fritidshem, i pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för fritidshem och i öppen fritidsverksamhet för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

verksamhet som avser biträde vid antagning av studenter för uppgift om en enskilds identitet, adress och andra liknande uppgifter om en enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Skolbarnsomsorg

Annan utbildningsverksamhet

5 §

Sekretess gäller i skolbarnsomsorgen för uppgift som hänför sig till psykologisk undersökning eller behandling och för uppgift om en enskilds personliga förhållanden hos psykolog eller kurator, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Sekretess gäller i samma verksamhet för annan uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i annan utbildningsverksamhet än sådan som anges i 1–3 §§ för uppgift som hänför sig till psykologisk undersökning eller behandling och för uppgift om en enskilds personliga förhållanden hos psykolog, kurator eller hos studie- och yrkesvägledningen, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Sekretess gäller i elevvårdande verksamhet i övrigt inom arbetsmarknadsutbildningen, den kommunala vuxenutbildningen, särskild utbildning för vuxna, utbildningen i svenska för invandrare och folkhögskolan för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i annan utbildningsverksamhet än sådan som anges i 1–3 §§ i annat fall än som avses i första stycket och hos Verket för högskoleservice i verksamhet som avser biträde vid antagning av studenter för uppgift om en enskilds identitet, adress och andra liknande uppgifter om en enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

25 kap.

13 a §

Sekretessen enligt 1 § hindrar inte att en uppgift om en enskild lämnas från sådan elevhälsa som avser medicinsk insats till annan elevhälsa eller särskild elevstödande verksamhet i övrigt inom samma myndighet, om uppgiften behöver lämnas för att en elev ska få nödvändigt stöd.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

Bilaga 4 – Förteckning över remissinstanser avseende promemorian Förslag till införande av skollagen m.m. (U2099/5601/S)

Prop. 2009/10:165
Bilaga 4

Efter remiss har yttrande över betänkandet avgetts av Riksdagens ombudsmän (JO), Kammarrätten i Stockholm, Socialstyrelsen, Barnombudsmannen, Statens skolinspektion, Statens skolverk, Skolväsendets överklagandenämnd, Regelrådet (N 2008:05), Göteborgs kommun, Malmö kommun, Skellefteå kommun, Vallentuna kommun, Lärarnas Riksförbund, Lärarförbundet, Riksföreningen för skolsköterskor, Sveriges Läkarförbund, Svenska skolläkarföreningen, Sveriges skolledarförbund.

Specialpedagogiska skolmyndigheten, Arbetsmiljöverket, Ungdomsstyrelsen, Aneby kommun, Stockholms kommun, Stockholms läns landsting, Akademikerförbundet SSR, Friskolornas riksförbund, Riksförbundet Hem och Skola, Sveriges Elevråd SVEA, Sveriges Kommuner och Landsting och Sveriges psykologförbund har beretts tillfälle att avge yttrande men har avstått från att yttra sig.

Förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (1985:1100)
dels att 2 kap. och 11 kap. 7 § och 12 kap. 10 § samt 13 kap. 10 § ska upphöra att gälla,
dels att 2a kap. 3 § och 2 b kap. 7 § och 9 kap. 2, 8, 8 b och 16 b §§ samt 15 kap. 2 § ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas ett nytt kapitel, 2 kap. och tio nya bestämmelser, 2 a kap. 3 a–3 j §§ av följande lydelse.

2 kap. Den kommunala organisationen för skolan

Ledningen för skolan

1 § Varje kommun och landsting ska som styrelse för sitt offentliga skolväsende utse en eller flera nämnder.

För en sådan nämnd gäller vad som är föreskrivet om nämnder i kommunallagen (1991:900). Föreskrifterna om självförvaltningsorgan i 7 kap. 18–22 §§ ska dock inte tillämpas i fråga om uppgifter för vilka ansvaret enligt denna lag eller andra bestämmelser ankommer på nämnden eller någon annan.

2 § För ledningen av utbildningen i skolorna ska det finnas rektorer. Rektorn ska hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Det åligger rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Som rektor får bara den anställas som genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Läraryrket

3 § Behörig att undervisa i det offentliga skolväsendet är den som har en lärarexamen avsedd för den undervisning läraren ska bedriva och som har en sådan legitimation för yrket som avses i 6 §.

Den som saknar legitimation men genomgår provårstjänstgöring enligt 5 § får undervisa utan särskilt beslut enligt 4 § fjärde stycket.

Regeringen får meddela föreskrifter om vilken lärarexamen som krävs för att vara behörig att undervisa i olika delar av det offentliga skolväsendet.

4 § Kommuner och landsting är skyldiga att för undervisningen använda lärare som är behöriga enligt 3 § första eller andra stycket.

Undantag från skyldigheten i första stycket får göras endast om behöriga lärare inte finns att tillgå eller det finns något annat synnerligt

skäl med hänsyn till eleverna. En lärare som inte är behörig får under högst ett år i sänder bedriva undervisning.

Den som ska bedriva undervisning utan att vara behörig ska vara lämplig och i första hand ha utbildning motsvarande vad som krävs enligt 3 § första stycket.

Beslut om att för undervisningen använda en lärare som avses i tredje stycket ska fattas av skolans styrelse. Sådant beslut behövs dock inte om användandet endast är kortvarigt.

Varje kommun och landsting ska sträva efter att för undervisningen i gymnasieskolan, gymnasial vuxenutbildning och påbyggnadsutbildning anställa lärare som har forskarutbildning.

Lärlarlegitimation

Beviljande av legitimation

5 § En lärare får anställas för högst ett år för att genomföra praktisk tjänstgöring för att erhålla legitimation för yrket (provår). En anställning för att genomföra provår får förlängas om det föreligger särskilda skäl, dock längst med ett år.

Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, ska lämna närmare föreskrifter om provårets utformning och innehåll.

6 § Den som avlagt sådan lärarexamen som avses i 3 § och som därefter fullgjort provår kan efter ansökan få legitimation för yrket.

Legitimation får inte meddelas om förhållandena är sådana att en legitimation vid en prövning enligt 15 § hade återkallats om sökanden hade varit legitimerad.

7 § En lärare med utländsk lärarexamen kan få legitimation för att utöva yrket i Sverige om den utländska utbildningen ensam eller tillsammans med yrkeslivserfarenhet motsvarar de krav som anges i 6 §. Högskoleverket bedömer om kraven för legitimation är uppfyllda.

Statens skolverk prövar en ansökan om legitimation. Om sökanden har en utländsk lärarutbildning ska Högskoleverkets yttrande bifogas ansökan.

En lärare som har ett annat modersmål än svenska, danska, färöiska, isländska eller norska kan få legitimation endast om han eller hon har de kunskaper i svenska som behövs.

8 § Beteckningen legitimerad lärare får endast användas av den som innehar legitimation.

9 § En lärare som genomgår provår har under provåret rätt till råd och stöd av en legitimerad lärare.

Anställning utan tidsbegränsning

10 § Endast den som har legitimation för yrket får anställas utan tidsbegränsning som lärare.

11 § En legitimerad lärare ska efter minst fyra års väl vitsordad tjänstgöring utnännas till särskilt kvalificerad lärare om han eller hon,

1. har bedömts som särskilt skicklig i sitt yrke på grundval av att ha genomfört ett väl dokumenterat praktiskt pedagogiskt utvecklingsarbete av relevans för yrkesrollen eller

2. har avlagt minst licentiatexamen eller motsvarande inom ett huvudområde som helt eller i huvudsak motsvarar ett undervisningsämne eller på annat sätt rymms inom begreppet utbildningsvetenskap.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska lämna närmare riktlinjer för bedömningen enligt första stycket 1.

12 § En legitimerad lärare som är behörig att undervisa i ämnen med huvudsakligen teoretisk inriktning i gymnasieskolan och som avlagt doktorsexamen inom ett huvudområde som helt eller i huvudsak motsvarar ett sådant undervisningsämne som läraren är behörig i ska efter ansökan kunna utnännas till gymnasielektor.

13 § Statens skolverk ska pröva en ansökan från en lärare om att utnännas till särskilt kvalificerad lärare respektive gymnasielektor.

14 § Endast den som utnämnts till särskilt kvalificerad lärare eller gymnasielektor får använda respektive benämning.

Återkallelse av legitimation

15 § En legitimation ska återkallas om den legitimerade,

1. genom grov oskicklighet eller på annat sätt visat sig uppenbart olämplig att utöva yrket,

2. på grund av sjukdom eller liknande omständighet inte kan utöva yrket tillfredställande eller

3. själv begär att legitimationen ska återkallas.

I ett ärende enligt första stycket får legitimation återkallas för tiden fram till dess frågan om återkallelse har prövats slutligt om det finns sannolika skäl för återkallelse och det är påkallat från allmän synpunkt.

Ett beslut enligt andra stycket gäller i högst sex månader. Om det finns särskilda skäl får beslutets giltighetstid förlängas med högst sex månader.

16 § Har en legitimation återkallats kan en ny legitimation beviljas efter ansökan om förhållandena medger det.

17 § Frågor enligt 15–16 §§ prövas av en särskild nämnd vid Statens skolverk. Nämnden ska benämnas Lärarnas ansvarsnämnd.

18 § Frågor enligt 15 § tas upp efter anmälan av den statliga myndigheten med ansvar för skolinspektionen eller på ansökan av den legitimerade själv. Frågor enligt 16 § tas upp på ansökan av den berörde.

19 § Ansvarsnämnden består av en ordförande och sex andra ledamöter. Ledamöterna utses av regeringen för tre år. Ordföranden ska vara eller ha varit ordinarie domare. Övriga ledamöter ska ha särskilda sakkunskaper om och praktiska erfarenheter av skolverksamhet och lärarens uppdrag.

För ordföranden ska för samma tid utses en ställföreträdare. Ställföreträdaren ska vara eller ha varit ordinarie domare. För övriga ledamöter ska det finnas ett tillräckligt antal ersättare som ska utses för samma tid som ledamöterna.

20 § Ansvarsnämnden är beslutför med ordföranden och fyra andra ledamöter närvarande.

21 § Förfarandet inför ansvarsnämnden är skriftligt. Nämnden ska hålla muntlig förhandling om enskild part begär det och det inte är uppenbart att skäl för förhandling saknas.

Överklagande, m.m.

22 § Ansvarsnämndens beslut enligt detta kapitel får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Ansvarsnämndens slutliga beslut får överklagas av den statliga myndigheten med ansvar för skolinspektionen för att tillvarata allmänna intressen eller av en enskild om beslutet har gått denne emot.

23 § Statens skolverks beslut enligt detta kapitel får överklagas till allmän förvaltningsdomstol, om beslutet gäller,

1. legitimation enligt 6 §,
2. utnämning av särskilt kvalificerad lärare enligt 11 §, eller
3. utnämning till gymnasielektor enligt 12 §.

Andra beslut av Skolverket enligt detta kapitel får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

24 § Avgift får tas ut för att pröva ansökningar om legitimation och om att utnämnas till särskilt kvalificerad lärare respektive gymnasielektor. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer fastställer avgiftens storlek.

25 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska föra ett register över legitimerade lärare och lärare som genomgår provår.

Studie- och yrkesorientering

26 § För att få anställas utan tidsbegränsning för studie- och yrkesorientering i det offentliga skolväsendet ska den sökande ha en utbildning avsedd för sådan verksamhet.

Den som inte uppfyller dessa krav får anställas för studie- och yrkesorientering för högst ett år i sänder.

Kompetensutveckling

27 § Varje kommun och landsting ska se till att kompetensutveckling anordnas för den personal som har hand om utbildningen. Kommuner och landsting ska vinnlägga sig om en planering av personalens kompetensutveckling.

28 § Kommuner och landsting ska se till att lärare, förskollärare och fritidspedagoger som undervisar har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för det offentliga skolväsendet, särskilt de föreskrifter som anger målen för utbildningen.

Skolplan

29 § I alla kommuner ska det finnas en av kommunfullmäktige antagen skolplan som visar hur kommunens skolväsende ska gestaltas och utvecklas. Av skolplanen ska särskilt framgå de åtgärder som kommunen avser vidta för att uppnå de nationella mål som har satts upp för skolan.

Kommunen ska kontinuerligt följa upp samt utvärdera skolplanen.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2a kap.

3 §

Förskoleverksamhetens uppgift är att genom pedagogisk verksamhet erbjuda barn fostran och omvårdnad. Skolbarnsomsorgens uppgift är att komplettera skolan samt erbjuda barn en meningsfull fritid och stöd i utvecklingen.

För bedrivande av förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg *skall* det finnas personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnens behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses.

Barngrupperna *skall* ha en lämplig sammansättning och storlek. Lokalerna *skall* vara ändamålsenliga.

För bedrivande av förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg *ska* det finnas personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnens behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses. *För förskolan anges särskilda krav i 3a §.*

Barngrupperna *ska* ha en lämplig sammansättning och storlek. Lokalerna *ska* vara ändamålsenliga.

3a §

Behörig att ansvara för barns utveckling och lärande i en barngrupp i förskolan är den som har en examen med inriktning mot förskolan och som har legitimation för yrket.

Endast den som är behörig enligt första stycket får anställas utan tidsbegränsning som förskollärare.

Saknas behöriga förskollärare eller föreligger det synnerliga skäl

med hänsyn till barnen får annan som är lämplig förordnas för att under högst ett år i taget ansvara för barns utveckling och lärande i en barngrupp i förskolan. Beslut om undantag ska fattas av skolans styrelse. Sådant beslut behövs dock inte om användandet endast är kortvarigt.

Utöver vad som anges i första och andra stycket kan det finnas annan personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnens utveckling och lärande främjas.

3b §

I frågor om legitimation gäller utöver vad som anges i 3c–3j §§ även vad som i 2 kap. 15–23 §§ föreskrivs för legitimerade lärare.

3c §

En förskollärare får anställas för högst ett år för att genomföra provår. Anställningen för att genomföra provår får förlängas om det föreligger särskilda skäl, dock längst med ett år.

3d §

Den som avlagt sådan examen som avses i 3a § och som därefter fullgjort provår kan efter ansökan få legitimation som förskollärare.

3e §

Beteckningen legitimerad förskollärare får endast användas av den som innehar legitimation.

3f §

En legitimerad förskollärare ska efter minst fyra års väl vitsordad tjänstgöring utnämnas till särskilt kvalificerad förskollärare om han eller hon,

1. har bedömts som särskilt skicklig i sitt yrke på grundval av att ha genomfört ett väl dokumenterat praktiskt pedagogiskt utvecklings-

arbete av relevans för yrkesrollen,
eller

2. har avlagt minst licentiatexamen
eller motsvarande inom ett
huvudområde som helt eller i
huvudsak ryms inom begreppet
utbildningsvetenskap.

Regeringen eller den myndighet som
regeringen bestämmer ska lämna
närmare riktlinjer för bedömningen
enligt första stycket 1.

3g §

Statens skolverk ska pröva en
ansökan från en förskollärare om att
utnämnas till särskilt kvalificerad
förskollärare.

3h §

Endast den som utnämnts till
särskilt kvalificerad förskollärare får
använda benämningen.

3i §

Avgift får tas ut för att pröva
ansökningar om legitimation och om
att utnämnas till särskilt kvalificerad
förskollärare.

Regeringen eller den myndighet
regeringen bestämmer fastställer
avgiftens storlek.

3j §

Den myndighet som regeringen
bestämmer ska föra ett register över
legitimerade förskollärare och
förskollärare som genomgår provår.

14 §⁸

Tillstånd att bedriva sådan
verksamhet som avses i 13 § *skall*
beviljas om verksamheten uppfyller

1. kraven på god kvalitet och
säkerhet, och
2. de krav som anges i 3 §.

Om verksamheten helt eller till
väsentliga del ändras eller flyttas,

Tillstånd att bedriva sådan
verksamhet som avses i 13 § *ska*
beviljas om verksamheten uppfyller

1. kraven på god kvalitet och
säkerhet, och
2. de krav som anges i 3 och
3 a §§.

Om verksamheten helt eller till
väsentliga del ändras eller flyttas, *ska*

⁸ Senaste lydelse 2006:392.

17 §⁹

Kommunen skall lämna bidrag till sådan enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg som

1. fått tillstånd enligt 14 §, och
2. är öppen för alla barn som har rätt till motsvarande offentliga verksamhet enligt 6–6 b, 8 a och 9 §§, med undantag dels för sådana barn som det skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter att ta emot för den enskilda verksamheten, dels för fall där kommunen medger undantag med anledning av verksamhetens särskilda karaktär.

Kommunen är inte skyldig att lämna bidrag om verksamheten innebär påtagliga negativa följder för motsvarande verksamhet i kommunen eller om den enskilda verksamheten tar ut avgifter som är oskäligt höga.

Bidraget skall lämnas med ett belopp per barn som inte oskäligt avviker från kommunens kostnad per barn i motsvarande verksamhet. Om ett barn har ett omfattande behov av särskilt stöd, är kommunen inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Kommunen kan lämna bidrag till annan enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg än som omfattas av första stycket, om verksamheten uppfyller de krav som anges i 3 § och avgifterna inte är oskäligt höga. Sådant bidrag bör lämnas med ett belopp per barn som inte oskäligt avviker från kommunens kostnad per barn i motsvarande verksamhet.

Kommunen ska lämna bidrag till sådan enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg som

1. fått tillstånd enligt 14 §, och
2. är öppen för alla barn som har rätt till motsvarande offentliga verksamhet enligt 6–6 b, 8 a och 9 §§, med undantag dels för sådana barn som det skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter att ta emot för den enskilda verksamheten, dels för fall där kommunen medger undantag med anledning av verksamhetens särskilda karaktär.

Kommunen är inte skyldig att lämna bidrag om verksamheten innebär påtagliga negativa följder för motsvarande verksamhet i kommunen eller om den enskilda verksamheten tar ut avgifter som är oskäligt höga.

Bidraget ska lämnas med ett belopp per barn som inte oskäligt avviker från kommunens kostnad per barn i motsvarande verksamhet. Om ett barn har ett omfattande behov av särskilt stöd, är kommunen inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Kommunen kan lämna bidrag till annan enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg än som omfattas av första stycket, om verksamheten uppfyller de krav som anges i 3 och 3a §§ och avgifterna inte är oskäligt höga. Sådant bidrag bör lämnas med ett belopp per barn som inte oskäligt avviker från kommunens kostnad per barn i motsvarande verksamhet.

⁹ Senaste lydelse 2006:1447.

2b kap.

7 §¹⁰

Utbildning som avses i 6 § *skall* godkännas, om Utbildning som avses i 6 § *ska* godkännas, om

1. den stimulerar varje barns utveckling och lärande och kan ligga till grund för fortsatt skolgång, och
2. den även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Utbildning som bedrivs av en godkänd fristående skola som motsvarar grundskolan eller särskolan *skall* godkännas, om villkoren enligt första stycket är uppfyllda, och om Utbildning som bedrivs av en godkänd fristående skola som motsvarar grundskolan eller särskolan *ska* godkännas, om villkoren enligt första stycket är uppfyllda, och om

1. skolan står öppen för alla barn som har rätt till utbildning inom förskoleklassen, med undantag för sådana barn som det skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter att ta emot för den fristående skolan,

2. skolan för undervisningen använder lärare, *förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva*, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och 2. skolan för undervisningen använder lärare *som är behöriga enligt 2 kap. 3 § första eller andra stycket*, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat *synnerligt* skäl med hänsyn till eleverna, och

3. skolan uppfyller de ytterligare villkor som regeringen föreskriver i fråga om utbildningen och om antagningen till och ledningen av sådan utbildning.

9 kap.

2 §¹¹

En fristående skola, vars utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan, särskolan respektive specialskolan *skall* förmedla, *skall* godkännas, om En fristående skola, vars utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan, särskolan respektive specialskolan *ska* förmedla, *ska* godkännas, om

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,
2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,
3. skolan står öppen för alla barn som enligt denna lag har rätt till utbildning inom motsvarande skolform i det offentliga skolväsendet, med

¹⁰ Senaste lydelse 2002:159.

¹¹ Senaste lydelse 2002:159.

undantag för sådana barn vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,

4. skolan har minst 20 elever, om det inte finns särskilda skäl för ett lägre elevantal,

5. skolan, om den motsvarar särskolan eller specialskolan, bereder eleverna de omsorger som behövs,

6. skolan för undervisningen använder lärare, *förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva*, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat *särskilt* skäl med hänsyn till eleverna, och

6. skolan för undervisningen använder lärare *som är behöriga enligt 2 kap. 3 § första eller andra stycket*, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat *synnerligt* skäl med hänsyn till eleverna, och

7. skolan uppfyller de ytterligare villkor som regeringen föreskriver i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket ha en konfessionell inriktning.

Ett godkännande kan avse vissa årskurser.

8 §¹²

Om en fristående skola lämnar utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som gymnasieskolan *skall* förmedla på nationella eller specialutformade program, *skall* Statens skolverk förklara skolan berättigad till bidrag som avses i 8 a § i fråga om utbildningen. Förklaring får dock lämnas endast om

Om en fristående skola lämnar utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som gymnasieskolan *ska* förmedla på nationella eller specialutformade program, *ska* Statens skolverk förklara skolan berättigad till bidrag som avses i 8 a § i fråga om utbildningen. Förklaring får dock lämnas endast om

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,

2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,

3. skolan står öppen för alla ungdomar som har rätt till motsvarande utbildning i gymnasieskolan enligt denna lag, med undantag för sådana ungdomar vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,

4. skolan för undervisningen använder lärare *som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva*, dock med

4. skolan för undervisningen använder lärare *som är behöriga enligt 2 kap. 3 § första eller andra stycket*, dock med undantag för fall då

¹² Senaste lydelse 2006:391.

undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat *särskilt* skäl med hänsyn till eleverna, och

personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat *synnerligt* skäl med hänsyn till eleverna, och

5. skolan uppfyller de ytterligare villkor som regeringen föreskriver i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

En fristående skola som avses i denna paragraf får även anordna individuellt program. Skyldighet att ta emot en elev på ett individuellt program finns endast om skolan och elevens hemkommun kommer överens om det bidrag som kommunen *skall* betala till skolan för eleven. Utbildningen *skall* bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Utbildningens omfattning får dock minskas om en elev begär det och styrelsen för utbildningen finner det förenligt med syftet för utbildningen.

En fristående skola som avses i denna paragraf får även anordna individuellt program. Skyldighet att ta emot en elev på ett individuellt program finns endast om skolan och elevens hemkommun kommer överens om det bidrag som kommunen *ska* betala till skolan för eleven. Utbildningen *ska* bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Utbildningens omfattning får dock minskas om en elev begär det och styrelsen för utbildningen finner det förenligt med syftet för utbildningen.

En förklaring enligt första stycket *skall* inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En förklaring enligt första stycket *ska* inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.

En förklaring om rätt till bidrag *skall* innehålla uppgift om till vilket nationellt program i gymnasieskolan som utbildningen i bidragshänseende *skall* hänföras.

En förklaring om rätt till bidrag *ska* innehålla uppgift om till vilket nationellt program i gymnasieskolan som utbildningen i bidragshänseende *ska* hänföras.

8 b §¹³

Om en fristående skola lämnar utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som gymnasiesärskolan *skall* förmedla, *skall* Statens skolverk förklara skolan berättigad till bidrag som avses i 8 c § i fråga om utbildningen. Förklaring får dock lämnas endast om

Om en fristående skola lämnar utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som gymnasiesärskolan *ska* förmedla, *ska* Statens skolverk förklara skolan berättigad till bidrag som avses i 8 c § i fråga om utbildningen. Förklaring får dock lämnas endast om

¹³ Senaste lydelse 2002:159

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,

2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,

3. skolan står öppen för alla ungdomar som har rätt till utbildning i gymnasiesärskolan, med undantag för sådana ungdomar vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,

4. skolan för undervisningen använder lärare *som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva*, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat *särskilt* skäl med hänsyn till eleverna, och

4. skolan för undervisningen använder lärare *som är behöriga enligt 2 kap. 3 § första eller andra stycket*, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat *synnerligt* skäl med hänsyn till eleverna, och

5. skolan uppfyller de ytterligare villkor som regeringen föreskriver i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

En förklaring enligt första stycket *skall* inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En förklaring enligt första stycket *ska* inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.

16 b §¹⁴

Bestämmelserna i 2 kap. 4 och 5 §§ om behörighet och anställningsvillkor för lärare, *förskollärare och fritidspedagoger* gäller också för fristående skolor som är godkända enligt 2 § eller har rätt till bidrag enligt 8 eller 8b §.

Bestämmelserna i 2 kap. 3 och 4 §§ om behörighet och i 2 kap. 10 § om anställningsvillkor för lärare gäller också för fristående skolor som är godkända enligt 2 § eller har rätt till bidrag enligt 8 eller 8b §.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från bestämmelserna i första stycket.

11 kap.

7 §¹⁵

För sådan komvux som anordnas av någon annan än en kommun gäller inte bestämmelserna i 2 kap. 4–7 §§.

¹⁴ Senaste lydelse 2002:159.

¹⁵ Senaste lydelse 1991:1684.

12 kap.
10 §¹⁶

För sådan sÄrvux som anordnas av någon annan Än en kommun gÄller inte bestÄmmelserna i 2 kap. 4–7 §§.

13 kap.
10 §

För sÄdan sfi som anordnas av någon annan Än en kommun gÄller inte bestÄmmelserna i 2 kap. 4–7 §§.

15 kap.
2 §

Regeringen fÄr meddela fÄreskrifter om mÄjligheter att lÄta enskilda och andra utomstÄende svara fÄr enstaka inslag i verksamheten inom det offentliga skolvÄsendet fÄr barn och ungdom.

NÄr det gÄller utbildning i form av individuellt program fÄr regeringen fÄreskriva att enskilda och andra utomstÄende fÄr anordna mer av utbildningen Än som fÄljer av fÄrsta stycket.

BestÄmmelserna i 2 kap. 4–7 §§ gÄller inte sÄdan utbildning som med stöd av fÄrsta eller andra stycket anordnas genom annan Än huvudman fÄr det offentliga skolvÄsendet.

1. Denna lag trÄder i kraft den 1 januari 2010 och tillÄmpas pÄ undervisning och fÄrskoleverksamhet som Äger rum efter den 1 juli 2010, om inte annat fÄreskrivs nedan.

2. En lÄrare som fÄre ikrafttrÄdandet anstÄllts utan tidsbegrÄnsning med stöd av 2 kap. 4 § andra stycket i sin Äldre lydelse ska till och med utgÄngen av vÄrterminen 2018 anses som behÄrig fÄr den undervisning som han eller hon anstÄllts fÄr.

3. En fÄrskollÄrare ska till och med utgÄngen av vÄrterminen 2018 anses behÄrig att bedriva undervisning i fÄrskoleklass.

4. FÄr en lÄrare som avlagt lÄrareexamen fÄre lagens ikrafttrÄdande ska vid tillÄmpning av 2 kap. 6 § i stÄllet fÄr kravet pÄ provvÄr gÄlla att lÄraren under minst tvÄ År motsvarande heltid efter den 1 januari 2000 undervisat i de Ämnen eller Årskurser lÄraren har utbildning fÄr. Detsamma ska gÄlla fÄr en sÄdan lÄrare som avses i punkten 2.

5. FÄr en fÄrskollÄrare som avlagt examen fÄre lagens ikrafttrÄdande ska vid tillÄmpning av 2a kap. 3d § i stÄllet fÄr kravet pÄ provvÄr gÄlla att

¹⁶ Senaste lydelse 1992:598.

förskolläraren under minst två år motsvarande heltid efter den 1 januari 2000 bedrivit pedagogisk verksamhet i förskolan.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 5

6. En lärare som enligt 2 kap. 4a § i dess tidigare lydelse fått behörighetsbevis av Högskolverket ska vid tillämpningen av 2 kap. 6 § jämföras med den som har lärarexamen. Vad som i punkten 4 föreskrivs ska även gälla för en sådan lärare.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:802) om
entreprenadförhållanden inom skolan

Prop. 2009/10:165
Bilaga 5

Häri genom föreskrivs i fråga om lagen (1993:802) om entreprenadförhållanden inom skolan att 4 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

För undervisning som bedrivs med stöd av 1 eller 2 § gäller inte bestämmelserna i 2 kap. 3 § skollagen (1985:1100). I stället gäller att för undervisningen skall användas lärare som har kompetens för den undervisning de skall bedriva.

För undervisning som bedrivs med stöd av denna lag gäller bestämmelserna i 2 kap. 3–4 §§ skollagen (1985:1100).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 36 § sekretesslagen (1980:100) ska ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

36 §²

Sekretess gäller hos Skolväsendets överklagandenämnd i ärenden som överklagats dit samt i Statens skolverks tillsynsverksamhet för uppgifter om enskilda personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till den enskilde lider men om sekretessen röjs. Sekretess gäller dock inte nämndens eller verkets beslut i ett ärenden.

Sekretess gäller hos Skolväsendets överklagandenämnd i ärenden som överklagats dit *och hos Lärarnas ansvarsnämnd* samt i Statens skolverks tillsynsverksamhet för uppgifter om enskilda personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till den enskilde lider men om sekretessen röjs. Sekretess gäller dock inte nämndens eller verkets beslut i ett ärenden.

I fråga om uppgifter i allmänna handlingar gäller sekretess i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

¹ Lagen omtryckt 1992:1474.

² Senaste lydelse 2006:854.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:159) om ändring i skollagen (1985:1100)

Prop. 2009/10:165
Bilaga 5

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (1985:1100) att punkterna 2 och 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (2002:159) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

2. Ett godkännande enligt 2 kap. 7 § eller 9 kap. 2 § som har meddelats före ikraftträdandet skall fortsätta att gälla till dess Statens skolverk beslutar om något annat. *För sådana skolor skall villkoren i 2b kap. 7 § andra stycket 2 respektive 9 kap. 2 § första stycket 6 inte tillämpas.*

3. En fristående skola som vid ikraftträdandet har rätt till bidrag enligt 9 kap. 6 a, 8 eller 8b i dess äldre lydelse har rätt till bidrag enligt motsvarande nya bestämmelser till dess Statens skolverk beslutar om något annat. *För sådana skolor skall villkoren i 9 kap. 8 § första stycket 4 respektive 8b § första stycket 4 inte tillämpas.*

Föreslagen lydelse

2. Ett godkännande enligt 2 kap. 7 § eller 9 kap. 2 § som har meddelats före ikraftträdandet ska fortsätta att gälla till dess Statens skolverk beslutar om något annat.

3. En fristående skola som vid ikraftträdandet har rätt till bidrag enligt 9 kap. 6 a, 8 eller 8b i dess äldre lydelse har rätt till bidrag enligt motsvarande nya bestämmelser till dess Statens skolverk beslutar om något annat.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

Bilaga 6 – Förteckning över remissinstanser avseende betänkandet Legitimation och skärpta behörighetsregler (SOU 2008:52)

Prop. 2009/10:165
Bilaga 6

Efter remiss har yttrande över betänkandet avgetts av Riksdagens ombudsmän (JO), Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Stockholms län, Datainspektionen, Statskontoret, Statistiska centralbyrån, Socialstyrelsen, Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, Statens institutionsstyrelse, Handikappombudsmannen, Myndigheten för handikappolitisk samordning, Barnombudsmannen, Statens skolverk, Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning, Myndigheten för skolutveckling, Nationellt centrum för flexibelt lärande, Högskoleverket, Internationella programkontoret för utbildningsområdet, Centrala studiestödsnämnden, Uppsala universitet, Lunds universitet, Göteborgs universitet, Stockholms universitet, Umeå universitet, Linköpings universitet, Kungliga Tekniska Högskolan, Luleå tekniska universitet, Karlstad universitet, Växjö universitet, Örebro universitet, Mittuniversitetet, Högskolan i Borås, Högskolan i Dalarna, Högskolan på Gotland, Högskolan i Gävle, Högskolan i Halmstad, Högskolan i Kalmar, Högskolan i Kristianstad, Högskolan i Skövde, Högskolan Väst, Konstfack, Kungliga Musikhögskolan, Malmö högskola, Mälardalens högskola, Södertörns högskola, Högskolan i Jönköping, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Sametinget, Arbetsförmedlingen, Sameskolstyrelsen, Statens skolinspektion, Botkyrka kommun, Gislaveds kommun, Göteborgs kommun, Karlskrona kommun, Karlskoga kommun, Krokoms kommun, Lomma kommun, Malmö kommun, Nynäshamns kommun, Osby kommun, Oskarshamns kommun, Piteå kommun, Ragunda kommun, Skellefteå kommun, Sollentuna kommun, Stockholms kommun, Sölvesborgs kommun, Uppvidinge kommun, Övertorneå kommun, Internationella Engelska Skolan Enskede, Kunskapsskolan i Sverige AB, Pysslingen förskolor och skolor AB, Handikappförbundens samarbetsorgan, Sveriges Kommuner och Landsting, Svenskt Näringsliv, Företagarnas Riksorganisation, Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Landsorganisationen i Sverige (LO), Svenska Kommunalarbetareförbundet, Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund, Sveriges Skolledarförbund, Friskolornas Riksförbund, Föräldraalliansen Sverige, Lärarutbildningskonventet, Sveriges förenade studentkårer (SFS), Delegationen för romska frågor och Svenska Tornedalingarnas Riksförbund.

Utänför remisslistan har dessutom Stockholms Musikpedagogiska Institut, Riksförbundet För barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning (FUB), Sveriges Musik- och kulturskoleråd (SMOK), Ulla Lindgren, Historieläraarnas Förening, Svenska OMEP, Föreningen Svenska Läromedel, Varbergs Kulturskola, Lärarförbundet (Göteborgs lokalavdelning), Lärarförbundets studerandekommitté, Sveriges Universitetslärarförbund (SULF), Hantverkarnas Riksorganisation (HR), Sveriges Vägledarförening, Lärarnas Riksförbund Studerandeförening, Eva Jornedal och Stockholms universitets studentkår inkommit med yttrande.

Skolväsendets överklagandenämnd, Ekonomistyrningsverket, Gymnastik- och idrottshögskolan, Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, Utbildning till yrkeslärare (U 2008:05), Överklagande-

nämnden för högskolan, Lärarutbildningsutredningen (U 2007:10), Arbetsmiljöverket, Arboga kommun, Burlövs kommun, Filipstads kommun, Håbo kommun, Ljusdals kommun, Ljusnarsbergs kommun, Sollefteå kommun, Södertälje kommun, Torsås kommun, Älvkarleby kommun, Örebro kommun, Carlsons skola, Göteborgs högre samskola, Häggviks gymnasiesärskola, John Bauergymnasiet (Norrköping), Lundsbergs skola, Norrskens friskola (Luleå), Nova Montessoriskola (Kungsbacka), Stiftelsen Kristofferskolan (Stockholm), Waldorfskolefederationen, Fria förskolors samverkansorganisation, Riksförbundet Hem och Skola, Sveriges elevråd, Sveriges Elevråds Centralorganisation, Vuxenstuderandes intresseorganisation, Vuxenutbildning i samverkan, Sverigefinländarnas delegation, Judiska centralrådet har beretts tillfälle att avge yttrande men har avstått från att yttra sig.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 6

Bilaga 7 – Utdrag ur förslag till förordning om
ändring i grundskoleförordningen (1994:1194) i
promemorian En ny betygsskala (Ds 2008:13)

Prop. 2009/10:165
Bilaga 7

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

9 §

Om en elev inte når upp till de mål i ett ämne som enligt kursplanen ska ha uppnåtts i slutet av det nionde skolåret, skall betyg inte sättas i ämnet. Betyg skall inte heller sättas i ett ämnesblock om eleven inte når upp till målen i samtliga ämnen som ingår i ämnesblocket.

I fall som avses i första stycket skall ett skriftligt omdöme om elevens kunskapsutveckling i ämnet eller ämnesblocket ges. Av omdömet kan också framgå de stödåtgärder som har vidtagits.

Omdömet skall undertecknas av läraren.

När en elev får betyget F ska ett skriftligt omdöme om elevens kunskapsutveckling i ämnet eller ämnesblocket ges. Av omdömet kan också framgå de stödåtgärder som har vidtagits.

Omdömet ska undertecknas av läraren.

Bilaga 8 – Förteckning över remissinstanser avseende promemorian En ny betygsskala (Ds 2008:13)

Prop. 2009/10:165
Bilaga 8

Efter remiss har yttrande avgetts av Riksdagens ombudsmän (JO), Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Stockholms län, Migrationsverket, Socialstyrelsen, Statens folkhälsoinstitut, Statens institutionsstyrelse, Barnombudsmannen, Ekonomistyrningsverket, Statskontoret, Verket för förvaltningsutveckling, Statens skolverk, Myndigheten för skolutveckling, Nationellt centrum för flexibelt lärande, Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning, Specialpedagogiska institutet, Skolväsendets överklagarnämnd, Specialskolemyndigheten, Sameskolstyrelsen, Internationella programkontoret för utbildningsområdet, Högskoleverket, Verket för högskoleservice, Ungdomsstyrelsen, Uppsala universitet, Lunds universitet, Göteborgs universitet, Umeå universitet, Linköpings universitet, Karlstads universitet, Örebro universitet, Mittuniversitetet, Högskolan i Dalarna, Högskolan i Gävle, Högskolan i Kalmar, Mälardalens högskola, Lärarhögskolan i Stockholm, Jämställdhetsombudsmannen, Handikappombudsmannen, Arbetsmiljöverket, Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, Arvidsjaurs kommun, Emmaboda kommun, Filipstads kommun, Gotlands kommun, Göteborgs kommun, Halmstads kommun, Järfälla kommun, Karlshamns kommun, Katrineholms kommun, Kumla kommun, Malmö kommun, Mullsjö kommun, Mölndals kommun, Norrköpings kommun, Perstorps kommun, Stockholms kommun, Strömsunds kommun, Tingsryds kommun, Uppsala kommun, Vännäs kommun, Landstinget i Stockholms län, Kommunförbundet Skåne, Friskolornas Riksförbund, Företagarnas Riksorganisation, Föräldraalliansen Sverige, Landsorganisationen i Sverige, Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund, Riksförbundet för formell vuxenutbildning, Svenska Dyslexiföreningen, Sveriges Kommuner och Landsting, Sveriges Akademikers Centralorganisation, Sveriges förenade studentkårer, Sveriges skolledarförbund, Synskadades Riksförbund, Tjänstemännens Centralorganisation och Vuxenstuderades intresseorganisation.

Utanför remisslistan har dessutom Arbetsförmedlingen och Per Måhl inkommit med yttrande.

Högskolan i Halmstad, Arbetsmarknadsstyrelsen, Mora kommun, Ockelbo kommun, Skinnskattebergs kommun, Ånge kommun, Kommunförbundet Västerbotten, BRIS – Barnens Rätt i Samhället, Föreningen för vuxnas lärande, Handikappförbundens samarbetsorgan, Riksförbundet Hem och Skola, Riksförbundet Särvuxpedagogerna, Rädda Barnen, Sveriges elevråd SVEA, Sveriges Elevråds Centralorganisation, Svenska Kommunalarbetareförbundet, Svenskt Näringsliv, Sveriges vägledarförening och Waldorfskolofederationen har beretts tillfälle att avge yttrande men har avstått från att yttra sig.

Förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (1985:1100)
dels att 1 kap. 3 §, 2 a kap. 13–14 a, 16, 17 och 19 §§, 2 b kap. 10 a §,
9 kap. 2, 6, 6 a, 8, 8 b, 16 c §§ ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 9 kap. 19–20 §§, med
följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap. Allmänna föreskrifter

3 §

Vid sidan av de skolformer som anordnas av det allmänna kan det finnas skolor som anordnas av enskilda fysiska eller juridiska personer (fristående skolor).

Vid sidan av de skolformer som anordnas av det allmänna kan det finnas skolor som anordnas av enskilda fysiska eller juridiska personer (fristående skolor). *Om en kommun har rättsligt inflytande i en sådan juridisk person finns särskilda regler i 9 kap. 19 §.*

9 kap. Fristående skolor

2 §

En fristående skola, vars utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan, särskolan respektive specialskolan *skall* förmedla, *skall* godkännas, om

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,

2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,

3. skolan står öppen för alla barn som enligt denna lag har rätt till utbildning inom motsvarande skolform i det offentliga skolväsendet,

En fristående skola, vars utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan, särskolan respektive specialskolan *ska* förmedla, *ska* godkännas, om

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,

2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,

3. skolan står öppen för alla barn som enligt denna lag har rätt till utbildning inom motsvarande skolform i det offentliga skolväsendet,

med undantag för sådana barn vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,

4. skolan har minst 20 elever, om det inte finns särskilda skäl för ett lägre elevantal,

5. skolan, om den motsvarar sarskolan eller specialskolan, bereder eleverna de omsorger som behövs,

6. skolan för undervisningen använder lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak *skall* bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och

7. skolan uppfyller de ytterligare villkor som regeringen föreskriver i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.

Ett godkännande kan avse vissa årskurser.

Om en fristående skola lämnar utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som gymnasieskolan ska förmedla på nationella eller specialutformade program, ska Statens skolinspektion förklara skolan berättigad till bidrag som avses i 8 a i fråga om utbildningen. Förklaring får dock

med undantag för sådana barn vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,

4. skolan har *ett tillräckligt elevunderlag för att långsiktigt kunna bedriva verksamheten*,

5. skolan, om den motsvarar sarskolan eller specialskolan, bereder eleverna de omsorger som behövs,

6. skolan för undervisningen använder lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak *ska* bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och

7. skolan uppfyller de ytterligare villkor som regeringen föreskriver i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.

En fristående skola som drivs av en huvudman där en kommun har ett rättsligt inflytande måste, för att godkännas, även uppfylla villkoren i 19 §.

Ett godkännande kan avse vissa årskurser.

8 §

Om en fristående skola lämnar utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som gymnasieskolan ska förmedla på nationella eller specialutformade program, ska Statens skolinspektion förklara skolan berättigad till bidrag som avses i 8 a § i fråga om utbildningen. Förklaring får dock

lämnas endast om

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,

2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,

3. skolan står öppen för alla ungdomar som har rätt till motsvarande utbildning i gymnasieskolan enligt denna lag, med undantag för sådana ungdomar vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,

4. skolan för undervisningen använder lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och

5. skolan uppfyller ytterligare villkor i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

Regeringen får meddela föreskrifter om de ytterligare villkor som avses i första stycket 5.

En fristående skola som avses i denna paragraf får även anordna individuellt program. Skyldighet att ta emot en elev på ett individuellt program finns endast om skolan och elevens hemkommun kommer överens om det bidrag som kommunen ska betala till skolan för eleven. Utbildningen

lämnas endast om

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,

2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,

3. skolan står öppen för alla ungdomar som har rätt till motsvarande utbildning i gymnasieskolan enligt denna lag, med undantag för sådana ungdomar vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,

4. skolan för undervisningen använder lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och

5. skolan uppfyller ytterligare villkor i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

En förklaring enligt första stycket får lämnas en fristående skola som drivs av en huvudman där en kommun har ett rättsligt inflytande bara om även villkoren i 19 § är uppfyllda.

Regeringen får meddela föreskrifter om de ytterligare villkor som avses i första stycket 5.

En fristående skola som avses i denna paragraf får även anordna individuellt program. Skyldighet att ta emot en elev på ett individuellt program finns endast om skolan och elevens hemkommun kommer överens om det bidrag som kommunen ska betala till skolan för eleven. Utbildningen

ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Utbildningens omfattning får dock minskas om en elev begär det och styrelsen för utbildningen finner det förenligt med syftet för utbildningen.

En förklaring enligt första stycket ska inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder *för skolväsendet* i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.

En förklaring om rätt till bidrag ska innehålla uppgift om till vilket nationellt program i gymnasieskolan som utbildningen i bidragshänseende ska hänföras.

ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Utbildningens omfattning får dock minskas om en elev begär det och styrelsen för utbildningen finner det förenligt med syftet för utbildningen.

En förklaring enligt första stycket ska inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder *på lång sikt* för skolväsendet *eller eleverna* i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.

En förklaring om rätt till bidrag ska innehålla uppgift om till vilket nationellt program i gymnasieskolan som utbildningen i bidragshänseende ska hänföras.

8 b §

Om en fristående skola lämnar utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som gymnasiesärskolan ska förmedla, ska Statens skolinspektion förklara skolan berättigad till bidrag som avses i 8 c § i fråga om utbildningen. Förklaring får dock lämnas endast om

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,

2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,

3. skolan står öppen för alla ungdomar som har rätt till utbildning i gymnasiesärskolan, med undantag för sådana ungdomar vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller

Om en fristående skola lämnar utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som gymnasiesärskolan ska förmedla, ska Statens skolinspektion förklara skolan berättigad till bidrag som avses i 8 c § i fråga om utbildningen. Förklaring får dock lämnas endast om

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,

2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,

3. skolan står öppen för alla ungdomar som har rätt till utbildning i gymnasiesärskolan, med undantag för sådana ungdomar vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller

ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,

4. skolan för undervisningen använder lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och

5. skolan uppfyller ytterligare villkor i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

Regeringen får meddela föreskrifter om de ytterligare villkor som avses i första stycket 5.

En förklaring enligt första stycket ska inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.

ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,

4. skolan för undervisningen använder lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och

5. skolan uppfyller ytterligare villkor i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

En förklaring enligt första stycket får lämnas en fristående skola som drivs av en huvudman där en kommun har ett rättsligt inflytande bara om även villkoren i 19 § är uppfyllda.

Regeringen får meddela föreskrifter om de ytterligare villkor som avses i första stycket 5.

En förklaring enligt första stycket ska inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder *på lång sikt* för skolväsendet *eller eleverna* i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.

16 c §

Den som vill överta verksamheten vid en godkänd fristående skola eller en fristående skola som har förklarats berättigad till bidrag enligt 8 eller 8 b §, ska ansöka om fortsatt godkännande respektive förklaring om fortsatt rätt till bidrag. En sådan ansökan ska bifallas, om den som vill överta verksamheten uppfyller kraven i 9 kap. 2 § första stycket 2, 8 § första stycket 2 respektive 8 b § första stycket 2.

Den som vill överta verksamheten vid en godkänd fristående skola eller en fristående skola som har förklarats berättigad till bidrag enligt 8 eller 8 b §, ska ansöka om fortsatt godkännande respektive förklaring om fortsatt rätt till bidrag. En sådan ansökan ska bifallas, om den som vill överta verksamheten uppfyller kraven i 9 kap. 2 § första stycket 2 *och tredje stycket*, 8 § första stycket 2 *och andra stycket* respektive 8 b §

Ärenden enligt första stycket prövas av Statens skolinspektion. Om ärendet avser en fristående skola som motsvarar specialskolan prövas dock ärendet av styrelsen för specialskolan.

första stycket 2 och andra stycket. Ärenden enligt första stycket prövas av Statens skolinspektion. Om ärendet avser en fristående skola som motsvarar specialskolan prövas dock ärendet av styrelsen för specialskolan.

19 §

För att godkännande enligt 2 § eller förklaring om rätt till bidrag enligt 8 eller 8 b §§ ska meddelas en fristående skola där en kommun äger aktier eller andelar i det bolag eller den förening som anordnar verksamheten eller på annat sätt har ett rättsligt inflytande över huvudmannen krävs, utöver vad som i övrigt föreskrivs i detta kapitel, att

- 1. bestämmanderätten i huvudmannen för den fristående skolan inte enbart tillkommer en eller flera kommuner eller juridiska personer som till någon del ägs av en kommun,*
- 2. samverkan mellan en kommun och en enskild fysisk eller juridisk person är nödvändig för att verksamheten ska komma till stånd och*
- 3. det föreligger särskilda skäl med hänsyn till utbildningens innehåll eller utformning.*

20 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en kommuns skyldighet att yttra sig till Statens skolinspektion i ärenden om rätt till bidrag.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.
 2. För en fristående skola som avses i 9 kap. 19 § och som före ikraftträdandet har godkänts eller förklarats ha rätt till bidrag, ska 9 kap. 19 § inte tillämpas före den 1 januari 2012.

Bilaga 10 – Förteckning över remissinstanser avseende betänkandet Mer om fristående skolor och enskild förskoleverksamhet (SOU 2008:122)

Prop. 2009/10:165
Bilaga 10

Efter remiss har yttrande över betänkandet avgetts av Kammarrätten i Jönköping, Länsrätten i Stockholms län, Länsrätten i Östergötlands län, Domstolsverket, Barnombudsmannen, Konkurrensverket, Myndigheten för handikappolitisk samordning – Handisam, Statskontoret, Statens skolinspektion, Statens skolverk, Regelrådet (N 2008:05), Borås kommun, Danderyds kommun, Flens kommun, Göteborgs kommun, Halmstads kommun, Jönköpings kommun, Karlstads kommun, Linköpings kommun, Luleå kommun, Lunds kommun, Malmö kommun, Norrköpings kommun, Skellefteå kommun, Skövde kommun, Stockholms kommun, Sundsvalls kommun, Södertälje kommun, Täby kommun, Uppsala kommun, Västerås kommun, Växjö kommun, Örebro kommun, Östersunds kommun, Kolbäcksådalens gymnasieförbund, Landstinget i Kronobergs län, Sveriges Kommuner och Landsting, Svenskt Näringsliv, Företagarna, Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Sveriges Skolledarförbund, Lärarnas Riksförbund, Lärarförbundet, Svenska kommunalarbetsförbundet, Friskolornas Riksförbund, Svenska Montessoriförbundet, Almega och Teknikföretagen.

Utanför remisslistan har dessutom Nacka kommun, Utbildningsgruppen inom Göteborgsregionens kommunalförbund och Styrelsen för Göteborgsregionens Internationella skola AB samt Synskadades Riksförbund (SRF) inkommit med yttrande.

Riksdagens ombudsmän, JO, Socialstyrelsen, Skolväsendets överklagandenämnd, Botkyrka, Finspångs, Hudiksvalls, Kils, Orsa, Ovanåkers, Robertsfors, Sandvikens, Staffanstorps och Värnamo kommuner, Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Föreningen Sveriges skolchefer (FSS), Riksförbundet Hem och Skola, Sveriges Elevråds Centralorganisation (SECO), Sveriges elevråd (svea), Sveriges auktoriserade utbildningsföretag samt Waldorfskolefederationen har beretts tillfälle att avge yttrande men har avstått från att yttra sig.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

17 a §

Varje kommun ansvarar för att kommuninnevånare som enligt 17 b § har rätt till en viss utbildning och önskar delta i den, får det.

17 b §

Varje kommuninnevånare som är behörig att delta i gymnasial vuxenutbildning enligt 19 § och som har en examen från ett yrkesprogram men inte har uppnått grundläggande behörighet till högskolestudier har rätt att delta i gymnasial vuxenutbildning i syfte att uppnå en sådan behörighet. Den som har rätt att delta i gymnasial vuxenutbildning enligt första stycket har rätt att delta i sådan utbildning i en annan kommun eller ett landsting om utbildningen finns där och utbildningen inte erbjuds av hemkommunen. I ett sådant fall är hemkommunen skyldig att svara för kostnaderna för elevens utbildning och bestämmelserna i 5 kap. 47 § ska tillämpas beträffande ungdomar fram till och med det första kalenderhalvår det är ungdomarna fyller tjugo år.

Bilaga 12 – Förteckning över remissinstanser avseende betänkandet Framtidsvägen – en reformerad gymnasieskola (SOU 2008:27)

Prop. 2009/10:165

Bilaga 12

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgetts av Riksdagens ombudsmän (JO), Kammarrätten i Göteborg, Länsrätten i Stockholms län, Socialstyrelsen, Statens institutionsstyrelse, Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam), Barnombudsmannen, Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap, Ekonomistyrningsverket, Arbetsgivarverket, Statskontoret, Statens skolverk, Myndigheten för skolutveckling, Specialpedagogiska institutet, Skolväsendets överklagandenämnd, Specialskolemyndigheten (Specialpedagogiska skolmyndigheten), Nämnden för Rh-anpassad utbildning, Nationellt centrum för flexibelt lärande, Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning, Internationella programkontoret, Folkbildningsrådet, Högskoleverket, Överklagandenämnden för högskolan, Centrala studiestödsnämnden, Uppsala universitet (Uppsala universitet har till sitt yttrande bifogat yttranden från ett antal fakulteter: Teknisk-naturvetenskapliga fakultetsnämnden, Medicinska och farmaceutiska fakultetsnämnden, Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden och Utbildningsvetenskapliga fakulteten, samt Uppsala studentkår), Lunds universitet, Göteborgs universitet (Göteborgs universitet har till sitt yttrande bifogat yttranden från ett antal fakulteter: Utbildningsvetenskapliga fakulteten, Konstnärliga fakulteten, Naturvetenskapliga fakulteten och Humanistiska fakulteten), Stockholms universitet, Umeå universitet, Linköpings universitet (Linköpings universitet har till sitt yttrande bifogat yttranden från ett antal fakulteter: Institutionen för kultur och kommunikation, Medicinska fakulteten, Tekniska fakulteten och Områdesstyrelsen för utbildningsvetenskap), Karolinska institutet, Kungl. tekniska högskolan, Luleå tekniska universitet, Mittuniversitetet, Växjö universitet, Örebro universitet, Sveriges lantbruksuniversitet, Blekinge tekniska högskola, Danshögskolan, Högskolan i Borås, Högskolan Dalarna, Malmö högskola, Konstfack, Kungl. Musikhögskolan i Stockholm, Teaterhögskolan, Chalmers tekniska högskola AB, 2007 års körkortsutredning (N 2006:16), Sjöfartsverket, Luftfartsstyrelsen, Verket för näringslivsutveckling (NUTEK), Elsäkerhetsverket, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, Ungdomsstyrelsen, Jämställdhetsombudsmannen, Handikappombudsmannen, Arbetsförmedlingen, Arvika, Borås, Borlänge, Botkyrka, Degerfors, Finspångs, Gotlands, Göteborgs, Jokkmokks, Jönköpings, Karlstads, Katrineholms, Lycksele, Malmö, Mölndals, Nacka, Norrköpings, Sandvikens, Sollefteå, Skövde, Stenungsunds, Stockholms, Strömsunds, Umeå, Uppsala, Vallentuna, Varbergs och Övertorneå kommuner, Norrbottens och Östergötlands läns landsting, Almega, Industri- och Kemigruppen, Byggnadsindustrins Yrkesnämnd, Elbranchens Yrkesnämnd, Fastighetsbranchens Utbildningsnämnd, Forum för livsmedelsindustrin, Friskolornas Riksförbund, Företagarnas Riksorganisation (Företagarna), Föräldraalliansen Sverige, Grafiska Yrkesnämnden, Handelsanställdas förbund, Handikappförbundens samarbetsorgan, Hantverkarnas Riksorganisation, Hästnäringens Yrkesnämnd, Landsorganisationen i Sverige, Lärarförbundet, Lärarnas Riks-

förbund (LR), Metallgruppen, Naturbrukets Yrkesnämnd, Plåt- och Ventilationsbranschens Yrkesnämnd, Vuxenutbildning i Samverkan, Riksidrottsförbundet, Skogsbrukets Yrkesnämnd, Svensk Energi AB, Svensk Handel, Svensk Ventilation, Svenska Kommunalarbetareförbundet, Svenskt Näringsliv, Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO) (SACO har till sitt yttrande bifogat ett yttrande från Naturbrukslärarnas förening, en delförening inom Akademiker inom jord, skog, trädgård, miljö och nutrition – Agrifack), Sveriges Byggindustrier, Sveriges Elevråds Centralorganisation, Sveriges Frisörföretagare, Sveriges Förenade Studentkårer (SFS), Sveriges Kommuner och Landsting, Sveriges Skolledarförbund, Sveriges Universitets- och Högskoleförbund (SUHF), Sveriges Vägledarförening, Sågverkens och Träindustrins Yrkesnämnd (STYN), Teknikföretagen, Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Utbildningsrådet för Hotell och Restauranger, VVS-Branschens Yrkesnämnd, Waldorfskolefederationen och Vuxenstuderandes intresseorganisation (VIO).

Dessutom har spontana remissvar inkommit från Estetisk kongress 08, elever vid Kunskapsgymnasiet i Kista genom Margareta Schwartz, Elteknikutbildningen vid Tullängsskolan i Örebro, Företagspoolen Örebro, Anders Paulsen, Lärarkollegiet på barn- och fritidsprogrammet vid Hagagymnasiet i Norrköping, Svenska klassikerförbundet (SKF), Per Ahnegård, Centrala ämnesgruppen för lärare i estetiska ämnen i gymnasieskolan i Norrköping, Svenska Esperanto-Institutet, Birgitta Gustafsson vid Åkrahällsskolan i Nybro, Nyköpings kommun, Kenny Andersson, Agneta Karlsson för Kungsholmens gymnasium/Stockholms Musikgymnasium, Sweboat (Båtbranschens riksförbund), Sveriges Ingenjörer, Karin Thorsander vid Solbergagymnasiet i Arvika, Olof Olsson vid Lerumsgymnasiets BF-program, Samhällskunskapslärare vid Sjäddalsgymnasiet i Huddinge, Pia Malmberg-Kronvall m.fl. verksamma vid gymnasiebibliotek i Blekinge, Halland, Jönköping, Kalmar och Kronobergs län, Sveriges FisketurismFöretagare (SeFF), Marianne Grop, Föreningen Svenska Läromedel (FSL), Anders Sköld och Stefan Johansson, Göteborgsregionens kommunalförbund, Branschrådet Svensk Massage, MP-arbetslaget vid Torsbergagymnasiet genom Karin Sandström, Forshagaakademien AB, Sveriges Kristna Råd, Huddinge, Tyresö, Södertälje, Salems, Haninge, Botkyrka, Nynäshamns och Nykvarns kommuner (Kommunerna på Södertörn), Svenska Bankföreningen, Fondbolagens Förening och Svenska Fondhandlarföreningen, Klimataktion-Lärarnätverket genom Lars Weland, Afasiförbundet/Talknuten och Riksförbundet för döva, hörselskadade och språkstörda barn (DHB), Catarina Nilsson m.fl. vid Jacobsskolan i Hässleholm, BrobyGrafiska Utbildning i Sunne, Nätverk av IV-program i Västra Götaland, Västra Götalandsregionen, Medienätverk Syd genom Ingrid Johansson, Thomas Johansson och Elisabet Eklom, Kungl. Vetenskapsakademien, Finansinspektionen (FI), Arjeplogs kommun, Framtidsgymnasiet i Sverige AB, VVS Företagen, Kommunförbundet Norrbotten, Nationellt resurscentrum för biologi och bioteknik, Sporthandelsbranschen, Kommunförbundet Jämtlands län (Styrgrupp för utveckling av Vård- och omsorgscollege), Svenska Bussbranschens Riksförbund, Riksföreningen Autism, Nationalkommittén för psykologi vid Kungl. Vetenskapsakademien, Branschråd Utbildning inom Kommunala Företagens Samorganisation

(KFS), Gunnar Einarsson och Joakim Holmberg vid Lerums gymnasium, Internationell inriktning, Musiklärarnas Riksförening, Svenska Flygföretagens Riksförbund (SFR), Svenska Resebyråföreningen, De Handikappades Riksförbund (DHR), Sveriges Dövas Riksförbund (SDR), Piteå kommun, Landstinget Dalarna, Eslövs kommun, Föreningen Lärare i Ekonomiska ämnen, Plåtslageriernas Riksförbund (PLR), Naturbrukskolornas Förening, Kylentreprenörernas Förening, Djurbranschens Yrkesnämnd (DYN), VVS Företagen, Svensk Ventilation, Kylentreprenörernas Förening och Fastighetsbranschens Utbildningsnämnd, Maskin Levererantörerna, Svenska Transportarbetarförbundet, Programnämnd Barn och Utbildning i Örebro kommun, Den Svenska Nationalkommittén för Geologi vid Kungl. Vetenskapsakademien, Historielärarnas Förening, Norra Västmanlands Utbildningsförbund, Hörselskadades Riksförbund (HRF), Eva Adolphson m.fl. vid Alecta, AMF Pension, Nordea, Länsförsäkringar, Ikanobanken, SEB och Swedbank, Jämtlands Gymnasieförbund, Lotta Nygren, Åre kommun, Vård och omsorgscollege Västerbotten, Biologilärarnas förening, Instrumenttekniska Föreningen (ITF), Sveriges Konsumenter, Civilekonomerna, Sveriges universitetslärarförbund (SULF), Föreningen Sveriges Dövblinda (FSDB) och Dövblind Ungdom (DBU), Svenska Unescorådet, Mats Broberg, Marie Yderland och Lisa Edman vid Fågelviksgymnasiet i Tibro, Sundsvalls gymnasium, Regionförbundet Östsam Linköping, Gymnasienämnden i Skellefteå kommun, Skandinaviska Förbundet för Komplementär Medicin, Yrkesrådet för omvårdnadsprogrammet vid Kristinegymnasiet i Falu kommun, Lernia AB, verksamma vid SP idrottsprogrammet vid Katedralskolan i Växjö och Stagneliuskolan i Kalmar, Marina läroverket, Stiftelsen Aktiefrämjandet, Bildlärare vid Lars Kaggskolan i Kalmar, Branschföreningen SPOFA Spöfiske (Svenska sportfiskedistributörer i samverkan), Friskolorna Didaktus, IT-Gymnasiet, Rytmus och Vittra, IF Metall, Teaterförbundet, Svenska Fysikersamfundet, Svenskläraryöreningen, Föreningen Social Omsorg, Kristdemokratiska ungdomsförbundet, Branschorganisationen Spa & Hälsa, Geografilärarnas Riksförening, Sveriges Dövas Ungdomsförbund (SDU), Ingvar Eriksson, Louise Westerberg, Louise Andersson, Niclas Fock och Maria Hammarén (Stiftelsen Victor Rydbergs skolor m.fl.), Föreningen Rese- & Turismutbildare, Socialdemokraterna i barn- och utbildningsnämnden i Bodens kommun, Ung Företagsamhet, estetlärare och skolledare vid estetiska programmet vid gymnasieskolan Spyken i Lund, Leif Andersson m.fl., Lärarna på det estetiska programmet vid Fässbergsgymnasiet i Mölndal, Nationalkommittén för Geografi vid Kungl. Vetenskapsakademien, Sollentuna kommun, Kronofogdemyndigheten och Konsumentverket, Jan-Ivar Johansson i Luleå, Svenska kommittén för hushållsvetenskap (SKHv) genom Karin Hjalmeskog, Sveriges Musik- och Kulturskoleråd (SMOK), Lärarnas Riksförbunds Studerandeförening, Anita Källén vid Almäsgymnasiet i Borås, Sveriges Arkitekter, Sveriges Försäkringsförbund, Barn- och utbildningsnämnden i Bodens kommun, Amatörkulturens samrådsgrupp, Sveriges körförbund, MAIS – Musikarrangörer i samverkan, Svensk Teaterunion, Länsteatrarna i Sverige samt Lärarna i naturvetenskapliga ämnen vid Fässbergsgymnasiet i Mölndal. Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS), Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO), Gnosjö, Höganäs, Kiruna,

Lysekils, Mullsjö, Oskarshamns, Ronneby, Skinnskattebergs, Staffans-
torps och Tranemo kommuner, Skåne läns, Stockholms läns och Väster-
bottens läns landsting, Fastigo, Föreningen Sveriges Skolchefer (FSS),
IT-företagen, Kommunala Yrkesnämnden, Kylbranschens kompetens-
akademi, Landsrådet för Sveriges Ungdomsorganisationer (LSU),
Måleribranschens Yrkesnämnd, Motorbranschens Yrkesnämnd,
Pappersindustrins Yrkesnämnd, Plast- och Kemiföretagen, Riksförbundet
Hem och Skola, SEKO – Facket för Service och Kommunikation,
Servicebranschens Yrkesnämnd, Sjöfartens arbetsgivarförbund, Syn-
skadades Riksförbund, Sveriges Auktoriserade Utbildningsföretag,
Sveriges elevråd – SVEA, Teknikföretagens yrkesnämnd, Transport-
fackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd (TYA), TransportGruppen samt
Yrkesnämnden för industrin har beretts tillfälle att avge yttrande men har
avstått från att yttra sig.

Bilaga 13 – Sammanfattning av promemorian Särskilda program och behörighet till yrkesprogram (U2009/5552/G)

Prop. 2009/10:165
Bilaga 13

Regeringen har genom antagande av propositionen *Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan* (prop. 2008/09:199) beslutat om en framtida struktur för gymnasieskolans studievägar samt behörighetskrav till gymnasieskolans högskoleförberedande program m.m. Promemorian behandlar de krav som ska gälla för behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram. Vidare föreslås särskilda program ersätta dagens individuella program. Båda frågorna aviserade regeringen i propositionen att den skulle återkomma till. Därutöver lämnas förslag till undantag från 20-årsbestämmelsen för deltagande i grundläggande vuxenutbildning.

Behörighetskrav för yrkesprogram

För att eleverna ska vara bättre rustade för studier i gymnasieskolan föreslås att det för behörighet till ett yrkesprogram i gymnasieskolan ska krävas godkänt betyg i svenska/svenska som andraspråk och godkända betyg i engelska, matematik och minst fem andra ämnen. Det föreslås också att det, liksom för de högskoleförberedande programmen, bör finnas möjlighet till undantag från behörighetskravet i engelska p.g.a. speciella personliga förhållanden.

Särskilda program föreslås ersätta individuella program

I gymnasieskolan föreslås att det införs de särskilda programmen preparandutbildning, programinriktat individuellt val, yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintrödn. Fristående skolor ska ha möjlighet att anordna samtliga särskilda program.

Preparandutbildning syftar till att elever, som fullföljt årskurs 9 utan att ha uppnått behörighet till ett högskoleförberedande program eller yrkesprogram i gymnasieskolan, efter högst ett år ska uppnå sådan behörighet. Hemkommunen ska erbjuda utbildningen till ungdomar som inte är behöriga till något nationellt program och ungdomar som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram men som önskar bli behöriga även till de högskoleförberedande programmen. Utbildningen ska främst innehålla de ämnen eleven saknar godkända betyg i och som behövs för att uppnå behörighet till det program som eleven vill söka. Den kan även innehålla ytterligare grundskoleämnen som eleven saknar godkända betyg i och, som ett komplement, kurser från gymnasieskolan.

Elever som är obehöriga till ett yrkesprogram, men som har en dokumenterat godtagbar studieförmåga föreslås kunna tas emot på programinriktat individuellt val i gymnasieskolan. Villkoret är att eleven har godkänt betyg i svenska eller svenska som andraspråk och engelska eller matematik och godkända betyg i minst fyra andra ämnen. För elever som har godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik krävs i stället godkända betyg i minst tre andra

ämnen. Elever ska ha rätt till stödundervisning i de ämnen som behövs för att bli behöriga till ett yrkesprogram.

Yrkesintroduktion syftar till att eleven ska få en yrkesinriktad utbildning som ger eleven möjlighet att direkt etablera sig på arbetsmarknaden eller som leder till studier på ett nationellt yrkesprogram. Utbildningen ska av hemkommunen erbjudas de ungdomar som saknar behörighet till ett nationellt program som så önskar. Den ska huvudsakligen innehålla yrkesutbildning, dvs. karaktärsämnen från gymnasieskolans yrkesprogram eller annan yrkesutbildning samt arbetsplatsförlagt lärande eller praktik. Utbildningen kan även innehålla grundskoleämnen och gymnasiegemensamma ämnen.

Individuellt alternativ syftar till att utveckla elevens kunskaper för att kunna gå vidare till yrkesintroduktion, annan fortsatt utbildning eller till arbetsmarknaden. Utbildningen ska av hemkommunen erbjudas till de ungdomar som saknar behörighet till ett nationellt program. Utbildningen kan innehålla grundskoleämnen, gymnasiegemensamma ämnen och gymnasieskolans karaktärsämnen. Den kan även innehålla andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling, exempelvis olika motivationsinsatser och praktik.

Språkintrouktion syftar till att invandrarungdomar som nyligen anlänt till landet ska få en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket som möjliggör för dem att komma vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning. Efter en validering av elevens tidigare kunskaper ska utbildningen innehålla svenska/svenska som andraspråk, samt övriga grundskole- och gymnasieämnen som eleven bedöms behöva för sin fortsatta utbildning. Utbildningen kan även innehålla andra inslag som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling.

Undantag från 20-årsbestämmelsen för deltagande i grundläggande vuxenutbildning

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreslås få meddela föreskrifter om att behörighet att delta i grundläggande vuxenutbildning ska inträda tidigare än från och med andra kalenderhalvåret det år kommuninvånaren fyller 20 år.

Bilaga 14 – Lagförslag i promemorian Särskilda program och behörighet till yrkesprogram (U2009/5552/G)

Prop. 2009/10:165
Bilaga 14

Förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 10 § och 15 kap. 2 § skollagen (1985:1100) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

10 §

Varje kommuninnevånare har rätt att delta i grundläggande vuxenutbildning från och med andra kalenderhalvåret det år han fyller 20 år, om han saknar sådana färdigheter som normalt uppnås i grundskolan och är bosatt i landet.

Regeringen får *föreskriva* att också den som inte är bosatt i landet *skall* ha rätt att delta.

Varje kommuninnevånare har rätt att delta i grundläggande vuxenutbildning från och med andra kalenderhalvåret det år han *eller hon* fyller 20 år, om han *eller hon* saknar sådana färdigheter som normalt uppnås i grundskolan och är bosatt i landet.

Regeringen får *meddela föreskrifter om* att också den som inte är bosatt i landet *ska* ha rätt att delta.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att behörighet att delta i grundläggande vuxenutbildning ska inträda tidigare än från och med den tidpunkt som anges i första stycket.

Den som har rätt att delta i grundläggande vuxenutbildning har rätt att delta i sådan undervisning i en annan kommun om utbildningen finns där.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller inte den som är intagen i kriminalvårdsanstalt.

15 kap.

2 §

Regeringen får meddela föreskrifter om möjlighet att låta enskilda och andra utomstående svara för enstaka inslag i verksamheten inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdom.

När det gäller utbildning i form av *ett individuellt program* får regeringen *föreskriva* att enskilda och andra utomstående får anordna mer av utbildningen än som följer av första stycket.

När det gäller utbildning i form av *särskilda program* får regeringen *meddela föreskrifter* att enskilda och andra utomstående får anordna mer av utbildningen än som följer av första stycket.

Bestämmelserna i 2 kap. 4–7 §§ gäller inte sådan utbildning som med stöd av första eller andra styckena anordnas genom annan än huvudman för det offentliga skolväsendet. Prop. 2009/10:165
Bilaga 14

1. Denna lag träder i kraft den 28 juni 2010. Bestämmelserna ska tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 1 juli 2011. För utbildning som påbörjats tidigare ska äldre bestämmelser alltjämt tillämpas, om inte annat följer av 2.

2. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om i vilka fall och på vilket sätt elever, som påbörjat sin utbildning före den 1 juli 2011 och som fullföljer denna senare än tre år från det att den påbörjades, ska fullfölja utbildningen enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjats efter den 1 juli 2011.

Härigenom föreskrivs

dels att 5 kap. 1, 4, 19–21, 23, 28, 31–32, 40–43, 51, och 57 §§, 9 kap. 8–8 a §§ och 15 kap. 4 § skollagen (1985:1100) i stället för dess lydelse enligt lagen (2009:0000) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna före 5 kap. 4, 18 a, 30 a, och 40 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 5 kap. 44 § ska lyda ”Överklagande av beslut om behörighet och mottagande till programinriktat individuellt val och yrkesintroduktion”,

dels att det i lagen ska införas åtta nya paragrafer, 5 kap. 18 a, 21 a–21 b, 30 a och 31 a–31 d §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

1 §

Gymnasieskolan är öppen endast för ungdomar som avslutat sin grundskoleutbildning eller motsvarande utbildning och som påbörjar utbildningen under tiden fram till och med det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år.

I 32 § finns bestämmelser om utbildning i gymnasieskolan för vissa elever från den obligatoriska sarskolan.

I 31 c § finns bestämmelser om utbildning i gymnasieskolan för vissa elever från den obligatoriska sarskolan.

Detta kapitel gäller bara för ungdomar som är bosatta i landet. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får dock meddela föreskrifter om att även andra ungdomar ska omfattas av bestämmelserna.

Gymnasieskolans program

Nationella och *individuella program*

Gymnasieskolans utbildning

Nationella och *sarskilda program*

4 §

Utbildningen i gymnasieskolan består av nationella program, som är yrkesprogram eller högskoleförberedande program.

I gymnasieskolan finns också utbildning i form av *individuella program*.

I gymnasieskolan finns också utbildning i form av *sarskilda program*. Dessa program är *preparandutbildning, programinriktat individuellt val, yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkinntroduktion*.

Individuella program

Särskilda program

Preparandutbildning

18 a §

Syftet med preparandutbildning är att en elev som fullföljt årskurs 9 i grundskolan utan att ha uppnått behörighet till ett högskoleförberedande program eller ett yrkesprogram i gymnasieskolan ska uppnå sådan behörighet.

Programinriktat individuellt val

20 §

Individuella program ska förbereda eleven för studier på ett nationellt program.

Individuella program kan utformas för en grupp elever eller för en enskild elev. Om programmet särskilt inriktas mot studier på ett visst nationellt program (programinriktat individuellt program), ska det utformas för en grupp elever.

Ett individuellt program kan utformas även för att

1. göra det möjligt för en elev att förena en anställning som syftar till yrkesutbildning med studier av vissa ämnen i gymnasieskolan, eller

2. för att på annat sätt möta en elevs speciella utbildningsbehov.

Programinriktat individuellt val syftar till att eleven ska få en utbildning som är inriktad mot ett nationellt yrkesprogram och att eleven så snart som möjligt ska kunna antas till programmet.

Programinriktat individuellt val ska utformas för en grupp elever.

Yrkesintroduktion

21 §

Utbildningen på individuella program ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Utbildningens omfattning får dock minskas, om en elev begär det och styrelsen för utbildningen finner att det är förenligt med syftet med

Yrkesintroduktion syftar till att eleven ska få en yrkesinriktad utbildning som ger eleven möjlighet att direkt etablera sig på arbetsmarknaden eller som leder till studier på ett nationellt yrkesprogram.

Individuellt alternativ

21 §

Utbildningen på ett individuellt program ska följa en plan som beslutas av styrelsen för utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att utbildningen på sådana individuella program som avses i 19 § tredje stycket 1 ska omfatta minst vissa ämnen.

Individuellt alternativ syftar till att eleven ska gå vidare till yrkesintroduktion, annan fortsatt utbildning eller till arbetsmarknaden.

Språkintröduktion

21 a §

Språkintröduktion syftar till att ge invandrarungdomar som nyligen anlända till landet en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket, vilket möjliggör för dem att komma vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning.

Utbildningens omfattning

21 b §

Utbildning som avses i 19 – 21 a §§ ska bedrivas som heltidsstudier och följa en plan som ska fastställas av styrelsen för utbildningen. Utbildningens omfattning får dock minskas, om en elev begär det och styrelsen för utbildningen finner det förenligt med utbildningens syfte.

23 §

För behörighet till ett yrkesprogram krävs godkänt betyg i svenska, engelska och matematik.

För behörighet till ett yrkesprogram krävs godkända betyg i svenska, engelska, matematik och minst fem andra ämnen.

En sökande som saknar godkänt betyg i engelska men uppfyller

övriga behörighetskrav ska ändå anses behörig om den sökande

1. på grund av speciella personliga förhållanden inte har haft möjlighet att delta i undervisning i engelska under en betydande del av sin tid i grundskolan eller motsvarande och

2. bedöms ha förutsättningar att klara studierna på det sökta programmet.

28 §

Ett landsting får anordna utbildningar på sådana nationella program som avser naturbruk och omvårdnad.

Efter överenskommelse med en kommun får landstinget även anordna utbildning på andra nationella program och på *individuella program*.

Efter överenskommelse med en kommun får landstinget även anordna utbildning på andra nationella program och på de *särskilda programmen programinriktat individuellt val, yrkesintroduktion och individuellt alternativ*.

Erbjudande av utbildning på särskilda program

Preparandutbildning

30 a §

Hemkommunen ska erbjuda elever som inte fått godkänt betyg i grundskolan i de ämnen som behövs för att uppnå behörighet till ett nationellt program att gå preparandutbildning under högst ett år. Skyldigheten att erbjuda preparandutbildning gäller utbildning som påbörjas fram till och med det andra kalenderhalvåret det år då eleven fyller arton år.

Om det finns synnerliga skäl får utbildningen förlängas till två år.

Yrkesintroduktion och individuellt alternativ

31 §

Hemkommunen ansvarar för att *alla ungdomar i kommunen, som är behöriga enligt 22 § och som*

Hemkommunen ska erbjuda yrkesintroduktion och individuellt alternativ till de ungdomar som

inte har påbörjat en utbildning på ett nationellt program eller en likvärdig utbildning, erbjuds utbildning på individuella program.

Hemkommunens ansvar omfattar också ungdomar, som har påbörjat någon av de utbildningar som nämns i första stycket men som har avbrutit utbildningen, om de fortfarande uppfyller behörighetskraven för gymnasieskolan.

- uppfyller kraven i 1 § och
- saknar behörighet till nationella program och
- inte avlagt International Baccalaureate (IB).

Om det finns synnerliga skäl, får ungdomar som är behöriga till nationella program erbjudas yrkesintroduktion eller individuellt alternativ.

Språkintröduktion

31 a §

Hemkommunen ska, i stället för yrkesintroduktion och individuellt alternativ, erbjuda de invandrarungdomar som nyligen anlånt till landet och som har sådant behov av språkintröduktion som framgår av 21 b § sådan utbildning under förutsättning att de

- uppfyller kraven i 1 § och
- saknar behörighet till nationella program och
- inte avlagt International Baccalaureate (IB).

Programinriktat individuellt val

31 b §

Hemkommunen får erbjuda programinriktat individuellt val till de ungdomar som uppfyller villkoren i 31 § första stycket och som har

- godkänt betyg i svenska,
- godkända betyg i engelska eller matematik, och
- godkända betyg i minst fyra andra ämnen.

För de som har godkända betyg i svenska, engelska och matematik krävs i stället godkända betyg i minst tre andra ämnen.

Vid tillämpningen av första och andra styckena ska med godkänt betyg i svenska jämföras godkänt betyg i svenska som andraspråk.

Elever från särskolan

31 c §

För elever från särskolan behöver hemkommunen erbjuda utbildning på ett särskilt program bara om eleven vid prövning enligt 6 kap. 7 § inte tas emot i gymnasiesärskolan, därför att eleven bedöms kunna gå i gymnasieskolan.

Samverkansavtal

31 d §

Ett erbjudande om utbildning enligt 18 a § eller 21 a § får avse utbildning som anordnas av hemkommunen eller av en annan kommun. Ett erbjudande om utbildning enligt 19–21 §§ som anordnas av hemkommunen eller av en annan kommun eller ett landsting.

Utbildning enligt 19 och 20 §§ som anordnas av en annan kommun eller ett landsting och som avser en grupp elever får erbjudas inom ramen för ett samverkansavtal.

Två eller flera kommuner som gemensamt erbjuder utbildning för en grupp elever bildar ett samverkansområde för den utbildningen. Kommuner som har slutit samverkansavtal med ett landsting om en viss utbildning för en grupp elever bildar ett samverkansområde för den utbildningen.

Information om utbildningsbehov

32 §

För elever från särskolan gäller hemkommunens ansvar för att utbildning på individuella program erbjuds bara om eleven vid prövning enligt 6 kap. 7 § inte tas *Hemkommunen ska erbjuda ungdomar som önskar gå på preparandutbildning, yrkesintroduktion, individuellt alternativ eller språkintröduktion den hjälp de*

emot i gymnasiesärskolan, därför att eleven bedöms kunna gå i gymnasieskolan

behöver för att beskriva sitt utbildningsbehov för gymnasieskolan eller en fristående gymnasieskolan.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 14

Om en elev som önskar gå en sådan utbildning som avses i första stycket begär det, ska hemkommunen se till att berörd skola informeras om elevens utbildningsbehov.

Mottagande till individuella program

Mottagande till vissa särskilda program

40 §

En ansökan till ett *individuellt program* som har utformats för en grupp elever ska skickas till styrelsen för utbildningen i den sökandes hemkommun. Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska ansökan omedelbart sändas vidare till den huvudmannen. Om hemkommunen inte tillhör samverkansområdet för utbildningen, ska styrelsen bifoga ett yttrande där det framgår om hemkommunen åtar sig att svara för kostnaderna för sökandes utbildning.

En ansökan till *programinriktat individuellt val eller yrkesintroduktion* som har utformats för en grupp elever ska skickas till styrelsen för utbildningen i den sökandes hemkommun. Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska ansökan omedelbart sändas vidare till den huvudmannen.

Om *ansökan rör yrkesintroduktion* och hemkommunen inte tillhör samverkansområdet för utbildningen, ska styrelsen bifoga ett yttrande där det framgår om hemkommunen åtar sig att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning.

41 §

En kommun eller ett landsting som anordnar en utbildning på ett *individuellt program* som har utformats för en grupp elever är skyldig att ta emot en sökande till utbildningen, om den sökande är behörig enligt 1 § och 22 § andra stycket och hör hemma i kommunen eller samverkansområdet för utbildning eller om hemkommunen har åtagit sig att svara för kostnaderna för utbildningen.

En kommun eller ett landsting som anordnar en utbildning på *programinriktat individuellt val* ska ta emot en sökande till utbildningen, om sökanden är behörig enligt 31 b §. En sökande till *yrkesintroduktion* som anordnas för en grupp elever ska tas emot om denne är behörig enligt 31 §.

För sökandena enligt första stycket gäller att de måste hör hemma i kommunen eller samver-

kansområdet för utbildningen eller att hemkommunen har åtagit sig att svara för kostnaderna för utbildningen.

En kommun får ta emot andra sökande till programinriktat individuellt val eller yrkesintroduktion än de som avses i andra stycket, om det finns plats sedan alla de som ska tas emot antagits.

42 §

Regeringen eller en myndighet får för *individuella program* besluta att utbildningen ska stå öppen för sökande från hela landet (riksrekrytering). Regeringen meddelar föreskrifter om vilken myndighet som avses.

Beslut om riksrekrytering ska ange under vilken tid beslutet ska gälla och hur många platser utbildningen får omfatta.

Regeringen eller en myndighet får för *programinriktat individuellt val* besluta att utbildningen ska stå öppen för sökande från hela landet (riksrekrytering). Regeringen meddelar föreskrifter om vilken myndighet som avses.

Beslut om behörighet och mottagande till individuellt program

Beslut om behörighet och mottagande till vissa särskilda program

43 §

Styrelsen för utbildningen i anordnande kommun eller lands-ting beslutar om en sökande till *ett individuellt program* som utformats för en grupp elever är behörig och om *sökanden* ska tas emot.

Styrelsen för utbildningen i anordnande kommun eller lands-ting beslutar om en sökande till *ett programinriktat individuellt val eller yrkesintroduktion* som utformats för en grupp elever är behörig och om den *sökande* ska tas emot.

Individuella program

Särskilda program

51 §

Den som har påbörjat utbildning på ett *individuellt program* har rätt att fullfölja utbildningen hos huvudmannen enligt den plan som fanns när utbildningen inleddes.

Om eleven har medgivit att planen ändras, har eleven rätt att fullfölja utbildningen enligt den ändrade planen.

Rätten att fullfölja utbildningen gäller även efter ett studieuppehåll på högst ett år för studier utomlands.

Den som har påbörjat utbildning på *särskilda program* har rätt att fullfölja utbildningen hos huvudmannen enligt den plan som fanns när utbildningen inleddes.

ändras, har eleven rätt att fullfölja

53 §

En kommun som på ett nationellt program har antagit en elev som inte är hemmahörande i kommunen eller i samverkansområdet för utbildningen ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av dennes hemkommun (interkommunal ersättning). Detsamma gäller ett lands-
ting som på ett nationellt program har antagit en elev som inte är hemmahörande i samverkansområdet för utbildningen.

En kommun som på ett nationellt program *eller programinriktat individuellt val* har antagit en elev som inte är hemmahörande i kommunen eller i samverkansområdet för utbildningen ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av dennes hemkommun (interkommunal ersättning). detsamma gäller ett lands-
ting som på ett nationellt program har antagit en elev som inte är hemmahörande i samverkansområdet för utbildningen.

En kommun som på preparandutbildning tagit emot en elev som inte är hemmahörande i kommunen eller i samverkansområdet för utbildningen ska också ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av dennes hemkommun.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får med-
dela föreskrifter om interkommunal ersättning.

57 §

Ungdomar som har ett svårt rörelsehinder har rätt att få utbildning vid
en gymnasieskola med Rh-anpassad utbildning om de

1. har slutfört sista årskursen i grundskolan eller motsvarande,
2. kan påbörja utbildningen senast under första halvåret det kalenderår de fyller 21 år, och
3. uppfyller de övriga behörighetsvillkor som följer av 23–26 §§, när det gäller nationella program.

Första stycket 1 gäller inte utbildning i form av *ett individuellt program*. För att ha rätt till sådan utbildning krävs att grundskoleutbildningen eller motsvarande har avslutats.

Första stycket 1 gäller inte utbildning i form av *särskilda program*. För att ha rätt till sådan utbildning krävs att grundskoleutbildningen eller motsvarande har avslutats.

9 kap.

8 §

Om en fristående skola anordnar sådan utbildning som en kommun enligt 5 kap. får anordna inom ramen för nationella program i gymnasieskolan och alla elever ges möjlighet att inom ramen för utbildningen uppnå grundläggande behörighet för högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå, ska Statens skolinspektion förklara skolan berättigad till bidrag som avses i 8 a § i fråga om utbildningen. En sådan förklaring får dock lämnas endast om

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,

2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,

3. skolan står öppen för alla ungdomar som har rätt till motsvarande utbildning i gymnasieskolan enligt denna lag, med undantag för sådana ungdomar som skulle ge skolan betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter om de skulle antas,

4. skolan för undervisningen använder lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och

5. skolan uppfyller ytterligare villkor i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

Regeringen får meddela föreskrifter om de ytterligare villkor som avses i första stycket 5.

En fristående skola som avses i denna paragraf får även anordna *individuellt program*. Skyldighet att ta emot en elev på *ett individuellt program* finns endast om skolan och elevens hemkommun kommer överens om det bidrag som kommunen ska betala till skolan för eleven. Utbildningen ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Utbildningens omfattning får dock minskas om en elev begär det och *styrelsen* för utbildningen finner det förenligt med syftet för utbildningen.

En fristående skola som avses i denna paragraf får även anordna *preparandutbildning, individuellt alternativ och språkintröduktion*. *Sådana skolor som anordnar utbildning som motsvarar yrkesprogram får anordna programinriktat individuellt val och yrkesintröduktion*. Skyldighet att ta emot en elev på *yrkesintröduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion* finns endast om skolan och elevens hemkommun kommer överens om det bidrag som kommunen ska betala till skolan för eleven. Utbildningen ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Utbildningens omfattning får dock minskas om en elev begär det och *styrelsen* för utbildningen finner det förenligt med syftet för utbildningen.

En förklaring enligt första stycket ska inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.

De bestämmelser i 5 kap. och de föreskrifter som har meddelats med stöd av och i anslutning till dessa bestämmelser, som ger regeringen, en myndighet eller styrelsen för utbildningen rätt att göra avsteg från vad som annars gäller för utbildning anordnad av en kommun eller ett landskap, ska tillämpas på motsvarande sätt för fristående skolor. Detsamma gäller sådana inskränkningar i möjligheterna att anordna vissa utbildningar som kan följa av föreskrifter meddelade med stöd av 5 kap.

Huvudmannen för utbildningen ska likställas med styrelsen för utbildningen.

Ett beslut om rätt till bidrag ska innehålla uppgift om vilket nationellt program i gymnasieskolan som utbildningen motsvarar. Beslutet ska dessutom i vissa fall ange vilken nationell inriktning inom programmet som utbildningen motsvarar.

Regeringen meddelar föreskrifter om i vilka fall en inriktning ska anges i beslutet.

Ett beslut om rätt till bidrag ska innehålla uppgift om vilket nationellt program i gymnasieskolan som utbildningen motsvarar. Beslutet ska dessutom i vissa fall ange vilken nationell inriktning inom programmet som utbildningen motsvarar.

Regeringen meddelar föreskrifter om i vilka fall en inriktning ska anges i beslutet

Avser beslutet programinriktat individuellt val ska det av beslutet framgå vilket nationellt yrkesprogram som utbildningen är inriktad mot.

8 a §

För varje elev som genomgår sådan utbildning som avses i 8 § lämnas bidrag av hemkommunen. Kommunens skyldighet gäller endast utbildning för de elever som hemkommunen var skyldig att erbjuda gymnasieutbildning vid den tidpunkt då utbildningen började.

Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. läromedel och utrustning,
3. elevvård och hälsovård,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Därutöver ska kommunen lämna bidrag (tilläggsbelopp) för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. Kommunen är dock inte skyldig att lämna bidrag för elever som är i behov av särskilt stöd, om betydande ekonomiska eller organisatoriska svårigheter uppstår för kommunen.

Om utbildningen enligt beslutet om rätt till bidrag motsvarar ett nationellt program eller en nationell inriktning som elevens hemkommun erbjuder, ska bidraget bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till det programmet eller den inriktningen.

Om utbildningen enligt beslutet om rätt till bidrag motsvarar ett nationellt program eller en nationell inriktning som elevens hemkommun erbjuder, ska bidraget bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till det programmet eller den inriktningen.

Vad som föreskrivs i fjärde stycket gäller också om beslutet om rätt till bidrag avser ett programinriktat individuellt val med inriktning mot ett visst yrkes-

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om det belopp som elevens hemkommun ska betala, om eleven har antagits till en utbildning som enligt beslutet om rätt till bidrag motsvarar ett program eller en nationell inriktning eller en särskild variant som kommunen inte erbjuder. Kommunen ska vid tillämpningen av sådana föreskrifter även beakta tredje stycket.

För en elev som *genomgår utbildning på ett individuellt program* ska elevens hemkommun betala det belopp som överenskommits med den fristående skolan.

Kommunens skyldighet att lämna bidrag till skolan gäller inte, om statsbidrag lämnas för en utlandssvensk elevs utbildning. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i andra-fjärde styckena, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en fristående skola.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om det belopp som elevens hemkommun ska betala, om eleven har antagits till en utbildning som enligt beslutet om rätt till bidrag motsvarar ett program eller en nationell inriktning eller en särskild variant som kommunen inte erbjuder. Kommunen ska vid tillämpningen av sådana föreskrifter även beakta tredje stycket. *Detsamma gäller om en elev antagits till ett programinriktat individuellt val med inriktning mot ett visst yrkesprogram som kommunen inte erbjuder.*

För en elev som *går på yrkesintroduktion, individuellt alternativ eller språkintrouktion* ska elevens hemkommun betala det belopp som överenskommits med den fristående skolan.

15 kap.

4 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om försöksverksamhet inom det offentliga skolväsendet. I sådana föreskrifter får undantag göras från organisatoriska bestämmelser i denna lag.

Undantag får göras även från andra bestämmelser i denna lag för att möjliggöra en försöksverksamhet med sådan utbildning i gymnasieskolan som inte utgörs av utbildning på nationella eller individuella program.

Undantag får göras även från andra bestämmelser i denna lag för att möjliggöra en försöksverksamhet med sådan utbildning i gymnasieskolan som inte utgörs av utbildning på nationella eller särskilda program.

Bilaga 15 – Förteckning över remissinstanser avseende promemorian Särskilda program och behörighet till yrkesprogram (U2009/5552/G)

Prop. 2009/10:165

Bilaga 15

Efter remiss har yttranden över promemorian avgetts av Socialstyrelsen, Statens institutionsstyrelse (SiS), Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam), Statens skolverk, Statens skolinspektion, Myndigheten för yrkeshögskolan (Yh), Centrala studiestödsnämnden (CSN), Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM), Skolväsendets överklagandenämnd, Uppsala universitet (UU), Lunds universitet (LU), Göteborgs universitet, Stockholms universitet, Umeå universitet, Linköpings universitet (LiU), Karlstads universitet, Växjö universitet, Örebro universitet, Mittuniversitet, Högskolan i Kristianstad, Diskrimineringsombudsmannen (DO), Ungdomsstyrelsen, Arbetsförmedlingen, Regelrådet (N 2008:5), Arvika kommun, Borås kommun, Borlänge kommun, Finspångs kommun, Gotlands kommun, Göteborgs kommun, Jokkmokks kommun, Jönköpings kommun, Karlstads kommun, Katrineholms kommun, Kiruna kommun, Malmö kommun, Mölndals kommun, Nacka kommun, Norrköpings kommun, Oskarshamns kommun, Skövdes kommun, Stockholms kommun, Umeå kommun, Uppsala kommun, Vallentuna kommun, Skåne läns landsting, Arbetsgivarverket, Handikappförbundens samarbetsorgan (HSO), Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU), Friskolornas Riksförbund, Landsorganisationen i Sverige (LO), Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund (LR), Sveriges akademikers centralorganisation (SACO), Sveriges Elevråds Centralorganisation (SECO), Svenskt Näringsliv, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Sveriges Skolledarförbund, Tjänstemännens Centralorganisation (TCO).

Dessutom har spontana remissvar inkommit från Per Ahnegård Studie- och yrkesvägledare Huddinge, Riksföreningen Autism (RFA), Sveriges vägledarförening, Rektor och lärare från Luleå gymnasieskolans individuella program, Folkbildningsrådet, Sofiaängens skola.

Malmö högskola, Botkyrka kommun, Degerfors kommun, Gnosjö kommun, Mullsjö kommun, Sandvikens kommun, Skinnskattebergs kommun, Strömsunds kommun, Tranemo kommun, Övertorneå kommun, Handelsanställdas förbund, Riksförbundet för Utvecklingsstörda Barn ungdomar och Vuxna, Sveriges elevråd (SVEA) samt Svensk Handel har beretts tillfälle att avge yttrande men har inte inkommit med något yttrande.

Bilaga 16 – Schema över introduktionsprogram

Prop. 2009/10:165
Bilaga 16

Studievägar	Preparandutbildning	Programinriktat individuellt val	Yrkesintroduktion	Individuellt alternativ	Språkintrouktion
Vilka elever?	Fullföljt åk 9 utan att uppnått behörighet till ett visst nationellt program inom gymnasieskolan (NP)	Obehöriga till NP. Krävs godkända betyg i Sv/Sv2, Ma eller Eng + minst 4 ämnen alt. godkända betyg i Sv/Sv2, Ma och Eng + minst 3 ämnen	Obehöriga till NP	Obehöriga till NP	Obehöriga till NP, nyligen anlända
Kommunens skyldighet	Ska erbjuda	Kan erbjuda	Ska erbjuda	Ska erbjuda	Ska erbjuda
Huvudsakligt innehåll	1:a hand grundskoleämnen som krävs för att inom ett år bli behörig till NP	Grundskoleämnen som saknas för behörighet + kurser från yrkesprogram	Huvudsakligen yrkesutbildning: kurser från yrkesprogram, annan yrkesutbildning, APL, praktik	Grundskoleämnen, gymnasieämnen, motivationsinsatser	Svenska, svenska som andraspråk, övriga grundskoleämnen, gymnasiekurser
Utgångar	Studier NP	Studier yrkesprogram	Etablering på arbetsmarknaden alt. studier yrkesprogram	Fortsatt utbildning, yrkesintroduktion, etablering på arbetsmarknaden	Snar vidaregång till NP

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till skollag

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Inledande bestämmelser

Skolväsendet

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om skolväsendet. Utbildning inom skolväsendet anordnas av det allmänna och av enskilda enligt 2 kap. 2–6 §§.

Skolväsendet omfattar skolformerna

- förskola,
- förskoleklass,
- grundskola,
- grundsärskola,
- specialskola,
- sameskola,
- gymnasieskola,
- gymnasiesärskola,
- kommunal vuxenutbildning,
- särskild utbildning för vuxna, och
- utbildning i svenska för invandrare.

I skolväsendet ingår också fritidshem som kompletterar utbildningen i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan och vissa särskilda utbildningsformer.

Vissa särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet

2 § I denna lag finns även bestämmelser om vissa särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet som bedrivs i stället för utbildning inom skolväsendet. För sådan verksamhet gäller gemensamma bestämmelser i denna lag endast om det anges särskilt.

3 § I denna lag avses med

- *elev*: den som deltar i utbildning enligt denna lag, med undantag för barn i förskolan,
- *fristående fritidshem*: sådant fritidshem som bedrivs av en enskild och som avses i 2 kap. 7 § andra stycket,
- *fristående förskola*: förskoleenhet vid vilken en enskild bedriver utbildning i form av förskola,
- *fristående skola*: skolenhet vid vilken en enskild bedriver utbildning inom skolväsendet i form av förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola eller sådant fritidshem som avses i 2 kap. 7 § första stycket,
- *förskoleenhet*: av huvudman för förskola organiserad enhet som omfattar verksamhet i en förskolebyggnad eller flera förskolebyggnader som ligger nära varandra och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon förskolebyggnad,
- *skolenhet*: av huvudman för annan skolform än förskola organiserad enhet som omfattar verksamhet i en skolbyggnad eller flera skolbyggnader som ligger nära varandra och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon skolbyggnad,
- *undervisning*: sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden, och
- *utbildning*: den verksamhet inom vilken undervisning sker utifrån bestämda mål.

Syftet med utbildningen inom skolväsendet

4 § Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra de grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheter som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsställande individer och medborgare.

Utformningen av utbildningen

5 § Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Prop. 2009/10:165

Bilaga 17

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

6 § Utbildningen vid en skolenhet eller förskoleenhet med offentlig huvudman ska vara icke-konfessionell.

7 § Undervisningen vid fristående skolor, förskolor och fritidshem ska vara icke-konfessionell.

Utbildningen i övrigt vid fristående skolor, förskolor och fritidshem får ha en konfessionell inriktning. Deltagandet i konfessionella inslag ska vara frivilligt.

Lika tillgång till utbildning

8 § Alla ska, oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden, ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet om inte annat följer av särskilda bestämmelser i denna lag.

I diskrimineringslagen (2008:567) finns bestämmelser som har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter inom utbildningsområdet oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Likvärdig utbildning

9 § Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.

Särskild hänsyn till barnets bästa

10 § I all utbildning och annan verksamhet enligt denna lag som rör barn ska barnets bästa vara utgångspunkt. Med barn avses varje människa under 18 år.

Barnets inställning ska så långt det är möjligt klarläggas. Barn ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Läroplan

11 § För varje skolform och för fritidshemmet ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om läroplaner.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får för en viss skolform eller för fritidshemmet meddela föreskrifter om

Lagens innehåll

12 § Lagen är uppdelad i 29 kapitel som innehåller

- inledande bestämmelser (1 kap.) och bestämmelser om
- huvudmän och ansvarsfördelning (2 kap.),
- barns och elevers utveckling mot målen (3 kap.),
- kvalitet och inflytande (4 kap.),
- trygghet och studiero (5 kap.),
- åtgärder mot kränkande behandling (6 kap.),
- skolplikt och rätt till utbildning (7 kap.),
- förskolan (8 kap.),
- förskoleklassen (9 kap.),
- grundskolan (10 kap.),
- grundsärskolan (11 kap.),
- specialskolan (12 kap.),
- sameskolan (13 kap.),
- fritidshemmet (14 kap.),
- gymnasieskolan (15, 16 och 17 kap.),
- gymnasiesärskolan (18 och 19 kap.),
- kommunal vuxenutbildning (20 kap.),
- särskild utbildning för vuxna (21 kap.),
- utbildning i svenska för invandrare (22 kap.),
- entreprenad och samverkan (23 kap.),
- vissa särskilda utbildningsformer (24 kap.),
- annan pedagogisk verksamhet (25 kap.),
- tillsyn, statlig kvalitetsgranskning och nationell uppföljning och utvärdering (26 kap.),
- Skolväsendets överklagandenämnd (27 kap.),
- överklagande (28 kap.), samt
- övriga bestämmelser (29 kap.).

2 kap. Huvudmän och ansvarsfördelning

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- vilka som är och får vara huvudmän inom skolväsendet,
- huvudmannens ansvar för utbildningen,
- ledningen av utbildningen,
- lärare,
- elevhälsa,
- studie- och yrkesvägledning,
- registerkontroll inom skolväsendet,
- personalens kompetensutveckling, och
- lokaler och utrustning och tillgång till skolbibliotek.

Kommuner

2 § Kommuner är huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare och fritidshem.

I varje kommun ska det finnas en eller flera nämnder som ska fullgöra kommunens uppgifter enligt denna lag. Om kommunens uppgifter fullgörs av flera nämnder ska varje sådan nämnd, i den utsträckning det begärs, lämna uppgifter som behövs för att administrera fördelningen av platser i förskola och i sådan verksamhet som avses i 25 kap. till de övriga nämnderna.

För en sådan nämnd som avses i andra stycket gäller det som är föreskrivet om nämnder i kommunallagen (1991:900).

Landsting

3 § Ett landsting får vara huvudman för gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna i den utsträckning som anges i denna lag.

I ett landsting som är huvudman för sådana skolformer som anges i första stycket ska det finnas en eller flera nämnder som ska fullgöra landstingets uppgifter enligt denna lag.

För en sådan nämnd som avses i andra stycket gäller det som är föreskrivet om nämnder i kommunallagen (1991:900).

Staten

4 § Staten är huvudman för specialskolan och sameskolan samt förskoleklass och fritidshem vid en skolenhet med specialskola eller sameskola.

Enskilda

5 § Enskilda får godkännas som huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och fritidshem.

Godkännande ska lämnas om den enskilde har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen och utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna. Om godkännandet avser förskoleklass, grundskola eller grundsärskola krävs därutöver att elevunderlaget är tillräckligt för att verksamheten ska kunna bedrivas långsiktigt.

Ett godkännande ska avse viss utbildning vid en viss skolenhet eller förskoleenhet.

6 § För att ett bolag eller en förening, där en kommun eller ett landsting äger aktier eller andelar eller på annat sätt har ett rättsligt inflytande över

verksamheten, ska godkännas som huvudman enligt 5 § gäller utöver vad som föreskrivs där att

1. bestämmanderätten inte tillkommer enbart en eller flera kommuner eller landsting eller juridiska personer där en kommun eller ett landsting genom ägande eller på annat sätt har ett rättsligt bestämmande inflytande,

2. samverkan mellan en kommun eller ett landsting och en enskild är nödvändig för att verksamheten ska komma till stånd, och

3. det finns särskilda skäl med hänsyn till utbildningens innehåll eller utformning.

7 § Statens skolinspektion handlägger ärenden om godkännande av enskild som huvudman för

– förskoleklass,

– grundskola,

– grundsärskola,

– gymnasieskola,

– gymnasiesärskola, eller

– fritidshem som anordnas vid en skolenhet med förskoleklass, grundskola eller grundsärskola.

Övriga ärenden om godkännande av enskild som huvudman enligt 5 § handläggs av den kommun där utbildningen ska bedrivas.

Huvudmannens ansvar för utbildningen

8 § Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

Ledningen av utbildningen

Rektor och förskolechef

9 § Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Det pedagogiska arbetet vid en förskoleenhet ska ledas och samordnas av en förskolechef. Dessa ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Rektorn och förskolechefen ska benämnas på detta sätt. Dessa benämningar ska förbehållas den som har en anställning som rektor eller förskolechef.

En ställföreträdare får utses för en rektor eller en förskolechef.

10 § Rektorn och förskolechefen beslutar om sin enhets inre organisation och fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar.

Förskolechefen och rektorn får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare vid förskole- eller skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som avses i första stycket. Beslutanderätt enligt särskilda

föreskrifter får dock överlåtas till någon annan endast om annat inte anges särskilt i dessa föreskrifter.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

Behörighetskrav för rektor och förskolechef

11 § Som rektor eller förskolechef får bara den anställas som genom utbildning och erfarenhet har pedagogisk insikt.

Befattningsutbildning för rektorer

12 § Varje huvudman ska se till att rektorerna går en särskild befattningsutbildning eller en utbildning som kan jämföras med denna. Utbildningen ska påbörjas snarast möjligt efter det att rektorn har tillträtt sin anställning och vara genomförd inom fyra år efter tillträdesdagen.

Skyldigheten för en huvudman enligt första stycket gäller inte i fråga om rektorer som

- tidigare gått befattningsutbildningen eller en äldre statlig rektorsutbildning,
- genom annan utbildning eller yrkeserfarenhet har förvärvat kunskaper som av en högskola som anordnar befattningsutbildning har jämföras med sådan utbildning, eller
- den 15 mars 2010 är verksamma som rektorer.

Regeringen får meddela föreskrifter om utbildning enligt första stycket.

Lärare och förskollärare

Vilka som får användas för undervisning i skolväsendet

13 § Huvudmännen ska för undervisning använda lärare eller förskollärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som läraren eller förskolläraren ska bedriva.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken utbildning som krävs för att få bedriva viss undervisning i skolväsendet.

14 § Utöver lärare eller förskollärare som avses i 13 § kan det i undervisningen i fritidshemmet och förskolan finnas annan personal med sådan utbildning eller erfarenhet att elevernas eller barnens utveckling och lärande främjas.

15 § Den som har en utländsk lärar- eller förskolläraryt utbildning kan få ett behörighetsbevis av Högskoleverket. Ett sådant bevis ger den behörighet att undervisa i skolväsendet som framgår av beviset.

Behörighetsbevis ska utfärdas om den utländska utbildningen ensam eller tillsammans med yrkeslivserfarenhet motsvarar sådan utbildning som avses i 13 §.

Den som har ett annat modersmål än svenska, danska, färöiska, isländska eller norska kan få ett behörighetsbevis endast om han eller hon har de kunskaper i svenska som behövs.

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om villkoren för ett sådant behörighetsbevis som avses i 15 §.

17 § Huvudmän som anordnar annan undervisning än språk-undervisning på ett främmande språk får trots 13 § första stycket för denna undervisning använda en lärare som inte har utbildning som avses i 13 § eller behörighetsbevis enligt 15 §. Detta gäller bara om han eller hon

1. har en utländsk lärarutbildning som motsvarar sådan svensk lärarutbildning som krävs för att undervisa i skolväsendet, och
2. har kompetens att undervisa på det främmande språket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vilka språk som avses.

18 § Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som har den utbildning som krävs enligt 13 § eller ett behörighetsbevis enligt 15 § eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får huvudmannen använda en annan person för att bedriva undervisningen. En sådan person ska

1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och
2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som krävs för undervisningen.

En person som avses i första stycket får användas för att bedriva undervisning under högst ett år i sänder. Detta gäller dock inte om undervisningen avser

1. modersmål, eller
2. yrkesämne i gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå eller särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå.

19 § Om en person som avses i 18 § ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader, ska huvudmannen först fatta beslut om detta.

Anställning av lärare och förskollärare

20 § Endast den som uppfyller följande kriterier får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning:

1. har lärarexamen enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av högskolelagen (1992:1434) eller motsvarande äldre utbildning, eller
2. har fått ett behörighetsbevis enligt 15 §.

Den som inte uppfyller kraven i första stycket får anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning om han eller hon ska undervisa i modersmål eller i ett yrkesämne i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå eller särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå. Detta gäller bara om

1. det saknas sökande som har utbildning som är avsedd för undervisning i modersmålet eller yrkesämnet,

2. den sökande har tillräcklig kompetens i modersmålet eller yrkesämnet, och

3. det dessutom finns skäl att anta att den sökande är lämpad att bedriva undervisningen.

Den som inte uppfyller kraven i första stycket får anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning om han eller hon ska bedriva undervisning enligt 17 §.

21 § I fråga om tidsbegränsning av en anställning som lärare eller förskollärare i skolväsendet gäller utöver bestämmelserna i lagen (1982:80) om anställningsskydd att den som ska användas för att bedriva undervisning enligt 18 § får anställas för högst ett år i sänder.

22 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från 20 § första stycket för anställning vid fristående skolor med särskild pedagogisk inriktning.

23 § Varje huvudman ska sträva efter att för undervisningen anställa lärare och förskollärare som har forskarutbildning.

Lektor

24 § En lärare ska i skolväsendet benämnas för lektor om han eller hon har

1. avlagt minst licentiatexamen inom ett ämne som helt eller i huvudsak motsvarar ett undervisningsämne eller som avser ämnesdidaktik eller har avlagt motsvarande utländsk examen, och

2. under minst fyra års tjänstgöring som lärare visat pedagogisk skicklighet.

En förskollärare ska i skolväsendet benämnas lektor om han eller hon har avlagt minst licentiatexamen inom ett område som omfattas av förskolans uppdrag eller har avlagt motsvarande utländsk examen och om han eller hon under minst fyra års tjänstgöring har visat pedagogisk skicklighet.

Benämningen lektor ska förbehållas lärare som avses i första stycket och förskollärare som avses i andra stycket.

Elevhälsa

Elevhälsans omfattning

25 § För eleverna i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska

det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

26 § En huvudman för kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare får för sina elever anordna sådan elevhälsa som avses i 25 §.

Hälsobesök

27 § Varje elev i grundskolan, grundsärskolan och specialsolan ska erbjudas minst tre hälsobesök som innefattar allmänna hälsokontroller. Varje elev i sameskolan ska erbjudas minst två hälsobesök som innefattar allmänna hälsokontroller. Hälsobesöken ska vara jämnt fördelade under skoltiden. Eleven ska dessutom mellan hälsobesöken erbjudas undersökning av syn och hörsel och andra begränsade hälsokontroller.

Det första hälsobesöket får göras under utbildningen i förskoleklassen i stället för under utbildningen i en sådan skolform som avses i första stycket.

Varje elev i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska erbjudas minst ett hälsobesök som innefattar en allmän hälsokontroll.

Enklare sjukvårdsinsatser

28 § Elever som avses i 27 § får vid behov anlita elevhälsan för enkla sjukvårdsinsatser.

Studie- och yrkesvägledning

Tillgång

29 § Elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till sådan kompetens att deras behov av vägledning och information inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning och information.

Behörighet

30 § För att få anställas utan tidsbegränsning för studie- och yrkesvägledning ska den sökande ha en utbildning avsedd för sådan verksamhet.

Den som inte uppfyller kravet enligt första stycket får anställas för studie- och yrkesvägledning för högst ett år i sänder.

Registerkontroll av personal

Skyldighet att lämna registerutdrag

31 § Den som erbjuds en anställning inom förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundskolan, grundsärskolan, specialsolan och sameskolan samt inom annan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap.

ska till den som erbjuder anställningen lämna ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister. Utdraget ska vara högst ett år gammalt. Regeringen meddelar föreskrifter om innehållet i ett sådant utdrag. Den som inte har lämnat registerutdrag får inte anställas.

Registerutdrag som avses i första stycket ska lämnas även av den som

1. erbjuds eller tilldelas arbete inom sådan verksamhet som avses i första stycket under omständigheter liknande dem som förekommer i ett anställningsförhållande inom verksamheten, om det sker genom uppdrag, anställning hos någon som ingått avtal med den som bedriver verksamheten eller anställning inom annan kommunal verksamhet,

2. under utbildning till en lärarexamen enligt högskolelagen (1992:1434) eller yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning tilldelas plats för verksamhetsförlagd del av utbildningen inom sådan verksamhet som avses i första stycket, eller

3. genom deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program tilldelas plats för arbetspraktik eller annan programinsats inom sådan verksamhet som avses i första stycket.

Registerutdraget ska i de fall som avses i andra stycket lämnas till den inom verksamheten som beslutar om att anlita eller ta emot någon på ett sådant sätt som avses där. Den som inte har lämnat ett sådant registerutdrag får inte anlitas eller tas emot i verksamheten.

Undantag från skyldigheten att lämna registerutdrag

32 § Den som inom ett år erbjuds en förnyad anställning hos samma arbetsgivare eller en förnyad möjlighet att på ett sådant sätt som avses i 32 § andra stycket delta i verksamheten får anställas, anlitas eller tas emot utan att han eller hon lämnat ett registerutdrag.

Återlämnande av registerutdrag

33 § På begäran av den som har lämnat ett registerutdrag ska det återlämnas i original.

Kompetensutveckling

34 § Huvudmannen ska se till att personalen vid förskole- och skolenheterna ges möjligheter till kompetensutveckling.

Huvudmannen ska se till att förskollärare, lärare och annan personal vid förskole- och skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Lokaler och utrustning och tillgång till skolbibliotek

35 § För utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

3 kap. Barns och elevers utveckling mot målen

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- barnens och elevernas lärande och personliga utveckling,
- information om barnets och elevens utveckling,
- särskilt stöd med anpassad studiegång och särskild undervisningsgrupp eller enskild undervisning,
- betyg och betygssättning, och
- prövning för betyg.

Tillämpningsområde

2 § Om inte något annat anges särskilt gäller bestämmelserna i detta kapitel samtliga skolformer och fritidshemmet.

Bestämmelsen i 4 § om information gäller inte i kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare. Bestämmelserna om särskilt stöd i 5–11 §§ gäller inte i förskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare.

Inledande bestämmelser

Barnens och elevernas lärande och personliga utveckling

3 § Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Information om barnets och elevens utveckling

4 § Eleven och elevens vårdnadshavare och vårdnadshavare för ett barn i förskolan ska fortlöpande informeras om elevens eller barnets utveckling. Närmare bestämmelser om sådan information finns i 8–13, 15 och 18 kap.

Särskilt stöd

Allmänt om särskilt stöd

5 § Om en utredning enligt 8 § visar att en elev behöver särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd.

6 § Särskilt stöd får ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning.

Utformningen av det särskilda stödet i vissa skolformer

7 § För en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Utredning

8 § Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, genom uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt.

Åtgärdsprogram

9 § Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 10 § eller i form av anpassad studiegång enligt 11 § får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan.

Om en utredning enligt 8 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Särskild undervisningsgrupp eller enskild undervisning

10 § Om det finns särskilda skäl får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till.

11 § Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 9 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång).

Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Allmänna bestämmelser om betyg

Skolformer där betyg ges

12 § I grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare ska betyg sättas i den utsträckning och form som följer av denna lag eller annan författning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från första stycket för fristående skolor med särskild pedagogisk inriktning.

Rektorns ansvar

13 § Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar.

Information om grunderna för betygssättningen

14 § Eleverna ska informeras om de grunder som tillämpas vid betygssättningen.

Beslut om betyg

15 § Betyg ska beslutas av den eller de lärare som ansvarar för undervisningen vid den tidpunkt då betyg ska sättas. Om ett betyg är beroende av två eller flera lärares bedömning och dessa inte kan enas, ska betyget beslutas av rektorn.

Information om skälen för betyget

16 § Den som har beslutat betyget ska på begäran upplysa eleven och elevens vårdnadshavare om skälen för betyget.

Utfärdande av betyg

17 § Betyg ska utfärdas skriftligt.

18 § Ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende får rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövligt. Vid rättelse ska ett nytt skriftligt betyg utfärdas och den oriktiga betygshandlingen om möjligt förstöras.

Ändring av uppenbart oriktiga betyg

19 § Finner den eller de som har meddelat ett beslut om betyg att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks.

Ändring enligt första stycket ska göras av rektorn

1. om den som har meddelat det ursprungliga beslutet inte längre är anställd av huvudmannen eller är förhindrad på grund av något annat liknande skäl,

2. om det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och någon eller några av dem inte längre är anställda av huvudmannen eller är förhindrade på grund av något annat liknande skäl, eller

3. om det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och dessa inte kan enas.

Prövning för betyg

20 § För den som vill genomgå prövning för betyg finns särskilda bestämmelser i denna lag.

Regeringen får trots bestämmelser i denna lag om avgiftsfrihet meddela föreskrifter om skyldighet för den som vill genomgå prövning för betyg att betala en avgift som tillfaller huvudmannen.

4 kap. Kvalitet och inflytande

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- systematiskt kvalitetsarbete på huvudmannanivå och förskole- och skolenhetsnivå,
- åtgärder vid brister i verksamheten,
- rutiner för klagomål,
- inflytande och annat samråd med barnen, eleverna och vissa vårdnadshavare,
- elevernas arbete med frågor av gemensamt intresse, och
- planering och uppföljning av inflytandefrågor.

Nationell nivå

2 § I 26 kap. finns bestämmelser om tillsyn, statlig kvalitetsgranskning och nationell uppföljning av skolväsendet och andra utbildningar.

Huvudmannanivå

3 § Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

Enhetsnivå

4 § Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska även genomföras på förskole- och skolenhetsnivå.

Planeringen och kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Förskolechefen och rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena.

Inriktning på det systematiska kvalitetsarbetet

5 § Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Dokumentation

6 § Det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska dokumenteras.

Åtgärder

7 § Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Rutiner för klagomål

8 § Huvudmannen ska ha rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot verksamheten. Information om rutinerna ska lämnas på lämpligt sätt.

Allmänt om barnens och elevernas inflytande

9 § Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.

Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen. Elevernas och deras sammanslutningars arbete med inflytandefrågor ska även i övrigt stödjas och underlättas.

I 6 kap. 17 och 18 §§ arbetsmiljölagen (1977:1160) finns bestämmelser om elevskyddsombud.

Elevernas arbete med frågor av gemensamt intresse

10 § Varje elevföreträdare samt övriga elever ska ges tillfälle att under skoltid behandla frågor av gemensamt intresse.

Ledighet och kompensation för elevföreträdare

11 § Av 6 kap. 18 § arbetsmiljölagen (1977:1160) följer att en elev som har utsetts till elevskyddsombud ska få den ledighet från skolarbetet som behövs för uppdraget. Detsamma ska gälla en elev som har utsetts till elevrådsrepresentant eller som har annat uppdrag att företräda andra elever i frågor om utbildningen.

Elevskyddsombud, elevrådsrepresentant och andra elevföreträdare ska erbjudas kompensation för den undervisning som de går miste om på grund av uppdraget.

Allmänt om vårdnadshavares inflytande över utbildningen i vissa skolformer och i fritidshemmet

12 § Vårdnadshavare för barn i förskolan och för elever i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan och fritidshemmet ska erbjudas möjlighet till inflytande över utbildningen.

Forum för samråd

13 § Vid varje förskole- och skolenhet ska det finnas ett eller flera forum för samråd med barnen, eleverna och de vårdnadshavare som avses i 12 §. Där ska sådana frågor behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för barnen, eleverna eller vårdnadshavarna.

Inom ramen för ett eller flera sådana forum som avses i första stycket ska barnen, eleverna och vårdnadshavarna informeras om förslag till beslut i sådana frågor som ska behandlas där och ges tillfälle att komma med synpunkter innan beslut fattas.

Rektorn och förskolechefen ansvarar för att det finns forum för samråd enligt första stycket och för att informations- och samrådsskyldigheten i andra stycket fullgörs. Prop. 2009/10:165 Bilaga 17

Planering och information

14 § Den närmare utformningen av inflytandet ska anges i samband med den planering av verksamheten som föreskrivs i 4 §.

Barnen, eleverna och vårdnadshavarna ska informeras om vad som gäller i fråga om inflytande och samråd. De ska också informeras om huvuddragen i de bestämmelser som gäller för utbildningen. Förskolechefen och rektorn ansvarar för att sådan information lämnas.

Lokala styrelser

15 § En kommun eller ett landsting får inrätta lokala styrelser inom den del av skolväsendet som kommunen eller landstinget är huvudman för enligt bestämmelserna om självförvaltningsorgan i 7 kap. 18–22 §§ kommunallagen (1991:900) om inte annat föreskrivs i denna lag.

16 § I en lokal styrelse för en förskoleenhet, eller en skolenhet med grundskola eller grundsärskola, ska företrädare för barnens eller elevernas vårdnadshavare och företrädare för de anställda ingå som ledamöter. I en lokal styrelse för en skolenhet med gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna eller utbildning i svenska för invandrare ska företrädare för eleverna och företrädare för de anställda ingå som ledamöter. Företrädarna för eleverna eller elevernas vårdnadshavare får inte vara fler än övriga ledamöter.

17 § Rektorn eller förskolechefen får uppdra åt den lokala styrelsen att besluta i frågor som rektorn enligt 2 kap. 10 § får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare att besluta i. Rektorn eller förskolechefen får dock inte uppdra åt den lokala styrelsen att besluta i frågor som rör enskilda barn eller elever.

5 kap. Trygghet och studiero

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- kapitlets tillämpningsområde,
- arbetsmiljö,
- ordningsregler,
- rektorns och lärarens allmänna befogenheter,
- vissa särskilda åtgärder för att åstadkomma trygghet och studiero,
- avstängning från utbildningen,
- omhändertagande av föremål, och
- dokumentation.

Tillämpningsområde

2 § Om inte annat anges i andra stycket eller särskilt i respektive paragraf gäller bestämmelserna i detta kapitel fritidshemmet och alla skolformer utom förskolan.

Bestämmelserna i 5, 8–17 och 23–24 §§ gäller inte för kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare. Bestämmelserna i 8–22 §§ gäller inte för fritidshemmet.

Arbetsmiljö

3 § Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

4 § I arbetsmiljölagen (1977:1160) finns bestämmelser om kraven på en god arbetsmiljö.

I vissa frågor som rör arbetsmiljön finns även särskilda bestämmelser i denna lag.

Ordningsregler

5 § Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet.

Rektorn beslutar om ordningsregler.

Allmänna befogenheter för rektor och lärare

6 § Rektorn får vidta de omedelbara åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. En lärare får vidta sådana åtgärder under pågående undervisning eller då eleverna i övrigt står under ledning av läraren.

En åtgärd enligt första stycket får endast vidtas om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter.

Disciplinära och andra särskilda åtgärder

7 § Enligt de förutsättningar som följer av 8–24 §§ får beslutas om utvisning, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering vid annan skolenhet, avstängning och omhändertagande av föremål.

Beslut om åtgärder enligt första stycket får endast fattas om åtgärden står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter.

Utvisning ur undervisningslokalen

8 § I grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan får en lärare visa ut en elev från undervisningslokalen för högst återstoden av ett undervisningspass, om

1. eleven stör undervisningen eller på annat sätt uppträder olämpligt, och

Kvarsittning

9 § Under samma förutsättningar som i 8 § får en lärare eller rektor i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan besluta att en elev ska stanna kvar i skolan under uppsikt högst en timme efter att skoldagens undervisning har avslutats eller infinna sig i skolan högst en timme innan elevens schemalagda undervisning börjar.

Utredning

10 § Om en elev i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare.

Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 8 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas.

11 § Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 10 § första stycket ska rektorn se till att det genomförs åtgärder för att få eleven att ändra sitt beteende.

Skriftlig varning

12 § Efter en utredning enligt 10 § första stycket får rektorn besluta att tilldela eleven en skriftlig varning. En sådan varning ska innehålla information om vilka åtgärder som kan komma att vidtas om eleven inte ändrar sitt beteende.

Elevens vårdnadshavare ska informeras om rektorns beslut om en skriftlig varning.

Tillfällig omplacering

13 § I förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasiesärskolan och gymnasieskolan får rektorn besluta att en elev ska följa undervisningen i en annan undervisningsgrupp än den eleven annars hör till eller undervisas på annan plats inom samma skolenhet om åtgärderna som gjorts efter en sådan utredning som avses i 10 § inte varit tillräckliga eller om det annars är nödvändiga för att tillförsäkra de andra eleverna trygghet och studiero.

Endast om det finns synnerliga skäl får en åtgärd som rektorn vidtagit med stöd av första stycket gälla under längre tid än två veckor. Åtgärden får dock inte gälla för en längre tid än fyra veckor.

14 § Under samma förutsättningar som i 13 § får rektorn besluta att en elev tillfälligt ska följa undervisningen vid en annan skolenhet om åtgärderna enligt 13 § inte är tillräckligt ingripande eller på grund av andra omständigheter inte är möjlig.

Beslutet om en sådan tillfällig placering fattas i samråd med rektorn vid den mottagande skolenheten. Elevens vårdnadshavare ska informeras om beslutet innan omplaceringen genomförs.

Avstängning i vissa obligatoriska skolformer

15 § I grundskolan, specialskolan och sameskolan får rektorn stänga av en elev helt eller delvis om

1. det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero,

2. syftet med åtgärder enligt 8–12 §§ inte uppnås eller det finns andra särskilda skäl med hänsyn till elevens beteende, och

3. eleven erbjuds kompensation för den undervisning som han eller hon går miste om på grund av avstängningen.

Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut enligt första stycket.

Ett beslut om avstängning gäller omedelbart om inte annat beslutas.

Avstängningstid

16 § Ett beslut enligt 15 § får endast innebära avstängning under den tid som krävs för en skyndsam utredning av vilka andra åtgärder som kan behövas.

En elev får inte stängas av för en längre tidsperiod än en vecka och inte heller vid fler tillfällen än två gånger per kalenderhalvår.

Inhämtande av yttrande och information till berörda

17 § Innan rektorn beslutar om avstängning enligt 15 § ska eleven och elevens vårdnadshavare beredas tillfälle att yttra sig.

Rektorn ska informera huvudmannen när han eller hon har fattat ett sådant beslut som avses i första stycket. Om eleven är under 18 år ska även socialnämnden informeras om beslutet.

Avstängning i de frivilliga skolformerna

18 § I gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare får huvudmannen besluta att helt eller delvis stänga av en elev om

1. eleven med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid bedömningen av elevens måluppfyllelse och kunskaper,

2. eleven stör eller hindrar utbildningens bedrivande,

3. eleven utsätter någon annan elev eller av utbildningen berörd person för kränkande behandling, eller

4. elevens uppförande på annat sätt inverkar negativt på övriga elevers trygghet och studiero.

Huvudmannen får besluta att ett beslut om avstängning ska gälla omedelbart.

Om det kan antas att förutsättningarna för avstängning enligt första stycket 2–4 är uppfyllda och beslutet är nödvändigt med hänsyn till elevernas trygghet och studiero, får rektorn besluta om omedelbar avstängning.

Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut enligt tredje stycket.

Avstängningstid

19 § Beslut enligt 18 § får inte avse avstängning under längre tid än två veckor under ett kalenderhalvår, om inte annat följer av andra stycket.

Avstängningen får förlängas om syftet med en kortare avstängningstid inte har uppnåtts eller om det av någon annan anledning bedöms som nödvändigt med hänsyn till elevens uppträdande. Ett beslut om avstängning enligt 18 § får dock inte avse längre tid än återstoden av pågående kalenderhalvår och tre ytterligare kalenderhalvår.

Rektorns beslut om omedelbar avstängning enligt 17 § tredje stycket gäller till dess huvudmannen har prövat saken och får inte avse längre tid än en vecka. Om huvudmannens beslut inte kan avvaktas med hänsyn till andra personers säkerhet, får beslut om omedelbar avstängning förlängas med ytterligare en vecka.

Förutsättningar för avstängning från viss utbildning med praktiska inslag

20 § Huvudmannen får besluta att helt eller delvis stänga av en elev från en viss utbildning i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare, om

1. det i utbildningen ingår praktik eller delar av utbildningen är arbetsplatsförlagd, och

2. eleven har visat sig uppenbart olämplig för praktisk tjänstgöring.

Huvudmannen får besluta att ett beslut om avstängning ska gälla omedelbart.

Om det kan antas att förutsättningarna för avstängning enligt första stycket är uppfyllda och beslutet är nödvändigt på grund av brådskande omständigheter, får rektorn besluta om omedelbar avstängning.

Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut enligt tredje stycket.

Avstängningstid från utbildning med praktiska inslag

21 § Ett beslut om avstängning enligt 20 § ska avse viss tid eller gälla utan tidsbegränsning.

Rektorns beslut om omedelbar avstängning enligt 20 § tredje stycket gäller till dess att huvudmannen har prövat saken och får inte avse längre tid än en vecka. Om huvudmannens beslut inte kan avvaktas med hänsyn till andra personers säkerhet, får ett beslut om omedelbar avstängning förlängas med ytterligare en vecka.

Inhämtande av yttrande

22 § Innan rektorn eller huvudmannen beslutar om avstängning enligt 18 eller 20 § ska eleven och elevens vårdnadshavare beredas tillfälle att yttra sig. Om eleven är under 18 år ska samråd även ske med socialnämnden innan beslut fattas.

Omhändertagande av föremål

Förutsättningar för ett omhändertagande

23 § Rektorn eller en lärare får från en elev omhändertaga föremål som används på ett sätt som är störande för skolverksamheten eller som kan utgöra en fara för säkerheten i denna.

Rektorn får inte uppdras åt någon annan att fatta beslut enligt första stycket.

Återlämnande av ett omhändertaget föremål

24 § Ett föremål som har omhändertagits enligt 23 § ska återlämnas till eleven senast vid den tidpunkt skoldagen är slut för eleven. Om eleven vid upprepade tillfällen tagit med sig föremål som omfattas av 23 § eller om det med hänsyn till föremålets beskaffenhet finns särskild anledning att inte återlämna det, behöver dock inte föremålet lämnas tillbaka förrän elevens vårdnadshavare har informerats om omhändertagandet. Ett omhändertagande får inte bestå längre än till och med fjärde dagen efter verkställandet av omhändertagandet.

Om ett föremål som har omhändertagits enligt 23 § kan antas bli förverkat enligt 36 kap. 3 § brottsbalken, 6 § narkotikastrafflagen (1968:64), 5 § lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål, 5 § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel, 9 kap. 5 § vapenlagen (1996:67) eller 5 § lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor, ska rektorn eller den som rektorn har bestämt skyndsamt anmäla omhändertagandet till polismyndigheten. Omhändertagandet får i dessa fall bestå tills frågan om föremålet ska tas i beslag har prövats.

Dokumentation

25 § Om en åtgärd vidtagits enligt 8–24 §§, ska den dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden. Om åtgärden rör omhändertagande av föremål enligt 23 §, gäller denna skyldighet endast om föremålet inte återlämnats efter lektionens slut,

6 kap. Åtgärder mot kränkande behandling

Ändamål och tillämpningsområde

1 § Bestämmelserna i detta kapitel har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Bestämmelserna tillämpas på utbildning och annan verksamhet enligt denna lag.

Diskriminering

2 § Bestämmelser om förbud m.m. mot diskriminering i samband med verksamhet enligt denna lag finns i diskrimineringslagen (2008:567).

Definitioner

3 § I detta kapitel avses med

- *elev*: utöver vad som anges i 1 kap. 3 § den som söker utbildning enligt denna lag,
- *barn*: den som deltar i eller ansöker om plats i förskolan eller annan pedagogisk verksamhet enligt 25 kap.,
- *personal*: anställda och uppdragstagare i verksamhet enligt denna lag, och
- *kränkande behandling*: ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Tvingande bestämmelser

4 § Avtalsvillkor som inskränker skyldigheter enligt detta kapitel är utan verkan.

Ansvar för personalen

5 § Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Aktiva åtgärder

Målinriktat arbete

6 § Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Närmare föreskrifter om detta finns i 7 och 8 §§.

7 § Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Plan mot kränkande behandling

8 § Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Förbud mot kränkande behandling

9 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

10 § En lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechef eller rektor. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Det som sägs i första stycket första och andra meningen ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

För verksamhet som avses i 25 kap. och för fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskoleenhet gäller det som sägs i första och andra stycket för den personal som huvudmannen utser.

Förbud mot repressalier

11 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier på grund av att barnet eller eleven medverkat i en utredning enligt detta kapitel eller anmält eller påtalat att någon handlat i strid med kapitlet.

Skadestånd

12 § Om huvudmannen eller personalen åsidosätter sina skyldigheter enligt 7, 8, 9, 10 och 11 §§ ska huvudmannen dels betala skadestånd till barnet eller eleven för den kränkning som detta innebär, dels ersätta annan skada som har orsakats av åsidosättandet. Skadestånd för kränkning i andra fall än vid repressalier lämnas dock inte, om kränkningen är ringa.

Om det finns särskilda skäl, kan skadeståndet för kränkning sättas ned eller helt falla bort.

Rättegången

13 § Mål om skadestånd enligt detta kapitel ska handläggas enligt bestämmelserna i rättegångsbalken om rättegången i tvistemål när förlikning om saken är tillåten.

I sådana mål kan det dock förordnas att vardera parten ska bära sin rättegångskostnad, om den part som har förlorat målet hade skälig anledning att få tvisten prövad.

Bevisbörda

14 § Om ett barn eller en elev som anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling enligt 9 § eller repressalier enligt 11 §, visar omständigheter som ger anledning att anta att han eller hon har blivit utsatt för sådan behandling, är det huvudmannen för verksamheten som ska visa att kränkande behandling eller repressalier inte har förekommit.

Rätt att föra talan

15 § I en tvist om skadestånd enligt detta kapitel får Statens skolinspektion som part föra talan för ett barn eller en elev som medger det. När Skolinspektionen för sådan talan får myndigheten i samma rättegång också föra annan talan för barnet eller eleven om han eller hon medger det. För barn under 16 år krävs vårdnadshavares medgivande.

Bestämmelserna i rättegångsbalken om part ska gälla även den för vilken Skolinspektionen för talan enligt detta kapitel när det gäller jävförhållande, pågående rättegång, personlig inställelse samt förhör under sanningsförsäkran och andra frågor som rör bevisningen.

När ett barn eller en elev för talan enligt detta kapitel får Skolinspektionen inte väcka talan för barnet eller eleven om samma sak.

16 § Rättens avgörande i ett mål där Statens skolinspektion för talan för ett barn eller en elev får överklagas av barnet eller eleven, om det får överklagas av myndigheten.

När rättens avgörande i ett mål som avses i första stycket har vunnit laga kraft får saken inte prövas på nytt på talan av vare sig barnet eller eleven eller Skolinspektionen.

Kapitlets innehåll

- 1 §** I detta kapitel finns bestämmelser om
- vilka som omfattas av skolplikt,
 - den rätt till utbildning som motsvarar skolplikten,
 - hur skolplikten fullgörs,
 - när skolplikten börjar,
 - tidigare skolstart,
 - när skolplikten upphör och elevers rätt att därefter slutföra skolgången,
 - skyldigheten att delta i utbildningen, och
 - ansvaret för att skolplikten fullgörs.

Vilka som omfattas av skolplikt

2 § Barn som är bosatta i Sverige har skolplikt enligt föreskrifterna i detta kapitel.

Skolplikt gäller dock inte barn som varaktigt vistas utomlands eller vars förhållanden är sådana att det uppenbarligen inte kan begäras att barnet ska gå i skola.

Skolplikt gäller inte heller barn som avses i 29 kap. 1 § andra stycket. Dessa barn har dock samma rätt till utbildning som skolpliktiga barn.

Rätten till utbildning

3 § I 2 kap. 21 § regeringsformen föreskrivs att alla barn som omfattas av den allmänna skolplikten har rätt att kostnadsfritt erhålla grundläggande utbildning i allmän skola. Av bestämmelserna i 2 § tredje stycket samt i 11 och 15 §§ följer även en viss rätt till utbildning utöver skolplikten.

Hur skolplikten fullgörs

Grundskolan

4 § Skolplikt ska fullgöras i grundskolan om inte förhållandena är sådana som avses i 5 eller 6 § eller skolplikten fullgörs i sameskolan enligt 7 § eller på annat sätt enligt bestämmelserna i 24 kap.

Grundsärskolan

5 § Barn som bedöms inte kunna nå upp till grundskolans kunskapskrav därför att de har en utvecklingsstörning, ska tas emot i grundsärskolan. Frågan om mottagande i grundsärskolan prövas av barnets hemkommun.

Ett beslut om mottagande i grundsärskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Samråd med barnets vårdnadshavare ska ske när utredningen genomförs.

Om barnets vårdnadshavare inte lämnar sitt medgivande till att barnet tas emot i grundsärskolan, ska barnet fullgöra sin skolplikt enligt vad som gäller i övrigt enligt denna lag. Ett barn får dock tas emot i grundsärskolan utan vårdnadshavares medgivande, om det finns synnerliga skäl med hänsyn till barnets bästa.

Specialskolan

6 § Barn som på grund av sin funktionsnedsättning eller andra särskilda skäl inte kan gå i grundskolan eller grundsärskolan ska tas emot i specialskolan om de

1. är synskadade och har ytterligare funktionsnedsättning,
2. är döva eller hörselskadade, eller
3. har en grav språkstörning.

Frågan om mottagande i specialskolan prövas av Specialpedagogiska skolmyndigheten. Ett beslut om mottagande i specialskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Utredningen ska genomföras i samråd med barnets vårdnadshavare.

Sameskolan

7 § Barn till samer får fullgöra sin skolplikt i sameskolan i stället för i årskurs 1–6 i grundskolan. Även andra barn får fullgöra den delen av sin skolplikt i sameskolan, om det finns särskilda skäl.

Frågan om ett barn ska få fullgöra sin skolplikt i sameskolan prövas av Sameskolstyrelsen.

Mottagande på försök

8 § Den som är elev i grundskolan, grundsärskolan eller specialskolan kan på försök under högst sex månader tas emot som elev i en annan av dessa skolformer, om de huvudmän som berörs är överens om detta och elevens vårdnadshavare lämnar sitt medgivande.

Integrerade elever

9 § En elev i grundskolan kan få sin utbildning inom grundsärskolan (integrerad elev), om de huvudmän som berörs är överens om detta och elevens vårdnadshavare medger det. En elev i grundsärskolan kan under samma förutsättningar få sin utbildning inom grundskolan eller sameskolan.

För en elev som på detta sätt får sin utbildning inom en annan skolform gäller de bestämmelser som avser den ursprungliga skolformen. Rektorn för den skolenhet där eleven får sin undervisning får dock besluta om de undantag från dessa bestämmelser som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning.

När skolplikten börjar

10 § Skolplikten inträder höstterminen det kalenderår då barnet fyller sju år.

Om det finns särskilda skäl får barnet börja fullgöra sin skolplikt först höstterminen det kalenderår då barnet fyller åtta år.

Frågan om uppskjuten skolplikt prövas av hemkommunen efter begäran av barnets vårdnadshavare.

Tidigare skolstart

11 § Om ett barns vårdnadshavare begär det hos hemkommunen, ska barnet redan höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år jämnställas med skolpliktiga barn i fråga om rätten att börja skolan.

När skolplikten upphör och elevers rätt att därefter slutföra skolgången

Skolpliktens upphörande

12 § Om inte annat följer av 13 eller 14 § upphör skolplikten vid utgången av vårterminen det nionde året, eller om eleven går i specialskolan, det tionde året efter det att eleven börjat fullgöra skolplikten.

Senare upphörande

13 § För den elev som inte gått ut högsta årskursen när skolplikten annars skulle ha upphört enligt 12 §, upphör skolplikten i stället ett år senare, dock senast när eleven fyller 18 år.

Frågan om skolpliktens förlängning enligt första stycket prövas av hemkommunen. För elever som går i specialskolan prövas dock frågan av Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Tidigare upphörande

14 § Om eleven före den tidpunkt som framgår av 12 eller 13 § uppnår de kunskapskrav som minst ska uppnås för den skolföring där eleven fullgör sin skolplikt, upphör skolplikten.

Frågan om skolpliktens upphörande enligt första stycket prövas av hemkommunen. För elever som går i specialskolan prövas frågan av Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Rätt att slutföra skolgången

15 § En elev i grundskolan, grundsärskolan eller specialskolan har rätt att slutföra den högsta årskursen, även om skolplikten upphör dessförinnan.

En elev i grundsärskolan har rätt att efter skolpliktens upphörande slutföra utbildningen under ytterligare två år. Eleven har under denna tid

rätt till minst 800 timmars undervisning utöver den i 11 kap. 7 § första stycket garanterade undervisningstiden.

En elev i grundskolan eller specialskolan har rätt att efter skolpliktens upphörande slutföra utbildningen under ytterligare två år, om eleven inte har nått upp till de kunskapskrav som minst ska uppnås för respektive skolform.

En elev som har tagits emot i specialskolan enligt 6 § första stycket 1 och som på grund av sina funktionsnedsättningar inte kan få tillfredsställande förhållanden i gymnasiesärskolan eller gymnasieskolan, får efter det att skolplikten har upphört och i mån av plats genomgå ytterligare utbildning i specialskolan till och med vårterminen det kalenderår eleven fyller 21 år, om eleven inte bedöms ha förmåga att fullfölja utbildningen enligt tredje stycket.

16 § Frågan om rätt att slutföra skolgången enligt 15 § prövas av hemkommunen. För elever som går i specialskolan prövas dock frågan av Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Deltagande i utbildning

Närvaro

17 § Varje elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli.

Den obligatoriska verksamheten får omfatta högst 190 dagar per läsår och åtta timmar eller, i de två lägsta årskurserna, sex timmar per dag. Sådan verksamhet får inte förläggas till lördagar, söndagar eller andra helgdagar. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får dock för elever i grundsärskolan och specialskolan meddela föreskrifter om avvikelser från bestämmelserna om lärotider.

Om en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan utan giltigt skäl uteblir från den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver vårdnadshavarna inte informeras samma dag.

Ledighet

18 § En elev i de skolformer som anges i 17 § får beviljas kortare ledighet för enskilda angelägenheter. Om det finns synnerliga skäl får längre ledighet beviljas.

Rektorn beslutar om ledighet. Beslut om ledighet som avser längre tid än tio dagar får inte fattas av någon annan än rektor.

Befrielse

19 § En elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan får på begäran av elevens vårdnadshavare befrias från

skyldighet att delta i annars obligatoriska inslag i undervisningen om det finns synnerliga skäl. Ett sådant beslut får endast avse enstaka tillfällen under ett läsår.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

Rektorn beslutar om befrielse. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta sådana beslut.

Ansvar för att skolplikten fullgörs

Vårdnadshavares ansvar

20 § Den som har vårdnaden om ett skolpliktigt barn ska se till att barnet fullgör sin skolplikt.

Hemkommunens ansvar

21 § Hemkommunen ska se till att skolpliktiga barn som inte går i dess grundskola eller grundsärskola på något annat sätt får föreskriven utbildning.

Huvudmannens ansvar

22 § Kommunen ska se till att eleverna i dess grundskola och grundsärskola fullgör sin skolgång. Huvudmannen för specialskolan och huvudmannen för sameskolan ska se till att elever i utbildning under deras ledning fullgör sin skolgång.

När en skolpliktig elev börjar eller slutar vid en fristående skola eller utan giltig orsak är frånvarande från obligatoriska inslag i betydande utsträckning, ska huvudmannen snarast lämna uppgift om detta till elevens hemkommun.

Vite

23 § Om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång och detta beror på att elevens vårdnadshavare inte har gjort vad denne är skyldig att göra för att så ska ske, får hemkommunen förelägga elevens vårdnadshavare att iaktta sina skyldigheter. För en elev i specialskolan eller i sameskolan är det i stället huvudmannen för respektive skolförhållande som får förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter.

Ett föreläggande enligt första stycket får förenas med vite.

Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart om inte annat beslutas.

8 kap. Förskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser om förskolan (2–11 §§),
- särskilda bestämmelser om förskola med offentlig huvudman (12–17 §§), och
- särskilda bestämmelser om fristående förskola (18–23 §§).

Allmänna bestämmelser

Utbildningens syfte

2 § Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.

Förskolan ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning.

Erbjudande av förskola

3 § Barn som är bosatta i Sverige och som inte har börjat i förskoleklassen eller i någon utbildning för fullgörande av skolplikten ska erbjudas förskola enligt vad som anges i 4–7 §§. Förskola behöver dock inte erbjudas under kvällar, nätter, veckoslut eller i samband med större helger.

4 § Barn ska från och med ett års ålder erbjudas förskola i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller om barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt.

5 § Barn, vars föräldrar är arbetslösa eller föräldralediga enligt föräldraledighetslagen (1995:584) för vård av annat barn, ska från och med ett års ålder erbjudas förskola i en omfattning om minst tre timmar per dag eller 15 timmar i veckan.

6 § Oavsett vad som anges i 4 och 5 §§ ska barn från och med höstterminen det år barnet fyller tre år erbjudas förskola under minst 525 timmar om året (allmän förskola).

7 § Även andra barn än som anges i 4–6 §§ ska erbjudas förskola, om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola.

Barngruppernas storlek

8 § Barngrupperna ska ha en lämplig sammansättning och storlek. Huvudmannen ska även i övrigt se till att barnen erbjuds en god miljö.

Särskilt stöd

9 § Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges det stöd som deras speciella behov kräver.

Om det genom uppgifter från förskolans personal, ett barn eller ett barns vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att ett barn är i behov av särskilt stöd, ska förskolechefen se till att barnet ges sådant stöd. Barnets vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta vid utformningen av de särskilda stödinsatserna.

10 § Förskolan ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att både utveckla det svenska språket och sitt modersmål.

Föräldrassamarbete och utvecklingssamtal

11 § Personalen ska föra fortlöpande samtal med barnets vårdnadshavare om barnets utveckling. Minst en gång per år ska personalen och barnets vårdnadshavare därutöver genomföra ett samtal om barnets utveckling och lärande (utvecklingssamtal). Förskollärare har det övergripande ansvaret för utvecklingssamtalet.

Förskola med offentlig huvudman

Hemkommunens ansvar

12 § Hemkommunen ansvarar för att utbildning i förskola kommer till stånd för alla barn i kommunen som ska erbjudas förskola och vars vårdnadshavare önskar det.

Hemkommunen får fullgöra sina skyldigheter också genom att erbjuda barnet motsvarande utbildning i fristående förskola.

Om det finns särskilda skäl, får hemkommunen komma överens med en annan kommun om att denna i sin förskola ska ta emot barn vars utbildning hemkommunen ansvarar för.

Mottagande i en annan kommun

13 § Ett barn har rätt att bli mottaget i förskola med offentlig huvudman i en annan kommun än hemkommunen, om barnet med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens förskola. Innan kommunen fattar beslut om att ta emot ett sådant barn ska den inhämta yttrande från barnets hemkommun.

Efter önskemål av barnets vårdnadshavare får en kommun även i annat fall i sin förskola ta emot ett barn från en annan kommun.

Erbjudande av plats

14 § När vårdnadshavare har anmält önskemål om förskola med offentlig huvudman ska kommunen erbjuda barnet förskola inom fyra månader.

Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl har behov av särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola ska skyndsamt erbjudas förskola.

Placering vid en förskoleenhet

15 § Ett barn ska erbjudas plats vid en förskoleenhet så nära barnets eget hem som möjligt. Skälig hänsyn ska tas till barnets vårdnadshavares önskemål.

16 § En kommun får ta ut avgift för plats i förskola som den anordnar. De avgifter som tas ut ska vara skäligena.

Från och med höstterminen det år barnet fyller tre år får avgiften bara avse den del av verksamheten som överstiger 525 timmar om året.

För barn som erbjudits förskola enligt 7 § får avgiften bara avse den del av verksamheten som överstiger 15 timmar i veckan.

Interkommunal ersättning

17 § En kommun som i sin förskola har ett barn från en annan kommun ska av hemkommunen ersättas för sina kostnader för barnets utbildning, om mottagandet grundar sig på 13 § första stycket.

Även i de fall som avses i 13 § andra stycket ska hemkommunen betala ersättning till den mottagande kommunen. Om kommunerna i ett sådant fall inte kommer överens om något annat, ska ersättningen bestämmas med hänsyn till kommunens åtagande och barnets behov efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen förskola. Har ett barn ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver hemkommunen inte lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Fristående förskola

Mottagande

18 § Varje fristående förskola ska vara öppen för alla barn som ska erbjudas förskola, om inte den kommun där förskoleenheten är belägen medger undantag med hänsyn till verksamhetens särskilda karaktär.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt ett barn, om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för barnet enligt 21 § andra stycket andra meningen.

Urval

19 § Om det inte finns plats för alla sökande till en förskoleenhet, ska urvalet göras på grunder som den kommun där förskoleenheten är belägen godkänner.

Avgifter

20 § Avgifter som huvudmannen för en fristående förskola tar ut får inte vara oskäligt höga.

Från och med höstterminen det år barnet fyller tre år får avgiften bara avse den del av verksamheten som överstiger 525 timmar om året.

För barn som ska erbjudas förskola enligt 7 § får avgiften bara avse den del av verksamheten som överstiger 15 timmar i veckan.

21 § Barnets hemkommun ska lämna bidrag till huvudmannen för varje barn vid förskoleenheten. Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för

1. omsorg och pedagogisk verksamhet,
2. pedagogiskt material och utrustning,
3. måltider,
4. administration,
5. mervärdesskatt, och
6. lokalkostnader.

Därutöver ska kommunen lämna bidrag (tilläggsbelopp) för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd. Kommunen är dock inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Bidrag enligt första stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen förskola.

22 § Bidragsskyldigheten enligt 21 § gäller bara i den omfattning som barnet ska erbjudas förskola enligt 4–7 §§.

23 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om det belopp som kommunen ska betala i stället för vad som anges i 21 § när bidraget avser ett barn som ska erbjudas förskola enligt 29 kap. 1 och 2 § eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 29 kap. 4 §.

9 kap. Förskoleklassen

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser om förskoleklassen (2–11 §§),
- särskilda bestämmelser om förskoleklass med offentlig huvudman (12–16 §§), och
- särskilda bestämmelser om förskoleklass vid en fristående skola och annan förskoleklass med enskild huvudman (17–22 §§).

Allmänna bestämmelser

Utbildningens syfte

2 § Förskoleklassen ska stimulera elevers utveckling och lärande och förbereda dem för fortsatt utbildning. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov.

Förskoleklassen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap.

Läsår och terminer

3 § Utbildningen i förskoleklassen ska bedrivas under ett läsår, vilket består av en hösttermin och en vårtermin.

4 § Förskoleklassen är avsedd för barn som ännu inte har börjat någon utbildning för fullgörande av skolplikten.

Hemkommunen ska informera vårdnadshavarna om förskoleklassen och syftet med denna samt verka för att barnen deltar i den.

5 § Barn som är bosatta i Sverige ska erbjudas förskoleklass från och med höstterminen det år de fyller sex år. Barn får tas emot tidigare.

Tester och prov

6 § Tester och prov får inte utgöra villkor för antagning eller urval till eller inom en skolenhet. Tester och prov får inte heller utgöra villkor för fortsatt utbildning vid en skolenhet eller i den elevgrupp som eleven tillhör.

Omfattning

7 § Förskoleklassen ska omfatta minst 525 timmar under ett läsår.

Avgifter

8 § Utbildningen ska vara avgiftsfri.

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning.

Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut.

9 § Trots 8 § får det förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det, trots övriga bestämmelser i denna lag, i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska vara öppna för alla elever. Ersättningen får inte överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten.

Modersmål

10 § Förskoleklassen ska medverka till att elever med annat modersmål än svenska får möjlighet att både utveckla det svenska språket och sitt modersmål.

Utvecklingssamtal

11 § Minst en gång varje läsår ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare samtala om elevens utveckling och lärande.

Hemkommunens ansvar

12 § Hemkommunen ansvarar för att utbildning i förskoleklass kommer till stånd för alla barn i kommunen som önskar sådan utbildning. Av 2 kap. 4 § framgår att staten är huvudman för förskoleklass vid en skolenhet med specialskola eller sameskola.

Skyldigheten enligt första stycket ska fullgöras genom att kommunen anordnar förskoleklass i den omfattning som krävs för att bereda utbildning för samtliga i kommunen som är berörda.

Om det finns särskilda skäl, får hemkommunen komma överens med någon annan kommun om att denna i sin förskoleklass ska ta emot barn vars utbildning hemkommunen ansvarar för.

Mottagande i en annan kommun

13 § Ett barn har rätt att bli mottaget i förskoleklass med offentlig huvudman i en annan kommun än den som ska svara för barnets utbildning, om barnet med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens förskoleklass. Innan kommunen fattar beslut om att för visst läsår ta emot ett sådant barn, ska den inhämta ett yttrande från barnets hemkommun.

Efter önskemål av ett barns vårdnadshavare får en kommun även i annat fall i sin förskoleklass ta emot ett barn från en annan kommun.

14 § En elev som har tagits emot i en kommuns förskoleklass ett visst läsår ska få gå kvar hela läsåret, även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under läsåret.

Placering vid en skolenhet

15 § Ett barn ska placeras vid den av kommunens skolenheter som barnets vårdnadshavare önskar. Om den önskade placeringen skulle medföra att ett annat barns berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera barnet vid en annan skolenhet.

Kommunen får annars frångå barnets vårdnadshavares önskemål, endast om den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Interkommunal ersättning

16 § En kommun som i sin förskoleklass har en elev från en annan kommun ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun om elevens skolgång grundar sig på 13 § första stycket.

Även i de fall som avses i 13 § andra stycket ska hemkommunen betala ersättning till den mottagande kommunen. Om kommunerna i ett sådant fall inte kommer överens om annat, ska ersättningen bestämmas med hänsyn till kommunens åtagande och elevens behov efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen

förskoleklass. Har en elev ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver hemkommunen inte lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

Fristående förskoleklass

Mottagande

17 § Varje fristående förskoleklass ska vara öppen för alla som ska erbjudas utbildning i förskoleklassen. Utbildningen får dock begränsas till att avse elever som är i behov av särskilt stöd för sin utveckling.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 19 § andra stycket.

Urval

18 § Om det inte finns plats för alla sökande till en skolenhet med förskoleklass, ska urvalet göras på grunder som Statens skolinspektion godkänner.

Bidrag från hemkommunen

19 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten. Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. läromedel och utrustning,
3. måltider,
4. elevhälsa,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Därutöver ska kommunen lämna bidrag (tilläggsbelopp) för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd. Kommunen är dock inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Bidrag enligt första stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen förskoleklass.

20 § Regeringen får meddela föreskrifter om det belopp som kommunen ska betala i stället för vad som anges i 19 § när bidraget avser en elev som har rätt till utbildning i förskoleklass enligt 29 kap. 1 och 2 § eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 29 kap. 4 §.

Insyn

21 § Den kommun där skolenheten är belägen har rätt till insyn i verksamheten.

22 § I 14 kap. finns bestämmelser om en huvudmans ansvar för fritidshem för elever i förskoleklassen.

10 kap. Grundskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser om utbildningen i grundskolan (2–13 §§),
- bestämmelser om betyg (14–23 §§),
- särskilda bestämmelser om grundskola med offentlig huvudman (24–34 §§), och
- särskilda bestämmelser om fristående grundskola (35–40 §§).

Allmänna bestämmelser

Utbildningens syfte

2 § Grundskolan ska ge eleverna kunskaper och värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa. Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning.

Utbildningen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Årskurser, läsår och terminer

3 § Grundskolan ska ha nio årskurser. Utbildningen i varje årskurs ska bedrivas under ett läsår, vilket består av en hösttermin och en vårtermin.

Ämnen

4 § Undervisningen ska omfatta följande ämnen:

- bild,
- engelska,
- hem- och konsumentkunskap,
- idrott och hälsa,
- matematik,
- musik,
- naturorienterande ämnen: biologi, fysik och kemi,
- samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap,
- slöjd,
- svenska eller svenska som andraspråk, och
- teknik.

Härutöver ska det som ämnen finnas språkval och, för elever som ska erbjudas modersmålsundervisning, modersmål.

Vidare ska det finnas elevens val och skolans val. Undervisningen i elevens val och skolans val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Skolans val får omfatta ett lokalt tillval, om Statens skolverk har godkänt en plan för undervisningen.

Undervisningstid

5 § Den totala undervisningstiden för varje elev ska vara minst 6 665 timmar. Ytterligare bestämmelser om fördelning av undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1.

Bemyndigande

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undervisningens omfattning utöver vad som följer av 4 och 5 §§,
2. avvikelser från bestämmelserna i 4 § och från timplanen för fristående skolor med särskild pedagogisk inriktning och för särskilda utbildningar,
3. andra begränsade avvikelser från bestämmelserna i 4 § och från timplanen utöver vad som följer av 3 kap. 12 § (anpassad studiegång) och 7 kap. 9 § andra stycket (integrerad undervisning), om det finns särskilda skäl, och
4. undantag från skyldigheten att tillämpa timplanen.

Elever som ska erbjudas modersmålsundervisning

7 § En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har grundläggande kunskaper i språket.

Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om modersmålsundervisning. Sådana föreskrifter får innebära att modersmålsundervisning ska erbjudas i ett språk bara om ett visst antal elever ska erbjudas sådan undervisning i det språket.

Kursplaner

8 § För varje ämne gäller en kursplan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kursplaner.

Tester och prov

9 § Tester och prov får inte utgöra villkor för antagning eller urval till eller inom en skolenhet. Tester och prov får inte heller utgöra villkor för

fortsatt utbildning vid en skolenhet eller i den elevgrupp som eleven tillhör.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter som innebär undantag från första stycket för utbildning från och med årskurs 7 och, om det finns särskilda skäl, även för utbildning från och med årskurs 4. Sådana föreskrifter får innebära att bestämmelsen i 30 § första stycket om en annan elevs berättigade krav på en placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts.

Avgifter

10 § Utbildningen ska vara avgiftsfri.

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärvärdigheter som behövs för en tidsenlig utbildning samt erbjudas näringsriktiga skolmåltider.

Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut.

11 § Trots 10 § får det förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det, trots övriga bestämmelser i denna lag, i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska dock vara öppna för alla elever. Ersättningen får inte överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten.

Utvecklingssamtal och individuell utvecklingsplan

12 § Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

13 § Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Betyg*Tillämpliga bestämmelser*

14 § Allmänna bestämmelser om betyg och betygssättning finns i 3 kap. 12–20 §§.

Betygssättning

15 § Betyg ska sättas i grundskolans ämnen.

16 § Betyg ska sättas

1. i slutet av varje termin i årskurs 8 och i slutet av höstterminen i årskurs 9 i ämnen som inte har avslutats, och
2. när ett ämne har avslutats.

17 § Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D eller E. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

18 § Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper i ett ämne på grund av elevens frånvaro, ska betyg inte sättas i ämnet.

Betyg innan ett ämne har avslutats

19 § När betyg sätts innan ett ämne har avslutats, ska betygssättningen bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet fram till och med den aktuella terminen i relation till de kunskaper en elev bör ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till kunskapskraven i årskurs 9.

Betyg när ett ämne har avslutats

20 § När betyg sätts efter det att ett ämne avslutats ska betyget bestämmas med hjälp av de kunskapskrav som har föreskrivits för ämnena.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kunskapskrav för betygen A, C och E. Sådana föreskrifter ska precisera vilka kunskaper enligt kursplanerna som krävs för respektive betyg.

21 § Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen enligt 19 och 20 §§ bortses från enstaka delar av kunskapskrav som eleven ska ha uppnått i slutet av årskurs 9. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav.

22 § I fall där ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne ska en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet ges. Av

bedömningen får också de stödåtgärder som har vidtagits framgå. Bedömningen ska undertecknas av läraren.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

Om det enligt 18 § inte kan sättas betyg i ett avslutat ämne, får de stödåtgärder som har vidtagits framgå av beslutet.

Prövning

23 § Den som vill ha betyg från grundskolan har rätt att genomgå prövning för betyg. Denna kan avse hela utbildningen i grundskolan eller ett eller flera ämnen som ingår i utbildningen. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg i ett avslutat ämne eller slutbetyg från grundskolan.

Bestämmelserna om betygssättning i detta kapitel och i 3 kap. ska i tillämpliga delar gälla i fråga om prövningen.

Grundskola med offentlig huvudman

Hemkommunens ansvar

24 § Hemkommunen ansvarar för att utbildning i grundskolan kommer till stånd för alla som enligt denna lag har rätt att gå i grundskolan och som inte fullgör sin skolgång på annat sätt.

Skyldigheten enligt första stycket ska fullgöras genom att hemkommunen anordnar grundskola i den omfattning som krävs för att bereda utbildning för alla i kommunen som är berörda.

Om det finns särskilda skäl, får hemkommunen komma överens med en annan kommun om att denna i sin grundskola ska ta emot elever vars grundskoleutbildning hemkommunen ansvarar för.

Mottagande i en annan kommun

25 § En elev har rätt att bli mottagen i en grundskola som anordnas av en annan kommun än den som ska svara för elevens utbildning, om eleven med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens grundskola. Innan kommunen fattar beslut om att för ett visst läsår ta emot en sådan elev ska den inhämta yttrande från elevens hemkommun.

26 § Regeringen får meddela föreskrifter om att kommuner får anordna särskild utbildning i sin grundskola. Föreskrifterna får innebära att elever från hela landet i mån av plats ska tas emot på utbildningen.

27 § Efter önskemål av en elevs vårdnadshavare får en kommun även i andra fall än som avses i 24 § tredje stycket, 25 och 26 §§ ta emot en elev från en annan kommun i sin grundskola.

28 § En elev som har tagits emot i en kommuns grundskola ett visst läsår har rätt att gå kvar hela läsåret, även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under läsåret.

Om det för eleven endast återstår en årskurs, har eleven också rätt att gå kvar sista årskursen.

29 § Varje kommun är skyldig att vid utformningen av sin grundskola beakta vad som är ändamålsenligt från kommunikationssynpunkt för eleverna.

Varje kommun ska organisera sin grundskola så att ingen elev på grund av skolgången behöver bo utanför det egna hemmet. Avsteg härifrån får dock göras om förhållandena är så speciella att det framstår som orimligt att kommunen måste anordna skolgång på sådant sätt att eleven kan bo kvar i hemmet under skolgången. Vid denna bedömning ska särskild vikt fästas vid elevens ålder.

En elev i grundskola med offentlig huvudman som till följd av sin skolgång måste bo utanför det egna hemmet har rätt till tillfredsställande förhållanden. Hemkommunen ska svara för detta utan extra kostnader för eleven. Hemkommunens skyldighet omfattar dock inte elever som med stöd av 25–27 §§ går i en annan kommuns grundskola eller elever som väljer att gå i en annan skolenhet i hemkommunen än den där de annars skulle ha placerats.

Placering vid en skolenhet

30 § En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet inom sin grundskola.

Kommunen får annars frångå elevens vårdnadshavares önskemål endast om

1. den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen, eller
2. det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

Beslut enligt andra stycket 2 gäller omedelbart om inte annat beslutas.

31 § Den som har blivit placerad vid en viss skolenhet ska få gå kvar där om inte något annat följer av 30 § andra stycket. Detsamma ska gälla den som har tagits emot i förskoleklassen och som ska fortsätta sin utbildning i grundskolan vid samma skolenhet.

Skolskjuts i hemkommunen

32 § Elever i grundskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Denna rätt gäller dock inte elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller som går i en annan kommuns grundskola med stöd av 25–27 §§. I de fall då

det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter ska kommunen även anordna skolskjuts i dessa fall.

Prop. 2009/10:165

Bilaga 17

Elevens hemkommun ska ombesörja att skolskjuts anordnas.

Skolskjuts i en annan kommun än hemkommunen

33 § En elev som med stöd av 25 § går i en annan kommuns grundskola och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen.

Den kommun som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket. Kommunens kostnader för detta ska ersättas av elevens hemkommun.

Interkommunal ersättning

34 § En kommun som i sin grundskola har en elev från en annan kommun ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun om elevens skolgång i kommunen grundar sig på 24, 25 eller 26 §.

Även i de fall som avses i 27 § ska hemkommunen betala ersättning till den mottagande kommunen. Om kommunerna i ett sådant fall inte kommer överens om annat, ska ersättningen bestämmas med hänsyn till kommunens åtagande och elevens behov efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till de egna grundskolorna. Har en elev ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver hemkommunen inte lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande ekonomiska svårigheter uppstår för hemkommunen.

Fristående grundskola

Mottagande

35 § Varje fristående grundskola ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i grundskolan. Utbildningen får dock begränsas till att avse

1. vissa årskurser,
2. elever som är i behov av särskilt stöd, och
3. vissa elever som utbildningen är speciellt anpassad för.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 37 § andra stycket andra meningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana speciellt anpassade utbildningar som avses i första stycket 3.

36 § Om det inte finns plats för alla sökande, ska urvalet göras på grunder som Statens skolinspektion godkänner med undantag för vad som anges i andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om urval för sådana utbildningar som avses i 6 § 2.

Bidrag från hemkommunen

37 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten. Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. läromedel och utrustning,
3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Därutöver ska kommunen lämna bidrag (tilläggsbelopp) för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. Kommunen är dock inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Bidrag enligt första stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen grundskola.

38 § Regeringen får meddela föreskrifter om det belopp som kommunen ska betala i stället för vad som anges i 37 §, när bidraget avser en elev som till följd av

1. bestämmelserna i 29 kap. 1 och 2 § har rätt till utbildning i grundskolan, eller
2. föreskrifter som har meddelats med stöd av 29 kap. 4 § har rätt till utbildning i grundskolan.

Skolskjuts

39 § Hemkommunen ska anordna skolskjuts för elever som går i fristående grundskola inom kommunen under samma förutsättningar som enligt 32 § andra stycket sista meningen gäller för elever som valt en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem.

Insyn

40 § Den kommun där den fristående skolan är belägen har rätt till insyn i verksamheten.

11 kap. Grundsärskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser om utbildningen i grundsärskolan (2–17 §§),
- bestämmelser om betyg (18–23 §§),
- särskilda bestämmelser om grundsärskola med offentlig huvudman (24–33 §§), och
- särskilda bestämmelser om fristående grundsärskola (34–39 §§).

Allmänna bestämmelser

Utbildningens syfte

2 § Grundsärskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar och som så långt det är möjligt motsvarar den som ges i grundskolan. Utbildningen ska ligga till grund för fortsatt utbildning och i övrigt så långt det är möjligt motsvara vad som anges för grundskolan i 10 kap. 2 §.

Av 29 kap. 7 § följer att det som sägs i denna lag om elever med utvecklingsstörning också ska gälla vissa andra barn, ungdomar och vuxna.

Träningskolan

3 § Inom grundsärskolan finns en särskild inriktning som benämns träningskola. Träningskolan är avsedd för elever som inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i ämnen.

Årskurser, läsår och terminer

4 § Grundsärskolan ska ha nio årskurser. Utbildningen i varje årskurs ska bedrivas under ett läsår, som består av en hösttermin och en vårtermin.

Utbildningens innehåll och omfattning

5 § Grundsärskolan omfattar utbildning i ämnen eller inom ämnesområden, eller en kombination av dessa. Utbildning inom ämnesområden är avsedd för elever som inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i ämnen. Utbildningen kan också omfatta ämnen enligt grundskolans kursplaner.

6 § Undervisningen ska omfatta följande ämnen eller ämnesområden.

Ämnen:

- bild,
- engelska,
- hem- och konsumentkunskap,

- idrott och hälsa,
- matematik,
- musik,
- naturorienterande ämnen,
- samhällsorienterande ämnen,
- slöjd,
- svenska eller svenska som andraspråk, och
- teknik.

Ämnesområden:

- estetisk verksamhet,
- kommunikation,
- motorik,
- vardagsaktiviteter, och
- verklighetsuppfattning.

Utöver de ämnen och ämnesområden som anges i första stycket ska det som ämne finnas modersmål för de elever som ska erbjudas modersmålsundervisning.

Vidare ska det finnas elevens val. Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen eller ämnesområden.

Undervisningstid

7 § Den totala undervisningstiden för varje elev i grundsärskolan ska vara minst 6 665 timmar.

Ytterligare bestämmelser om fördelning av undervisningstiden (timplan) finns i föreskrifter som meddelas av regeringen.

8 § Huvudmannen för utbildningen avgör om en elev som tas emot i grundsärskolan huvudsakligen ska läsa ämnen eller ämnesområden. Med hänsyn till elevens förutsättningar i det särskilda fallet får rektor besluta att en elev ska läsa en kombination av ämnen och ämnesområden samt ämnen enligt grundskolans kursplaner.

Samråd med elevens vårdnadshavare ska ske innan beslut fattas.

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undervisningen utöver vad som följer av 5–8 §§,
2. avvikelser från bestämmelserna i 6 § och från timplanen utöver vad som följer av 3 kap. 11 § (anpassad studiegång) och 7 kap. 9 § andra stycket (integrerad undervisning), om det behövs med hänsyn till elevernas förmåga, och
3. andra begränsade avvikelser från bestämmelserna i 6 § och från timplanen.

Elever som ska erbjudas modersmålsundervisning

10 § En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och

2. eleven har grundläggande kunskaper i språket.

Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om modersmålsundervisning. Sådana föreskrifter får innebära att modersmålsundervisning ska erbjudas i ett språk bara om ett visst antal elever ska erbjudas sådan undervisning i det språket.

Kursplaner

11 § För varje ämne och ämnesområde gäller en kursplan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kursplaner.

Tester och prov

12 § Tester och prov får inte utgöra villkor för antagning eller urval till eller inom en skolenhet. Tester och prov får inte heller utgöra villkor för fortsatt utbildning vid en skolenhet eller i den elevgrupp som eleven tillhör.

Avgifter

13 § Utbildningen ska vara avgiftsfri.

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärvärtyg som behövs för en tidsenlig utbildning samt erbjudas näringsriktiga skolmåltider.

Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut.

14 § Trots 13 § får det förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det, trots övriga bestämmelser i denna lag, i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska dock vara öppna för alla elever. Ersättningen får inte överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten.

Utvecklingssamtal och individuell utvecklingsplan

15 § Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

16 § Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eller ämnesområden som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Intyg och studieomdöme

17 § Eleverna ska efter avslutad grundsärskola få intyg om den utbildning de gått igenom.

Om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det, ska intyget kompletteras med ett allmänt studieomdöme. Studieomdömet ska avse elevens möjlighet att bedriva studier.

Intyget ska undertecknas av läraren.

Betyg

Tillämpliga bestämmelser

18 § Allmänna bestämmelser om betyg och betygssättning finns i 3 kap. 12–20 §§.

Betygssättning

19 § Om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det, ska betyg sättas i grundsärskolans ämnen

1. i slutet av varje termin i årskurs 8 och i slutet av höstterminen i årskurs 9, och

2. när ett ämne har avslutats.

20 § Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E.

För den elev som inte uppnår kraven för betyget E, ska betyg inte sättas i ämnet.

21 § Om en elev i grundsärskolan har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner och eleven eller elevens vårdnadshavare begär att betyg ska sättas i ämnet, ska de bestämmelser som gäller för betygssättning i grundskolan tillämpas.

22 § När betyg sätts innan ett ämne har avslutats, ska betygssättningen bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet fram till och med den aktuella terminen i relation till de kunskaper en elev bör ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till kunskapskraven i årskurs 9.

Betyg när ett ämne har avslutats

23 § När betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats, ska betyget bestämmas med hjälp av de kunskapskrav som har föreskrivits för ämnena.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kunskapskrav för betygen A, C och E. Sådana föreskrifter ska precisera vilka kunskaper enligt kursplanerna som krävs för respektive betyg.

Grundsärskola med offentlig huvudman

Hemkommunens ansvar

24 § Hemkommunen ansvarar för att utbildning i grundsärskolan kommer till stånd för alla som enligt denna lag har rätt att gå i grundsärskolan och inte fullgör sin skolgång på annat sätt.

Skyldigheten enligt första stycket ska fullgöras genom att hemkommunen

1. anordnar grundsärskola i den omfattning som krävs för att bereda utbildning för alla i kommunen som är berörda, eller

2. kommer överens med en annan kommun att den i sin grundsärskola ska ta emot de elever som hemkommunen ansvarar för.

Mottagande i en annan kommun

25 § En elev har rätt att bli mottagen i en grundsärskola som anordnas av en annan kommun än den som ska svara för elevens utbildning, om eleven med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens grundsärskola. Innan kommunen fattar beslut om att för ett visst läsår ta emot en sådan elev, ska den inhämta yttrande från elevens hemkommun.

26 § Efter önskemål av elevens vårdnadshavare får en kommun även i andra fall än som avses i 24 § andra stycket 2 och 25 § ta emot en elev från en annan kommun i sin grundsärskola.

27 § En elev som har tagits emot i en kommuns grundsärskola ett visst läsår har rätt att gå kvar hela läsåret, även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under läsåret.

Om det för eleven endast återstår en årskurs har eleven också rätt att gå kvar sista årskursen.

28 § Varje kommun är skyldig att vid utformningen av sin grundskola beakta vad som är ändamålsenligt från kommunikationssynpunkt för eleverna.

Varje kommun ska också så långt det är möjligt organisera sin egen grundskola så att ingen elev på grund av skolgången behöver bo utanför det egna hemmet.

I lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade finns det föreskrifter om stöd och service i form av boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet.

Placering vid en skolenhet

29 § En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet inom sin grundskola.

Kommunen får annars frågå elevens vårdnadshavares önskemål endast om

1. den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen, eller

2. det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers rätt till trygghet och studiero.

Beslut enligt andra stycket 2 gäller omedelbart, om inte annat beslutas.

30 § Den som har blivit placerad vid en viss skolenhet ska få gå kvar där om inte något annat följer av 29 § andra stycket. Detsamma ska gälla den som tagits emot i en skolenhet med förskoleklass och som ska fortsätta sin utbildning i grundskolan.

Skolskjuts i hemkommunen

31 § Elever i grundskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Denna rätt gäller dock inte elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller som går i en annan kommuns grundskola med stöd av 24 eller 25 §. I de fall då det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter ska kommunen även anordna skolskjuts i dessa fall.

Elevens hemkommun ska ombesörja att skolskjuts anordnas.

32 § En elev som med stöd av 24 § går i en annan kommuns grundskola och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen.

Den kommun som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket. Kommunens kostnader för detta ska ersättas av elevens hemkommun.

Interkommunal ersättning

33 § En kommun som i sin grundskola har en elev från en annan kommun ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun om elevens skolgång i kommunen grundar sig på 24 § andra stycket 2 eller 25 §.

Även i de fall som avses i 26 § ska hemkommunen betala ersättning till den mottagande kommunen. Om kommunerna i ett sådant fall inte kommer överens om annat, ska ersättningen bestämmas med hänsyn till kommunens åtagande och elevens behov efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till de egna grundskolorna. Om en elev har ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver hemkommunen inte lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande ekonomiska svårigheter uppstår för hemkommunen.

Fristående grundskola

Mottagande

34 § Varje fristående grundskola ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i grundskolan. Utbildningen får dock begränsas till att avse

1. vissa årskurser,
2. elever som är i behov av särskilt stöd, och
3. vissa elever som utbildningen är speciellt anpassad för.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev, om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 36 § andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana speciellt anpassade utbildningar som avses i första stycket 3.

Urval

35 § Om det inte finns plats för alla sökande, ska urvalet göras på grunder som Statens skolinspektion godkänner.

36 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten. Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. läromedel och utrustning,
3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Därutöver ska kommunen lämna bidrag (tilläggsbelopp) för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd. Kommunen är dock inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Bidraget enligt första stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen grundsärskola.

37 § Regeringen får meddela föreskrifter om det belopp som kommunen ska betala i stället för vad som anges i 36 § när bidraget avser en elev som till följd av

1. bestämmelserna i 29 kap. 1 och 2 § har rätt till utbildning i grundsärskolan, eller
2. föreskrifter som har meddelats med stöd av 29 kap. 4 § har rätt till utbildning i grundsärskolan.

Skolskjuts

38 § Hemkommunen ska anordna skolskjuts för elever som går i fristående grundsärskola inom kommunen under samma förutsättningar som enligt 31 § andra stycket sista meningen gäller för elever som valt att gå i en annan skolenhet än den kommunen annars skulle ha placerat dem i.

Insyn

39 § Den kommun där den fristående skolan är belägen har rätt till insyn i verksamheten.

12 kap. Specialskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser om utbildningen i specialskolan (2–13 §§),
- bestämmelser om betyg (14–23 §§), och
- särskilda bestämmelser om huvudmannens skyldigheter (24–26 §§).

Utbildningens syfte

2 § Specialskolan ska syfta till att ge de barn och ungdomar som avses i 7 kap. 6 § en utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar och som så långt det är möjligt motsvarar den utbildning som ges i grundskolan. Utbildningen ska ligga till grund för fortsatt utbildning.

Årskurser, läsår och terminer

3 § Specialskolan ska ha tio årskurser. Utbildningen i varje årskurs ska bedrivas under ett läsår, vilket består av en hösttermin och en vårtermin.

Ämnen

4 § Undervisningen ska omfatta följande ämnen:

- bild,
- engelska,
- hem- och konsumentkunskap,
- idrott och hälsa,
- matematik,
- naturorienterande ämnen: biologi, fysik och kemi,
- rörelse och drama eller musik,
- samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap,
- slöjd,
- svenska eller svenska som andraspråk,
- teckenspråk, och
- teknik.

För hörande elever gäller att ämnet musik ersätter ämnet rörelse och drama. För elever som tagits emot enligt 7 kap. 6 § första stycket 1 gäller att ämnet svenska ersätter ämnet teckenspråk.

Härutöver ska det som ämnen finnas språkval och, för elever som ska erbjudas modersmålsundervisning, modersmål.

Vidare ska det finnas elevens val. Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen.

Undervisningstid

5 § Den totala undervisningstiden för varje elev i specialskolan ska vara minst 7 845 timmar.

Regeringen meddelar föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan).

Bemyndigande

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om

1. undervisningens omfattning utöver vad som följer av 4 och 5 §§, och
2. andra begränsade avvikelser från bestämmelserna i 4 § och från
timplanen utöver vad som följer av 3 kap. 11 § (anpassad studiegång),
om det finns särskilda skäl.

Föreskrifter enligt första stycket 1 får för elever med
utvecklingsstörning avvika från den ämnesindelning som anges i 4 § och
i timplanen.

Elever som ska erbjudas modersmålsundervisning

7 § En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än
svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har grundläggande kunskaper i språket.

Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas
även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar
föreskrifter om modersmålsundervisning. Sådana föreskrifter får
innebära att modersmålsundervisning ska erbjudas i ett språk bara om ett
visst antal elever ska erbjudas sådan undervisning i det språket.

Kursplaner

8 § För varje ämne gäller en kursplan.

För elever med utvecklingsstörning får grundsärskolans kursplaner
tillämpas om elevens vårdnadshavare lämnar sitt samtycke. Om elevens
vårdnadshavare inte lämnar sitt samtycke ska eleven läsa enligt
specialskolans kursplaner. Grundsärskolans kursplaner får dock tillämpas
för en elev utan elevens vårdnadshavares samtycke om det finns
synnerliga skäl med hänsyn till elevens bästa. I den utsträckning som
grundsärskolans kursplaner inte kan användas får särskilda kursplaner
upprättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar
föreskrifter om kursplaner.

Tester och prov

9 § Tester och prov får inte utgöra villkor för antagning eller urval till
eller inom en skolenhet. Tester och prov får inte heller utgöra villkor för
fortsatt utbildning vid en skolenhet eller i den elevgrupp som eleven
tillhör.

Avgifter

10 § Utbildningen ska vara avgiftsfri.

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg
som behövs för en tidsenlig utbildning samt erbjudas näringsriktiga
skolmåltider.

Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut.

11 § Trots 10 § får det förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det, trots övriga bestämmelser i denna lag, i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska dock vara öppna för alla elever. Ersättningen får inte överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten.

Utvecklingssamtal och individuell utvecklingsplan

12 § Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

13 § Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Betyg

Tillämpliga bestämmelser

14 § Allmänna bestämmelser om betyg och betygssättning finns i 3 kap. 12–20 §§.

För elever som läser enligt specialskolans kursplaner gäller utöver 3 kap. bestämmelserna om betygssättning i 15–22 §§.

För elever som läser enligt grundsärskolans kursplaner gäller utöver 3 kap. bestämmelserna om intyg, studieomdöme och betyg i 11 kap. 18–23 §§. Betyg innan ett ämne har avslutats ska dock sättas vid de tidpunkter som anges i 16 § 1.

Betygssättning

15 § Betyg ska sättas i specialskolans ämnen.

16 § Betyg ska sättas

1. i slutet av varje termin i årskurs 9 och i slutet av höstterminen i årskurs 10 i ämnen som inte har avslutats, och
2. när ett ämne har avslutats.

17 § Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D eller E. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

18 § Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper i ett ämne på grund av elevens frånvaro, ska betyg inte sättas i ämnet.

Betyg innan ett ämne har avslutats

19 § När betyg sätts innan ett ämne har avslutats, ska betygssättningen bygga på en bedömning av elevens kunskaper som eleven inhämtat i ämnet fram till och med den aktuella terminen i relation till de kunskaper en elev bör ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till kunskapskraven i årskurs 10.

Betyg när ett ämne har avslutats

20 § När betyg sätts efter att ett ämne har avslutats ska betyget bestämmas med hjälp av de kunskapskrav som har föreskrivits för ämnena.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kunskapskrav för betygen A, C och E. Sådana föreskrifter ska precisera vilka kunskaper enligt kursplanerna som krävs för respektive betyg.

21 § Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen enligt 19 och 20 §§ bortses från enstaka delar av kunskapskrav som eleven ska ha uppnått i slutet av årskurs 10. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning, utöver de som anges i 7 kap. 6 §, eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav.

22 § I fall där ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne ska en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet ges. Av bedömningen får också de stödåtgärder som har vidtagits framgå. Bedömningen ska undertecknas av läraren.

Om det enligt 18 § inte kan sättas betyg i ett avslutat ämne, får de stödåtgärder som har vidtagits framgå av beslutet.

Prövning

23 § Den som vill ha betyg från specialskolan har rätt att gå igenom en prövning. Denna kan avse hela utbildningen i specialskolan eller ett eller

flera ämnen som ingår i utbildningen. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg i ett avslutat ämne eller slutbetyg från specialskolan.

Prop. 2009/10:165

Bilaga 17

Bestämmelserna om betygssättning i detta kapitel och i 3 kap. ska i tillämpliga delar gälla i fråga om prövningen.

Särskilt om huvudmannens skyldigheter

Ersättning från elevens hemkommun

24 § Hemkommunen ska betala ersättning till staten för vissa kostnader för den som är elev i specialskolan eller går i förskoleklass eller fritidshem vid en skolenhet inom specialskolan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ersättningens storlek.

Resor och boende

25 § En elev i specialskolan har rätt till de resor som krävs för utbildningen. Staten ska stå för kostnaderna.

En elev i specialskolan som till följd av skolgången måste bo utanför det egna hemmet har rätt till tillfredsställande förhållanden. Staten ska svara för detta utan extra kostnader för eleven.

Skolenheter

26 § Utbildningen i specialskolan anordnas av Specialpedagogiska skolmyndigheten och ska bedrivas vid flera skolenheter.

13 kap. Sameskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser om utbildningen i sameskolan (2–14 §§), och
- särskilda bestämmelser om huvudmannens skyldigheter (15–17 §§).

Allmänna bestämmelser

Utbildningens syfte

2 § Sameskolan syftar till att ge en utbildning med samisk inriktning som i övrigt motsvarar utbildningen i årskurserna 1–6 i grundskolan.

Årskurser, läsår och terminer

3 § Sameskolan ska ha sex årskurser. Utbildningen i varje årskurs ska bedrivas under ett läsår, vilket består av en hösttermin och en vårtermin.

4 § Undervisningen ska omfatta följande ämnen:

- bild,
- engelska,
- hem- och konsumentkunskap,
- idrott och hälsa,
- matematik,
- musik,
- naturorienterade ämnen: biologi, fysik och kemi,
- samhällsorienterade ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap,
- samiska,
- slöjd,
- svenska eller svenska som andraspråk, och
- teknik.

Härutöver ska det som ämnen finnas språkval och, för elever som ska erbjudas annan modersmålsundervisning än samiska, modersmål.

Vidare ska det finnas elevens val. Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen.

Undervisningstid

5 § Den totala undervisningstiden för varje elev i sameskolan ska vara minst 4 200 timmar.

Regeringen meddelar föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan).

Bemyndigande

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om

1. undervisningens omfattning utöver vad som följer av 4 och 5 §§,
2. andra begränsade avvikelser från bestämmelserna i 4 § och från timplanen utöver vad som följer av 3 kap. 11 § (anpassad studiegång), om det finns särskilda skäl.

Elever som ska erbjudas modersmålsundervisning

7 § En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har grundläggande kunskaper i språket.

Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om modersmålsundervisning. Sådana föreskrifter får innebära att modersmålsundervisning ska erbjudas i ett språk bara om ett visst antal elever ska erbjudas sådan undervisning i det språket.

8 § För varje ämne gäller en kursplan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kursplaner.

Tester och prov

9 § Tester och prov får inte utgöra villkor för antagning eller urval till eller inom en skolenhet. Tester och prov får inte heller utgöra villkor för fortsatt utbildning vid en skolenhet eller i den elevgrupp som eleven tillhör.

Avgifter

10 § Utbildningen ska vara avgiftsfri.

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning samt erbjudas näringsriktiga skolmältider.

Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut.

11 § Trots 10 § får det förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det, trots övriga bestämmelser i denna lag, i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska dock vara öppna för alla elever. Ersättningen får inte överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten.

Utvecklingssamtal och individuell utvecklingsplan

12 § Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

13 § Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i

utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Intyg vid avgång

14 § När en elev avgår från en sameskola ska intyg om avgången utfärdas.

Intyget ska innehålla uppgifter om

1. den årskurs från vilken eleven avgått,
2. tiden för avgången,
3. de ämnen som eleven undervisats i, och
4. det antal undervisningstimmar som eleven erbjudits.

Intyget ska undertecknas av rektorn.

Särskilt om huvudmannens skyldigheter

Ersättning från elevens hemkommun

15 § Elevens hemkommun ska betala ersättning till staten för vissa kostnader för den som är elev i sameskolan eller går i förskoleklass eller i fritidshem vid en skolenhet inom sameskolan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ersättningens storlek.

Resor och boende

16 § En elev i sameskolan har rätt till de resor som krävs för utbildningen. Staten ska stå för kostnaderna.

En elev i sameskolan som till följd av skolgången måste bo utanför det egna hemmet har rätt till tillfredsställande förhållanden. Staten ska svara för detta utan extra kostnader för eleven.

Skolenheter

17 § Utbildning i sameskolan ska anordnas av Sameskolstyrelsen och bedrivs vid flera skolenheter.

14 kap. Fritidshemmet

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser om fritidshem (2–10 §§),
- särskilda bestämmelser om fritidshem med offentlig huvudman (11–14 §§), och
- särskilda bestämmelser om fritidshem med enskild huvudman (15–17 §§).

Utbildningens syfte

2 § Fritidshemmet kompletterar utbildningen i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan och särskilda utbildningsformer som skolplikt kan fullgöras i. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov.

Fritidshemmet ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap.

Erbjudande av utbildning

3 § Varje kommun ska erbjuda utbildning i fritidshem för elever i kommunens förskoleklass, grundskola och grundsärskola. Staten ska erbjuda utbildning i fritidshem för elever i specialskola och sameskola.

Hemkommunen ska erbjuda utbildning i fritidshem för elever som går i en fristående skola i de fall huvudmannen inte erbjuder sådan utbildning.

4 § Utbildning i fritidshem ska erbjudas så snart det framkommit att eleven har behov av en sådan plats.

Omfattning

5 § En elev i någon av de skolformer som anges i 3 § ska erbjudas utbildning i fritidshemmet i den omfattning som behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärsarbete eller studier eller om eleven har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt.

6 § Fritidshem ska erbjudas till och med vårterminen det år då eleven fyller 13 år. Från och med höstterminen det år då eleven fyller 10 år får öppen fritidsverksamhet erbjudas i stället för fritidshem, om eleven inte på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl är i behov av sådant särskilt stöd i sin utveckling som endast kan erbjudas i fritidshem.

Bestämmelser om öppen fritidsverksamhet finns i 25 kap.

7 § Fritidshem ska erbjudas eleverna den del av dagen då eleverna inte går i någon av de skolformer som anges i 3 § och under lov. Fritidshem behöver inte erbjudas under kvällar, nätter, veckoslut eller i samband med större helger.

Elever i behov av särskilt stöd i sin utveckling

8 § Utbildning i fritidshem ska erbjudas även till andra elever än de som anges i 5 § om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av sådan utbildning.

9 § Elevgrupperna ska ha en lämplig sammansättning och storlek. Huvudmannen ska även i övrigt se till att eleverna erbjuds en god miljö.

Placering vid en skolenhet

10 § En elev i förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola eller sameskola ska erbjudas plats i fritidshem vid eller så nära som möjligt den skolenhet där eleven får utbildning.

Fritidshem med offentlig huvudman

Hemkommunens ansvar

11 § Hemkommunen svarar för att en elev som ska erbjudas fritidshem enligt bestämmelserna i detta kapitel och går i en sådan särskild utbildningsform som avses i 24 kap. erbjuds fritidshem. I dessa fall ska bestämmelserna i 4–10 §§ tillämpas.

Avgifter

12 § En kommun får ta ut avgift för plats i fritidshem som den anordnar.

De avgifter som tas ut ska vara skäligena.

Avgifter vid skolenhet med specialskola och sameskola

13 § Avgifter som staten tar ut för plats i fritidshem vid en skolenhet med specialskola eller sameskola ska bestämmas efter samma grunder som kommunen där fritidshemmet är beläget tillämpar i sina fritidshem.

Interkommunal ersättning

14 § Elevens hemkommun ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten. Bidraget ska bestämmas med hänsyn till huvudmannens åtagande och elevens behov efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sina egna fritidshem.

Om en elev har ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver kommunen inte lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Bidraget som ska lämnas enligt första eller andra stycket ska i förekommande fall minskas med belopp som huvudmannen får ta ut enligt 12 §.

Bidrag från hemkommunen

15 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten. Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för

1. omsorg och pedagogisk verksamhet,
2. pedagogiskt material och utrustning,
3. måltider,
4. administration,
5. mervärdesskatt, och
6. lokalkostnader.

Därutöver ska kommunen lämna bidrag (tilläggsbelopp) för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd. Kommunen är dock inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Bidrag enligt första stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sina egna fritidshem.

Insyn

16 § Den kommun där en fristående skola som anordnar fritidshem är belägen har rätt till insyn i verksamheten.

Avgifter

17 § Avgifter som en enskild huvudman för ett fritidshem tar ut får inte vara oskäligt höga.

15 kap. Allmänna bestämmelser om gymnasieskolan**Kapitlets innehåll**

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser om utbildningen i gymnasieskolan (2–20 §§),
- bestämmelser om betyg (21–29 §§),
- särskilda bestämmelser om gymnasieskola med offentlig huvudman (30–32 §§),
- särskilda bestämmelser om fristående gymnasieskolor (33–34 §§), och
- bestämmelser om utbildning i gymnasieskola som är speciellt anpassad för ungdomar med svårt rörelsehinder (gymnasieskola med Rh-anpassad utbildning) (35–40 §§).

Allmänna bestämmelser

Utbildningens syfte

2 § Gymnasieskolan ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Utbildningen ska utformas så att den främjar social gemenskap och utvecklar elevernas förmåga att självständigt och tillsammans med andra tillägna sig, fördjupa och tillämpa kunskaper. Utbildningen i gymnasieskolan ska i huvudsak bygga på de kunskaper eleverna fått i grundskolan eller i motsvarande utbildning.

3 § Utbildningen i gymnasieskolan ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet och en bas för rekrytering till högskolesektorn.

Samverkan

4 § Huvudmannen för gymnasieskolan ska samverka med samhället i övrigt.

Målgrupp

5 § Gymnasieskolan är öppen endast för ungdomar som avslutat sin grundskoleutbildning eller motsvarande utbildning och som påbörjar sin gymnasieutbildning under tiden fram till och med det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år eller, i fall som avses i 35 §, 21 år.

I 17 kap. 8 § finns bestämmelser om utbildning i gymnasieskolan för vissa elever från grundsärskolan.

Bestämmelserna om gymnasieskolan gäller bara för ungdomar som är bosatta i landet. I 29 kap. 1–5 §§ finns ytterligare föreskrifter om bosättning och rätten till utbildning.

6 § Ungdomar som har gått igenom en utbildning på ett nationellt program eller likvärdig utbildning eller har avlagt International Baccalaureate (IB) är inte längre behöriga för gymnasieskolan.

De olika utbildningarna

7 § Utbildningen i gymnasieskolan består av nationella program som är yrkesprogram eller högskoleförberedande program.

I gymnasieskolan finns också utbildning i form av individuella program.

Närmare bestämmelser om de nationella programmen finns i 16 kap. och om de individuella programmen i 17 kap.

8 § Varje kommun ska informera om de nationella programmen och om möjligheterna att få utbildning på individuella program.

9 § För ungdomar med ett svårt rörelsehinder får de kommuner som regeringen beslutar anordna speciellt anpassad utbildning (gymnasieskola med Rh-anpassad utbildning) i sin gymnasieskola. För dessa utbildningar gäller särskilda bestämmelser i 35–40 §§.

Regeringen får meddela föreskrifter om utbildning i gymnasieskolan för elever som är döva, hörselskadade eller dövblinda eller har en språkstörning. Sådana föreskrifter får innebära undantag från vad som annars gäller för utbildning i gymnasieskolan.

Läsår och terminer

10 § Utbildningen bedrivs under läsår, som omfattar en hösttermin och en vårtermin.

Regeringen meddelar föreskrifter om läsårets längd och om när läsåret ska börja och sluta.

Utbildningens förläggning

11 § Utbildningen i gymnasieskolan ska, med undantag för gymnasial lärlingsutbildning som avses i 16 kap. 11 §, i huvudsak vara skolförlagd.

Antagning

12 § Huvudmannen ansvarar för antagningen till de olika utbildningar som anordnas av huvudmannen.

I 38 § finns särskilda bestämmelser om antagning till Rh-anpassad utbildning.

13 § Regeringen meddelar föreskrifter om urval mellan behöriga sökande.

14 § Antagningsorganisationen får vara gemensam för gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.

Antagningsorganisationen får även vara gemensam för gymnasieskola anordnad av kommuner, landsting och fristående skolor.

Information till hemkommunen

15 § När en elev börjar eller slutar vid en gymnasieskola med annan huvudman än hemkommunen, ska huvudmannen snarast meddela detta till hemkommunen.

Elevers närvaro och information om frånvaro

16 § Varje elev i gymnasieskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli.

Om en elev i gymnasieskolan utan giltigt skäl uteblir från den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver vårdnadshavarna inte informeras samma dag.

Avgifter

17 § Utbildningen i gymnasieskolan ska vara avgiftsfri. Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning. Huvudmannen får dock besluta att eleverna ska hålla sig med enstaka egna hjälpmedel.

Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut.

18 § Trots 17 § får det förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det, trots övriga bestämmelser i denna lag, i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av eleven eller dennes vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska dock vara öppna för alla elever. Ersättningen får inte överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten.

Modersmålsundervisning

19 § En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har goda kunskaper i språket.

Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om modersmålsundervisning. Sådana föreskrifter får innebära att modersmålsundervisning ska erbjudas i ett språk bara om ett visst antal elever ska erbjudas sådan undervisning.

Utvecklingssamtal

20 § Minst en gång per termin ska rektorn se till att eleven ges en samlad information om elevens kunskapsutveckling och studiesituation (utvecklingssamtal).

En elevs vårdnadshavare ska få sådan information som avses i första stycket.

Betyg

Tillämpliga bestämmelser

21 § Allmänna bestämmelser om betyg och betygssättning finns i 3 kap. 12–20 §§.

22 § Betyg ska sättas på varje avslutad kurs och efter genomfört gymnasiearbete.

Regeringen får meddela föreskrifter om hur betygssättningen ska gå till. Föreskrifterna får innebära undantag från bestämmelsen i 3 kap. 15 § om vem som beslutar om betyg.

23 § Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D eller E. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E.

Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

24 § Som betyg på en kurs ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg ska bestämmas med hjälp av de kunskapskrav som har föreskrivits för en kurs.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kunskapskrav för betygen A, C och E. Sådana föreskrifter ska precisera vilka kunskaper som krävs för respektive betyg.

25 § Som betyg på gymnasiearbetet ska någon av beteckningarna E eller F användas. Om en elev har nått målen för gymnasiearbetet i examensmålen ska betyget E användas.

26 § Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av kunskapskraven. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav. De kunskapskrav som rör säkerhet och de som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.

27 § Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper på grund av elevens frånvaro, ska betyg inte sättas.

Prövning

28 § Den som vill ha betyg från gymnasieskolan har rätt att genomgå prövning.

Regeringen får meddela föreskrifter om prövning. Sådana föreskrifter får innebära inskränkning av rätten till prövning.

29 § Regeringen meddelar föreskrifter om möjlighet för rektor att i vissa fall ge betyg utan prövning till en elev som inte följt undervisningen.

Kommunens ansvar

30 § Varje kommun ansvarar för att ungdomarna i kommunen erbjuds gymnasieutbildning av god kvalitet.

Kommunen kan erbjuda utbildning som den själv anordnar eller utbildning som anordnas av en annan kommun eller ett landsting enligt samverkansavtal med kommunen eller landstinget. Kommuner som har ingått ett samverkansavtal bildar ett samverkansområde för utbildningen.

Vilka utbildningar som erbjuds och antalet platser på dessa ska så långt det är möjligt anpassas med hänsyn till ungdomarnas önskemål.

Utbildning anordnad av landstinget

31 § Ett landsting får anordna utbildningar på sådana nationella program som avser naturbruk och omvårdnad.

Efter överenskommelse med en kommun får landstinget anordna utbildning även på andra nationella program och på individuella program.

Stöd till inackordering

32 § Till elever i en gymnasieskola med offentlig huvudman vilka behöver inackordering på grund av skolgången ska hemkommunen lämna ekonomiskt stöd. Denna skyldighet gäller dock inte

1. elever som har tagits emot i andra hand till ett nationellt program enligt 16 kap. 47 §,
2. elever på Rh-anpassad utbildning, och
3. utlandssvenska elever som får studiehjälp i form av inackorderingstillägg enligt studiestödslagen (1999:1395).

Skyldigheten gäller till och med första kalenderhalvåret det år eleven fyller 20 år.

Stödet ska avse boende, fördyrat uppehälle och resor till och från hemmet. Det ska ges kontant eller på annat sätt som ska framgå av beslutet om stöd. Om stödet ges kontant, ska det lämnas med lägst 1/30 av prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring för varje hel kalendermånad som eleven bor inackorderad. Beloppet får avrundas till närmast lägre hela tiotal kronor.

Särskilda bestämmelser om utbildning vid en fristående gymnasieskola

Mottagande

33 § Varje fristående gymnasieskola ska ta emot alla ungdomar som har rätt till den sökta utbildningen i gymnasieskolan.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 16 kap. 54 § andra stycket.

34 § Den kommun där den fristående skolan är belägen har rätt till insyn i verksamheten.

Rh-anpassad utbildning

Målgrupp

35 § I detta kapitel avses med ett svårt rörelsehinder ett rörelsehinder som ensamt eller i kombination med en annan funktionsnedsättning medför att en ungdom

1. för att kunna följa ett program i gymnasieskolan behöver tillgång till en skola med Rh-anpassad utbildning, och
2. har behov av habilitering och i vissa fall av boende i elevhem och omvårdnad i boendet.

Rätt till utbildning

36 § Ungdomar som har ett svårt rörelsehinder har rätt att få utbildning vid en gymnasieskola med Rh-anpassad utbildning om de

1. har slutfört sista årskursen i grundskolan eller motsvarande,
2. kan påbörja utbildningen senast under det första kalenderhalvåret det år de fyller 21 år, och
3. uppfyller de övriga behörighetsvillkor som följer av 16 kap. 29–34 §§, när det gäller nationella program.

Första stycket 1 gäller inte utbildning i form av ett individuellt program. För att ha rätt till sådan utbildning krävs att grundskoleutbildning eller motsvarande har avslutats.

Riksrekrytering

37 § En gymnasieskola med Rh-anpassad utbildning ska ta emot sökande från hela landet till den speciellt anpassade utbildningen.

Beslut om antagning och rätt till utbildning

38 § Frågor om antagning till Rh-anpassad utbildning vid vissa gymnasieskolor och andra frågor om rätt till sådan utbildning prövas av en särskild nämnd.

Avgifter

39 § Avgifter får inte tas ut för insatser för omvårdnad i boendet eller habilitering som tillhandahålls av staten, en kommun eller ett landsting i anslutning till en gymnasieskola med Rh-anpassad utbildning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för kost och logi.

40 § Hemkommunen ska betala ersättning för kostnader för boende och omvårdnad i boendet för elever på Rh-anpassad utbildning. Hemlandstinget eller, i förekommande fall hemkommunen, ska betala ersättning för kostnader för habilitering. Ersättningarna ska betalas till den huvudman som enligt avtal med staten svarar för verksamheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ersättningar enligt första stycket.

16 kap. Utbildning på nationella program i gymnasieskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- bestämmelser om utformningen av och innehållet i utbildningen på nationella program (2–25 §§),
- bestämmelser om gymnasieexamen (26–28 §§),
- bestämmelser om behörighet, ansökan, mottagande och fullföljande av utbildningen på nationella program (29–41 §§),
- särskilda bestämmelser om utbildning på nationella program vid en gymnasieskola med offentlig huvudman (42–51 §§), och
- särskilda bestämmelser om utbildning på nationella program vid en fristående gymnasieskola (52–56 §§).

Utbildningarnas utformning och innehåll

Yrkesprogram och högskoleförberedande program

2 § Av 15 kap. 7 § framgår att de nationella programmen är yrkesprogram eller högskoleförberedande program.

3 § Yrkesprogrammen ska utgöra grund för yrkesverksamhet och fortsatt yrkesutbildning.

Alla elever på yrkesprogram ska inom ramen för sin gymnasieutbildning ges möjlighet att uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå.

4 § De högskoleförberedande programmen ska utgöra grund för fortsatt utbildning på högskolenivå.

De nationella programmen

5 § Vilka de nationella programmen är framgår av bilaga 2.

Examensmål

6 § För varje nationellt program ska det finnas examensmål som innehåller mål för programmet.

7 § Inom de nationella programmen kan det finnas inriktningar och särskilda varianter, som kan börja det första, andra eller tredje läsåret.

8 § Inriktningarna är nationella.

Regeringen får meddela föreskrifter om vilka nationella inriktningar som ska finnas.

9 § Frågan om en särskild variant ska godkännas ska prövas av Statens skolverk.

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om nationella inriktningar och särskilda varianter.

Gymnasial lärlingsutbildning

11 § Inom yrkesprogrammen kan det finnas gymnasial lärlingsutbildning, som kan börja det första, andra eller tredje läsåret.

Gymnasial lärlingsutbildning ska i huvudsak vara förlagd till en eller flera arbetsplatser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om gymnasial lärlingsutbildning.

Erbjudande av viss utbildning

12 § När en huvudman erbjuder utbildning på ett nationellt program får huvudmannen också låta erbjudandet omfatta att eleven senare ska antas till en nationell inriktning, en särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning inom programmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att ett sådant erbjudande ska ges inom vissa program.

Avvikelser från ett nationellt programs innehåll

13 § För utbildningar på nationella program anordnade av offentliga huvudmän får Statens skolverk besluta att en utbildning får avvika i fråga om struktur, innehåll och examensmål i samband med beslut om riksrekrytering enligt 45 §.

När det gäller utbildningar på nationella program anordnade av huvudmän för fristående gymnasieskolor, får Skolverket besluta att en utbildning får avvika i fråga om struktur, innehåll och examensmål efter prövning som motsvarar prövningen av riksrekryterande utbildningar.

Regeringen får meddela föreskrifter med villkor för beslut enligt andra stycket.

14 § Om det finns särskilda skäl, får huvudmannen besluta att en elevs utbildning på ett nationellt program till sitt innehåll får avvika från vad som annars gäller för programmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana avvikelser som avses i första stycket.

Utbildningens längd

15 § De nationella programmen är avsedda att genomgå på tre läsår.

Huvudmannen får besluta att utbildningen får fördelas på längre tid än tre läsår.

Om huvudmannen har fått tillstånd till det av Statens skolverk, får denne besluta att en utbildning får fördelas på kortare tid än tre läsår.

Utbildningens förläggning och arbetsplatsförlagt lärande

16 § Av 15 kap. 11 § framgår att utbildningen i gymnasieskolan i huvudsak ska vara skolförlagd om inte annat följer av bestämmelserna om gymnasial lärlingsutbildning i 11 §.

Ett yrkesprogram ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om minsta omfattning av det arbetsplatsförlagda lärandet för att ett yrkesprogram ska få anordnas samt om undantag från 15 kap. 11 §.

Utbildningens omfattning och garanterad undervisningstid

17 § Utbildningen på nationella program ska bedrivas som heltidsstudier.

18 § Elever på yrkesprogrammen har rätt till minst 2 430 undervisningstimmar om 60 minuter och elever på högskoleförberedande program har rätt till minst 2 180 undervisningstimmar om 60 minuter (garanterad undervisningstid).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avvikelser från den garanterade undervisningstiden.

19 § Omfattningen av studierna på nationella program anges i gymnasiepoäng.

20 § Utbildningens omfattning framgår av en poängplan i bilaga 3.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om poängplanen.

Ämnen, gymnasiearbete och kurser

21 § För varje ämne finns en ämnesplan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om ämnesplaner.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

22 § I utbildningen ska det ingå ett gymnasiearbete.

23 § Utbildningen inom varje ämne ges i form av en eller flera kurser.

För varje kurs ska det anges hur många gymnasiepoäng som kursen omfattar.

24 § Har en elev efter avslutad kurs eller genomfört gymnasiearbete fått lägst betyget E, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter meddelade med stöd av andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att få påbörja en kurs och att få gå om en kurs.

Individuell studieplan

25 § För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan.

Regeringen meddelar föreskrifter om den individuella studieplanen.

Gymnasieexamen

26 § Utbildningen på yrkesprogram syftar till en yrkesexamen och utbildningen på högskoleförberedande program syftar till en högskoleförberedande examen. Båda dessa examina kallas gymnasieexamen.

För elever som har betyg från en utbildning som omfattar minst 2 500 gymnasiepoäng på ett nationellt program, ska gymnasieexamen utfärdas om villkoren i 27 eller 28 § är uppfyllda.

Yrkesexamen

27 § Yrkesexamen ska utfärdas om en elev som avses i 26 § har godkända betyg på en utbildning som omfattar minst 2 250 gymnasiepoäng och som innefattar

1. en eller flera kurser i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik om sammanlagt 100 gymnasiepoäng i varje ämne, och

2. gymnasiearbetet.

Regeringen meddelar föreskrifter om vilka kurser i de ämnen som anges i första stycket 1 som ska vara godkända och om andra kurser som ska ingå i de godkända betygen för respektive yrkesprogram.

28 § Högskoleförberedande examen ska utfärdas om en elev som avses i 26 § har godkända betyg på utbildning som omfattar minst 2 250 gymnasiepoäng och som innefattar en eller flera kurser i

1. svenska eller svenska som andraspråk om sammanlagt 300 gymnasiepoäng,

2. engelska om sammanlagt 200 gymnasiepoäng, och

3. matematik om sammanlagt 100 gymnasiepoäng.

Gymnasiearbetet ska ingå i de godkända betygen.

Regeringen meddelar föreskrifter om vilka kurser i de ämnen som anges i första stycket som ska vara godkända.

Behörighet, ansökan, mottagande och fullföljande av utbildningen

Behörighet

29 § För de nationella programmen gäller, utöver vad som föreskrivs i 15 kap. 5 §, de ytterligare behörighetskrav i fråga om godkända betyg från grundskolan eller motsvarande utbildning som följer av 30–34 §§.

30 § För behörighet till ett yrkesprogram krävs godkända betyg i svenska, engelska och matematik.

31 § För behörighet till ett högskoleförberedande program krävs godkända betyg i svenska, engelska, matematik och i minst nio andra ämnen.

32 § En sökande till ett högskoleförberedande program som saknar godkänt betyg i engelska men uppfyller övriga behörighetskrav ska ändå anses behörig om den sökande

1. på grund av speciella personliga förhållanden inte har haft möjlighet att delta i undervisning i engelska under en betydande del av sin tid i grundskolan eller motsvarande utbildning, och

2. bedöms ha förutsättningar att klara studierna på det sökta programmet.

33 § En sökande som på annat sätt än genom grundskolestudier har förvärvat likvärdiga kunskaper i ett ämne ska vid tillämpningen av behörighetsreglerna anses ha godkänt betyg i ämnet. Vidare ska godkänt betyg i svenska som andraspråk likställas med godkänt betyg i svenska vid tillämpningen av behörighetsreglerna.

34 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att särskilda förkunskapskrav ska gälla för vissa utbildningar.

Ansökan

35 § En ansökan till ett nationellt program eller till en sådan nationell inriktning, särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning som börjar

första läsåret ska skickas till den sökandes hemkommun. Avser ansökan mer än en utbildning ska den sökande ange i vilken ordning han eller hon önskar komma i fråga.

Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska ansökan omedelbart sändas vidare till den huvudmannen.

Beslut om behörighet och mottagande

36 § Huvudmannen för den sökta utbildningen prövar om en sökande är behörig och om den sökande ska tas emot.

Rätten att fullfölja utbildningen

37 § En elev som har påbörjat en utbildning på ett nationellt program, en nationell inriktning eller en särskild variant har rätt att hos huvudmannen eller, om huvudmannen är offentlig, inom samverkansområdet fullfölja sin utbildning på det påbörjade programmet eller den aktuella inriktningen eller varianten.

Första stycket gäller även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under studietiden.

38 § Vad som sägs i 37 § gäller på motsvarande sätt den elev som har påbörjat gymnasial lärlingsutbildning.

Om lämplig arbetsplatsförlagd utbildning inte längre kan anordnas, ska eleven i stället erbjudas att fullfölja sin utbildning genom skolförlagd utbildning på det aktuella programmet. Om inte heller detta är möjligt, ska erbjudandet avse att fullfölja utbildningen på ett annat yrkesprogram.

39 § Om huvudmannens erbjudande av ett nationellt program omfattade att eleven senare ska antas till en nationell inriktning, en särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning enligt 12 §, har den elev som påbörjat programmet rätt att fullfölja utbildningen på den nationella inriktningen, den särskilda varianten respektive som gymnasial lärlingsutbildning enligt 37 och 38 §§.

40 § Rätten att fullfölja utbildningen enligt 37–39 §§ gäller också efter ett studieuppehåll på högst ett läsår för studier utomlands.

Någon rätt att fullfölja utbildningen enligt första stycket finns dock inte, om det erbjudande som avses i 12 § när det lämnades förenades med ett uttryckligt förbehåll att det inte gäller vid studieuppehåll.

41 § I 49 § finns ytterligare bestämmelser om rätten för en elev i en skola med offentlig huvudman att fullfölja sin utbildning när eleven flyttar till en annan kommun.

Skyldighet att erbjuda utbildning

42 § Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i kommunen erbjuds utbildning på nationella program.

Erbjudandet ska omfatta ett allsidigt urval av nationella program och nationella inriktningar.

Mottagande i första hand

43 § Av de behöriga sökande till ett nationellt program eller till en sådan nationell inriktning, särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning som börjar första läsåret ska huvudmannen i första hand ta emot dem som är hemmahörande i kommunen eller inom samverkansområdet för utbildningen.

44 § Utöver vad som följer av 43 § ska de som är behöriga sökande tas emot i första hand om de sökt till

1. sådan utbildning som avses i 43 § och med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den gymnasieskola dit de har sökt,

2. ett nationellt program eller till en nationell inriktning som börjar det första läsåret och är hemmahörande i en kommun som inte erbjuder den sökta utbildningen,

3. gymnasial lärlingsutbildning som börjar första läsåret och är hemmahörande i en kommun som inte erbjuder någon utbildning på det aktuella programmet,

4. ett nationellt program och åberopat att huvudmannen inom det sökta programmet anordnar en nationell inriktning som börjar senare än första läsåret och som hemkommunen inte erbjuder,

5. ett yrkesprogram som saknar nationella inriktningar och åberopat att huvudmannen anordnar programmet i huvudsak skolförlagt och som hemkommunen inte erbjuder, eller

6. en utbildning som det har fattats beslut om riksrekrytering för enligt 45 §.

Riksrekryterande utbildning

45 § Statens skolverk får för nationella program besluta att det till en viss utbildning i första hand ska tas emot sökande från hela landet (riksrekrytering).

Regeringen får meddela föreskrifter med villkor för att en viss utbildning ska kunna bli riksrekryterande.

46 § Beslut om riksrekrytering ska ange under vilken tid beslutet ska gälla och hur många platser utbildningen får omfatta.

I 13 § finns bestämmelser om att beslutet om riksrekrytering får förenas med beslut om att den riksrekryterande utbildningen i fråga om

struktur, innehåll och examensmål får avvika från vad som annars gäller för nationella program.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

Mottagande i andra hand

47 § Andra behöriga sökande än de som ska tas emot i första hand enligt 43 och 44 §§ får tas emot i andra hand till platser som återstår sedan alla de som ska tas emot i första hand har antagits till utbildningen.

Yttrande från hemkommunen

48 § Innan en kommun eller ett landsting tar emot en sökande som inte är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen ska yttrande inhämtas från den sökandes hemkommun. Yttrande behöver dock inte inhämtas, om det med hänsyn till tidigare avgivet yttrande eller av andra skäl är onödigt.

Rätt att fullfölja utbildningen för en elev som flyttar

49 § En elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och som därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen, om den nya hemkommunen erbjuder sådan utbildning.

Erbjuder den nya hemkommunen inte den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller ett landsting som anordnar utbildningen.

Interkommunal ersättning

50 § En kommun som på ett nationellt program har antagit en elev som inte är hemmahörande i kommunen eller i samverkansområdet för utbildningen ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av dennes hemkommun (interkommunal ersättning).

Första stycket gäller även ett landsting som på ett nationellt program har antagit en elev som inte är hemmahörande i samverkansområdet för utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om interkommunal ersättning.

51 § Om inte den anordnande huvudmannen och elevens hemkommun kommer överens om annat, och annat inte heller följer av andra och tredje styckena, ska den interkommunala ersättningen motsvara anordnarens självkostnad.

När eleven har tagits emot i andra hand enligt 47 §, ska ersättningen högst uppgå till den kostnad som hemkommunen själv har för motsvarande utbildning. Är anordnarens kostnad lägre, ska hemkommunen i stället ersätta den lägre kostnaden.

När det är fråga om riksrekryterande utbildning eller särskilda varianter inom de nationella programmen, ska hemkommunen betala det belopp som har beslutats i varje särskilt fall av Statens skolverk.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

Särskilda bestämmelser om utbildning på nationella program vid en fristående gymnasieskola

Bidrag från hemkommunen

52 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev på ett nationellt program vid skolenheten som hemkommunen, enligt 42 §, var skyldig att erbjuda utbildning på nationella program vid den tidpunkt när utbildningen påbörjades.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 53 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 54 §.

53 § Grundbeloppet ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. läromedel och utrustning,
3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

54 § Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning.

Hemkommunen är dock inte skyldig att lämna bidrag för elever som är i behov av särskilt stöd, om det skulle uppstå betydande ekonomiska eller organisatoriska svårigheter för kommunen.

55 § För utbildning på sådana nationella program och nationella inriktningar som hemkommunen erbjuder, ska grundbeloppet beräknas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till det programmet eller den inriktningen.

För utbildning på särskilda varianter och för sådan utbildning som avses i 13 § andra stycket ska hemkommunen betala det grundbelopp som har beslutats i varje särskilt fall av Statens skolverk.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om det grundbelopp som hemkommunen ska betala, om eleven, i andra fall än som avses i andra stycket, har antagits till en utbildning som kommunen inte erbjuder.

56 § Regeringen får meddela föreskrifter om det belopp som kommunen ska betala i stället för vad som anges i 52 §, när bidraget avser en elev som till följd av

1. bestämmelserna i 29 kap. 1 och 2 § har rätt till utbildning i gymnasieskolan, eller
2. föreskrifter som har meddelats med stöd av 29 kap. 4 § har rätt till utbildning i gymnasieskolan.

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser om utbildning på individuella program i gymnasieskolan (2–11 §§),
- särskilda bestämmelser om utbildning på individuella program i gymnasieskola med offentlig huvudman (12–13 §§), och
- särskilda bestämmelser om utbildning på individuella program i fristående gymnasieskola (14 §).

Allmänna bestämmelser

Utbildningens syfte

2 § Individuella program ska förbereda eleven för studier på ett nationellt program.

Ett individuellt program kan utformas även för att

1. göra det möjligt för en elev att förena en anställning som syftar till yrkesutbildning med studier i vissa ämnen i gymnasieskolan, eller
2. på annat sätt möta en elevs speciella utbildningsbehov.

Utbildningens utformning

3 § Individuella program får utformas för en grupp elever eller för en enskild elev.

Om programmet särskilt inriktas mot studier på ett visst nationellt program (programinriktat individuellt program), ska det utformas för en grupp elever.

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att utbildningen på sådana individuella program som avses i 2 § andra stycket 1 ska omfatta minst vissa ämnen.

5 § Utbildningen på individuella program ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Utbildningens omfattning får dock minskas om en elev begär det och huvudmannen finner att det är förenligt med syftet med elevens utbildning.

Plan för utbildningen och individuell studieplan

6 § Utbildningen på ett individuellt program ska följa en plan för utbildningen som beslutas av huvudmannen.

För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan.

Regeringen meddelar föreskrifter om den individuella studieplanen.

Erbjudande av utbildning

7 § Hemkommunen ansvarar föra att alla ungdomar i kommunen, som är behöriga enligt 15 kap. 5 och 6 §§ och som inte har påbörjat en

utbildning på ett nationellt program, erbjuds utbildning på individuella program.

Hemkommunens ansvar omfattar också ungdomar, som har påbörjat någon av de utbildningar som nämns i första stycket men har avbrutit utbildningen, om de fortfarande uppfyller behörighetskraven för gymnasieskolan.

8 § Utöver vad som följer av 7 § ansvarar hemkommunen för att elever från särskolan erbjuds utbildning på individuella program om de vid prövning enligt 18 kap. 10 § inte tas emot i gymnasieskolan, därför att de bedöms kunna gå i gymnasieskolan.

Ansökan

9 § En ansökan till ett individuellt program som har utformats för en grupp elever ska skickas till den sökandes hemkommun.

Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska ansökan omedelbart sändas vidare till denne. Om hemkommunen inte tillhör samverkansområdet för utbildningen, ska den bifoga ett yttrande där det framgår om den åtar sig att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning.

Beslut om behörighet och mottagande

10 § Den huvudman som anordnar utbildningen prövar om en sökande till ett individuellt program som utformats för en grupp elever är behörig och om den sökande ska tas emot.

Fullföljande av utbildningen

11 § Den som har påbörjat ett individuellt program har rätt att fullfölja utbildningen hos huvudmannen enligt den plan för utbildningen som gällde när utbildningen inleddes.

Om eleven har medgett att planen ändras, har eleven rätt att fullfölja utbildningen enligt den ändrade planen.

Rätten att fullfölja utbildningen gäller även efter ett studieuppehåll på högst ett år för studier utomlands.

Särskilda bestämmelser om utbildning på individuella program vid en gymnasieskola med offentlig huvudman

Mottagande

12 § En kommun eller ett landsting som anordnar en utbildning på ett individuellt program som har utformats för en grupp elever är skyldig att ta emot en sökande till utbildningen, om den sökande är behörig enligt 15 kap. 5 och 6 §§ och ska erbjudas utbildning enligt 7 eller 8 § och

1. hör hemma i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, eller

2. hemkommunen har åtagit sig att svara för kostnaderna för utbildningen. Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

Riksrekrytering

13 § Statens skolverk får för individuella program besluta att utbildningen ska stå öppen för sökande från hela landet (riksrekrytering).

Beslut om riksrekrytering ska ange under vilken tid beslutet ska gälla och hur många platser utbildningen får omfatta.

Särskilda bestämmelser om utbildning på individuella program vid en fristående gymnasieskola

Mottagande

14 § Huvudmannen för en fristående gymnasieskola är skyldig att ta emot en sökande till ett individuellt program bara om huvudmannen och den sökandes hemkommun kommit överens om det bidrag som kommunen ska betala till huvudmannen för utbildningen.

18 kap. Allmänna bestämmelser om gymnasiesärskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser om gymnasiesärskolan (2–16 §§),
- bestämmelser om betyg (17–20 §§), och
- bestämmelser om interkommunal ersättning och bidrag till enskild huvudman (21 §).

Bestämmelser om utbildningen på program i gymnasiesärskolan finns i 19 kap.

Allmänna bestämmelser

Utbildningens syfte

2 § Gymnasiesärskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar och som så långt det är möjligt motsvarar den som ges i gymnasieskolan.

Utbildningen i gymnasiesärskolan ska i huvudsak bygga på de kunskaper eleverna fått i grundsärskolan eller motsvarande skolform.

Av 29 kap. 7 § följer att det som sägs i denna lag om elever med utvecklingsstörning ska gälla vissa andra barn och ungdomar.

Målgrupp

3 § Utbildningen i gymnasiesärskolan vänder sig till ungdomar vars skolplikt har upphört och som har bedömts inte kunna gå i gymnasieskolan därför att de har en utvecklingsstörning.

4 § Den som ansöker om en plats i gymnasiesärskolan ska skicka sin ansökan till hemkommunen. Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman ska hemkommunen omedelbart översända ansökan till den huvudmannen.

Program

5 § Utbildningen omfattar nationella program, specialutformade program och individuella program. Närmare bestämmelser om program finns i 19 kap.

Läsår och terminer

6 § Utbildningen bedrivs under läsår, vilka omfattar en hösttermin och en vårtermin.

Utbildningen i gymnasiesärskolan är avsedd att genomgå på fyra läsår. Huvudmannen får besluta att utbildningen får fördelas på längre tid.

Avgifter

7 § Utbildningen i gymnasiesärskolan ska vara avgiftsfri.

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning.

Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut.

8 § Trots 7 § får det förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det, trots övriga bestämmelser i denna lag, i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av eleven eller dennes vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska dock vara öppna för alla elever. Ersättningen får inte överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten.

Kurser

9 § Utbildningen inom varje ämne och ämnesområde ges i form av en eller flera kurser. För varje kurs ska det finnas en kursplan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kurser och kursplaner.

Mottagande och antagning

10 § En elev som har gått ut grundsärskolan har alltid rätt att tas emot i gymnasiesärskolan.

I annat fall ska frågan om en elev tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan prövas av elevens hemkommun. Ett sådant beslut ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Samråd med eleven och elevens vårdnadshavare ska ske när utredningen genomförs.

De ungdomar som hemkommunen har bedömt tillhöra målgruppen för gymnasiesärskolan har rätt att bli mottagna i gymnasiesärskola med offentlig huvudman om utbildningen påbörjas före höstterminen det år de fyller 20 år.

11 § Huvudmannen prövar frågor om antagning av en elev som ska tas emot i gymnasiesärskolan.

Huvudmannen ska efter samråd med eleven och elevens vårdnadshavare avgöra om en elev i gymnasiesärskolan ska gå på

1. ett nationellt program,
2. ett specialutformat program, eller
3. ett individuellt program.

Utbildning på ett individuellt program ska erbjudas elever som inte kan följa ett nationellt eller specialutformat program.

Individuell studieplan

12 § För varje elev ska det finnas en individuell studieplan. Den ska innehålla uppgifter om det program som eleven går på. De val av kurser som eleven gjort ska också anges. Vidare ska det av planen framgå eventuella överenskommelser och om det finns behov av särskilt stöd för att eleven ska nå målen med utbildningen. Elevens synpunkter ska inhämtas och beaktas vid utformandet av den individuella studieplanen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om den individuella studieplanen.

Utvecklingssamtal

13 § Minst en gång per termin ska rektorn se till att eleven ges en samlad information om elevens kunskapsutveckling och studiesituation (utvecklingssamtal). Utvecklingssamtalet ska genomföras med elevens individuella studieplan som grund.

Elevens vårdnadshavare ska få sådan information som avses i första stycket.

Information till hemkommunen

14 § När en elev börjar eller slutar vid en gymnasiesärskola med en annan huvudman än hemkommunen, ska huvudmannen snarast meddela detta till hemkommunen.

15 § Varje elev i gymnasiesärskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli.

Om en elev i gymnasiesärskolan utan giltigt skäl uteblir från den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver vårdnadshavarna inte informeras samma dag.

Elever som ska erbjudas modersmålsundervisning

16 § En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har goda kunskaper i språket.

Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om modersmålsundervisning. Sådana föreskrifter får innebära att modersmålsundervisning ska erbjudas i ett språk bara om ett visst antal elever ska erbjudas sådan undervisning i det språket.

Betyg

Tillämpliga bestämmelser

17 § Allmänna bestämmelser om betyg och betygssättning finns i 3 kap. 12–20 §§.

Betygssättning

18 § Betyg ska sättas på varje avslutad kurs. Betyg ska dock inte sättas på verksamhetsträning.

Om en elev har läst en kurs enligt gymnasieskolans ämnesplan ska betyg sättas i enlighet med de bestämmelser som gäller för betygssättning i gymnasieskolan. I övriga fall gäller 19 och 20 §§.

Betygsbeteckningar

19 § Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E.

För den elev som inte uppnår betyget E ska ett intyg utfärdas om att eleven deltagit i kursen. Intyget utfärdas av rektorn.

20 § Betyg ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygskriterier som föreskrivits för kursen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om betygskriterier för betygen A, C och E. Sådana föreskrifter ska precisera vilka kunskaper enligt kursplanen som krävs för att få något av betygen.

Prop. 2009/10:165

Bilaga 17

Interkommunal ersättning och bidrag till enskild huvudman

21 § Bestämmelser om interkommunal ersättning finns i 19 kap. 22 §.

Bestämmelser om ersättning från en elevs hemkommun till enskild huvudman finns i 19 kap. 25 §.

19 kap. Utbildning på program i gymnasiesärskolan

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser om program (2–11 §§),
- särskilda bestämmelser om program för offentlig huvudman (12–22 §§), och
- särskilda bestämmelser om program för fristående gymnasiesärskolor (23–28 §§).

Allmänna bestämmelser om program

Nationella program

2 § De nationella programmen i gymnasiesärskolan är

- estetiska programmet,
- fordonsprogrammet,
- handels- och administrationsprogrammet,
- hantverksprogrammet,
- hotell- och restaurangprogrammet,
- industriprogrammet,
- medieprogrammet, och
- naturbruksprogrammet.

Regeringen meddelar föreskrifter om program mål för de nationella programmen.

3 § Undervisningen på de nationella programmen ska omfatta följande ämnen:

- svenska eller svenska som andraspråk,
- engelska,
- matematik,
- samhällskunskap,
- religionskunskap,
- naturkunskap,
- idrott och hälsa, och
- estetisk verksamhet.

Dessutom ska det, för elever som ska erbjudas modersmålsundervisning, som ämne finnas modersmål. På estetiska programmet ska

det finnas estetiska ämnen som ämnesblock och på övriga program yrkesämnena. Det ska också finnas individuellt val och lokalt tillägg.

Den totala undervisningstiden ska vara minst 3 600 timmar. I timplaner finns riktvärden för undervisningens omfattning.

Regeringen meddelar föreskrifter om riktvärden för undervisningstiden för ämnen och ämnesblock på nationella program.

Specialutformade program

4 § Ett specialutformat program ska i fråga om utbildningens nivå motsvara ett nationellt program. Det kan utformas individuellt för en elev eller gemensamt för en grupp elever.

Huvudmannen ska fastställa en plan för varje specialutformat program. Om programmet är avsett för en grupp elever, ska huvudmannen även fastställa program mål.

Bestämmelserna i 3 § ska även tillämpas på undervisningen på specialutformade program.

Beslut om program

5 § Rektor beslutar, efter samråd med eleven och elevens vårdnadshavare, om vilket nationellt eller specialutformat program som en elev ska gå på. En elev som har tagits emot på ett nationellt eller ett specialutformat program får, om rektor bedömer att eleven kan klara av det, läsa kurser enligt gymnasieskolans ämnesplaner.

Regeringen meddelar föreskrifter om urval mellan mottagna sökande.

Individuella program

6 § Ett individuellt program ska ge eleven yrkesträning eller verksamhetsträning eller på annat sätt möta elevens speciella utbildningsbehov. Programmet kan även syfta till att stimulera eleven att senare gå över på ett nationellt program eller ett specialutformat program.

Huvudmannen avgör om en elev som tas emot på ett individuellt program ska ges yrkesträning eller verksamhetsträning.

7 § Om eleven får yrkesträning ska, såvida rektorn bedömer att eleven kan klara av det, utbildningen omfatta ämnena svenska, svenska som andraspråk, matematik, samhällsorientering, idrott och hälsa och estetisk verksamhet samt yrkesträning och praktik.

Rektorn får i enskilda fall med hänsyn till elevens förutsättningar besluta att eleven ska läsa en kombination av ämnen och sådana verksamhetsområden som anges i 8 §.

8 § Om eleven får verksamhetsträning ska, såvida rektorn bedömer att eleven kan klara av det, utbildningen omfatta verksamhetsområdena kommunikation och socialt samspel, verklighetsuppfattning och omvärldskunskap, estetisk verksamhet, idrott och hälsa samt vardagsaktiviteter. Praktik får också förekomma om rektorn bedömer att det är till nytta för eleven.

Rektorn får i enskilda fall med hänsyn till elevens förutsättningar besluta att eleven ska läsa en kombination av verksamhetsområden och sådana ämnen som anges i 7 §. Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

9 § För de elever på det individuella programmet som ska erbjudas modersmålsundervisning ska modersmål finnas som ämne.

Bemyndiganden

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undervisningens omfattning utöver vad som följer av 3–9 §§,
2. undervisningen på individuella program för elever som enligt rektors beslut med stöd av 7 och 8 §§ får läsa en kombination av ämnen och verksamhetsområden,
3. avvikelser från bestämmelserna i 3 § första och andra styckena och timplanerna, om det behövs med hänsyn till elevernas förmåga, samt
4. andra begränsade avvikelser från bestämmelserna i 3 § första och andra styckena och timplanerna.

Fullföljande av utbildning

11 § Elever som har påbörjat utbildningen i gymnasiesärskolan före höstterminen det år de fyller 20 år får, utom i det fall som avses i 23 § andra stycket, fullfölja utbildningen hos huvudmannen under fyra läsår. Detta gäller även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under studietiden.

Det som sägs i första stycket om rätt att fullfölja utbildningen gäller även i den nya hemkommunen, om eleven flyttar till en annan kommun under studietiden.

Särskilda bestämmelser om utbildning på program vid en gymnasiesärskola med offentlig huvudman

Hemkommunens ansvar

12 § För var och en som enligt denna lag har rätt att gå i gymnasiesärskolan ska hemkommunen svara för att sådan utbildning kommer till stånd.

Denna skyldighet ska fullgöras genom att hemkommunen anordnar gymnasiesärskola i den omfattning som krävs för att bereda utbildning åt alla i kommunen som har rätt till sådan utbildning. Hemkommunen kan även komma överens med någon annan kommun eller med ett landsting om att någon av dessa i en skolenhet med gymnasiesärskola ska ta emot elever vars gymnasiesärskoleutbildning hemkommunen ansvarar för.

Mottagande i en annan kommun

13 § En elev har rätt att bli mottagen i en gymnasiesärskola som anordnas av en annan kommun än hemkommunen, om eleven med

hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens gymnasiesärskola. Innan kommunen fattar beslut om att ta emot en sådan elev ska den inhämta yttrande från elevens hemkommun.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

14 § Efter önskemål av vårdnadshavare får en kommun även i andra fall än som avses i 14 § ta emot en elev från en annan kommun.

Landsting

15 § Efter överenskommelse med en kommun får ett landsting vara huvudman för utbildning på nationella, specialutformade och individuella program.

Erbjudande om utbildning på nationella program

16 § Varje kommun ska erbjuda de elever som ska gå på ett nationellt program ett urval av olika program. Kommunen ska sträva efter att urvalet ska vara allsidigt.

Antalet platser på de olika programmen ska anpassas med hänsyn till elevernas önskemål.

Ett sådant erbjudande ska avse utbildning som anordnas inom kommunen eller i en annan kommun eller ett landsting i enlighet med samverkansavtal.

Erbjudande om utbildning på specialutformade och individuella program

17 § Varje kommun ska erbjuda ett specialutformat program eller ett individuellt program till de elever som ska gå på ett sådant program. Detsamma gäller den elev som har tagits emot på ett nationellt program men har avbrutit studierna.

Ett sådant erbjudande ska avse utbildning som anordnas inom kommunen eller i en annan kommun eller ett landsting i enlighet med samverkansavtal.

Kommunens organisation av sin gymnasiesärskola

18 § Kommunerna ska vid utformningen av gymnasiesärskolan beakta vad som för eleverna är ändamålsenligt ur kommunikationssynpunkt.

Varje kommun som anordnar gymnasiesärskola ska också så långt det är möjligt organisera gymnasiesärskolan så att ingen elev på grund av skolgången behöver bo utanför det egna hemmet.

I lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade finns föreskrifter om stöd och service i form av boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet.

19 § En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där eleven önskar gå eller elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts ska dock kommunen frångå önskemålet och placera eleven vid en annan skolenhet inom sin gymnasiesärskola.

Kommunen får frånga ett önskemål och placera eleven vid en annan skolenhet inom sin gymnasiesärskola, om den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Den som har blivit placerad vid en viss skolenhet ska få gå kvar där om inte något annat följer av andra stycket.

Skolskjuts i hemkommunen

20 § Elever i gymnasiesärskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till där eleven är bosatt till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Denna rätt gäller dock inte elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem om något önskemål om viss skolenhet inte framställts. I de fall då det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska konsekvenser ska kommunen även anordna skolskjuts i dessa fall.

Elevens hemkommun eller det landsting som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket.

Skolskjuts i en annan kommun än hemkommunen

21 § En elev som med stöd av 13 § går i en annan kommuns gymnasiesärskola och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen.

Den kommun som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket. Kommunens kostnader för detta ska ersättas av elevens hemkommun.

Interkommunal ersättning

22 § Hemkommunen ska i sådana fall som avses i 13 § betala ersättning för kostnaderna för elevens utbildning till den kommun som har tagit emot eleven.

Även i de fall som avses i 14 § ska hemkommunen betala ersättning till den mottagande kommunen. Om kommunerna i ett sådant fall inte kommer överens om annat, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, efter ansökan från någon av de berörda

kommunerna, besluta vilket belopp som hemkommunen ska betala till den kommun som har tagit emot eleven.

En kommuns skyldighet att betala ersättning enligt första eller andra stycket gäller endast för sådana elever vars hemkommuner var skyldiga att erbjuda utbildning i gymnasiesärskolan vid den tidpunkt då utbildningen påbörjades.

Särskilda bestämmelser om utbildning på program vid en fristående gymnasiesärskola

Mottagande

23 § Varje fristående skola med gymnasiesärskola ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 25 § andra stycket andra meningen.

Urval

24 § Om det inte finns plats för alla sökande till en fristående skola med gymnasiesärskola, ska urvalet göras på grunder som Statens skolinspektion godkänner.

Bidrag från hemkommunen

25 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten. Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. läromedel och utrustning,
3. elevhälsa
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Dessutom ska kommunen lämna bidrag (tilläggsbelopp) för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. Kommunen är dock inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Bidrag enligt första stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till utbildning i gymnasiesärskola som kommunen erbjuder.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om det grundbelopp som hemkommunen ska betala, om kommunen inte erbjuder utbildning i gymnasiesärskolan.

26 § Regeringen får meddela föreskrifter om det belopp som kommunen ska betala i stället för vad som anges i 25 § när bidraget avser en elev som till följd av

1. bestämmelserna i 29 kap. 1 och 2 § har rätt till utbildning i gymnasiesärskolan, eller
2. föreskrifter som har meddelats med stöd av 29 kap. 4 § har rätt till utbildning i gymnasiesärskolan.

Skolskjuts

27 § Hemkommunen ska anordna skolskjuts för elever som går i fristående gymnasiesärskola inom kommunen under samma förutsättningar som enligt 20 § andra stycket sista meningen gäller för elever som valt att gå i en annan skolenhet än den kommunen annars skulle ha placerat dem i.

Insyn

28 § Den kommun där den fristående gymnasiesärskolan är belägen har rätt till insyn i verksamheten.

20 kap. Kommunal vuxenutbildning

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser om kommunal vuxenutbildning (2–9 §§),
 - särskilda bestämmelser om kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå (10–15 §§),
 - särskilda bestämmelser om kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå (16–23 §§),
 - bestämmelser om betyg, prövning, validering och intyg (24–35 §§),
- och
- bestämmelse om uppdrag att anordna utbildning (36 §).

Allmänna bestämmelser

Övergripande mål

2 § Målet för den kommunala vuxenutbildningen är att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling.

De som fått minst utbildning ska prioriteras.

Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar.

Utbildningens nivåer

3 § Kommunerna ska tillhandahålla kommunal vuxenutbildning.

Utbildningen ska tillhandahållas på grundläggande nivå och gymnasial nivå.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

Utbildningens syfte

4 § Utbildning på grundläggande nivå syftar till att ge vuxna sådana kunskaper som de behöver för att delta i samhälls- och arbetsliv. Den syftar också till att möjliggöra fortsatta studier.

Utbildning på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen i gymnasieskolan ska ge.

Kurser och gymnasiepoäng

5 § Utbildningen bedrivs i form av kurser och på gymnasial nivå även i form av ett gymnasiearbete.

På gymnasial nivå betecknas kursernas och gymnasiearbetets omfattning med gymnasiepoäng.

6 § För kurser ska det finnas kursplaner när det gäller utbildning på grundläggande nivå och ämnesplaner när det gäller utbildning på gymnasial nivå.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att kursplaner eller ämnesplaner inte ska finnas eller att gymnasiepoäng inte ska beräknas för vissa kurser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om kursplaner och ämnesplaner.

Avgifter

7 § Utbildningen ska vara avgiftsfri, om inte något annat följer av denna lag eller av föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 20 §. Det får dock förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Huvudmannen får bestämma att böcker och andra lärverktyg, som varje elev har för eget bruk och får behålla som sin egendom, ska anskaffas av eleverna själva eller erbjudas mot avgifter som högst motsvarar huvudmannens anskaffningskostnader. Lärverktyg som används i utbildningen ska i övrigt tillhandahållas utan kostnad för eleverna.

Avgifter får inte tas ut i samband med ansökan om plats.

Individuella studieplaner

8 § För varje elev ska det finnas en individuell studieplan. Planen ska innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål och planerad omfattning av studierna.

Rektorn ansvarar för att individuella studieplaner upprättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om den individuella studieplanen.

9 § Den som har antagits till en kurs har rätt att slutföra kursen.

Huvudmannen får dock besluta att utbildningen på kursen ska upphöra, om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller annars inte gör tillfredsställande framsteg.

Den vars utbildning på grundläggande nivå har upphört enligt andra stycket ska på nytt beredas sådan utbildning om det finns särskilda skäl för det. Den vars utbildning på gymnasial nivå har upphört enligt andra stycket får på nytt beredas sådan utbildning om det finns särskilda skäl för det.

Utbildningen kan även avbrytas enligt bestämmelserna i 5 kap. 18–21 §§.

Kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå

Kommunens ansvar

10 § Varje kommun ansvarar för att de kommuninvånare som enligt 11 § har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå och önskar det, också får delta i sådan utbildning.

Varje kommun ska aktivt verka för att nå de vuxna i kommunen som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå och för att motivera dem att delta i sådan utbildning.

Rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå

11 § Varje kommuninvånare har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå från och med andra kalenderhalvåret det år då hon eller han fyller 20 år, om han eller hon

1. är bosatt i landet,
2. saknar sådana kunskaper som normalt uppnås i grundskolan, och
3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Den som har rätt att delta i utbildning enligt första stycket har rätt att delta i sådan utbildning även i en annan kommun än hemkommunen om utbildningen tillhandahålls där.

Första och andra styckena gäller inte intagna i kriminalvårdsanstalt. Av 24 kap. 10 § framgår att för deras utbildning ansvarar Kriminalvården.

Utbildning på ett annat språk än svenska

12 § Om en elev i utbildning på grundläggande nivå har bristfälliga kunskaper i svenska språket, får utbildningen tillhandahållas på elevens modersmål eller något annat språk som eleven behärskar. Sådan utbildning ska kompletteras med undervisning eller träning i svenska språket.

13 § En ansökan om att delta i utbildning på grundläggande nivå ska ges in till den sökandes hemkommun. En sökande ska tas emot till utbildningen om de villkor som anges i 11 § är uppfyllda.

14 § Om en ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska hemkommunen skyndsamt sända ansökan vidare till den huvudmannen. Till ansökan ska ett yttrande fogas där hemkommunen redovisar sin bedömning av om den sökande uppfyller de villkor som anges i 11 §.

Den huvudman som anordnar en utbildning beslutar om den sökande ska tas emot till utbildningen. Den andra huvudmannen får ta emot den sökande, även om hemkommunen har bedömt att den sökande inte har rätt att delta i utbildningen.

Interkommunal ersättning

15 § En kommun, som i sin utbildning på grundläggande nivå har en elev som kommer från en annan kommun, ska få ersättning för sina kostnader för den elevens utbildning från elevens hemkommun. Detta gäller dock inte om hemkommunen eller, efter överklagande av ett beslut enligt 14 §, Skolväsendets överklagandenämnd har bedömt att eleven inte har rätt att delta i utbildningen.

Kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå

Huvudmannens ansvar

16 § Varje kommun ska erbjuda utbildning på gymnasial nivå. Varje kommun ansvarar för att kommuninvånare som enligt 19 § har rätt till en viss utbildning och önskar delta i den, också får det. Kommunerna ska sträva efter att därutöver erbjuda utbildning som svarar mot efterfrågan och behov.

17 § Varje kommun ska informera om möjligheterna till utbildning på gymnasial nivå och aktivt verka för att vuxna i kommunen deltar i sådan utbildning.

18 § Ett landsting får tillhandahålla utbildning på gymnasial nivå inom områdena naturbruk och omvårdnad. Efter överenskommelse med en kommun får landstinget tillhandahålla utbildning på denna nivå även inom andra områden.

Rätt till utbildning på gymnasial nivå

19 § Varje kommuninvånare som är behörig att delta i utbildning på gymnasial nivå enligt 20 § och som har en examen från ett yrkesprogram i gymnasieskolan enligt 16 kap. 27 § men inte uppnått grundläggande

behörighet till högskolestudier har rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå i syfte att uppnå en sådan behörighet.

Den som har rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå enligt första stycket har rätt att delta i sådan utbildning i en annan kommun eller ett landsting om utbildningen finns där och inte erbjuds av hemkommunen. I ett sådant fall är hemkommunen skyldig att ersätta den mottagande kommunens kostnader och bestämmelserna i 15 kap. 32 § ska tillämpas när det gäller ungdomar fram till och med det första kalenderhalvår det år de fyller 20 år.

Behörighet till utbildning på gymnasial nivå

20 § Varje kommuninvånare är behörig att delta i utbildning på gymnasial nivå från och med andra kalenderhalvåret det år hon eller han fyller 20 år, om hon eller han

1. är bosatt i landet,
2. saknar sådana kunskaper som utbildningen syftar till att ge,
3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen, och
4. i övrigt uppfyller föreskrivna villkor.

Behörig är också den som är yngre än vad som anges i första stycket, men har slutfört utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan eller likvärdig utbildning och uppfyller övriga behörighetsvillkor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om behörighetsvillkor och om att behörighet enligt första stycket ska inträda tidigare än vad som anges där.

Första och andra styckena gäller inte intagna i kriminalvårdsanstalt. Av 24 kap. 10 § framgår att Kriminalvården ansvarar för dessas utbildning.

Ansökan

21 § En ansökan om att delta i utbildning på gymnasial nivå ska ges in till den sökandes hemkommun.

Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman ska hemkommunen skyndsamt sända ansökan vidare till den huvudmannen. Till ansökan ska fogas ett yttrande av vilket det framgår om hemkommunen åtar sig att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning. Ett yttrande behövs inte om det är onödigt med hänsyn till en tidigare överenskommelse.

Åtagande att svara för kostnaderna ska alltid lämnas om den sökande med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få delta i utbildning hos en annan huvudman. Ett lämnat åtagande gäller även om den sökande därefter byter hemkommun.

Mottagande

22 § Den huvudman som anordnar utbildning på gymnasial nivå avgör om den sökande ska tas emot till utbildningen.

Hemkommunen ska ta emot en sökande om de behörighetsvillkor som anges i 20 § är uppfyllda.

En kommun ska ta emot en behörig sökande från en annan kommun och ett landsting ska ta emot en behörig sökande, om hemkommunen har åtagit sig eller, efter överklagande enligt 28 kap. 11 §, ska åta sig att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning.

Antagning

23 § Den huvudman som anordnar utbildning på gymnasial nivå avgör om en sökande ska antas till utbildningen. Detta gäller inte en sökande som avses i 19 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om urval mellan mottagna sökande.

Betyg

Tillämpliga bestämmelser

24 § Allmänna bestämmelser om betyg och betygssättning finns i 3 kap. 12–20 §§.

Betygssättning

25 § Betyg ska sättas på varje avslutad kurs och på gymnasiearbetet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om betygssättning och om gymnasiearbetet i övrigt. Sådana föreskrifter får innebära att betyg inte ska sättas på vissa kurser.

26 § Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D och E. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

27 § Betyg på kurser i utbildning på grundläggande nivå ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till såväl uppställda kunskapsmål i kursplaner som till betygskriterier. Betyg på kurser i utbildning på gymnasial nivå ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till såväl uppställda kunskapsmål i ämnesplaner som kunskapskrav.

Läraren ska vid betygssättning utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanen eller ämnesplanen.

Betygskriterier ska finnas för varje kurs i utbildning på grundläggande nivå där betyg ska sättas. De ska precisera vilka kunskaper som krävs enligt kursplanen för att eleven ska få betygen A, C och E. Kunskapskrav ska finnas för varje kurs i utbildning på gymnasial nivå där betyg ska sättas. De ska precisera vilka kunskaper som krävs enligt ämnesplanen för att eleven ska få betygen A, C eller E.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om betygskriterier och kunskapskrav.

28 § Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen bortses från enstaka betygs-kriterier eller kunskapskrav eller från enstaka delar av sådana kriterier eller krav. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna uppfylla kraven för ett visst kriterium eller nå ett visst kunskapskrav. De kriterier eller krav som rör säkerhet och de som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.

29 § Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper i en kurs på grund av elevens bristande deltagande, ska betyg inte sättas på kursen.

Prövning

30 § Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från kommunal vuxenutbildning ska ha möjlighet att genomgå prövning i alla kurser som det sätts betyg på och i gymnasiearbete. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på kursen eller gymnasiearbetet. Den som är elev i gymnasieskolan får dock inte genomgå prövning i en kurs eller ett gymnasiearbete, om eleven har fått minst betyget E på kursen eller gymnasiearbetet.

Prövning får göras bara hos en huvudman som anordnar den aktuella kursen eller, när det gäller gymnasiearbete, utbildning inom det kunskapsområde som gymnasiearbetet avser.

Med prövning i en kurs avses en bedömning av kunskaper i förhållande till såväl uppställda kunskapsmål i kursplaner eller ämnesplaner som till betygs-kriterier respektive kunskapskrav.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om prövning.

31 § Prövningen ska göras av en eller flera lärare. Om prövningen genomförs av två eller flera lärare och dessa inte kan enas om ett betyg ska betyget sättas av rektorn.

Validering

32 § En elev i kommunal vuxenutbildning kan få sina kunskaper och sin kompetens validerade. Med validering avses en process som innebär en strukturerad bedömning, värdering, dokumentation och ett erkännande av kunskaper och kompetens som en person besitter oberoende av hur de förvärvats.

Rektorn ska verka för att valideringen sker i enlighet med lag och andra författningar.

33 § Den som får sina kunskaper och sin kompetens bedömda vid en validering ska ha möjlighet att få dessa dokumenterade skriftligt. Vad som sägs i 3 kap. 19 och 20 §§ om rättelse och ändring av betyg gäller även en slutförd validering.

Intyg

34 § Den som genomgått en kurs i kommunal vuxenutbildning och vill få sina kunskaper dokumenterade på annat sätt än genom betyg ska få ett intyg.

Huvudmannen ansvarar för att eleverna informeras om möjligheten att få ett intyg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att intyg alltid ska utfärdas efter vissa kurser.

35 § Rektorn utfärdar intyg.

Vad som sägs i 3 kap. 19 och 20 §§ om rättelse och ändring av betyg gäller även för intyg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om intyg.

Uppdrag att anordna utbildning

36 § I 23 kap. finns bestämmelser om en kommuns eller ett landstings möjligheter att med bibehållet huvudmannaskap uppdra åt någon annan att anordna kommunal vuxenutbildning.

21 kap. Särskild utbildning för vuxna

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser om särskild utbildning för vuxna (2–9 §§),
- särskilda bestämmelser om särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå (10–12 §§),
- särskilda bestämmelser om särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå (13–16 §§),
- bestämmelser om betyg, validering och intyg (17–24 §§), och
- en bestämmelse om uppdrag att anordna utbildning (25§).

Allmänna bestämmelser

Övergripande mål

2 § Målet för den särskilda utbildningen för vuxna är att vuxna med utvecklingsstörning ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling.

De som fått minst utbildning ska prioriteras.

Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar.

Av 29 kap. 7 § följer att det som i denna lag sägs om personer med utvecklingsstörning också ska gälla för vissa andra vuxna.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

Utbildningens nivåer

3 § Kommunerna ska tillhandahålla särskild utbildning för vuxna.

Utbildningen ska tillhandahållas på grundläggande nivå och gymnasial nivå.

Utbildningens syfte

4 § Utbildning på grundläggande nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen i grundsärskolan ska ge.

Utbildning på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen på nationella eller specialutformade program i gymnasiesärskolan ska ge.

Kurser

5 § Utbildningen inom särskild utbildning för vuxna bedrivs i form av kurser.

För kurser ska det finnas kursplaner.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kursplaner.

Avgifter

6 § Utbildningen ska vara avgiftsfri. Det får dock förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Huvudmannen får bestämma att böcker och andra lärvverktyg, som varje elev har för eget bruk och får behålla som sin egendom, ska anskaffas av eleverna själva eller erbjudas mot avgifter som högst motsvarar huvudmannens anskaffningskostnader. Lärvverktyg som används i utbildningen ska i övrigt tillhandahållas utan kostnad för eleverna.

Avgifter får inte tas ut i samband med ansökan om plats.

Ansökan, mottagande och antagning

7 § En ansökan om att delta i särskild utbildning för vuxna ska ges in till den sökandes hemkommun.

Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska hemkommunen skyndsamt sända ansökan vidare till den huvudmannen. Till ansökan ska fogas ett yttrande av vilket det framgår om hemkommunen åtar sig att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning. Ett sådant yttrande behöver inte lämnas om det är onödigt med hänsyn till tidigare överenskommelse.

Den huvudman som anordnar en utbildning beslutar om den sökande ska tas emot till utbildningen. En huvudman är skyldig att till sin

särskilda utbildning för vuxna ta emot sökande som kommer från andra kommuner, om hemkommunerna har åtagit sig att svara för kostnaderna för deras utbildning.

Den huvudman som anordnar utbildning på gymnasial nivå avgör om en sökande ska antas till utbildningen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om urval mellan mottagna sökande till utbildning på gymnasial nivå.

Individuella studieplaner

8 § För varje elev ska det finnas en individuell studieplan. Planen ska innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål och planerad omfattning av studierna.

Rektorn ansvarar för att individuella studieplaner upprättas. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om den individuella studieplanen.

Rätt att slutföra utbildningen

9 § Den som har antagits till en kurs i särskild utbildning för vuxna har rätt att slutföra kursen.

Huvudmannen får dock besluta att utbildningen på kursen ska upphöra om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller annars inte gör tillfredsställande framsteg.

Den vars utbildning på grundläggande nivå har upphört enligt andra stycket ska på nytt beredas sådan utbildning om det finns särskilda skäl för det. Den vars utbildning på gymnasial nivå har upphört enligt andra stycket får på nytt beredas sådan utbildning om det finns särskilda skäl för det.

Utbildningen kan även avbrytas enligt bestämmelserna i 5 kap. 18–21 §§.

Särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå

Kommunens ansvar

10 § Varje kommun ansvarar för att de kommuninvånare som enligt 11 § har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå och önskar det, också får delta i sådan utbildning.

Varje kommun ska aktivt verka för att nå de vuxna i kommunen som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå och för att motivera dem att delta i sådan utbildning.

Rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå

11 § Varje kommuninvånare med utvecklingsstörning har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå från och med andra kalenderhalvåret det år hon eller han fyller 20 år, om han eller hon

1. är bosatt i landet,

2. saknar sådana kunskaper som utbildningen i grundsärskolan syftar till att ge, och

3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Första stycket gäller inte intagna i kriminalvårdsanstalt. Av 24 kap. 10 § framgår att för deras utbildning ansvarar Kriminalvården.

Utbildning på ett annat språk än svenska

12 § Om en elev i utbildning på grundläggande nivå har bristfälliga kunskaper i svenska språket, får utbildningen tillhandahållas på elevens modersmål eller något annat språk som eleven behärskar. Sådan utbildning ska kompletteras med undervisning eller träning i svenska språket.

Särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå

Kommunens ansvar

13 § Varje kommun ska erbjuda särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå. Kommunerna ska sträva efter att erbjuda utbildning som svarar mot efterfrågan och behov.

14 § Varje kommun ska informera om möjligheterna till särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå och aktivt verka för att kommuninvånare som är behöriga deltar i sådan utbildning.

15 § Ett landsting får efter överenskommelse med en kommun tillhandahålla särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå.

Behörighet till utbildning på gymnasial nivå

16 § Varje kommuninvånare med utvecklingsstörning är behörig att delta i särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå från och med andra kalenderhalvåret det år hon eller han fyller 20 år, om han eller hon

1. är bosatt i landet,
2. saknar sådana kunskaper som utbildningen syftar till att ge,
3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen, och
4. i övrigt uppfyller föreskrivna villkor.

Behörig är också den som är yngre än vad som anges i första stycket men har slutfört utbildning i gymnasiesärskolan eller likvärdig utbildning och uppfyller övriga behörighetsvillkor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om behörighetsvillkor.

Första och andra styckena gäller inte intagna i kriminalvårdsanstalt. Av 24 kap. 10 § framgår att Kriminalvården ansvarar för deras utbildning.

Betyg

Tillämpliga bestämmelser

17 § Allmänna bestämmelser om betyg och betygssättning finns i 3 kap. 12–20 §§.

Betygssättning

18 § Betyg ska sättas på varje avslutad kurs, dock inte på kurser som motsvarar träningskolan inom grundsärskolan.

Inom den del av särskild utbildning för vuxna som motsvarar träningskolan ska i stället för betyg ett intyg om att eleven har deltagit i kursen utfärdas efter avslutad kurs.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om betygssättning. Sådana föreskrifter får innebära att betyg inte ska sättas på vissa kurser.

19 § Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. För den elev som inte uppnår betyget E utfärdas ett intyg om att eleven har deltagit i kursen.

20 § Betyg ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till såväl uppställda kunskapsmål i kursplaner som betygskriterier. Läraren ska vid betygssättning utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanen.

Betygskriterier ska finnas för varje kurs där betyg ska sättas. De ska precisera vilka kunskaper som krävs enligt kursplanen för att eleven ska få betygen A, C eller E.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om betygskriterier.

Validering

21 § En elev i särskild utbildning för vuxna kan få sina kunskaper och sin kompetens validerade. Med validering avses en process som innebär en strukturerad bedömning, värdering, dokumentation och ett erkännande av kunskaper och kompetens som en person besitter oberoende av hur de förvärvats.

Rektorn ska verka för att valideringen sker i enlighet med lag och andra författningar.

22 § Den som får sina kunskaper och sin kompetens bedömda vid en validering ska ha möjlighet att få dessa dokumenterade skriftligt. Vad som sägs i 3 kap. 19 och 20 §§ om rättelse och ändring av betyg gäller även en slutförd validering. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om validering.

Intyg

23 § Den som genomgått en kurs i särskild utbildning för vuxna och vill få sina kunskaper dokumenterade på annat sätt än genom betyg ska få ett intyg. I 18 § andra stycket och 19 § finns bestämmelser om att intyg ska utfärdas i vissa andra fall.

Huvudmannen ansvarar för att eleverna informeras om möjligheten att få ett intyg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att intyg alltid ska utfärdas efter vissa kurser.

24 § Rektorn utfärdar intyg.

Vad som sägs i 3 kap. 19 och 20 §§ om rättelse och ändring av betyg gäller även för intyg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om intyg.

Uppdrag att anordna utbildning

25 § I 23 kap. finns bestämmelser om en kommuns eller ett landstings möjligheter att med bibehållet huvudmannaskap uppdra åt någon annan att anordna särskild utbildning för vuxna.

22 kap. Utbildning i svenska för invandrare

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser om utbildning i svenska för invandrare (2–17 §§),
 - bestämmelser om betyg, prövning, validering och intyg (18–29 §§),
- och
- bestämmelse om uppdrag att anordna utbildning (30 §).

Allmänna bestämmelser

Övergripande mål

2 § Målet för utbildning i svenska för invandrare är att vuxna invandrare ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling.

Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar.

Utbildningens syfte

3 § Utbildning i svenska för invandrare syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket.

Utbildning i svenska för invandrare syftar också till att ge vuxna invandrare som saknar grundläggande läs- och skrivfärdigheter möjlighet att förvärva sådana färdigheter. Läs- och skrivinläringen får ske på elevens modersmål eller något annat språk som eleven behärskar.

Kurser

4 § Utbildning i svenska för invandrare bedrivs i form av kurser.

För kurser ska det finnas kursplaner.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kursplaner.

Avgifter

5 § Utbildningen ska vara avgiftsfri, om inte något annat följer av denna lag eller av föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 21 §. Det får dock förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning. Huvudmannen får dock besluta att eleverna ska hålla sig med enstaka egna lärverktyg.

Utbildningens omfattning

6 § Utbildningen ska i genomsnitt under en fyraveckorsperiod omfatta minst 15 timmars undervisning i veckan. Undervisningens omfattning får dock minskas om eleven begär det och huvudmannen finner att det är förenligt med utbildningens syfte.

Samverkan med arbetslivet

7 § Huvudmannen ska i samarbete med Arbetsförmedlingen verka för att eleven ges möjligheter att öva det svenska språket i arbetslivet och att utbildning i svenska för invandrare kan kombineras med andra aktiviteter som

- arbetslivsorientering,
- validering,
- praktik, eller
- annan utbildning.

Huvudmannen ska också verka för att utbildning i svenska för invandrare kan bedrivas samtidigt som eleven uppbär ersättning från sjukförsäkringen enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och för att utbildningen kan kombineras med aktiviteter som erbjuds inom hälso- och sjukvården.

8 § Utbildning i svenska för invandrare ska kunna kombineras med förvärvsarbete.

9 § Huvudmannen ska samråda med den berörda arbetsgivaren och den lokala arbetstagarorganisationen i förhållande till vilken arbetsgivaren är bunden av kollektivavtal om en arbetstagares deltagande i utbildningen och utbildningens förläggning.

Individuella studieplaner

10 § För varje elev ska det finnas en individuell studieplan. Planen ska innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål och planerad omfattning av studierna.

Rektorn ansvarar för att individuella studieplaner upprättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om den individuella studieplanen.

Kommunens ansvar

11 § Varje kommun är skyldig att se till att utbildning i svenska för invandrare erbjuds de personer som anges i 13 §.

Utbildningen ska finnas tillgänglig så snart som möjligt efter det att en rätt till utbildning i svenska för invandrare inträtt. Om det inte finns särskilda skäl ska utbildningen kunna påbörjas inom tre månader.

Varje kommun ska aktivt verka för att en nyanländ som omfattas av lagen (2010:000) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare kan påbörja utbildningen inom en månad från det att den nyanlände anmält sig till utbildning i svenska för invandrare hos kommunen.

12 § Varje kommun ska aktivt verka för att nå dem i kommunen som har rätt till utbildning i svenska för invandrare och för att motivera dem att delta i utbildningen.

Rätt att delta

13 § Varje kommuninvånare har rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare från och med andra kalenderhalvåret det år hon eller han fyller 16 år, om han eller hon

1. är bosatt i landet, och
2. saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge.

En finländsk medborgare som stadigvarande arbetar i kommunen men är bosatt i Finland nära gränsen till Sverige och saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge, har från och med andra kalenderhalvåret det år hon eller han fyller 16 år också rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare.

14 § Den som har sådana kunskaper i det danska eller norska språket att grundläggande svenskundervisning inte kan anses nödvändig har inte rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare.

15 § Huvudmannen avgör om en sökande ska tas emot till utbildningen.

Rätt att slutföra utbildningen

16 § Den som har antagits till en kurs i utbildning i svenska för invandrare har rätt att slutföra kursen.

Huvudmannen får dock besluta att utbildningen på kursen ska upphöra om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller annars inte gör tillfredsställande framsteg.

Utbildningen kan även avbrytas enligt bestämmelserna i 5 kap. 18–21 §§.

17 § Den för vilken utbildning i svenska för invandrare har upphört enligt 16 § andra stycket eller som frivilligt avbrutit utbildningen ska på nytt beredas sådan utbildning om det finns särskilda skäl för det.

Betyg

Tillämpliga bestämmelser

18 § Allmänna bestämmelser om betyg och betygssättning finns i 3 kap. 12–20 §§.

Betygssättning

19 § Betyg ska sättas på varje avslutad kurs.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om betygssättning.

20 § Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D eller E. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

21 § Betyg ska grundas på en bedömning av elevens kunskaper i förhållande såväl till uppställda kunskapsmål i kursplaner som till betygskriterier. Läraren ska vid betygssättning utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanen.

Betygskriterier ska finnas för varje kurs. De ska precisera vilka kunskaper som krävs enligt kursplanen för att eleven ska få betygen A, C eller E.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om betygskriterier.

22 § Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper i en kurs på grund av elevens bristande deltagande, ska betyg inte sättas på kursen.

23 § Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen bortses från enstaka betygskriterier eller från enstaka delar av betygskriterier. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna uppfylla kraven för ett visst kriterium. De kriterier som rör säkerhet och de som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter ska dock alltid uppfyllas.

Prövning

24 § Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning i svenska för invandrare ska ha möjlighet att genomgå prövning. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på kursen.

Prövning får göras endast hos en huvudman som anordnar den aktuella kursen.

Med prövning avses en bedömning av kunskaper i förhållande till såväl uppställda kunskapsmål i kursplaner som betygskriterier.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om prövning.

25 § Prövningen ska göras av en eller flera lärare. Om prövningen genomförs av två eller flera lärare och dessa inte kan enas om ett betyg ska betyget sättas av rektorn.

Validering

26 § En elev i utbildning i svenska för invandrare kan få sina kunskaper och sin kompetens validerade. Med validering avses en process som innebär en strukturerad bedömning, värdering, dokumentation och ett erkännande av kunskaper och kompetens som en person besitter oberoende av hur de förvärvats.

Rektorn ska verka för att valideringen sker i enlighet med lag och andra författningar.

27 § Den som får sina kunskaper och sin kompetens bedömda vid en validering ska ha möjlighet att få dessa dokumenterade skriftligt. Vad som sägs i 3 kap. 19 och 20 §§ om rättelse och ändring av betyg gäller även en slutförd validering.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om validering.

Intyg

28 § Den som genomgått en kurs i utbildning i svenska för invandrare och vill få sina kunskaper dokumenterade på annat sätt än genom betyg ska få ett intyg.

Huvudmannen ansvarar för att eleverna informeras om möjligheten att få ett intyg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att intyg alltid ska utfärdas efter viss utbildning.

29 § Rektorn utfärdar intyg.

Vad som sägs i 3 kap. 19 och 20 §§ om rättelse och ändring av betyg gäller även för intyg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om intyg.

Uppdrag att anordna utbildning

30 § I 23 kap. finns bestämmelser om en kommuns möjligheter att med bibehållet huvudmannaskap uppdra åt annan att anordna utbildning i svenska för invandrare.

23 kap. Entreprenad och samverkan

Entreprenad

1 § Kommuner, landsting och en enskild huvudman för gymnasieskola får enligt bestämmelserna i detta kapitel med bibehållet huvudmannaskap sluta avtal med en enskild fysisk eller juridisk person om att utföra uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag (entreprenad). De bestämmelser som finns för en utbildning eller en annan verksamhet enligt denna lag ska med de undantag som anges i detta kapitel även gälla vid entreprenad.

2 § Inom förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. får uppgifter överlämnas på entreprenad.

3 § Inom grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan får uppgifter som inte är hänförliga till undervisningen överlämnas på entreprenad.

4 § Inom gymnasieskolan får uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad eller estetisk profil överlämnas på entreprenad.

5 § Om det finns särskilda skäl får regeringen efter ansökan av en kommun, ett landsting eller en enskild huvudman för gymnasieskola i andra fall än som anges i 2 och 4 §§ medge att kommunen, landstinget eller den enskilde huvudmannen får sluta avtal med någon annan om att bedriva undervisning inom skolväsendet.

6 § Om en kommun, ett landsting eller en enskild huvudman för gymnasieskola överlämnar uppgiften att bedriva undervisning på entreprenad, får kommunen, landstinget eller den enskilde huvudmannen överlämna endast den myndighetsutövning som hör till en lärares undervisningsuppgift.

Kommunen eller landstinget får när det gäller kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna överlämna även den

myndighetsutövning som hör till rektors uppgifter. Kommunen får också överlämna sådan myndighetsutövning när det gäller utbildning i svenska för invandrare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om begränsningar när det gäller överlämnande av rektorsuppgifter som innefattar myndighetsutövning.

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om entreprenader enligt 2, 4 eller 5 §.

Samverkan

8 § En kommun får sluta avtal med en annan kommun om att denna ska utföra kommunens uppgifter inom förskolan, fritidshemmet, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap.

En kommun får också sluta avtal med ett landsting om att detta ska utföra kommunens uppgifter inom kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna.

9 § En kommun får som huvudman överlåta ansvaret för sådana medicinska insatser som anges i 2 kap. 26–29 §§ till ett landsting, om kommunen och landstinget är överens om detta. På samma sätt får ett landsting överlåta ansvaret till en kommun.

Staten eller en enskild får som huvudman överlåta ansvaret för de medicinska insatser som anges i 2 kap. 26–29 §§ till en kommun eller ett landsting, om huvudmannen och kommunen eller landstinget är överens om detta.

10 § Staten får som huvudman för sameskolan, efter avtal med en kommun, fullgöra kommunens uppgifter inom förskolan.

11 § Regeringen får, utöver vad som följer av denna lag, meddela föreskrifter om möjlighet att låta enskilda och andra utomstående svara för enstaka inslag i verksamhet med offentlig huvudman inom skolväsendet.

När det gäller utbildning i form av ett individuellt program får regeringen meddela föreskrifter om att enskilda och andra utomstående får anordna mer av utbildningen än som följer av första stycket.

För medverkan av någon annan än en huvudman inom skolväsendet får regeringens föreskrifter enligt första och andra styckena avvika från bestämmelserna i 2 kap. 13–22, 32 och 36 §§.

24 kap. Särskilda utbildningsformer

Kapitlets innehåll

- 1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- internationella skolor på grundskole- och gymnasienivå,
 - utbildning vid särskilda ungdomshem,

- utbildning för intagna i kriminalvård,
- utbildning motsvarande utbildning i svenska för invandrare i folkhögskola,
- utbildning för barn och elever som vårdas på sjukhus eller annan motsvarande institution,
- utbildning för elever som vårdas i hemmet,
- annat sätt för att fullgöra skolplikten, och
- bemyndiganden som avser de utbildningsformer och den övriga verksamhet som regleras i kapitlet.

Internationella skolor

Grundskolenivå

2 § Den som endast för en kortare tid har sitt hem i Sverige eller den som har andra särskilda skäl att få utbildning i en internationell skola på grundskolenivå får fullgöra sin skolplikt i en sådan skola, om Statens skolinspektion har godkänt huvudmannen för ändamålet. Detta gäller dock inte sådana barn som avses i 7 kap. 5 och 6 §§.

Med internationell skola på grundskolenivå avses en skola med enskild huvudman som har en annan internationell inriktning än den som får finnas i grundskolan. För godkännande krävs att skolans utbildning som helhet betraktad är likvärdig med grundskolans. Utbildningen ska förmedla kunskaper och färdigheter som underlättar fortsatt skolgång utomlands. Undervisning i svenska språket och om svenska förhållanden ska ges i den omfattning som de elever som är bosatta i Sverige för kortare tid behöver.

Regeringen får besluta att en internationell skola på grundskolenivå får ta emot andra barn än sådana som avses i första stycket för att de ska fullgöra skolplikten vid skolan.

3 § En godkänd internationell skola på grundskolenivå ska av Statens skolinspektion förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i 4 § om

1. utbildningen följer ett annat lands läroplan och kursplaner eller en internationell läroplan och internationella kursplaner med anpassning till svenska förhållanden i den utsträckning som är rimlig,

2. utbildningens allmänna mål och värdegrund inte strider mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det svenska skolväsendet,

3. elever som har svårigheter i skolarbetet erbjuds särskilt stöd,

4. eleverna erbjuds sådan elevhälsa som avser medicinska insatser som ska erbjudas inom grundskolan,

5. elevavgiften är skäligen med hänsyn till rimliga kostnader för verksamheten, bidrag och omständigheterna i övrigt,

6. skolan är öppen för alla elever som avses i 4 § första stycket, med undantag för sådana elever som det skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter att ta emot för skolan,

7. urvalet, om det inte finns platser till alla behöriga sökande, görs på grunder som Skolinspektionen godkänner,

8. vårdnadshavare och elever ges tydlig information om den internationella skolans innehåll och inriktning mot fortsatta studier

utomlands och om vad utbildning vid en internationell skola kan innebära vid fortsatt skolgång i det svenska skolväsendet, och

9. skolan följer övriga bestämmelser i denna lag och i andra föreskrifter som avser internationella skolor på grundskolenivå.

Skolinspektionen ska i beslutet om rätt till bidrag ange det högsta antal elever som är folkbokförda i Sverige som omfattas av skolans bidragsrätt.

4 § Elevens hemkommun ska lämna bidrag till den internationella skolan för en elev som genomgår sådan utbildning som avses i 3 § från och med höstterminen det år eleven fyller 6 år om

1. eleven är folkbokförd i Sverige eller kommunen får särskilt statsbidrag för eleven, och

2. eleven

a) för en kortare tid är bosatt i Sverige,

b) har andra särskilda skäl att få utbildning i en internationell skola på grundskolenivå, eller

c) har mottagits med stöd av regeringens beslut enligt 2 § tredje stycket.

Bidraget ska bestämmas med hänsyn till skolans åtagande och elevens behov efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till de egna grundskolorna. Har en elev ett omfattande behov av särskilt stöd, är kommunen inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i andra stycket, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en internationell skola på grundskolenivå.

Om inte kommunen och skolan har kommit överens om något annat, ska bidraget beräknas för ett bidragsår i sänder. Varje bidragsår börjar den 1 januari.

Gymnasienivå

5 § Om en internationell skola erbjuder gymnasial utbildning som har en annan internationell inriktning än den som får finnas i gymnasieskolan eller om skolan anordnar utbildning som leder fram till International Baccalaureate (internationell skola på gymnasienivå), ska Statens skolinspektion förklara skolan berättigad till sådant bidrag som avses i 6 § om

1. utbildningen följer ett annat lands läroplan och kursplaner eller en internationell läroplan och internationella kursplaner med anpassning till svenska förhållanden i den utsträckning som är rimlig,

2. utbildningen som helhet är likvärdig med utbildningen i gymnasieskolan,

3. utbildningens allmänna mål och värdegrund inte strider mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det svenska skolväsendet,

4. utbildningen förmedlar kunskaper som underlättar fortsatta studier utomlands,

5. undervisning i svenska språket och om svenska förhållanden ges i den omfattning som behövs för de elever som under kortare tid är bosatta i Sverige,

6. elever som avses i 6 § första stycket som har svårigheter i skolarbetet erbjuds särskilt stöd,

7. elever som avses i 6 § första stycket erbjuds sådan elevhälsa som avser medicinska insatser som ska erbjudas elever i gymnasieskolan,

8. elevavgiften för elever som avses i 6 § första stycket är skäligen med hänsyn till rimliga kostnader för verksamheten, bidrag och omständigheterna i övrigt,

9. skolan är öppen för alla elever som avses i 6 § första stycket, med undantag för sådana elever som det skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter att ta emot för skolan,

10. urvalet, om det inte finns platser till alla behöriga sökande, görs på grunder som Skolinspektionen godkänner,

11. sådana elever som avses i 6 § första stycket och deras vårdnadshavare ges tydlig information om skolans innehåll och inriktning mot fortsatta studier utomlands och om vad utbildning vid en internationell skola på gymnasienivå kan innebära vid fortsatt utbildning i Sverige, och

12. skolan följer övriga bestämmelser i denna lag och i andra föreskrifter som avser internationella skolor på gymnasienivå.

Skolinspektionen ska, för annan utbildning än sådan som leder fram till International Baccalaureate, i beslutet om rätt till bidrag ange vilket nationellt program utbildningen ska jämföras med i bidragshänseende. I beslutet ska Skolinspektionen även ange det högsta antal elever som är folkbokförda i Sverige som omfattas av skolans bidragsrätt.

6 § Elevens hemkommun ska lämna bidrag till den internationella skolan för en elev som genomgår sådan utbildning som avses i 5 § om

1. eleven är folkbokförd i Sverige eller kommunen får särskilt statsbidrag för eleven,

2. eleven antingen för en kortare tid är bosatt i Sverige eller har andra särskilda skäl att få utbildning i en internationell skola på gymnasienivå, och

3. hemkommunen var skyldig att erbjuda eleven gymnasieutbildning vid den tidpunkt då utbildningen började.

Bidraget enligt första stycket ska uppgå till det belopp som hemkommunen och den internationella skolan kommer överens om. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilket belopp som elevernas hemkommuner ska betala enligt första stycket om dessa och huvudmannen för den internationella skolan inte kommer överens om beloppet.

För en elev som har ett omfattande behov av särskilt stöd ska kommunen, utöver vad som följer av andra stycket, lämna ett extra bidrag. Bidraget ska motsvara huvudmannens kostnader för det extra stödet under förutsättning att motsvarande kostnader skulle ha uppkommit om eleven gått i en av kommunen erbjuden gymnasieutbildning. Kommunen behöver dock inte lämna extra bidrag

om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i andra och tredje styckena, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en internationell skola på gymnasienivå.

Om inte kommunen och huvudmannen har kommit överens om något annat, ska bidraget beräknas för ett bidragsår i sänder. Varje bidragsår börjar den 1 januari.

Insyn

7 § Den kommun där den internationella skolan är belägen har rätt till insyn i skolans verksamhet.

Utbildning vid särskilda ungdomshem

Utbildning för skolpliktiga

8 § Under vistelse i ett sådant hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (särskilt ungdomshem) ska skolpliktiga barn, som inte lämpligen kan fullgöra sin skolplikt på annat sätt, fullgöra den genom att delta i utbildning vid hemmet.

Utbildningen ska anordnas genom försorg av huvudmannen för hemmet. Den ska med nödvändiga avvikelser motsvara utbildningen i grundskolan eller i förekommande fall grundsärskolan eller specialskolan.

Utbildning för icke skolpliktiga

9 § Den som inte längre är skolpliktig och vistas i ett hem som avses i 8 § första stycket och som inte lämpligen kan fullgöra skolgång på annat sätt ska genom huvudmannens försorg ges möjlighet att delta i kompletterande utbildning på grundskolenivå eller motsvarande eller i utbildning som motsvarar sådan utbildning som erbjuds i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan.

Utbildning för intagna i kriminalvård

10 § För intagna i kriminalvårdsanstalt anordnas utbildning som motsvarar kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna samt utbildning i svenska för invandrare. För sådan utbildning ansvarar Kriminalvården.

Utbildning i svenska för invandrare i folkhögskola

11 § Den som enligt 22 kap. 13 § har rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare har rätt att i stället delta i en folkhögskolas utbildning som motsvarar utbildning i svenska för invandrare om

1. folkhögskolan enligt sådana föreskrifter som har meddelats med stöd av 29 kap. 22 § har getts rätt att sätta betyg, anordna prövning samt utfärda betyg och intyg, och

2. folkhögskolan har förklarat sig ha för avsikt att ta emot den sökande till sin utbildning som motsvarar utbildning i svenska för invandrare.

12 § Vad som sägs i 22 kap. 2–10, 13, 14, 16 och 17 §§ om utbildning i svenska för invandrare gäller också en folkhögskolas motsvarande utbildning som en person är behörig att delta i enligt 14 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att även andra bestämmelser i lagen ska gälla för sådan utbildning.

13 § Den som vill delta i en folkhögskolas utbildning som motsvarar utbildning i svenska för invandrare enligt bestämmelserna i detta kapitel ska anmäla detta till sin hemkommun.

14 § Kommunen ska i samband med ett beslut om mottagande enligt 22 kap. 15 § förklara eleven behörig att delta i utbildning i folkhögskola som motsvarar utbildning i svenska för invandrare om

1. de villkor som anges i 11 § är uppfyllda, och

2. anmälan har lämnats enligt 13 §.

15 § Huvudmannen för en folkhögskola som till sin utbildning i svenska för invandrare har antagit en elev som har förklarats behörig att delta i utbildningen enligt 14 §, har rätt till ersättning för kostnaden för elevens utbildning från elevens hemkommun.

Ersättningen ska bestämmas med hänsyn till folkhögskolans åtagande och elevens behov efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till egen utbildning i svenska för invandrare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ersättningens storlek och omfattning i tid.

Utbildning för barn och elever som vårdas på sjukhus eller annan motsvarande institution

Utbildning som motsvarar förskola, förskoleklass och fritidshem

16 § Om ett barn vårdas på sjukhus eller någon annan institution, ska huvudmannen för institutionen svara för att barnet får tillfälle att delta i utbildning som så långt det är möjligt motsvarar den som erbjuds i förskola, förskoleklass eller fritidshem.

17 § För sådana elever i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan som på grund av sjukdom eller liknande skäl under en längre tid inte kan delta i vanligt skolarbete och som vårdas på sjukhus eller en motsvarande institution ska särskild undervisning anordnas på sjukhuset eller institutionen. Sådan undervisning ska så långt det är möjligt motsvara den undervisning som eleven inte kan delta i.

18 § Särskild undervisning enligt 17 § ska inte ges en elev om den läkare som ansvarar för elevens vård avråder från det.

Huvudman

19 § Särskild undervisning enligt 17 § anordnas av den kommun där institutionen är belägen. Sådan undervisning ska stå öppen även för dem som fullgör skolplikt utanför skolväsendet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som ska gälla i stället för första stycket i de fall där institutionen är belägen i två eller flera kommuner.

Utbildning för elever som vårdas i hemmet

Särskild undervisning i hemmet eller på annan lämplig plats

20 § För sådana elever som avses i 17 § men som inte vårdas på sjukhus eller en motsvarande institution ska särskild undervisning anordnas i hemmet eller på annan lämplig plats. Sådan undervisning ska så långt det är möjligt motsvara den undervisning som eleven inte kan delta i.

21 § Särskild undervisning enligt 20 § ska inte ges en elev om den läkare som ansvarar för elevens vård avråder från det. Särskild undervisning i hemmet får endast ske om eleven eller elevens vårdnadshavare samtycker.

Huvudman

22 § Särskild undervisning enligt 20 § anordnas av den som är huvudman för den utbildning som eleven annars deltar i.

Annat sätt att fullgöra skolplikten

Förutsättningar för medgivande

23 § Ett skolpliktigt barn får medges rätt att fullgöra skolplikten på annat sätt än som anges i denna lag. Medgivande ska lämnas om

1. verksamheten framstår som ett fullgott alternativ till den utbildning som annars står barnet till buds enligt föreskrifter i denna lag,
2. behovet av insyn i verksamheten kan tillgodoses, och

3. det finns synnerliga skäl.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

24 § Medgivande enligt 23 § får lämnas för upp till ett år i sänder. Under dess giltighetstid ska det prövas hur verksamheten utfaller. Medgivandet ska återkallas, om det kan antas att förutsättningarna enligt 23 § inte längre finns.

Ett beslut om återkallelse av ett medgivande gäller omedelbart om inte annat beslutas.

25 § Frågor enligt 23 och 24 §§ prövas av barnets hemkommun eller, om barnet har sådan funktionsnedsättning som enligt 7 kap. 6 § kan vara grund för att fullgöra skolplikten i specialskolan, av Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Bemyndiganden

26 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får, beträffande utbildning och annan verksamhet som omfattas av detta kapitel, meddela föreskrifter om

1. en enskilds ansökan om godkännande eller förklaring om rätt till bidrag,

2. antagningen till, organisationen av och det närmare innehållet i utbildningen eller verksamheten, och

3. betygsättning.

Regeringen meddelar föreskrifter om ansökningstid och vid vilken tidpunkt ett beslut om godkännande eller förklaring om rätt till bidrag senast ska meddelas.

25 kap. Annan pedagogisk verksamhet

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

– pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem,

– öppen förskola,

– öppen fritidsverksamhet,

– omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds,

– övergripande mål för och kvalitetskrav på dessa verksamheter, och

– avgifter och bidrag.

Pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem

2 § Kommunen ska sträva efter att i stället för förskola eller fritidshem erbjuda ett barn pedagogisk omsorg om barnets vårdnadshavare önskar det. Kommunen ska ta skälig hänsyn till vårdnadshavarnas önskemål om verksamhetsform.

Sådan omsorg som avses i första stycket ska genom pedagogisk verksamhet och omsorg stimulera barns utveckling och lärande.

Verksamheten ska utgå från varje barns behov. Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges den omsorg som deras speciella behov kräver. Verksamheten ska utformas så att den främjar social gemenskap och förbereder barnen för fortsatt lärande.

Öppen förskola

3 § En kommun får anordna öppen förskola som komplement till förskola och pedagogisk omsorg.

Den öppna förskolan ska erbjuda barn en pedagogisk verksamhet i samarbete med de till barnen medföljande vuxna samtidigt som dessa ges möjlighet till social gemenskap.

Öppen fritidsverksamhet

4 § Enligt 14 kap. 6 § får en huvudman under vissa förutsättningar erbjuda öppen fritidsverksamhet i stället för fritidshem.

Den öppna fritidsverksamheten ska genom pedagogisk verksamhet komplettera utbildningen i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan och andra särskilda utbildningsformer i vilka skolplikt kan fullgöras. Verksamheten ska erbjuda barnen möjlighet till utveckling och lärande samt en meningsfull fritid och rekreation.

Omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds

5 § Kommunen ska sträva efter att erbjuda omsorg för barn under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrars förvärvsarbete och familjens situation i övrigt.

Gemensamma bestämmelser

Övergripande utgångspunkter

6 § Sådan verksamhet som avses i 2–5 §§ ska utformas med respekt för barnets rättigheter och i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Den ska främja och förankra de grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheter som vårt samhälle vilar på.

Var och en som verkar inom sådan verksamhet ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov samt utformas så att den främjar allsidiga kontakter och social gemenskap.

7 § Sådan verksamhet som avses i 2–5 §§ ska bedrivas i ändamålsenliga lokaler i grupper med en lämplig sammansättning och storlek. För bedrivande av verksamheten ska det finnas personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnets behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses.

Uppföljning och utvärdering

8 § En kommun ska systematiskt följa upp och utvärdera sådan verksamhet som avses i 2–5 §§.

Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i sådan verksamhet som avses i 2–5 §§ ska kommunen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Kommunen ska ha rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot verksamheten. Information om rutinerna ska lämnas på lämpligt sätt.

Avgifter

9 § För plats i sådan pedagogisk omsorg som avses i 2 § och som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem samt för sådan omsorg som avses i 5 § får avgifter tas ut på det sätt som anges i 8 kap. 16 § första stycket respektive 14 kap. 12 §.

Bidrag

Pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem

10 § Den kommun där en enskild bedriver sådan pedagogisk omsorg som avses i 2 § ska besluta att huvudmannen har rätt till bidrag om

1. huvudmannen har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för motsvarande offentlig verksamhet,
2. verksamheten inte innebär påtagliga negativa följder för kommunens motsvarande verksamhet,
3. verksamheten är öppen för alla barn som en kommun ska sträva efter att erbjuda motsvarande verksamhet, med undantag för barn som hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för enligt 11 § andra stycket, och
4. avgifterna inte är oskäligt höga.

Kommunen får besluta att en huvudman har rätt till bidrag trots att villkoret i första stycket 3 inte är uppfyllt, om det finns skäl med hänsyn till verksamhetens särskilda karaktär.

11 § Hemkommunen ska lämna bidrag till en huvudman som har rätt till bidrag enligt 10 § för varje barn som tas emot.

Bidraget ska bestämmas med hänsyn till huvudmannens åtagande och barnets behov efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till egen motsvarande verksamhet. Hemkommunen är inte skyldig att lämna bidrag till fler än två huvudmän för samma barn eller till mer än en huvudman för pedagogisk omsorg för ett barn som

också går i förskola. Om ett barn har ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver bidrag inte lämnas för det särskilda stödet om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för hemkommunen.

När barn tas emot i enskild pedagogisk omsorg där deras vårdnadshavare arbetar får kommunen inte lämna bidrag för fler barn till vårdnadshavaren än det antal barn till andra som har tagits emot.

Öppen fritidsverksamhet

12 § Om en enskild som har godkänts som huvudman för fritidshem i stället erbjuder öppen fritidsverksamhet till en elev, ska bidrag lämnas av hemkommunen om kommunen där verksamheten är belägen har tillförsäkrats insyn i verksamheten, verksamheten uppfyller de krav som anges i 6 och 7 §§ och avgifterna inte är oskäligt höga.

Bidraget ska bestämmas med hänsyn till huvudmannens åtagande och elevens behov efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till egen motsvarande verksamhet. Om en elev har ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver kommunen inte lämna bidrag för det särskilda stödet om betydande ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Övriga verksamheter

13 § En kommun får även lämna bidrag till verksamhet som avses i 3–5 §§ och som bedrivs av enskild huvudman om kommunen har tillförsäkrats insyn i verksamheten, verksamheten uppfyller de krav som anges i 6 och 7 §§ och avgifterna inte är oskäligt höga. Sådant bidrag bör lämnas med ett belopp som inte oskäligt avviker från kommunens kostnad i motsvarande verksamhet.

26 kap. Tillsyn, statlig kvalitetsgranskning och nationell uppföljning och utvärdering

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- tillsyn,
- ingripanden vid tillsyn,
- särskilda ingripanden vid tillsyn över verksamhet som bedrivs av enskild,
- särskilda ingripanden vid tillsyn över verksamhet som bedrivs av en kommun eller ett landsting,
- särskilt ingripande vid tillsyn över kommun som tillsynsmyndighet,
- statlig kvalitetsgranskning, och
- nationell uppföljning och utvärdering.

Tillsyn

Definition av tillsyn

2 § Med tillsyn avses i denna lag en självständig granskning som syftar till att den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter och beslut om åtgärder som syftar till att åstadkomma rättelse av den huvudman som bedriver verksamheten.

Tillsynens omfattning

3 § Statens skolinspektion har tillsyn över

1. skolväsendet, särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet enligt denna lag,
2. utbildning som avses i 29 kap. 16 §,
3. hur en kommun uppfyller sina skyldigheter enligt 7 kap. 21 och 22 §§, 24 kap. 23 och 24 §§ samt 29 kap. 8 §, och
4. hur en kommun uppfyller sitt tillsynsansvar enligt 4 §.

Första stycket gäller inte om tillsynen är en särskild uppgift för en annan tillsynsmyndighet.

4 § En kommun har tillsyn över

1. fristående förskola eller fristående fritidshem vars huvudman kommunen har godkänt enligt 2 kap. 5 § andra stycket, och
2. pedagogisk omsorg vars huvudman kommunen har förklarat ha rätt till bidrag enligt 25 kap. 10 §.

Kommunens tillsyn enligt första stycket omfattar inte tillsyn över att bestämmelserna i 6 kap. följs.

5 § Länsstyrelserna har tillsyn över verksamheten vid elevhemsboende vid Rh-anpassad utbildning, specialskolan och viss utbildning för elever med utvecklingsstörning som bedrivs enligt avtal med staten. Socialstyrelsen har den centrala tillsynen över sådant elevhemsboende.

Tillträde till lokaler och andra utrymmen

6 § En tillsynsmyndighet har för sin tillsyn rätt att på plats granska sådan verksamhet som står under dess tillsyn. Tillsynsmyndigheten har i den omfattning det är nödvändigt för tillsynen rätt att få tillträde till de byggnader, lokaler och andra utrymmen som används i verksamheten.

Uppgiftsskyldighet

7 § Den vars verksamhet står under tillsyn enligt denna lag är skyldig att på tillsynsmyndighetens begäran lämna upplysningar samt tillhandahålla handlingar och annat material som behövs för tillsynen.

Regeringen får meddela föreskrifter om att även någon annan som kan lämna upplysningar eller innehar handlingar och annat material som avser den granskade verksamheten och är av betydelse för tillsynen ska vara skyldig att på tillsynsmyndighetens begäran lämna upplysningar, handlingar och annat material.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka upplysningar, handlingar och annat material som ska lämnas. Prop. 2009/10:165 Bilaga 17

8 § Tillsynsmyndigheten får förelägga den som är uppgiftsskyldig enligt 7 § första stycket eller föreskrifter som meddelats med stöd av 7 § andra stycket att fullgöra sin skyldighet.

Förebyggande åtgärder

9 § Tillsynsmyndigheten ska inom ramen för sin tillsyn lämna råd och vägledning.

Ingripanden vid tillsyn

Anmärkning

10 § En tillsynsmyndighet får tilldela en huvudman som enligt denna lag står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten.

Föreläggande

11 § En tillsynsmyndighet får förelägga en huvudman som enligt denna lag står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten eller, i fråga om enskild huvudman, de villkor som gäller för godkännandet eller beslutet om rätt till bidrag. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart.

Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Avstående från ingripande

12 § En tillsynsmyndighet får avstå från att ingripa om

1. överträdelserna är ringa,
2. den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse, eller
3. det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande.

Särskilda ingripanden vid tillsyn över verksamhet som bedrivs av en enskild

Återkallelse

13 § En tillsynsmyndighet får återkalla ett godkännande eller ett beslut om rätt till bidrag som myndigheten har meddelat enligt denna lag om

1. ett föreläggande enligt 12 § inte följs, och
2. missförhållandet är allvarligt.

14 § Återkallelse enligt 13 § får beslutas även om rättelse har skett vid prövningstillfället, om det kan befaras att det på nytt kommer att uppstå sådana missförhållanden som utgör grund för återkallelse.

15 § Tillsynsmyndigheten får besluta att ett beslut om återkallelse ska gälla trots att det inte har vunnit laga kraft.

Tillfälligt verksamhetsförbud

16 § Om det är sannolikt att ett beslut om återkallelse kommer att fattas, och detta inte kan avvaktas med hänsyn till allvarlig risk för barnens eller elevernas hälsa eller säkerhet eller av någon annan särskild anledning, får tillsynsmyndigheten förbjuda huvudmannen att tills vidare, helt eller delvis, driva verksamheten vidare.

Beslut enligt första stycket gäller omedelbart om inte annat beslutas och får gälla i högst sex månader.

Särskilda ingripanden vid tillsyn över verksamhet som bedrivs av en kommun eller ett landsting

Statliga åtgärder för rättelse

17 § Statens skolinspektion får besluta att staten på kommunens eller landstingets bekostnad ska vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse, om kommunen eller landstinget

1. inte har följt ett föreläggande enligt 12 §, och
2. grovt eller under längre tid åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Har staten haft kostnader för en åtgärd som vidtagits med stöd av denna paragraf, får denna kostnad kvittas mot belopp som staten annars skulle ha betalt ut till kommunen eller landstinget.

Tillfälligt verksamhetsförbud

18 § Om det är sannolikt att ett beslut om statliga åtgärder för rättelse enligt 17 § kommer att fattas, och detta inte kan avvaktas med hänsyn till allvarlig risk för barnens eller elevernas hälsa eller säkerhet eller av någon annan särskild anledning, får tillsynsmyndigheten förbjuda kommunen eller landstinget att tills vidare, helt eller delvis, driva verksamheten vidare.

Beslut enligt första stycket gäller omedelbart om inte annat beslutas och får gälla i högst sex månader.

Statlig kvalitetsgranskning

Uppdrag

19 § Statens skolinspektion ska granska kvaliteten i sådan utbildning och annan verksamhet som står under dess tillsyn eller under tillsyn av en kommun enligt detta kapitel.

20 § Granskningen ska avse den granskade utbildningens eller verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.

Tillträde till lokaler och andra utrymmen

21 § Statens skolinspektion har för kvalitetsgranskningen rätt att på plats granska sådan verksamhet som ska granskas. Skolinspektionen har i den omfattning det är nödvändigt för kvalitetsgranskningen rätt till tillträde till de byggnader, lokaler och andra utrymmen som används i verksamheten.

Uppgiftsskyldighet

22 § Den vars verksamhet granskas ska på begäran av Statens skolinspektion lämna de upplysningar och tillhandahålla de handlingar och övrigt material som behövs för granskningen.

Regeringen får meddela föreskrifter om att även någon annan som kan lämna upplysningar eller innehar handlingar och annat material som avser den granskade verksamheten och är av betydelse för granskningen ska vara skyldig att lämna upplysningar, handlingar och annat material på begäran av Statens skolinspektion lämna upplysningar, handlingar och annat material.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka upplysningar, handlingar och annat material som ska lämnas.

23 § Statens skolinspektion får förelägga den som är uppgiftsskyldig enligt 22 § första stycket eller föreskrifter som meddelats med stöd av 22 § andra stycket att fullgöra sin skyldighet.

Nationell uppföljning och utvärdering

Uppdrag

24 § Statens skolverk ska på nationell nivå följa upp och utvärdera

1. skolväsendet,
2. övriga utbildningar och verksamheter som står under Statens skolinspektionens tillsyn enligt denna lag, och
3. annan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. som anordnas av en enskild.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om den nationella uppföljningen och utvärderingen.

Uppgiftsskyldighet

25 § En huvudman för utbildning eller annan verksamhet som är föremål för nationell uppföljning och utvärdering ska till Statens skolverk lämna sådana uppgifter om verksamheten och sådan

verksamhetsredovisning som behövs för uppföljningen och utvärderingen.

Regeringen får meddela föreskrifter om att även någon annan som kan lämna upplysningar eller innehar handlingar och annat material som avser verksamheten och är av betydelse för uppföljningen och utvärderingen ska vara skyldig att på begäran av Statens skolverk lämna uppgifter om verksamheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka uppgifter och vilken verksamhetsredovisning som ska lämnas.

26 § Statens skolverk får förelägga den som är uppgiftsskyldig enligt 25 § första stycket eller föreskrifter som meddelats med stöd av 25 § andra stycket att fullgöra sin skyldighet.

Vite

27 § Ett föreläggande enligt detta kapitel får förenas med vite.

Om det finns anledning att anta att en person som är föremål för förelägandet har begått en gärning som kan föranleda straff eller en straffliknande sanktion, får han eller hon inte föreläggas vid vite att medverka i en utredning som har samband med den gärningen.

27 kap. Skolväsendets överklagandenämnd

Inledande bestämmelse

1 § För prövning av överklaganden av vissa beslut på skolväsendets område ska det finnas en särskild nämnd, Skolväsendets överklagandenämnd.

Sammansättning

2 § Nämnden ska bestå av en ordförande och fem andra ledamöter, av vilka en ska vara ersättare för ordföranden. Ordföranden och ersättaren för ordföranden ska vara eller ha varit ordinarie domare. Övriga ledamöter ska ha särskild sakkunskap både vad gäller barns och elevers förhållanden och behov och vad gäller skolverksamheten i övrigt.

Det ska finnas högst två ersättare för de övriga ledamöterna.

3 § Ledamöterna i nämnden och deras ersättare utses av regeringen för en period om minst tre år.

Muntlig förhandling

4 § Nämnden ska hålla muntlig förhandling om en enskild part begär det, förhandlingen inte är obehövlig och inte särskilda skäl talar mot det.

Till muntlig förhandling ska den som är part kallas. Att en part uteblir från en muntlig förhandling hindrar inte att nämnden handlägger och avgör ärendet.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

5 § Muntlig förhandling enligt 4 § ska vara offentlig.

Om det kan antas att det vid en förhandling kommer att lämnas någon uppgift för vilken gäller sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) får ordföranden vid förhandlingen besluta att förhandlingen ska hållas inom stängda dörrar.

6 § En kallelse till muntlig förhandling ska innehålla en upplysning om betydelsen enligt 4 § andra stycket av att en part uteblir från förhandlingen.

En enskild part, som inställt sig till muntlig förhandling, får tillerkännas ersättning av allmänna medel för kostnad för resa och uppehälle, om nämnden finner att parten skäligen bör ersättas för sin inställelse. Nämnden får bevilja förskott på ersättningen. Regeringen meddelar närmare föreskrifter om ersättning och förskott.

28 kap. Överklagande

Överklagande hos allmän förvaltningsdomstol

Beslut av Statens skolinspektion

1 § Beslut av Statens skolinspektion får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om

1. godkännande av enskild som huvudman för utbildning enligt 2 kap. 5 § eller 24 kap. 2 § eller återkallelse av sådant godkännande enligt 26 kap. 13–15 §§,
2. rätt till bidrag för huvudmannen för en internationell skola enligt 24 kap. 3 eller 5 § eller återkallelse av sådan rätt enligt 26 kap. 13–15 §§,
3. statliga åtgärder för rättelse enligt 26 kap. 17 §,
4. tillfälligt verksamhetsförbud enligt 26 kap. 16 eller 18 §, eller
5. vitesföreläggande enligt 26 kap. 27 §.

Beslut av Statens skolverk

2 § Beslut av Statens skolverk får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om vitesföreläggande enligt 26 kap. 27 §.

Beslut av Högskoleverket

3 § Beslut av Högskoleverket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om utfärdande av behörighetsbevis enligt 2 kap. 15 §.

Beslut av en kommun eller ett landsting

4 § Beslut av en kommun eller ett landsting får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om

1. godkännande av enskild som huvudman för utbildning enligt 2 kap. 5 § eller återkallelse av sådant godkännande enligt 26 kap. 13–15 §§,
2. bidrag enligt 8 kap. 21 §, 9 kap. 19 §, 10 kap. 37 §, 11 kap. 36 §, 14 kap. 15 §, 16 kap. 52 § eller 19 kap. 25 §,
3. avstängning enligt 5 kap. 18 eller 20 §,
4. föreläggande för vårdnadshavare att iaktta sina skyldigheter enligt 7 kap. 23 §,
5. skolskjuts enligt 10 kap. 32 § första stycket, 10 kap. 33 § första stycket, 11 kap. 31 § första stycket, 11 kap. 32 § första stycket, 19 kap. 20 § första stycket eller 19 kap. 21 § första stycket,
6. ekonomiskt stöd till inackordering enligt 15 kap. 32 §,
7. medgivande att fullgöra skolplikten på annat sätt eller återkallelse av sådant medgivande enligt 24 kap. 23 eller 24 §,
8. rätt till bidrag för en enskild huvudman enligt 25 kap. 10 eller 12 § eller återkallelse av sådan rätt enligt 26 kap. 13–15 §§,
9. tillfälligt verksamhetsförbud enligt 26 kap. 16 §, eller
10. vitesföreläggande enligt 26 kap. 27 §.

Beslut av en enskild huvudman

5 § Beslut av en enskild huvudman får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om avstängning enligt 5 kap. 18 eller 20 §. Den enskilde huvudmannen ska vara den enskildes motpart.

Beslut av Specialpedagogiska skolmyndigheten

6 § Beslut av Specialpedagogiska skolmyndigheten får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om

1. föreläggande för vårdnadshavare att iaktta sina skyldigheter enligt 7 kap. 23 §,
2. kostnadsfria resor enligt 12 kap. 25 § första stycket, eller
3. medgivande att fullgöra skolplikten på annat sätt eller återkallelse av sådant medgivande enligt 24 kap. 23 eller 24 §.

Beslut av Sameskolstyrelsen

7 § Beslut av Sameskolstyrelsen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om

1. föreläggande för vårdnadshavare att iaktta sina skyldigheter enligt 7 kap. 23 §, eller
2. kostnadsfria resor enligt 13 kap. 16 § första stycket.

Beslut av en rektor

8 § Beslut av en rektor får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om

1. avstängning av en elev enligt 5 kap. 15 §, 18 § tredje stycket eller 20 § tredje stycket, och

2. befrielse från skyldighet att delta i annars obligatoriska inslag i undervisningen enligt 7 kap. 19 §.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

Om det överklagade beslutet har fattats av en rektor i en fristående skola ska den enskilde huvudmannen vara den enskildes motpart.

Prövningstillstånd

9 § Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av beslut enligt 1–8 §§.

Motpart i vissa fall

10 § När en kommun överklagar ett beslut om godkännande av enskild som huvudman för utbildning enligt 2 kap. 5 § är förutom den enskilde även Statens skolinspektion motpart till kommunen hos allmän förvaltningsdomstol.

Överklagande hos Skolväsendets överklagandenämnd

Beslut av en kommun eller ett landsting

11 § Beslut av en kommun eller ett landsting får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om

1. barns mottagande i grundsärskolan enligt 7 kap. 5 §,
2. uppskjuten skolplikt enligt 7 kap. 10 § andra stycket,
3. skolpliktens förlängning enligt 7 kap. 13 § första stycket eller skolpliktens upphörande enligt 7 kap. 14 § första stycket,
4. mottagande av ett barn eller en elev från en annan kommun enligt 9 kap. 13 §, 10 kap. 25 § eller 11 kap. 25 §,
5. åtgärder enligt 10 kap. 29 § tredje stycket för en elev som inte bor hemma,
6. placering vid en annan skolenhet än den vårdnadshavare önskar enligt 9 kap. 15 § andra stycket, 10 kap. 30 § andra stycket 1 och 2, 11 kap. 29 § andra stycket 1 och 2 eller 19 kap. 20 § andra stycket,
7. mottagande enligt 16 kap. 36 § eller 17 kap. 10 § när det gäller en utbildning i gymnasieskolan som är avsedd för en grupp elever,
8. tillhörighet till målgruppen för gymnasiesärskolan enligt 18 kap. 10 § andra stycket,
9. mottagande till kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 13 §, 14 § andra stycket eller 22 §, till särskild utbildning för vuxna enligt 21 kap. 7 § tredje stycket eller till utbildning i svenska för invandrare enligt 22 kap. 15 §,
10. upphörande av utbildningen för en elev i kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 9 § andra stycket, i särskild utbildning för vuxna enligt 21 kap. 9 § andra stycket eller i utbildning i svenska för invandrare enligt 22 kap. 16 § andra stycket,
11. att på nytt bereda kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 9 § tredje stycket, särskild utbildning för vuxna enligt 21 kap. 9 § tredje stycket eller utbildning i svenska för invandrare enligt 22 kap. 17 §,

12. åtagande om interkommunal ersättning enligt 20 kap. 21 § tredje stycket, eller

13. rätt till utbildning eller annan verksamhet för någon som avses i 29 kap. 1 § andra stycket 3.

Beslut som avses i första stycket 1, 4 och 7–12 får överklagas endast av barnet, eleven eller den sökande.

Beslut enligt första stycket 7 i fråga om mottagande på annan grund än som anges i 16 kap. 45 § eller 17 kap. 14 § till nationella program som anordnas av en offentlig huvudman, får bara överklagas om det gäller att sökanden inte ska tas emot därför att han eller hon inte är behörig.

Beslut av en enskild huvudman

12 § Beslut av en enskild huvudman får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om

1. mottagande enligt 16 kap. 36 § eller 17 kap. 10 § när det gäller en utbildning i gymnasieskolan som är avsedd för en grupp elever, eller

2. rätt till utbildning eller annan verksamhet för någon som avses i 29 kap. 1 § andra stycket 3.

Beslut som avses i första stycket 1 får överklagas endast av den sökande.

Beslut av Specialpedagogiska skolmyndigheten

13 § Beslut av Specialpedagogiska skolmyndigheten får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om

1. barns mottagande i specialskolan enligt 7 kap. 6 §,

2. skolpliktens förlängning enligt 7 kap. 13 § första stycket eller skolpliktens upphörande enligt 7 kap. 14 § första stycket,

3. åtgärder enligt 12 kap. 25 § andra stycket för en elev som inte bor hemma, eller

4. rätt till utbildning för person som avses i 29 kap. 1 § andra stycket 3.

Beslut som avses i första stycket 1 får överklagas endast av barnet.

Beslut av Sameskolstyrelsen

14 § Beslut av Sameskolstyrelsen får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om

1. barns mottagande i sameskolan enligt 7 kap. 7 §,

2. åtgärder enligt 13 kap. 16 § andra stycket för en elev som inte bor hemma, eller

3. rätt till utbildning för person som avses i 29 kap. 1 § andra stycket 3.

Beslut som avses i första stycket 1 får överklagas endast av barnet.

Beslut av en rektor

15 § Beslut av en rektor får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om

1. särskilt stöd i en särskild undervisningsgrupp eller enskilt enligt 3 kap. 10 §,
2. anpassad studiegång enligt 3 kap. 11 §, eller
3. åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 §.

Vid prövning av ett överklagande enligt första stycket 3 ska nämnden antingen fastställa eller upphäva det överklagade beslutet. Om det överklagade beslutet upphävs ska ärendet, om det behövs, visas åter till rektorn för ny prövning.

Beslut av den särskilda nämnd som avses i 15 kap. 38 §

16 § Beslut av den särskilda nämnd som avses i 15 kap. 38 § i fråga som avses i samma paragraf får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. Beslutet får överklagas endast av den som har begärt utbildningen. Ett beslut om placering vid en viss skolenhet får dock inte överklagas.

Överklagandeförbud

17 § Andra beslut enligt denna lag än som anges i detta kapitel får överklagas bara om överklagande får ske enligt 10 kap. kommunallagen (1991:900). Ett beslut i fråga om antagning får dock inte överklagas.

Beslut av Skolväsendets överklagandenämnd med anledning av ett överklagande dit får inte överklagas.

29 kap. Övriga bestämmelser

Bosättning

1 § Med bosatt i landet avses i denna lag den som ska vara folkbokförd här enligt folkbokföringslagen (1991:481).

Som bosatt i landet ska vid tillämpningen av denna lag anses även den som inte är folkbokförd här men som

1. omfattas av 1 § första eller tredje stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,

2. vistas här med stöd av tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 § utlänningslagen (2005:716),

3. har rätt till utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag till följd av EU-rätten, avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller avtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiz, å andra sidan, om fri rörlighet för personer, eller

4. är familjemedlem till en person som tillhör en främmande makts beskickning eller lönade konsulat eller dess betjäning eller som avses i 4 § lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall och som inte omfattas av 3.

Begränsningar i rätten till utbildning för de som avses i andra stycket följer av 2 §.

2 § De personer som avses i 1 § andra stycket 1 och 2 har rätt till utbildning i gymnasieskola och gymnasiesärskola endast om de har

påbörjat utbildningen innan de fyllt 18 år. De har inte rätt till utbildning i kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna eller utbildning i svenska för invandrare.

De personer som avses i 1 § andra stycket 4 har endast rätt till utbildning i grundskola, grundsärskola, specialskola och sameskola.

3 § En person som avses i 1 § andra stycket 1 ska anses som bosatt i Sverige även om ett beslut om avvisning eller utvisning har meddelats. Detta gäller fram till dess att personen lämnar Sverige under förutsättning att han eller hon inte håller sig undan så att ett sådant beslut inte kan verkställas.

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om deltagande i verksamhet enligt denna lag för personer som inte anses som bosatta i Sverige eller som inte har rätt till utbildning enligt 2 §.

Hemkommun och hemlandsting

5 § Med en persons hemkommun avses i denna lag den kommun som personen är folkbokförd i.

För den som är bosatt i landet utan att vara folkbokförd här avses med hemkommun den kommun som han eller hon stadigvarande vistas i eller, om han eller hon saknar stadigvarande vistelseort, den kommun som han eller hon för tillfället uppehåller sig i. Detsamma gäller den som är kvarskriven i en kommun enligt 16 § folkbokföringslagen (1991:481).

Med hemlandsting avses det landsting som hemkommunen hör till.

Utlandssvenska elever

6 § Med utlandssvensk elev avses i denna lag en elev vars vårdnadshavare stadigvarande vistas i utlandet och av vilka minst en är svensk medborgare.

Regeringen meddelar föreskrifter om att också annan ska anses som utlandssvensk elev.

Personer med begåvningsmässig funktionsnedsättning

7 § Det som i denna lag sägs om personer med utvecklingsstörning gäller även dem som har fått en betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning på grund av hjärnskada, föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom.

Personer med autism eller autismliknande tillstånd ska vid tillämpningen av denna lag jämföras med personer med utvecklingsstörning endast om de också har en utvecklingsstörning eller ett sådan funktionsnedsättning som avses i första stycket.

I lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade finns bestämmelser om vissa andra särskilda insatser än utbildning.

Information om icke skolpliktiga ungdomar

8 § En hemkommun ska löpande hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen som fullgjort sin skolplikt men som inte fyllt 20 år är sysselsatta, i syfte att kunna erbjuda dem lämpliga individuella åtgärder.

Kommunens skyldighet enligt första stycket omfattar inte de ungdomar som genomför eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskola, nationella eller specialutformade program i gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den behandling av personuppgifter som är nödvändig för att kommunen ska kunna genomföra sin skyldighet enligt första stycket.

Bestämmelser om handläggning

9 § I ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild enligt denna lag hos en kommun, ett landsting eller en enskild huvudman ska följande bestämmelser i förvaltningslagen (1986:223) tillämpas:

- 14 § första stycket om en parts rätt att meddela sig muntligen,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 och 17 §§ om en parts rätt att få del av uppgifter,
- 20 § om motivering av beslut,
- 21 § om underrättelse av beslut, och
- 26 § om rättelse av skrivfel eller liknande.

I sådana ärenden hos en enskild huvudman ska också 11 och 12 §§ förvaltningslagen tillämpas.

Bestämmelserna i 16 och 17 §§ förvaltningslagen gäller dock inte uppgifter som rör någon annan sökande i ett ärende om plats i utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag.

Det som sägs i denna paragraf gäller inte vid betygssättning.

10 § I ärenden där beslut får överklagas enligt 28 kap. ska utöver vad som följer av 9 § också 23–25 och 30 §§ förvaltningslagen (1986:223) tillämpas.

Talerätt

11 § Den som har fyllt 16 år har rätt att själv föra sin talan i mål och ärenden enligt denna lag.

Denna rätt gäller också ansökan till gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna eller utbildning i svenska för invandrare och överklagande av beslut i fråga om sådan utbildning även om sökanden eller klaganden inte har uppnått 16 års ålder.

12 § Huvudmannen för verksamhet som avses i denna lag och den som är anställd i sådan verksamhet, ska på socialnämndens initiativ i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. I fråga om utlämnande av uppgifter gäller de begränsningar som följer av 13 § och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Tystnadsplikt

13 § Den som är eller har varit verksam i enskilt bedriven förskola, enskilt bedrivit fritidshem eller enskilt bedriven förskoleklass eller inom sådan enskilt bedriven verksamhet som avses i 25 kap., får inte obehörigen röja vad han eller hon därvid har fått veta om enskildas personliga förhållanden.

Den som är eller har varit verksam inom annan enskilt bedriven verksamhet enligt denna lag än som avses i första stycket får inte obehörigen röja vad han eller hon i sådan elevhälsoverksamhet som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats eller i särskild elevstödande verksamhet i övrigt har fått veta om någons personliga förhållanden. Han eller hon får inte heller obehörigen röja uppgifter i ett ärende om tillrättaförande av en elev eller om skiljande av en elev från vidare studier.

För det allmännas verksamhet gäller bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Riksinternatskolor

14 § Efter ansökan från en kommun eller en enskild som har godkänts som huvudman för fristående skola med grundskola eller gymnasieskola och som bedriver utbildning vid en internatskola, får regeringen besluta att ge internatskolan ställning av riksinternatskola.

En riksinternatskola ska ha till uppgift att anordna grundskola och gymnasieskola eller endera av dessa skolformer, för i första hand utlandssvenska elever.

Regeringen får medge att huvudmannen för en riksinternatskola vid sidan av gymnasieskolan anordnar utbildning som leder fram till International Baccalaureate.

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om utbildningen vid riksinternatskolor. Regeringens föreskrifter får avvika från bestämmelser i denna lag.

International Baccalaureate

16 § En elevs hemkommun är skyldig att betala ersättning för kostnader för elevens utbildning till anordnare av utbildning som leder fram till International Baccalaureate (IB). Skyldigheten gäller dock endast utbildning för sådana elever som hemkommunen var skyldig att erbjuda gymnasieutbildning vid den tidpunkt då IB-utbildningen påbörjades och endast om utbildningsanordnarens avgifter till International Baccalaureate Office betalas av staten.

Om parterna inte kommer överens om annat ska ersättning betalas med ett belopp som Statens skolverk beslutar.

För internationella skolor som motsvarar gymnasieskolan finns särskilda bestämmelser om bidrag för IB-utbildning.

Överlämnande av betygshandlingar

17 § Huvudmannen för en fristående skola där betyg sätts ska lämna över elevernas slutbetyg eller de betygsdokument som eleven får efter fullföljd gymnasieutbildning till den kommun där skolan är belägen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om skyldigheten enligt första stycket.

Informationsskyldighet

18 § Kommunen ska informera vårdnadshavarna om den förskola och om den verksamhet som avses i 25 kap. som kommunen anordnar eller vars huvudman kommunen har godkänt eller förklarat berättigad till bidrag. Informationen ska även avse möjligheten för enskilda att bedriva förskola eller sådan verksamhet som avses i 25 kap. med bidrag från hemkommunen enligt 8 kap. 21 § samt 25 kap. 11 och 13 §§.

Övriga bemyndiganden

19 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om organisationen av skolväsendet samt om huvudmännens befattning i övrigt med utbildning som avses i denna lag.

I fråga om organ för samverkan eller annan liknande verksamhet inom skolväsendet får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om att ledamöter i organet eller andra företrädare utses och entledigas av enskilda.

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om möjligheter att inom skolväsendet bedriva utbildning, som bygger på samverkan mellan olika skolformer inom skolväsendet eller mellan en sådan skolform och någon annan utbildningsform. I sådana föreskrifter får undantag göras från organisatoriska bestämmelser i denna lag.

21 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om försöksverksamhet inom skolväsendet. I sådana föreskrifter får undantag göras från organisatoriska bestämmelser i denna lag.

Undantag får göras även från andra bestämmelser i denna lag för att möjliggöra en försöksverksamhet med sådan utbildning i gymnasieskolan som inte utgörs av utbildning på nationella, specialutformade eller individuella program.

22 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, utöver vad som i övrigt följer av denna lag, meddela föreskrifter om

1. att enskilda får sätta betyg, anordna provning samt utfärda betyg och intyg enligt de bestämmelser som gäller för skolväsendet,

2. att en myndighet i enskilda fall får besluta i sådana frågor som avses i 1, och

3. ytterligare villkor för att enskilda i sådana fall som avses i 1 och 2 ska få sätta betyg, anordna provning samt utfärda betyg och intyg.

23 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för huvudman för enskilt bedriven verksamhet enligt denna lag att lämna ekonomisk redovisning över verksamheten.

Regeringen meddelar föreskrifter om vite för den som inte följer bestämmelsen om uppgiftsskyldighet i första stycket.

24 § Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om bestämmandet av det bidrag som kommunerna enligt 8 kap. 21 §, 9 kap. 19 §, 10 kap. 37 §, 11 kap. 35 §, 16 kap. 52 § och 19 kap. 25 § är skyldiga att lämna till fristående förskolor och fristående skolor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för kommunen att lämna uppgifter om verksamheten som behövs för beslut om bidrag till fristående förskolor och fristående skolor samt hur bidrag till en fristående förskola eller fristående skola eller annan enskild verksamhet har beräknats.

25 § Vid extraordinära händelser i fredstid som har betydande inverkan på möjligheterna att under viss tid erbjuda utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag, får regeringen meddela de föreskrifter som behövs för att tillförsäkra barn och elever den utbildning och annan verksamhet de har rätt till enligt denna lag. I sådana föreskrifter får undantag göras från bestämmelser om utbildningens utformning, omfattning och förläggning. Föreskrifterna ska vara tidsbegränsade.

Föreskrifter om ikraftträdande av denna lag meddelas i lagen (2010:000) om införande av skollagen (2010:000).

Timplan för grundskolan

Undervisningstid i timmar om 60 minuter för ämnen och ämnesgrupper totalt

Ämnen

Bild	230
Hem- och konsumentkunskap	118
Idrott och hälsa	500
Musik	230
Slöjd	330
Svenska eller svenska som andraspråk	1 490
Engelska	480
Matematik	900
Geografi	885
Historia	
Religionskunskap	
Samhällskunskap	
Biologi	800
Fysik	
Kemi	
Teknik	
Språkval	320
Elevers val	382
Totalt garanterat antalet timmar	6 665
Därav skolans val	600

Vid skolans val får antalet timmar i timplanen för ett ämne eller en ämnesgrupp minskas med högst 20 procent.

Nationella program

Yrkesprogram

Barn- och fritidsprogrammet
Bygg- och anläggningsprogrammet
El- och energiprogrammet
Fordons- och transportprogrammet
Handels- och administrationsprogrammet
Hantverksprogrammet
Hotell- och turismprogrammet
Industri tekniska programmet
Naturbruksprogrammet
Restaurang- och livsmedelsprogrammet
VVS- och fastighetsprogrammet
Vård- och omsorgsprogrammet

Högskoleförberedande program

Ekonomiprogrammet
Estetiska programmet
Humanistiska programmet
Naturvetenskapsprogrammet
Samhällsvetenskapsprogrammet
Teknikprogrammet

Poängplan för nationella program i gymnasieskolan

Ämne **Gymnasiepoäng**

De ämnen som, i minst nedan angiven omfattning, ska ingå i de nationella programmen (gymnasiegemensamma ämnen).

Yrkesprogram

Svenska eller svenska som andraspråk	100
Engelska	100
Matematik	100
Idrott och hälsa	100
Historia	50
Samhällskunskap	50
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50

Högskoleförberedande program

Svenska eller svenska som andraspråk	300
Engelska	200
Matematik	100/200/300*
Idrott och hälsa	100
Historia	50/100/200**
Samhällskunskap	100/200***
Religionskunskap	50
Naturkunskap	100****

Ämnen genom vilket programmet får sin karaktär

<i>Yrkesprogram</i>	1 600
<i>Högskoleförberedande program</i>	950/1 050/1 100*****
Individuellt val	200
Gymnasiearbete	100

Summa gymnasiepoäng 2 500

*Estetiska och humanistiska programmen 100, ekonomi- och samhällsvetenskapsprogrammen 200 samt naturvetenskaps- och teknikprogrammen 300.

**Teknikprogrammet 50, ekonomi-, samhällsvetenskaps- och naturvetenskapsprogrammen 100 samt estetiska och humanistiska programmen 200.

***Ekonomiprogrammet 200 och övriga program 100.

Häriigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

Ikraftträdande

1 § Skollagen (2010:000) och denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

Lagarna ska tillämpas på utbildning och annan verksamhet från och med den 1 juli 2011, om inte något annat följer av denna lag.

Upphävande

2 § Genom denna lag upphävs

1. skollagen (1985:1100),
2. lagen (1985:1101) om införande av skollagen (1985:1100),
3. lagen (1986:343) med bemyndigande att meddela föreskrifter om kommuners och landstingskommuners medverkan i utbildning,
4. lagen (1993:802) om entreprenadförhållanden i skolan,
5. lagen (1995:1249) om försöksverksamhet med ökat föräldrainsflytande över utvecklingsstörda barns skolgång, och
6. lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg.

De upphävda lagarna ska fortsätta att tillämpas på utbildning och annan verksamhet till utgången av juni 2011, om inte något annat följer av denna lag.

Definitioner

3 § I denna lag avses med

- 1985 års skollag: skollagen (1985:1100),
- den nya skollagen: skollagen (2010:000).

Andra termer och uttryck som används i denna lag har samma betydelse som i den nya skollagen.

Förskolan

4 § Ett godkännande av en förskola enligt 2 a kap. 13 § i 1985 års skollag som gäller vid utgången av juni 2011 ska anses som ett godkännande som huvudman för förskola enligt 2 kap. 5 § i den nya skollagen, om huvudmannen har förklarats berättigad till bidrag enligt 2 a kap. 17 § i 1985 års skollag. I annat fall ska godkännandet upphöra att gälla den 1 juli 2011.

Fritidshemmet

5 § Ett godkännande av ett fritidshem enligt 2 a kap. 13 § i 1985 års skollag som gäller vid utgången av juni 2011 ska anses som ett godkännande som huvudman för fritidshem enligt 2 kap. 5 § i den nya

skollagen, om huvudmannen har förklarats berättigad till bidrag enligt 2 a kap. 17 § i 1985 års skollag. I annat fall ska godkännandet upphöra att gälla den 1 juli 2011. Prop. 2009/10:165 Bilaga 17

Annan pedagogisk verksamhet

6 § Ett beslut om rätt till bidrag för en huvudman för pedagogisk omsorg enligt 2 a kap. 17 § i 1985 års skollag som gäller vid utgången av juni 2011, ska anses som ett beslut om rätt till bidrag för huvudmannen enligt 25 kap. 10 § i den nya skollagen.

Förskoleklassen

7 § Ett godkännande av utbildning som motsvarar förskoleklassen enligt 2 b kap. 6 och 7 §§ i 1985 års skollag som gäller vid utgången av juni 2011 ska anses som ett godkännande som huvudman för förskoleklass enligt 2 kap. 5 § i den nya skollagen, om bidrag lämnas enligt 2 b kap. 10 eller 10 a § i 1985 års skollag. I annat fall ska godkännandet upphöra att gälla den 1 juli 2011.

Grundskolan och grundsärskolan

Äldre godkännanden

8 § Ett godkännande av en fristående skola som motsvarar grundskolan eller sarskolan enligt 9 kap. 2 § i 1985 års skollag som gäller vid utgången av juni 2011 ska anses som ett godkännande som huvudman för grundskola eller grundsarskola enligt 2 kap. 5 § i den nya skollagen, om skolan har förklarats berättigad till bidrag enligt 9 kap. 6 eller 6 a § i 1985 års skollag. I annat fall ska godkännandet upphöra att gälla den 1 juli 2011.

Pågående ärenden om åläggande av skolgång

9 § Ett ärende om åläggande av skolgång i grundskolan, sarskolan eller specialskolan enligt 3 kap. 14 § i 1985 års skollag som inte avgjorts vid utgången av juni 2011 ska fortsätta att handläggas enligt bestämmelserna i 1985 års skollag.

Betyg

10 § För elever i grundskolan ska 10 kap. 14–23 §§ i den nya skollagen inte tillämpas i årskurs 9 under läsåret 2011/12.

11 § För elever i grundsarskolan ska 11 kap. 18–23 §§ i den nya skollagen inte tillämpas i årskurs 9 under läsåret 2011/12.

Specialskolan

Viss äldre utbildning

12 § Utbildning för elever med synskada eller talskada som avses i punkterna 2 och 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (1999:886) om ändring i skollagen (1985:1100) ska anordnas till dess att eleverna har avslutat den. Detsamma ska gälla utbildning i särskilda klasser och utbildning efter skolpliktens upphörande enligt punkterna 7 och 8 i samma övergångsbestämmelser.

Har elever före den 1 juli 2008 tagits emot för att fullgöra utbildning som avses i punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (1999:886) om ändring i skollagen (1985:1100) ska utbildningen anordnas till dess att eleverna har avslutat den.

13 § För elever i specialskolan ska 12 kap. 14–23 §§ i den nya skollagen inte tillämpas i årskurs 10 under läsåret 2011/12.

Gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

Utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2011

14 § För utbildning i gymnasieskolan som påbörjas före den 1 juli 2011 ska bestämmelserna i 1985 års skollag i dess lydelse före den 1 mars 2010 fortsätta att tillämpas, om inte något annat följer av föreskrifter som meddelats med stöd av 20 §.

15 § För utbildning i gymnasiesärskolan som påbörjas före den 1 juli 2011 ska bestämmelserna i 1985 års skollag fortsätta att tillämpas, om inte något annat följer av föreskrifter som meddelats med stöd av 20 §.

Äldre förklaringar om rätt till bidrag

16 § En förklaring om rätt till bidrag enligt 9 kap. 8 § i 1985 års skollag i dess lydelse före den 1 mars 2010, som gäller vid utgången av juni 2011, ska upphöra att gälla senast den 1 juli 2013.

17 § En förklaring om rätt till bidrag enligt 9 kap. 8 § i 1985 års skollag i dess lydelse från och med den 1 mars 2010, som gäller vid utgången av juni 2011, ska anses som ett godkännande som huvudman för gymnasieskola enligt 2 kap. 5 § i den nya skollagen.

Det som sägs i första stycket gäller även en förklaring om rätt till bidrag, som meddelats efter en förenklad prövning enligt punkt 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2009:1038) om ändring i skollagen (1985:1100), och som gäller vid utgången av juni 2011.

18 § En förklaring om rätt till bidrag enligt 9 kap. 8 b § i 1985 års skollag, som gäller vid utgången av juni 2011, ska anses som ett godkännande som huvudman för gymnasiesärskola enligt 2 kap. 5 § i den nya skollagen.

19 § En enskild som efter utgången av juni 2011 vill överta verksamhet vid en fristående skola där sådan utbildning som avses i 14 § bedrivs ska uppfylla förutsättningarna för godkännande enligt 2 kap. 5 § i den nya skollagen.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

Bemyndigande

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om i vilka fall och på vilket sätt elever som påbörjat sin utbildning före den 1 juli 2011 och som fullföljer denna senare än tre år från det att den påbörjades, ska fullfölja utbildningen enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjas efter utgången av juni 2011.

Riksrekrytering

21 § Beslut som har fattats med stöd av 5 kap. 35 § i 1985 års skollag i dess lydelse från och med den 1 mars 2010, och som avser tid efter utgången av juni 2011, ska för den återstående tiden fortsätta att gälla som beslut enligt 16 kap. 42 § i den nya skollagen.

Kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare

22 § Den nya skollagen och denna lag ska tillämpas på utbildning inom kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare från och med den 1 juli 2012. De i 2 § första stycket 1–4 angivna lagarna ska fortsätta att tillämpas på utbildning inom kommunal vuxenutbildning, vuxenutbildning för utvecklingsstörda och svenskundervisning för invandrare till utgången av juni 2012.

För kurser och projektarbete i kommunal vuxenutbildning, vuxenutbildning för utvecklingsstörda och svenskundervisning för invandrare som påbörjats före den 1 juli 2012 ska bestämmelserna i 1985 års skollag fortsätta att tillämpas.

Landsting som huvudman

Grundsärskola och gymnasiesärskola

23 § Trots bestämmelserna om huvudmän i den nya skollagen får ett landsting vara huvudman för grundsärskola och gymnasiesärskola vid Dammsdalskolan i Vingåkers kommun.

Länsstyrelsen har tillsyn över verksamheten vid elevhemsboende vid sådan utbildning som avses i första stycket. Socialstyrelsen har den centrala tillsynen över sådant elevhemsboende.

Gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning

24 § Trots bestämmelserna om huvudmän i den nya skollagen får ett landsting vara huvudman för gymnasieskola eller kommunal

vuxenutbildning inom andra områden än naturbruk eller omvårdnad om utbildningen

1. bedrevs före den 1 juli 1991 och har bedrivits sedan dess, och
2. under hela tiden har stått öppen för sökande från hela landet och förblir det.

Tillämpliga bestämmelser

25 § Ett landsting som bedriver utbildning med stöd av 23 eller 24 § ska tillämpa de bestämmelser i den nya skollagen och denna lag som gäller för en offentlig huvudman för utbildning i den aktuella skolformen. Landstinget ska för utbildning i grundsärskola även tillämpa 7 kap. 22 § i den nya skollagen på samma sätt som en enskild huvudman.

Bemyndigande

26 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om landstingets befattning med sådan utbildning som avses i 23 och 24 §§.

Riksinternatskola

27 § Ett beslut att ge en internatskola ställning som riksinternatskola enligt 10 kap. 1 § i 1985 års skollag ska, om det gäller vid utgången av juni 2011, fortsätta att gälla som ett beslut enligt 29 kap. 14 § i den nya skollagen. En enskild som bedriver utbildning vid en riksinternatskola ska därvid anses godkänd som huvudman för den eller de skolformer som anordnas vid riksinternatskolan.

Internationell skola

28 § Ett godkännande av en internationell skola enligt 9 kap. 5 § i 1985 års skollag ska, om det gäller vid utgången av juni 2011, fortsätta att gälla som ett godkännande som huvudman för en internationell skola enligt 24 kap. 2 § i den nya skollagen.

En förklaring om rätt till bidrag enligt 9 kap. 7 a eller 8 d § i 1985 års skollag ska, om den gäller vid utgången av juni 2011, fortsätta att gälla som en förklaring om rätt till bidrag enligt 24 kap. 3 § respektive 5 § i den nya skollagen.

Giltigheten av vissa godkännanden

29 § Ett beslut som med stöd av 4, 5, 7, 8, 17 eller 18 § ska anses som ett godkännande enligt 2 kap. 5 § i den nya skollagen får inte återkallas före den 1 juli 2012 på grund av att villkoren enligt 2 kap. 6 § i den nya skollagen inte är uppfyllda.

30 § Om inte något annat anges i denna lag ska ärenden om tillsyn och om återkallelse av godkännande eller rätt till bidrag som inte har avgjorts vid utgången av juni 2011 fortsätta att handläggas enligt bestämmelserna i 1985 års skollag.

Skolväsendets överklagandenämnd

31 § Ett beslut att utse ordförande eller vice ordförande i Skolväsendets överklagandenämnd ska, om det avser tid efter utgången av juni 2011, fortsätta att gälla utan hinder av 27 kap. 2 § i den nya skollagen.

Den som med stöd av första stycket är ordförande eller vice ordförande i Skolväsendets överklagandenämnd efter utgången av juni 2011, får utses på nytt till ordförande eller ersättare för ordföranden utan hinder av 27 kap. 2 § i den nya skollagen.

Överklaganden

32 § Överklaganden av beslut som har meddelats enligt bestämmelser i 1985 års skollag ska handläggas enligt äldre bestämmelser, även om beslutet har meddelats den 1 juli 2011 eller senare.

Överklaganden av beslut som har meddelats enligt bestämmelser i den nya skollagen ska handläggas enligt nya bestämmelser, även om beslutet har meddelats före den 1 juli 2011.

Äldre medgivanden att anordna prövning och utfärda betyg

33 § Beslut om medgivande att anordna prövning och utfärda betyg som har fattats med stöd av 15 kap. 8 § i 1985 års skollag ska, om beslutet gäller vid utgången av juni 2011, fortsätta att gälla som ett beslut fattat med stöd av 29 kap. 22 § i den nya skollagen, dock längst till och med utgången av juni 2016.

Lärare och förskollärare

34 § I fråga om lärare eller förskollärare som saknar utbildning för att bedriva undervisning i skolväsendet enligt 2 kap. 13 eller 15 § i den nya skollagen och som har ingått avtal om anställning som lärare, förskollärare eller fritidspedagog före den 1 juli 2011 ska under tiden för anställningen bestämmelserna i 2 kap. 3 § första och andra styckena eller 2 a kap. 3 § andra stycket i 1985 års skollag tillämpas i stället för bestämmelserna i 2 kap. 13, 17 och 18 §§ i den nya skollagen, dock längst till utgången av juni 2015.

Första stycket gäller inte lärare som uppfyller kraven i 2 kap. 17 § i den nya skollagen och som före den 1 juli 2011 har ingått avtal om anställning som lärare för att bedriva sådan undervisning som avses i samma paragraf.

Häri genom föreskrivs att 2 kap. 5 och 6 §§ samt 3 kap. 14 § diskrimineringslagen (2008:567) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §

Den som bedriver verksamhet som avses i skollagen (1985:1100) eller annan utbildningsverksamhet (utbildningsanordnare) får inte diskriminera något barn eller någon elev, student eller studerande som deltar i eller söker till verksamheten. Anställda eller uppdragstagare i verksamheten ska likställas med utbildningsanordnaren när de handlar inom ramen för anställningen eller uppdraget.

Den som bedriver verksamhet som avses i skollagen (2010:000) eller annan utbildningsverksamhet (utbildningsanordnare) får inte diskriminera något barn eller någon elev, student eller studerande som deltar i eller söker till verksamheten. Anställda eller uppdragstagare i verksamheten ska likställas med utbildningsanordnaren när de handlar inom ramen för anställningen eller uppdraget.

Diskrimineringsförbudet gäller även i det fall en utbildningsanordnare genom skäliga åtgärder i fråga om lokalernas tillgänglighet och användbarhet kan se till att en person med funktionshinder, som söker eller har antagits till utbildning enligt högskolelagen (1992:1434) eller till utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, kommer i en jämförbar situation med personer utan sådant funktionshinder.

6 §

Förbudet i 5 § hindrar inte

1. åtgärder som är ett led i strävanden att främja jämställdhet mellan kvinnor och män vid tillträde till annan utbildning än sådan som avses i skollagen (1985:1100),

2. tillämpning av bestämmelser som tar hänsyn till ålder i fråga om *förskoleverksamhet* eller *skolbarnsomsorg*, utbildning i *förskoleklass*, i *det obligatoriska skolväsendet* eller i *en fristående skola som motsvarar grundskolan, särskolan* eller *specialskolan*, eller

3. särbehandling på grund av ålder, om den har ett berättigat syfte och de medel som används är

Förbudet i 5 § hindrar inte

1. åtgärder som är ett led i strävanden att främja jämställdhet mellan kvinnor och män vid tillträde till annan utbildning än sådan som avses i skollagen (2010:000),

2. tillämpning av bestämmelser som tar hänsyn till ålder i fråga om utbildning i *förskolan*, *förskoleklassen*, *grundskolan*, *grundskolskolan*, *sameskolan* eller *specialskolan* eller *fritidshemmet*, eller *pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem*, eller

3. särbehandling på grund av ålder, om den har ett berättigat

lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

Förbudet hindrar inte heller att en folkhögskola eller ett studieförbund vidtar åtgärder som är ett led i strävanden att främja lika rättigheter och möjligheter oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

3 kap.

14 §

En utbildningsanordnare som bedriver utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen (1985:1100), utbildning enligt högskolelagen (1992:1434) eller utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina ska inom ramen för denna verksamhet bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för de barn, elever eller studenter som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.

En utbildningsanordnare som bedriver utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen (2010:000), utbildning enligt högskolelagen (1992:1434) eller utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina ska inom ramen för denna verksamhet bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för de barn, elever eller studenter som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.

Närmare föreskrifter om utbildningsanordnarens skyldigheter finns i 15 och 16 §§.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

2.4 Förslag till lag om ändring i bibliotekslagen
(1996:1596)

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

Härigenom föreskrivs att 5 § bibliotekslagen (1996:1596)¹⁷ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

<i>Inom grundskolan och gymnasieskolan skall det finnas lämpligt fördelade skolbibliotek för att stimulera skolelevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material för utbildningen.</i>	<i>5 § I 2 kap. 36 § skollagen (2010:000) finns bestämmelser om skolbibliotek.</i>
--	--

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

¹⁷ Lagen omtryckt 1998:1249.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1651) om
läkarvårdsersättning

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1993:1651) om läkarvårds-
ersättning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹⁸

Läkarvårdsersättning lämnas inte till en läkare som är anställd i något
landstings hälso- och sjukvård eller i ett bolag eller annan juridisk person
inom hälso- och sjukvården som landstinget har ett rättsligt bestämmande
inflytande i. Ersättning kan dock lämnas om läkaren är tjänstledig och
vikarierar för en annan läkare.

Läkarvårdsersättning lämnas
inte till en läkare för verksamhet
inom företagshälsovård eller *skol-
hälsovård*.

Läkarvårdsersättning lämnas
inte till en läkare för verksamhet
inom företagshälsovård eller *elev-
hälsa som avser medicinska in-
satser enligt 2 kap. 25 § skollagen
(2010:000)*.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

¹⁸ Senaste lydelse 2009:79.

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 § och 6 kap. 17 § arbetsmiljölagen (1977:1160)¹⁹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §²⁰

Vid tillämpning av 2–4 och 7–9 kap. ska med arbetstagare likställas

1. den som genomgår utbildning,

2. den som under vård i anstalt utför anvisat arbete, och

3. den som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspunkt och annan som fullgör i lag föreskriven tjänstgöring eller som deltar i frivillig utbildning för verksamhet inom totalförsvaret.

Vid tillämpning av 2–4 och 7–9 kap. ska med arbetstagare likställas

1. den som genomgår utbildning, *med undantag för barn i förskolan och elever i fritidshemmet,*

2. den som under vård i anstalt utför anvisat arbete, och

3. den som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspunkt och annan som fullgör i lag föreskriven tjänstgöring eller som deltar i frivillig utbildning för verksamhet inom totalförsvaret.

De som avses i första stycket 1 och 2 ska likställas med arbetstagare även vid tillämpning av 5 kap. 1 och 3 §§. I fråga om dem som genomgår utbildning finns dessutom särskilda bestämmelser i 6 kap. 6 a, 8, 15, 17 och 18 §§, 7 kap. 13 och 14 §§ samt 9 kap. 3 §.

I fall som avses i första och andra styckena ska det som i lagen sägs om arbetsgivare gälla den som driver den verksamhet i vilken arbetet utförs.

6 kap.

17 §²¹

De som genomgår utbildning ska av huvudmannen för utbildningen ges tillfälle att medverka i arbetsmiljöarbetet på arbetsstället, om det är rimligt med hänsyn till utbildningens art och utbildningsperiodens längd.

Omfattningen och utformningen av elevernas deltagande i skolans arbetsmiljöarbete ska anpassas efter deras ålder, mognad och förutsättningar i övrigt när det gäller

1. elever i förskoleklass och i

Omfattningen och utformningen av elevernas deltagande i skolans arbetsmiljöarbete ska anpassas efter deras ålder, mognad och förutsättningar i övrigt när det gäller

1. elever i förskoleklass och i

¹⁹ Lagen omtryckt 1991:677.

²⁰ Senaste lydelse 2009:870.

²¹ Senaste lydelse 2009:870.

lägre årskurs än årskurs 7 i grundskolan, specialskolan och i motsvarande utbildningar samt i sameskolan,

2. elever i *den obligatoriska särskolan*, gymnasiesärskolan och motsvarande utbildningar, och

3. elever i *vuxenutbildning för utvecklingsstörda*.

Elever i grundskolans årskurs 7–9, specialskolans årskurs 7–10 och gymnasieskolan samt motsvarande utbildningar företräds i arbetsmiljöarbetet av elevskyddsombud.

De som genomgår eftergymnasial utbildning och annan utbildning för vuxna än *vuxenutbildning för utvecklingsstörda* företräds i arbetsmiljöarbetet av studerandeskyddsombud. Ett studerandeskyddsombud ska vara minst 18 år.

lägre årskurs än årskurs 7 i grundskolan, specialskolan och i motsvarande utbildningar samt i sameskolan,

2. elever i *grundsärskolan*, gymnasiesärskolan och motsvarande utbildningar, och

3. elever i *särskild utbildning för vuxna*.

De som genomgår eftergymnasial utbildning och annan utbildning för vuxna än *särskild utbildning för vuxna* företräds i arbetsmiljöarbetet av studerandeskyddsombud. Ett studerandeskyddsombud ska vara minst 18 år.

De som genomgår eftergymnasial utbildning och annan utbildning för vuxna än *särskild utbildning för vuxna* företräds i arbetsmiljöarbetet av studerandeskyddsombud. Ett studerandeskyddsombud ska vara minst 18 år.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1109) om uppdragsutbildning i vissa fall

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

Härigenom föreskrivs att 2 och 4 §§ lagen (1991:1109) om uppdragsutbildning i vissa fall ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Kommuner och *landstingskommuner* får bedriva uppdragsutbildning som i fråga om art och nivå motsvarar den verksamhet kommunen eller *landstingskommunen* får bedriva inom *det offentliga* skolväsendet. Uppdragsutbildningen får dock inte motsvara ett helt nationellt program i gymnasieskolan.

Kommuner och *landsting* får bedriva uppdragsutbildning som i fråga om art och nivå motsvarar den verksamhet kommunen eller *landstinget* får bedriva inom skolväsendet. Uppdragsutbildningen får dock inte motsvara ett helt nationellt program i gymnasieskolan.

4 §

Deltagare i sådan uppdragsutbildning som motsvarar utbildning inom *det offentliga* skolväsendet eller i kommunal högskoleutbildning inom vårdområdet får ges betyg eller annat kompetensbevis enligt bestämmelserna för sådan utbildning under de förutsättningar som anges i föreskrifter som meddelas av regeringen.

Även i andra frågor som rör förhållandet till *det offentliga* skolväsendet eller högskoleutbildning meddelas föreskrifter av regeringen.

Deltagare i sådan uppdragsutbildning som motsvarar utbildning inom skolväsendet eller i kommunal högskoleutbildning inom vårdområdet får ges betyg eller annat kompetensbevis enligt bestämmelserna för sådan utbildning under de förutsättningar som anges i föreskrifter som meddelas av regeringen.

Även i andra frågor som rör förhållandet till skolväsendet eller högskoleutbildning meddelas föreskrifter av regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

Härigenom föreskrivs att 2, 3, 8, 9 och 14 §§ lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Med förskoleverksamhet avses i denna lag förskola och pedagogisk omsorg enligt 2 a kap. skollagen (1985:1100).

2 §²²

Med förskola avses i denna lag förskola enligt skollagen (2010:000). Med förskola jämställs i denna lag pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola och sådan omsorg som avses i 25 kap. 5 § skollagen (2010:000).

En kommun får lämna vårdnadsbidrag för ett barn som har fyllt ett men inte tre år under förutsättning att barnet

3 §²³

En kommun får lämna vårdnadsbidrag för ett barn som har fyllt ett men inte tre år under förutsättning att barnet

1. är folkbokfört i kommunen, och
2. inte har en plats i *förskoleverksamhet* som avser heltid.

1. är folkbokfört i kommunen, och
2. inte har en plats i *förskola* som avser heltid.

Vårdnadsbidrag får dock tidigast lämnas efter det att föräldrapenning med anledning av barnets födelse enligt 4 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring har lämnats för sammanlagt 250 hela dagar, inklusive sådan tid som avses i 4 kap. 9 a § nämnda lag. Därvid ska föräldrapenningen ha lämnats med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning eller med belopp enligt grundnivån.

Vid adoption ska tidpunkten då föräldern fick barnet i sin vård anses som tidpunkten för barnets födelse vid bestämmande av den övre åldersgräns på tre år som anges i första stycket. Därvid får vårdnadsbidrag lämnas för högst två år och för barn som inte har fyllt fem år. Vad som nu sagts gäller inte vid adoption av andra makens barn eller adoptivbarn eller av eget barn.

8 §

En kommun som har beslutat att införa vårdnadsbidrag får lämna detta både som helt vårdnadsbidrag och som reducerat vårdnadsbidrag.

Helt vårdnadsbidrag är bidrag för ett barn som inte har plats i *förskoleverksamhet*. Reducerat vårdnadsbidrag är bidrag för ett barn som har plats på deltid i

Helt vårdnadsbidrag är bidrag för ett barn som inte har plats i *förskola*. Reducerat vårdnadsbidrag är bidrag för ett barn som har plats på deltid i *förskola*.

²² Senaste lydelse 2009:340.

²³ Senaste lydelse 2009:551.

9 §

Helt vårdnadsbidrag får per barn högst uppgå till 3 000 kronor per kalendermånad.

Reducerat vårdnadsbidrag får bestämmas till en eller flera nivåer där nivån på bidraget svarar mot ett visst antal timmar i *förskoleverksamhet*. Reducerat vårdnadsbidrag får bestämmas till en eller flera nivåer där nivån på bidraget svarar mot ett visst antal timmar i *förskola*.

Helt respektive reducerat vårdnadsbidrag får differentieras när vårdnadsbidrag lämnas för fler än ett barn i samma hushåll.

14 §

Denna lag inskränker inte de skyldigheter som en kommun har enligt skollagen (1985:1100). Denna lag inskränker inte de skyldigheter som en kommun har enligt skollagen (2010:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att 23 kap. 1–3 och 5 §§ samt rubrikerna närmast före 23 kap. 1–3 och 5 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast efter 23 kap. 1 § ska utgå,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 25 kap. 13 a §, samt närmast före 23 kap. 1 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 kap.

Förskoleverksamhet

Utbildningsverksamhet m.m.

Förskola och viss annan pedagogisk verksamhet

1 §

Sekretess gäller i *förskoleverksamhet* för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Sekretess gäller i *förskola, pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola, öppen förskola och sådan omsorg som avses i 25 kap. 5 § skollagen (2010:000)* för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Utbildningsverksamhet för barn och ungdomar

Förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola

2 §

Sekretess gäller i *förskoleklassen, grundskolan, gymnasieskolan, särskolan, specialskolan och sameskolan samt i en kommunal riksinternatskola för uppgift som hänför sig till psykologisk undersökning eller behandling och för uppgift om en enskilds personliga förhållanden hos psykolog eller kurator*, om det inte

Sekretess gäller i *förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i sådan elevhälsa som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats*, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den

står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Sekretess gäller på det område som anges i första stycket dels i *skolans elevvårdande* verksamhet i övrigt för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, dels för uppgift som hänför sig till ärende om tillrättaförande av en elev eller om skiljande av en elev från vidare studier. Sekretessen gäller dock endast om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller inte beslut i ärende.

Sekretess gäller på det område som anges i första stycket i andra fall än som avses i första och andra styckena för uppgift om en enskilds identitet, adress och andra liknande uppgifter om en enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Annan utbildningsverksamhet

Sekretess gäller i annan utbildningsverksamhet än sådan som anges i 2 § för uppgift som hänför sig till psykologisk undersökning eller behandling och för uppgift om en enskilds personliga förhållanden hos psykolog, kurator eller syofunktionär, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Sekretess gäller i elevvårdande verksamhet i övrigt inom arbetsmarknadsutbildningen, den kommunala vuxenutbildningen, vuxenutbildningen för utvecklingsstörda, svenskundervisningen för invandrare (sfi) och folkhögskolan för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Sekretess gäller på det område som anges i första stycket dels i *särskild elevstödjande* verksamhet i övrigt för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, dels för uppgift som hänför sig till ärende om tillrättaförande av en elev eller om skiljande av en elev från vidare studier. Sekretessen gäller dock endast om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller inte beslut i ärende.

Fritidshem och viss annan pedagogisk verksamhet

3 §

Sekretess gäller i fritidshem, pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för fritidshem och öppen fritidsverksamhet för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i sådan särskild elevstödjande verksamhet som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Sekretess gäller i övrigt på det område som anges i första stycket för annan uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i annan utbildningsverksamhet än sådan som anges i 2 § i annat fall än som avses i första stycket och hos Verket för högskoleservice i verksamhet som avser biträde vid antagning av studenter för uppgift om en enskilds identitet, adress och andra liknande uppgifter om en enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Skolbarnsomsorg

Sekretess gäller i skolbarnsomsorgen för uppgift som hänför sig till psykologisk undersökning eller behandling och för uppgift om en enskilds personliga förhållanden hos psykolog eller kurator, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Sekretess gäller i samma verksamhet för annan uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Annan utbildningsverksamhet

5 §

Sekretess gäller i annan utbildningsverksamhet än sådan som anges i 1–3 §§ för uppgift som hänför sig till psykologisk undersökning eller behandling och för uppgift om en enskilds personliga förhållanden hos psykolog, kurator eller hos studie- och yrkesvägledningen, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Sekretess gäller i elevvårdande verksamhet i övrigt inom arbetsmarknadsutbildningen, den kommunala vuxenutbildningen, särskild utbildning för vuxna, utbildningen i svenska för invandrare och folkhögskolan för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i annan utbildningsverksamhet än sådan som anges i 1–3 §§ i annat fall än som avses i första stycket och hos Verket för högskoleservice i verksamhet som avser biträde vid antagning av studenter för uppgift

om en enskilds identitet, adress och andra liknande uppgifter om en enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

25 kap.

13 a §

Sekretessen enligt 1 § hindrar inte att en uppgift om en enskild lämnas från sådan elevhälsa som avser medicinsk insats till annan elevhälsa eller särskild elevstödjande verksamhet i övrigt inom samma myndighet, om det är nödvändigt att uppgiften lämnas för att en elev ska få nödvändigt stöd.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

Härigenom föreskrivs att 12 kap. 7 §, 13 kap. 26 och 27 §§ samt 15 kap. 5 § socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2008/09:200 Föreslagen lydelse

12 kap.

7 §

En förälder som besöker *förskoleverksamhet* där barnet deltar har rätt till föräldrapenning i samband med besöket.

En förälder som besöker *förskola, pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller omsorg som avses i 25 kap. 5 § skollagen (2010:000)* där barnet deltar har rätt till föräldrapenning i samband med besöket.

13 kap.

26 §

En förälder till ett barn som omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade har även rätt till tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar från barnets födelse till dess att det fyller 16 år. Detta gäller endast om föräldern avstår från förvärvsarbete i samband med

1. deltagande i föräldrautbildning,
2. besök i barnets skola,
3. besök i *förskoleverksamhet* som barnet deltar i, eller
4. besök i *skolbarnsomsorg* som barnet deltar i.

En förälder till ett barn som omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade har även rätt till tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar från barnets födelse till dess att det fyller 16 år. Detta gäller endast om föräldern avstår från förvärvsarbete i samband med

1. deltagande i föräldrautbildning,
2. besök i barnets skola,
3. besök i *förskola, pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller omsorg som avses i 25 kap. 5 § skollagen (2010:000)* som barnet deltar i, eller
4. besök i *fritidshem, pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för fritidshem eller omsorg som avses i 25 kap. 5 § skollagen (2010:000)* som barnet deltar i.

27 §

En förälder till ett barn som omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade har rätt till tillfällig föräldrapenning för vård av barnet från det att barnet fyllt 16 år till dess att det fyller 21 år. Rätt till tillfällig föräldrapenning föreligger dock endast om föräldern behöver avstå från förvärvsarbete av skäl som anges i 16 § 1.

Om barnet efter att ha fyllt 21 år går i sådan skola som avses i 5

Om barnet efter att ha fyllt 21 år går i sådan skola som avses i 15

kap. 28 § eller 6 kap. 7 § skollagen (1985:1100) har föräldern rätt till tillfällig föräldrapenning för vård av barnet till och med vårterminen det år då barnet fyller 23 år.

kap. 36 § eller 18 kap. 10 § skollagen (2010:000) har föräldern rätt till tillfällig föräldrapenning för vård av barnet till och med vårterminen det år då barnet fyller 23 år.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

15 kap.

5 §

Förlängt barnbidrag lämnas med 1 050 kronor i månaden från och med kvartalet efter den tid som anges i 4 § för ett barn som går i

1. grundskolan eller motsvarande utbildning i sameskolan, en riksinternatskola eller en sådan fristående skola som avses i 9 kap. 1 eller 2 § skollagen (1985:1100), eller

2. sarskolan eller specialskolan eller motsvarande utbildning i en fristående skola som är statsunderstödd eller står under statlig tillsyn.

Förlängt barnbidrag lämnas med 1 050 kronor i månaden från och med kvartalet efter den tid som anges i 4 § för ett barn som går i

1. grundskolan eller sameskolan, eller

2. grundsarskolan eller specialskolan.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

2.11 Förslag till lag om ändring i lagen om rätt till ledighet för svenskundervisning för invandrare

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

Härigenom föreskrivs att rubriken till lagen (1986:163) om rätt till ledighet för svenskundervisning för invandrare samt 1 och 3 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag om rätt till ledighet för svenskundervisning för invandrare

Lag om rätt till ledighet för utbildning i svenska för invandrare

En arbetstagare, som har antagits till *svenskundervisning för invandrare (sfi)* enligt 13 kap. skollagen (1985:1100), har rätt att vara ledig från sin anställning för att delta i undervisningen enligt bestämmelserna i denna lag.

Tid under vilken en arbetstagare är ledig enligt denna lag räknas som arbetad tid vid tillämpning av andra författningar.

1 §²⁴

En arbetstagare, som har antagits till *utbildning i svenska för invandrare* enligt 22 kap. skollagen (2010:000), har rätt att vara ledig från sin anställning för att delta i undervisningen enligt bestämmelserna i denna lag.

3 §²⁵

Har överenskommelse träffats om *svenskundervisning* på arbetstid vid ett sådant samråd som avses i 13 kap. 5 § skollagen (1985:1100), har en arbetstagare som vill delta i undervisningen rätt till *erforderlig* ledighet för att göra detta.

Träffas inte överenskommelse enligt första stycket, har en arbetstagare rätt till ledighet för att delta i *sfi* dels i form av hel ledighet i samband med heltidsstudier, dels i form av förkortning av arbetstiden till hälften av den för arbetsplatsen normala arbetstiden i samband med deltidstudier. En arbetstagare vars arbetstid är mindre än hälften av den för arbetsplatsen normala arbetstiden har dock rätt till hel ledighet i samband med deltid-

Har överenskommelse träffats om *utbildning i svenska för invandrare* på arbetstid vid ett sådant samråd som avses i 22 kap. 9 § skollagen (2010:000), har en arbetstagare som vill delta i undervisningen rätt till *den ledighet som behövs* för att göra detta.

Träffas inte överenskommelse enligt första stycket, har en arbetstagare rätt till ledighet för att delta i *utbildning i svenska för invandrare* dels i form av hel ledighet i samband med heltidsstudier, dels i form av förkortning av arbetstiden till hälften av den för arbetsplatsen normala arbetstiden i samband med deltidstudier. En arbetstagare vars arbetstid är mindre än hälften av

²⁴ Senaste lydelse 1991:1112.

²⁵ Senaste lydelse 1991:1112.

studier.

Rätt till ledighet i den omfattning som följer av andra stycket har även en arbetstagare som deltar i *undervisningen* på tid som inte är arbetstagarens arbetstid. I ett sådant fall *skall* vid förkortning av arbetstiden hela ledigheten förläggas antingen till arbetsdagens början eller slut i enlighet med arbetstagarens önskemål.

den för arbetsplatsen normala arbetstiden har dock rätt till hel ledighet i samband med deltidsstudier.

Rätt till ledighet i den omfattning som följer av andra stycket har även en arbetstagare som deltar i *utbildningen* på tid som inte är arbetstagarens arbetstid. I ett sådant fall *ska* vid förkortning av arbetstiden hela ledigheten förläggas antingen till arbetsdagens början eller slut i enlighet med arbetstagarens önskemål.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

2.12 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens

Prop. 2009/10:165
Bilaga 17

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 3 § lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

3 §

Gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning *eller fristående skola med motsvarande utbildning*, där eleven går en nationell kurs som har varit föremål för samråd mellan de myndigheter som regeringen bestämmer, är inte skyldig att ha tillstånd.

Gymnasieskola *eller* kommunal vuxenutbildning, där eleven går en nationell kurs som har varit föremål för samråd mellan de myndigheter som regeringen bestämmer, är inte skyldig att ha tillstånd.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

Bilaga 18 – Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2010-02-24

Närvarande: F.d. regeringsrådet Leif Lindstam, f.d. justitierådet Lars Dahllöf och regeringsrådet Carina Stävberg.

Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet

Enligt en lagrådsremiss den 10 december 2009 (Utbildningsdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. skollag,
2. lag om införande av skollagen (2010:000),
3. lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160),
4. lag om ändring i lagen (1986:163) om rätt till ledighet för svenskundervisning för invandrare,
5. lag om ändring i lagen (1991:1109) om uppdragsutbildning i vissa fall,
6. lag om ändring i lagen (1993:165) om läkarvårdsersättning,
7. lag om ändring i bibliotekslagen (1996:1596),
8. lag om ändring i lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens,
9. lag om ändring i lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag,
10. lag om ändring i diskrimineringslagen (2008:567),
11. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
12. lag om ändring i socialförsäkringsbalken.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Per Eriksson, kanslirådet Mikael Hellstadius och rättssakkunniga Viktoria Thörnqvist, biträdda av ämnesrådet Kerstin Hultgren, kanslirådet Merja Strömberg, ämnesrådet Gudrun Wirmark, kanslirådet Ulrika Åkerdahl och kanslirådet Anna Skeppstedt.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Lagrådet lämnar först några inledande synpunkter på förslaget till skollag. Härfter redovisar Lagrådet synpunkter på skollagsförslagets disposition och kvalitet, författningskommentaren samt användandet av bemyndiganden och s.k. upplysningsbestämmelser. Slutligen tas upp erinringar mot och synpunkter på enskilda paragrafer i de till Lagrådet remitterade lagförslagen.

Inledande synpunkter på förslaget till skollag

Lagrådsremissen innehåller förslag till en ny skollag och till vissa följdändringar i andra lagar. Utgångspunkten för den nya lagstiftningen anges vara att den i så stor utsträckning som möjligt ska vara gemensam för alla skol- och verksamhetsformer och alla huvudmän, såväl offentliga som enskilda.

Den föreslagna skollagen är mycket omfattande. Den innehåller 29 kap. med sammanlagt ca 700 paragrafer, vilket förklaras framför allt av att en stor del av den tidigare på många olika författningar uppdelade skollagstiftningen samlats i lagen. Även om lagen därigenom blir mycket omfattande och ofrånkomligen något svåröverskådlig framstår det enligt Lagrådets mening som en lämplig åtgärd att samla en stor del av skollagstiftningen i en lag.

En nackdel med den valda metoden är att det medfört att ett mycket stort antal bemyndiganden och upplysningar om kommande föreskrifter (sammanlagt ca 150) förts in i den föreslagna skollagen.

Lagrådet återkommer till frågan om bemyndiganden och upplysningsbestämmelser.

Skollagsförslagets disposition och kvalitet

Lagen innehåller några inledande och avslutande kapitel med bestämmelser som är gemensamma för i princip all verksamhet som regleras i lagen och mellan dessa delar finns särskilda kapitel som behandlar varje sådan verksamhet.

Det är brukligt att textens innehåll i en lagstiftningsprodukt får vara bestämmande för författningens disposition samt för rubrikernas innehåll och placering. I den föreslagna skollagen kan enligt Lagrådets mening ifrågasättas om inte dispositionen och rubrikerna ibland har kommit till utan att tillräcklig hänsyn har tagits till lagtextens innehåll och behovet av rubriker.

Exempelvis har 1 kap. rubriken ”Inledande bestämmelser” varpå direkt följer den likalydande underrubriken ”Inledande bestämmelser” och därpå ytterligare en underrubrik innan en paragraf följer på de tre rubrikerna. Den andra rubriken innebär inte något nytt och bör därför kunna tas bort. Vidare kommer paragrafen under rubriken ”Lagens innehåll” först som 12 § i det första kapitlet. Enligt Lagrådets mening bör denna paragraf placeras i inledningen till kapitlet.

En annan egenhet när lagens innehåll anges i 1 kap. 12 § är att ibland återges texten i kapitlets rubrik och numret på kapitlet och i andra fall anges visserligen kapitelnumret, men med en delvis annan text än rubriktexten. Vidare inleds i princip varje kapitel med en paragraf under rubriken ”Kapitlets innehåll”. Dessa paragrafer är inte enhetligt utformade och svarar inte heller alltid mot innehållet i de i kapitlet använda underrubrikerna eller paragrafernas innehåll. Ett exempel är 4 kap. 1 § och 5 kap. 1 § där hänvisningar sker till efterföljande rubriker på olika nivåer. Vidare är vissa rubriker medtagna och andra utelämnade. Dessutom är bara en del efterföljande rubriker korrekt återgivna under det att andra tycks ha kompletterats eller förkortats. Ett annat exempel är 26 kap. 1 § där bland bristerna kan nämnas att innehållet i den femte strecksatsen inte kan återfinnas i någon av de därpå följande paragraferna i kapitlet.

Enligt Lagrådets mening bör de s.k. innehållsparagraferna få en enhetlig utformning och svara mot de i respektive kapitel använda rubrikerna med angivande av vilka paragrafer som avses. Det kan dock ifrågasättas om det finns behov av att inleda varje kapitel med rubriken ”Kapitlets innehåll” och därefter ha en paragraf där det kommande innehållet räknas upp. En sådan paragraf bör kunna undvaras åtminstone i de fall kapitlets omfång inte är större än att läsaren utan svårighet kan bilda sig en uppfattning om innehållet.

En annan iakttagelse av mera generell slag är att det i den föreslagna lagtexten förekommer ett stort antal fel och brister. En brist när det gäller utformningen av lagtexten är att det i paragrafer med samma sakliga innehåll har använts olika formuleringar, olika ordvändningar och olika begrepp utan att det tycks vara motiverat (se t.ex. 9 kap. 14 § jfd med 10 kap. 28 § första stycket och 11 kap. 31 § jfd med 19 kap. 20 §). Bristen på enhetlighet är omfattande.

Vidare förekommer i lagtexten hänvisningar till andra lagrum där hänvisningarna är felaktiga (se t.ex. 2 kap. 32 § där hänvisning sker till samma paragraf och 5 kap. 19 §, 19 kap. 14 §, 20 kap. 35 § och 21 kap. 22 §). Lagrådet får närmast intrycket av att många av de noterade bristerna, som här enbart beskrivits med ett fåtal exempel, beror på att en tillräckligt noggrann genomgång inte har gjorts innan förslaget lämnades över till Lagrådet. Enligt Lagrådets mening måste en sådan genomgång och överarbetning ske under den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

Författningskommentaren

Författningskommentaren inleds med att aktuell paragraf återges före den kommenterande texten. Lagrådet kan konstatera att det i ett anmärkningsvärt stort antal fall brister i överensstämmelse mellan paragraftexten i författningskommentaren och den lagtext som är överlämnad för granskning (se t.ex. 2 kap. 17, 20 och 24 §§, samt 5 kap. 19 §). En grundläggande kontroll och upprättning av de båda uppsättningarna av lagtext borde naturligtvis ha utförts innan förslaget presenterades för Lagrådet och måste göras under den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet. Det förtjänar i detta sammanhang framhållas att det naturligtvis underlättar för läsaren att ha texten i en paragraf och författningskommentaren till paragrafen i ett sammanhang på det sätt som har skett i lagrådsremissen.

För att finna vägledning i tolkningsfrågor är man i många fall hänvisad till förarbeten till den lagstiftning som ersätts av skollagen. Det är därför till stor hjälp att i inledningen till författningskommentaren till varje paragraf finns en hänvisning till motsvarande äldre bestämmelse och dess förarbeten, om sådana finns. Om den föreslagna paragrafen inte har någon äldre motsvarighet bör det klart framgå att paragrafen är ny. Lagrådet kan konstatera att sådana hänvisningar finns för ett stort antal av de föreslagna paragraferna. Dock finns det brister i en del av hänvisningarna och ibland saknas de helt. För att underlätta tillämpning-

en av den nya lagen bör en genomgång göras av författningskommentaren och denna kompletteras i nämnda hänseenden.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 18

Bemyndiganden och s.k. upplysningsbestämmelser

Bemyndigandena och upplysningsbestämmelserna i lagen är utformade på flera olika sätt. Bland bemyndigandena är de vanligaste formuleringarna ”Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter” (se t.ex. 1 kap. 11 § tredje stycket och 2 kap. 13 § andra stycket) och ”Regeringen får meddela föreskrifter” (se t.ex. 2 kap. 12 § tredje stycket och 3 kap. 20 § andra stycket). Andra formuleringar som förekommer är ”Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter” (se t.ex. 16 kap. 10 § och 11 § tredje stycket), ”Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter” (se 29 kap. 24 § första stycket) och ”Regeringen får meddela de föreskrifter som behövs” (se 29 kap. 25 §).

Det finns enligt Lagrådets mening anledning att ifrågasätta om formuleringen av de olika bemyndigandena har gjorts konsekvent. Exempelvis framgår av 2 kap. 12 § tredje stycket att regeringen får meddela föreskrifter om utbildning av rektorer medan enligt 2 kap. 13 § andra stycket regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utbildning av lärare och folkskollärare.

Flertalet bemyndiganden har placerats i anslutning till den bestämmelse i lagen som bemyndigandet avser. Lagrådet anser att det skulle vara till fördel om bemyndigandena kunde göras mer generella och därmed färre, t.ex. genom att antingen sammanföras i en paragraf i ett kapitel eller tas in i 29 kap., där det i 19–25 §§ redan finns vad som kallas ”Övriga bemyndiganden”. Som exempel kan nämnas det bemyndigande som finns i 29 kap. 24 § första stycket, som ger regeringen rätt att meddela ytterligare föreskrifter om bestämmandet av visst bidrag som kommuner enligt olika angivna paragrafer är skyldiga att lämna till fristående förskolor och fristående skolor. Härigenom minskar antalet särskilda bemyndiganden i lagen, utan att några påtagliga nackdelar kan antas uppkomma i fråga om läsbarhet och tillgänglighet. Enligt Lagrådets uppfattning synes samma metod kunna användas t.ex. beträffande de i stort sett likalydande bemyndiganden som finns i 8 kap. 23 §, 9 kap. 20 §, 10 kap. 38 §, 11 kap. 37 §, 16 kap. 56 § och 19 kap. 26 §. Det synes även kunna hävdas att bemyndigandet i 29 kap. 19 § är så generellt utformat att det täcker också en del av de bemyndiganden som finns i de särskilda kapitlen. I det fortsatta beredningsarbetet bör denna fråga övervägas vidare.

Det bemyndigande som finns intaget i 18 kap. 16 § innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om modersmålsundervisning. Uttrycket närmare föreskrifter brukar användas för att beteckna verkställighetsföreskrifter. Eftersom regeringen enligt 8 kap. 13 § första stycket i regeringsformen har rätt att meddela sådana föreskrifter är det mindre lämpligt att utforma bemyndigandet i 18 kap. 16 § på det sätt som föreslagits. Det kan också

påpekas att det skiljer sig från motsvarande bemyndiganden i andra kapitel (se 10 kap. 7 § tredje stycket, 11 kap. 10 § tredje stycket och 15 kap. 19 § tredje stycket) genom att ordet ”närmare” ingår.

Vid sidan av de nu nämnda slagen av bemyndiganden finns bestämmelser som i olika varianter innebär att ”föreskrifter meddelas”. Varianterna är ”Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter” (se t.ex. 1 kap. 11 § andra stycket och 2 kap. 17 § andra stycket), ”Regeringen meddelar föreskrifter” (se t.ex. 2 kap. 31 § första stycket och 12 kap. 5 § andra stycket), ”Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter” (se t.ex. 2 kap. 16 § och 26 kap. 24 § andra stycket), ”Regeringen meddelar närmare föreskrifter” (se 27 kap. 6 § andra stycket), ”Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter” (se t.ex. 18 kap. 12 § andra stycket och 20 kap. 6 § tredje stycket) och ”Ytterligare bestämmelser finns i föreskrifter som meddelas av regeringen” (11 kap. 7 § andra stycket).

Den närmare innebörden av bestämmelser som innebär att regeringen eller i vissa fall regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter är oklar. I författningskommentarerna till flera av dessa bestämmelser anges uttryckligen att de är avsedda att utgöra en information (se 15 kap. 10, 13 och 29 §§, 16 kap. 25 §, 19 kap. 2, 3 och 5 §§, 24 kap. 26 § och 29 kap. 6 §). I kommentarerna till andra bestämmelser av detta slag finns inte motsvarande upplysning.

Rent språkligt ligger det närmast till hands att uppfatta uttrycket ”regeringen meddelar föreskrifter om” som ett åläggande för regeringen att meddela verkställighetsföreskrifter i ett visst ämne. Med en sådan tolkning får bestämmelsen anses grundlagsstridig, eftersom den hindrar regeringen från att i enlighet med regeringsformen delegera rätten att meddela verkställighetsföreskrifter till en myndighet som regeringen bestämmer och därutöver kan uppfattas som ett hinder för regeringen att meddela andra verkställighetsföreskrifter än sådana som direkt omfattas av bestämmelsen. Det senare kan illustreras med vad som föreskrivs i 19 kap. 3 §. Paragrafen behandlar vilka ämnen undervisningen på nationella program i gymnasiesärskolan ska omfatta, vilka ämnen som dessutom ska finnas och att det ska finnas riktvärden för undervisningens omfattning. Enligt paragrafens sista stycke meddelar regeringen föreskrifter om riktvärden för undervisningstiden för ämnen och ämnesblock på nationella program. Som den senare bestämmelsen är utformad synes regeringen vara förhindrad att meddela andra föreskrifter än sådana som direkt täcks av bestämmelsen.

Formuleringen ”regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer” eliminerar den ena bristen i bestämmelser av detta slag men inte den andra.

Om det finns särskild anledning i visst fall att endast regeringen avses meddela föreskrifter i ett visst ämne bör ett sedvanligt bemyndigande meddelas (”regeringen får meddela föreskrifter om”). Riksdagen är enligt 8 kap. 14 § regeringsformen oförhindrad att genom lag meddela

föreskrifter i visst ämne i vilket regeringen har behörighet att besluta föreskrifter. När så skett är regeringen förhindrad att meddela föreskrifter som strider mot vad riksdagen har beslutat men kan, beroende på hur bemyndigandet utformas, ha kvar sin rätt att meddela verkställighetsföreskrifter.

I den mån upplysningsbestämmelser förekommer bör de vara utformade så att det inte råder någon tvekan om deras karaktär. Svårigheterna med att utforma bestämmelserna framgår av 10 kap. 20 §. Lagrådet tar upp denna paragraf bland de paragrafer som behandlas särskilt.

Bland de bestämmelser i lagen som synes vara avsedda att tjänstgöra som upplysning finns några som innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer eller endast regeringen ”meddelar närmare föreskrifter om” (se 2 kap. 16 §, 26 kap. 24 § andra stycket, 27 kap. 6 § andra stycket och 29 kap. 17 § andra stycket). Eftersom avsikten synes vara att sådana bestämmelser endast är avsedda att upplysa om att det kommer att finnas verkställighetsföreskrifter kan i vart fall ordet ”närmare” utgå.

Det är enligt Lagrådets uppfattning angeläget att det fortsatta beredningsarbetet får omfatta en granskning av utformningen av de bestämmelser som innehåller bemyndiganden eller som avses utgöra upplysningsbestämmelser. Lagrådet lämnar vid behandlingen av de särskilda paragraferna i lagen synpunkter även på vissa av de paragrafer som innehåller bestämmelser av nu aktuellt slag.

Lagrrådet lämnar följande synpunkter på enskilda bestämmelser i förslagen.

Förslaget till skollag

1 kap. 3 §

I paragrafen definieras vissa grundläggande begrepp i skollagen, nämligen elev, fristående fritidshem, fristående förskola, fristående skola, förskoleenhet, skolenhet, undervisning och utbildning. En del av dessa begrepp är nya och förekommer inte i 1985 års skollag. Eftersom den föreslagna skollagen är omfattande är definitionerna och användningen av olika begrepp av avgörande betydelse för en enhetlig tolkning och tillämpning, särskilt som nämnda definitioner innebär att begreppen ges en innebörd som ligger vid sidan av de aktuella begreppens betydelse i vanligt språkbruk. Det finns också andra ord och uttryck i skollagen som används i en betydelse som inte är självklar för tillämparen, men där någon definition inte ges. Det gäller bl.a. de närliggande begreppen öppen förskola, öppen fritidsverksamhet och annan pedagogisk verksamhet. För att kunna förstå innebörden och räckvidden av sistnämnda begrepp i förhållande till dem som används i 1 och 2 §§ är det enligt Lagrådets mening nödvändigt att även begreppen öppen förskola, öppen fritidsverksamhet och annan pedagogisk verksamhet definieras redan i det inledande kapitlet.

Förutom att det saknas definitioner av vissa begrepp, brister det i vissa fall i enhetlighet vid utformningen av de olika paragraferna då begrepps användningen inte är konsekvent genomförd. Begreppen får ibland olika betydelse beroende på i vilket sammanhang de förekommer. Med elev avses enligt definitionen i paragrafen en person som deltar i någon form av utbildning som regleras i skollagen. Definitionen innefattar deltagare inom samtliga skolformer och fritidshemmet. Barn i förskolan anses dock inte som elever och inte heller barn som deltar i pedagogisk verksamhet enligt 25 kap. I kapitlet om åtgärder mot kränkande behandling utvidgas emellertid elevbegreppet till att avse såväl den som söker plats i förskolan eller i annan pedagogisk verksamhet enligt 25 kap. som den som deltar i sådan verksamhet (6 kap. 3 §).

Två begrepp som förekommer i många av lagens paragrafer är ”bosatt i” och ”hemkommun”. Innebörden av begreppen förklaras i 29 kap. 1 § respektive 5 §. Det är enligt Lagrådets uppfattning lämpligt att dessa två begrepp förklaras i anslutning till definitionerna i förevarande paragraf.

I sammanhanget finns också skäl att peka på att det i vissa fall kan uppstå praktiska problem vid gränsdragningen mellan vad som ska anses innefattas i undervisning respektive utbildning och att det vid tillämpningen av enskilda bestämmelser är svårt att med bestämdhet veta hur bestämmelserna avses förhålla sig till varandra.

1 kap. 6 och 7 §§

Enligt den först nämnda paragrafen ska utbildningen vid en skolenhet eller en förskoleenhet med offentlig huvudman vara icke-konfessionell.

Vidare ska enligt förslaget i den därpå följande paragrafens första stycke undervisningen vid fristående skolor, förskolor och fritidshem vara icke-konfessionell. Utbildningen i övrigt vid fristående skolor, förskolor och fritidshem får enligt paragrafens andra stycke ha en konfessionell inriktning. Deltagandet i konfessionella inslag ska vara frivilligt.

Lagrådet kan konstatera att vad som avses med ”utbildning” respektive ”undervisning” har definierats i 1 kap. 3 §. Däremot finns inte någon direkt definition av vad som i denna lag avses med uttryck som ”icke-konfessionell”, ”konfessionell inriktning” eller ”konfessionella inslag”. Enligt Lagrådets mening är uttrycken av så avgörande betydelse för förståelsen av lagtexten att även dessa förtjänar att definieras redan inledningsvis på samma sätt som har gjorts med andra grundläggande uttryck. Vidare kan svårigheter vid tillämpningen förutses i och med formuleringen ”Utbildningen vid en skolenhet eller förskoleenhet...” när i själva verket avses att utbildningen ska vara icke-konfessionell inom den del av skolväsendet som har offentlig huvudman (se författningskommentaren till 6 §). Det är inte heller alldeles klart vad som avses med att ”Undervisningen vid fristående skolor, förskolor och fritidshem ska vara icke-konfessionell.” Först när man sätter paragrafen i relation till den föregående står det helt klart att vad som avses är att även

de ifrågavarande förskolorna och fritidshemmen ska vara fristående för att paragrafens innehåll ska gälla.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 18

Lagrådet föreslår mot bakgrund av det anförda att 6 och 7 §§ församman till en paragraf med två stycken samt ges följande lydelse:

Utbildningen inom skolväsendet med offentlig huvudman ska vara icke-konfessionell.

Undervisningen vid sådana skolor, förskolor och fritidshem som har enskild huvudman ska vara icke-konfessionell. Utbildningen i övrigt vid sådana skolor, förskolor och fritidshem får ha en konfessionell inriktning. Deltagandet i konfessionella inslag i utbildningen ska vara frivilligt.

1 kap. 12 §

I paragrafen anges lagens innehåll. Som redan påpekats bör en bestämmelse av detta slag tas in i inledningen till kapitlet och innehållsförteckningen bör korrekt återge de olika kapitlens rubriker. Det är mindre lämpligt att ange att lagens kapitel innehåller ”inledande bestämmelser (1 kap.) och bestämmelser om ---övriga bestämmelser (29 kap.)”. Paragrafen kan i stället lämpligen inledas på följande sätt:

Lagen innehåller 29 kapitel. Dessa är
- inledande bestämmelser (1 kap.),
- huvudmän och ansvarsfördelning (2 kap.) osv.

2 kap. 2 §

Av paragrafens första stycke framgår att kommuner är huvudmän för bl.a. förskoleklass och fritidshem. Av 4 § i kapitlet framgår dock att staten är huvudman för förskoleklass och fritidshem vid en skolenhet med specialskola eller sameskola. Första stycket i 2 § föreslås därför få följande lydelse:

Kommuner är huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare och fritidshem, om inte annat följer av 4 §.

2 kap. 5 §

Av den föreslagna lydelsen av paragrafen framgår att enskilda får godkännas som huvudmän för bl.a. vissa skolformer. Det bör enligt Lagrådets mening framgå direkt av paragrafen att ett godkännande förutsätter en ansökan. Första stycket kan därför inledas med orden ”Enskilda får efter ansökan godkännas ...”.

Enligt tredje stycket i paragrafen får en ställföreträdare utses för en rektor eller en förskolechef. Enligt Lagrådets mening bör i vart fall i författningskommentaren klargöras att en ställföreträdare har samma befogenheter som rektorn eller förskolechefen.

2 kap. 10 §

Den beslutanderätt som enligt paragrafens första stycke tillkommer rektorn och förskolechefen kan enligt paragrafens andra stycke delegeras till annan. Det framgår av sista meningen i andra stycket att det kan finnas föreskrifter som innebär att delegering inte är tillåten. Detta kan enligt Lagrådets mening uttryckas på följande sätt:

Rektorn och förskolechefen får uppdra åt en anställd eller en uppdrags- tagare vid förskole- eller skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som avses i första stycket, om inte annat anges.

2 kap. 16 §

I enlighet med vad Lagrådet anfört inledningsvis bör ordet ”närmare” i uttrycket ”närmare föreskrifter” utgå.

2 kap. 24 §

I paragrafen anges vad som krävs för att en lärare eller förskollärare ska benämnas lektor. Andra stycket behandlar förskollärare. Om ingen skillnad är avsedd i förhållande till lärare bör ett av kraven på en förskollärare vara att förskolläraren under minst fyra års tjänstgöring som förskollärare visat pedagogisk skicklighet. I konsekvensens namn är det lämpligt att kraven även i andra stycket anges i punktform.

3 kap.

Kapitlet, som innehåller bestämmelser om barns och elevers utveckling mot målen, inleds med en förteckning över kapitlets innehåll i 1 § varefter följer tillämpningsområdet i 2 § och inledande bestämmelser i 3 § samt bestämmelser om särskilt stöd i 5–11 §§. Lagrådet ifrågasätter, som redan angetts, behovet av en redogörelse för kapitlets innehåll.

3 kap. 2–9 §§

De i 2–9 §§ föreslagna bestämmelserna skulle enligt Lagrådets uppfattning vinna i tydlighet om de utformades och disponerades på följande sätt:

Inledande bestämmelser

Tillämpningsområde

2 § Om inte något annat anges gäller bestämmelserna i detta kapitel samtliga skolformer och fritidshemmet.

Barnens och elevernas lärande och personliga utveckling

3 § Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Information om barnets och elevens utveckling

4 § Eleven och elevens vårdnadshavare och vårdnadshavare för ett barn i förskolan ska fortlöpande informeras om elevens eller barnets utveckling. Närmare bestämmelser om sådan information finns i 8 kap. 11 §, 9 kap. 11 §, 10 kap. 12 och 13 §§, 11 kap. 15 och 16 §§, 12 kap. 12 och 13 §§, 13 kap. 12 och 13 §§, 15 kap. 20 § och 18 kap. 13 §.

5 § Bestämmelsen i 4 § om information gäller inte i kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare.

Särskilt stöd

Allmänt om särskilt stöd

6 § Bestämmelserna om särskilt stöd gäller inte i förskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare.

7 § Särskilt stöd får ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör, om inte annat följer av denna lag eller annan författning.

Utredning

8 § Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, genom uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens

Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt.

Om en utredning visar att en elev behöver särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd.

Åtgärdsprogram

9 § Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 § eller i form av anpassad studiegång enligt 12 § får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan.

Om en utredning enligt 8 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Utformningen av det särskilda stödet i vissa skolformer

10 § För en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

3 kap. 18 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om rättelse av ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende. Betyget får rättas av rektorn.

Betyg beslutas enligt 15 § normalt av den eller de lärare som ansvarar för undervisningen. Enligt 19 § ska ändring av ett uppenbart oriktigt betyg göras av den eller dem som meddelat beslutet om betyget, dvs. normalt av lärare. Av remissen framgår inte av vilket skäl endast rektorn får rätta betyg i de fall som avses i 18 §. Även om rektor enligt 2 kap. 10 § får överlåta beslutanderätt till någon annan förefaller det enligt Lagrådets mening naturligare att det direkt framgår av bestämmelsen att det är den som beslutat betyget som får rätta skrivfel och liknande som finns i betyget.

I sista meningen i paragrafen föreskrivs att ett nytt skriftligt betyg ska utfärdas efter rättelsen och att den oriktiga betygshandlingen om möjligt ska förstöras. Den senare bestämmelsen saknar motsvarighet vid ändring

av uppenbart oriktigt betyg enligt 19 §. Om skillnaden mellan bestämmelserna är avsiktlig bör detta förklaras i författningskommentaren.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 18

3 kap. 19 §

I paragrafen, som innehåller bestämmelser om rättelse av uppenbart oriktigt betyg, används i första stycket och i andra stycket 1 uttrycket ”meddelat beslut” medan i andra stycket 2 och 3 uttrycket ”fattat beslut” används. Någon anledning att använda olika uttryck synes inte finnas enligt Lagrådets mening.

4 kap. 8 §

Enligt den föreslagna paragrafen ska huvudmannen ha rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot verksamheten. Vidare ska information om rutinerna lämnas på lämpligt sätt.

Enligt vad som uppgetts vid föredragningen inför Lagrådet är paragrafen ny och ska ses mot bakgrund av den erfarenheten att barn, elever och föräldrar ofta inte känner till att de kan vända sig direkt till huvudmannen med klagomål och få dessa utredda. Av lagrådsremissen framgår att de som är missnöjda med något i stället vänder sig direkt till Statens skolinspektion utan att huvudmannen dessförinnan fått tillfälle att agera.

Av lagrådsremissen framgår vidare att det bör överlämnas till varje huvudman att bestämma hur klagomålshandlingen ska organiseras och hur informationen om klagomålsrutinerna ska lämnas. Lagrådet har inga synpunkter på detta. Däremot kan ifrågasättas om syftet med paragrafen bäst uppnås genom att lämna oreglerat om de rutiner som beslutas av den enskilde huvudmannen ska vara skriftliga eller om det räcker med att de är muntliga. Enligt Lagrådets mening skulle det åsyftade ändamålet med paragrafen bäst uppnås om det av lagtexten framgår att de rutiner en enskild huvudman har bestämt sig för ska dokumenteras skriftligen.

5 kap. 2 §

Av paragrafens första stycke framgår att bestämmelserna i kapitlet gäller fritidshemmet och alla skolformer utom förskolan, om inte annat anges i andra stycket eller särskilt i respektive paragraf. I andra stycket anges vissa bestämmelser i kapitlet som inte gäller för utbildningar som riktar sig till vuxna och fritidshemmet.

Paragrafen är svårläst och besvärlig att tillämpa. För att i varje situation kunna överblicka vilka undantagen är förutsätts att man läser dels hänvisningarna till undantagen i andra stycket, dels samtliga paragrafer i kapitlet. I fråga om vuxenutbildningen framgår samtliga undantag av 2 §. När det gäller sådana skolformer som förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola och sameskola kan man sluta sig till om en bestämmelse inte är tillämplig endast genom att läsa just den bestämmelsen. Lagrådet anser att tekniken för att reglera undantagen bör

vara enhetlig för alla skolformer. Om lagstiftaren väljer att behålla andra stycket bör bestämmelsen kompletteras med de övriga undantag som också gäller enligt kapitlet. En sådan uppräknig omfattar dock ganska många paragrafer. Lagrådet förordar i stället att det endast hänvisas till respektive paragraf där det ju framgår vilka skolformer bestämmelsen gäller för. Om en sådan teknik används torde andra stycket kunna utgå. Bestämmelserna i 5 och 23 §§ bör i sådant fall kompletteras med en upplysning om att dessa föreskrifter inte gäller kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare.

Efter även vissa redaktionella justeringar skulle 2 § förslagsvis kunna ges följande lydelse:

Om inte annat anges i respektive paragraf gäller bestämmelserna i detta kapitel alla skolformer utom förskolan. Bestämmelserna i 1–7 och 23–25 §§ gäller också fritidshemmet.

5 kap. 6 och 7 §§

Enligt 6 § får rektorn eller en lärare vidta de omedelbara åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. Ingripanden enligt bestämmelsen får ske i akuta situationer. Med omedelbara åtgärder avses enligt författningskommentaren ingripanden under en kort och begränsad tid. Mot bakgrund av denna upplysning i kommentaren förefaller den begränsade tiden vara en nödvändig förutsättning för ett ingripande i aktuellt fall. Detta går inte att utläsa av bestämmelsen. Paragrafen bör därför kompletteras och kan förslagsvis inledas med orden ”Rektorn får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder...”.

Av 6 § framgår vidare att en lärare har befogenhet att vidta omedelbara åtgärder under pågående undervisning eller när eleverna i övrigt står under ledning av läraren. Enligt Lagrådets mening torde det kunna uppstå situationer när t.ex. elever slåss eller gör sig skyldiga till skadegörelse, men varken rektorn eller en lärare, som eleven kan sägas stå under ledning av, finns tillgänglig. Frågan är om avsikten är att annan personal i skolan, exempelvis en lärare som eleven inte står under ledning av eller en expeditionsvakt, ska kunna ingripa i sådana akuta fall. Vid föredragningen har uppgetts att så inte är fallet. Lagrådet ifrågasätter om detta är en tillfredsställande ordning med hänsyn till ändamålet med bestämmelsen.

Det är vidare oklart vad som avses med uttrycket ”då eleverna i övrigt står under ledning av läraren”. Lagrådet noterar att motsvarande begränsning inte finns i bestämmelsen om omhändertagande av föremål (23 §). Vidare noteras att 6 §, till skillnad från 23 §, inte innehåller någon begränsning av rektorns möjligheter att uppdra åt någon annan att ingripa i akuta situationer. Lagrådet kan inte finna några sakliga skäl för denna diskrepans. Nämda frågor bör övervägas ytterligare och tydliggöras i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Enligt de förutsättningar som följer av 8–24 §§ får, enligt 7 §, beslutas om utvisning, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering vid annan skolenhet, avstängning och omhändertagande av föremål. I både 6 och 7 §§ finns ett uttryckligt krav på proportionalitet vid tillämpningen. Av författningskommentaren framgår att 6 § omfattar sådana åtgärder som anges i 7 § och dessutom åtgärder som är av mindre ingripande natur, t.ex. tillrättavisningar och omflyttningar i klassrummet och situationer där det finns behov av att sära på elever. Bestämmelserna i 6 och 7 §§ överlappar i huvudsak varandra och kan med fördel samlas i en paragraf under rubriken ”Disciplinära och andra särskilda åtgärder”. Mot denna bakgrund föreslår Lagrådet att bestämmelserna i 7 § tas in i som ett nytt andra och tredje stycke i 6 § och att det nuvarande andra stycket i 6 § utgår. Hänvisningen i tredje stycket bör då ändras till att avse första och andra styckena.

Mot bakgrund av vad som anförts föreslås att 6 § och rubriken närmast före 6 § ges följande lydelse:

Disciplinära och andra särskilda åtgärder

Rektorn får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. En lärare får vidta sådana åtgärder under pågående undervisning eller då eleverna i övrigt står under ledning av läraren.

Enligt de förutsättningar som följer av 8–24 §§ får beslutas om utvisning, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering vid annan skolenhet, avstängning och omhändertagande av föremål.

En åtgärd enligt första eller andra stycket får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter.

5 kap. 8 §

Enligt den föreslagna paragrafen får en lärare ”visa ut” en elev från högst återstoden av undervisningspasset om eleven ifråga stör undervisningen eller på annat sätt uppträder olämpligt och under förutsättning att eleven inte har ändrat sitt uppförande efter uppmaning från läraren.

Lagrådet kan konstatera att lagtexten har begränsats till att gälla utvisning från ”undervisningslokalen”. Frågan är då om avsikten är att en elev som stör ett undervisningspass utomhus, t.ex. ett idrottspass, inte ska kunna utvisas från det pågående undervisningspasset för att den pågående undervisningen ska få möjlighet att fortsätta utan störningar. Av lagtexten kan man närmast få uppfattningen att möjligheten till utvisning står till buds endast om undervisningen bedrivs inomhus, dvs. i en undervisningslokal. I författningskommentaren ges inte någon närmare ledning. Enligt Lagrådets mening förtjänar frågan att övervägas och belysas under den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

I paragrafen finns bestämmelser om tillfällig omplacering av en elev i vissa skolformer. I likhet med vad som gäller då en skriftlig varning meddelas enligt 12 § och då en elev enligt 14 § tillfälligt placeras vid en annan skolenhet synes det motiverat att elevens vårdnadshavare informeras om åtgärden. Paragrafen bör därför enligt Lagrådets mening kompletteras med ett nytt tredje stycke, som kan ges följande lydelse:

Elevens vårdnadshavare ska informeras om rektorns beslut.

5 kap. 14 §

I paragrafen finns bestämmelser om tillfällig placering vid annan skolenhet. Beslut om sådan placering får enligt första stycket i paragrafen fattas under samma förutsättningar som i 13 §, om åtgärderna enligt 13 § inte är tillräckligt ingripande eller på grund av andra omständigheter inte är möjliga. Det förefaller sannolikt att vad som avses med ”samma förutsättningar” är skolformerna och den tidsbegränsning som finns i 13 § andra stycket. Den enda förutsättning för tillfällig omplacering enligt 13 § som anges är dock att åtgärderna efter en sådan utredning som avses i 10 § första stycket inte varit tillräckliga eller att det annars är nödvändigt för att tillförsäkra de andra eleverna trygghet och studiero. Enligt Lagrådets uppfattning kan 14 § första stycket i stället utformas på följande sätt:

Om åtgärder enligt 13 § inte är tillräckligt ingripande eller på grund av andra omständigheter inte är möjliga att genomföra, får rektorn besluta att en elev tillfälligt ska följa undervisningen vid en annan skolenhet.

En bestämmelse motsvarande tidsbegränsningen i 13 § bör läggas till som ett nytt tredje stycke i 14 §.

5 kap. 20 §

Enligt paragrafen får en elev stängas av från en viss utbildning i vilken ingår praktik eller som delvis är arbetsplatsförlagd, om eleven har visat sig uppenbart olämplig för praktisk tjänstgöring. Den närmast till hands liggande innebörden av denna bestämmelse är enligt Lagrådets uppfattning att den som saknar förmåga att utföra det praktiska arbetet är fråga om inte heller ska delta i den del av utbildningen som avser sådant arbete. I författningskommentaren anges dock som ett exempel på fall där bestämmelsen kan tillämpas en narkotikamissbrukares praktik på sjukhus. Enligt Lagrådets mening kan paragrafens första stycke förslagsvis ges följande lydelse som bättre täcker den enligt författningskommentaren avsedda innebörden:

Huvudmannen får besluta att helt eller delvis stänga av en elev från en viss utbildning i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare, om

1. det i utbildningen ingår praktik eller delar av utbildningen är arbetsplatsförlagd, och
2. det är uppenbart olämpligt att eleven deltar i den praktiska tjänstgöringen.

5 kap. 23 §

I gällande skollag finns en likalydande bestämmelse om rektorns och en lärares befogenheter att omhänderta föremål. För att tydliggöra att rektor inte har befogenhet att uppdra åt någon annan att fatta beslut om omhändertagande av föremål föreslås i remissen ett nytt andra stycke av denna innebörd. Enligt vad som upplysts vid föredragningen torde föreskriften inte innebära någon saklig skillnad i förhållande till vad som gäller i dag.

Skolans möjligheter att omhänderta egendom innefattar en begränsning av skyddet för enskild egendom enligt Europakonventionen. Förfarandet har också inslag av myndighetsutövning mot enskild. Av rättssäkerhetsskäl är det givetvis angeläget att bestämmelserna är tydliga och har en begränsad räckvidd. Det får inte råda någon tvekan om vilka personalkategorier som ska ha rätt att ingripa och hur långt befogenheterna sträcker sig. I likhet med vad Lagrådet anfört under 5 kap. 6 § kan konstateras att det sannolikt kan uppstå akuta situationer då t.ex. en expeditivsvakt passerar elever som skadar skolans inredning men där expeditivsvakten inte har befogenhet att omhänderta t.ex. en kniv eller en sprayburk trots att rektor eller lärare inte finns tillgänglig i skolan. Som redan påtalats ifrågasätts om det är en tillfredsställande ordning med hänsyn till ändamålet med bestämmelsen.

6 kap. 1 §

I förevarande kapitel behandlas frågor om åtgärder mot kränkande behandling i skolväsendet. I den föreslagna paragrafens första stycke sägs att bestämmelserna i detta kapitel har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever. Av andra stycket framgår att bestämmelserna ska tillämpas på utbildning och ”annan verksamhet” enligt denna lag.

Av författningskommentaren framgår inte närmare vad som avses med uttrycket ”annan verksamhet”. Lagrådet kan konstatera att 25 kap. innehåller bestämmelser om annan pedagogisk verksamhet. Om det är sådan pedagogisk verksamhet som avses med uttrycket ”annan verksamhet” bör det enligt Lagrådets mening få komma till direkt uttryck i lagtexten. Om det är ytterligare något eller något annat som åsyftas med uttrycket så bör detta belysas under den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

7 kap. 18 §

Paragrafen handlar om beviljande av ledighet. Av andra stycket framgår att det är rektor eller den rektor bestämmer som fattar beslut om kortare

ledigheter. Enligt 2 kap. 10 § andra stycket får rektor överlåta beslutanderätten åt en anställd eller uppdragstagare vid skolenheten som har tillräcklig erfarenhet och kompetens. Beträffande längre ledigheter än tio dagar finns det dock inte någon möjlighet för rektor att överlåta beslutanderätten. Lagrådet föreslår i förtydligande syfte att bestämmelsen omformuleras och ges följande lydelse:

En elev i en skolform som avses i 17 § får beviljas kortare ledighet för enskilda angelägenheter. Om det finns synnerliga skäl får längre ledighet beviljas.

Rektorn beslutar om ledighet. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut om ledighet som avser längre tid än tio dagar.

7 kap. 22 §

Enligt den föreslagna paragrafens första stycke ska kommunen se till att eleverna i dess grundskola och grundsärskola fullgör sin skolgång. Vidare ska huvudmannen för specialsolan och huvudmannen för sameskolan se till att elever i utbildning under deras ledning fullgör sin skolgång. Lagrådet har inte något att erinra mot förslaget i den delen.

Frågan är däremot om andra stycket har fått en korrekt och avsedd utformning. Enligt detta stycke ska huvudmannen snarast lämna uppgift till elevens hemkommun när en skolpliktig elev börjar eller slutar vid en fristående skola eller utan giltig orsak är frånvarande från obligatoriska inslag i betydande utsträckning.

Av författningskommentaren framgår att andra stycket i huvudsak motsvarar 3 kap. 14 § första meningen och 9 kap. 15 § första stycket i 1985 års skollag. Enligt Lagrådets mening kan man av bestämmelserna utläsa att det är huvudmannen för just dessa slags skolor som avses. Den nu föreslagna paragrafens andra stycke bör förtydligas i detta avseende.

Lagrrådet föreslår därför att andra stycket får följande lydelse:

När en skolpliktig elev börjar eller slutar vid en fristående skola eller utan giltig orsak är frånvarande i betydande utsträckning från obligatoriska inslag i skolan, ska huvudmannen snarast lämna uppgift om detta till hemkommunen.

8 kap. 4–7 §§

Av 3 § framgår att barn som är bosatta i Sverige och som inte har börjat i förskoleklass eller obligatoriska skolan ska erbjudas förskola enligt 4–7 §§. Skyldighet att erbjuda förskola föreligger enligt 4, 5 eller 7 § om vissa krav är uppfyllda, såsom att föräldrarna arbetar, studerar, är föräldralediga, arbetslösa eller sjuka eller att barnet av annan anledning har ett eget behov. Om inte någon av förutsättningarna enligt de tre sistnämnda paragraferna är uppfyllda ska i vart fall erbjudas plats i förskola enligt 6 §. Denna paragraf omfattar samtliga i Sverige bosatta

barn som uppnått viss ålder och är allmän såtillvida att det inte krävs några ytterligare skäl för att erbjudas plats i förskola.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 18

Enligt Lagrådets mening skulle de aktuella bestämmelserna vinna i tydlighet om de disponeras i en annan ordning. Det är naturligt att den allmänna bestämmelsen i 6 § anges närmast efter 3 § som är gemensam för de följande paragraferna, vilket får till följd att nuvarande 6, 4 och 5 §§ i stället ska betecknas 4, 5 respektive 6 §.

I 6 § införs begreppet ”allmän förskola”. I förslaget till skollag finns därmed tre olika förskolebegrepp: förskola, öppen förskola och allmän förskola. Som framhållits i Lagrådets kommentar till 1 kap. 3 § är det nödvändigt att olika begrepp som används i skollagen definieras redan i det inledande kapitlet. Begreppet ”allmän förskola” förekommer inte i något annat sammanhang i skollagen och det torde inte heller behövas för att förstå uppbyggnaden av förskolesystemet. Mot denna bakgrund bedömer Lagrådet att uttrycket kan utgå ur lagtexten. I 4 och 5 §§ används begreppet ”föräldrar” i stället för ”vårdnadshavare”. Redan i 9 § sker dock en återgång till uttrycket ”vårdnadshavare”. Någon saklig skillnad torde inte vara avsedd. För att uppnå enhetlighet bör uttrycket ”vårdnadshavare” användas även i 4 och 5 §§.

Lagrådet föreslår att 4–7 §§, med även redaktionella ändringar, ges följande disposition och lydelse:

4 § Barn ska från och med höstterminen det år barnet fyller tre år erbjudas förskola under minst 525 timmar om året, om inte annat följer av 5–7 §§.

5 § Barn ska från och med ett års ålder erbjudas förskola i den omfattning det behövs med hänsyn till vårdnadshavarnas förvärvsarbete eller studier eller om barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt.

6 § Barn, vars vårdnadshavare är arbetslösa eller föräldralediga enligt föräldraledighetslagen (1995:584) för vård av annat barn, ska från och med ett års ålder erbjudas förskola under minst tre timmar per dag eller 15 timmar i veckan.

7 § Annat barn än som avses i 5–6 §§ ska erbjudas förskola, om det av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola.

8 kap. 17 §

I ett förhållandevis stort antal bestämmelser används uttrycket ”...om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen”.

I den föreslagna paragrafen finns under rubriken ”Interkommunal ersättning” en huvudregel som innebär att en kommun som i sin förskola

har ett barn från en annan kommun under vissa förutsättningar ska av hemkommunen ersättas för sina kostnader för barnets utbildning.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 18

I ett undantag från denna huvudregel föreskrivs att om ett barn har ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver hemkommunen inte lämna bidrag för det särskilda stödet, om ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen”.

I författningskommentaren sägs att bestämmelsen har samma innebörd som motsvarande bestämmelse för grundskolan och en hänvisning görs till bestämmelsen i 10 kap. Den bestämmelse som torde avses är 10 kap. 34 § som också handlar om interkommunal ersättning mellan kommuner i grundskolefrågor. Undantaget i de båda paragraferna har emellertid inte fått en ensartad utformning. I den bestämmelse till vilken det hänvisas har nämligen ”betydande organisatoriska svårigheter” utelämnats. I förslaget till 11 kap. 33 § och 25 kap. 12 § har uttrycket inskränkts på ett liknande sätt. Ibland är ordningsföljden mellan de båda delarna omkastade (se 16 kap. 54 §). Det finns vidare fall där ordet ”svårigheter” ersatts med ordet ”konsekvenser” (se 19 kap. 20 §). I några fall har ordet ”betydande” utelämnats (se 10 kap. 32 § och 11 kap. 31 §). Om ingen saklig skillnad är avsedd bör uttrycket vara enhetligt utformat.

En mera generell fråga för samtliga paragrafer som innehåller det nämnda uttryckssättet är om ordet ”svårigheter” i författningstexten på ett adekvat sätt beskriver vilka organisatoriska problem eller ekonomiska kostnader som ska uppstå för att en kommun inte ska behöva bidra till en elevs särskilda stöd.

Av författningskommentaren till 10 kap. 34 § i nu avsedd del framgår endast att undantaget har sin motsvarighet i gällande rätt (4 kap. 8 a § i 1985 års skollag). Motsvarande fråga har däremot tagits upp under författningskommentaren till 10 kap. 30 § som handlar om bidragsskyldighet vid placering av en elev vid en annan skolenhet än vid en grundskolenhet i hemkommunen. Inte heller här får man någon närmare klarhet i vad som avses med ”svårigheter”. Givetvis kan en elevs omfattande behov av särskilt stöd medföra kostnader och till och med betydande kostnader för en kommun. Frågan är emellertid om det kan förekomma fall där kostnaderna för stöd till en enskild elev är så omfattande att man kan tala om att ”betydande ekonomiska svårigheter” uppstår för en kommun. Uttrycket ”ekonomiska svårigheter” leder närmast tanken till att någon form av ”ekonomisk kris” skulle uppstå i kommunen genom den extra kostnaden. Lagrådet ifrågasätter om en sådan innebörd är avsedd.

Enligt Lagrådets mening förtjänar frågan att övervägas ytterligare och belysas i den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet och ett mera relevant uttryck väljas.

I paragrafen föreskrivs att hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för en fristående förskola för varje barn i form av ett grundbelopp. Därutöver ska kommunen lämna bidrag i form av ett tilläggsbelopp för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd. Kommunen är dock inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

När det gäller grundbeloppet ska bidraget bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen förskola.

I fråga om interkommunal ersättning är principen att hemkommunen ska, även beträffande barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd, betala ersättning efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen förskola (se 8 kap. 17 § andra stycket). Motsvarande förtydligande saknas i 21 §. Enligt motiven är dock utgångspunkten att bidrag ska lämnas för varje barn i fristående förskola efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till de egna förskolorna för att därigenom skapa en säkrare ekonomisk grund för förskolor med enskild huvudman. Detta bör rimligen också gälla i fråga om tilläggsbelopp till fristående skolor. Noteras kan att motsvarande begränsning när det gäller ersättning för elever i behov av särskilt stöd inte synes föreligga i fråga om internationella skolor med enskild huvudman (se 24 kap. 4 och 6 §§). Lagrådet bedömer att denna grundläggande princip, i likhet med vad som gäller för interkommunal ersättning, bör komma till uttryck i 21 §. Föreskrifterna i 21 § som reglerar både grundbelopp och tilläggsbelopp skulle vidare vinna i tydlighet om de delas upp i separata paragrafer. Mot denna bakgrund föreslås att 21 §, med vissa ytterligare språkliga justeringar, bildar tre nya paragrafer, 21, 22 och 23 §§, med följande lydelse:

21 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje barn vid förskoleenheten. Bidraget består av ett grundbelopp enligt 22 § och i vissa fall av ett tilläggsbelopp enligt 23 §.

Grundbeloppet och tilläggsbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen förskola.

22 § Grundbeloppet ska avse ersättning för

1. omsorg och pedagogisk verksamhet,
2. pedagogiskt material och utrustning,
3. måltider,
4. administration,
5. mervärdesskatt, och
6. lokalkostnader.

23 § Tilläggsbelopp ska lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd.

Hemkommunen är dock inte skyldig att betala tilläggsbelopp, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Beträffande uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 17 §.

9 kap. 15 och 16 §§

Beträffande uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 17 §.

9 kap. 19 §

Beträffande uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 17 §.

Beträffande tilläggsbelopp till fristående skolor hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 21 §.

9 kap. 21 §

Enligt den föreslagna paragrafen, som ryms under rubriken ”Fristående förskoleklass”, har den kommun där skolenheten är belägen rätt till insyn i verksamheten.

Av författningskommentaren framgår endast att den föreslagna bestämmelsen motsvaras av 9 kap. 11 § andra stycket första meningen i 1985 års skollag. Lagrådet kan konstatera att det nämnda stycket i gällande rätt innehåller en bestämmelse som innebär att skolor i den utsträckning som kommunen i ett enskilt fall beslutar det är skyldiga att delta i den uppföljning och den utvärdering som kommunen gör av sitt eget skolväsende. Någon sådan skyldighet finns således inte i den föreslagna paragrafen.

Enligt Lagrådets mening är det med förslagets nuvarande utformning oklart hur en kommun som vill hävda sin rätt till insyn i en skolenhet med enskild huvudman ska kunna göra detta. Några befogenheter tycks nämligen inte följa med paragrafen. Inte heller framgår klart hur paragrafen förhåller sig till bestämmelserna om tillsyn i 26 kap. Även om paragrafen har fått avsedd utformning kan ifrågasättas om den alls behövs.

Frågorna bör enligt Lagrådets mening övervägas och belysas under den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

I den föreslagna paragrafen anges att det i 14 kap. finns bestämmelser om en huvudmans ansvar för fritidshem för elever i förskoleklassen.

Lagrådet konstaterar att författningskommentar saknas till paragrafen. Vid föredragningen inför Lagrådet har uppgetts att den föreslagna paragrafen har kommit med i lagrådsremissen av misstag.

Enligt Lagrådets mening kan paragrafen utgå, eftersom den inte har någon materiell innebörd utan enbart tjänar som upplysning.

10 kap. 4 §

I paragrafens första och andra stycken anges vilka ämnen undervisningen ska omfatta. I det tredje stycket anges att det vidare ska finnas elevens val och skolans val. Enligt vad som uppgetts vid föredragningen är dessa val inte ämnen. I den timplan som utgör bilaga 1 till lagen ingår dock elevens val som ett ämne, vilket bör rättas till.

10 kap. 6 §

Paragrafen, som ingår i kapitlet om grundskolan, innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om undervisningens omfattning, om avvikelser från vissa bestämmelser och om undantag från skyldigheten att tillämpa timplanen. Liknande bestämmelser finns beträffande grundsärskolan i 11 kap. 9 §, beträffande specialskolan i 12 kap. 6 § och beträffande sameskolan i 13 kap. 6 §.

Punkt 1 i förevarande paragraf avser rätten att meddela föreskrifter om undervisningens omfattning utöver vad som följer av 4 och 5 §§. Av 4 § framgår de ämnen som undervisningen ska omfatta och de ytterligare val som ska finnas. I 5 § anges den minsta totala undervisningstiden för varje elev. Innebörden av punkt 1 kan vara att utöver de föreskrifter som redan finns i 4 och 5 §§ får föreskrifter om utbildningens omfattning meddelas, vilka kan innebära såväl ökad som minskad omfattning och ändrad sammansättning av utbildningen. En mera närliggande tolkning av innebörden är att föreskrifterna bara får leda till längre total undervisningstid, antingen genom att undervisningen ska omfatta annat än de ämnen eller val som anges i 4 § eller genom att undervisningstiden i ett ämne ökas.

I författningskommentaren anges att bemyndigandet i första punkten kan bli aktuellt för bl.a. undervisning i modersmål. Vid föredragningen inför Lagrådet har något annat exempel inte lämnats på när bemyndigandet är avsett att användas. Exemplet tyder på att det är den mera närliggande tolkningen av bestämmelsen som är avsedd. Denna uppfattning styrks i någon mån av utformningen av 12 kap. 6 §, som avser specialskolan. Bestämmelsen i den paragrafens första stycke 1 är likalydande med punkt 1 i förevarande paragraf. 12 kap. 6 § innehåller dock ett andra

stycke som innebär att föreskriftsrätten enligt första stycket 1 får för vissa elever avvika från den ämnesindelning som anges i 4 § och i timplanen. Om denna föreskriftsrätt skulle följa direkt av punkt 1 framstår andra stycket i paragrafen som överflödigt.

Om avsikten är att bemyndigandet ska ha den innebörd som Lagrådet betecknat som mer närliggande bör bemyndigandet i första punkten kunna utformas så att det avser föreskrifter om undervisningstid utöver vad som följer av 5 §. Formuleringen medger både att undervisning ges i t.ex. modersmål och att undervisningstiden ökas i ett ämne som anges i timplanen. Paragrafen kan då med även vissa redaktionella ändringar ges följande utformning:

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undervisningstid utöver vad som följer av 5 §,
2. avvikelser från 4 § och från timplanen för fristående skolor med särskild pedagogisk inriktning och för särskilda utbildningar,
3. andra begränsade avvikelser från 4 § och från timplanen utöver vad som följer av 3 kap. 11 § (anpassad studiegång) eller 7 kap. 9 § andra stycket (integrerad undervisning), om det finns särskilda skäl, och
4. undantag från skyldigheten att tillämpa timplanen.

10 kap. 19 §

Betyg i ett ämne som inte avslutats ska enligt 10 kap. 16 § sättas i slutet av varje termin i årskurs 8 och i slutet av höstterminen i årskurs 9. I förevarande paragraf finns bestämmelser om betygssättningen. Den ska grundas på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen i relation till de kunskaper en elev bör ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till kunskapskraven i årskurs 9.

Bestämmelsen är svårtillgänglig. Någon klarhet skapas inte vare sig i författningskommentaren eller i den allmänna motiveringen. Enligt vad som upplysts vid föredragningen inför Lagrådet kan de kunskaper eleverna vid en viss tidpunkt ska ha inhämtat i ett ämne variera mellan olika klasser i en skola och mellan olika skolor beroende bl.a. på hur undervisningstiden för ett ämne fördelas under utbildningstiden. Det framstår därför som naturligt att betygssättningen ska grundas på en bedömning av de kunskaper en elev inhämtat till och med den aktuella terminen utifrån det undervisningsinnehåll som behandlats den termin som betyget avser. Såvitt kan förstås ska jämförelsen med kunskapskraven i årskurs 9 göras med utgångspunkt i de kunskaper som en elev bör ha inhämtat, oavsett hur utbildningen i ett ämne fördelas över tiden. Skulle tyngdpunkten i undervisningen i ett ämne avslutat ämne ligga på den avslutande delen av utbildningen kommer eleverna vid betygssättningen sannolikt ha genomsnittligt sett sämre kunskaper i ämnet än de elever som fått undervisning med tyngdpunkten på den

tidigare delen av utbildningstiden. De först nämnda eleverna kommer därför att få lägre betyg än de sist nämnda eleverna. Det kan ifrågasättas om detta är en avsedd effekt.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 18

Det får förutsättas att utbildningen i ett ämne ska leda till att kunskapskraven är uppfyllda när ämnet avslutas, oavsett hur utbildningen fördelas över tiden. Det förefaller därför tillräckligt att, som nu är fallet i 7 kap. 7 § grundskoleförordningen (1994:1194), begränsa bedömningen till de kunskaper en elev inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen.

10 kap. 20 §

I första stycket finns en regel om att ett betyg som sätts efter det att ett ämne avslutats ska bestämmas med hjälp av de kunskapskrav som har föreskrivits för ämnena. Eftersom några kunskapskrav inte har föreskrivits i skollagen förutsätts uppenbarligen att kunskapskraven anges på annat sätt än i lagen. Av paragrafens andra stycke framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kunskapskrav för betygen A, C och E och att sådana föreskrifter ska precisera vilka kunskaper enligt kursplanen som krävs för respektive betyg. För att en bestämmelse av det slag som finns i andra stycket ska utgöra enbart en upplysning måste de föreskrifter som avses bli meddelade kunna meddelas även utan upplysningsbestämmelsen. Genom att utforma andra stycket så att föreskrifter meddelas om kunskapskrav endast för vissa betyg och genom att ange att föreskrifterna ska precisera de kunskaper som krävs har bestämmelsen förlorat sin karaktär av upplysningsbestämmelse och till sitt innehåll blivit en delegationsbestämmelse. I den del paragrafen innebär att föreskrifterna ska ha visst innehåll ("ska precisera vilka kunskaper") synes den vara grundlagsstridig. Riksdagen kan visserligen enligt 8 kap. 14 § regeringsformen meddela föreskrifter i visst ämne utan hinder av att regeringen har behörighet att besluta föreskrifter i samma ämne. Detta gäller även verkställighetsföreskrifter. Har riksdagen inte utnyttjat denna möjlighet ankommer det dock enligt regeringsformen endast på regeringen att meddela sådana föreskrifter med rätt för regeringen att delegera föreskrifträtten till myndighet.

Om första stycket i stället utformas t.ex. så att betyg ska sättas med hjälp av bestämda kunskapskrav skulle regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kunna meddela verkställighetsföreskrifter som innebär att kunskapskrav för betyg fastställs och som anger vilka kunskaper som krävs för respektive betyg. Andra stycket skulle då inte behövas.

Om det anses önskvärt möter det inte något hinder att 10 kap. 20 § ges följande alternativa lydelse:

När betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska betyget sättas med hjälp av bestämda kunskapskrav.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana kunskapskrav och om de kunskaper enligt kursplanerna som krävs för olika betyg. Prop. 2009/10:165 Bilaga 18

Lagrådet hänvisar i övrigt till vad som anförts inledningsvis om bl.a. upplysningsbestämmelser.

10 kap. 21 §

Om det finns särskilda skäl får det enligt den föreslagna paragrafen vid betygssättningen i grundskolan bortses från enstaka delar av kunskapskrav som eleven ska ha uppnått i slutet av årskurs 9. Med särskilda skäl avses enligt paragrafen funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav.

Av den kortfattade författningskommentaren kan läsas ut att paragrafen inte har någon tidigare motsvarighet i lagform utan har sin förebild i en föreskrift av lägre dignitet, nämligen 7 kap. 8 § tredje stycket grundskoleförordningen (1994:194). Någon närmare ledning finns inte i författningskommentaren.

Lagrådet kan konstatera att man av paragrafens ordalydelse kan få det intrycket att man vid betygssättning av en elev får bortse från enstaka delar av de kunskapskrav som ställs på andra elever för att få ett visst betyg. Detta skulle kunna ske om en elev har en funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav. Av en rad andra bestämmelser i förslaget till ny skollag framgår att en sådan elev har rätt till särskilt stöd i olika former. En fråga av annat slag är om avsteg från likabehandling mellan elever vid betygssättning är avsedd och ska göras på det sättet att samma kunskapskrav inte ställs på samtliga elever för uppnående av ett visst betyg.

Enligt Lagrådets mening bör frågan belysas under den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

10 kap. 22 §

I de fall ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne ska, enligt paragrafen, läraren ge en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet. Av bedömningen får också de stödåtgärder som vidtagits framgå. Detsamma gäller om det, enligt 18 §, inte kan sättas betyg i ett avslutat ämne. Utformningen av bestämmelsen innebär att det är läraren ensam som har att göra bedömningen och att underteckna den skriftliga bedömningen. Ifrågavarande bedömning torde i många fall vara känslig att göra då det handlar om svagpresterande elever. Enligt Lagrådets mening bör övervägas om inte även ett sådant skriftligt dokument borde undertecknas av rektorn (jfr betyg, som enligt vad som uppgetts vid föredragningen är avsedda att undertecknas av rektorn).

Beträffande uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 17 §.

10 kap. 32 §

Enligt den här föreslagna paragrafen, som handlar om skolskjuts för elever i grundskolan, föreskrivs att elevens hemkommun ska ”ombesörja” att skolskjuts ”anordnas”. I exempelvis förslaget till 11 kap. 38 § föreskrivs att hemkommunen ska ”anordna” skolskjuts för elever som går i fristående grundsärskola inom kommunen.

Lagrådet ifrågasätter om någon saklig skillnad är avsedd mellan de båda uttryckssätten. I de fall en saklig skillnad inte är avsedd bör ett enhetligt uttryckssätt användas. I de fall en skillnad är avsedd bör detta förklaras i författningskommentaren.

Beträffande uttrycket ”organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 17 §.

10 kap. 34 §

Beträffande uttrycket ”betydande ekonomiska svårigheter” hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 17 §.

10 kap. 36 §

Paragrafen innebär att en fristående grundskola som inte har plats för alla sökande ska göra ett urval på grunder som Statens skolinspektion godkänner. Detta gäller dock inte i fråga om urval till sådana utbildningar som avses i 6 § 2, dvs. skolor med särskild pedagogisk inriktning och särskilda utbildningar. Enligt paragrafens andra stycke meddelar regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer föreskrifter om urval i dessa fall.

Av 10 kap. 9 § andra stycket framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från förbudet i första stycket mot att göra tester och prov till villkor för bl.a. antagning eller urval till en skolenhet. Detta bemyndigande synes kunna användas t.ex. i fråga om urval till särskilda utbildningar. Enligt Lagrådets mening bör förevarande paragraf, med beaktande av innehållet i 9 § andra stycket, kunna utformas på följande sätt:

Om det inte finns plats för alla sökande, ska urvalet göras på de grunder som Statens skolinspektion godkänner, om inte annat följer av föreskrifter som meddelas med stöd av 9 § andra stycket eller annars avser sådana utbildningar som avses i 6 § 2.

10 kap. 37 §

Beträffande uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 17 §.

Beträffande tilläggsbelopp till fristående skolor hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 21 §.

10 kap. 40 §

Beträffande insyn i en skolenhets verksamhet hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 9 kap. 21 §.

11 kap. 9 §

Av de skäl som Lagrådet angett i fråga om 10 kap. 6 § bör paragrafen kunna utformas på följande sätt:

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undervisningstid utöver vad som följer av 7 §,
2. avvikelser från 6 § och från timplanen utöver vad som följer av 3 kap. 11 § (anpassad studiegång) eller 7 kap. 9 § andra stycket (integrerad undervisning), om det behövs med hänsyn till elevernas förmåga, och
3. andra begränsade avvikelser från 6 § och från timplanen.

11 kap. 22 §

I konsekvens med vad Lagrådet anfört beträffande 10 kap. 19 § bör bedömningen vid betygssättningen kunna begränsas till de kunskaper en elev inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen.

11 kap. 29 §

Beträffande uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 17 §.

11 kap. 31 §

I första stycket regleras rätten till kostnadsfri skolskjuts i hemkommunen för elever i grundsärskola med offentlig huvudman. Av andra stycket framgår att denna rätt inte gäller elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller som går i en annan kommuns grundsärskola med stöd av 24 eller 25 §. I 24 § regleras kommunens möjligheter att komma överens med en annan kommun om att den ska ta emot elever som hemkommunen ansvarar för, dvs. en annan situation än den där eleven själv väljer att gå i en annan kommuns skola. Rimligen bör en elev ha rätt till kostnadsfri skolskjuts även i sådana fall som anges i 24 §. Specialmotiveringen till 31 § ger

stöd för en sådan tolkning. Detta innebär att hänvisningen till 24 § i andra stycket bör utgå. Prop. 2009/10:165
Bilaga 18

Beträffande uttrycket ”organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 17 §.

11 kap. 33 §

Beträffande uttrycket ”betydande ekonomiska svårigheter” hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 17 §.

11 kap. 36 §

I paragrafen regleras frågan om kommunala bidrag till fristående grundskolor. Annat har inte framkommit vid föredragningen än att tilläggsbelopp, i likhet med vad som gäller för fristående grundskolor, ska utgå för elever som ska erbjudas modersmålsundervisning (jfr 10 kap. 37 §). Paragrafen bör därför kompletteras i nämnda avseende.

Beträffande tilläggsbelopp i övrigt till fristående skolor hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 21 §.

Beträffande uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 17 §.

11 kap. 39 §

Beträffande insyn i en skolenhets verksamhet hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 9 kap. 21 §.

12 kap. 6 §

Lagrådet har tidigare behandlat liknande bestämmelser i 10 kap. 6 § och 11 kap. 9 §. Den nu behandlade paragrafen avviker från de nämnda paragraferna på det sättet att den innehåller ett andra stycke, enligt vilket föreskrifter enligt första stycket 1 får för vissa elever avvika från den ämnesindelning som anges i 4 § och i timplanen. Det kan först konstateras att det inte finns något behov av att nämna timplanen. Av 5 § andra stycket framgår, som bestämmelsen lyder i det remitterade förslaget, att regeringen meddelar föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan). Föreskrifter enligt denna bestämmelse kan utformas så att önskvärda avvikelser som avses i 6 § andra stycket görs. Även avvikelser enligt punkt 2 från timplan täcks av 5 § andra stycket och kan därför utgå.

Lagrådet föreslår att punkt 1 i paragrafens första stycke utformas på samma sätt som Lagrådet förordat beträffande 10 kap. 6 § och 11 kap. 9 §, att det i remissen föreslagna andra stycket utgår och att en tredje punkt tas in i paragrafen. Paragrafen bör då med även redaktionella ändringar kunna ges följande lydelse:

1. undervisningstid utöver vad som följer av 5 §,
2. begränsade avvikelser från 4 § utöver vad som följer av 3 kap. 11 § (anpassad studiegång), om det finns särskilda skäl, och
3. avvikelser för elever med utvecklingsstörning från den ämnesindelning som anges i 4 §.

12 kap. 19 §

I konsekvens med vad Lagrådet anfört beträffande 10 kap. 19 § bör bedömningen vid betygssättningen kunna begränsas till de kunskaper en elev inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen.

12 kap. 21 §

Lagrådet, som har kommenterat likartade frågor under 10 kap. 21 §, hänvisar till vad som anförs beträffande den paragrafen.

12 kap. 22 §

Lagrådet, som har kommenterat en paragraf med samma innehåll under 10 kap. 22 §, hänvisar till vad som anförs beträffande den paragrafen.

13 kap. 4 och 7 §§

Av andra stycket i 4 § framgår att det i sameskolan som ämne ska finnas modersmål, dock endast för elever som ska erbjudas annan modersmålsundervisning än samiska. Av 7 § första stycket framgår dock att en elev med ett annat modersmål än svenska, dvs. även samiska, ska erbjudas modersmålsundervisning, om språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet. Även om så inte är fallet ska modersmålsundervisning erbjudas, om det är fråga om ett nationellt minoritetsspråk.

Bestämmelserna är alltså motstridiga. Beroende på vad som är avsett bör den ena eller den andra bestämmelsen ändras.

13 kap. 6 §

Med hänvisning till vad Lagrådet förordat beträffande bl.a. 12 kap. 6 § bör förevarande paragraf kunna utformas på följande sätt:

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undervisningstid utöver vad som följer av 5 §, och
2. begränsade avvikelser från 4 § utöver vad som följer av 3 kap. 11 § (anpassad studiegång), om det finns särskilda skäl.

Enligt 5 § ska en elev erbjudas utbildning i fritidshem om vissa närmare angivna förutsättningar föreligger. Av 8 § följer att sådan utbildning ska erbjudas även andra elever än de som anges i 5 §, om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling. I 6 och 7 §§ regleras elevens ålder och när i tiden sådan utbildning ska erbjudas.

Enligt Lagrådets mening skulle bestämmelserna vinna i tydlighet om de disponeras i en annan ordning. Med hänsyn till innehållet i 8 § är det logiskt att denna föreskrift följer närmast efter 5 § och därmed före bestämmelserna om ålder och tid. Detta får till följd att 8 § i stället ska betecknas 6 § och 6 och 7 §§ följaktligen 7 respektive 8 §. Den av Lagrådet föreslagna 6 § kan efter vissa språkliga justeringar utformas på följande sätt:

Även andra elever än de som avses i 5 § ska erbjudas utbildning i fritidshem, om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av sådan utbildning.

I 5 § används uttrycket ”föräldrarnas”. Med hänvisning till vad Lagrådet anfört under 8 kap. 4–7 §§ bör för att uppnå enhetlighet begreppet ”vårdnadshavarnas” i stället användas.

14 kap. 14 §

Beträffande uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 17 §.

14 kap. 15 §

Beträffande uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 17 §.

Beträffande tilläggsbelopp till fristående skolor hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 21 §.

14 kap. 16 §

Beträffande insyn i en skolenhets verksamhet hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 9 kap. 21 §.

15 kap. 16 §

Varje elev i gymnasieskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Vilka skäl som kan vara giltiga anges inte i remissen. I författningskommentaren till motsvarande bestämmelse i fråga om gymnasiesärskolan (18 kap. 15 §) anges att bestämmelsen ska

kompletteras med närmare föreskrifter i förordning bl.a. om vad som kan vara giltiga skäl.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 18

Visserligen synes utevaro från utbildningen inte kunna leda till avstängning (jfr 5 kap. 18 §) men något eller några exempel på godtagbara skäl borde lämnas i författningskommentaren.

15 kap. 25 §

Paragrafen blir enligt Lagrådets mening tydligare om den ges följande utformning:

Som betyg på gymnasiearbetet ska någon av beteckningarna E eller F användas. Om en elev har nått målen för gymnasiearbetet i examensmålen ska betyget E användas. I annat fall ska betyget F användas.

15 kap. 26 §

Lagrådet, som har kommenterat likartade frågor under 10 kap. 21 §, hänvisar till vad som anförs beträffande den paragrafen.

15 kap. 34 §

Beträffande insyn i en skolenhets verksamhet hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 9 kap. 21 §.

16 kap. 13 §

Paragrafen innebär att Statens skolverk får besluta om avvikelser från nationella programs innehåll m.m. Bestämmelserna kan enligt Lagrådets uppfattning förbättras genom att ges följande lydelse:

Statens skolverk får besluta om avvikelser från struktur, innehåll och examensmål för utbildningar på nationella program.

Beslut enligt första stycket fattas när det gäller en offentlig huvudman i samband med beslut om riksrekrytering enligt 45 §.

Beslut enligt första stycket som avser en utbildning som anordnas av en huvudman för en fristående gymnasieskola fattas efter en prövning som motsvarar prövningen av riksrekryterande utbildningar.

Regeringen får meddela föreskrifter om villkor för beslut enligt tredje stycket.

Beträffande uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 17 §.

Beträffande tilläggsbelopp till fristående skolor hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 21 §.

18 kap. 6 §

I första stycket föreskrivs att utbildningen i gymnasiesärskolan ska bedrivas under läsår som omfattar en hösttermin och en vårtermin. I andra stycket anges att utbildningen är avsedd att genomgåas på fyra läsår. Vidare anges att huvudmannen får besluta att utbildningen får fördelas på längre tid. Vid föredragningen har upplysts att regleringen om huvudmannens befogenheter i andra stycket torde komma att omfattas av bemyndigandet i 29 kap. 19 §. Mot denna bakgrund kan enligt Lagrådets uppfattning ifrågasättas om det alls behövs någon reglering av frågan i 18 kap. 6 § och, om så är fallet, hur en bestämmelse bör utformas. Saken bör övervägas och klargöras i det fortsatta beredningsarbetet.

18 kap. 16 §

I enlighet med vad Lagrådet anfört inledningsvis bör ordet ”närmare” i uttrycket ”närmare föreskrifter” utgå.

19 kap. 19 §

Beträffande uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 17 §.

19 kap. 20 §

Beträffande uttrycket ”organisatoriska eller ekonomiska konsekvenser” hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 17 §.

19 kap. 25 §

Beträffande uttrycket ”organisatoriska eller ekonomiska konsekvenser” hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 17 §.

Beträffande tilläggsbelopp till fristående skolor hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 21 §.

19 kap. 28 §

Beträffande insyn i en skolenhets verksamhet hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 9 kap. 21 §.

Paragrafen innehåller i andra stycket ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter i visst ämne och i tredje stycket anges att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om kursplaner och ämnesplaner. Enligt Lagrådets mening kan styckena läggas samman till ett stycke (jfr 10 kap. 7 § tredje stycket), som kan ges följande lydelse:

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kursplaner, ämnesplaner och gymnasiepoäng. Sådana föreskrifter får innebära att kursplaner eller ämnesplaner inte ska finnas eller att gymnasiepoäng inte ska beräknas för vissa kurser.

20 kap. 8 §

Enligt paragrafens andra stycke svarar rektorn för att individuella studieplaner upprättas. Enligt tredje stycket meddelar regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskrifter om den individuella studieplanen. Även om tredje stycket närmast leder tanken till föreskrifter om t.ex. innehållet i den individuella studieplanen synes bestämmelsen också kunna inbegripa en föreskrift om rektors ansvar. Enligt Lagrådets mening kan andra stycket därför utgå ur paragrafen.

20 kap. 10 och 11 §§

Enligt paragraferna har varje kommun ett ansvar för att kommuninvånare får delta i viss utbildning och kommuninvånarna har en rätt att delta i utbildningen. Rätten att delta i utbildningen föreligger om vissa förutsättningar är uppfyllda, däribland att personen är bosatt i landet. Med bosatt i landet avses enligt 29 kap. 1 § första stycket den som ska vara folkbokförd här enligt folkbokföringslagen (1991:481). Som bosatt i landet ska, enligt andra stycket i sistnämnda paragraf, anses även den som inte är folkbokförd här men som uppfyller närmare angivna krav.

Det är enligt Lagrådets mening oklart vad som åsyftas med att varje kommuninvånare har rätt till utbildning, om han eller hon är bosatt i landet. Begreppet ”kommuninvånare” förekommer inte i kommunallagen (1991:900) och vilken innebörd det ska ha enligt skollagen finns inte heller angivet i remissen. Lagrådet föreslår därför att begreppet utgår ur 10 § och att 11 § med vissa språkliga justeringar omformuleras och ges följande lydelse:

En vuxen har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå från och med andra kalenderåret det år då han eller hon fyller 20 år, om han eller hon

1. är bosatt i landet,
2. saknar sådana kunskaper som normalt uppnås i grundskolan, och

3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 18

Den som har rätt att delta i utbildning enligt första stycket har rätt att delta i sådan utbildning även i en annan kommun än hemkommunen, om utbildningen tillhandahålls där.

Första och andra styckena gäller inte intagna i kriminalvårdsanstalt. Av 24 kap. 10 § framgår att Kriminalvården ansvarar för deras utbildning.

20 kap. 15 §

I paragrafen föreskrivs att hemkommunen inte behöver betala ersättning för en elev i annan kommun om hemkommunen eller, efter överklagande, Skolväsendets överklagandenämnd, har bedömt att eleven inte har rätt att delta i utbildningen. I 22 § samma kapitel finns en bestämmelse om skyldigheten för en kommun att ta emot en elev, om hemkommunen har åtagit sig eller, efter överklagande, ska åta sig att svara för kostnaderna för elevens utbildning, dvs. utan angivande av Skolväsendets överklagandenämnd. Vilken myndighet som prövar överklaganden i nu angivna frågor framgår av 28 kap. 11 §. Lagrådet anser inte att det finns behov av att i 15 § särskilt ange vilken myndighet som prövar ett överklagande.

Det framstår inte som helt adekvat att kalla både hemkommunens och, efter överklagande, Skolväsendets överklagandenämnds ställningstagande för en bedömning. Nämnden prövar ett överklagande av ett beslut som meddelats av den kommun som anordnar utbildningen att inte ta emot en sökande. Prövningen leder till ett beslut som innebär att sökanden har eller inte har rätt att delta i utbildningen.

Med beaktande av vad som nu anförts föreslås 15 § andra meningen få följande lydelse:

Detta gäller endast om hemkommunen har bedömt eller, efter överklagande av ett beslut enligt 14 § andra stycket, beslut har meddelats att eleven har rätt att delta i utbildningen.

20 kap. 16, 19 och 20 §§

Beträffande användningen av uttrycket kommuninvånare hänvisar Lagrådet till vad som anføres beträffande 20 kap. 10 och 11 §§.

20 kap. 28 §

Lagrådet, som har kommenterat likartade frågor under 10 kap. 21 §, hänvisar till vad som anføres beträffande den paragrafen.

20 kap. 34 §

I paragrafen anges att intyg kan utfärdas efter en genomgången kurs. Det framgår av författningskommentaren att avsikten är att betyg alltid ska

sättas på kurser för vilka det är föreskrivet att betyg ska sättas, alltså även om eleven begär att få ett intyg. Enligt 34 § första stycket kan den som vill få sina kunskaper dokumenterade på annat sätt än genom betyg få ett intyg. Formuleringen kan uppfattas som en möjlighet för den som genomgått en kurs att välja att få ett intyg i stället för betyg. Om första stycket utformas på följande sätt synes den avsedda innebörden framgå tydligare:

Den som genomgått en kurs i kommunal vuxenutbildning och vill få sina kunskaper dokumenterade även på annat sätt än genom betyg ska få ett intyg.

21 kap. 10, 11, 14 och 16 §§

Vad ovan anförs under 20 kap. 10 och 11 §§ gäller också i fråga om dessa paragrafer.

21 kap. 23 §

Paragrafen bör ändras på samma sätt som Lagrådet föreslagit i fråga om 20 kap. 34 §.

22 kap. 7 §

Enligt andra stycket i paragrafen ska huvudmannen för utbildning i svenska för invandrare verka för att utbildningen kan bedrivas samtidigt som eleven uppbär ersättning från Försäkringskassan. Den enligt vad som upplysts vid föredragningen avsedda innebörden av bestämmelsen framgår enligt Lagrådets mening tydligare om bestämmelsen i stället ges följande utformning:

Huvudmannen ska också verka för att utbildning i svenska kan bedrivas under tid för vilken eleven får ersättning från sjukförsäkringen enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och för att utbildningen kan kombineras med aktiviteter som erbjuds inom hälso- och sjukvården.

22 kap. 11 §

I den föreslagna paragrafens tredje stycke föreskrivs att varje kommun ska aktivt verka för att en nyanländ invandrare som omfattas av ”lagen (2010:000) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare” kan påbörja utbildningen i svenska för invandrare inom en månad från det att den nyanlände anmält sig till sådan utbildning hos kommunen.

Av författningskommentaren framgår att den nämnda lagen ingår i regeringens proposition 2009/10:60 Nyanlända invandrades arbetsmarknadsetablering – egenansvar med professionellt stöd. I den propositionen finns också ett förslag till ändring av 13 kap. 3 § i gällande skollag. Förslaget motsvarar den här av Lagrådet kommenterade paragrafen.

Lagrådet kan konstatera att samordning måste ske mellan de båda lagförslagen. Ett skäl är att förslagen i förevarande lagrådsremiss avses träda i kraft redan den 1 juli 2010 med vissa övergångsbestämmelser under det att lagförslagen i prop. 2009/10:60 avses träda i kraft först den 1 december 2010.

22 kap. 13 §

Vad ovan anförts under 20 kap. 10 och 11 §§ gäller också i fråga om denna paragraf.

22 kap. 23 §

Lagrådet, som har kommenterat likartade frågor under 10 kap. 21 §, hänvisar till kommentaren till den paragrafen.

22 kap. 28 §

Paragrafen bör ändras på samma sätt som Lagrådet föreslagit i fråga om 20 kap. 34 §.

23 kap. 6 §

Enligt första stycket får ingen annan myndighetsutövning än den som hör till en lärares undervisningsuppgifter överlämnas vid entreprenad i gymnasieskolan. Av författningskommentaren till bestämmelsen framgår att den myndighetsutövning som kan komma att överlämnas främst är betygssättning. Utfärdande av betygsdokument anges däremot vara en sådan uppgift som inte kan överlämnas vid entreprenad i gymnasieskolan. När det gäller kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare får, enligt andra stycket, förutom lärares uppgifter även rektors uppgifter som innefattar myndighetsutövning överlämnas till en uppdragstagare.

Det är enligt Lagrådet oklart vilken myndighetsutövning, förutom betygssättning, som enligt lagförslaget ska anses innefattas i en lärares undervisningsuppgifter. Rimligen avses därmed också en lärares befogenhet att t.ex. vidta disciplinära och andra särskilda åtgärder enligt 5 kap. Vilken myndighetsutövning som omfattas av första stycket bör dock belysas ytterligare i författningskommentaren.

Lagrådet ifrågasätter vidare behovet av skilda regleringar för gymnasieskolan och vuxenutbildningen när det gäller rektorers myndighetsutövning. Det torde ligga närmast till hands att den myndighetsutövning som hör till en rektors uppgifter, i likhet med lärarnas, får överlämnas vid entreprenad i gymnasieskolan. Det finns enligt Lagrådets mening skäl att överväga frågan ytterligare i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

I 1–6 §§ regleras överlämnande av uppgifter genom entreprenadavtal och i 8–11 §§ överlämnande av uppgifter genom samverkan. Av grundläggande betydelse när det gäller entreprenad är att huvudmannaskapet ligger kvar hos kommunen, landstinget eller den enskilde huvudmannen och att dessa i egenskap av huvudmän ansvarar för verksamhetens innehåll men genom avtal låter någon annan ombesörja utförandet av uppgiften. Utmärkande för samverkan däremot är att ett avtal med någon om att utföra huvudmannens uppgifter får till följd att även huvudmannaskapet och ansvaret för verksamheten överläts, däribland ansvaret för uppgifter som innebär myndighetsutövning. I definitionerna av entreprenad i 1 § respektive samverkan i 8 § används i båda paragraferna uttrycket ”utföra” uppgifter.

Eftersom det är en avgörande skillnad i juridiskt hänseende mellan att utföra uppgifter enligt entreprenadavtal och enligt samverkansavtal, får det inte råda någon tvekan om vilka slags uppdrag som de olika paragraferna reglerar. I förtydligande syfte föreslår Lagrådet ett tillägg i 8 § så att det av lagtexten klart framgår att ett avtal med en annan kommun om att utföra kommunens uppgifter innebär att den andra kommunen tar över huvudmannens ansvar och skyldigheter och inte enbart verkställigheten av en viss uppgift. Bestämmelserna i 8 § kan förslagsvis ges följande lydelse:

En kommun får sluta avtal med en annan kommun om att denna ska ta över ansvaret för kommunens uppgifter inom förskolan, fritidshemmet, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap.

En kommun får också sluta avtal med ett landsting om att detta ska ta över ansvaret för kommunens uppgifter inom kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna.

23 kap. 9 §

I 9 § bör hänvisningen till 2 kap. 26–29 §§ i första och andra styckena rätteligen vara 2 kap. 25–28 §§.

23 kap. 10 §

I konsekvens med ovanstående resonemang beträffande 8 § bör i 10 § uttrycket ”fullgöra” ersättas av ”ta över ansvaret för”.

I paragrafen föreslås en ändring motsvarande den som Lagrådet föreslagit beträffande 8 §. Lagrådet ifrågasätter vidare om ordet ”utomstående” i bestämmelsen sakligt sett avses tillföra något utöver begreppet ”annan”. Om så inte är fallet föreslås att ordet ”utomstående” utgår. Den inskjutna satsen ”utöver vad som följer av denna lag” synes överflödig och kan därför utgå. Bestämmelsen i 11 § skulle mot denna bakgrund, jämte vissa redaktionella ändringar i tredje stycket, kunna ges följande lydelse:

Regeringen får meddela föreskrifter om möjlighet att låta enskilda och andra ta över ansvaret för enstaka inslag i verksamhet med offentlig huvudman inom skolväsendet.

När det gäller utbildning i form av ett individuellt program inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan får regeringen meddela föreskrifter om att enskilda och andra får ta över ansvaret för mer av utbildningen än som följer av första stycket.

För medverkan av någon annan än en huvudman inom skolväsendet får föreskrifter som meddelats enligt första och andra styckena avvika från bestämmelserna i 2 kap. 13–22, 32 och 36 §§.

24 kap. 2 §

I paragrafen, som innehåller föreskrifter om internationella skolor på grundskolenivå, ges en möjlighet att fullgöra skolplikten i en internationell skola. Möjligheten ska stå öppen för den som endast för en kortare tid har sitt hem i Sverige eller har andra särskilda skäl för att få utbildning i en sådan skola. I skollagen i övrigt används ofta uttrycket ”är bosatt i”. Så sker även i fjärde meningen i paragrafens andra stycke, där det anges att undervisning i bl.a. svenska språket ska ges i den omfattning som de elever som är bosatta i Sverige för kortare tid behöver. I 4 § första stycket föreskrivs att en elevs hemkommun ska lämna bidrag till den internationella skolan, under förutsättning bl.a. att eleven för en kortare tid är bosatt i Sverige. Om det i förevarande paragraf använda uttrycket ”har sitt hem” är avsett att ha samma innebörd som ”är bosatt i” bör enligt Lagrådets uppfattning det senare uttrycket användas även här.

Det första stycket i paragrafen skulle enligt Lagrådets mening vinna i tydlighet, om där redan från början anges att den som är skolpliktig under vissa förutsättningar får fullgöra sin skolplikt i en internationell skola. Vidare bör det uttryckligen anges att det ankommer på Statens skolinspektion att pröva frågor om godkännande av huvudman för en internationell skola. Första stycket skulle med hänvisning till det anförda kunna utformas på följande sätt:

Den som är skolpliktig och som för endast en kortare tid är bosatt i Sverige eller som har andra särskilda skäl att få utbildning i en internationell skola på grundskolenivå får fullgöra sin skolplikt i en

godkänd sådan skola. Detta gäller dock inte sådana barn som avses i 7 kap. 5 eller 6 §. Statens skolinspektion prövar frågor om godkännande av internationella skolor på grundskolenivå.

Beträffande uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 17 §.

24 kap. 4 §

I den föreslagna paragrafen behandlas frågan om en hemkommuns bidrag för en elev till en internationell skola. I första stycket anges förutsättningarna för att elevens hemkommun ska vara skyldig att lämna sådant bidrag. De i punkt 2 angivna förutsättningarna synes överensstämma med förutsättningarna i 2 § för att en elev ska få fullgöra sin skolplikt i en internationell skola och behöver därför inte anges också i punkt 2. Att bidraget ska lämnas från och med höstterminen det år eleven fyller sex år kan lämpligen regleras i andra stycket.

Första och andra styckena torde i enlighet med vad Lagrådet förordat kunna ges följande lydelse:

Elevens hemkommun ska lämna bidrag till en godkänd internationell skola för en elev som enligt 2 § får fullgöra sin skolplikt där, om eleven är folkbokförd i Sverige eller om kommunen får särskilt statsbidrag för eleven.

Bidraget ska lämnas från och med höstterminen det år eleven fyller sex år och bestämmas med hänsyn till skolans åtagande och elevens behov efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till de egna grundskolorna. Har en elev ett omfattande behov av särskilt stöd, är kommunen inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Beträffande uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 17 §.

24 kap. 5 och 6 §§

Beträffande uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 17 §.

24 kap. 7 §

Beträffande insyn i en internationell skolas verksamhet hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 9 kap. 21 §.

24 kap. 10 §

I förslaget sägs att för intagna i kriminalvårdsanstalt ”anordnas” utbildning som motsvarar kommunal vuxenutbildning, särskild

utbildning för vuxna samt utbildning i svenska för invandrare. För sådan utbildning ansvarar Kriminalvården enligt den föreslagna paragrafen.

Prop. 2009/10:165
Bilaga 18

Av författningskommentaren framgår att paragrafen inte har någon motsvarighet i 1985 års skollag. Däremot hänvisas till att frågor om utbildning för den som är intagen i en kriminalvårdsanstalt i dag regleras i förordningen (2007:152) om utbildning vid kriminalvård i anstalt. Enligt 1 § i förordningen ”får” kriminalvården för intagna i kriminalvårdsanstalt anordna utbildning motsvarande kommunal vuxenutbildning, vuxenutbildning för utvecklingsstörda och svenskundervisning för invandrare.

En första oklarhet i förslaget är vad som avses med ordet ”anordnas”. Det kan antingen betyda att Kriminalvården ”ska anordna utbildning” eller, i likhet med vad som sägs i gällande förordning, ”får anordna utbildning”.

Enligt Lagrådets mening måste frågan klargöras under den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet och resultatet få komma till direkt uttryck i författningstexten.

En annan fråga är hur paragrafen förhåller sig till förslagens regler om rätt att delta i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå (jfr 20 kap. 11 § tredje stycket) respektive rätt att delta i särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå (jfr 21 kap. 11 § andra stycket). Av nämnda lagrum framgår att denna rätt till utbildning med stöd av nämnda kapitel inte gäller intagna i kriminalvårdsanstalt utan att den frågan avses reglerad genom 24 kap. 10 §. Det är däremot inte helt klart vad som avses gälla beträffande utbildning i svenska för en invandrare som är intagen i en kriminalvårdsanstalt. Av den här kommenterade paragrafen får läsaren intrycket att det uteslutande är kriminalvårdens ansvar genom uttrycket ”För sådan utbildning ansvarar Kriminalvården”. Å andra sidan finns det inte någon bestämmelse i ”22 kap. Utbildning i svenska för invandrare” där motsvarande undantag görs som i 20 och 21 kap. för dem som är intagna i kriminalvårdsanstalt. Möjligen kan detta tyda på att både landets kommuner och kriminalvården har ett ansvar för att erbjuda utbildning i svenska för invandrare som är intagna i kriminalvårdsanstalt. Härtill kommer att vissa av hänvisningarna i författningskommentaren till olika lagrum är felaktiga.

Enligt Lagrådets mening bör under den fortsatta beredningen klargöras vad som avses gälla.

24 kap. 23 §

Enligt paragrafen får ett skolpliktigt barn medges rätt att fullgöra skolplikten på annat sätt än som anges i skollagen under vissa förutsättningar. En sådan förutsättning är att verksamheten ska framstå som ett fullgott alternativ till den utbildning som annars står barnet till buds enligt föreskrifterna i skollagen. En annan förutsättning som ska föreligga är att det också finns ”synnerliga skäl” för det alternativa sättet att fullgöra skolplikten.

Av författningskommentaren framgår att med införandet av kriteriet ”synnerliga skäl” avses att bestämmelsen ska tillämpas med ”stor restriktivitet”.

Enligt Lagrådets mening synes detta förarbetsuttalande stämma överens med den föreslagna författningstexten i denna del. Däremot framstår det som mera svårbegripligt att exempel på sådana synnerliga skäl är de mycket allmänt beskrivna fallen att ”... eleven under längre tid är borta från skolan på grund av resor eller filminspelning...”. Här bör författningskommentaren enligt Lagrådets mening justeras så att den svarar mot vad som i allmänhet brukar avses med ”synnerliga skäl” inom olika rättsområden. Skulle det däremot vara så att avsikten är att skolplikten ska kunna fullgöras på ett fullgott alternativt sätt vid t.ex. resor och filminspelningar utan andra begränsningar än att det just är resor eller filminspelningar bör annat uttryckssätt än ”synnerliga skäl” väljas i författningstexten.

Enligt Lagrådets mening bör frågan få bli föremål för ytterligare övervägande och klargörande under den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

25 kap. 2 §

Enligt 2 § första stycket ska kommunen sträva efter att i stället för förskola eller fritidshem erbjuda ett barn pedagogisk omsorg, om barnets vårdnadshavare önskar det. Sådan omsorg ska enligt andra stycket genom pedagogisk verksamhet och omsorg stimulera barns utveckling och lärande. I tredje stycket anges att verksamheten ska utgå från varje barns behov. Vidare föreskrivs att verksamheten ska utformas så att den främjar social gemenskap och förbereder barnen för fortsatt lärande. I 6 § under rubriken ”Gemensamma bestämmelser” med underrubriken ”Övergripande utgångspunkter” återkommer samma allmänt hållna krav på verksamhetens utformning. Ordalydelsen är i huvudsak densamma. I andra stycket sista meningen anges att verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov samt utformas så att den främjar allsidiga kontakter och social gemenskap. Nämnade bestämmelser innehåller delvis en dubbelreglering vilket lagtekniskt inte är lämpligt. För att undvika upprepningar föreslås att 2 § ges följande lydelse:

Kommunen ska sträva efter att i stället för förskola eller fritidshem erbjuda ett barn pedagogisk omsorg, om barnets vårdnadshavare önskar det. Kommunen ska ta skäligen hänsyn till vårdnadshavarnas önskemål om verksamhetsform.

Sådan omsorg som avses i första stycket ska genom pedagogisk verksamhet stimulera barns utveckling och lärande.

Barn som av psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges den omsorg som deras speciella behov kräver.

Den öppna förskolan ska enligt paragrafens andra stycke erbjuda barn en pedagogisk verksamhet i samarbete med de till barnen medföljande vuxna samtidigt som dessa ges möjlighet till social gemenskap. Språkligt syftar ”dessa” på medföljande vuxna. Den öppna förskolans verksamhet beskrivs i 2 § så att den genom pedagogisk verksamhet och omsorg ska stimulera barns utveckling och lärande och utformas så att verksamheten främjar social gemenskap och förbereder barnen för fortsatt lärande. En bestämmelse som har till syfte att ge vuxna möjlighet till social gemenskap förefaller inte ha sin rätta plats i skollagen.

Om det i stället är barnen som ska ges möjlighet till social gemenskap kan andra stycket i stället, med också en redaktionell ändring, ges följande lydelse:

Den öppna förskolan ska erbjuda barn en pedagogisk verksamhet i samarbete med vuxna som följer med barnen samtidigt som barnen ges möjlighet till social gemenskap.

25 kap. 5 §

I paragrafen används uttrycket ”föräldrars”. Med hänvisning till vad Lagrådet anfört under 8 kap. 4–7 §§ bör i stället ”vårdnadshavares” användas.

25 kap. 8 §

Enligt den föreslagna paragrafens andra stycke ska kommunen ha rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot sådan verksamhet som avses i 25 kap., dvs. vad som kallas annan pedagogisk verksamhet.

Lagrådet, som har kommenterat en paragraf med delvis likartat innehåll under 4 kap. 8 §, hänvisar till vad som anförts beträffande den paragrafen.

25 kap. 10 §

Enligt förslaget ska den kommun där en enskild bedriver viss pedagogisk omsorg besluta att huvudmannen har rätt till bidrag om vissa förutsättningar är uppfyllda.

Av motsvarande bestämmelser i gällande rätt (se 2 a kap. 13 och 17 §§ 1985 års skollag) framgår att ett ärende kommer till stånd ”efter ansökan”. Enligt Lagrådets mening bör så vara fallet även enligt förevarande paragraf.

25 kap. 11 §

Beträffande uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” hänvisar Lagrådet till vad som anförts i fråga om 8 kap. 17 §.

Beträffande uttrycket ”betydande ekonomiska svårigheter” hänvisar Lagrådet till vad som anförs i fråga om 8 kap. 17 §.

26 kap. 1 §

I författningskommentaren anges att paragrafen beskriver innehållet i kapitlet. Lagrådet har redan inledningsvis i yttrandet kommenterat behovet, innehållet och utformningen av s.k. innehållsparagrafer i lagförslaget. Härtill kommer att den femte strecksatsen inte tycks svara mot något av det efterföljande innehållet i kapitlet.

26 kap. 2 §

I paragrafen definieras tillsyn. Definitionen skulle enligt Lagrådets uppfattning kunna ges en delvis annan redaktionell utformning enligt följande:

Med tillsyn avses i denna lag en självständig granskning som har till syfte att kontrollera om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter. I tillsynen ingår att fatta de beslut om åtgärder som kan behövas för att den huvudman som bedriver verksamheten ska rätta de fel som upptäckts vid granskningen.

26 kap. 10–18 §§

I paragraferna finns föreskrifter om tillsynsmyndigheternas möjligheter att besluta om olika ingripande åtgärder mot försumliga huvudmän. Tillsynsmyndigheten får tilldela en huvudman en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelse eller, bl.a. om överträdelsen är ringa, avstå från ingripande. Tillsynsmyndigheten får också förelägga en huvudman att fullgöra sina skyldigheter. De mest långtgående ingripandena är, beträffande verksamhet som bedrivs av en enskild, återkallelse av ett beslut om godkännande eller bidrag och, beträffande verksamhet som bedrivs av en kommun eller ett landsting, att på kommunens eller landstingets bekostnad vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse.

Enligt 13 § får ett godkännande eller beslut om rätt till bidrag återkallas, om ett föreläggande enligt 12 § inte följts och missförhållandet är allvarligt. Enligt Lagrådets mening bör i det fortsatta beredningsarbetet övervägas om återkallelse bör kunna komma i fråga utan att huvudmannen dessförinnan förelagts att avhjälpa uppkomna brister. Sådan återkallelse kan tänkas vara befogad då det är uppenbart att det som brister är av så grundläggande art att förutsättningarna för godkännande eller rätt till bidrag inte längre föreligger och det framstår som meningslöst att först förelägga huvudmannen att vidta rättelse.

Bestämmelserna får enligt Lagrådets mening en bättre struktur om de utformas på följande sätt:

Föreläggande

10 § En tillsynsmyndighet får förelägga en huvudman som enligt denna lag står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten och, i fråga om enskild huvudman, de villkor som gäller för godkännandet eller beslutet om rätt till bidrag. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart.

Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Anmärkning

11 § En tillsynsmyndighet får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som enligt denna lag står under dess tillsyn en anmärkning, om en överträdelse av vad som gäller för verksamheten är mindre allvarlig.

Avstående från ingripande

12 § En tillsynsmyndighet får avstå från att ingripa om

1. överträdelsen är ringa,
2. den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse, eller
3. det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande.

Återkallelse

13 § En tillsynsmyndighet får beträffande en verksamhet som bedrivs av en enskild återkalla ett godkännande eller ett beslut om rätt till bidrag som myndigheten har meddelat enligt denna lag om

1. ett föreläggande enligt 12 § inte har följts, och
2. missförhållandet är allvarligt.

14 § Ett godkännande av en enskild som huvudman eller ett beslut om rätt till bidrag ska återkallas, om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande eller bidrag.

15 § Återkallelse enligt 13 § får beslutas även om rättelse har skett vid prövningstillfället, om det kan befaras att det på nytt kommer att uppstå ett missförhållande som utgör grund för återkallelse.

16 § Tillsynsmyndigheten får besluta att ett beslut om återkallelse enligt 13 eller 14 § ska gälla trots att det inte har vunnit laga kraft.

17 § Statens skolinspektion får beträffande en verksamhet som bedrivs av en kommun eller ett landsting besluta att staten på kommunens eller landstingets bekostnad ska vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse, om kommunen eller landstinget

1. inte har följt ett föreläggande enligt 10 §, och
2. grovt eller under längre tid åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Har staten haft kostnader för en åtgärd som vidtagits med stöd av denna paragraf, får denna kostnad kvittas mot belopp som staten annars skulle ha betalt ut till kommunen eller landstinget.

Tillfälligt verksamhetsförbud

18 § Om det är sannolikt att ett beslut om återkallelse enligt 13 eller 14 § eller ett beslut om statliga åtgärder för rättelse enligt 17 § kommer att fattas, och beslutet inte kan avvaktas med hänsyn till allvarlig risk för barnens eller elevernas hälsa eller säkerhet eller av någon annan särskild anledning, får tillsynsmyndigheten förbjuda den som bedriver verksamheten att tills vidare, helt eller delvis, driva verksamheten vidare.

Beslut enligt första stycket gäller omedelbart, om inte annat beslutas och får gälla i högst sex månader.

26 kap. 24 §

I enlighet med vad Lagrådet anfört inledningsvis bör ordet ”närmare” i uttrycket ”närmare föreskrifter” utgå.

27 kap. 6 §

I enlighet med vad Lagrådet anfört inledningsvis bör ordet ”närmare” i uttrycket ”närmare föreskrifter” utgå.

28 kap. 6 och 7 §§

Av bestämmelserna framgår att beslut om kostnadsfria resor för elever i specialskolan respektive sameskolan får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Enligt de materiella bestämmelserna i 12 kap. 25 § respektive 13 kap. 16 § ska staten svara för kostnaderna för de resor som krävs för utbildningen. I samma bestämmelser föreskrivs att elever i specialskolan respektive sameskolan som måste bo utanför det egna hemmet har rätt till tillfredsställande förhållanden och att staten ska svara för detta utan extra kostnader för eleven. Sådana beslut får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd (28 kap. 13 och 14 §§). Motsvarande överklagandeordning gäller för elever i grundskola med offentlig huvudman som måste bo utanför det egna hemmet. Eftersom nämndens beslut inte får överklagas kan boendefrågorna efter överklagande prövas i

endast en instans medan frågor om resor i princip ges möjlighet till prövning i tre instanser. Lagrådet ifrågasätter om denna skillnad är sakligt befogad. Det finns skäl att överväga och belysa frågan ytterligare i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

29 kap. 17 §

I enlighet med vad Lagrådet anfört inledningsvis bör ordet ”närmare” i uttrycket ”närmare föreskrifter” utgå.

Förslaget till lag om införande av skollagen

1–3 §§

Paragraferna föregås av den gemensamma rubriken ”Inledande bestämmelser”. Varje paragraf har dessutom en egen rubrik. Rubriker bör användas då det behövs för att skapa klarhet och underlätta läsningen av en författning. Alltför många rubriker riskerar att få motsatt effekt. Enligt Lagrådets mening kan med fördel underrubrikerna slopas i förevarande fall eftersom de inledande bestämmelserna utgörs av endast tre paragrafer.

9 §

I paragrafen föreskrivs att ett ärende om åläggande av skolgång i grundskolan, särskolan eller specialskolan enligt 3 kap. 14 § i 1985 års skollag som inte avgjorts vid utgången av juni 2011 ska fortsätta att handläggas enligt bestämmelserna i 1985 års skollag.

Enligt den angivna bestämmelsen i 1985 års skollag kan en skolpliktig elev i en skola utanför det offentliga skolväsendet under viss förutsättning åläggas skolgång. Beslut om att ålägga ett barn skolgång överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Regeringsrätten har uttalat att en allmän utgångspunkt bör vara att de föreskrifter som är i kraft vid tidpunkten för prövningen av ett mål eller ärende ska ligga till grund för denna prövning (se t.ex. RÅ 1996 ref. 57). Det kan beträffande den aktuella lagstiftningen konstateras att ett åläggande av skolgång regleras på olika sätt i 1985 års skollag och i den nya skollagen. Formellt ska ett föreläggande riktas mot eleven enligt 1985 års skollag men riktas till elevens vårdnadshavare enligt den nya skollagen. Redan av detta skäl förefaller det enligt Lagrådets uppfattning mindre lämpligt att använda den av Regeringsrätten angivna utgångspunkten för valet av de bestämmelser som ska tillämpas.

Det kan dock ifrågasättas, om de äldre bestämmelserna ska tillämpas så snart ett ärende som kan leda till ett beslut om åläggande att fullgöra skolplikt har inletts. Lagrådet finner att det finns skäl som talar för att de äldre bestämmelserna bör gälla endast för handläggningen av sådant ärende, om beslut om åläggande har meddelats före utgången av juni 2011.

Enligt paragrafen ska vissa beslut som fattats med stöd av 1985 års skollag gälla som beslut fattade med stöd av 29 kap. 22 § i den nya skollagen. Den senare bestämmelsen innehåller endast bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter i olika avseenden. Bestämmelsen i förevarande paragraf bör därför enligt Lagrådets mening ange att ett äldre beslut bör fortsätta att gälla som ett beslut fattat enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 29 kap. 22 § i den nya skollagen.

Förslaget till lag om ändring i diskrimineringslagen

2 kap. 6 §

Enligt första stycket 2 tillämpas inte förbudet mot diskriminering i 2 kap. 5 § när det gäller bestämmelser som tar hänsyn till ålder i fråga om viss utbildning. Som bestämmelsen är utformad omfattar den bl.a. pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem. Enligt Lagrådets uppfattning bör övervägas om inte bestämmelsen bör omfatta även annan pedagogisk verksamhet enligt 25 kap.

Förslaget till lag om ändring i lagen om kommunalt vårdnadsbidrag

2 §

I paragrafen anges bl.a. att med förskola jämställs sådan omsorg som avses i 25 kap. 5 § skollagen. Den paragrafen innebär att kommunen ska sträva efter att erbjuda omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds i tillräcklig omfattning. Enligt förevarande paragraf kommer därför förskola att jämföras med omsorg som erbjuds i stället för fritidshem. Lagrådet förordar att paragrafen i stället ges följande lydelse:

Med förskola avses i denna lag förskola enligt skollagen (2010:000). Med förskola jämställs i denna lag pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola och sådan omsorg som enligt 25 kap. 5 § skollagen erbjuds i stället för förskola.

Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen

23 kap. 1 §

Paragrafen avser enligt rubriken närmast före paragrafen förskola och viss annan pedagogisk verksamhet. I paragrafen anges att sekretess gäller i förskola, pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola, öppen förskola och sådan omsorg som avses i 25 kap. 5 § skollagen. En motsvarande bestämmelse som avser fritidshem finns i 23 kap. 3 §. Det får antas att avsikten har varit att 1 § ska innehålla bestämmelser som rör förskola och verksamhet som erbjuds i stället för eller kompletterar förskola och att 3 § ska innehålla bestämmelser som rör fritidshem och

verksamhet som erbjuds i stället för fritidshem. Lagrådet förordar att förevarande paragraf därför ges följande lydelse:

Sekretess gäller i förskola och sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. skollagen (2010:000) och som erbjuds i stället för eller kompletterar förskola, för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

23 kap. 3 §

Med hänvisning till vad Lagrådet anfört beträffande närmast föregående paragraf bör andra stycket i 3 § inledas på följande sätt:

Sekretess gäller i fritidshem och sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. skollagen (2010:000) och som erbjuds i stället för fritidshem för uppgift om ...

25 kap. 13 a §

Paragrafen innebär att sekretess som gäller för uppgifter i den särskilda verksamhet inom hälso- och sjukvården, som består av den medicinska grenen av skolväsendets elevhälsa, i undantagsfall kan brytas för att lämna uppgifter till personal som arbetar inom övrig skolverksamhet. Uppgifter ska t.ex. kunna lämnas om en elev till en rektor eller lärare för att elevens behov av stöd i undervisningen ska kunna tillgodoses. Av paragrafens ordalydelse framgår att föreskriften ska tillämpas restriktivt. Enligt författningskommentaren ska det vara fråga om en allvarlig situation som inte kan lösas på annat sätt än genom att uppgiften lämnas ut. Lagrådet har förståelse för att det i undantagsfall kan vara nödvändigt att lämna ut medicinska uppgifter om en elev till t.ex. en lärare för att eleven ska kunna få nödvändigt stöd i undervisningen. Det är dock angeläget att elever som lämnar känsliga uppgifter vid samtal med personal inom elevhälsan även fortsättningsvis kan göra det med förtroende för att uppgifterna inte sprids vidare till obehöriga. Med det förslag som nu lämnas kommer uppgifter som skyddas av sekretess med ett s.k. omvänt skaderekvisit inom elevhälsan, vid ett utlämnande till personal i den elevstödande verksamheten utanför elevhälsan, att omfattas av en svagare sekretessregel med rakt skaderekvisit i den sistnämnda verksamheten. Det är otillfredsställande att det i vissa fall uppkommer ett svagare sekretesskydd för sådana känsliga uppgifter som det nu är fråga om. Lagrådet ställer sig därför tveksam till lagförslaget om den sekretessbrytande bestämmelsen.

Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

12 kap. 7 §

Enligt paragrafen i sin gällande lydelse har en förälder rätt till föräldrpenning i samband med besök i förskoleverksamhet där barnet deltar. Avsikten med ändringsförslaget synes vara att ersätta förskoleverksamhet med denna verksamhets motsvarigheter i den nya

skollagen. Förslaget innefattar en hänvisning till omsorg som avses i 25 kap. 5 § skollagen. Sådan omsorg omfattar även omsorg som erbjuds i stället för fritidshem. Om detta inte är avsikten förordar Lagrådet att bestämmelsen i stället ges följande utformning:

En förälder som besöker förskola eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. skollagen (2010:000), som erbjuds i stället för eller kompletterar förskola, där barnet deltar har rätt till föräldrapenning i samband med besöket.

13 kap. 26 §

Paragrafen reglerar rätt till tillfällig föräldrapenning för kontakt dagar, om föräldern avstår från förvärvsarbete i samband med bl.a. besök i förskola, fritidshem, pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem eller omsorg som avses i 25 kap. 5 § skollagen som barnet deltar i. Punkten 4 är till stor del en upprepning av vad som anförs i punkten 3. Till undvikande av detta föreslås att punkterna 3 och 4 slås samman och bildar en ny punkt 3. Vidare kan denna punkt enligt Lagrådets mening ändras i huvudsaklig överensstämmelse med vad Lagrådet förordat beträffande 12 kap. 7 § socialförsäkringsbalken och 23 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen. Punkten föreslås få följande lydelse:

3. besök i förskola, fritidshem eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. skollagen (2010:000) som barnet deltar i.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar övriga lagförslag utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 mars 2010

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Odell, Ask, Husmark Pehrsson, Larsson, Erlandsson, Torstensson, Carlgren, Hågglund, Björklund, Carlsson, Littorin, Borg, Sabuni, Billström, Adelsohn Liljeroth, Tolgfors, Krantz, Ohlsson

Föredragande: statsrådet Björklund

Regeringen beslutar proposition Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
Skollag (2010:000)	1 kap. 11 § 2 kap. 12, 13 och 22 § 3 kap. 13 och 21 §§ 7 kap. 17 § 10 kap. 3, 6, 7, 9, 20, 26 och 35 §§ 11 kap. 7, 9, 10, 23 och 34 §§ 12 kap. 6 och 24 §§ 13 kap. 6 och 15 §§ 15 kap. 9, 10, 19, 22, 28, 39 och 40 §§ 16 kap. 8, 10–14, 16, 18, 20, 24, 45, 50 och 55 §§ 17 kap. 25 och 27 §§ 18 kap. 5 och 14 §§ 19 kap. 3, 10, 22 och 26 §§ 20 kap. 6, 11, 25 och 34 §§ 21 kap. 18 och 23 §§ 22 kap. 28 § 23 kap. 6 och 7 §§ 24 kap. 4, 6, 12, 15, 19 och 26 §§ 26 kap. 7, 22 och 25 §§ 29 kap. 5, 7, 9, 16, 20–29 §§ 18–20 och 27 §§	
Lag (2010:000) om införande av skollagen (2010:000)		